

C O R P U S
SCRIPTORUM HISTORIAE
B Y Z A N T I N A E.

EDITIO EMENDATIOR ET COPIOSIOR,

CONSILIO

B. G. NIEBUHRII C. F.

I N S T I T U T A,

A U C T O R I T A T E

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE
BORUSSICAE

CONTINUATA.

CONSTANTINUS PORPHYROGENITUS.

VOLUMEN III.

BONNAE
IMPENSIS ED. WEBERI
MDCCCXI.

CONSTANTINUS
PORPHYROGENITUS
DE THEMATIBUS
ET
DE ADMINISTRANDO IMPERIO.

ACCEDIT
HIEROCLIS SYNECDEMUS CUM BANDURII
ET WESSELINGII COMMENTARIIS.

RECOGNOVIT
IMMANUEL BEKKERUS.

BONNAE
IMPENSIS ED. WEBERI
MDCCCXL.

Κ Ω Ν Σ Τ Α Ν Τ Ι Ν Ο Υ

ΤΟΥ ΕΝ ΧΡΙΣΤΩ ΒΑΣΙΛΕΥΣΑΙΩΝΤΩ ΒΑΣΙΛΕΥΣΕ ΡΩΜΑΙΩΝ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΙΑΙΟΝ ΥΙΟΝ ΡΩΜΑΝΟΝ

ΤΟΝ ΘΕΟΣΤΕΦΗ ΚΑΙ ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΥΑ.

Υἱὸς σοφὸς εὐφραίνει πατέρα, καὶ πατὴρ φιλόστοργος ἐπὶ νύμφῃ P 53
τέρεται φρονίμῳ. κύριος γὰρ δίδωσι νοῦν ἥλικα δεῖ εἰπεῖν, καὶ
προστίθῃσιν οὗς τοῦ ἀκούειν. παρ' αὐτῷ θεσπυρὸς σοφίας, καὶ
ἐξ αὐτοῦ δίδεται πᾶν δώρημα τέλειον. καθιστᾶ βασιλεῖς ἐπὶ θρό- P 54
5 νου, καὶ κυρίαν τοῦ παντός δίδωσιν αὐτοῖς. νῦν οὖν ἀκουσὼν μου,
σίε, καὶ τήνδε μεμαθηκῶς τὴν διδαχὴν ἔση σοφὸς παρὰ φρονίμοις
καὶ φρόνιμος παρὰ σοφοῖς λογιθήσῃ· εὐλογήσουσί σε οἱ λαοί,
καὶ μακαριοῦσί σε πλήθη ἔθνων. διδάχθητι ἂ χρηί σε πρὸ πάν-
των εἰδέναι, καὶ νουνεχῶς τῶν τῆς βασιλείας οὐρανῶν ἀντιλαβοῦ.
10 περὶ τῶν ἐνεστώτων μελέτησον καὶ περὶ τῶν μελλόντων διδάχθητι,
ἵνα πείραῖ μετ' ἐθουλλίας ἀθροίσης, καὶ μεγαλεπήβολος ἔση περὶ

11 μεγαλεπίβουλος P i. e. codex Palatinus

C O N S T A N T I N I,

CHRISTI AETERNI REGIS GRATIA IMPERATORIS
ROMANORUM,

AD ROMANUM FILIUM

A DEO CORONATUM ET PORPHYROGENITUM
IMPERATOREm.

Filius sapiens lactificat patrem, et pater prolis amans in filio prudente
delectatur. dominus quippe est qui mentem indit quando loquendum est,
et aurem ad audiendum impertit. penes ipsum sapientiae thesaurus re-
conditur, et ab illo omne donum perfectum emanat. reges in throno
collocat, universique dominatum ipsis elargitur. nunc ergo aurem praebe,
fili, et hac imbutus doctrina sapiens apud prudentes eris et apud sa-
pientes prudens censeberis. benedicent tibi populi, et beatum praedi-
cabunt multae gentes. disce quae prae omnibus scitu opus sunt, et
pruenter imperii gubernacula accipe. de praesentibus tecum cogita,
futura edisce, ut una cum recto consilio experientiam colligas, et prae-

Const. Porph.

τὰ πράγματα. ἰδοὺ ἐκτίθημί σοι διδασκαλίαν ὥστε τῇ ἐκ ταύτης πείρᾳ καὶ γνώσει συνετισθέντα περὶ τὰς βελτίστας βουλάς καὶ [τιῶ] τὸ κοινῇ συμφέρον μὴ διαμαρτάνειν. πρῶτον μὲν ποῖον ἔθνος κατὰ τί μὲν ὠφελῆσαι δύναται Ῥωμαίους κατὰ τί δὲ βλάψαι, [καὶ ποῖον] καὶ πῶς ἕκαστον τούτων, καὶ παρὰ ποίου δύναται ἔθνος καὶ πο- 5 λεμῆσθαι καὶ ὑποτάσσεσθαι, ἔπειτα περὶ τῆς ἀπλήστον καὶ ἀκορῆστον αἰσθῶν γνώμης, καὶ ὧν παραλόγως ἔξαιτοῦνται λαμβάνειν, εἰθ' οὕτως καὶ περὶ διαφορᾶς ἐτέρων ἔθνων, γενεολογίας τε ἔθνων καὶ βίον διαγωγῆς, καὶ θύσεως καὶ κράσεως τῆς κατοικουμένης παρ' αὐτῶν γῆς καὶ περιγηγήσεως αὐτῆς, καὶ σταδισμοῦ πρὸς 10 τούτοις, καὶ περὶ τῶν ἐν τινι καιρῷ μεταξὺ Ῥωμαίων καὶ διαφόρων ἔθνων συμβεβηκότων, καὶ μετὰ ταῦτα ὅσα ἐν τῇ καθ' ἡμῶς πολιτείᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ κατὰ τινὰς χρόνους ἐκαινοτομήθη. ταῦτα ἰσοφισιάμην κατ' ἐμαυτὸν καὶ εἶπα γνωστά σοι ποιῆσαι τῷ ἡγυπημένῳ μου νίῳ, ἵν' ἔχῃς εἰδέναι τὴν 15 ἑκάστου τούτων διαφορὰν, καὶ πῶς ἢ μεταχειρίζεσθαι ταῦτα καὶ οἰκειοῦσθαι ἢ πολεμεῖν καὶ ἀντιτάσσεσθαι. πτοηθήσονται γὰρ σε ὡς μεγαλοφυῆ, καὶ ὡς ἀπὸ πυρὸς φεύξονται ἀπὸ σοῦ· φημιωθήσονται τὰ χεῖλη αὐτῶν, καὶ ὡς ἐπὶ βελῶν τοῖς σοῖς κατατρωθήσονται ῥήμασιν. ὀφθήσῃ αὐτοῖς φοβερός, καὶ ἀπὸ προσώπου σου 20 τρόμος λήψεται αὐτούς. καὶ σου ὁ παντοκράτωρ ὑπερασπιεῖ, καὶ συνετιεῖ σε ὁ πλάσας σε· κατευθύνει σου τὰ διαβήματα, καὶ ἐδράσει σε ἐπὶ βῆσιν ἀσάλευτον. ὁ θρόνος σου ὡς ὁ ἥλιος ἐναντίον

2 συνετισθέντι B (i. e. codex Regius) cum P: corr Meursius 8 δὲ P

clare res magnas aggredi valebis. ecce doctrinam tibi propono, ut ex eius usu et notitia ad optima consilia peritus in publicae utilitatis rebus ne aberres. primum quidem tradam quae gens in qua re prodesse Romanis possit, in qua obesse; item qualiter et quomodo singulae se habeant, et a qua gente possint et bello impeti et subiugari. deinde vero de inexplebili insatiabilique earum animo ac de iniquis earundem postulatis. sub haec de aliarum quoque gentium discrimine, origine, vivendi instituto, de situ, de condicione terrae quam incolunt; insuper de circuitu et mensura terrae, ac de iis quae vario tempore inter Romanos diversaeque gentes acciderint; deinde de iis quae penes nos, imo etiam in universo Romano imperio certis temporibus innovata sunt. haec mecum ex sapientiae legibus considerata tibi dilecto filio meo nota facere decrevi, ut singulorum discrimen apprime teneas, sciasque qua ratione istae vel tractandae sive conciliandae vel debellandae ac repellendae sint. te quippe ut magnanimum reformidabunt, et abs te velut ab igne fugient. labia eorum frenabuntur, verbisque tuis veluti telis confodientur. ipsis aspectu terribilis eris, et a conspectu tuo tremor invadet illos, deusque omnipotens te proteget, ac creator tuus te prudentia instruet, gressus tuos diriget atque in basi immobili constituet. thronus

αὐτοῦ, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἕσονται βλέποντες ἐπὶ σε, καὶ οὐδὲν οὐ μὴ ἔψηται σου τῶν χαλεπῶν, καθότι αὐτός σε ἐξελέξατο καὶ ἀπὸ μήτρας ἀφώρισεν, καὶ τὴν αὐτοῦ βασιλείαν ὡς ἀγαθῷ ὑπὲρ πάντας σοι ἔδωκε, καὶ τέθεικεν ὡς σκοπὴν ἐπὶ βουνοῦ καὶ ὡς χρυσοῦν ἀνδριάντα ἐφ' ὑψηλοῦ, καὶ ὡς πόλιν ἐπ' ὄρους ἀνύψω-
 5 σεν, ὥστε δωρογορεῖσθαι ὑπ' ἔθνων καὶ προσκυνεῖσθαι ὑπὸ τῶν κατοικούντων τὴν γῆν. ἀλλὰ σὺ κύριε ὁ θεός μου, οὗ ἡ βασι-
 λεία ἀνώλεθρος καὶ αἰώνιος, εἴης κατενοδῶν τὴν διὰ σοῦ ἐξ ἰμοῦ γεννηθέντα, καὶ ἔστω ἡ ἐπισκοπὴ τοῦ προσώπου σου ἐπ' αὐτόν,
 10 καὶ τὸ οὖς σου ἐπικλινέσθω ταῖς τούτου δεήσεσι. σκεπασάτω αὐ-
 τὸν ἡ χεῖρ σου, καὶ βασιλευέτω ἕνεκεν ἀληθείας, καὶ ὀδηγήσῃ αὐτόν ἡ δεξιὰ σου. κατευθυνθείησαν αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ ἐνώπιόν σου P 55
 τοῦ φυλάξασθαι τὰ δικαιώματά σου. πρὸ προσώπου αὐτοῦ
 πεσοῦνται πολέμιοι, καὶ λείξουσι χοῦν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ. κατα-
 15 σκιασθείη τὸ στέλεχος τοῦ γένους αὐτοῦ πολυγονίας φύλλοις, καὶ ἡ σκιά τοῦ καρποῦ αὐτοῦ ἐπικαλύψαι ὅση βασιλεία, ὅτι διὰ σοῦ βασιλεύουσι βασιλεῖς δοξάζοντές σε εἰς τὸν αἰῶνα.

Κ ε φ ά λ α ι ο ν α'.

περὶ τῶν Πατινακιδῶν, καὶ πρὸς πᾶσα συμβάλλονται μετὰ τοῦ
 20 βασιλέως Ῥωμαίων εὐσημεύοντες.

Ἄκουσθν τολύνην, νίε, ἃ μοι δοκεῖ σε μὴ ἀγνοεῖν, καὶ νοή-
 μων γενοῦ, ἵνα κτήσῃ κυβέρνησιν. φημι γὰρ καὶ τοῖς ἄλλοις

4 σκέπων P 15 πολυγενείας φύλοις M i. e. editio Meursiana

tuis quasi sol erit coram ipso; oculi eius te respicient, neque te res adversae contingant, quoniam ipse te elegit et ab utero matris segregavit, imperiumque suum tibi tanquam ceteris praecellenti tradidit, posuitque te quasi speculam in colle ac veluti auream statuum in excelso, et veluti urbem in monte te exaltavit, ut munera tibi ferant gentes et adorent te habitatores terrae. sed tu, domine deus meus, cuius regnum incorruptibile et aeternum est, eum in via dirige qui per te ex me natus est. ipsi vultus tui praesentia colluceat, et auris tua ad preces eius inclinetur. protegat eum manus tua; regnet propter veritatem; deducat eum dextera tua, et dirigantur viae eius in conspectu tuo, ut custodiat iustificationes tuas. coram eo procident hostes, et inimici eius terram lingent. adumbretur stirps eius fecundae sobolis foliis, et umbra fructus eius montes regio operiat, quia per te reges regnant, te celebrantes in saecula.

Caput 1. de Patzinacitis, et quantum prosint imperatori Romano si pacem cum ipsis habeat.

Audi ergo, fili, quae tibi non ignoranda existimo, et intelligens esto ut rectam gubernandi rationem assequaris, siquidem vel subditis

ἅπασιν εἶναι καλὸν τῶν ὑποτεταγμένων τὴν μάθησιν, διαφερόντως δὲ σοὶ τῷ ὑπὲρ τῆς πάντων σωτηρίας ὀφείλοντι διαμεριμῶν καὶ τὴν κοσμικὴν ὁλκάδα πηδαλιουχεῖν τε καὶ κυβερνῶν. εἰ δὲ σαφεῖ καὶ κατημαξευμένῳ λόγῳ καὶ ὅλον εἰκῆ ῥέοντι περὶ καὶ ἀπλοϊκῶ πρὸς τὴν τῶν προκειμένων ἐχρησάμην δῆλωσιν, μηδὲν Ἐθαυμάσης νίε· οὐ γὰρ ἐπίδειξιν καλλιγραφίας ἢ φράσεως ἡτικισμένης καὶ τὸ διηρημένον διογκούσης καὶ ὑψηλοῦ ποιῆσαι ἐσπούδασα, ἀλλὰ μᾶλλον διὰ κοινῆς καὶ καθωμιλημένης ἀπαγγελίας διδάξαι σε ἔσπευσα ὑπὲρ οἴομαι δεῖν σε μὴ ἀγνοεῖν, καὶ ἂ τὴν ἐκ μακρῶς ἐμπειρίας σύνεσίν τε καὶ φρόνησιν εὐμαρῶς σοὶ δύναται 10 προξενεῖν. ὑπολαμβάνω γὰρ κατὰ πολλὸν συμφέρειν αἰεὶ τῷ βασιλεῖ Ῥωμαίων εἰρήνην ἐθελειν ἔχειν μετὰ τοῦ ἔθνους τῶν Πατριναικῶν, καὶ φιλικὰς πρὸς αὐτοὺς ποιεῖσθαι συνθήκας τε καὶ σπονδὰς, καὶ ἀποστέλλειν καθ' ἕκαστον χρόνον ἐντεῦθεν πρὸς αὐτοὺς ἀποκρισιάριον μετὰ ξενίων ἁρμοζόντων καὶ πρὸς τὸ ἔθνος 15 ἐπιτηδείων, καὶ ἀναλαμβάνεσθαι ἐκεῖθεν ὁμήρους ἥτοι ὄψιδας καὶ ἀποκρισιάριον, οἷτινες ἐν τῇ Θεοφυλάκτῳ ταύτῃ πόλει μετὰ τοῦ καθυπουργοῦντος εἰς ταῦτα συνελύσσονται, καὶ βασιλικῶν εὐεργεσιῶν καὶ φιλοτιμιῶν τῶν ἐπαξίων πάντων τοῦ βασιλεύοντος ἀπολαύσουσιν, ὅτι γειτνιάζει τὸ τοιοῦτον ἔθνος τῶν Πατριναικῶν τῷ 20 μέρει τῆς Χερσῶνος, καὶ εἰ μὴ φιλλῶς ἔχουσι πρὸς ἡμᾶς, δύναται κατὰ τῆς Χερσῶνος ἐξέρχεσθαι καὶ κουρσεύειν καὶ ληΐζεσθαι αὐτὴν τε τὴν Χερσῶνα καὶ τὰ λεγόμενα κλίματα.

7 διηρημένον M ὑψηλὸν BP: corr Meursius
vulgo 23 κλίματα vulgo

17 Θεοφυλάκτῳ

omnibus opportunam esse scientiam dico, praecipue vero tibi, qui omnium salutem prospicere ac mundi navem regere et gubernare debeas. quodsi perspicuo trito atque ut par est fluido, pedestri ac simplici loquendi genere utar ad ea quae proposui declaranda, ne mirere, fili. non enim recte scribendi neque Atticae dictionis turgidae ac sublimis specimen edere in animo habui, sed potius communi ac familiari sermone ea enuntiare destinavi, quae non ignota tibi esse debere putavi, quaeque diuturno usu et experimento intelligentiam tibi ac prudentiam facile conciliare possint. arbitror autem e re imperatoris Romanorum esse, ut cum Patzinacitis pacem semper agat, amice cum illis paciscatur et foedera ineat, singulis annis apocrisiarium cum donis genti competentibus ad illos mittat, inde vero obsides recipiat et apocrisiarium qui in urbem hanc a deo servatam cum administro convenient, ac condignis omnibus beneficiis honoribusque ab imperatore afficiuntur. haec quippe Patzinacitarum gens parti Chersonis finitima est, et nisi amice nobiscum sentiat, in Chersonem impressionem et excursionses facere valet, ipsamque Chersonem et regiones infestare ac depopulari.

Κεφάλαιον β΄.

περὶ τῶν Πατζινακίτων καὶ τῶν Ῥῶς.

Ἵτι καὶ τοῖς Ῥῶς οἱ Πατζινακίται γείτονες καὶ ὄμοροι καθ-
 εστήκασιν, καὶ πολλάκις, ὅταν μὴ πρὸς ἀλλήλους εἰρηνεύουσι,
 5 πραιδεύουσι τὴν Ῥωσίαν καὶ ἰκανῶς αὐτὴν παραβλάπτουσι καὶ
 λυμαίνονται.

ὅτι καὶ οἱ Ῥῶς διὰ σπουδῆς ἔχουσιν εἰρήνην ἔχειν μετὰ τῶν
 Πατζινακίτων ἄγοράζουσι γὰρ ἐξ αὐτῶν βόους καὶ ἵππους καὶ
 πρόβατα, καὶ ἐκ τούτων εὐμαρέστερον διαζῶσι καὶ τρυφερώτερον, P 56
 10 ἐπεὶ μηδὲν τῶν προειρημένων ζῴων ἐν τῇ Ῥωσίᾳ καθίστηται.
 ἀλλ' οὐδὲ πρὸς ὑπερορίους πολέμους ἀπέρχεσθαι δύνανται ὅπως
 οἱ Ῥῶς εἰ μὴ μετὰ τῶν Πατζινακίτων εἰρηνεύοντες, διότι δύναν-
 ται ἐν τῷ ἐκείνους τῶν οὐκείων ὑποχωρεῖν αὐτοὶ ἐπερχόμενοι τὰ
 ἐκείνων ἀφανίζειν τε καὶ λυμαίνεσθαι. διὸ μᾶλλον αἰεὶ σπουδῆν
 15 οἱ Ῥῶς τίθενται, διὰ τε τὸ μὴ παραβλάπτεσθαι παρ' αὐτῶν καὶ
 διὰ τὸ ἰσχυρὸν εἶναι τὸ τοιοῦτον ἔθνος, συμμαχίαν παρ' αὐτῶν
 λαμβάνειν καὶ ἔχειν αὐτοὺς εἰς βοήθειαν, ὡς ἂν καὶ τῆς ἔχθρας
 αὐτῶν ἀπαλλάττωσιν καὶ τῆς βοηθείας καταπολαύοιεν.

ὅτι οὐδὲ πρὸς τὴν βυσιλεύουσαν ταύτην τῶν Ῥωμαίων πόλιν
 20 οἱ Ῥῶς παραγίνεσθαι δύνανται εἰ μὴ μετὰ τῶν Πατζινακίτων εἰρη-
 νεύοντες, οὔτε πολέμου χάριν οὔτε πρυγματείας, ἐπειδὴ ἐν τῷ
 μετὰ τῶν πλοίων εἰς τοὺς φραγμοὺς τοῦ ποταμοῦ γίνεσθαι τοὺς
 Ῥῶς καὶ μὴ δύνασθαι διελθεῖν, εἰ μὴ ἔξαγάγῃσι τοῦ ποταμοῦ τὰ
 πλοῖα αὐτῶν καὶ ἐπὶ τῶν ὤμων βασιάζοντες διαβήσωσιν, ἐπιτί-

4 πρὸς ἀλλήλους add B

2. de Patzinacitis et Russis.

Russis Patzinacitae vicini sunt et contermini; quare nisi pacem in-
 vicem colant, Russiam saepe depraedantur ingentique damno afficiunt.

ideo Russi operam dant ut pacem cum Patzinacitis habeant. ab
 ipsis enim boves equos et oves comparant, atque horum ope facilius
 suaviusque vitam agunt: nullum quippe horum animalium in Russia na-
 scitur. sed neque ad bella quae extra fines geruntur ire omnino Russi
 possunt, nisi cum Patzinacitis pacem servant, quoniam dum illi extra
 fines abscedunt, ipsi irrumpentes possunt terram eorum pessumdare et
 devastare. ideoque Russi summopere satagunt ne damnum ab ista gente
 sibi importetur; et quia strenua illa et admodum bellicosa est, eam sibi
 ad belli consortium et auxilium pellicere curant, uti simul et eius ini-
 micitiam devitent et auxilio fruantur.

neque possunt item Russi imperatricem hanc Romanorum urbem
 sive belli sive commercii causa petere, nisi pacem cum Patzinacitis col-
 lant: nam ubi cum navibus Russi ad loca fluminis praerupta devenerint,
 cum non ultra procedere queant, nisi naviculas suas flumine eductas

θενται τότε αὐτοῖς οἱ τοῦ τοιοῦτου ἔθνους τῶν Πατζινακίτων, καὶ ῥαδίως, ἅτε πρὸς δύο πόνους ἀντέχειν μὴ δύνανται, τροπαῶνται καὶ κατασφάζονται.

Κ ε φ ἄ λ α ι ο ν γ'.

περὶ τῶν Πατζινακίτων καὶ Τούρκων.

5

Ἵτι καὶ τὸ τῶν Τούρκων γένος μεγάλως πτοεῖται καὶ δέδωκε τοῖς εἰρημένους Πατζινακίτας διὰ τὸ πολλάκις ἤττηθῆναι παρ' αὐτῶν καὶ τελείως σχεδὸν παραδοθῆναι ἀφανισμῶ, καὶ διὰ τοῦτο ἀεὶ φοβεροὶ τοῖς Τούρκοις οἱ Πατζινακίται νομίζονται, καὶ συστέλλονται ὑπ' αὐτῶν,

10

Κ ε φ ἄ λ α ι ο ν δ'.

περὶ τῶν Πατζινακίτων καὶ Ῥῶς καὶ Τούρκων.

Ἵτι τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων μετὰ τῶν Πατζινακίτων εἰρηνεύοντος οὔτε Ῥῶς πόλεμον νόμῳ κατὰ τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας οὔτε οἱ Τούρκοι δύνανται ἐπιελθεῖν· ἀλλ' οὔτε ὑπὲρ τῆς εἰρήνης 15 μεγάλα καὶ ὑπέρογκα χρήματά τε καὶ πράγματα παρὰ τῶν Ῥωμαίων δύνανται ἀπαιτεῖν, δεδιδότες τὴν διὰ τοῦ τοιοῦτου ἔθνους παρὰ τοῦ βασιλέως κατ' αὐτῶν ἰσχὺν ἐν τῷ ἐκείνου κατὰ Ῥωμαίων ἐσοτρατεύειν. οἱ δὲ Πατζινακίται καὶ τῇ πρὸς τὸν βασιλέα φιλίᾳ συνδούμενοι καὶ παρ' ἐκείνου διὰ γραμμάτων καὶ δώρων 20 ἀναπειθόμενοι δύνανται ῥαδίως κατὰ τῆς χώρας τῶν τε Ῥῶς καὶ τῶν Τούρκων ἐπέρχεσθαι, καὶ ἔξυνδροποδίζεσθαι τὰ τοῦτων γύναια καὶ παιδάρια, καὶ ληΐζεσθαι τὴν χώραν αὐτῶν.

humeris impositas transferant, tum illos Patzinacitae invadunt et facile, quia duplici labori ferendo pares non sunt, in fugam vertunt et interficiunt.

3. de Patzinacitis et Turcis.

Turcarum gens memoratos Patzinacitas magnopere reformidat, quia frequenter in praeliis ab iis devicti et ad internecionem fere caesi sunt. ideoque Turcis Patzinacitae semper formidolosi sunt, ab iisque coërcentur.

4. de Patzinacitis Russis et Turcis.

Si pacem cum Patzinacitis habeat Romanorum imperator, imperium Romanum neque Russi neque Turcae infestare possunt; neque item possunt a Romanis pro redimenda pace magnam pecuniarum vim exigere, imperatorem huiusce gentis subsidiis ac potentia nixum pertimescentes. dum enim illi in bellum contra Romanos proficiscuntur, Patzinacitae, sive amicitia cum imperatore devincti sive literis eius atque muneribus pellecti, facile Turcarum Russorumque terram invadere ac uxores liberosque illorum in servitatem agere regionemque devastare possunt.

Κεφάλαιον ε΄.

P 57

περὶ τῶν Πατζινακικῶν καὶ Βουλγάρων.

Ἵτι καὶ τοῖς Βουλγάροις φοβηρότερος ἂν εἶναι δόξειεν ὁ τῶν Ῥωμαίων βασιλεύς, καὶ ἀνάγκη ἤσυχίως ἐπιτιθέναι τούτοις δύναιται, ἐκ τοῦ μετὰ τῶν Πατζινακικῶν εἰρηνεύειν, ἐπειδὴ καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς Βουλγάρους οἱ εἰρημένοι Πατζινακίται πλησιάζουσι, καὶ ἤνικα βουλευθῶσιν ἢ δι' οἰκεῖον κέρδος ἢ τῇ πρὸς τὸν βασιλεῦ Ῥωμαίων χάριτι, εὐχερῶς δύνανται κατὰ Βουλγαρίας ἐκστρατεύειν, καὶ ἀπὸ τοῦ περιθῆτος πλήθους καὶ τῆς ἰσχύος αὐτῶν ὑπερρικῶν 10 αὐτοὺς καὶ ἤττιαν. διὰ τοῦτο καὶ οἱ Βούλγαροι ἀγῶνα καὶ σπουδὴν διηνεκῶς ἔχουσι τοῦ εἰρηνεύειν καὶ ὁμοιοῦν μετὰ τῶν Πατζινακικῶν· ἐκ τοῦ γὰρ πολλάκις ὑπ' αὐτῶν καταπολεμηθῆναι καὶ πραιδευθῆναι τῇ πείρᾳ ἐγνώκασι καλὸν καὶ συμφέρον εἶναι τὸ εἰρηνεύειν ἀεὶ πρὸς αὐτούς.

15

Κεφάλαιον ς΄.

περὶ τῶν Πατζινακικῶν καὶ Χερσωνικῶν.

Ἵτι καὶ ἕτερος λαὸς τῶν τοιούτων Πατζινακικῶν τῷ μέρει τῆς Χερσῶνος παράκεινται, οἵτινες καὶ πραγματεύονται μετὰ τῶν Χερσωνικῶν, καὶ ποιῶσι τὰς δουλείας αὐτῶν τε καὶ τοῦ βασιλέως 20 εἰς τε τὴν Ῥωσίαν καὶ Χαζαρίαν καὶ τὴν Ζιχίαν καὶ εἰς πάντα τὰ ἐκεῖθεν μέρη, δηλονότι λαμβάνοντες παρὰ τῶν Χερσωνικῶν τὸν προσυμφεφωνημένον μισθὸν ὑπὲρ τῆς τοιωῦτης διακονίας κατὰ τὸ

22 συμπεφωνημένον M

5. de Patsinacitis et Bulgaria.

Bulgaria quoque formidabilior Romanorum imperator videbitur, ipsosque ad pacem et quietem adigere valet, si sit foedere cum Patsinacitis iunctus, siquidem memorati Patsinacitae Bulgariae etiam finitimi sunt, et arbitrato suo, sive proprii quaestus causa sive ad ineundam cum Romano imperatore gratiam, Bulgariam nullo negotio invadere possunt, ac multitudine roboreque suo ipsos devincere et profigere. quapropter Bulgari magnam pacis ac concordiae cum Patsinacitis servandae curam sollicitudinemque gerunt. nam frequenter ab iis debellati atque vastati experimento didicerunt quantum sibi conferat pacate cum illis semper agere.

6. de Patsinacitis et Chersonitis.

Patsinacitarum gens altera Chersonis parti contermina est, quae etiam cum Chersonitis negotiationem exercet, et tam ipsis quam imperatori ministerium praebent in Russia Chazaria Zichia atque in omnibus istis positis regionibus, pactam videlicet mercedem a Chersonitis accipientes, de qua pro tali ministerio mutuo convenerant, pro ratione

ἀνήκον τῆς δουλείας καὶ τοῦ κόπου αὐτῶν, οἷον βλαττία, πρᾶνδια, χαρέρια, σήμεντα, πέπερι, δερμάτια ἀληθινὰ πάργικα, καὶ ἕτερα εἶδη τὰ ἐπ' αὐτῶν ἐπιζητούμενα, καθὼς ἂν ἕκαστος Χερσωνίτης ἕκαστον Πατζινακίτην πείσῃ συμφωνῶν ἢ πεισθῆ· ἐλεύθεροι γὰρ ὄντες καὶ οἷον αὐτόνομοι οἱ τοιοῦτοι Πατζινακίται οὐδέμιαν δου- 5 λείαν ἔνεν μισθοῦ ποιοῦσί ποτε.

Κ ε φ ἄ λ α ι ο ν ζ.

περὶ τῶν ἀποστελλομένων βασιλικῶν ἀπὸ Χερσῶνος ἐν Πατζινακίαι.

Ἵνα περᾶσθ βασιλικὸς εἰς Χερσῶνα ἕνεκα τῆς τοιαύτης διακονίας, ὀφείλει εὐθὺς ἀποστέλλειν εἰς Πατζινακίαν καὶ ἐπιζή- 10 τῶν ὄψιδας παρ' αὐτῶν καὶ διωσώστας, καὶ ἐρχομένων αὐτῶν τοὺς μὲν ὄψιδας εἰς τὸ κάστρον Χερσῶνος κρατουμένους καταλιμπάνειν, αὐτοὺς δὲ μετὰ τῶν διασωστῶν πρὸς Πατζινακίαν ἀπέρχεσθαι καὶ τὰ ἐντεταλμένα ἐπιτελεῖν. οἱ δὲ τοιοῦτοι Πατζινακίται ἀπληστοὶ ὄντες καὶ τῶν παρ' αὐτοῖς σπανίων ὀρεῖς ἐπιθυμηταὶ 15 P 58 ἀναίδην ἐπιζητοῦσι ξηάλια ἱκανά, οἱ μὲν ὄψιδες ἄλλα μὲν λόγῳ αὐτῶν καὶ ἄλλα λόγῳ τῶν αὐτῶν γυναικῶν, οἱ δὲ ἀποσώσται τὰ μὲν ὑπὲρ τοῦ κόπου αὐτῶν τὰ δὲ ὑπὲρ τοῦ κόπου τῶν ἀλόγων αὐτῶν. εἶτα εἰσερχομένου τοῦ βασιλικοῦ εἰς τὴν χώραν αὐτῶν ζητοῦσι πρότερον τὰ τοῦ βασιλέως δῶρα· καὶ πάλιν ὅτε χωρήσουσι 20 τοὺς ἀνθρώπους αὐτῶν, ζητοῦσι τὰ τῶν γυναικῶν αὐτῶν καὶ τῶν γυναικῶν αὐτῶν. ἀλλὰ καὶ ὅσοι ἐν τῷ ἀποσώζειν αὐτὸν ὑποστρέ-

2 πίκριον M Παρθικά? cf. ad Coripp. Iustin. 2 106
8 ἀπὸ Χερσῶνος post τῶν B

susceptae operae et laboris. eiusmodi porro merces exportant, blattas, prandea, pannos rariores, segmenta, piper, pelles pardorum purpuras, ceterasque rerum species quas exquirunt, prout inter Chersonitas singulos et Patzinacitas pactum fait. liberi enim et quasi sui iuris cum sint Patzinacitae, operam sine mercede nullam praebent.

7. de Caesariensis missis a Chersono in Patzinaciam.

Cum itaque talis ministerii causa Caesarianus quispiam in Chersonem venerit, statim in Patzinaciam mittat ac obsides itinerisque duces petat oportet; qui cum venerint, obsides in castro Chersonis sub custodia relinquere, ipse vero cum itineris ducibus in Patzinaciam se conferre debet, ut iussa exsequatur. Patzinacitae autem, utpote insatiabiles eorumque quae rara apud ipsos percupidi, munera ab illis bene multa exposcere non erubescunt, obsides quidem tum suo tum uxorum nomine, itineris vero duces pro suscepto sui equorumque labore. postea cum Caesarianus in ipsorum regionem ingressus est, imperatoris munera expetant. deinde cum homines ipsorum accipiant, pro uxoribus et pa-

φροντα πρὸς Χερσῶνα κατέλθωσι μετ' αὐτοῦ, ζητοῦσι παρ' αὐτοῦ
 ῥογευθῆναι διὰ τὸν κόπον αὐτῶν τε καὶ τῶν ἀλόγων αὐτῶν.

Κ ε φ ἄ λ α ι ο ν ἦ'.

5 περὶ τῶν ἀπὸ τῆς θεοφυλάκτου πόλεως ἀποστελλομένων βασιλικῶν
 μετὰ χελανθίων διὰ τε τοῦ Δαναυβίου καὶ Δάναπρι καὶ
 Δάναστρι ποταμοῦ ἐν Πατζινακίᾳ.

Ἵτι καὶ εἰς τὸ μέρος τῆς Βουλγαρίας καθίεται λαὸς τῶν
 Πατζινακικῶν ἐπὶ τὸ μέρος τοῦ Δάναπρι καὶ τοῦ Δάναστρι καὶ
 τῶν ἐτέρων τῶν ἐκεῖσε ὄντων ποταμῶν, καὶ βασιλικῶ ἀποστελλο-
 10 μένου ἐντεῦθεν μετὰ χελανθίων δύναται καὶ χωρὶς τοῦ εἰς Χερ-
 σῶνα ἀπελθεῖν ἐνταῦθα συντόμως καὶ ταχέως εὐρίσκειν τοὺς αὐ-
 τοὺς Πατζινακίτας· οὗς καὶ εὐρῶν μὴνύει διὰ ἀνθρώπου αὐτοῦ ὁ
 βασιλικὸς ἐντὸς τῶν χελανθίων μένων καὶ μεθ' ἑαυτοῦ τὰ βασιλικὰ
 ἐπιφερόμενος καὶ φυλάττων ἐν τοῖς χελανθίοις πράγματα. καὶ
 15 κατέρχονται πρὸς αὐτόν, καὶ ὅτε κατέλθωσι, δίδωσι πρὸς αὐτοὺς
 ὁ βασιλικὸς ἀνθρώπους αὐτοῦ ὄψιδας, καὶ λαμβάνει καὶ αὐτὸς
 ἀπὸ τῶν τοιούτων Πατζινακικῶν ἑτέρους ὄψιδας, καὶ κρατεῖ αὐ-
 τοὺς εἰς τὰ χελανθία, καὶ τότε συμφωνεῖ μετ' αὐτῶν· καὶ ὅτε
 ποιήσουσιν οἱ Πατζινακίται πρὸς τὸν βασιλικὸν τοὺς ὄρκους κατὰ
 20 τὰ ζάκανα αὐτῶν, ἐπιδίδωσιν αὐτοῖς τὰς βασιλικὰς δωρεάς, καὶ
 ἀναλαμβάνεται φίλος ἐξ αὐτῶν ὅσους βούλεται, καὶ ὑποστρέφει.
 οὕτω δὲ χρηὶ συμφωνεῖν μετ' αὐτῶν ὥστε, ὅπου ἂν χρεωκοιηθῆ
 αὐτοὺς ὁ βασιλεὺς, ποιήσωσι δουλείαν, εἴτε εἰς τοὺς Ῥῶς εἴτε εἰς
 τοὺς Βουλγάρους εἴτε καὶ εἰς τοὺς Τούρκους· εἰσι γὰρ δυνατοὶ

rentibus exigunt. denique qui redeuntem in Chersonem comitantur, pro
 labore tam a se tum ab equis suscepto mercedem sibi postulant.

8. de Caesarianis ab urbe a deo custodia missis in Patzinaciam cum
 chelandiis per Danubium, Danaprim et Danastrum flumina.

Bulgarum versus in partibus Danapri et Danastrum reliquorumque
 illis fluviorum Patzinacitae quoque sedes habent; ac Caesarianus hinc
 cum chelandiis missus non necesse habet Chersonem adire, sed potest
 illic nullo negotio celeriterque Patzinacitas invenire; quos conveniens
 Caesarianus dum ipse in chelandiis manet servans et custodiens res im-
 peratoris, ipsis per famulum adventum renuntiat. tum illi ipsam adeunt,
 qui adventibus obsides e suis offert, ab iisque vicissim accipit, quos
 in chelandiis retinet, atque inde cum iis paciscitur. cum autem Patzi-
 nacitae Caesariano pro lege et consuetudine ipsorum sese iuramento
 obstrinxerint, tum ille ipsis imperatoria munera elargitur, et amicos ex
 illis quotquot voluerit accipit, atque ita revertitur. sic vero cum illis
 incunda foedera, ut ex pacto teneantur operam praebere ubicunque usus
 postulaverit, sive adversus Russos sive contra Bulgaros vel Turcas,

τοῦ πάντας τούτους πολεμεῖν, καὶ πολλάκις κατ' αὐτῶν ἐλθόντες φοβεροὶ νῦν καθεστῆκασιν. καὶ τοῦτο δῆλον καὶ ἐντεῦθεν ἐστιν. τοῦ γὰρ κληρικοῦ Γαβριήλ ποτε πρὸς τοὺς Τούρκους ἀποσταλν-
 τας ἀπὸ κελεύσεως βασιλικῆς, καὶ πρὸς αὐτοὺς εἰπόντος ὅτι ὁ βα-
 σιλεὺς δηλοποιεῖ ὑμᾶς ἀπελθεῖν καὶ ἀποδιῶξαι τοὺς Πατζινακίτας 5
 ἀπὸ τοῦ τόπου αὐτῶν καὶ καθισθῆναι ὑμᾶς (ὑμεῖς γὰρ καὶ πρό-
 τερον ἐκεῖσε ἐκαθέζεσθε) πρὸς τὸ εἶναι πλησίον τῆς βασιλείας μου,
 καὶ ὅτε θέλω ἀποστέλλω, καὶ ἐν τάχει εὐρίσκω ὑμᾶς, πάντες οἱ
 ἄρχοντες τῶν Τούρκων μιᾷ φωνῇ ἐξεβόησαν δι' ἡμεῖς μετὰ τοὺς
 P 59 Πατζινακίτας ἐαυτοὺς οὐ βάλλομεν· οὐ γὰρ δυνάμεθα πολεμεῖν 10
 πρὸς αὐτούς, δι' καὶ χώρα μεγάλη καὶ λαὸς πολλὸς καὶ κακὰ παι-
 δία εἰσὶ καὶ τοῦ λοιποῦ τὸν λόγον τοῦτον πρὸς ἡμᾶς μὴ εἶπης·
 οὐ γὰρ ἀγαπῶμεν αὐτόν.

δι' καὶ οἱ Πατζινακίται ἐκείθεν τοῦ Δανάριου ποταμοῦ
 μετὰ τὸ ἔαρ διέρχονται, καὶ αἱ ἐκεῖσε καλλοκαιρίζουσι. 15

Κ ε φ ἄ λ α ι ο ν θ'.

περὶ τῶν ἀπὸ τῆς Ῥωσίας ἐρχομένων Ῥῶς μετὰ τῶν μοναζῶν ἐν
 Κωνσταντινουπόλει.

Ἵτι τὰ ἀπὸ τῆς ἕξω Ῥωσίας μοναζῶν κατερχόμενα ἐν Κων-
 σταντινουπόλει εἰσὶ μὲν ἀπὸ τοῦ Νεμογαρδᾶς, ἐν ᾧ Σφενδοσθλά- 20
 βος ὁ υἱὸς Ἰγγωρ τοῦ ἄρχοντος Ῥωσίας ἐκαθέζετο, εἰσὶ δὲ καὶ
 ἀπὸ τῶν κάστρον τὴν Μιλινίσκαν καὶ ἀπὸ Τελιούτζαν καὶ Τζεριν-
 γώγαν καὶ ἀπὸ τοῦ Βουσεγραδέ. ταῦτα οὖν ἅπαντα διὰ τοῦ πο-
 ταμοῦ κατέρχονται Δανάριου, καὶ ἐπισυνάγονται ἐπὶ τὸ κάστρον

siquidem hos omnes bello adoriri possunt, ac saepe contra illos profecti
 iam ipsis sunt perquam formidabiles. quod vel hoc uno exemplo palam
 erit. cum aliquando Gabriel clericus inasus imperatoris ad Turcas lega-
 tus esset, sicque ipsos compellaret "vobis imperator denuntiat ut ad-
 moto exercitu Patzinacitas sedibus pellatis eorumque regionem obtinea-
 tis (nam istic olim habitastis), ut imperio meo finitimi sitis, et mittere
 cum velim quam celeriter vos inveniam", omnes Turcarum principes uno
 ore clamaverunt "nos Patzinacitas bellum non inferimus: neque enim illis
 oppugnandis pares sumus, siquidem illorum regio perampla, infinita po-
 puli multitudo, et admodum pugnaces sunt. ne igitur nobis in poste-
 rum tam ingrata verba facias.

adde quod Patzinacitae elapso vere ab ulterioribus Danapris parti-
 bus venientes, traiectoque flumine, istic semper aestatem transigant.

9. de Russis e Russia Cpolim in lintribus venientibus.

Lintres ab ulteriore Russia Cpolim appellentes a Nemogarda pro-
 ficiscuntur, ubi Sphendosthlabus Ingor Russiae principis filius habitabat.
 sunt etiam a castro Milinisca, Teliutza, Tzernigoga et Basegrade.
 haec itaque omnia secundo Danapri flumine descendunt, coeuntque ad

τὸ Κιοάβα τὸ ἔπονομαζόμενον Σαμβατάς. οἱ δὲ Σκλάβοι οἱ πα-
 κτιῶται αὐτῶν, οἱ Κριβηταιηνοὶ λεγόμενοι καὶ οἱ Λενζανῆνοι καὶ
 οἱ λοιποὶ Σκλαβῖνοι, εἰς τὰ ὄρη αὐτῶν κόπτονσι τὰ μονόξυλα ἐν
 τῷ τοῦ χειμῶνος καιρῷ, καὶ καταρτήσαντες αὐτῶν τοῦ καιροῦ
 5 ἀνοιγομένον, ἤνικα διαλυθῆ ὁ παγετός, εἰς τὰς πλησίον εἴσας
 ἄλμυρας εἰσάγουσιν αὐτά. καὶ ἐπειδὴ ἐκεῖνα εἰσβάλλουσιν εἰς πο-
 ταμὸν τὸν Δανάπριν, ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ὄβιοι εἰς τὸν αὐτὸν ποτα-
 μὸν εἰσέρχονται καὶ ἀπέρχονται εἰς τὸ Κιόβα, καὶ σύρουσιν εἰς
 τὴν ἐξόρτησιν, καὶ ἀπεμπολοῦσιν αὐτὰ εἰς τοὺς Ῥῶς. οἱ δὲ Ῥῶς
 10 σκαφίδια καὶ μόνα ταῦτα ἀγοράζοντες, τὰ παλαιὰ αὐτῶν μονό-
 ξυλα καταλύοντες ἐξ αὐτῶν βάλλουσι καὶ πέλλας καὶ σκαρμῶδες
 εἰς αὐτὰ καὶ λοιπὰς χρείας, ἐξοπλίζουσιν αὐτά. καὶ Ἰουνίου
 μηνὸς διὰ τοῦ ποταμοῦ Δανάπριως ἀποκινῶντες κατέρχονται εἰς
 τὸ Βιτειτζέβη, ὅπερ ἐστὶ πακτωτικὸν κάστρον τῶν Ῥῶς. καὶ
 15 συναθροιζόμενοι ἐκεῖσε μέχρι δύο καὶ τριῶν ἡμερῶν, ἤνικα ἄν
 ἅπαντα ἀποσυναχθῶσι τὰ μονόξυλα, τότε ἀποκινῶσι καὶ κατέρ-
 χονται διὰ τοῦ εἰρημένου Δανάπριως ποταμοῦ. καὶ πρῶτον μὲν
 ἔρχονται εἰς τὸν πρῶτον φραγμὸν τὸν ἔπονομαζόμενον Ἐσσοουπή,
 ὃ ἐρμηνεύεται Ῥωσισι καὶ Σκλαβινιστὶ μὴ κοιμῆσθαι. ὃ δὲ
 20 τούτου φραγμῶς τοσοῦτόν ἐστι στενὸς ὅσον τὸ πλάτος τοῦ τζυκα-
 νιστηρίου· μέσον δὲ αὐτοῦ πέτραι εἰσὶ ῥιζικαῖαι ὑψηλαὶ νησιῶν
 δίκεν ἀποφεινόμεναι. πρὸς αὐτὰς εὖν ἐρχόμενον τὸ ὕδωρ καὶ

5 λυθῆ M 8 καὶ ἀπέρχονται om M 12 καὶ οὕτως ἐξακλί-
 ζουσιν? 13 Δανάπριως add B 19 ἐρμηνεύονται M
 κοιμάσθαι vulgo 21 ῥιζικαῖαι. Ducangius Gl. Gr. s. v.: libri
 ῥιζημαῖαι

castrum Cioaba, cui cognomen Sambatas. Sclavi autem ipsorum tribu-
 tarii, Cribataeni dicti et Lenzaeni, necnon ceteri Sclavinii, in mon-
 tibus suis monoxyla sive lintres hiemis tempore caedunt, ipsosque in
 aptam formam concinnatos, postquam sudo et sereno aëre soluta glacies
 est, in proximas paludes deducunt. postquam autem illos in Danaprim
 fluvium immiserunt, inde eodem flumine Cioaba se conferunt, deinde
 monoxyla extrahunt atque suspendunt Russisque venundant. Russi vero
 has tantam scaphulas emunt, ex veteribusque solutis remos scalmos et
 reliquum apparatus conficiunt, easque omnibus ad usum instruunt. tum
 mense Iunio per flumen Danaprim navigantes ad Bitetzebe castrum sibi
 tributarium descendunt. illic per duos tresve dies congregati, postquam
 omnia monoxyla convenerunt, postea movent ac per memoratum fluvium
 Danaprim descendunt, ac primo quidem ad primum locum fluminis prae-
 ruptum veniant, qui Essupe cognominatur, quod Russorum Sclavorum-
 que lingua valet "non dormire." ita vero locus praedictus angustus est,
 ut tzycanisterii latitudinem non superet; in medio autem praerupta ac
 praecalta saxa sunt, quae eminus insularum speciem praeferant. ad haec

πλημμυροῦν, κάκειῖθεν ἀποκρημιζόμενον πρὸς τὸ κάτω μέρος,
 ἦχον μέγαν καὶ φόβον ἀποτελεῖ. καὶ διὰ τοῦτο μέσον αὐτῶν οὐ
 τολμῶσιν οἱ Ῥῶς διελθεῖν, ἀλλὰ πλησίον σκαλώσαντες, καὶ τοὺς
 μὲν ἀνθρώπους ἐκβαλόντες εἰς τὴν ξηράν, τὰ δὲ λοιπὰ πράγματα
 ἔασαντες εἰς τὰ μονόξυλα, εἰθ' οὕτως γυμνοί, τοῖς ποσὶν αὐτῶν 5
 ψηλαφοῦντες, ἵνα μὴ τιμὴ λίθῳ προσκρούσωσιν. τοῦτο δὲ ποιῶ-
 σιν οἱ μὲν πλώραν, οἱ δὲ μέσον, οἱ δὲ καὶ εἰς τὴν πρύμναν μετὰ
 P 60 κονταρίων κοντοβευόμενοι. καὶ μετὰ τοιαύτης ἀπίσης ἀκριβείας
 διέρχονται τὸν τοιοῦτον πρῶτον φραγμὸν διὰ τῆς γωνίας καὶ τῆς
 ὄχθης τοῦ ποταμοῦ. ἤνικα δὲ διέλθωσι τὸν τοιοῦτον φραγμὸν, 10
 πάλιν ἀπὸ τῆς ξηρᾶς ἀναλαμβάνόμενοι τοὺς λοιποὺς ἀποπλέουσι,
 καὶ κατέρχονται εἰς τὸν ἕτερον φραγμὸν τὸν ἐπιλεγόμενον Ῥωσισι
 μὲν Οὐλβοροὶ Σκλαβινιστὶ δὲ Ὀστροβουνίπραχ, ὅπερ ἐρμηνεύεται
 τὸ νησίον τοῦ φραγμοῦ. ἔστι κάκεινος ὅμοιος τῷ πρώτῳ, χαλε-
 πὸς τε καὶ δυσδιέξοδος. καὶ πάλιν ἐκβαλόντες τὸν λαὸν διαβιβά- 15
 ζουσι τὰ μονόξυλα καθὼς καὶ πρότερον. ὁμοίως δὲ διέρχονται
 καὶ τὸν τρίτον φραγμὸν τὸν λεγόμενον Γελανδρί, ὃ ἐρμηνεύεται
 Σκλαβινιστὶ ἦχος φραγμοῦ. εἰθ' οὕτως τὸν τέταρτον φραγμὸν,
 τὸν μέγαν, τὸν ἐπιλεγόμενον Ῥωσισι μὲν Ἀειφάρ, Σκλαβινιστὶ δὲ
 Νεασήτ, διότι φωλεύουσιν οἱ πελεκᾶνοι εἰς τὰ λιθάρια τοῦ φρα- 20
 γμοῦ. ἐν τούτῳ οὖν τῷ φραγμῷ σκαλώνουσιν ἅπαντα εἰς τὴν γῆν
 δροσὴ πλωρα, καὶ ἔξέρχονται οἱ ὠρισμένοι ἄνδρες φυλάττειν τὴν
 βίγλαν μετ' αὐτῶν, καὶ ἀπέρχονται, καὶ τὰς βίγλας οὗτοι διὰ
 τοὺς Πατζινακίτας ἀγρόπῳως φυλάττουσιν. οἱ δὲ λοιποὶ τὰ

igitur allidens et intumescens aqua, deindeque cum magno strepitu prae-
 cepta metum incutit. quapropter illac transire Russi non audent,
 sed haud procul exscensu facto, eductis hominibus rebusque ceteris in
 linte relicta, pedibus nudis vadum tentant, ne ad saxum aliquod offen-
 dant. dum autem id faciunt, alii proram, alii medium naviculae, ceteri
 puppim contis impellunt; atque cum hac summa cautela et sollicitudine
 hanc primam munitionem per angulum et ripam fluminis transgrediuntur.
 superato hoc loco fluminis praerupto, reductis iis quos exposuerant cur-
 sum navigationis repetunt, et ad alium locum praeruptum descendunt,
 qui Rnsis Ulborsi, Sclavis Ostrobaniprach dicitur, significatque insu-
 lam loci praerupti. hic porro priori similis est et haud facile transitum
 permittit. rursus itaque eductis hominibus monoxyla, ut ante dictum
 est, traducunt. parique modo tertium locum praeruptum transmittunt,
 nuncupatum Gelandri, quem Sclavice sonum loci praerupti interpretantur.
 similique ratione quartam munitionem maiorem, quam Russi Aiphar,
 Sclavi Neaset nuncupant, quoniam in saxis munitionis pellicani nidifi-
 cant. ad has itaque fauces rectis proris appellant; virique ad hoc de-
 stinati ad excubias servandas cum ipsis exscendunt abeuntque. excubias
 autem pervigiles hi agunt propter Patzinacitas. ceteri vero, eductis ex

πράγματα ἄπερ ἔχουσιν εἰς τὰ μονόξυλα ἀναλυβόμενοι, τὰ ψυχάρια μετὰ τῶν ἀλύσεων διὰ τοῦ ξηροῦ αὐτὰ διαβιβάζουσι μᾶλλον ἔξ, ἕως ἂν διέλθωσι τὸν φραγμὸν. εἰθ' οὕτως οἱ μὲν σύροντες οἱ δὲ καὶ εἰς τοὺς ὤμους βυστάζοντες τὰ αὐτῶν μονόξυλα εἰς τὸ τοῦ
 5 φραγμοῦ ἐκείθεν μέρος διαβιβάζουσι, καὶ οὕτως ῥίπτοντες αὐτὰ εἰς τὸν ποταμὸν καὶ τὰ πετζίμεντα αὐτῶν ἐμβλησκόμενοι ἀσέχονται καὶ ἀδῆς ἐναποπλέουσιν. ἀπερχόμενοι δὲ εἰς τὸν πέμπτον φραγμὸν τὸν ἐπονομαζόμενον Ῥωσιστὶ μὲν Βαρουφθόρος Σκλαβινιστὶ δὲ Βουλνηπράχ, διότι μεγάλην λίμνην ἀποτελεῖ, πάλιν
 10 εἰς τὰς τοῦ ποταμοῦ γωνίας τὰ αὐτῶν μονόξυλα διαβιβάσαντες καθὼς καὶ εἰς τὸν πρῶτον φραγμὸν καὶ εἰς τὸν δεῦτερον, καταλαμβάνουσι τὸν ἕκτον φραγμὸν, λεγόμενον μὲν Ῥωσιστὶ Λιάντι Σκλαβινιστὶ δὲ Βερούτζη, ὃ ἔστι βράσμα νεροῦ, καὶ διαβαίνουσι καὶ αὐτὸν ὁμοίως. καὶ ἀπὸ τούτου ἀποπλέουσι καὶ πρὸς τὸν
 15 ἕβδομον φραγμὸν τὸν ἐπιλεγόμενον Ῥωσιστὶ μὲν Στρούβον Σκλαβινιστὶ δὲ Ναπρεζή, ὃ ἐρμηνεύεται μικρὸς φραγμὸς, καὶ διαβαίνοντες εἰς τὸ λεγόμενον πέραμα τοῦ Κραρίου, ἐν ᾧ διαπερῶσιν ἀπὸ Ῥωσίας οἱ Χερσωνῖται, καὶ οἱ Πατζινακῖται ἐπὶ Χερσῶνα, ἔχον τὸ αὐτὸ πέραμα τὸ μὲν πλάτος ὅσον τοῦ Ἱπποδρομίου, τὸ δὲ
 20 ἕψος ἀπὸ κάτω ἕως ὅτου παρακύνπτουσιν οἱ φίλοι, ὅσον καὶ φθάσειν σαγίτταν τοῦ τοξέοντος ἔνθεν ἐκείσε· ὃθεν καὶ εἰς τὸν τοιοῦτον τόπον κατέρχονται οἱ Πατζινακῖται, καὶ πολεμοῦσι τοὺς Ῥῶς. μετὰ δὲ τὸ διελθεῖν τὸν τοιοῦτον τόπον τὴν νῆσον τὴν ἐπιλεγομένην

13 βερούτζη M
 Bandurius

16 διαβαίνονται Meursius Meursiumque secutus
 20 φίλοι] ὀφθαλμοὶ Bandurius

lintre rebus suis, mancipia catenis constricta per terram ducunt, ad sex milia passuum, donec locum praeruptum pertransierint: deinde lintres hi quidem trabentes, alii gestantes humeris, ultra locum praeruptum deportant, coniectisque in flumen monoxylis impedimenta et sarcinas reponunt, ipsique demum ingrediuntur et navigare pergunt. at ubi ad quintum locum fluminis praeruptum devenerunt, quem Russi Baraphorum, Sclavi Bulneprach, quod paludem magnam efficiat, denominant, rursum pro more ad fluminis angulos navigia traducunt, ut in primo et secundo loco praerupto fecerant, et ad sextum perveniunt, a Russis Leanti, a Sclavis Berutze nominatum, quasi dicas aquae scaturigo. quo loco praerupto pari ratione superato ad septimum navigant, qui Russorum lingua Strubun, Sclavorum autem Napresi vocatur, id est exiguus locus praeruptus. transeuntque ad traiectum Crarii, ubi e Russis Chersonitae et in Chersonem Patzinacitae traiciant; qui traiectus Hippodromi latitudinem habet, altitudinem vero ab inferiori parte quantum oculi perspicere possunt, quantumque iactus sagittae pertingere potest. quamobrem cum in locum descendunt Patzinacitae ac cum Russis manus conserunt. hoc autem transmissio loco, ad S. Gregorii insulam appellant, ubi propter

βούλεται. διὸ δεῖ τὰς τούτων ἀκαίρους αἰτήσεις καὶ παρρησιαστικὰς ἀξιώσεις διὰ λόγων πιθανῶν καὶ φρονίμων καὶ συνετῶν ἀπολογιῶν ἀνατρέπειν καὶ ἀνακρούεσθαι, αἵτινες, ὅσον ἀπὸ τῆς πείρας ἡμεῖς καταλαβεῖν ἠδυνήθημεν, ὡς ἐν τύπῳ περιλαβεῖν, τοιαῦταί τινες ἔσονται.

Εἰ ἀξιώσουσι ποτε καὶ αἰτήσονται εἴτε Χάζαροι εἴτε Τοῦρκοι εἴτε καὶ Ῥῶς ἢ ἕτερόν τι ἔθνος τῶν βορείων καὶ Σκυθικῶν, οἷα πολλὰ συμβαίνει, ἐκ τῶν βασιλείων ἐσθῆτων ἢ στεμμάτων ἢ στολῶν ἕνεκά τινος δουλείας καὶ ὑπουργίας αὐτῶν ἀποσταλῆναι αὐτοῖς, οὕτω χρῆσθαι ἀπολογίασθαι, ὅτι αἱ τοιαῦται στολαὶ καὶ τὰ 10 στέμματα ἃ παρ' ἡμῶν καμελαύκια ὀνομάζεται οὔτε παρὰ ἀνθρώπων κατεσκευάσθησαν οὔτε ἐξ ἀνθρωπίνων τεχνῶν ἐπενοήθησαν ἢ ἐξεργάσθησαν· ἀλλ' ὡς ἀπὸ παλαιῆς ἱστορίας ἐν ἀπορρήτοις λόγοις γεγραμμένον εὐρίσκομεν, ἤνικα ὁ θεὸς βασιλεῖα ἐποίησε Κωνσταντῖνον ἐκείνον τὸν μέγαν τὸν πρῶτον Χριστιανὸν βασιλεύσαντα, 15 δι' ἀγγέλου αὐτῷ τὰς τοιαύτας στολὰς ἐξαπέστειλεν καὶ τὰ στέμματα ἃ παρ' ἡμῶν καμελαύκια λέγεται, καὶ διωρίσασθαι αὐτῷ θεῖναι ταῦτα ἐν τῇ μεγάλῃ τοῦ θεοῦ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ ἣτις ἐπ' ὀνόματι αὐτῆς ἐννοπιστάτου σοφίας θεοῦ ἁγία σοφία κατονομάζεται, καὶ μὴ καθ' ἑκάστην αὐτὰ ἀμφιένυσθαι, ἀλλ' ὅτε δημοτελῆς καὶ με- 20 γάλῃ τυγχάνῃ δεσποτικῇ ἐορτῇ. διὸ δὴ θεοῦ προστάγματι ταῦτα ἀπέθετο, ἅτινα καὶ ἄνωθεν τῆς ἁγίας τραπέζης ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ τοῦ αὐτοῦ ναοῦ ἀποκρέματα καὶ εἰς κόσμον τῆς ἐκκλησίας καθέστηκεν. τὰ δὲ λοιπὰ ἱμάτια καὶ σαγία βυσιλικά τῆς ἱερᾶς

17 ἄπερ ἡμεῖς καμελ. λέγετε BM

lant. ideoque importunas illorum petitiones ac impudentes postulationes suasionem ac prudenti excusatione subvertere atque inhibere oportet; quae quidem, quantum usu et experimento percepimus, ut compendio dicam, huiusmodi futurae sunt.

Si quando sive Chazari sive Turcae sive Russi sive aliae quaequam boreales et Scythicae gentes, ut plerumque accidit, imperiales vestes coronas aut stolas, cuiusdam praebiti ministerii causa, sibi transmitti postulent, ita te excusatum oportet. huiusmodi stolae et coronae, quae nos camelaucia vocamus, neque hominum opera confecta neque humana industria excogitatae sunt. sed ut ab historia veteri in libris arcanis scriptum reperimus, quando deus Constantinum illum magnum imperatorem effecit, qui primus Christianorum imperium tenuit, illi per angelum tales stolas et coronas, quas nos camelaucia vocamus, misit, iussitque ea deponere in magna sancta dei ecclesia, quae de nomine sapientiae dei enhypositatae S. Sophia appellatur; nec quotidie illis uti praecipit, sed tantum in publico et magno dominico festo: quare ex iussu dei haec deposita et supra sacram mensam in altari ipsius templi suspensa manent, et in ornatum ecclesiae deputatae sunt, reliqua autem indumenta

ποταμόν, παρατρέχουσιν αὐτοῖς οἱ Πατζινακίται· καὶ ἐὰν πολ-
 λίκις ἢ θάλασσα μονόξυλα εἰς τὴν γῆν ἀπορρέψῃ, σκαλιάνουσιν
 ἄλα, ἵνα τοῖς Πατζινακίταις ἀντιπαραταχθῶσιν ὁμοῦ. ἀπὸ δὲ
 τὸν Σελινὰν οὐ φοβοῦνται τινα, ἀλλὰ τὴν τῆς Βουλγαρίας γῆν
 5 ἐνδυσάμενοι εἰς τὸ τοῦ Δανουβίου στόμιον ἔρχονται. ἀπὸ δὲ τοῦ
 Δανουβίου καταλαμβάνουσιν εἰς τὸν Κωνοπάν, καὶ ἀπὸ τοῦ Κω-
 νοπαῖ εἰς Κωνσταντιανὴν εἰς τὸν ποταμὸν Βάρνας, καὶ ἀπὸ Βάρνας
 ἔρχονται εἰς τὸν ποταμὸν τὴν Διτζιναν, ἅπερ πάντα εἰσι γῆς τῆς
 Βουλγαρίας. ἀπὸ δὲ τῆς Διτζίνας εἰς τὰ τῆς Μεσημβρίας μέρη
 10 καταλαμβάνουσιν, καὶ οὕτω μέχρι τούτων ὁ πολυώδυνος αὐτῶν
 καὶ περιφοβος δνοδιεξοδός τε καὶ χαλεπὸς ἀποπεραινεταὶ πλοῦς.

Ἡ δὲ χειμῆριος τῶν αὐτῶν ῥῶς καὶ σκληρὰ διωγωγὴ ἐστὶν
 αὕτη. ἦντο οἱ Νοέμβριος μὴν εἰσελθῆ, εὐθὺς οἱ αὐτῶν ἄρχον-
 τες ἔξρχονται μετὰ πάντων τῶν ῥῶς ἀπὸ τὸν Κίαβον, καὶ ἀπέρ-
 15 χονται εἰς τὰ πολύδια ἃ λέγεται Γύρα, ἥγουν εἰς τὰς Σκλαβινίας
 τῶν τε Βερβιάνων καὶ τῶν Δρουγουβιτῶν καὶ Κριβιτζῶν καὶ τῶν
 Σερβίων καὶ λοιπῶν Σκλάβων, οἵτινές εἰσι πακτιῶται τῶν ῥῶς.
 δι' ὅλου δὲ τοῦ χειμῶνος ἐκείσε διατρεφόμενοι, πάλιν ἀπὸ μηνὸς
 Ἀπριλλίου διαλυομένου τοῦ πάγου τοῦ Δανάπριως ποταμοῦ κατ-
 20 ἔρχονται πρὸς τὸν Κίαβον. καὶ εἰθ' οὕτως ἀπολαμβάνονται τὰ
 αὐτῶν μονόξυλα καθὼς προείρηται, καὶ ἐξοπλίζονται, καὶ πρὸς
 ῥωμανίαν κατέρχονται.

Ὅτι οἱ Οὐζοὶ δύνανται τοῖς Πατζινακίταις πολεμεῖν.

15 πολύδια Meursius

currunt Patzinacitae; et si, ut saepe evenit, mare monoxyla ad terram
 profecerit, omnes exscendant, ut coniunctim Patzinacitis obsistere va-
 leant. Selinam fluviam praetergressi neminem formidant: sed ubi Bul-
 gariam attigerunt, in Danubii ostium ingrediuntur. a Danubio Conopam
 traiciunt, inde Constantiam ad flumen Varnas, a Varnis ad flumen
 Ditzinam proficiscuntur, quae omnia ad Bulgariam regionem pertinent.
 a Ditzina fluvio Mesembriae terram petunt. atque hunc in modum huc
 usque difficilis illa, aerumnarum ac metus plena navigatio absolvitur.

Hiberna vero et aspera Russorum vivendi ratio haec est. ineunte
 Novembri mense quam primum eorum principes cum universa Russorum
 gente egrediuntur Ciabo et in oppida proficiscuntur, quae Gyra appel-
 lantur, aut in Sclavica loca Berbiano-Drungubitarum Cribitzarum
 Serviorum, reliquorumque Sclavorum qui Russis tributarii sunt. illic
 vero peracta tota hieme, rursum Aprilii mense soluta glacie Danapris
 fluvii Ciabum descendunt. deinde receptis, uti supra dictum est, mono-
 xylis iidemque probe instructis Romaniam descendunt.

Quoniam Uzi Patzinacitas bello infestare possunt.

P 62

Κεφάλαιον ι΄.

περὶ τῆς Χαζαρίας, πῶς δεῖ πολεμῆσθαι καὶ παρὰ τίτων.

Ὅτι οἱ Οὐζοὶ δύνανται πολεμῆν τοὺς Χαζάρους ὡς αὐτοῖς πλησιάζοντες. ὁμοίως καὶ ὁ ἔξουσιοκράτωρ Ἀλανίας, δεῖ τὰ ἐννεὰ κλίματα τῆς Χαζαρίας τῇ Ἀλανίᾳ παρακείνται, καὶ δύναται ὁ Ἀλανός, εἰ ἄρα καὶ βούλεται, ταῦτα πρᾶιδεῦεν καὶ μεγάλην βλάβην καὶ ἔνδειαν ἐντεῦθεν τοῖς Χαζάροις ποιεῖν· ἐκ γὰρ τῶν ἐννεὰ κλιμάτων τούτων ἢ πᾶσα ἡωὴ καὶ ἀφθονία τῆς Χαζαρίας καθέστηκεν.

Κεφάλαιον ια΄.

10

περὶ τοῦ κάστρου Χερσῶνος, καὶ τοῦ κάστρου Βοσπόρου.

Ὅτι τοῦ ἔξουσιοκράτορος Ἀλανίας μετὰ τῶν Χαζάρων μὴ εἰρηνεύοντος, ἀλλὰ μᾶλλον προτιμωτέραν τιθεμένου τὴν φιλίαν τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων, ἐὰν οἱ Χαζάροι οὐ βούλωνται τὴν πρὸς τὸν βασιλέα φιλίαν καὶ εἰρήνην τηρεῖν, δύναται μεγάλως αὐτοὺς 15 κακοῦν, τὰς τε ὁδοὺς ἐνεδρεῦν καὶ ἀφυλάκτως αὐτοῖς ἐπιτιθέμενος ἐν τῷ διέρχεσθαι πρὸς τε τὸ Σάρκελ καὶ τὰ κλίματα καὶ τὴν Χερσῶνα. καὶ εἰ παιήσεται σπουδῆν ὁ τοιοῦτος ἔξουσιοκράτωρ τοῦ καλύειν αὐτούς, μεγάλης καὶ βαθείας εἰρήνης μετέχουσιν ἢ τε Χερσῶν καὶ τὰ κλίματα· φοβούμενοι γὰρ οἱ Χαζάροι τὴν τῶν 20 Ἀλανῶν ἐπίθρσιν, καὶ μὴ εὐρίσκοιτες ἄδειαν μετὰ φροσάτου ἐπιτίθεσθαι τῇ Χερσῶνι καὶ τοῖς κλίμασιν ὡς μὴ πρὸς ἀμφοτέρους ἐν ταυτῷ πολεμῆν ἐξισχύοντες, εἰρηνεύειν ἀναγκασθήσονται.

10. de Chazaria, quomodo et quorum opera eam bello impetere oporteat.

Chazaris bellum inferre Uzi possunt utpote contermini. sic etiam princeps Alaniae, quia novem Chazariae regiones Alaniae adiacent; possuntque Alani, si velint, illos depraedari magnumque inde Chazaris damnum importare, atque eos rerum penuria premere. ex illis quippe novem regionibus Chazaris omnia ad victum necessaria suppeditantur.

11. de castro Cherson, et de castro Bosporo.

Alaniae princeps cum Chazaris pacem non habente, sed imperatoris Romani amicitiam potiozem ducente, si illi in amicitia et pace perseverare nolint, potest ille ingenti Chazaros damno afficere, in viis excubando et ex improvise illos aggrediendo dum ad Sarcel et ad regiones Chersonemque proficiscuntur. quodsi princeps ille operam ponat ut illis aditum prohibeat, alta sane pax erit in Cherson et in regionibus. Chazari quippe Alanorum irruptionem reformidantes, neque facultate data Chersonem et regiones cum exercitu invadendi, quia simul utriusque bellum inferre nequeunt, in pace degere cogentur.

Κεφάλαιον ιβ'.

περὶ τῆς μαύρης Βουλγαρίας καὶ Χαζαρίας.

Ἔστι καὶ ἡ μαύρη λεγομένη Βουλγαρία δύνυται τοῖς Χαζάροις πολεμεῖν.

5

Κεφάλαιον ιγ'.

περὶ τῶν πλησιαζόντων ἔθνων τοῖς Τούρκοις.

Ἔστι τοῖς Τούρκοις τὰ τοιαῦτα ἔθνη παράκεινται, πρὸς μὲν τὸ δυτικώτερον μέρος αὐτῶν ἡ Φραγγία, πρὸς δὲ τὸ βορειότερον οἱ Πατζινακῖται, καὶ πρὸς τὸ μεσημβρινὸν μέρος ἡ μεγάλη Μο-
 10 ραβία ἦτοι ἡ χώρα τοῦ Σφενδοπλόκου, ἣτις καὶ παντελῶς ἠφρα-
 νίσθη παρὰ τῶν τοιοῦτων Τούρκων καὶ παρ' αὐτῶν κατεσχέθη.
 οἱ δὲ Χρωβάτοι πρὸς τὰ ἄνω τοῖς Τούρκοις παράκεινται.

P 63

Ἔστι δύνυται καὶ οἱ Πατζινακῖται τοῖς Τούρκοις ἐπιτίθεσθαι καὶ μεγάλως πρηνεῖν καὶ παραβλάπτειν αὐτούς, καθὼς καὶ ἐν
 15 τῷ περὶ Πατζινακῖτῶν κεφαλαίῳ προείρηται.

Ἐπίστανται, οὐκ, διανοίας ὄμμα τῆς σῆς λόγοις ἐμοῖς, καὶ γνῶθι ἃ σοὶ ἐντέλλομαι, καὶ ἔξεις ἐν καιρῷ ὡς ἐκ πατρικῶν θη-
 σαυρῶν προφέρειν πλοῦτον φρονήσεως καὶ ἐπιδείκνυσθαι χύμα
 συνάεως. ἴσθι οὖν ὅτι τοῖς βορείοις ἅπασιν γένεσι φύσις ὡσεὶ
 20 καθέστηκεν τὸ ἐν χρήμασι λήγνον καὶ ἄπληστον καὶ μηδέποτε
 κορεννύμενον, ὃθεν πάντα ἐπιζητεῖ καὶ πάντων ἐφίεται καὶ οὐκ
 ἔχει τὰς ἐπιθυμίας δρῶ περιγραφόμενας, ἀλλ' αἰ τοῦ πλείονος
 ἐπιθυμεῖ, καὶ ἀντὶ μικρῆς ὠφελείας μεγάλα κέρδη προσπορίζεσθαι

3 ἢ vulgo om

12. de nigra Bulgaria et Chazaria.

Bulgaria, quam nigram vocant, potest Chazaros bello infestare.

13. de gentibus quae Turcis finitimae sunt.

Turcis haec gentes conterminae sunt. ad occidentem Francia, ad septentrionem Patzinacitae, ad meridiem magna Moravia sive Sphendoploci regio, quae omnino a Turcis vastata est et ab ipsis iam obtinetur. Chrobati vero ad montes Turcis adiacent.

Possunt autem Patzinacitae Turcas bello impetere, depopulari magnamque praedam agere ipsosque ingenti damno afficere, quemadmodum in eo quod de Patzinacitis institimus capite declaratum est.

Intende, o fili, sermonibus meis oculos mentis tuae, ac praecepta mea considera, atque opportune poteris divitias prudentiae quasi ex paternis thesauris proferre magnamque prudentiam exhibere. scito itaque borealibus omnibus populis quasi a natura insitam esse divitiarum cupidinem insatiabilem, quamobrem omnia quaerunt, omnia expetunt, neque concupiscentiam termino ullo circumscriptam habent, sed plura semper capiunt, ac pro exigua opera maximam mercedem referri postu-

Const. Porph.

6

βούλεται. διὸ δεῖ τὰς τούτων ἀκαίρους αἰτήσεις καὶ παρηρησιαστικὰς ἀξιώσεις διὰ λόγων πιθανῶν καὶ φρονίμων καὶ συνετιῶν ἀπολογιῶν ἀνατρέπειν καὶ ἀνακρούεσθαι, αἴτινες, ὅσον ἀπὸ τῆς πείρας ἡμεῖς καταλαβεῖν ἠδυνήθημεν, ὡς ἐν τύπῳ περιλαβεῖν, τοιαῦται τινεὶ ἔσονται. 5

Εἰ ἀξιώσουσι ποτε καὶ αἰτήσονται εἴτε Χάζαροι εἴτε Τοῦρκοι εἴτε καὶ Ρῶς ἢ ἕτερόν τι ἔθνος τῶν βορείων καὶ Σκυθικῶν, οἷα πολλὰ συμβαίνει, ἐκ τῶν βασιλείων ἐσθῆτων ἢ στεμμάτων ἢ στολῶν ἕνεκά τινος δουλείας καὶ ὑπουργίας αὐτῶν ἀποσταλῆναι αὐτοῖς, οὕτω χρῆ σε ἀπολογίσασθαι, ὅτι αἱ τοιαῦται στολαὶ καὶ τὰ 10 στέμματα ἃ παρ' ἡμῶν καμελαύκια ὀνομάζονται οὔτε παρὰ ἀνθρώπων κατεσκευάσθησαν οὔτε ἔξ ἀνθρωπίνων τεχνῶν ἐπενόηθησαν ἢ ἐξευργάσθησαν· ἀλλ' ὡς ἀπὸ παλαιᾶς ἱστορίας ἐν ἀπορρήτοις λόγοις γεγραμμένον εὐρίσκομεν, ἤνικα ὁ Θεὸς βασιλεῖα ἐποίησε Κωνσταντίνου ἐκείνου τὸν μέγαν τὸν πρῶτον Χριστιανὸν βασιλεύσαντα, 15 δι' ἀγγέλου αὐτῷ τὰς τοιαύτας στολὰς ἐξαπέστειλεν καὶ τὰ στέμματα ἃ παρ' ἡμῶν καμελαύκια λέγεται, καὶ διωρίσατο αὐτῷ θεῖναι ταῦτα ἐν τῇ μεγάλῃ τοῦ Θεοῦ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ ἧτις ἐπ' ὀνόματι αὐτῆς ἐννοποστάτου σοφίας Θεοῦ ἁγία σοφία κατονομάζεται, καὶ μὴ καθ' ἑκάστην αὐτὰ ἀμφιένυσθαι, ἀλλ' ὅτε δημοτελὴς καὶ με- 20 γάλῃ τυγχάνῃ δεσποτικῇ ἐορτῇ. διὸ δὴ Θεοῦ προσταγμάτι ταῦτα ἀπέπετο, ἅτινα καὶ ἄνωθεν τῆς ἁγίας τραπέζης ἐν τῷ Θυσιαστηρίῳ τοῦ αὐτοῦ ναοῦ ἀποκρέματαί καὶ εἰς κόσμον τῆς ἐκκλησίας καθέστηκεν. τὰ δὲ λοιπὰ ἱμάτια καὶ σαγία βασιλικά τῆς ἱερᾶς

17 ἅπερ ἡμεῖς καμελ. λέγετε BM

lant. ideoque importunas illorum petitiones ac impudentes postulationes suasionē ac prudenti excusatione subvertere atque inhibere oportet; quae quidem, quantum usu et experimento percepi, ut compendio dicam, huiusmodi futurae sunt.

Si quando sive Chazari sive Turcae sive Russi sive aliae quaequam boreales et Scythicae gentes, ut plerumque accidit, imperiales vestes coronas aut stolas, cuiusdam praebiti ministerii causa, sibi transmitti postulent, ita te excusatum oportet. huiusmodi stolae et coronae, quae nos camelaucia vocamus, neque hominum opera confecta neque humana industria excogitatae sunt. sed ut ab historia veteri in libris arcanis scriptum reperimus, quando deus Constantinum illum magnum imperatorem effecit, qui primus Christianorum imperium tenuit, illi per angelum tales stolae et coronae, quas nos camelaucia vocamus, misit, iussitque ea deponere in magna sancta dei ecclesia, quae de nomine sapientiae dei enhypostatae S. Sophia appellatur; nec quotidie illis uti praecipit, sed tantum in publico et magno dominico festo: quare ex iussu dei haec deposita et supra sacram mensam in altari ipsius templi suspensa manent, et in ornatum ecclesiae deputatae sunt, reliqua autem indumenta

ταύτης τραπέζης ἄνωθεν ἐπίκεινται ἐφαπλούμενα. ἤνικα δὲ καταλάβῃ τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ Θεοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἑορτή, ἀναλαμβάνεται τε ἐκ τοιούτων στολῶν καὶ στεμμάτων τὰ πρὸς τὸν καιρὸν ἐπιτήδεια καὶ ἀρμόζοντα ὁ πατριάρχης καὶ ἀποστέλλει πρὸς 5 τὸν βασιλέα, καὶ ἀμφιέρονται αὐτὰ ἐκεῖνος ὡς ὑπηρετῆς Θεοῦ καὶ διάκονος ἐν τῇ προελεύσει καὶ μόνον, καὶ πάλιν μετὰ τὴν χρεῖαν ἀντιστρέφει αὐτὰ πρὸς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἀπόκεινται ἐν αὐτῇ. ἀλλὰ καὶ κατὰ τοῦ ἁγίου καὶ μεγάλου Κωνσταντίνου ἔστιν ἐν τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ τραπέζῃ τῆς τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας ἔγγεγραμμένη, P 64
 10 καθὼς αὐτῷ ὁ Θεὸς διὰ τοῦ ἀγγέλου διωρίσαστο, ἵνα ἐὰν βουληθῇ βασιλεὺς διὰ τινὰ χρεῖαν ἢ περίστυσιν ἢ ἐπιθυμίαν ἄκαιρον ἔξ αὐτῶν ἐπάραι καὶ ἢ αὐτὸς καταχρησασθαι ἢ ἑτέροις χαρίσασθαι, ὡς πολέμιος καὶ τῶν τοῦ Θεοῦ προσταγμάτων ἐχθρὸς ἀναθεματίζεται καὶ τῆς ἐκκλησίας ἀποκηρύσσεται. εἰ δὲ καὶ αὐτὸς ἕτερα
 15 ὁμοία καμεῖν βουληθῇ, ἵνα καὶ αὐτὰ ἢ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησία ἀναλαμβάνηται, τῶν ἀρχιερέων πάντων εἰς ταῦτα παρρησιαζομένων καὶ τῆς συγκλήτου· καὶ μὴ ἔχειν ἔξουσίαν μήτε τὸν βασιλέα μήτε τὸν πατριάρχην μήτε ἕτερόν τινα τὰς τοιαύτας ἀναλαμβάνεσθαι στολὰς ἢ τὰ στέμματα ἀπὸ τῆς ἁγίας τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας. καὶ
 20 φόβος μέγας ἐπήρηται τοῖς βουλομένοις ἀνατρέπειν τι τῶν τοιούτων θεϊκῶν διατάξεων· εἰς γὰρ τις τῶν βασιλέων, Λέων δνόματι, ὃς καὶ ἀπὸ Χαζαρίας γυναικα ἠγάγετο, ἀβούλῳ τόλμῃ χρησόμενος ἐν τῶν τοιούτων ἀνελάβετο στεμμάτων δεσποτικῆς μὴ παρούσης

3 τε] τὰ vulgo

et saga imperialia supra hanc sacram mensam extensa iacent. cum porro domini et dei nostri Iesu Christi festum inciderit, ex huiusmodi stolis et coronis ea accipiuntur a patriarcha quae tum opportuna et convenientia sunt, qui ea ad imperatorem mittit, isque illis tanquam minister dei in processu tantum induitur; atque rursus postquam illis est usus, ea remittit in ecclesiam, ubi reponuntur de more. quin etiam sancti et magni Constantini in dei ecclesiae sacra mensa maledictio scripta est, ut ipsi per angelum deus mandavit, ut si quis imperator pro quacunque necessitate aut rerum condicione, sive ex intempestiva cupidine, ex iis quaedam auferat ac ipse iis utatur aut aliis praebere audeat, quasi hostis et dei iussorum inimicus anathemate feriatur et ab ecclesia expellatur. si vero ipse quoque alia illis similia efficere velit, ea quoque ecclesia recipiat, libera voce petentibus episcopis omnibus et senatu; neque vel imperatori vel patriarchae vel cuiquam hominum facultas sit rerum huiusmodi quampiam ex sancta dei ecclesia exportare, sive stolae eae sint sive coronae. sane iis qui ex huiusmodi dei mandatis quodquam evertere velint, magna impendit formido. nam quidam imperator, Leo is vocabatur, qui etiam ex Chazaria uxorem duxerat, cum inconsulto ausu quodpiam ex hisce stemmatibus abstulisset, dominico non

ἐορτῆς, καὶ δὶχα γνώμης τοῦ πατριάρχου τοῦτο περιεβάλετο, καὶ εὐθὺς ἄνθρωκα ἐπὶ τοῦ μετώπου ἐκβαλὼν καὶ ταῖς ἐκ τούτου ὀδύνας κατατρυχόμενος κακινκάκως ἀπέρρηξε τὸ ζῆν καὶ πρὸ καιροῦ τὸν θάνατον ἐπιπάσατο. καὶ τοῦ τοιοῦτου συντόμως ἐδικηθέντος τολμήματος ἔκτοτε τύπος ἐγένετο ὥστε ἐν τῷ μέλλειν στέ- 5 φρεσθαι τὸν βασιλεῖα πρότερον ὁμνῦειν καὶ ἀσφαλίζεσθαι ὅτι οὐδὲν ἐναντίον τῶν προστεταγμένων καὶ ἐκ παλαιοῦ φυλαττομένων τολμήσῃ ποιήσειν ἢ ἐννοήσασθαι, καὶ οὕτως ὑπὸ τοῦ πατριάρχου στέφρεσθαι καὶ τὰ ἀρμόζοντα τῇ καθεστῶσῃ ἐορτῇ ἐπιτελεῖν τε καὶ διαπράττεσθαι. 10

Ἐσαύτως χρῆ σε καὶ περὶ τοῦ ὄρου πυρὸς τοῦ διὰ τῶν σιφωνίων ἐκφερομένου μεριμᾶν τε καὶ μελετᾶν, ὡς εἶπερ ποτὲ τολμήσωσι τινες καὶ αὐτὸ ἐπιζητήσαι, καθὼς καὶ παρ' ἡμῶν πολ- λάκις ἐζητήσαν, τοιούτοις αὐτοὺς ἔχοις ἀποκρούεσθαι καὶ ἀποπέμπεσθαι ῥήμασιν, ὅτι καὶ αὐτὸ δι' ἀγγέλου τῷ μεγάλῳ καὶ 15 πρῶτῳ βασιλεῖ Χριστιανῷ ἁγίῳ Κωνσταντίνῳ ἐφανερῶθῃ καὶ ἐδιδάχθῃ, παραγγελίας δὲ μεγάλας καὶ περὶ τούτου παρὰ τοῦ αὐτοῦ ἀγγέλου ἐδέξατο, ὡς παρὰ πατέρων καὶ πάππων πιστωθέντες πληροφοροῦμεθα, ἵνα ἐν μύνοις τοῖς Χριστιανοῖς καὶ τῇ ὑπ' αὐτῶν βασιλευομένῃ πόλει κατασκευάζηται, ἀλλαχοῦ δὲ μη- 20 δαμῶς, μήτε εἰς ἕτερον ἔθνος τὸ οἶον δῆποτε παραπέμπηται μήτε διδάσκηται. ὅθεν καὶ τοῖς μετ' αὐτὸν ὁ μέγας οὗτος βασιλεὺς ἐξασφαλιζόμενος περὶ τούτου ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπεζῇ τῆς τοῦ Θεοῦ

3 κακῆν κάκος B, κακῆν κακῶς M

occurrente festo, atque praeter patriarchae voluntatem, hunc sibi ornam- tum imposuit; ac subito carbone in faciem erumpente, magnis inde cruciatus doloribus misere periit ac sibi ante tempus mortem malaravit. atque ex subitanea illa huiusmodi audaciae ultione is exinde mos indu- ctus est, ut imperator coronam accepturus iuret et profiteatur se nihil mandatis et consuetudinibus antiquis huiusmodi adversum aggressurum aut cogitaturum esse, atque ita a patriarcha coronetur, et statutae solemnitati congruentia peragat et absolvat.

Ita quoque de Graeco igne, qui per siphones emittitur, curam ha- beas et sollicitudinem oportet, ut si quando hunc petere andeant, ut a nobis plerumque petierant, huiusmodi eos verbis repellere et amandare possis. Istud quoque per angelum magno et primo Christiano impera- tori S. Constantino ostensum est, qui monita et praecepta gravia ea de re ab eodem angelo accepit (id quod a maioribus certo testimonio edidicimus), ut apud solos Christianos et in imperatoria tantum urbe pareretur, et non alibi; neque ad aliam quamcunque gentem transmittatur vel tradatur. quamobrem magnus idem imperator, ut hac de re succes- sorum fidem obstringeret, in sacra dei ecclesiae mensa diras inscribi

ἐκκλησίας ἀρὰς ἔγγραφῆναι πακοίηκεν, ἵνα ὁ ἐκ τοῦ τοιοῦτου πυ-
 ρὸς εἰς ἕτερον ἔθνος δοῦναι τολμήσας μήτε Χριστιανὸς ὀνομάζη-
 ται μήτε ἀξίας τινὸς ἢ ἀρχῆς ἀξιοῦται, ἀλλ' εἴ τινα καὶ ἔχων
 τύχη, καὶ ἀπὸ ταύτης ἐκβάλληται καὶ εἰς αἰῶνα αἰώνων ἀναθε-
 5 ματίζηται καὶ παραδειγματίζηται, εἴτε βασιλεὺς εἴτε πατριάρχης
 εἴτε τις ἄλλος οἶος ὄν ἄνθρωπος εἴτε ἄρχων εἴτε ἀρχόμενος τυγχά- P 65
 νοι ὁ τὴν τοιαύτην ἐντολὴν παραβαίνειν πειρώμενος. καὶ προτρέ-
 ψατο πάντας τοὺς ζῆλον καὶ φόβον Θεοῦ ἔχοντας ὡς κοινὸν ἔχθρὸν
 καὶ παραβάτην τῆς μεγάλης ταύτης ἐντολῆς τὸν τοιοῦτον ἐπιχει-
 10 ροῦντα ποιεῖν ἀναιρεῖν σπουδάζειν καὶ ἐκτίστω τῷ χαλεπῷ παρα-
 πέμπεσθαι θανάτῳ. συνέβη δέ ποτε τῆς κακίας αἰεὶ χώραν εὐρι-
 σκούσης τινὰ τῶν ἡμετέρων στρατηγῶν, δῶρα παρά τινων ἐθني-
 κῶν πάμπολλα εἰληφότα, μεταδοῦναι αὐτοῖς ἐκ τοῦ τοιοῦτου πυ-
 ρὸς, καὶ μὴ ἀνεχομένου τοῦ Θεοῦ ἀνεκδέκτητον καταλιπεῖν τὴν
 15 παράβασιν, ἐν τῷ μέλλειν αὐτὸν ἐν τῇ ἀγίᾳ τοῦ Θεοῦ εἰσεῖναι ἐκ-
 κλησία πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατελθὼν τοῦτον κατέφαγε καὶ ἀνή-
 λωσεν. καὶ ἀπὸ τότε φόβος μέγας καὶ τρόμος ἐν ταῖς ἀπάντων
 ἐνετέθη ψυχαῖς, καὶ οὐκέτι οὐδεὶς τοῦ λοιποῦ, οὔτε βασιλεὺς
 οὔτε ἄρχων, οὔτε ἰδιώτης οὔτε στρατηγός, οὔτε οἶος ὄν ὄλωσ
 20 ἄνθρωπος κατετόλμησέ τι τοιοῦτον ἐνθρυμηθῆναι, μήτι γε καὶ ἔργῳ
 ἐπιχειρήσαι ποιῆσαι ἢ διαπράξασθαι.

Ἄλλ' ἄγε δὴ μετάβηθι, καὶ πρὸς ἕτερον εἶδος αἰτήσεως
 παραλόγου καὶ ἀπρεποῦς ἐδρεπεῖς καὶ ἀρμύζοντας λόγους ἀνα-

9 τοῦτο Meursius 10 ἔκτος P, εὐθὺς Meursius. an ἐχθίστῳ
 vel οὐκίστῳ, omissis τῷ χαλεπῷ? 22 ἀλλὰ γε vulgo

curavit, ut qui ex huiusmodi igne aliis gentibus dare praesumpserit,
 ne Christianus quidem vocetur neque dignitate aliqua vel magistratu
 dignus habeatur, sed et si quem teneat ab illo deiiciatur, et in secula
 saeculorum anathemate feriatur et traducatur, sive imperator sive patri-
 archa sive alius quispiam, sive princeps sive subditus fuerit, qui tale
 praecceptum violare aggressus fuerit; omnesque zelo et timore dei in-
 structus hortatus est ut talem hominem tanquam hostem publicum ma-
 gni que huius praeccepti transgressorem de medio tolli satagant statimque
 dura morte afficiant. accidit autem aliquando, malitia semper locum in-
 veniente, aliquem e ducibus nostris, acceptis gentium quorundam mun-
 neribus quamplurimis, hunc ipsis ignem tradidisse: at deo hoc scelus
 ianitam non relincente, cum sanctam dei ecclesiam ingressurus esset,
 ignis caelitus delapsus ipsum devoravit et absumpsit. hinc metus tre-
 merque magnus animos omnium invasit; et iam inde nemo, vel impera-
 tor vel princeps vel privatus vel militiae praefectus vel alius quispiam
 mortalium, quid simile in animum inducere, multoque minus rem aggredi
 aut perficere ausus est.

Verum ad aliam petitionis speciem transeas, sane irrationabilem et
 indecoram; ac congruentem honestamque responsionem excogites et edi-

ζῆται καὶ ἀναμάνθαι. εἰ γὰρ ποτε ἔθνος τι ἀπὸ τῶν ἀπίστων τούτων καὶ ἀτίμων βορείων γενῶν αἰτήσεται συμπενθεριάσαι μετὰ τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων καὶ ἢ θυγατέρα αὐτοῦ εἰς νόμφην λαβεῖν ἢ ἐπιδοῦναι οἰκίαν θυγατέρα ἢ γυναῖκα χρηματίσαι βασιλέως ἢ βασιλέως υἱοῦ, χρὴ σε τειούτοις ῥήμασι καὶ τὴν τειούτην αὐτῶν 5 παράλογον ἀπικρούσασθαι αἴτησιν, λέγοντα ὅτι καὶ περὶ ταύτης τῆς ὑποθέσεως παραγγελία καὶ διάταξις φοβερὰ καὶ ἀπαραιοποίητος τοῦ μεγάλου καὶ ἁγίου Κωνσταντίνου ἐναπογέγραπται ἐν τῇ ἱερᾷ τραπέζῃ τῆς καθολικῆς τῶν Χριστιανῶν ἐκκλησίας τῆς ἁγίας σοφίας, τοῦ μηδέποτε βασιλέα Ῥωμαίων συμπενθεριάσαι μετὰ 10 ἔθρους παρηλλαγμένοις καὶ ξένοις ἔθεισι χρωμένου τῆς Ῥωμαϊκῆς καταστάσεως, μάλιστα δὲ ἀλλοπίστου καὶ ἀβαπτίστου, εἰ μὴ μετὰ μόνων τῶν Φράγγων· τούτους γὰρ μόνους ὑπέξειλετο ὁ μέγας ἐκεῖνος ἄνθρωπος Κωνσταντῖνος ὁ ἅγιος, ὅτι καὶ αὐτὸς τὴν γένεσιν ἀπὸ τῶν τοιούτων ἔσχε μερῶν ὡς συγγενείας καὶ ἐπιμιξίας πολλῆς 15 τυγχανούσης Φράγγους τε καὶ Ῥωμαίους· καὶ διὰ τοῦτο μετὰ τούτων μόνων προντρέψατο συνιστᾶν γαμικὰ συναλλάγματα τοὺς βασιλεῖς Ῥωμαίων διὰ τὴν ἄνωθεν τῶν μερῶν ἐκείνων καὶ γενῶν περιφάνειαν καὶ εὐγένειαν, μετ' ἄλλων δὲ τοῦ οὐνοῦ δῆποτε ἔθρους μὴ δυναμένους τοῦτο ποιεῖν, ἀλλ' ὁ τοῦτο ποιῆσαι τολμήσους ἵνα ὡς 20 πικραβύτης πατρικῶν εἰσηγήσεων καὶ βασιλείων θεσμῶν ἀλλότριος κρινοῖτο τῶν Χριστιανῶν καταλόγων καὶ τῷ ἀναθέματι παραδίδοιτο. ὁ δὲ προρμνημονευθεὶς Λέων ἐκεῖνος ὁ βασιλεύς, ὁ καὶ

11 ἡθεσι vulgo

scas. si enim unquam natio quaedam ex infidelibus et inhonoratis borealibus affinitatem cum Romano imperatore contrahere voluerit, et vel filiam eius sponsam accipere vel suam illi elocare, ita ut vel imperatoris vel filii eius uxor sit, huiusmodi te verbis absurdam hanc petitionem propulsare oportet, hac item de re interdictum, ac terribilis immutabilisque constitutio a magno et sancto Constantino in sacra mensa catholicae Christianorum ecclesiae S. Sophiae descripta est, ne unquam imperator Romanus affinitatem contrahat cum gente quae peregrinis et a Romano statu alienis moribus utatur, maximeque si alienae fidei et baptizata non sit, Francis tantum exceptis: hos quippe solos excepit magnus ille et sanctus Constantinus, quia illis ex partibus originem duxerat: cognatio enim et commercia magna erant inter Francos et Romanos. ideoque cum iis solis matrimonia inire Romanis imperatoribus permisit, propter antiquam gentium nationumque illarum claritatem nobilitatemque. cum alia vero quacunque natione id agere vetuit, ita ut etiam si quis id facere ausus fuerit, tanquam patrum traditionum imperialiumque legum transgressor Christianorum catalogo alienus censatur dirisque devoteatur. certa supra memoratus Leo imperator, qui

τὸ στέμμα, καθὼς ἀνωτέρω προείρηται, παρανόμως καὶ τολμη-
 ρῶς ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας δίχα γνώμης τοῦ τότε πατριαρχεύοντος
 λαβὼν καὶ περιθήμενος καὶ τὴν δίκην συντόμως δόνς ἄξιαν τῆς P 66
 αὐτοῦ πονηρᾶς ἐγχειρήσεως, ἐτόλμησε καὶ τὴν τοιαύτην ἐντολὴν
 5 τοῦ ἁγίου βασιλέως ἐκείνου, ἣτις, ὡς ἤδη δεδήλωται, ἐν τῇ
 ἁγίᾳ τραπέζῃ ἀναγεγραμμένη καθέστηκεν, παρὰ φραῦλον θέσθαι
 καὶ ὡς μὴδὲν λογισασθαι, καὶ ὡς ἅπαξ ἔξω τοῦ θείου φόβου καὶ
 τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ πεποίηκεν ἑαυτὸν, συνεστήσατο καὶ μετὰ τοῦ
 χαγάνου Χαζαρίας γαμικὸν συναλλάγιον, καὶ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ
 10 εἰς γυναικᾶ ἐδέξατο, καὶ μέγα ἐκ τούτου ὄκειδος καὶ τῇ Ῥωμαίων
 ἀρχῇ καὶ ἑαυτῷ προσετέθητο ὡς τὰ προγονικὰ παραγγέλματα
 ἀκρωσας καὶ παρ' οὐδὲν λογιώμενος. πλὴν οὐδὲ δρθόδοξος
 Χριστιανὸς ἦν ἐκεῖνος, ἀλλ' αἰρετικὸς καὶ εἰκονομάχος. διὸ χά-
 ριν τῶν τοιούτων αὐτοῦ παρανόμων ἀσεβημάτων ἐν τῇ τοῦ Θεοῦ
 15 ἐκκλησίᾳ διηνεκῶς ἀποκηρύττεται καὶ ἀναθεματίζεται ὡς καὶ τῆς
 τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς τοῦ ἁγίου καὶ μεγάλου βασιλέως Κωνσταντίνου
 διατάξεως παρυσβύτης καὶ ἀκατροπέυς. πῶς γάρ ἐστι τῶν ἐνδε-
 χομένων Χριστιανὸς μετὰ ἀπίστων γαμικὰς κοινωνίας ποιεῖν καὶ
 συμπενθεριάζειν, τοῦ κανόνος τοῦτο κωλύοντος καὶ τῆς ἐκκλησίας
 20 ἀπάσης ἄλλότριον αὐτὸ λογιζομένης καὶ ἔξω τῆς Χριστιανικῆς
 καταστάσεως; ἢ τίς τῶν ἐγκρίτων καὶ εὐγενῶν καὶ σοφῶν βασι-
 λέων Ῥωμαίων κατεδέξατο; εἰ δὲ ἀντείπωσιν, πῶς ὁ κύριος Ῥω-
 μανὸς ὁ βασιλεὺς μετὰ Βουλγάρῳ συνεπενθερίωσεν καὶ τὴν ἰδίαν

11 προσετέθητο M

20 αὐτῷ BP

coronam, ut iam diximus, improbe ac temere absque patriarchae con-
 sensu ex ecclesia accepit sibiq; imposuit ac condignas subito sceleris
 poenas dedit, ausus itam hoc sancti illius imperatoris praeceptum, quod,
 ut iam declaratum est, in sacra mensa descriptam erat, vilipendere et
 pro nihilo habere, ubi semel dei legumque divinarum metum omnem
 excusserat, cum Chazariae chagano matrimonialem contractum instituit
 filiamque ipsius uxorem accepit, cum magno tam suo quam imperii Ro-
 mani opprobrio, quod sancti magni imperatoris Constantini constitutionem
 violaverit et everterit. quomodo enim fas esse possit Christianos cum
 infidelibus matrimonia inire affinitatesque contrahere, id canone probi-
 bente et universa ecclesia indignum illud et a Christiano statu alienum
 esse arbitraute? aut quis ex conspicuis generosis et sapientibus impe-
 ratoribus Romanis rem huiusmodi admisit? quodsi reponant "cur do-
 minus Romanus imperator cum Bulgaris affinitate iunctus est, neptem-

ἐγγόνην δέδωκεν τῷ κυρίῳ Πέτρῳ τῷ Βουλγάρῳ, δεῖ ἀπολογη-
 σασθαι ὅτι ὁ κύριος Ῥωμανὸς ὁ βασιλεὺς ἰδιώτης καὶ ἀγράμματος
 ἄνθρωπος ἦν, καὶ οὔτε τῶν ἄνωθεν ἐν βασιλείοις τετραμμένων
 οὔτε τῶν παρηκολουθηκότων ἐξ ἀρχῆς τοῖς Ῥωμαϊκοῖς ἐθισμοῖς
 οὔτε ἀπὸ γένους βασιλείου καὶ εὐγενοῦς, καὶ διὰ τοῦτο αὐθαδέ- 5
 στερον καὶ ἐξουσιαστικώτερον τὰ πολλὰ κατεπράττετο, καὶ ἐν
 τούτῳ οὔτε τῇ ἐκκλησίᾳ ἀπαγορευοῦση ὑπήκουσεν οὔτε τῇ ἐντολῇ
 καὶ διαταγῇ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου κατηκολούθησεν, ἀλλ' ἐκ
 γνώμης αὐθάδους καὶ αὐτοβούλου καὶ τῶν καλῶν ἀμαθοῦς καὶ μὴ
 βουλομένης ξεπεσθαι τῷ πρέποντι καὶ καλῷ μηδὲ ταῖς πατροπαρα- 10
 δότοις στοιχεῖν διατάξει τοῦτο ποιῆσαι τετόλμηκεν, ταύτην μόνην
 εὐλογον δηλονότι προβάλλόμενος πρόφασιν, τοσοῦτον πλῆθος
 αἰχμαλώτων Χριστιανῶν διὰ τῆς τοιαύτης πράξεως ἀναρροῦσθαι,
 καὶ τὸ Χριστιανὸς εἶναι καὶ τοὺς Βουλγάρους ὁμοπίστους ἡμῶν,
 ἄλλως τε καὶ ὅτι οὐδὲ αὐτοκράτορος καὶ ἐνθέσμου βασιλέως θυ- 15
 γάτηρ ἢ ἐκδιδομένη ἐτύγγυεν, ἀλλὰ τρίτου καὶ ἰσχάτου καὶ ἔτι
 ὑποχειρίου καὶ μηδεμίαν ἐξουσίαν ἐν τοῖς τῆς ἀρχῆς μετέχοντος
 πράγμασι· καὶ οὐδὲν δέφερον τὸ τοιοῦτον τοῦ καὶ ἄλλην τιὰ τῶν
 βασιλικῶν συγγενίδων τῶν πορρωτέρω τε καὶ ἕγγυς τῆς βασιλείας
 εὐγενείας τυγγανουσῶν, καὶ διὰ τινὰ κοινωφελῆ δουλείαν, καὶ τοῦ 20
 ἰσχάτου καὶ μηδὲν σχεδὸν ἐξουσιάζοντος. ἐπεὶ ἔξω τοῦ κανόνος
 P 67 καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως καὶ τῆς τοῦ μεγάλου ἁγίου
 βασιλέως Κωνσταντίνου διαταγῆς τε καὶ ἐντολῆς τοῦτο πεποίηκεν,
 πολλὰ καὶ ζῶν ὠνεύθη ὁ προρηθεὶς κύριος Ῥωμανὸς καὶ δι-

11 στοιχεῖν Bandurius pro τυχῆν

21 ἐκεῖ δ' ?

que propriam domino Petro Bulgaro elocavit?" ita respondendum est:
 quia dominus Romanus imperator vir indoctus et illiteratus erat, neque
 in regia educatus, neque a principio Romanis legibus et moribus obse-
 cutus, neque ex imperatorio et nobili genere ortus, ideo audacius et
 liberius multa peragebat; atque in hac re neque prohibenti ecclesiae
 morigerus fuit neque magni Constantini decreto obtemperavit, sed pro
 lubito et arbitrato suo, honesti ignarus, honestum et bonum respiciens
 paternasque traditiones vilipendens, id aggredi ausus est; hoc tantum
 usus rationabili obtentu, isto modo ingentem captivorum Christianorum
 multitudinem liberari; Christianos item esse Bulgaros et eiusdem fidei;
 praeterea neque vere principis et legitimi imperatoris filiam esse, sed
 tertii postremi atque subiecti, qui nullam in rebus imperii potestatem
 haberet. sed nihil referebat sive remotiore sive propinquiore cogna-
 tione ad imperatoriam stirpem illa accederet; nec referebat item summam
 hinc publicis rebus utilitatem obvenire, aut ultimum esse patrem nec
 quidquam fore potestatis habere, quandoquidem contra ecclesiasticae
 traditionis canonem ac magni sanctique Constantini decretum id agebat:
 nam multis, dum superstes esset, idem dominus Romanus contumeliis

βλήθη και ἐμισήθη παρὰ τε τῆς συγκλήτου βουλῆς και τοῦ δήμου παντὸς και τῆς ἐκκλησίας αὐτῆς, ὡς και τὸ μῖσος ἐπὶ τοῦ τέλους γενέσθαι κατωσαντές, και μετὰ θάνατον δημοῖως ἐξουθενεῖται και διαβάλλεται και ὑπὸ καταγνώμῃν τίθεται και οὕτως, ἀνύξιον 5 πρῶγμα και ἀπρεπές εἰς τὴν ἐγγενῆ πολιτείαν Ῥωμαίων καινοτομίας. Ἐκαστον γὰρ ἔθνος διάφορον ἔχον ἔθνη και διαλλάττοντας τύμους τε και ἔισμούς ὑφείλει τὰ οἰκεία κρατεῖν και ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἔθνους τὰς πρὸς ἀνάκρισιν βίου κοινωνίας ποιέσθαι και ἐνεργεῖν. ὡσπερ γὰρ ἕκαστον ζῶον μετὰ τῶν ὁμογενῶν τὰς μίξεις 10 ἐργάζεται, οὕτω και ἕκαστον ἔθνος οὐκ ἐξ ἄλλοφύλων και ἄλλογλώσσων ἀλλ' ἐκ τῶν ὁμογενῶν τε και δημοφώνων τὰ συνοικείσια τῶν γάμων ποιέσθαι καθέστηκε δίκαιον. ἐντεῦθεν γὰρ και ἡ πρὸς ἀλλήλους ὁμοφροσύνη και συνομιλία και προσφιλῆς συνδιατριβὴ και συμβίωσις περιγίνεσθαι πέφυκε· τὰ δὲ ἀλλότρια ἔθνη και 15 διαλλάττονα νόμιμα ἀπεχθείας μᾶλλον και προσκρούσεις και μίση και στάσεις εἶωθεν ἀπογεννᾶν, ἕπερ οὐ φιλας και κοινωνίας ἀλλ' ἔχθρας και διαστάσεις φιλεῖ ἀπεργάζεσθαι. και ὅτι μὴ δεῖ τὰ κακῶς παρὰ τινων ἐξ ἀμαθείας ἢ ἀσθαλείας καταπραχθέντα τοὺς ἐννόμως ἄρχειν βουλομένους μιμεῖσθαι τε και ζηλοῦν, ἀλλὰ τῶν 20 ἐννόμως και δικαίως βεβασιλευκότων τὰς αἰδιόμους πράξεις ἔχειν ὡς εἰκόνας ἀγαθὰς εἰς παρὰδειγμα προκειμένας μιμήσεως, και κατ' ἐκείνας πειραῖσθαι και αὐτὸν ἀπευθύνειν πάντι τὰ παρ' αὐτοῦ ἐνεργούμενα, ἐπεὶ και τὸ διὰ τὰς τοιαύτας ἀδιοβούλους πρά-

17 φιλεῖν ἀπεργάζεται M, φίλων ἀπεργάζεται Meursins

operatus est, et calumniae atque odio obnoxius fuit, cum apud senatum tum apud plebis multitudinem et ipsam ecclesiam, quod tandem odium in apertum prorupit, ita ut etiam mortuus vilipendatur traducatur et condemnatur, quod rem indecoram ac illustri Romanorum imperio indignam inceptaverit. singulae namque gentes, cum diversos mores, diversas item leges et constitutiones habeant, ea retinere debent quae sibi propria sunt, et ab ipsa gente pro condicione proprii status consortia inire. quemadmodum enim singula animalia cum iis quae eiusdem sunt generis commiscantur, sic et singulas gentes non ex alienigenis neque ex diversae linguae nationibus, sed ex contribulibus et eiusdem linguae connubia iungere consentaneum est. inde quippe mutua concordia et amabilis consuetudo atque convictus oriri solet: mores autem diversi et diversae leges inimicitias potius, discordiam, odia et seditiones gignere solent, quae non amicitias aut communionem sed inimicitias ac divortia efficere consueverunt. neque illos qui legitime imperare volunt, ea quae perperam a quibusdam sive ex inscitia sive ex arrogantia peracta sunt imitari oportet, sed illorum qui secundum leges et ius imperaverunt laudabilia gesta veluti bonas imagines ad sequendum propositas habere, curaque ut ad eas omnia facta sua dirigant, siquidem vel is qui ipsum

ξίς αὐτοῦ ἐπιβῶν αὐτῷ τέλος, φημὶ δὲ τῷ κυρῷ Ῥωμακῷ, ἱκανόν ἐστι πρὸς σωφρονισμὸν παράδειγμα τῷ βουλομένῳ τὰ κακῶς παρ' ἐκείνου προχθέντα ζηλοῦν.

Χρεῶν δὲ μετὰ τῶν ἄλλων καὶ ταῦτά σε γινώσκειν, οὐ πολύραστε, ἅτε τῆς τούτων γνώσεως μεγάλως σοι συμβαλέσθαι δυναμένης καὶ θαυμαστότερον ἀποδείξει. τὰ δὲ ἐστὶ περὶ διαφορᾶς πάλιν ἐτέρων ἔθνων, γενεαλογίας τε αὐτῶν καὶ ἐθῶν καὶ βίου διαγωγῆς, καὶ θέσεως καὶ κρᾶσεως τῆς παρ' αὐτῶν κατοικουμένης γῆς, καὶ περιηγήσεως αὐτῆς καὶ σταδισμοῦ, καθὼς ἕξῃς πλατύτερον διεξηγησέσθαι.

10

Κ ε φ ἄ λ α ι ο ν ἰ δ'.

περὶ τῆς γενεαλογίας τοῦ Μουχοῦμετ.

Γενεολογῆται ὁ δυσσεβῆς καὶ ἀκάθαρτος Μουχοῦμετ, ὃν λέγουσιν οἱ Σαρακηνοὶ προφήτην αὐτῶν εἶναι, ἐκ φυλῆς γενικωτάτης Ἰσμαήλ υἱοῦ Ἀβραάμ καταγόμενον. Ζηναρὸς γὰρ ὁ τοῦ 15 Ἰσμαήλ ἀπόγονος πατὴρ αὐτῶν ἀναγορεύεται πάντων. οὗτος οὖν
P 68 γενῆ υἱὸς δύο, Μούνδαρον καὶ Ῥαβείαν, ὃ δὲ Μούνδαρος τίκει Κούσαρον καὶ Κάισον καὶ Θυμίμην καὶ Ἀσανδον καὶ ἄλλους τινὰς ἀωνύμους, οἳ καὶ τὴν Μαδιαντίν ἔρημον κληρωσάμενοι ἐκτηνοτρόφουν, ἐν αἰρηαῖς κατοικοῦντες. εἰσὶ δὲ καὶ ἐνδότεροι 20 τούτων, οὐκ ἐκ τῆς φυλῆς αὐτῶν ἀλλὰ τοῦ Ἰεκτῶν, οἳ λεγόμενοι

7 καὶ ἐθῶν add B
 διεξηγησέσθαι B

10 διεξηγησέσθαι Meursius, διεξηγησένται M,
 19 ἀωνύμους Meursius pro ὁμωνύμους

dominum Romanum propter illa ex libito perpetrata oppressit exitus, ad exemplum iis qui improbas eius actiones imitari velint satis superque est.

Haec porro te, carissime fili, una cum aliis scire opus est, quorum notitia magno tibi usui esse et admirabilem te praebere possit. haec vero quae sequuntur, de discrimine aliarum gentium tractant, de genealogia earum, de moribus et vivendi instituto, de situ et temperie regionum quas inhabitant, item de finibus et dimensionibus earum, ut in sequentibus latius explicabitur.

14. de genealogia Mahometis.

Iam ad genealogiam improbi et impuri Mahometis veniatur, quem prophetam esse suum dicunt Saraceni, ex amplissima tribu Ismaëlis Abrahami filii deductam. Zenarus enim Ismaëlis pronepos ipsorum omnium pater dicitur. hic igitur filios duos suscepit, Mundarum et Rhabiam. Mundarus autem Cusarum genuit, Caisum item, Thymimen, Asandum et alios eiusdem nominis; qui sane Madianiticam solitudinem sortiti pastores agebant in tentoriis habitantes. interiores vero partes occupant, non ex eadem tribu, sed ex Iectanis, qui Homeritae dicun-

Ὁμηρεῖται, τουτέστιν Ἀμανῖται. ἀναδείκνυται δὲ οὕτως. ἀπόρου ὄντος αὐτοῦ τοῦ Μουχοῦμετ καὶ ὄρφανοῦ, ἔθεξεν αὐτῷ μισθοδοτήσεσθαι γυναικὶ τινὶ πλουσίᾳ καὶ συγγενεῖ αὐτοῦ, καλουμένην Χαδίγα, πρὸς τὸ καμηλεύειν καὶ πραγματεύεσθαι ἐν Αἰγύπτῳ 5 μετὰ τῶν ἄλλοφύλων καὶ ἐν Παλαιστίνῃ. εἶτα κατὰ μικρὸν παρησιασάμενος καὶ ὑπελθὼν τῇ γυναικὶ χήρα οὖση λαμβάνει αὐτὴν εἰς γυναῖκα. καὶ δὴ ἐπιχωριάζων ἐν Παλαιστίνῃ, καὶ συναναστρεφόμενος Ἰουδαίοις τε καὶ Χριστιανοῖς, ἐθροῦτο λόγους καὶ γραφικὰς λύσεις τινάς. ἔχων δὲ τὸ πάθος τῆς ἐπιληψίας, ἐλυ- 10 πείτο σφόδρα ἢ γυνὴ αὐτοῦ ὡς περιφανῆς καὶ πλουσία καὶ τῇ τοιούτῳ ἀνδρὶ συναφθεῖσα, οὐ μόνον ἀπόρῳ ἀλλὰ καὶ ἐπιληπτικῷ· ἦν καὶ τροπωσάμενος φάσκων ὅτι φοβερὰν ὄπτασιαν ἀγγέλου θεωροῦ Γαβριὴλ ὄνόματι, καὶ μὴ ὑποφέρων αὐτοῦ τὴν θέαν ὀλιγωρῶ καὶ πίπτω, ἐπιστεύθη, συμψευδομαρτυροῦντος αὐτῷ Ἀρειανοῦ τινὸς 15 μοναχοῦ ψευδωνύμου δι' ἀσχροκέρδειαν. καὶ οὕτως ἢ γυνὴ πλατῆθη εἶσα καὶ ἄλλαις γυναιξὶν ὁμοφύλοις κηρύξασα προσήτην αὐτὴν εἶναι, προῆλθε τὸ ψεῦδος τῆς ἀπάτης καὶ εἰς ἄνδρα φύλαρχον τοῦνομα Βουβύχαρ. ἢ οὖν γυνὴ θανοῦσα καὶ τοῦτον διάδοχον καὶ κληρονόμον καταλείψασα τῶν ἑαυτῆς, ἐγένετο περιφανῆς καὶ 20 ἄγαν ὑπερούσιος, καὶ κατέσχεν ἢ πονηρὰ πλάνη τε καὶ αἰρεσις αὐτοῦ τὰ μέρη τῆς Αἰθιοπίου, καὶ ἐδίδαξεν οὕτως ὁ παράφρων καὶ πεφρακισμένος τοὺς αὐτῷ πειθομένους ὅτι ἂ φρονέων ἐχθρὸν

7 συναναστρεφόμενος vulgo
 7ον Meursius pro φίλαρχον

16 ὁμοφύλοις vulgo

17 φύλαρ-

tur, id est Amanitae. isto autem modo narratur. cum pauper et orphanus esset Mahomet, mulieri cuidam diviti et consanguineae, cui nomen Chadiga, operam suam locavit ad camelos agendos negotiandumque cum alienigenis in Aegypto et Palaestina. deinde paulatim confidentior evadens, mulieris, quae vidua erat, gratiam captans, eam duxit uxorem. Palaestinam autem cum frequentaret ac cum Iudaeis et Christianis viveret, sermones aliquot et solutiones scripturae investigavit. cum autem comitiali morbo laboraret, hinc dolor ingens uxori, quod illustris et opulenta cum esset tali nupsisset viro, non solum egeno sed etiam epileptico; quam ut placaret, dicebat se angeli nomine Gabriëlis terribilem visionem videre, cuius spectaculum cum ferre non posset, deficere se ac humi decidere. huic vero fides habita est, falsum testimonium addente Ariano quodam monachi nomen eminenti, turpis lucri gratia. sic decepta muliere, contribulibusque suis prophetam ipsum esse depraedicante, hoc callidum mendacium ad phylarchum quendam nomine Bubacharum emanavit. cum porro mulier obiens heredem ipsum instituisset, conspicuus admodum et carus fuit, nefariusque error eius atque haeresis in partes Aethiopi propagata est; docebatque amens hic impostor credulos quosque, si quis aut inimicum occideret aut ab eo

ἢ ὑπὸ ἐχθροῦ φονευόμενος εἰς τὸν παράδεισον εἰσέρχεται, καὶ ἄλλα
 ὄσα φλυαρεῖ. προσεύχονται δὲ καὶ εἰς τὸ τῆς Ἀφροδίτης ἄστρον,
 ὃ καλοῦσι Κουβάρ, καὶ ἀναγωνοῦσιν ἐν τῇ προσευχῇ αὐτῶν οὕτως
 “ἀλλᾶ οὐὰ κουβάρ,” ὃ ἐστὶν ὁ θεὸς καὶ Ἀφροδίτη. τὸν γὰρ
 θεὸν ἀλλᾶ προσονομάζουσι, τὸ δὲ οὐὰ ἀντὶ τοῦ καὶ συνδέσμου 5
 τιθέασιν, καὶ τὸ κουβάρ καλοῦσι τὸ ἄστρον, καὶ λέγουσιν οὕτως
 “ἀλλᾶ οὐὰ κουβάρ.”

Κ ε φ ἄ λ α ι ο ν ἰ ε΄.

περὶ τοῦ γένους τῶν Φατεμιτῶν.

Ἰστέον ὅτι ἡ Φατέμ θυγάτηρ ἦν τοῦ Μουχοῦμετ καὶ ἀπ’ 10
 ἐκείνης γεννῶνται οἱ Φατεμίται. οὐκ εἰσι δὲ οὗτοι ἐκ τοῦ Φατέμη
 ἀπὸ τῆς Λιβύης χώρας, ἀλλὰ κατοικοῦσι πρὸς τὰ βορειότερα
 μέρη τοῦ Μέκε βαθύτερα τάφου τοῦ Μουχοῦμετ. εἰσι δὲ ἔθνος
 P 69 Ἀραβικὸν πρὸς πολέμους καὶ μάχας ἀκριβῶς ἐξησκημένον· μετὰ
 γὰρ τοῦ τοιοῦτου γένους ἐπολέμησεν ὁ Μουχοῦμετ, καὶ πολλὰς 15
 πόλεις καὶ χώρας ἐπύρθησεν καὶ καθυπέταξεν. εἰσι γὰρ ἠνδρευ-
 μένοι καὶ πολεμισταί, ὅτι εἰ εὐρεθῶσι μέχρι μιᾶς χιλιάδος εἰς
 φροσάτον, τὸ τοιοῦτον φροσάτον ἀήττητον καὶ ἀκαταμάχητον γίνε-
 ται. οὐ καθυπακούουσι δὲ ἵππους ἀλλὰ καμήλους. ἐν δὲ τῷ
 καιρῷ τοῦ πολέμου οὐκ ἐνδύονται θώρακας οὔτε κλιβάνια ἀλλὰ 20
 περιβόλαια ῥοδωτά, καὶ ἔχουσι δόρατα μακρὰ καὶ ἀσπίδας ἀν-
 δρομήκεις καὶ τόξα ξύλινα παμμεγέθη, σχεδὸν μὴ δυνάμενα τέλ-
 νεσθαι παρ’ ὀλίγων ἀνδρῶν.

2 φλυαρηῆ vulgo 4 καὶ] ἡ BP: corr Meursius 16 χώρας
 add B 21 ῥυτιδωτά Meursius

occideretur, in paradisum ingressurum, et alias multas huiusmodi nugas.
 Veneris quoque sidus invocant, quod Cubar appellant, et inter oran-
 dum ita clamant “alla ova Cubar,” id est deus et Venus. deum enim
 alla vocant, ova vero pro coniunctione et ponunt; Cubar sidus denotat.
 et ita dicunt alla ova Cubar.

15. de genere Phatemitarum.

Sciendum est Phatem filiam fuisse Mahometis, et ab illa Phatemitas
 originem ducere, non autem a Phateme quae Libyae regio est, siqui-
 dem boreales partes Moeae ultra sepulcrum Mahometis ipsi incolunt.
 est autem gens Arabica conserendo praelio et bello admodum exercitata.
 nam horum ope bellum gessit Mahomet multasque urbes regionesque
 vastavit atque subegit: sunt enim robusti et bellatores, ita ut si vel
 mille in castris agant, huiusmodi castra inexpugnabilia et insuperabilia
 sint. non equis vehuntur, sed camelis; et belli tempore non loricas
 vel clibania induunt, sed amicula corrugata; habentque hastas oblongas,
 et scuta quae totum hominem obtegant, arcusque ligneos praegrandes,
 quos qui minoris staturae sunt vix tendere valeant.

Κεφάλαιον ις'.

ἐκ τοῦ κανόνος ὃν ἐθεμάτισεν Στέφανος ὁ μαθηματικὸς περὶ τῆς τῶν Σαρακηνῶν ἐξόδου, ἐν πρώτῳ χρόνῳ τῆς τοῦ κόσμου συστάσεως ἐγένετο, καὶ τίς ἦν τότε ὁ βασιλεὺς Ῥωμαίων.

5 Ἐξῆλθον οἱ Σαρακηνοὶ μηνὶ Σεπτεμβρίῳ τρίτῃ, ἰνδικτιῶνος δεκάτης, εἰς τὸ δωδέκατον ἔτος Ἡρακλείου. ἔτος ἀπὸ κτίσεως κόσμου 591'. τὸ δὲ θεμάτιν τῶν αὐτῶν Σαρακηνῶν ἐγένετο εἰς μῆνα Σεπτέμβριον τρίτην, ἡμέρα πέμπτη. εἰς τοὺς αὐτοὺς χρό-
10 νοὺς πρῶτος ἀρχηγὸς τῶν Ἀράβων Μουάμεθ, ὃν οἱ Ἄραβες κα-
λοῦσι Μουχούμετ, ὁ καὶ προφήτης αὐτῶν χρηματίσας, ἐκράτησε τῆς ἀρχῆς τῶν Ἀράβων ἔτη ἑννέα.

Κεφάλαιον ιζ'.

ἐκ τοῦ χρονικοῦ τοῦ μακαρίου Θεοφάνους.

Τούτῳ τῷ ἔτει, ἦγον 591θ', ἀπεβίω Μουάμεθ ὁ τῶν Σα-
15 ρακηνῶν ἀρχηγὸς καὶ ψευδοπροφήτης, προχειρισάμενος ἀντὶ αὐ-
τοῦ Ἀβουβύχαρον τὸν καὶ Βουτάκτωρα, συγγενῆ αὐτοῦ. οἱ δὲ πελαγημένοι Ἑβραῖοι ἐν ἀρχῇ τῆς παρουσίας αὐτοῦ ἐνόμισαν εἶναι τοῦτον τὸν παρ' αὐτοῖς προσδοκώμενον Χριστὸν, ὡς καὶ τινὰς τῶν προυχόντων αὐτῶν προσελθεῖν αὐτῷ καὶ δεξασθαι τὴν αὐτοῦ
20 θρησκείαν καὶ καταλιπεῖν τὴν τοῦ θείπτου Μωσέως. θεωρήσαντες δὲ αὐτὸν ἀπὸ καμήλου ἐσθίοντα ἔγνωσαν ὅτι οὐκ ἔστιν ὃν ἐνόμισαν. ἐδίδασκον δὲ αὐτὸν ἀθέμιτα κατὰ τῶν Χριστιανῶν,

9 ὃν οἱ Ἄραβες καλοῦσι Μουχούμετ add B

16. *ex canone, quem vaticinando ex astris posuit Stephanus Mathematicus de Saracenorum expeditione, et quo anno ad orbe condito fuerit, et quo Romanorum imperatores.*

Egressi sunt Saraceni die tertia mensis Septembris indictionis decimae, anno Heraclii duodecimo, mundi 6130. vaticinatio autem ex astris haec de ipsis Saracenis facta fuit die tertia mensis Septembris, feria quinta. hoc ipso tempore primus Arabum princeps fuit Muameth, quem ipsi Muchumet appellant, qui et propheta eorum existit. imperium Arabum tenuit annis novem.

17. *ex chronico beati Theophanis.*

Hoc ipso anno, id est 6139, vita functus est Mahomet Saraceno-
rum princeps et pseudopropheta, postquam in sui locum Abubacharum, qui etiam Butactor nuncupatur, cognatum suum constituisset. Hebraei autem errore ducti initio adventus eius, eum quem ipsi expectabant, Christum esse arbitrabantur, ita ut etiam quidam ex optimatibus eorum ad eius partes accederent cultumque eius amplecterentur, relicta Moysis qui deum viderat, religione. cum autem vidissent eum e camelo comedentem, cognoverunt non esse eum quem putaverant. docebant autem ipsum nefaria contra Christianos, et cum eo conversabantur. hi sunt

καὶ διήγον σὺν αὐτῷ. οὗτοι εἰσιν οἱ διδάσκοντες αὐτὸν παραδέ-
 χεσθαι μέρη τινὰ τοῦ νόμου, τὴν τε περιτομὴν καὶ ἄλλα τινά,
 ἄπερ παραφυλάττονται οἱ Σαρακηνοὶ. πρῶτος οὖν Ἀβουβάρχαρ
 ἠκολούθησεν αὐτὸν καὶ προφήτην ἐκήρυξεν, διὸ καὶ διῶδοχον αὐ-
 P 70 τὸν κατέλιπεν. ἐκράτησεν δὲ ἡ αἵρεσις αὐτοῦ τὰ μέρη τῆς ΑΙ- 5
 Θρίβου, πρῶτην μὲν ἐν κρυπτῷ ἔτη δέκα, τὸ δὲ ἔσχατον διὰ πο-
 λέμου ὁμοίως ἔτη δέκα, καὶ φανερώς ἔτη ἐννέα. ἐδίδαξε δὲ τοῦς
 ἑαυτοῦ ὑπηκόους ὅτι ὁ ἀποκτείνων ἐχθρὸν ἢ ὑπὸ ἐχθροῦ ἀποκτεινό-
 μενος ἀκωλύτως εἰς τὸν παράδεισον εἰσέρχεται. τὸν δὲ παράδεισον
 σαρκικῆς βρώσεως καὶ πόσεως καὶ μίξεως γυναικῶν ἔλεγεν, ποτα- 10
 μὸν δὲ οἴνου καὶ μέλιτος καὶ γάλακτος καταρρεῖν, καὶ γυναικῶν
 τὴν ὄρασιν ἀσύγκριτον, οὐ τῶν παρόντων ἀλλ' ἄλλων. καὶ τὴν
 μίξιν πολυχρόνιον ἔφασκεν καὶ διαρκῆ τὴν ἡδονήν, καὶ ἄλλα τινὰ
 ἀσωτίας καὶ μωρίας ἔμπλεα. συμπαθεῖν τε ἀλλήλοις καὶ βοηθεῖν 15
 ἀδικουμένοις.

Κ ε φ ἄ λ α ι ο ν ἑ τ ῆ .

δεύτερος ἀρχηγὸς τῶν Ἀράβων Ἀβουβάρχαρ ἔτη γ'.

Οὗτος ὁ Ἀβουβάρχαρ πρῶτος λαμβάνει τὴν πόλιν Γάζαν καὶ
 πᾶσαν αὐτῆς τὴν περιχώρον. τελευτᾷ δὲ ὁ αὐτὸς Ἀβουβάρχαρ
 ἀμηρέσας ἔτη τρία, καὶ παραλαμβάνει τὴν ἀρχὴν Οὔμμωρ, καὶ 20
 κρατεῖ τῶν Ἀράβων ἔτη δώδεκα.

13 διαρκῆ τὴν Theophanes, διακριτικῆν BPM cum Banduriana
 17 ἔτη γ' om M

qui illi auctores fuerunt, ut partes quasdam legis acciperet, circumci-
 sionem et alia quaedam, quas observant Saraceni. primus igitur Abu-
 bachar secutus ipsum est et prophetam praedicavit, quamobrem ipsum
 sibi successorem reliquit. secta porro eius partes Aethribi occupavit,
 primo quidem occulte serpens annis decem, postremo cum belli tumultu
 annis pariter decem, ac demum publice annis novem. subditos vero
 suos edocuit, eum, qui vel hostem occidisset vel ab hoste occisus esset,
 nullo obice in paradisum introire. paradisum autem dicebat locum esse
 carnalis cibi et potus atque mulierum coitus; fluvium autem vini mellis
 et lactis ibi manare, mulierumque speciem incomparabilem, non quales
 nunc sunt, sed aliarum; diuturnum coitum dicebat et voluptatem singu-
 larem, itemque alia nonnulla luxuriae et amentiae plenissima. condo-
 lere item mutuo iussit, et iniuria affectis opem ferre.

18. secundus Arabum princeps Abubachar annis tribus.

Hic Abubachar primus cepit urbem Gazam, universamque adiacen-
 tem regionem. diem autem obiit idem Abubachar, cum imperasset annis
 tribus; et hunc excepit Umar, qui Arabum principatum obtinuit annis
 duodecim.

Κεφάλαιον ιθ'.

τρίτος ἀρχηγὸς Ἀράβων Οὐμαρ.

Ὁ αὐτὸς οὖν Οὐμαρ ἀπειστράτευσε κατὰ τῆς Παλαιστίνης, καὶ παρακυθίσας ἐν αὐτῇ ἐπολιόρησε τὴν Ἱερουσαλήμ διετῆ χρό-
5 νον, καὶ παρέλαβεν αὐτὴν δόλω. Σωφρόνιος γὰρ ὁ Ἱεροσολύμων
ἐπίσκοπος θείῳ κινούμενος ζήλῳ καὶ ἀγγινοῖα διαπρέπων λόγον
ἔλαβε παρ' αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν ἐκκλησιῶν τῆς πάσης Παλαιστίνης
ἀσφαλέστατον, ὥστε ἀκυθαιρέτους μείναι τὰς ἐκκλησίας καὶ
ἀπορρήτους. τοῦτον ἰδὼν ὁ Σωφρόνιος ἔφη “ἐπ’ ἀληθείας
10 τοῦτό ἐστι τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως τὸ ῥηθὲν διὰ Δαυιὴλ τοῦ
προφήτου, ἐστὸς ἐν τόπῳ ἁγίῳ.” οὗτος τὸν ναὸν ἐζήτησε τῶν
Ἰουδαίων, ὃν ᾤκοδόμησε Σολομών, πρὸς τὸ ποιῆσαι αὐτὸν
προσκυνητήριον τῆς αὐτοῦ βλασφημίας. καὶ ἔστιν ἕως τῆς σή-
μερον.

15

Κεφάλαιον κ'.

τέταρτος ἀρχηγὸς Ἀράβων Οὐθμάν.

Οὗτος λαμβάνει τὴν Ἀφρικὴν πολέμῳ, καὶ στοιχήσας φό-
ρους μετὰ τῶν Ἀφρων ὑπέστρεψεν. τούτου στρατηγὸς χρηματίζει
Μαβίας ὁ παραλύσας τὸν κολοσσὸν Ῥόδον καὶ πορθήσας Κύπρον
20 τὴν νῆσον καὶ πάσας τὰς πόλεις αὐτῆς. οὗτος παραλαμβάνει καὶ P 71
νῆσον τὴν Ἀραδον, καὶ τὴν πόλιν αὐτῆς ἐνέκρησεν, καὶ τὴν νῆσον
ἀόικητον κατέστησεν ἕως τοῦ νῦν. οὗτος τὴν νῆσον Ῥόδον κατα-
λαβὼν καθείλε τὸν αὐτῆς κολοσσὸν μετὰ χίλια τξ' ἔτη τῆς αὐτοῦ

23 ἐαυτῆς vulgo

19. *tertius Arabum princeps Umar.*

Ipse igitur Umar expeditionem fecit in Palaestinam, ibique consi-
dens Hierosolymam biennio obsedit doloque cepit. Sophronius vero
Hierosolymorum episcopus divino permotus zelo et perspicacitate prae-
stans fidem ab illo accepit eamque certissimam de conservandis totius
Palaestinae ecclesiis, ita ut nec diruerentur nec vastarentur. hunc cum
videret Sophronius dixit “haec profecto est abominatio desolationis,
stans in loco sancto, praedicta a Daniele propheta.” hic templum Iu-
daeorum quaesivit a Salomone exstructum, ut blasphemiae suae ado-
randae locum efficeret, qui hodieque superest.

20. *quartus Arabum princeps Uthman.*

Hic bello Africam expugnavit, et pactione tributum cum Afris inita
versus est. eius militiae praefectus Mavia dictus colossum Rhodium
destruxit, Cypro insula cum universis eius urbibus devastata. hic in-
super Aradum insulam cepit, eiusque urbem incendit, et insulam in ho-
diernum usque diem habitatoribus desertam reddidit. hic insula Rhodo
capta colossus eius sustulit, post mille trecentos sexaginta annos quam

ιδρύσεως, ὃν Ἰουδαῖος τις ἔμπορος ἀνησάμενος Ἐδεσηνὸς ἐννακο-
σίας καμήλους ἐφόρτωσεν αὐτοῦ τὸν χαλκῖν. οὗτος ὁ Μαβίας
ἐπεστράτευσε καὶ κατὰ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἐλυμήνατο τὴν
τε Ἐφεσον καὶ Ἀλικαρνασσὸν καὶ Σμύρναν καὶ τὰς λοιπὰς πόλεις
Ἰωνίας· ὃς καὶ γέγονεν τῶν Ἀράβων ἀρχηγὸς πέμπτος μετὰ τὴν 5
Οὐθμῖαν τελευτῆν ἔτη εἴκοσι τέσσαρα.

Κ ε φ ἄ λ α ι ο ν κα΄.

ἐκ τοῦ χρονικοῦ Θεοφάνους· ἔτος ἀπὸ κτίσεως κόσμου 5904.

Ἰστίον διὰ πρὸς τῇ τελευτῇ Μαβίου τῶν Ἀράβων πέμπτου
ἀρχηγοῦ εἰσῆλθον οἱ Μαρδῶνται εἰς τὸν Λίβανον, καὶ ἐκράτησαν 10
ἀπὸ τοῦ Μαύρου ὄρους ἕως τῆς ἁγίας πόλεως, καὶ χειρώσαντο
τὰς τοῦ Λιβάνου περιωπίας· καὶ πολλοὶ δοῦλοι καὶ αὐτόχθονες
πρὸς αὐτοὺς κατέφυγον, ὥστε δι' ὀλίγου χρόνου εἰς πολλὰς χιλιά-
δας γενέσθαι. καὶ τοῦτο μαθὼν Μαβίας καὶ οἱ σύμβουλοι αὐ-
τοῦ ἐφοβήθησαν σφόδρα. καὶ ἀποστέλλει πρέσβεις πρὸς τὸν αὐ- 15
τοκράτορα Κωνσταντῖνον ζητῶν εἰρήνην. ἐπὶ ταύτῃ τῇ προφάσει
πέμπεται παρὰ τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου τοῦ ὁρθοδόξου [νιοῦ],
τοῦ Πρωγωνάτου, Ἰωάννης ὁ ἐπίκλην Πιτζηκαύδης. τούτου δὲ
καταλαβόντος ἐν Συρίᾳ, Μαβίας ἐδέξατο αὐτὸν μετὰ μεγάλης
τιμῆς, καὶ συνεφωνήθη πρὸς ἀμφοτέρους ἔγγραφον γενέσθαι εἰ- 20
ρήνης μεθ' ἑορκου λόγον ἐπὶ συμφώνου ἑτησίον πάκτου, παρέχε-
σθαι τῷ τῶν Ῥωμαίων βασιλεῖ παρὰ τῶν Ἀγαρηνῶν χρυσίου

6 δύο M
κάδης M

18 τοῦ om M, ex viοῦ facit Meursius

πιτζη-
κάδης M

erectus fuerat; quem Iudaeus quidam mercator Edessenus cum emisset,
nongentos camelos aere ipsius oneravit. hic quoque Mavias contra
Cpolim castra posuit, ac Ephesum Halicarnassum Smyrnaem et reliquas
Ioniae urbes devastavit. Arabum item quintus princeps fuit post Uth-
manis obitum, imperavitque annis viginti quattuor.

21. ex chronico Theophanis: anno ab orbe condito 6171.

Sciendum est paulo ante obitum Maviae, quinti Arabum principis,
Mardaitas in Libanum ingressos et a Nigro monte usque ad sanctam
urbem occupasse, omnesque Libani speculas cepisse, multosque servos
et indigenas ad illos confugisse, ita ut exiguo tempore ad multa milia
aucti sint. re comperta Mavias eiusque consiliarii timore magno per-
culsi sunt, misitque ipse legatos ad imperatorem Constantinum pacis
expetendae gratia. qua de causa ab imperatore Constantino Pogonato,
orthodoxo filio, mittitur Ioannes cognomento Pitzecaudes. is cum in
Syriam advenisset, perhaerifice a Mavia exceptus est, et de pace inter
utrosque convenit, per scriptam pactionem iureiurando confirmatam,
Agarenos ex pacto imperatori quotannis daturos esse auri libras ter

χιλιάδας τρεῖς καὶ ἄνδρας αἰχμαλώτους ὧ καὶ ἵππους εὐγέ-
 νεις ὕ. ἐπὶ τούτου διερέθη ἡ τῶν Ἀράβων ἀρχὴ εἰς μέρος
 δύο, καὶ εἰς μὲν τὴν Αἰθριβον ἐκράτησε τὴν ἀρχὴν ὁ Ἀλῆ,
 τὴν δὲ Αἴγυπτον καὶ Παλαιστίνην καὶ Δαμασκὸν ἐκράτει ὁ
 5 Μάβιας. καὶ οἱ μὲν τὴν Αἰθριβον οἰκοῦντες μετὰ τῶν υἱῶν
 τοῦ Ἀλῆ ἐστράτευσαν κατὰ τοῦ Μάβιου, ὁ δὲ Μάβιος ἀν-
 θρωπίσατο κατ' αὐτῶν καὶ συνῆψεν πόλεμον παρὰ τὸν ποτα-
 μὸν Εὐφράτην, καὶ ἠττήθη τὸ μέρος Ἀλῆ, καὶ παρέλαβεν ὁ
 Μάβιος τὴν Αἰθριβον καὶ πᾶσαν τὴν γῆν Συρίας. ἐκράτησε
 10 δὲ ἡ αὐτοῦ γενεὰ ἕτη ὀ΄.

Καὶ μετ' αὐτὸν ἐξῆλθον οἱ λεγόμενοι Μαυροφόροι ἀπὸ
 Περσίδος, οἱ κρατοῦντες ἕως τῆς σήμερον, καὶ ἐπολέμησαν
 τὴν γενεάν τοῦ Μάβιου καὶ ἠφάνισαν αὐτήν, ἔσφαξαν δὲ
 καὶ Μαρουάμ τὴν κεφαλὴν αὐτῶν. ὑπέλειφθησαν δὲ ὀλίγοι
 15 τοῦ Μάβιου, καὶ ἐδιώχθησαν παρὰ τῶν Μαυροφόρων ἕως
 τῆς Ἀφρικῆς μετὰ καὶ ἐνὸς ἐκτόνου τοῦ Μάβιου. ὁ δὲ αὐ- P 72
 τὸς ἐκτονος τοῦ Μάβιου μετ' ὀλίγων τινῶν διεπέρασεν εἰς
 τὴν Ἰσπανίαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἰουστινιανοῦ τοῦ ἕκτου, οὐχὶ
 20 δὲ τοῦ Παυωνάτου. τοῦτο δὲ παρὰ τοῖς ἡμετέροις ἱστο-
 ρικοῖς οὐ γέγραπται· ἀφ' οὗ γὰρ παρελήφθη ἡ μεγάλη
 Ῥώμη παρὰ τῶν Γότθων, ἤρξατο ἀκρωτηριάζεσθαι τὰ Ῥω-
 μαϊκὰ πράγματα, καὶ οὐδεὶς τῶν ἱστορικῶν τῶν τῆς Ἰσπανίας
 μερῶν ἐποίησατο μνησίαν οὔτε τῆς γενεᾶς τοῦ Μάβιου. ἔχει

2 τούτῳ vulgo

mille, captivos octingentos et equos generosos quinquaginta. tum
 divisus fuit Arabum principatus duas in partes sic: Aethribum qui-
 dem Ale, Aegyptum vero Palaestinam et Damascum Mavias sub di-
 cione habuit. Aethribi autem incolae cum filiis Ale contra Mavianam
 bellum moverunt. Mavias instructo adversum exercitu praelium con-
 seruit ad fluvium Euphratem, victaque pars Ale fuit, Aethribumque
 Mavias cum tota Syria cepit. eius porro posteritas annos septua-
 ginta imperavit.

Postmodum vero ex Perside egressi sunt Maurophori, ut vo-
 cant, qui etiam hodie imperant, bellumque Maviae posteritati iu-
 tulerunt, ipsamque deleverunt, caeso Maruam ipsorum capite. pauci
 autem ex gente Maviae residui fuerunt, quos una cum unico Ma-
 viae nepote in Africam usque insecuti sunt Maurophori. ille porro
 nepos Maviae cum paucis asseclis in Hispaniam traiecit tempo-
 ribus Iustiniani Rhinotmeti, non vero Pogonati. id vero ab histo-
 ricis nostris scripto consignatum non est. ex quo enim a Gotthis
 capta magna Roma fuit, Romanorum res labefactari et minui coepe-
 rant; nec quispiam historicorum Hispaniae mentionem fecit, neque

δὲ τοῦ μακαρίου Θεοφάνους ἡ ἱστορία οὕτως. ἀπέβλεω οὖν ὁ Μαβίας· ὁ τῶν Σαρακηνῶν ἀρχηγός, γεγονώς στρατηγός ἔτη κς', ἀμηρεύσας δὲ ἔτη κδ'. καὶ ἐκράτησε τῆς ἀρχῆς τῶν Ἀράβων Ἴζιδ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἔτη ε'. τοῦτου τελευτήσαντος ἐταράχθησαν οἱ Ἀραβες τῆς Αἰθρίβου, καὶ διεγερθέντες κα- 5 τέστησαν ἑαυτοῖς ἀρχηγὸν Ἀβδελάν τὸν υἱὸν Ζουβέρ. τοῦτο ἀκούσαντες οἱ τὴν Φοινίκην καὶ Παλαιστίνην καὶ Λαμασκὸν κατοικοῦντες Ἀγυρηνοὶ ἔρχονται πρὸς Οὐσάν ἀμηρῶν Παλαιστίνης, καὶ κροβάλλονται Μαρουάμ, καὶ ἰστώσιν αὐτὸν ἀρχηγόν, καὶ κρατεῖ τῆς ἀρχῆς μῆνας θ'. τοῦτου δὲ τελευτήσαν- 10 τος Ἀβιμέλεχ ὁ υἱὸς αὐτοῦ διαδέχεται τὴν ἀρχήν, καὶ κρατεῖ ἔτη κβ' καὶ μῆνας ε', καὶ χειροῦται τοὺς τυράννους, καὶ ἀποκτείνει τὸν Ἀβδελάν υἱὸν Ζουβέρ καὶ διάδοχον. ἐν τούτοις τελευτᾷ Κωνσταντῖνος ὁ βασιλεὺς ὁ υἱὸς τοῦ Πωγωνά- 15 του, κρατήσας τὴν Ῥωμαίων ἀρχήν ἔτη ις', καὶ ἐβασίλευσεν 15 ἀντ' αὐτοῦ Ἰουστινιανός ὁ υἱὸς αὐτοῦ.

Ἰστέον ὅτι ὁ τῶν Ἀράβων ἀρχηγός Μαβίας, πέμπτος ἀπὸ τοῦ Μουάμεθ ἐκράτησε τῆς ἀρχῆς τῶν Ἀράβων, οὐκ ἐκ τοῦ γένους ἦν τοῦ Μουάμεθ, ἀλλ' ἐξ ἐτέρας φυλῆς. καὶ πρῶτον μὲν ἐχειροτονήθη στρατηγός καὶ ναύαρχος παρὰ Οὐθμάν 20 ἀρχηγοῦ τῶν Ἀράβων, καὶ ἀπεστάλη κατὰ τῆς Ῥωμαίων πολιτείας μετὰ χειρὸς ἰσχυρῶς καὶ καταφράκτων νηῶν ας', καὶ

3 ἀρχῆς τῶν add B 17 Μαβίας δε πέμπτος? 18. ἐκρά-
τησε — Μουάμεθ add B 22 νηῶν add B

Maviae posteros memoravit. beati autem Theophanis historia sic habet. extinctus itaque est Mavias Saracenorum princeps, postquam exercitum duxerat annis viginti sex et ameras fuerat annis viginti quattuor. Arabumque imperium tenuit filius eius Izid annos 6. quo mortuo tumultuati sunt Arabes Aethribi, atque insurgentes ducem sibi constituerunt Abdelam filium Zuber. quibus auditis ii qui Phoenicem Palaestinam et Damascum incolunt Agareni, veniunt ad Usam Palaestinae ameram ac Maruam promovent in exercitusque ducem cooptant, qui imperium tenuit mensibus novem. illo autem defuncto Abimelech filius eius imperium excipit, et obtinet annis viginti duobus, mensibus sex. hic tyrannos capit, et occidit Abdelam Zuberis filium et successorem. inter haec moritur Constantinus imperator,* filius Pogonati, postquam Romanorum imperium tenuerat annis decem et septem; cui Iustinianus filius successit.

Sciendum autem Maviam Arabum principem, qui a Mahomete quintus imperium tenuit, non ex genere Mahometis fuisse sed ex alia tribu. et primo quidem dux exercitus et classis praefectus constitutus ab Uthmano Arabum principe missus fuerat contra Romanes

εἰσῆλθεν ἕως τῆς Ῥόδου, κατέϊθεν ἐξοπλισάμενος ἀνῆλθεν ἕως
 Κωνσταντινούπολιν, καὶ διατρίψας χρόνον ἰκανόν, ἦτοι εἶτη ζ',
 λεηλατήσας τε τὰ ἔξω τοῦ Βυζαντίου ὑπέστρεψεν ἄπρακτος.
 ἔλθων ἰδὲ ἐν τῇ Ῥόδῳ καθεῖλε τὸν κολοσσὸν τὸν ἐν αὐτῇ
 5 ἰστάμενον. ἄγαλμα δὲ ἦν τοῦ ἡλίου χαλκοῦν κεχρυσωμένον
 ἀπὸ κεφαλῆς ἕως ποδῶν, ἔχον ὕψος πῆχεις κ' καὶ πλάτος ἀνα-
 λόγως τοῦ ὕψους, καθὼς μαρτυρεῖ τὸ ἐπίγραμμα τὸ πρὸς
 τὴν βῆσιν τῶν ποδῶν αὐτοῦ γεγραμμένον, ἔχον οὕτως·

τὸν ἐν Ῥόδῳ κολοσσὸν ὀκτάκις δέκα

10 Λάχης ἐποίει πηχέων ὁ Λίνδιος.

ἔλαβε δὲ τὸν χαλκὸν αὐτοῦ καὶ διεπέρασεν ἐν τῇ Συρίᾳ, καὶ
 ἔστησεν αὐτὸν εἰς ἀγορὰν παντὶ τῷ βουλομένῳ· ὠνήσατο δὲ
 αὐτὸν Ἑβραῖος ὁ * Ἐμεσηνός, ἐπιφορτώσας αὐτὸν ἀπὸ θαλάσσης
 καμήλους ἐννακασίας καὶ ὄγδοηκοντα. τελευταίαντος οὖν τοῦ
 15 Οὐθμᾶν διεδέξατο τὴν τῶν Ἀράβων ἀρχὴν ὁ Μαβίας, ἐκρά-
 τησὲ δὲ τῆς ἀγίας πόλεως καὶ τῶν τῆς Παλαιστίνης μερῶν,
 τὴν τε Δαμασκὸν καὶ Ἀντιόχειαν καὶ πάσας τὰς τῆς Αἰγύ- P 73
 πτου πόλεις. ὁ δὲ Ἀλήμ, ὃς ἦν γαμβρὸς τοῦ Μουάμεθ ἐπὶ
 Θυγατρὶ τῇ καλομένῃ Φατιμέ, ἐκράτησε τῆς Αἰθιοπίου καὶ
 20 πάσης τῆς τραχείας Ἀραβίας. ἐν ταύταις οὖν ταῖς ἡμέραις
 διηγήρηθησαν πρὸς πόλεμον κατ' ἀλλήλων ὁ τε Ἀλήμ καὶ ὁ
 Μαβίας, ἐρίζοντες περὶ τῆς ἀρχῆς, τίς αὐτῶν κυριεύσει πά-

8 ἔχον οὕτως add B

cum praevalida manu et cataphractis navibus mille ducentis; et pe-
 netravit usque Rhodum, indeque cum copiarum apparatu Cpolim usque
 progressus est, ubi multo tempore, septem videlicet annis, moratus,
 omni circa Cpolim agro devastato, re infecta reversus est. Rhodum
 autem cum venisset, colossum illic stantem sustulit. erat vero sta-
 tua solis aenea, deaurata a capite usque ad pedes, altitudine cubito-
 rum 80 et latitudine congruenti, ut testificatur epigramma ad basim
 pedum eius descriptum, quod sic habet:

Rhodo colossum bis quater cubitis decem
 superbientem Lindius fecit Laches.

aes autem, ex quo confectus erat, abstulit transportavitque in Sy-
 riam et cuilibet venale proposuit. emit vero illud Hebraeus quidam
 Emesenus, qui a mari advehendum imposuit camelis nongentis et
 octoginta. mortuo igitur Uthmane Arabum principatum suscepit Ma-
 vias, ac sub imperio suo habuit sanctam urbem, Palaestinae partes,
 Damascum, Antiochiam et omnes Aegypti urbes. Alim vero qui Ma-
 hometis filiam Phatimen uxorem duxerat, tenuit Aethribum et Ara-
 biam Petraeam universam. his itaque diebus de Syriae imperio mu-
 tuo disceptantes Alim et Mavias in apertum bellum proruperunt,

σης Συρίας. συνήχθησαν δὲ παρὰ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν, καὶ συνάπτουσι πόλεμον ἰσχυρὸν μετ' ἀλλήλων. τοῦ δὲ πολέμου κρατουῦντος καὶ πολλῶν ἐξ ἀμφοτέρων πιπτόντων, ἔκραξαν τὰ πλήθη τῶν Ἀγαρηνῶν [ἀμφοτέρων] τῶν δύο μερῶν "τίμη τρόπον σφάζομεν καὶ σφαζόμεθα καὶ ἀφανίζεται τὸ γένος ἡμῶν ἐκ τῆς τῶν ἀνθρώπων βιοτῆς; ἀλλὰ χωρισθῆτωσαν δύο γέροντες ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, καὶ ὃν ἂν προκρίνωσιν ἔχετω τὴν ἀρχήν." ὁ δὲ Ἀλήμ καὶ ὁ Μαβίας ἠρέσθησαν ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτῶν, καὶ ἐκβάλλοντες ἐκ τῶν χειρῶν τοὺς ἑαυτῶν δακτυλίους δεδώκασι τοῖς δυοῖν γέροντιν, ὅπερ ἔστι 10 σημεῖον τῆς ἀρχῆς τῶν Ἀγαρηνῶν, καὶ παρέσχον τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν εἰς τὴν θέλησιν τῶν δύο γερόντων, τὸ πρᾶγμα ἔνορκον ποιησάμενοι, καὶ τοῦτο στοιχήσαντες ἵνα ὃν ἂν προκρίνωσιν οἱ γέροντες, ἐκεῖνος ἔσται κύριος καὶ ἀρχηγὸς πάντων τῶν Σαρακηνῶν. καὶ εἰσελθόντων τῶν δύο γερόντων ἀνα 15 μέσον τῆς παρεμβολῆς τοῦ πολέμου τῶν δύο μερῶν, καὶ σταθέντων ἐν τῷ μεταίχμιῳ τοῦ στρατοπέδου ἀντιπροσώπου, τοῦ μὲν Ἀλήμ ὁ γέρον ὑπῆρχε κατὰ τὸ τῶν Σαρακηνῶν ἔθνος εὐλαβῆς, οἷους ἐκεῖνοι λέγουσι καθῆς, τουτέστι πιστοὺς καὶ ἡγιασμένους, ὁ δὲ τοῦ Μαβίου γέρον ἐν σχήματι μόνῃ ἦν 20 εὐλαβῆς, τὰ δ' ἄλλα δολερὸς καὶ αὐθάδης καὶ πονηρὸς πάντας ὑπερβάλλον ἀνθρώπους. εἶπε δὲ ὁ τοῦ Μαβίου γέρον πρὸς τὸν γέροντα τοῦ Ἀλήμ ὅτι σὺ πρῶτος εἶπὲ ὅπερ βούλη

4 ἀμφοτέρων om M 8 ἠρέσθησαν? 22 Μαβίου γέρον
πρὸς τὸν γέροντα τοῦ om ed

atroque praelium ad Euphratem conseruerunt. durante conflictu, ac multis hinc inde cadentibus, ex utraque Agarenorum parte conclamatum est "quare mutua in caedem ruimus, genusque nostrum ex hominibus tollitur? verum duo senes deligantur ex utraque parte, et is principatum obtineat quem ipsi alteri praetulerint." placuit consilium Alim et Maviae, detractosque de manibus annulos duobus senibus dederunt (quod quidem apud Agarenos principatus signum est), potestatemque suam senum duorum voluntati commiserunt, sacramento prius edito se, quemcunque senes deligerent, pro domino ac principe omnium Saracenorum habituros. senibusque ambobus in medium castrorum progressis et in spatio inter duas acies interposito consistentibus, qui a partibus Alim stabat senex, vir pius a Saracenis habebatur ex illorum numero, quos ipsi cades appellant, hoc est fideles et sanctos. Maviae autem senex habitu tantum pietatem praeferebat, cetera dolosus contumaxque malitiaque mortalibus omnibus superior. qui Alemi senem ita compellavit: "tu" inquit "prior

ὥστε φρόνιμος καὶ εὐλαβῆς καὶ μακρὰ τοῖς ἔμοις χρόνοις
 ὑπερβαλλόμενος. καὶ ἀπεκρίθη ὁ γέρον τῶν Ἀλήμ τοῦτο,
 ὅτι ἐξέβαλον τὸν Ἀλήμ ἐκ τῆς ἀρχῆς, ὡς ἐξήγαγον τὸν δακτύ-
 λιον αὐτοῦ ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ καὶ εἰσήγαγον εἰς τὸν ἐμὸν
 5 δάκτυλον. ἐκβάλλω καὶ τὸν δακτύλιον τοῦ Ἀλήμ ἐκ τοῦ δα-
 κτύλου μου, συνεκβαλὼν αὐτὸν καὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ. καὶ
 ἀνταπεκρίθη ὁ τοῦ Μαβίου γέρον ὡς ὅτι εἰσήγαγον τὸν Μα-
 βίαν εἰς τὴν ἀρχήν, ὥσπερ εἰσήγαγον τὸν δακτύλιον αὐτοῦ
 εἰς τὸν δάκτυλόν μου. εἰσαγάγω καὶ τὸν δακτύλιον τοῦ Μα-
 10 βίου εἰς τὸν δάκτυλον αὐτοῦ. καὶ τότε διεχωρίσθησαν ἀπ'
 ἀλλήλων. παραλαμβάνει οὖν ὁ Μαβίας τὴν ἐξουσίαν Συρίας,
 ἐπειδὴ ὁμωμόκεσαν ἀλλήλοις οἱ ἀμνηραῖοι πάντες ὡς ὁ τι ἂν
 εἰπωσιν οἱ γέροντες, ἵνα ἐπώμεθα εἰς τοὺς λόγους αὐτῶν. ὁ
 γαῦν Ἀλήμ παραλαβὼν τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπῆλθεν εἰς τὰ μέρη
 15 Αἰθιοῖον μετὰ πάσης τῆς συγγενείας αὐτοῦ, κάκεισε τελευτᾷ
 τὸν βίον. μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλήμ, λῆρον ἠγησάμενοι
 οἱ τούτου υἱοὶ τὴν τοῦ πατρὸς αὐτῶν βουλήν, ἐπανέστησαν
 κατὰ τοῦ Μαβίου καὶ συνηψαν πόλεμον ἰσχυρὸν μετὰ τοῦ Μα-
 βίου, καὶ ἠττηθέντες ἔφυγον ἀπὸ τοῦ προσώπου αὐτοῦ, καὶ P 74
 20 ἀπόστειλας Μαβίας ἀπέκτεινεν ἅπαντας. καὶ ἔκτοτε ἦλθε
 πᾶσα ἡ ἀρχὴ τῶν Ἀράβων εἰς τὸν Μαβίαν. ἰστέον δὲ ὅτι οἷτος
 ὁ Μαβίας ἔκγονος ἦν τοῦ Σοφιάμ ἔκγονος δὲ τοῦ Μαβίου
 ὑπῆρχεν ὁ Μύσαλμας ὁ κατὰ Κωνσταντινουπόλιν ἐκστρατεύ-
 σας, οὗ τινὸς καὶ δι' αἰτήσεως ἐκτίσθη τὸ τῶν Σαρακηνῶν

1 ὡς ἴστε M, ὡσεὶ τε Meursius

21 πάση vulgo

sententiam dicit, utpote prudens, pius ac me multis annis provector.
 respondit senex Alemi "ut Alim principatu deieci, cum annulum manu
 eius extractum digito meo circumdedi, ita eiicio Alemi annulum e
 digito meo, atque una ipsum e principatu." cui reponit senex Ma-
 viae "ut Maviam in principatum introduxi, cum annulum eius digito
 meo inserui, ita annulum Maviae in digitum eius induco." et tunc ab
 invicem discesserunt. assumit igitur Mavias Syriae principatum, quod ami-
 raei omnes iurassent senum se dictis obsecuturos esse. Alim igitur cum
 suis et tota cognatione in Aethribi partes abscessit, ibique diem obiit su-
 premum. post mortem Alim filii eius consilium patris pro angis et delira-
 mentis habentes, bellum moverunt contra Maviam, atrocique conserto
 praello superati in fugam se dederunt; misitque Mavias qui eos in-
 ternecione delerent. exinde vero totum Arabum imperium Maviae
 cessit. sciendum autem est hunc Maviam nepotem fuisse Sophiam,
 Maviae nepotem fuisse Masalman, qui adversus Cpolim exercitum du-
 xit, cuiusque rogatu Saracenorum sacellum in praetorio imperatoris

μαγίσδιον ἐν τῷ βασιλικῷ πραιτωρίῳ. οὐκ ἦν δὲ οὗτος ἀρχηγὸς τῶν Ἀράβων, ἀλλὰ Σουλεμῶν ὑπῆρχεν ὁ ἀρχηγὸς τῶν Σαρακηνῶν, ὁ δὲ Μάσαλμας ἐν τάξει στρατηγοῦ ἐχρημάτιζεν. ἦλθε δὲ Σουλεμῶν μετὰ τοῦ στόλου αὐτοῦ κατὰ Κωνσταντινούπολιν, ὁ δὲ Μάσαλμας διὰ ξηρᾶς, καὶ διεπέρασεν ἐν 5 Λαμψάκῳ ἐπὶ τὰ μέρη τῆς Θρακίης, ἄγων μεθ' ἑαυτοῦ στρατιώτας χιλιάδας π'. καὶ διὰ τῆς τοῦ Θεοῦ προνοίας ὁ τε στόλος Σουλεμῶν τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ Ἀράβων καὶ ὁ πεζὸς στρατός τοῦ Μασάλμα ὑπέστρεψαν ἅπαντες μετ' αἰσχύνης, ἥτηθέντες καὶ καταπολεμηθέντες παρὰ τε τοῦ στόλου καὶ τῶν 10 στρατιωτῶν τῶν βασιλέως. καὶ εἰρήνευσεν ἡ καθ' ἡμᾶς πολιτεία ἐπὶ μῆξιτον χρόνον, στρατηγούσης καὶ περιεπούσης τῆς δεσποίνης ἡμῶν καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας τῆς Θεοτόκου τῆνδε τὴν πόλιν· τῆς καὶ τὴν ἄχραντον καὶ ἁγίαν εἰκόνα καὶ αὐτός ὁ Σουλεμῶν ἠδέσθη καὶ ἐνετράπη καὶ τοῦ ἵππου κατέ- 15 πεσεν.

Κ ε φ ἄ λ α ι ο ν κ β'.

ἐκ τοῦ χρονογράφου τοῦ μακαρίου Θεοφάνους περὶ τῶν αὐτῶν καὶ περὶ Μαρῶν καὶ τῆς γενεᾶς αὐτοῦ, ὅπως διεπέρασεν ἐν Ἰσπανίᾳ.
Ῥωμαίων βασιλεὺς Ἰουστίνος ὁ ἑνὸς ἡμέρας.

Αὕτη ἐστὶν ἀρχὴ τῆς βασιλείας αὐτοῦ, καὶ μετὰ ταῦτα 20 ἐξεβλήθη ὑπὸ Λεοντίου, καὶ πάλιν ἀντεισῆλθεν ἐκβαλὼν τὸν Λεόντιον καὶ Ἀψίμαρον, καὶ ἀμφοτέρους αὐτοὺς ἐν τῇ ἡ-

9 ὑπέστρεψε μετ' Μ

structum est. hic vero non erat princeps Arabum, sed Suleeman; Masalmas vero ducis exercitus partes obtinabat, Suleeman autem classem contra Cpolim duxit: Masalmas terrestri itinere venit et Lampraco in partes Thraciae traiecit, ducens secum militum milia octoginta. deque providentia et classis Suleemanis Arabum principis et exercitus Masalmae pedestris a classe et militibus imperatoris superati ac debellati cum pudore ac dedecore redierunt; imperiumque nostrum diuturno tempore pacem habuit, ductu et praesidio dominae nostrae et semper virginis Mariae deiparae hanc urbem protegentis; cuius inviolatam et sanctam imaginem ipse etiam Suleeman reveritus et confusus equo decidit.

22. excerptum ex Beato Theophane chronographo de iisdem; ac de Mabilia deque eius prosapia, et quomodo in Hispaniam traiecerit.
Iustinianus Rhinotmetus Romanorum imperator.

Hoc Imperii eius initium est: postea vero a Leontio deiectus fuit, ac deinde iterum restitutus, deiectis Leontio et Apsimaro, quem

ποδρομία θριαμβεύσας καὶ ἀποκτείνας. τούτῳ τῷ ἔτει ἀπο-
 στέλλει Ἀβιμέλεχ πρὸς Ἰουστινιανὸν βεβαιῶσαι τὴν εἰρήνην
 οὕτως ἵνα ὁ βασιλεὺς παύσῃ τὸ τῶν Μαρδαϊτῶν τάγμα ἐκ
 τοῦ Λιβάνου καὶ διακωλύσῃ τὰς ἐπιδρομὰς αὐτῶν, καὶ Ἀβι-
 5 μέλεχ δάσῃ τοῖς Ῥωμαίοις καθ' ἐκάστην νομίσματα χίλια καὶ
 ἕκκον εὐγενῆ ἕνα καὶ Λιδίονα δοῦλον ἕνα, καὶ ἵνα ἔχωσι
 κενὰ κατὰ τὸ ἴσον τοὺς φόρους τῆς Κύπρου καὶ Ἀρμενίας
 καὶ Ἰβηρίας. καὶ ἐπεμψεν ὁ βασιλεὺς Παῦλον τὸν μαγιστρια-
 νὸν πρὸς Ἀβιμέλεχ ἀσφαλίσασθαι τὰ στοιχηθέντα, καὶ γέ-
 10 γουθεν ἔγγραφος ἀσφάλεια μετὰ μαρτύρων, καὶ φιλοτιμηθεὶς
 ὁ μαγιστριανὸς ὑπέστρεψεν. καὶ πέμψας ὁ βασιλεὺς προσελά-
 βετο τοὺς Μαρδαῖτας χιλιάδας ἑβ', τὴν Ῥωμαϊκὴν δυναστείαν
 ἀκρωτηριάσας· πᾶσαι γὰρ νῦν αἱ οἰκούμεναι παρὰ τῶν
 Ἀράβων εἰς τὰς ἀκροπόλεις ἀπὸ Μοψουεστίας καὶ ἕως τε- P 75
 15 τάρτης Ἀρμενίας ἀνίσχυροι καὶ ἀοίκητοι ἐτύγχανον διὰ τὴν
 ἔφοδον τῶν Μαρδαϊτῶν, ὧν παρασταλέντων πάνδεινα κακὰ
 πέπονθεν ἡ Ῥωμανία ὑπὸ τῶν Ἀράβων μέχρι τοῦ νῦν. τῷ
 δ' αὐτῷ ἔτει εἰσελθὼν ὁ βασιλεὺς εἰς Ἀρμενίαν ἐκεῖ ἐδέξατο
 20 τοὺς ἐν τῷ Λιβάνῳ Μαρδαῖτας, χάλκεον τελεχος διαλύσας.
 κατέλυσε δὲ καὶ τὴν μετὰ τῶν Βουλγάρων παγιοθεῖσαν εἰ-
 ρήνην, διαταράξας τοὺς ὑπὸ τοῦ οἰκείου πατρὸς ἐνορδίνους
 γεγονότας τύπους. ἔτι κρατουῦντος τοῦ Ἀβιμέλεχ ἐπεστρά-

6 καὶ Λιδίονα δοῦλον ἕνα om M 13 αἱ νῦν? 22 διττὸν M

utrumque in Hippodromum triumphans duxit et occidit. hoc ipso
 anno mittit Abimelech ad Iustinianum legatos, qui hac condicione
 firmam pacem stabilirent, ut imperator Mardaitarum legionem in Li-
 bano monte compesceret excursionesque illorum prohiberet, Abime-
 lech vero quotidie Romanis daret nomismata mille et equum gene-
 rosium unum Aethiopemque servum unum, essentque Cypri Armeniae
 et Iberiae vectigalia communia. misitque imperator ad Abimelech
 Paulum Magistranium, qui pacta firmaret; quae quidem adhibitis te-
 stibus scripto firmata fuere: Magistrianus muneribus exornatus domum
 rediit. missi itaque sunt ab imperatore, qui Mardaitarum duodecim
 milia sedibus abduxerunt; quae res Romanam potentiam minuit et
 labefecit. omnes enim terrae quarum arces nunc obtinent Arabes, a
 Mopsuestia usque ad quartam Armeniam, ob Mardaitarum incursionem
 invalidae et desertae erant; quibus inhibitis atrocissima mala Orien-
 tale imperium ab Arabibus ad hoc usque tempus perpersum est. eo-
 dem autem anno Armeniam ingressus imperator illic Mardaitas Libani
 suscepit, aeneo muro destructo. pacem quoque cum Bulgaris firma-
 tam dissolvit, iis perturbatis quae pater recte atque prudenter sanx-

τευσαν οἱ Ἀραβες τῇ Ἀφρικῇ, καὶ ταύτην παρέλαβον, καὶ ἐκ τοῦ οἰκείου στρατοῦ ταξάτιωνα ἐν αὐτῇ κατέστησαν. Λεόντιος δὲ ἦν τῷ τότε χρόνῳ ἐκβαλὼν τὸν Ἰουστινιανὸν τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς, καὶ ἐξορίσας αὐτὸν ἐν Χερσῶνι τῆς βασιλείας ἐκράτησεν. Ἀβιμάρου δὲ τοῦ Τιβερίου τὸν Λεόντιον⁵ διαδεξαμένου τῆς βασιλείας καὶ τὰ τῶν Ῥωμαίων σῆπτρα κρατήσαντος τέθνηκεν Ἀβιμέλεχ ὁ τῶν Ἀράβων ἀρχηγός, καὶ ἐκράτησεν Οὐαλιδ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἔτη ἑννέα.

Τῷ δ' αὐτῷ ἔτι πάλιν ὑπέστρεψεν Ἰουστινιανὸς εἰς τὴν βασιλείαν, καὶ ῥαθύμως καὶ ἀμελῶς ταύτην διακυβερνῶν,¹⁰ τῆς Ἀφρικῆς ἐπέκράτησάν ὀλοσχερῶς οἱ Ἀγαρηνοί. τότε ὁ τοῦ Μαβίου ἄγγονος μετὰ ὀλιγοστοῦ τινὸς λαοῦ διεπέρασεν ἐν Ἰσπανίᾳ, καὶ ἐπισυνάξας πάντας τοὺς ἐκ τοῦ γένους αὐτοῦ ἐκράτησε τῆς Ἰσπανίας μέχρι τῆς σήμερον. ὄθεν οἱ τὴν Ἰσπανίαν κατοικοῦντες Ἀγαρηνοὶ Μαβιᾶται κατονομάζονται.¹⁵ τούτων ἀπόγονοι τυγχάνουσι οἱ τὴν Κρήτην οἰκοῦντες Ἀγαρηνοί· ὅτε γὰρ Μιχαὴλ ὁ τραυλὸς τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς ἐπεκράτησεν καὶ ἦ τοῦ Θωμᾶ ἀνταρσία ἐγένετο μέχρι τριετοῦς χρόνου ἐπικρατήσασα, τότε τοῦ βασιλέως ἀσχολουμένου ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσι πράγμασι ἐυρόντες διορίαν οἱ τὴν²⁰ Ἰσπανίαν οἰκοῦντες Ἀγαρηνοὶ στόλον ἱκανὸν ἐξαρτύσαντες καὶ ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν τῆς Σικελίας μερῶν πῦσας τὰς Κυκλάδας νήσους ἠρῆμωσαν, καὶ ἐλθόντες ἐν Κρήτῃ, καὶ ταύτην εὐκαι-

12 τινὸς λαοῦ] στρατον M

rat. imperante ipso adhuc Abimelech, Arabes admotis in Africam copiis eam subegerunt, et ex suo exercitu praesidium in ea posuerunt. eodem vero tempore Iustinianum Romano imperio deiecit Leontius, eoque in Chersonem relegato imperium tenuit. Tiberio Apimaro Leontii successore imperium obtinente mortuus est Abimelech Arabum princeps, post quem filius Valid imperavit annos novem.

Eodem ipso anno in imperium restitutus est Iustinianus; quod cum negligenter ac supine administraret, Agareni universam Africam subiugarunt. tunc Maviae nepos cum exiguis copiis in Hispaniam traiecit, collectisque consanguineis omnibus Hispaniam ad hanc usque diem occupavit. quamobrem Agareni Hispaniam incolentes Maviatae vocantur; ab his vero prognati sunt Agareni qui Cretam incolunt. cum enim Michaël Balbus Romanorum imperium teneret ac Thomae rebellio ad usque triennium perseveraret, tum imperatore instantibus negotiis vacante Agareni Hispaniae incolae occasionem nacti, valida instructa classe, a Siciliae partibus initium facientes Cycladas omnes insulas vastarunt, et in Cretam appellentes, opportunam et praesidiis

ρον καὶ ἀνειμένῃ ἐδρόντες, μηδενὸς ἀνταιρομένου ἢ μαχομέ-
νου ταύτην παρέλαβον, καὶ διακρατοῦσιν ἕως τῆς σήμερον.

Τὸν δὲ Οὐαλιὸν διαδέχεται ὁ Σολημιάν, καὶ κρατεῖ ἕτη
τρεῖς. ἐπὶ τούτῳ ἐπιστράτευσεν Μάουμας ὁ στρατηγὸς Σου-
5 λημιάν μετὰ στρατοῦ διὰ ξηραῖς, Οὐμαρος δὲ διὰ θαλύττης,
καὶ τῆ τοῦ Θεοῦ συνεργείᾳ ἄπρακτοι μετ' αἰσχύνης ἐπίστρε-
ψαν. τὸν δὲ Σουλημιάν διαδέχεται Οὐμαρ, καὶ κρατεῖ τῆς
τῶν Ἀράβων ἀρχῆς ἕτη δύο. τὸν δὲ Οὐμαρ διαδέχεται
Ἀζήδ, καὶ κρατεῖ τῆς ἀρχῆς ἐπὶ ἐνιαυτοὺς τέσσαρας. τοῦ-
10 τον δὲ διαδέχεται Ἰσάμ, καὶ κρατεῖ τῆς ἀρχῆς ἕτη ἰθ'. τοῦ-
του τελευτήσαντος κρατεῖ τῆς ἀρχῆς Μαρούαμ ἕτη ἕξ. Μα-
ρούαμ δὲ τελευτήσαντος Ἀβδελὰς τῆς τῶν Ἀράβων ἀρχῆς
κύριος γίνεται, καὶ κρατεῖ ἕτη κα'. τούτου τελευτήσαντος
Μαδὶς ἀρχηγὸς Ἀράβων γίνεται, καὶ κρατεῖ τῆς ἀρχῆς ἕτη
15 ἑννέα. τούτου παρελθόντος, Ἀαρὼν τῆς τῶν Ἀράβων ἀρχῆς
κύριος γίνεται, καὶ κρατεῖ τῆς ἀρχῆς ἕτη κγ'. ἐν τούτῳ τῷ
χρόνῳ, ἤγουν τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς * Βιρήνης καὶ Κων- P 76
στατος, ἕτος ἀπὸ κτίσεως κόσμου ζσπῆ. τῷ δ' αὐτῷ ἔτει
Ἀαρὼν ὁ τῶν Ἀράβων ἀρχηγὸς τέθνηκεν εἰς τὴν ἐνδοτέραν
20 Περσίδα τὴν καλουμένην Χωρασιάν, καὶ διεδέξατο τὴν ἀρχὴν
Μοάμεθ ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ἀφυῆς κατὰ πάντα καὶ ἀσυνάρτητος
ὑπάρχων * πρὸς ὃν Ἀβδελὰς ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ στασιάζας ἐκ

12 Ἀβδελὰς τις τῶν vulgo 14 Μάδης M 15 Ἀαρων τις
vulgo 17 ἤγουν ζσπῆ' τῆς M 20 Περσίδα διὰ τὴν M
21 ἀσυνάρτιστος vulgo

vacuam inuenientes, nemine obsistente illam dicionis suae fecerunt,
et ad hoc usque tempus occupant.

Valid autem excipit Suleeman, et triennio imperat. hoc principe
Masalmas dux Suleemani terrestres copias, Umarus vero classem con-
tra urbem duxerunt, deoque opitulante re infecta cum dedecore re-
uersi sunt. Suleemanum excipit Umar, qui Arabum principatum an-
nis duobus tenuit. Umarae succedit Azed, et quadriennio regnat;
huic Isam, qui annis novemdecim imperium tenet. hoc defuncto Ma-
ruam annis sex principatum gessit. mortuo Maruam imperium Ara-
bum excipit Abdelas quidam, qui annis viginti uno regnavit. post
cuius obitum Arabum principatum capessit Madis, et regnat annos
novem. hunc excepit Aaron, qui Arabicae dicionis imperium annos
viginti tres occupavit. hoc tempore, videlicet imperantibus Irene et
Constantino, anno ab orbe condito 6288. eodem ipso anno Aaron
Arabum princeps in interiore Persia, Chorasana nuncupata, mortuus
est; imperiumque suscepit Mahomet filius eius, iners et ineptus
omnino, contra quem Abdelas eius frater seditione mota, ex eadem

τῆς αὐτῆς χώρας τοῦ Χωρασάν ἅμα ταῖς πατρικαῖς δυνάμει-
 σιν ἐμφυλίῳ πολέμῳ γέγονεν αἴτιος. κἀντεῦθεν οἱ κατὰ τὴν Συ-
 ρίαν καὶ Αἴγυπτον καὶ Λιβύην εἰς διαφόρους κατατηθέντες
 ἀρχὰς τὰ τε δημόσια πράγματα καὶ ἀλλήλους κατέστρεψαν, σφα-
 γαῖς καὶ ἀρπαγαῖς καὶ παντοίαις ἀτοπίαις πρὸς τε ἑαυτοὺς 5
 καὶ τοὺς ὑπ' αὐτοὺς Χριστιανοὺς συγκεχυμένοι. ἔνθεν δὴ
 καὶ αἱ τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν πόλεως ἐκκλησίαι
 ἠρήμωσαι, τὰ τε μοναστήρια τῶν δύο μεγάλων λαυρῶν τοῦ
 ἐν ἁγίοις Χαρίτωνος καὶ Κυριακοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Σάβα,
 καὶ τὰ λοιπὰ κοινόβια τῶν ἁγίων Εὐθυμίου καὶ Θεοδοσίου. 10
 ἐπεκράτησε δὲ τῆς τοιαύτης ἀναρχίας ἡ κατ' ἀλλήλων καὶ
 ἡμῶν μαιφονία ἕτη πέντε.

Ἔως ὅδε ἐκανόνισε τοὺς χρόνους τῶν Ἀράβων ὁ ἐν
 ἁγίοις Θεοφάνης, ὁ τὴν μονὴν συστήσας τοῦ καλουμένου με-
 γάλου Ἀγροῦ, μητροῦσις τυγχάνων τοῦ μεγάλου καὶ εὐσε- 15
 βουῆς καὶ χριστιανικωτάτου βασιλέως Κωνσταντίνου, υἱοῦ
 Λέοντος τοῦ σοφωτάτου καὶ ἀγαθοῦ βασιλέως, ἐγγόνου δὲ
 Βασιλείου τοῦ ἐκ Μακεδονίας, τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ μνήμῃ τὰ
 σκῆπτρα τῆς τῶν Ῥωμαίων βασιλείας κρατήσαστος.

Κ ε φ ἄ λ α ι ο ν κ γ'.

20

περὶ Ἰβηρίας καὶ Ἰσπανίας.

Ἰβηρίαι δύο, ἡ μὲν πρὸς ταῖς Ἡρακλείαις στήλαις, ἀπὸ

6 Ἐνθα Β

7 α] αὶ κατὰ Β

14 Ἐπιφάνιος Μ

regione Chorasán cum paternis viribus erumpens civilis belli auctor
 fuit, atque inde Syriae Aegypti et Libyae populi in varios principa-
 tus divisi, rem publicam et sese mutuo caedibus rapinis omnisque
 generis flagitiis pessumdederunt, cum in se invicem tum in subditos
 Christianos confuse desaeientes. hinc sane etiam templa circa urbem
 sanctam Christi dei nostri vastata et desolata sunt, monasteria item
 utriusque magnae Laurae SS. Charitonis et Cyriaci ac S. Sabae, ce-
 teraque coenobia SS. Euthymii et Theodosii. huiusmodi porro tu-
 multus ac mutuae caedes inter se et nobis illatae annis quinque per-
 durarunt.

Hucusque Arabum tempora in ordinem digessit S. Theophanes,
 qui monasterium Magui Agri dictum constituit, avunculus magni pii
 et Christianissimi imperatoris Constantini, Leonis sapientissimi opti-
 mique imperatoris filii, Basilii autem Macedonis nepotis, cuius me-
 moria ob praeclara administratum Romanorum imperium celebratur.

23. de Iberia et Hispania.

Iberiae duae sunt. altera circa columnas Herculeas, ab Ibero

Ἰβηρος ποταμοῦ, οὗ μένεται Ἀπολλόδορος ἐν τῇ παρὶ γῆς β'. "ἐντὸς δὲ Πυρηνης Ἰβηρ τ' ἐστὶ μέγας ποταμὸς φερόμενος ἐνδοτέρω." ταύτης δὲ πολλὰ φασιν ἔθνη διαιρεῖσθαι, καθύπερ Ἡρόδοτος ἐν τῇ δεκάτῃ τῶν καθ' Ἡρακλέα γέγραψεν ἱστορίᾳ, οὕτως. "τὸ δὲ Ἰβηρικὸν γένος τοῦτο, ὅπερ φημί οἰκεῖν τὰ παράλια τοῦ διάπλου, διώρισται ὀνόμασιν ἐν γένος ἔδον κατὰ φύλα. πρῶτον μὲν οἱ ἐπὶ τοῖς ἐσχατοῖς οἰκοῦντες τὰ πρὸς δυσμέων Κύνητες ὀνομάζονται, ἀπ' ἐκείνων δὲ ἦδη πρὸς βορείαν ἰόντι Γλῆτες, μετὰ δὲ Ταρτησιοί, μετὰ δὲ Ἐλβυσίνιοι, μετὰ δὲ Μαστιηνοί, μετὰ δὲ Καλπιανοί, ἔπειτα δὲ ἦδη ὁ Ῥοδανός." Ἀρτεμίδωρος δὲ ἐν τῇ β' τῶν γεωγραφουμένων οὕτω διαιρεῖσθαι φησίν. "ἄπὸ δὲ τῶν Πυρηναίων ὄρων ἕως τῶν κατὰ Γάδειρα τόπων ἐνδοτέρω καὶ συνωνύμως Ἰβηρία τε καὶ Σπανία καλεῖται. διήρηται δὲ ὑπὸ Ῥωμαίων εἰς δύο ἐπαρχίας . . . διατείνουσα ἀπὸ τῶν Πυρηναίων ὄρων ἄπαντα μέχρι τῆς καινῆς Καρχηδόνος καὶ τῶν τοῦ Βαιτίου πηγῶν· τῆς δὲ δευτέρας ἐπαρχίας τὰ μέχρι Γαδείρων καὶ Λουσιτανίας." λέγεται δὲ καὶ Ἰβηρίτης. Παρθένιος ἐν Λευκαδίῳ "Ἰβηρίτῃ πλεῦσαι αἰγιαλῶ." ἢ δὲ ἕτερα Ἰβηρία

3 ταύτην δὲ εἰς πολλὰ Bandurius post Berkelium 4 Ἡρόδοτος Bandurius pro, Ἡρόδοτος 6 διαροῦ M an ὠκεανοῦ? certe τὰ παράλια τῆς θαλάσσης p 113,2 8 πρὸς add B 9 Ἐλβυσίνιοι — μαστινοί — κελπιανοί, ἔπειτα δὲ ἡ διορδανός libri: correxit Berkelius q. v. 15 post ἐπαρχίας Berkelius πρῶτῃ μὲν ἐπαρχία 18 ante λέγεται Berkelius: τὸ ἰβηρικὸν Ἰβηρ immo Λευκαδίᾳ, monet Meinekius 19 πλεῦσαι ἐν?

flumine sic dicta, cuius Apollodorus libro secundo descriptionis terrae meminit: "intra Pyrenaeos est Iberus magnus fluvius, qui in interiores fertur regiones." hanc in multas gentes divisam perhibet Herodorus libro suae historiae decimo, quam de Hercule consignavit, his verbis. "gens haec Iberica, quam dico maritima traieci habitare, quamvis una gens sit, diversis tamen nominibus secundum tribus distincta est. primum quidem, qui ultimi versus occasum habitant, Cynetes appellantur. ab his versus aquilonem tendenti occurrunt Gletes, tunc Tartessii, deinde Elbysinii, post hos Mastieni, tum Calpiani, denique etiam Rhodanus." Artemidorus vero libro secundo geographicorum ita divisam refert: "a Pyrenaeis montibus usque ad mediterranea, quae sunt apud Gades, communi nomine Iberia et Spania nuncupatur. a Romanis in duas provincias divisa est: prima se extendit universa a Pyrenaeis montibus usque ad novam Carthaginem et fontes fluminis Baetis; secunda autem provincia occupat, quod superest ad Gades et Lusitaniam usque." dicitur et Iberites. Parthenius in Leucadiis "navigabit in littore Iberita" id est Iberico.

πρὸς Πέρσας ἐστί. τὸ ἔθνος Ἰβηρες, ὡς Πίερες Βύζηρες. Διονύσιος “ἀγχοῦ στηλάων μεγαθύμων ἔθνος Ἰβήρων,” καὶ Ἀριστοφάνης Τριφάλῃ “μανθάνοντες τοὺς Ἰβηρας τοὺς Ἀριστάρχου πάλαι” καὶ “τοὺς Ἰβηρας οὓς χορηγεῖς μοι βοηθῆσαι δρόμῳ.” καὶ Ἀρτεμίδωρος ἐν δευτέρῳ τῶν γεωγραφουμένων 5 “γραμματικῇ δὲ χρῶνται τῇ τῶν Ἰταλῶν οἱ παρὰ θάλατταν οἰκοῦντες τῶν Ἰβήρων.” καὶ ἀπὸ τῆς Ἰβηρος γενικῆς Ἰβηρίς τὸ θηλυκόν. “Ἑλληνίς, οὐκ Ἰβηρίς” Μένανδρος Ἀσπίδι λέγεται καὶ Ἰβηρικὸς. Διονύσιος “πόντος μὲν πρῶτιστος Ἰβηρικὸς ἀρχομένοισι.” διηρεῖτο δὲ Ἰβηρία εἰς δύο, νῦν δὲ εἰς 10 τρεῖς, ὡς Μαρκιανὸς ἐν περίπλῳ αὐτῆς. “πρότερον μὲν οὖν ἡ Ἰβηρία εἰς δύο διηρεῖτο ὑπὸ Ῥωμαίων, νῦν δὲ εἰς τρεῖς, Βαιτικὴν Λουσιτανίαν καὶ Ταρρακωνησίαν.” ἀπὸ τῆς γενικῆς Ἰβηρος εὐθείαν Ἀπολλώνιος, ὡς τοῦ φύλακος ὁ φύλακος. ἐν τοῖς παρωνύμοις, φησί, ἀπὸ γενικῶν εὐθεῖαι παράγονται. 15 τὸ μὲν ὕδωρ δύο συλλαβὰς, ὁμοίως τῇ εὐθείᾳ, κατὰ τὸν τόνον παροξυνόμενον, καὶ ἢ ἐν ἀπλῷ σχήματι ἢ ἐν συνθέτῳ. ἀπλὸν μὲν οὖν μάρτυρ μάρτυρος – ὁ μάρτυρος, χάροψ χάροπος – ὁ Χάροπος “Χαρῶποιό τ’ ἀνακτος,” Τροίλῃν Τροίλῃ-

7 τοῦ vulgo 8 Μένανδρος] Meinek. p 31 et 563 9 Διονύσιος add Berkelius πρῶτος μὲν πρὸς τινος libri: corr Berkelius 13 Βαιτικὴν Σπανίαν καὶ Ταρρακωνησίαν ed, Βαιτικὴν Σπανίαν καὶ Σπανίαν καὶ Ταρρακωνησίαν B: correxit Salmasius 14 post εὐθείαν Berkelius παρέγει 16 ὕδωρ] Ἰβηρ Berkelius

altera vero Iberia apud Persas sita est. gens ipsa Iberes vocatur, uti Piéres, Byzeres. Dionysius “prope columnas magnanimatorum gens Iberorum,” et Aristophanes in Triphaete “ut cognoverunt Iberas illos, qui Aristarchi antiquitus.” et rursus “Iberas quos publico ludo exhibes, curriculo mihi auxilio fuisse.” et Artemidorus libro secundo operis geographici “grammatica Italarum utuntur, qui ad mare habitant Iberi.” a genitivo Ἰβηρος deducitur femininum Ἰβηρίς. Menander in Aspide ait “Ἑλληνίς, οὐκ Ἰβηρίς”: Graeca est, non Iberica. dicitur quoque Ibericus. Dionysius “pontus quidem primus Ibericus incipientibus.” divisa autem fuit Iberia in duas provincias, nunc autem in tres, ut Marcianus in eius Periplo perhibet: “primum quidem Iberia in duas provincias divisa erat, at nunc in tres, in Hispaniam Baeticam, Hispaniam Lusitaniam, et Tarrhaconesiam.” a genitivo Ἰβηρος casum rectum deducit Apollonius Iberus, uti a phylacis phylacus. in denominativis, inquit, casus recti a genitivis formantur. Iber quidem duas syllabas similes nominativo, quod ad accentum in penultima, et in simplici forma et in composito habet. simplex quidem est martyr martyris, hic martyr; Charops Charopis,

νος - ὁ Τροίζηνος "νῖος Τροίζηνου," Ἰβηρ Ἰβηρος - ὁ Ἰβηρος, ἀπ' οὗ παρὰ Κουαδράτῳ ἐν Ῥωμαϊκῆς χιλιάδος ε' ἔστιν Ἰβήροισιν, οὕτως "καίτοι Λίγυσι θ' ἅμα καὶ Ἰβήροισι πελεμῶντες." τὸ αὐτὸ καὶ Ἀβρων ἐν παρωνύμοις φησί. καὶ αὐτὸς Ἰβηρος τραγοπῶγων ἐν Μαλθακοῖς εἴρηται Κρατίνου. λέγονται οἱ Ἰβηρες ὑδροποτεῖν, ὡς Ἀθήναιος ἐν Δειπνοσοφιστῶν β' οὕτω. "Φίλαρχος μὲν ἐν τῇ ζ' καὶ τοὺς Ἰβηρας φησιν ὑδροποτεῖν πάντας, καίτοι πλουσιωτάτους πάντων ἀνδρώπων τυγχάνοντας· κέκτηνται γὰρ ἄργυρον καὶ χρυσὸν πλεῖστον. μονοσιεῖν τε αὐτοὺς αἰετ' λέγει διὰ μικρολογίαν, ἐσθῆτάς τε φορεῖν πολυτελεσιτάτας."

Κ ε φ ἄ λ α ι ο ν κδ.

P 78

περὶ Ἰσπανίας.

Πόθεν εἴρηται Ἰσπανία; ἀπὸ Ἰσπανίου γίγαντος οὕτω 15 καλουμένου. Ἰσπανίαι δύο τῆς Ἰταλίας ἐπαρχίαι, ἡ μὲν μεγάλη ἡ δὲ μικρά. ταύτης ἐμνήσθη Χάραξ ἐν ἰ χρονικῶν. "ἐν Ἰσπανίᾳ τῇ μικρᾷ τῇ ἕξω Λουσιτανῶν πάλιν ἀποστάτων ἐπέμφθη ὑπὸ Ῥωμαίων στρατηγὸς ἐπ' αὐτοὺς Κύντιος." ὁ αὐτὸς ὁμοῦ περὶ τῶν δύο "Κύντιος ὁ τῶν Ῥωμαίων πολέμαρ- 20 χος ἐν ἀμφοτέραις ταῖς Ἰσπανίαις ἠσώμενος δὲ ὑπὸ Οὐριάθου σπονδὰς πρὸς αὐτὸν ἐποιήσατο." ταύτην κεκλησθῆναι φησιν Ἰβηρίαν ἐν Ἑλληνικῶν γ'. "τὴν δὲ Ἰσπανίαν Ἕλληνες τὰ

22 ἐν] ἐν δ' M

hic Charopus, veluti "Charopique regis;" Troezen Troezenis, hic Troezenus, ut "Troezeni filius." similiter quoque Iber Iberis, hic Iberus: unde apud Quadratum libro quinto Romanae Chiliadis dativus Iberis hisce verbis: "cum Lignibus simul et Iberis belligerantes." idem Abro in denominativis tradit. et apud Cratinum in Malthacis Iberus hircina barba appellatur. dicuntur Iberes aquam potare apud Athenaeum libro secundo Deipnosophistarum hisce verbis: "Philarchus libro septimo ait Iberos omnes aquam potare, etiamsi ditissimi hominum sint: argenti quippe et auri plurimum possident; semel vero in die tantum cibum eos sumere parsimoniae causa ait, ac vestitu uti splendidissimo."

24. de Hispania.

Unde dicitur Hispania? ab Hispano huius nominis gigante. Hispaniae duae Italiae provinciae; una quidem magna, alia vero parva. huius meminit Charax lib. x Chronicorum: "in Hispaniam minorem exteriorem, Lusitanis rursum deficientibus, a Romanis exercitus dux missus est Quintus, qui simul in duabus Hispaniis belli praefecturam gereret. is autem a Viriatho superatus foedus cum illo iniit." hanc vocari ait Iberiam [idem Charax] libro tertio rerum

πρῶτα Ἰβηρίαν ἐκάλουν, οὕτω ζύμπατος τοῦ ἔθνους τὴν προσηγορίαν μεμαθηκότες, ἀλλ' ἀπὸ μέρους τῆς γῆς ὃ ἔστι πρὸς ποταμὸν Ἰβηρίαν καὶ ἀπ' ἐκείνου ὀνομάζονται, τὴν πᾶσαν οὕτω καλοῦντες. ὕστερον δὲ φασιν αὐτὴν μετακεκλήσθαι Πανίαν.”

5

Κ ε φ ἄ λ α ι ο ν κ ε'.

ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ δόλου Θεοφάνους τῆς Συγγραμῆς.

Τούτῳ τῷ ἔτει Οὐαλεντινιανὸς οὐ μόνον Βρετανίαν καὶ Γαλλίαν καὶ Ἰσπανίαν ἀνασώσασθαι οὐκ ἴσχυεν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐσπέριον Λιβύην τὴν τῶν Ἄφρων καλουμένην χώραν πρὸς-10 ἀπώλεσε τρόπῳ τοιῷδε. δύο στρατηγοὶ ἦσαν, Ἄετιος καὶ Βονιφάτιος, οὓς Θεοδόσιος κατὰ αἴτησιν Οὐαλεντινιανοῦ εἰς Ῥώμην ἀπέστειλεν. Βονιφατίου δὲ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐσπερίου Λιβύης λαβόντος, φθονήσας ὁ Ἄετιος διαβολὴν ποιεῖται κατ' αὐτοῦ ὡς ἀνταρσίαν μελετῶντος καὶ τῆς Λιβύης κρατῆσαι 15 σπεύδοντος. καὶ ταῦτα μὲν πρὸς Πλακιδίαν ἔλεγε τὴν τοῦ Οὐαλεντινιανοῦ μητέρα, γράφει δὲ καὶ Βονιφατίῳ ἔτι δὲν μεταπεμφθῆς παραγενέσθαι μὴ θελήσης· διεβλήθης γάρ, καὶ δόλω σε οἱ βασιλεῖς βούλονται χειρῶσασθαι. ταῦτα δεξάμενος Βονιφάτιος, καὶ ὡς γνησίῳ φίλῳ Ἀετίῳ πιστεύσας, μεταπεμ-20 φθεῖς οὐ παρεγένετο. τότε οἱ βασιλεῖς ὡς εὐνούστατον τὸν

2 μεμαθηκότος M 4 οὕτω add B 5 Πανίαν Bandur-
 rius pro Πανωνίαν 8 καὶ Γαλλίαν] ἀλλὰ καὶ Γαλλίαν M
 9 καὶ post ἀλλὰ om M 10 τὴν τῶν — χώραν om M 12 Βο-
 νιφάτιος — λαβῶν ed: correxit Bandurius ex Theophane 18
 μεταπεμφθῆς Theophanes: libri παραπεμφθῆς

Graecarum: “Hispaniam vero Graeci primum Iberiam nuncupabant, cum nondum totius gentis nomen edidicissent; sed a tractu regionis Ibero fluminis adiacente totam terram Iberiam nuncuparunt. postremo autem aiunt illam Paniam appellatam esse.”

26. ex historia S. Theophanis Sigrianae monachi.

Hoc anno Valentinianus non modo Britanniam Galliam et Hispaniam servare non valuit; quin etiam Libyam occidentalem, quae Africae regio, amisit hoc pacto. duces erant duo Aëtius et Bonifacius; quos petente Valentiniano Romam miserat Theodosius. Bonifacio autem, qui occidentalis Libyae praefecturam acceperat, invidens Aëtius calumniatur eum, quod rebellare et Libyam occupare meditaretur. et haec quidem Placidiae dixit matri Valentiniani. Bonifacio autem literis significavit ne evocatus veniret: “criminis enim calumniatus passus es, et te imperatores dolis comprehendere moliantur.” his acceptis Bonifacius Aëtio tanquam sincero amico fidem ha-

Ἄξιον ἀπεδέξαντο. ἦσαν δὲ τῶν τότε Γότθοι καὶ ἔθνη πολλὰ
 τε καὶ μέγιστα μέχρι τοῦ Δανουβίου ἐν τοῖς ὑπερβορείοις τό-
 πους κατοικισμένα. τούτων δὲ αἰτιολογώτερά εἰσι Γότθοι Γή-
 πεδες καὶ Οὐανδῆλοι, ἐν ὀνόμασι μόνον καὶ οὐδενὶ ἑτέρῳ
 5 διαλλάττοντες, μιᾷ διαλέκτῳ κεχρημένοι· πάντες δὲ τῆς
 Ἀρείου ὑπάρχονσι κακοπιστίας. οὗτοι ἐπ' Ἀρκαδίου καὶ
 Ὀνωρίου τὸν Δανούβιον διαβάντες ἐν τῇ τῶν Ῥωμαίων γῆ
 κατοικήσθησαν. καὶ οἱ μὲν Γήπεδες, ἐξ ὧν ὕστερον διηρέθη-
 σαν Λογγίβαρδοι καὶ Ἀβάρεις, τὰ περὶ Σιγγιδῶνα καὶ Σερ-
 10 μείον χωρὶα ᾤκησαν, οἱ δὲ Ἰσγότθοι μετὰ Ἀλαρίχου τὴν P 79
 Ῥώμην πορῆσαντες εἰς Γαλλίας ἐχώρησαν καὶ τῶν ἐκεῖ
 ἐκράτησαν. Γότθοι δὲ Πανωνίαν ἔχοντες πρῶτον, ἔπειτα εἰς
 τῆς βασιλείας Θεοδοσίου τοῦ νέου ἐπιτρέψαντος τὰ τῆς
 Θράκης χωρὶα ᾤκησαν. καὶ ἐπὶ νῆ χρόνους ἐν τῇ Θράκῃ
 15 διατρέψαντες, Θεουδέρικου ἡγεμονεύοντος αὐτῶν πατρικίου καὶ
 ὑπάτου, Ζήνωνος αὐτοῖς ἐπιτρέψαντος, τῆς ἐσπερίου Λιβύης
 βασιλείας ἐκράτησαν. οἱ δὲ Οὐανδῆλοι Ἀλανοὺς ἑταιρισά-
 μενοι καὶ Γερμανοὺς τοὺς νῦν καλουμένους Φράγγους, δια-
 βάντες τὸν Ῥῆνον ποταμὸν ἡγούμενον ἔχοντες Γογιδισκλον,
 20 κατέκρησαν ἐν Ἰσπανίᾳ πρώτη οὖση χώρα τῆς Εὐρώπης ἀπο

2 μέχρι πέραν Theophanes 3 εἰς τέσσαρα, Γότθοι, Ἰσ-
 γότθοι (vel Ἰσγότθοι), Γήπεδες Theophanes 10 Ἀλαρίχον
 M cum Theophane: corr Meursius. frustra, si conferas c. 29
 μετὰ τὰς φαιμίλιας 19 Ῥῆνον Theophanes: libri νῦνον ἔχον-
 τες add Theophanes, qui Μοδιγισκλον

bens, accitus non venit. tum vero ceu filium et benevolum imperatores habuerunt Aëtium. eodem autem tempore Gotthi et aliae multae ac copiosae gentes in Hyperboreis locis usque ad Danubium habitabant; quarum praecipuae erant Gotthi Gepedes et Vandali, nullo alio quam nominum appellatione a se invicem discretae, et ubique una communi lingua utentes: omnes alioqui pravas Arii sectantur opiniones. hi sub Arcadio et Honorio transmissio Danubio in Romanorum terra sedes posuerunt. et Gepedes quidem, ex quibus postea Longobardi et Avarae segregati sunt, regionem Singidoni et Sirmio proximam coluerunt. Wisigothi autem cum Alaricho postquam Romanam devastarunt, in Gallias profecti eas sibi subegerunt. Gotthi vero, qui primo in Pannonia considerant, deinde anno Theodosii iunioris decimo nono Thraciae agros incoluerunt, eodem Augusto ita permittente; inque Thracia quinquaginta et octo annis commorati, Theodericho duce, patricio et consule, Zenone ipsis permittente occidentalis Libyae regnum occuparunt. Vandali autem adiunctis sibi Alanis et Germanis, qui nunc Franci appellantur, trajecto Rheno flumine, duce Gogidisclo in Hispania, quae ab Oceano occidentali prima Eu-

τοῦ ἑσπερίου Ὀκεανοῦ. Βονιφάτιος δὲ φοβηθεὶς τοὺς τῶν
 Ῥωμαίων βασιλεῖς περὶσας ἀπὸ Λιβύης εἰς Ἰσπανίαν πρὸς
 τοὺς Οὐανδήλους ἦλθεν· καὶ εὐρών τὸν μὲν Γογιδισκλον τε-
 λευτήσαντα, τοὺς δὲ ἐκείνου παῖδας Γότθαρὸν τε καὶ Γηζέ- 5
 ριχον τὴν ἀρχὴν διέποντας, τούτους προτρεψάμενος τὴν ἑσπέ-
 ριον Λιβύην εἰς τρία μέρη διελεῖν ὑπέσχετο, ἐφ' ᾧ ἕκαστον
 τοῦ τρίτου μέρους ἄρχειν σὺν αὐτῷ, κοινῇ δὲ ἀμύνεσθαι τὸν
 οἶον δῆποτε πολέμιον. ἐπὶ ταύταις ταῖς ὁμολογίαις Οὐανδήλοι
 τὸν πορθμὸν διαβάντες τὴν Λιβύην κατώκησαν ἀπὸ τοῦ Ὀκε-
 αῦ μέχρι Τριπόλεως τῆς κατὰ Κυρήνην. οἱ δὲ Ἰσίγοτθοι ἀνα- 10
 στάντες ἀπὸ Γαλλίας ἐκράτησαν καὶ τὴν Ἰσπανίαν. τινὲς δὲ
 τῆς συγκλήτου Ῥωμαίων φίλοι Βονιφατίου τὴν τοῦ Ἀετίου
 ψευδοκατηγορίαν ἀνήγγειλαν τῇ Πλακιδίᾳ, ἐμφανῆ ποιήσαντες
 καὶ τὴν πρὸς Βονιφάτιον Ἀετίου ἐπιστολὴν, τοῦ Βονιφατίου
 ταύτην αὐτοῖς ἀποστείλαντος. ἡ δὲ Πλακιδία ἐκπλαγεῖσα τὸν 15
 μὲν Ἀέτιον οὐδὲν ἠδίκησεν, Βονιφατίῳ δὲ λόγον προτρεπτι-
 κὸν μεθ' ὄρκων ἀπέστειλεν. τοῦ δὲ Γοτθαρίου τελευτήσαν-
 τος Γηζέριχος τῶν Οὐανδήλων γέγονεν αὐτοκράτωρ. Βονι-
 φάτιος δὲ τὸν λόγον δεξάμενος τῶν Οὐανδήλων κατεστράτευ-
 σεν, στρατοῦ μεγάλου ἐλθόντος αὐτῷ ἀπὸ τε Ῥώμης καὶ τοῦ 20
 Βυζαντίου, στρατηγούντος Ἀσπαρος. πολέμου δὲ κροτηθέντος
 πρὸς Γηζέριχον ἠττήθη ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατός. καὶ οὕτω

4 Γότθαρην τε καὶ Γηζέριχον Theophanes
 correctum ex Theophane

10 Κυρήνης libri:

ropae regio est, sedem posuerunt. Bonifacius autem Romanorum im-
 peratorum metu e Libya in Hispaniam traiciens ad Vandalos se re-
 cepit. cumque iam obiisset Gogidisclus, ipsius filios Gottharum et
 Gezerichum principatum tenentes offendit. hos pluribus hortatus Li-
 byam occidentalem in tres partes se divisurum promisit, ut unusquis-
 que secum tertiam partem obtineret, cunctique simul adversarium
 omnem, quisquis ille foret, ulciscerentur. hoc pacto foedere, Van-
 dali freto transmissa Libyam occuparunt ab Oceano Tripolim us-
 que, quae est iuxta Cyrenem. Wisigothi autem e Gallia moven-
 tes Hispaniam occuparunt. senatores porro quidam Romani, amici
 Bonifacii, falsam Aëtii criminationem Placidiae patefecerunt producta
 Aëtii ad Bonifacium epistola, quam ipsis Bonifacius miserat. hac
 re perculsa Placidia Aëtium quidem nullatenus laesit: ad Bonifacium
 vero literas cum iureiurando misit, quae officium suaderent. defuncto
 autem Gotthario, Gezerichus factus est Vandalorum imperator. Bo-
 nifacius accepta fide contra Vandalos exercitum movit, numerosissi-
 mis copiis Roma et Byzantio duce Aspare missis. inita cum Gezeri-

Βονιφάτιος μετὰ Ἀσπαρος εἰς Ῥώμην ἐλθὼν τὴν ὑποψίαν
διέλυσεν, ἀποδείξας τὴν ἀλήθειαν. ἡ δὲ Ἀφρικὴ ἐπ' Οὐαν-
δήλοις γέγονε. τότε καὶ Μαρκιανὸς στρατιωτῆς ὢν καὶ δου-
λεύων τῷ Ἀσπαρι ζῶν συνελήφθη ὑπὸ Γηζερίχου, ὁ μετὰ
5 ταῦτα βασιλεύσας.

Ἰστέον ὅτι τρεῖς ἀμερουνεῖς εἰσὶν ἐν ὄλῃ τῇ Συρίᾳ ἧγουν
ἐν τῇ τῶν Ἀράβων ἀρχῇ, ὧν ὁ μὲν πρῶτος καθέζεται ἐν τῷ
Βαγδάδ, ἔστι δὲ ἐκ τῆς τοῦ Μουάμεθ γενεᾶς ἦτοι τοῦ Μου-
χούμετ, ὁ δὲ β' καθέζεται ἐν Ἀφρικῇ καὶ ἄστιν ἐκ τῆς
10 τοῦ Ἀλλήμ γενεᾶς καὶ Φατιμὲ τῆς θυγατρὸς Μουάμεθ ἦτοι
τοῦ Μουχούμετ, ἐξ οὗ καὶ Φατιμίται ὀνομάζονται. ὁ δὲ P 80
τρίτος καθέζεται ἐν Ἰσπανίᾳ, ἔστι δὲ ἀπὸ τῆς γενεᾶς τοῦ
Μαβίου.

Ἰστέον ὅτι ἐν τῷ κατ' ἀρχάς, ἐν τῷ κυριεῦσαι τοὺς Σα-
15 ρακηνούς πάσης τῆς Συρίας, ἐκαθέσθη ἀμερουννῆς ἐν τῷ
Βαγδάδ, ἐδέσποζε δὲ πάσης τῆς Περσίας καὶ τῆς Ἀφρικῆς
καὶ τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς εὐδαιμονος Ἀραβίας, καὶ εἶχεν
ἀμηραδίας μεγάλας ἦτοι στρατηγίδας ταύτας, πρῶτην ἀμ-
ραδίαν τὴν Περσίαν ἧγουν τὸ Χωροσάν, δευτέραν ἀμηραδίαν
20 τὴν Ἀφρικὴν, τρίτην ἀμηραδίαν τὴν Αἰγύπτον, τετάρτην
ἀμηραδίαν τὴν Φιλιστιήμ ἦτοι τὸ Ῥάμβλε, πέμπτην ἀμηρα-
δίαν τὴν Λάμασκον, ἕκτην ἀμηραδίαν τὸ Χέμψ ἦτοι τὸ Ἐμεσσα,
ἐβδόμην ἀμηραδίαν τὸ Χάλεπ, ὀγδόην ἀμηραδίαν τὴν Ἀν-

4 τῷ Ἀσπαρι Theophanes: libri Ἀσπαρον 7 τῷ — ἐν om M
19 δευτέραν τὴν Αἰγύπτον, τρίτην ἀμηραδίαν τὴν ἀφρικὴν M

cho pugna Romanorum exercitus superatus est. atque ita cum Aspare Romam veniens Bonifacius, rei veritate probata, conceptam de se suspicionem diluit. Africa vero Vandalis subdita mansit. tunc etiam Marcianus, qui sub Aspare militem agebat domesticum, et postea imperium nactus, vivus a Gezericho captus est.

Sciendum est tres amermumnes in universa Syria esse, id est in Arabum principatu; quorum quidem primus residet in Bagdad estque ex Muamethi sive Muchumeti progenie, secundus sedet in Africa et est ex prosapia Alim et Phatema filiae Muameth sive Muchumet, unde etiam Phatemitae vocantur; tertius vero in Hispania sedes habet et a Mavia originem ducit.

Nec ignorandum est a principio, cum Saraceni totum Syriae imperium obtinerent, amermumnem in Bagdad resedisse. imperabat vero Persiae universae, Africae, Aegypti et Arabiae felici, et Ameradiaz magnas sive praeturas habuit hasce: prima Ameradia erat Persia sive Chorossan; secunda erat Africa, tertia Aegyptus, quarta Philistiim sive Rhamble, quinta Damascus, sexta Chemps sive Emessa,

τιόχειαν, ἐνάτην ἀμηνραδίαν τὸ Χαράν, δεκάτην ἀμηνραδίαν τὸ Ἐμετ, ἐνδεκάτην ἀμηνραδίαν τὴν Ἑσιβή, δωδεκάτην ἀμηνραδίαν τὸ Μουσέλ, τρισεκάτην ἀμηνραδίαν τὸ Τικριτ. τῆς δὲ Ἀφρικῆς ἀποσπασθείσης ἀπὸ τῆς τοῦ ἀμερμουμνῆ ἐν τῷ Βαγδάδ ἔξουσίας καὶ ἰδιοκρατησάσης καὶ ἀμηνρᾶν ἴδιον ἀναγορευσάσης 5 γέγονε, καθὼς καὶ προὔπηρχεν, πρώτη ἀμηνραδία ἡ Περσία, δευτέρα ἡ Αἴγυπτος, καὶ καθεξῆς αἱ λοιπαὶ καθὼς προεῖρηται. ἀρτίως δὲ πάλιν τοῦ ἀμερμουμνῆ τοῦ ἐν τῷ Βαγδάδ ἀδυνατήσαντος γέγονεν ἰδιόρυσθος ὁ τῆς Περσίας ἀμηνρᾶς ἤγουν τοῦ Χορασάν, καὶ ἀπεκάλεσεν ἑαυτὸν ἀμερμουμνῆν, φορῶν καὶ 10 τὸ κουράν διὰ πινακιδίων εἰς τὸν τράχλον αὐτοῦ δίκην μαριαίου. λέγει δὲ αὐτὸν εἶναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς τοῦ Ἀλήμ. ὁ δὲ ἀμηνρᾶς τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας ὑπῆρχεν αἰεὶ καὶ πάντοτε ἐπὶ τὴν ἔξουσίαν τοῦ ἀμηνρᾶ Αἴγυπτου, γέγονε δὲ καὶ αὐτὸς ἰδιόρυσθος, καὶ ἀπεκάλεσεν καὶ αὐτὸς ἑαυτὸν ἀμερμουμνῆν. 15 λέγει δὲ καὶ αὐτὸς ἑαυτὸν εἶναι ἐκ τῆς τοῦ Ἀλήμ γενεᾶς.

Κ ε φ ἄ λ α ι ο ν κς'.

ἡ γενεαλογία τοῦ περιβλέπτου ῥηγὸς Οὐγγωνος.

Ἰστέον ὅτι ὁ ῥῆξ Ἰταλίας ὁ μέγας Λωθάριος, ἑπίππος τοῦ περιβλέπτου ῥηγὸς Οὐγγωνος, ἀπὸ τῆς γενεᾶς τοῦ μεγάλου Κασσίου 20 λου κατήγετο, περὶ οὗ πολὺς ἔπαινος ἐγκωμιά τε καὶ διηγήματα καὶ περὶ πολέμους ἀνδραγαθήματα. οὗτος οὖν Κάρουλος

4 ἐν] τοῦ ἐν?	5 ἀναγορεύσασα libri: corr Meursius	9
τοῦ] τὸ vulgo	15 καὶ αὐτὸς add B	18 ῥηγὸς add B
19 τοῦ vulgo om		

septima Chaler, octava Antiochia, nona Charan, decima Emet, undecima Esibe, duodecima Musel, decimatertia Ameradia Ticrit. Africa vero ab amerumnis Bagdadensis potestate avulsa, sui iuris facta et proprium sibi ameram constituyente, prima Ameradia, quemadmodum solebat, fuit Persia, secunda Aegyptus, et reliquae deinceps, ut supra dictum est. nuper vero cum amerumnis Bagdadensis viribus impar esset, ameras Persiae sive Chorasani sui iuris et potestatis factus est, seseque amerumnem appellavit, gestans Alcoranum e collo per tabellas instar torquis pendentem; deque genere Alim oriundum se dicit. ameras autem Arabiae felicis sub potestate amerae Aegypti semper fuit. verum hic quoque suae dicionis effectus amerumnem sese nuncupat, atque ad Alim originem refert.

26. Genealogia conspicui Regis Hugonis.

Sciendum est Italiae regem, magnum Lotharium, conspicui regis Hugonis avum, a Carolo magno originem ducere, qui a bellica fortitudine atque gestis admodum celebratur. hic itaque Carolus unus

ἦν μονοκράτωρ πάντων τῶν ῥηγάτων, ἐβασίλευσε δὲ εἰς τὴν
 μεγάλην Φραγγίαν. ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ οὐδεὶς τῶν ὑπο-
 λοίπων ῥηγῶν ἐτόλμησε ῥῆγα ἑαυτὸν καλεῖσαι, ἀλλὰ πάντες
 5 τὸν ἀφθονον ἐν Παλαιστίνῃ ἀποστείλας ἀδείματο μοναστήρια
 πάμπολλα. ὁ τοίνυν Λωθάριος οὗτος ἀναλαβόμενος τὰ ἑαυ-
 τοῦ στρατεύματα, κατὰ Ῥώμης ἐστρατεύσας ἀπὸ πολέμου
 ταύτην ἐκράτησε, καὶ ἐστρέφθη παρὰ τοῦ τότε πάπα· καὶ ἤνεκα
 10 τήντησεν εἰς τὸ κάστρον Πλαζέντα τὸ ὄν ἀπὸ τριάκοντα μι-
 λίων τῆς Παπίας. κακεῖσε μὲν οὗτος τελευτᾷ, ἔτεκεν δὲ υἱὸν P 81
 ὀνόματι Ἀδέλβερον, ὃς ἔγημε γυναῖκα τὴν μεγάλην Βέρταν,
 καὶ ἐξ αὐτῆς τὴν προρρηθέντα ῥῆγα τὸν Οὐγγαυ ἔτεκεν. μετὰ
 δὲ τὸ τελευτῆσαι τὸν μέγαν Λωθάριον, Λοδοῖκος ὁ ἴδιος τοῦ
 15 Λοδοῖκου ἀπὸ τοῦ μεγάλης Φραγγίας ἐλθὼν ἐκράτησε τὴν
 Παπίαν. καὶ ἦν μὲν ἄστεπτος, ὕστερον δὲ ἦλθεν εἰς Βερῶ-
 ναν, εἰς τὸ κάστρον τὸ ὄν ἀπὸ ῥι' μιλίων τῆς Παπίας, καὶ
 ἐλθόντος αὐτοῦ ἐκεῖσε ἐπανετίθησαν αὐτῷ οἱ τοῦ αὐτοῦ κά-
 20 στρου, καὶ κρατήσαντες ἐτύφλωσαν. καὶ τότε ἐκράτησε Βε-
 ριγγέριος ὁ πάππος τοῦ νυνὶ Βεριγγέρι, καὶ εἰσελθὼν ἐν Ῥώμῃ
 ἐστρέφθη. καὶ μετὰ τοῦτο ἐδηλοποίησε λαὸς πολὺς τῷ Ῥο-
 δουλφῳ εἰς Βεργόνιαν ὄντι, λέγοντες ὅτι ἐλθὲ ἐνταῦθα, καὶ
 παραδίδομέν σοι τὸ ῥηγάτον, καὶ ἀποκτενοῦμεν τὸν Βεριγγέ-

8 καὶ ἐστρέφθη παρὰ τοῦ τότε πάπα add B

omnibus regnis imperabat. regnavit autem in magna Francia, ipsoque
 regnante nemo alius sese regem appellare ausus est, sed foedus cum
 eo omnes pepigerant. ille autem multis opibus ingentique pecunia-
 rum vi in Palaestinam transmissis, monasteria quamplurima excitavit.
 Lotharius igitur iste, admotis exercitibus, adversus Romam expediti-
 onem suscepit, quam bello subiecit; atque ab eo qui tum sedebat
 pontifice coronatus est. cum autem in dicionem suam, Papiam sci-
 licet, reverteretur, in urbem Placentiam triginta a Papiam miliaribus
 dissitam pervenit, ibique diem obiit. filium vero habuit Adelbertum
 nomine, qui uxorem duxit magnam Bertam et ex ea Hugonem regem,
 cuius supra mentionem fecimus, suscepit. Lothario autem magno fa-
 ctis functo, Ludovicus consanguineus Ludovici e magna Francia pro-
 fectus Papiam occupavit non coronatus. postea Veronam se contulit;
 quae urbs centum viginti miliaribus Papiam distat; quo cum venisset,
 insurgentes contra illum cives captam oculis orbarunt. tunc regnum
 adiit Berengarius, Berengarii qui nunc in vivis est avus, Romamque
 ingressus coronatus est. hinc populi multi Rodolphum in Burgundia
 versantem haece verbis evocant "huc accede, et occiso Berengario

ριον. ὁ δὲ ἦλθε ἀπὸ Βεργωϊανίαν πρὸς τὰ μέρη τῆς Παπίας, καὶ ὁ μὲν ἡμισυς λαὸς ἦν μετὰ τοῦ Βεριγγέρι, ὁ δὲ λοιπὸς μετὰ τοῦ Ῥοδούλφου. καὶ πολεμήσαντες, ἐνίκησεν ὁ Βεριγγέρις τὸν πρῶτον πόλεμον, καὶ πάλιν πολεμήσαντες, ἐνίκησεν ὁ Ῥοδούλφος, καὶ ἔφυγεν ὁ λαὸς τοῦ Βεριγγέρι. καὶ μόνος 5 καταλειφθεὶς ὁ Βεριγγέρις ἐποίησεν ἑαυτὸν ὡς τεθνεῶτα, καὶ ἔπεσεν μέσον τῶν τεθνεῶτων, σκεπύσας αὐτὸν μετὰ τῆς δορκᾶς αὐτοῦ, τὸν δὲ πόδα αὐτοῦ εἶχεν ἔξω. ἐλθὼν δὲ εἰς ἐκ τῶν στρατιωτῶν τοῦ Ῥοδούλφου δέδωκεν αὐτῷ μετὰ μεναύλου εἰς τὸν πόδα, αὐτὸς δὲ τὸ σύνολον οὐκ ἔσαλευθη· τοῦ 10 δὲ μὴ σαλευθέντος, ἀφήσιν αὐτὸν ὡς δῆθεν νεκρὸν ὄντα. ἠγνόει δὲ ὁ τοῦ Ῥοδούλφου λαὸς ὅτι ὁ Βεριγγέρις ἐστὶ καὶ παύσατος τοῦ πολέμου ἠγέρθη ὁ Βεριγγέρις, καὶ ἦλθεν εἰς τὸ παλάτιον αὐτοῦ μόνος, καὶ πάλιν ἐκράτησε τῆς βασιλείας, καὶ ἐπολέμησε τὸν Ῥοδούλφον, καὶ ἐνίκησεν αὐτόν. μετὰ δὲ 15 τοῦτο συνεβιβάσθησαν εἰς ἀλλήλους καὶ ἐμερίσθησαν τὴν χώραν εἰς δύο, καὶ ὁ μὲν εἰς ἀνελάβετο τὸ ἐν μέρος τῆς χώρας, ὁ δὲ ἕτερος τὸ ἕτερον. ἦν δὲ ὁ Ῥοδούλφος ὑπὸ τὴν βουλήν καὶ ἔξουσίαν τοῦ Βεριγγέρι. καὶ μετὰ τοῦτο ἦλθον ἀπὸ Βεργωγία τρεῖς μαρκήσιοι πρὸς Παπίαν τοῦ ἐκδιῶξαι τοὺς κρα- 20 τοῦντας καὶ κρατῆσαι αὐτοί· ἦσαν δὲ οὗτοι Οὐγων ὁ Ταλιαφέρνου καὶ Βόζων καὶ Οὐγων ὁ ἀδελφὸς τοῦ Βόζου, ὁ προορηθεὶς εὐγενέστατος ῥῆξ. ἦλθε δὲ μετὰ λαοῦ ἱκανοῦ. καὶ

20 κρατοῦντας καὶ add B

22 Βούζου M

regnum tibi trademus." hic ex Burgundia movit, ~versusque Papiam concessit; divisioque populo, pars Berengarium sequebatur, residua vero pars Rodulpho haerebat. collatisque signis primo Berengarius vicit; praelioque rursus inito victor fuit Rodulphus, Berengariiue exercitus in fugam actus est. ipse autem Berengarius, a suis desertus, se mortuum simulavit, mediusque inter cadavera collapsus, pelle cervina, quam ferebat, se contegens et operiens, pedem extra protensum habuit. accedens autem quidam ex Rodulphi militibus pedem eius venabulo feriit: at immotus ille mansit; cumque ipsum absque ullo motu mites cerneret, pro mortuo habuit ac reliquit. Rodulphi vero exercitus hunc Berengarium esse ignorabat. praelium autem cum cessasset, surrexit Berengarius solusque palatium suum adiit; iterumque regno potitus, armis contra Rodulphum sumptis, eum superavit. posthaec autem pacto foedere regnum inter se diviserunt, ita ut pars una uni, altera alteri cederet. Rodulphus tamen sub consilio et potestate Berengarii manebat. venere postea ex Burgundia Papiam tres marchiones, ut principes exturbarent, Hugo Taliapherni, Boso et Hugo Bosonis frater, rex ille nobilissimus, cuius antea mentionem fe-

μαθῶν ὁ Βεργιγγέρις ἡτοιμάσθη, καὶ ἀπῆλθεν εἰς συνάντησιν αὐτοῦ πρὸς πόλεμον, καὶ παρακαθίσας ἐστενοχώρησεν αὐτοῦς ἀπὸ λιμοῦ, καὶ ὤρισε τὸν λαὸν αὐτοῦ μὴ φονεῖν τινά, ἀλλ' ὅπου ἂν κρατήσῃσι τινα ἐξ αὐτῶν κόπτωσι τὴν ῥίνα αὐτοῦ
 5 καὶ τὰ δύο ὠτία καὶ ἀπολύωσιν· ὃ δὴ καὶ ἐποίουν. Θεασάμενοι οὖν τοῦτο αἱ προρρηθεῖσαι τρεῖς κεφαλαί, ἄραντες ἀνπόδοτοι τὰ θεῖα εὐαγγέλια εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν ἦλθον πρὸς τὸν Βεργιγγέριν, αἰτούμενοι συγχώρησιν καὶ ὁμνίοντες τοῦ μηκέτι ἐλθεῖν ἐνθάδε μέχρι τέλους ζωῆς αὐτοῦ· καὶ τότε P 82
 10 εἶασεν αὐτοῦς ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἰδίαν χώραν. Ἰστερον δὲ τοῦ Βεργιγγέρι ἀπελθόντος εἰς Βερῶναν, ἀπέκτεινεν αὐτὸν Φαλαμβεργος ὁ σύντεκνος αὐτοῦ, καὶ τότε ἐκράτησεν ὅλον τὸ ἐγγύτον Ῥοδούλφος. καὶ μετὰ τοῦτο ἐμήνυσεν ὁ λαὸς τῆς χώρας ὅλης εἰς Βεργωνίαν τῷ Οὐγγωνι τῷ προρρηθέντι ἐγγί,
 15 λέγοντες ὅτι ἔλθε καὶ παραδίδομέν σοι τὴν χώραν. καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ, ἐπῆρον αὐτὸν ὁ λαὸς καὶ ἀπήγαγον εἰς τὸ πυλάτιον καὶ ἀπεκατέστησαν αὐτὸν ρῆγα. τὸν δὲ Ῥοδούλφον εἶπον ὅτι ἀπελθε μετὰ τοῦ πλοίου σου, θέλης εἰς τὴν χώραν σου, θέλης ἀλλαχού. ὃ δὲ ἀπῆλθεν εἰς Βεργωνίαν εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ,
 20 καὶ κατεῖχεν ἐκεῖσε λαὸν ἰκανόν. καὶ τελευτήσαντος αὐτοῦ ἀπῆλθεν Οὐγγων ὁ προρρηθεὶς ῥῆξ εἰς Βεργωνίαν, καὶ τὴν γυναῖκα τοῦ Ῥοδούλφου, ἣτις καὶ Βέρτα ὠνομάζετο, ἔλαβεν εἰς γυναῖκα, τὴν δὲ θυγατέρα αὐτῆς ὀνόματι Ἀδέλεσαν δέ-

5 δύο add B

cimus. is porro magna stipatus multitudine accessit; quo comperto Berengarius bellum instruxit atque in occursum eius venit, interceptoque commeatu famem exercitui eius intulit, interdixitque suis ne quemcumque occiderent, sed quemcumque caperent, naso et duabus auriculis mutilarent, sicque dimitterent. id vero factum est. qua re conspecta tres memorati duces, nudis pedibus, divina evangelia prae manibus tenentes Berengarium adierunt, veniam petentes, iuvantesque se nunquam illo superstite isthuc venturos esse. tunc sivit eos liberos in regionem redire. deinde vero cum Veronam abiisset Berengarius, a Phalamberto compatre suo occisus est; et tunc toto regno positus est Rodolphus. sub haec universae regionis populus praefatum regem Hugonem ex Burgundia accersivit, oblato regionis suae principatu, si accederet; cumque venisset, sustulit eum populus et in palatium adduxit regemque constituit. Rodulpho vero edixerunt ut in regionem suam, sive quocumque vellet, sublatis opibus suis abiret. is in Burgundiam regionem suam se contulit, ibique satis amplae multitudini imperavit. mortuo Rodulpho, memoratus rex Hugo Burgundiam adiit ac Rodulphi uxorem Bertam nomine matrimonio sibi

δωκεν Λοθαρίῳ τῷ υἱῷ αὐτοῦ, τῇ θυγατρὶ Ἰταλίας ἡγή-
 ῆ δὲ ἀνελθούσα ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ συναφθεῖσα Ῥω-
 μανῶ τῷ πορφυρογεννήτῳ υἱῷ Κωνσταντίνου τοῦ φιλοχρίστου
 δεσπότου, ἥτοι ἡ θυγάτηρ τοῦ αὐτοῦ περιβλέπτου ἡγήσας Οὐ-
 γωνος, ἣ ἀνωμαζέτο Βέρτα κατὰ τὸ ὄνομα τῆς μύμης αὐτῆς 5
 τῆς μεγάλης Βέρτας, ἥτις μετὰ θάνατον τοῦ Ἀδελβέρτου
 ἀνδρὸς αὐτῆς ἐβασίλευσεν ἔτη *. μετωνομάσθη δὲ Ἐνδοκία
 κατὰ τὸ ὄνομα τῆς τε μύμης καὶ ἀδελφῆς Κωνσταντίνου
 τοῦ φιλοχρίστου δεσπότου.

Κ ε φ ἄ λ α ι ο ν κζ.

10

περὶ τοῦ θέματος Λογουβαρδίας, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ πρυγκιπάτων καὶ
 ἀρχοντιῶν.

Ἰστέον ὅτι ἐν τοῖς παλαιοῖς χρόνοις κατεκρατεῖτο ἡ πᾶσα
 ἔξουσία τῆς Ἰταλίας, ἣ τε Νεάπολις καὶ Καπύη καὶ ἡ Βενε-
 βενδὸς τὸ τε Σαλερινόν καὶ ἡ Ἀμάφη καὶ Γαίτη καὶ πᾶσα 15
 ἡ Λογουβαρδία, παρὰ τῶν Ῥωμαίων, δηλονότι βασιλευμένης τῆς
 Ῥώμης. μετὰ δὲ τὸ ἀνελθεῖν τὸ βασίλειον ἐν Κωνσταντινουπόλει
 διεμερίσθησαν ταῦτα πάντα εἰς ἀρχὰς δύο, ἐξ ὧν καὶ παρὰ τοῦ
 βασιλεύοντος ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀπεστέλλοντο πατρίκιοι δύο,
 καὶ ὁ μὲν εἰς πατρίκιος ἐκράτει τὴν Σικελίαν καὶ τὴν Καλαβρίαν 20
 καὶ τὴν Νεάπολιν καὶ Ἀμάφην, ὁ δὲ ἕτερος πατρίκιος ἐκαθέ-
 ζετο εἰς Βενεβενδὸν καὶ ἐκράτει τὴν Παπίαν καὶ τὴν Κάνναν καὶ
 τὰ λοιπὰ πάντα, καὶ ἐτέλουν κατ' ἔτος τῷ βασιλεῖ τὰ νενομισμένα
 τῷ δημοσίῳ. αὗται δὲ πᾶσαι αἱ προρρηθεῖσαι χῶραι κατῳ-

4 ἦτον? 15 Γαίτη Meursius 16 βασιλευμένων M

copulavit, eius vero filiam Adelesam nuptui dedit Lothario filio suo,
 qui nunc Italiae rex est. filia vero conspicui regis Hugonis Cpolim
 profecta Romano Porphyrogenito, Constantini Christi amantis impe-
 ratoris filio, locata est. haec autem filia conspicui regis Hugonis
 Berta vocabatur de aviae suae magnae Bertae cognomine, quae post
 Adelberti mariti sui obitum regno praefuit annis **. illius vero no-
 men in Endociam mutatum est, de nomine aviae et sororis Constani-
 tini Christi amantis imperatoris.

27. de Longobardiae Themate, eiusque principatibus ac ducatus.

Sciendum est antiquis temporibus omnem Italiae dicionem, Nea-
 polim Capuam Beneventum Salernum Amalphim Gaietam et univer-
 sam Longobardiam, Romanis Romae imperantibus subditam fuisse.
 post translata vero Cpolim imperii sedem haec omnia in duos prin-
 cipatus divisa sunt. ex eo tempore ab imperatore Cpolitano missi
 sunt patricii duo, quorum alter Siciliam Calabriam Neapolim et
 Amalphim administrabat, alter vero Beneventi residebat imperabat-
 que Papiae Capuae et reliquis omnibus; qui ambo quotannis impe-

κούντο παρὰ τῶν Ῥωμαίων. ἐν δὲ ταῖς καιροῖς Εἰρήνης τῆς βα-
 σιλίδος ἀποσταλεῖς ὁ πατρίκιος Ναρσῆς ἐκράτει τὴν Βενεβενδὸν
 καὶ τὴν Παπίαν, καὶ Ζαχαρίου ὁ πάπας Ἀθηναῖος ἐκράτει τὴν
 Ῥώμην. συνέβη δὲ πολέμους γενέσθαι εἰς τὰ τῆς Παπίας μέρος,
 5 καὶ ἐξωδίασεν ὁ πατρίκιος Ναρσῆς εἰς τὸν στρατὸν τὰ εἰσομι- P 83
 ζόμενα πάντα τῷ δημοσίῳ, καὶ οὐκ ἀπεσιμῆλῃ ἢ κατὰ τύπον
 εἰσομιδῆ παρ' αὐτοῦ· ὁ δὲ Ναρσῆς ἀντεμήνυσεν ὅτι ἀπὸ
 τῶν αὐτόθι μᾶλλον ἐλπίζω μοι ἀποσταλῆναι χρήματα, ἐπειδὴ
 πῦσαν τὴν ἀπὸ τῶν ὧδε εἰσομιζομένην εἰσομιδὴν εἰς τοὺς
 10 ἀνακίψαντας πολέμους κατηνύλωσα, καὶ μᾶλλον ἔμελλε ἀπὸ
 τῶν ὧδε ζητεῖτε εἰσομιδύς. ταῦτα ἀκούσασα ἡ βασίλισσα
 Εἰρήνη καὶ ὀργισθεῖσα ἀπέστειλεν αὐτῷ ἄτρακτιον καὶ ἡλα-
 κάτην, γράψασα πρὸς αὐτὸν ὅτι λάβε ταῦτα, ἃ καὶ ἀρμόζει
 σοι· νῆθειν σε γὰρ μᾶλλον ἐκρίναμεν δίκαιον ἢ μετὰ ὀπλων
 15 ὡς ἄνδρα διεκδικεῖν καὶ διευθύνειν καὶ ὑπερπολεμεῖν Ῥω-
 μαίων. ταῦτα ἀκούσας ὁ πατρίκιος Ναρσῆς ἀντέγραψε πρὸς
 τὴν βασιλίδα ὅτι ἐπεὶ οὕτω παρ' ἡμῖν ἐνομισθῆν νῆθειν καὶ
 κλωθεῖν καθάπερ γυνή, κλωσαι ἔχω νήματα μετὰ τῆς ἀτράκ-
 του καὶ ἡλακότης, ἵνα μέχρις ἂν ζῶσιν οἱ Ῥωμαῖοι μὴ δυ-
 20 νηθῶσιν ἐξυφᾶναι ταῦτα. οἱ δὲ Λογονβάρδοι τῷ τότε καιρῷ
 κατώκουν εἰς Πανωνίαν, ἔνθα ἀρτίως οἰκοῦσιν οἱ Τρυρκοί.
 καὶ ἀποστείλας ὁ πατρίκιος Ναρσῆς πρὸς αὐτοὺς ὑπώρας παν-
 τοῖς ἐδηλοποίησεν αὐτοῖς ὅτι δεῦτε ἐνταῦθα, καὶ θεάσασθε

ratoris fisco assignatam pecuniam pendebant. hae porro omnes, quas
 supra recensui, regiones a Romanis habitabantur. temporibus autem
 imperatricis Irenes missus patricius Narses et Beneventum et Papiam
 administrabat; Romam vero papa Zacharias Atheniensis. accidit autem
 ut in Papiæ partibus bella gererentur, Narsesque patricius fisco as-
 signatas ex pacto pecunias in exercitus usum impenderet; et ordina-
 rius ab illo reditus non tantum non mittebatur, sed potius illinc
 pecunias sibi missum iri, sperare se significabat, quippe cum omnes
 reditus bellis ingruentibus impendisset, ac proinde non hinc aliquid
 esse querendum. his auditis imperatrix Irene, ira accensa, fusum
 illi et colum misit, hisce verbis ad ipsum scribens "accipe haec quae
 tibi conveniunt: nere enim te aequius iudicavimus quam armis tan-
 quam virum uti ac pro Romanis pugnare." quibus intellectis Narses
 patricius rescripsit imperatrici hoc modo: "postquam nere me rectius
 et filum torquere videtur tibi veluti feminam, telam me ordiri nosse
 scias, quam nunquam Romani detexant." tunc autem temporis Lon-
 gobardi Pannoniam incolebant, quae nunc Turcarum sedes est, et
 misit ad eos fructibus omnis generis patricius isthaec ipsis signifi-
 cavit "venite huc et videbitis, pro veteri verbo, terram mel et lac
 fluentem, et qua, ut puto, neque deus meliorem habet; et si vobis

γῆν ῥέουσαν κατὰ τὸ εἰρημένον μέλι καὶ γάλα, ἧς, ὡς οἶμαι, ὁ θεὸς κρείττονα οὐκ ἔχει· καὶ εἰ ἔστιν ὑμῖν ἀρεστόν, κατοικήσατε ἐν αὐτῇ, ὅπως εἰς αἰῶνα αἰῶνος μακαρίζεσθε με. ταῦτα δὲ ἀκούσαντες οἱ Λογούβαρδοι καὶ πεισθέντες, ἀναλαβόμενοι τὰς φAMILÍΑΣ αὐτῶν, ἦλθον εἰς Βενεβενδόν. οἱ δὲ 5 τοῦ κάστρου Βενεβενδοῦ οὐκ εἴασαν αὐτοὺς ἔνδον τοῦ κάστρου εἰσελθεῖν, ἤκησαν δὲ ἔξωθεν τοῦ κάστρου πλησίον τοῦ τείχους εἰς τὸν ποταμὸν, οἰκοδομήσαντες ἐκεῖσε κάστρον μικρόν, ἐξ οὗ καὶ ὀνομάζεται Τζιβιτανόβια, τοῦτέστι νεόκιστρον· ὃ καὶ μέχρι τῆς σήμερον συνίσταται. εἰσῆρχοντο δὲ καὶ ἔνδο- 10 θεν τοῦ κάστρου καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ διὰ μηχανῆς κενεύσαντες τοὺς οἰκήτορας τοῦ κάστρου Βενεβενδοῦ ἀνεῖλον πάντας καὶ κατέσχον τὸ κάστρον· ἔσωθεν γὰρ διὰ τῶν ῥάβδων αὐτῶν σπαθία βραστάζοντες, καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὑποτρόπον ποιήσαντες ἐπὶ τὸ αὐτὸ μάχην, πάντας, ὡς εἴρη- 15 ται, ἀπέκτειναν. καὶ ἔκτοτε ἐστρατεύσαντες πᾶσαν τὴν γῆν ἐκείνην ὑπέταξαν τοῦ τε θέματος Λογουβαρδίας καὶ Καλαβρίας καὶ ἕως Παπίας, ἄνευ τῆς Ἰδμεντοῦ καὶ Καλλιπόλεως καὶ τοῦ Ρουσιάνου καὶ τῆς Νεαπόλεως καὶ τῆς Γαίτης καὶ Συρμεντοῦ καὶ Ἀμάλφης. πρῶτον δὲ κάστρον ὑπῆρχεν 20 ἀρχαῖον καὶ μέγα ἢ Κάννα, δευτέρα ἢ Νεάπολις, τρίτη ἢ Βενεβενδός, τετάρτη ἢ Γαίτη, πέμπτη ἢ Ἀμάλφη. τὸ δὲ Σαλερινὸν ἠκίσθη ἐπὶ τοῦ Σικάρδου, ὅτε διεμέρισαν οἱ Λογούβαρδοι τὰ πριγκιπάτα. εἰσὶ δὲ μέχρις τῆς σήμερον, ἧτις ἔστιν ἰνδικτιῶν Ἑβδόμη, ἔτη ἀπὸ κτίσεως κόσμου 5907, ἀφ' 25

3 μακαρίζετ? 9 τζινά νόβα M 13 κατέχουν M

placuerit, hanc inhabitabit, ut in perpetuum faustis me precationibus ac benedictionibus prosequamini." his vero auditis, persuasi Longobardi cum familiis Beneventum venerunt. cives autem Beneventani cum intra urbem illos admittere nollent, extra eam prope murum ad flumen habitarunt, aedificata urbe parva, quae Civita nova, id est nova civitas, appellatur, extatque etiam hodie. intrabant vero etiam urbem et ecclesiam, doloque superiores facti habitatoribus omnibus eos universos occiderunt urbemque occuparunt: gladiis enim intra fustes occultatis, ecclesiam ingressi, pugna excitata universos, ut supra dictum est, interemerunt. et inde excursione in omnem dicionem thematis Longobardiae et Calabriae facta, subiecerunt eam usque ad Papiam, excepta Hydrunte Callipoli Rusiano Neapoli Gaieta Surrento et Amalphe. prima vero urbs antiqua et magna erat Capua, secunda Neapolis, tertia Beneventum, quarta Gaieta, quinta Amalphe. Salernum autem habitatum fuit a Sicardo, cum principatus dividerent Longobardi. et sunt in hodiernum usque diem, quae septima indictio est, anni a condito mundo 6457 (Christi 949), a divisa

- οὗ ἐμερίσθη ἡ Λογουβαρδία ἔτη σ'. ὑπῆρχον δὲ ἀδελφοὶ δύο, ὁ Σίκων καὶ ὁ Σικαρδος· καὶ ὁ μὲν Σίκων ἐκράτησε τὴν Βενεβενδὸν καὶ τὰ μέρη τῆς Βάρεως καὶ τῆς * Σιπενδοῦ, ὁ δὲ Σικαρδος τὸ Σαλερινὸν καὶ τὴν Κάπυαν καὶ τὰ μέρη τῆς P 84
- 5 Καλυβρίας. ἡ δὲ Νεάπολις ἦν ἀρχαῖον πραιτώριον τῶν κατερχομένων πατρικίων, καὶ ὁ κρατῶν τὴν Νεάπολιν κατεῖχε καὶ τὴν Σικελίαν, καὶ ἠνίκα κατέλαβεν ὁ πατρίκιος ἐν Νεαπόλει, ἀπῆρχετο ὁ δούξ Νεαπόλεως ἐν Σικελίᾳ. ἡ δὲ Κάπυα ἦν πόλις ὑπερμεγέθης, καὶ ἑάλω ὑπὸ τῶν Οὐανδῆλων ἦτοι
- 10 τῶν Ἀφρικῶν, καὶ κατέλυσαν αὐτήν. ἐρημοκίαστρον δὲ οὕσης ὄκουεν ἐν αὐτῇ Λογουβαρδοὶ. καὶ πάλιν τῶν Ἀφρικῶν ἐπερχομένων κατ' αὐτῶν ὑποδόμησεν ὁ ἐπίσκοπος Λανδοῦλφος κάστρον εἰς τὴν γέφυραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἐπωνόμασεν αὐτὸ * Κάπυαν νέαν, τὴν καὶ νῦν οὖσαν. ἀφ' οὗ δὲ ἐκτίσθη ἡ αὐτὴ
- 15 Κάπυα εἰσὶν ἔτη ογ'. ἡ δὲ Νεάπολις καὶ ἡ Ἀμάλφη καὶ ἡ Συρεντὸς ὑπῆρχον αἰεὶ ὑπὸ τὸν βασιλεῆα Ῥωμαίων.

Ἰστέον ὅτι μαστρομήλης ἐρμηνεύεται τῇ Ῥωμαίων διαλέκτῳ κατεπάνω τοῦ στρατοῦ.

- Ἰστέον ὅτι πρὸ τοῦ περᾶσαι τοὺς Βενετικούς καὶ οἰκῆσαι
- 20 εἰς τὰ νησία εἰς ἃ νῦν οἰκοῦσιν, ἐκαλοῦντο * Ἐνετικοί, καὶ κατέκουν εἰς τὴν ξηρὰν εἰς αὐτὰ τὰ κάστρα, κάστρον Κόγκορδα, κάστρον * Ἰουστινιὰνα, κάστρον τοῦ Νούνου, καὶ ἕτερα πλείστα κάστρα.

11 τὴν ἀφρικὴν ἐπερχομένην libri: corr Meursius 13 Καπαρτὴν καὶ libri: corr Bandurius 21 κατέκουν αἰτίκιοι libri, et mox αἰτίκων: corr Meursius αὐτὰ] ταῦτα?

Longobardia anni 200. erant autem fratres duo, Sico atque Sicardus. et Sico quidem Benevento imperabat ac Bareos, et Sipeudi partibus, Sicardus vero Salernum Capuam et partes Calabriae possidebat. at Neapolis antiquum praetorium erat patriciorum qui mittebantur; et qui Neapoli imperabat, imperabat et Siciliae; cumque patricius Neapolim appelleret, dux Neapoleos in Siciliam abibat. Capua vero erat urbs ingens, captaque est a Vandalis sive Afris, et vastata; atque ita desolata cum iaceret, inhabitantur eam Longobardi. et mox Afris rursum ingruentibus, Landulphus episcopus ad pontem fluminis urbem aedificavit, quam Capantem nuncupavit; quae quidem etiamnum superest. ex quo autem haec Capua constructa fuit, anni sunt 73. ceterum Neapolis Amalphe et Surrentum Romano imperatori semper paruerunt.

Sciendum quod magister militum Romanorum lingua significat praefectum exercitus.

Sciendum quod Veneti antequam traicerent, inhabitarentque insulas quas nunc inhabitant, Heneticl nuncupabantur, et incolebant in continenti has urbes, Concordiam Iustiniana Nuum et reliquas ple-rasque.

Ἰστέον ὅτι περασάντων τῶν νῦν καλουμένων Βενετίκων, πρῶτον δὲ * Ἑνετικῶν, ἔκτισαν ἐν πρώτοις κάστρον ὀχυρὸν, ἐν ᾧ καὶ σήμερον καθέζεται ὁ δούξ Βενετίας, ἔχον κύκλωθεν θάλασσαν ὡσεὶ μιλίων ἕξ, εἰς ἣν καὶ εἰσέρχονται ποταμοὶ κζ. ὑπάρχουσι δὲ καὶ νῆσοι κατ' ἀνατολάς τοῦ αὐτοῦ. ἔκτι-
σαν δὲ καὶ ἐν ταῖς αὐταῖς νήσοις αἱ νῦν Βενετικοὶ καλού-
μενοι κάστρα, κάστρον Κογράδον, ἐν ᾧ καὶ μητρόπολις ἐστὶ
μεγάλη, καὶ πολλὰ λείψανα ἁγίων ἐν ταύτῃ ἀπόκεινται, κά-
στρον Ῥιβαλεσσης, κάστρον Λουλιανόν, κάστρον Ἀψανον, κά-
στρον Ῥωματινά, κάστρον Λικεντζία, κάστρον Πίνεται, ὅπερ 10
λέγεται Στρόβιλος, κάστρον Βινιόλα, κάστρον Βόες, ἐν ᾧ ὑπάρ-
χει ναὸς τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Πέτρου, κάστρον Ἡλιτουάμβα,
κάστρον Λιτουμανκέρσεσ, κάστρον Βρόνιον, κάστρον Μιδαῦ-
κον, κάστρον Ἡβόλα, κάστρον Πριστήνα, κάστρον Κλουγία,
κάστρον Βροῦνδον, κάστρον Φοσαῶν, κάστρον Λαυριτῶν. 15

Ἰστέον ὅτι καὶ εἰσὶν ἕτεραι νῆσοι ἐν τῇ αὐτῶν χώρᾳ Βενετίας.

Ἰστέον ὅτι καὶ ἐν τῇ στερεᾷ εἰς τὸ μέρος τῆς Ἰταλίας
ὑπάρχουσι κάστρα τῶν Βενετίκων, ἅτινά εἰσι ταῦτα, κάστρον
Κάπρε, κάστρον Νεόκαστρον, κάστρον Φινές, κάστρον Αἰκύλον,
κάστρον Ἀειμάνας, ἐμπόριον μέγα Τορτζελῶν, κάστρον Μου-
20
ράν, κάστρον Ῥίβαντον, ὃ ἐρμηνεύεται τόπος ὑψηλότατος, ἐν
ᾧ καθέζεται ὁ δούξ Βενετίας, κάστρον Καβερτζέντζης.

Ἰστέον ὅτι καὶ ἐμπόρια εἰσὶ καὶ καστέλλια.

5 ἔκτισαν Meursius pro ἔκτισαν

Sciendum Venetos nunc appellatos, qui olim Henetici dicebantur, cum traiecissent, munitam imprimis urbem condidisse, in qua hodie habitat dux Venetiarum, mari undique cinctam spatio circiter sex miliarium, quod influunt flumina 27. sunt etiam insulae versus orientem urbis, in quibus Veneti nunc appellati oppida aedificarunt, Cogradum, ubi metropolis magna est, in qua multae sanctorum reliquiae depositae iacent; Rhibalenses, Lulianum, Apsanum, Rhomatina, Licentia, Pinetae, sive Strobilus, Biniola, Boëa, ubi templum S. Petri apostoli, Elitualba, Litumancerse, Bronium, Madaucum, Hebola, Pristena, Clugia, Brundum, Phosaon, Lauriton.

Sciendum etiam alias esse insulas in Venetorum regione.

Sciendum etiam in terra firma Italiae regione etiam urbes Venetorum has existere, Capre, Neocastrum, Phines, Aeculum, Aimanas, magnum emporium Tortzelorum. Muran, Rhibantum, quod significat locum valde excelsum, in quo residet dux Venetiarum, et Cabertzentza.

Sciendum etiam emporia esse et castella.

Κεφάλαιον κη'.

διήγησις πῶς κατεκρίθη ἡ νῦν καλουμένη Βενετία.

Ἰστέον ὅτι ἡ Βενετία τὸ μὲν παλαιὸν ἦν τόπος ἔρημός τις
 ἀοικήτος καὶ βαλτωδῆς, οἱ δὲ νῦν καλούμενοι Βενετικοὶ ὑπῆρχον
 5 Φράγγοι ἀπὸ Ἀκουηλεγίας καὶ ἀπὸ τῶν ἐτέρων τόπων τῆς Φραγ-
 γίας, καὶ κατέφκουν εἰς τὴν ξηρὰν ἀντικρὺ τῆς Βενετίας. τοῦ δὲ P 85
 Ἀτίλα τοῦ βασιλέως τῶν Ἀβάρων ἐλθόντος καὶ πάσας τὰς
 Φραγγίας καταλιθισάμενος καὶ ἀφανίσαντος, ἤρξαντο φεύγειν
 μὲν πάντες οἱ Φράγγοι ἀπὸ Ἀκουηλεγίας καὶ ἀπὸ τῶν ἐτέρων
 10 τῆς Φραγγίας κάστρων, ἔρχεσθαι δὲ πρὸς τὰς ἀοικήτους νή-
 σους τῆς Βενετίας καὶ ποιεῖν ἐκεῖσε καλύβια διὰ τὸν τοῦ
 βασιλέως Ἀτίλα φόβον. αὐτοῦ οὖν τοῦ βασιλέως Ἀτίλα ληι-
 σαμένου πᾶσαν τὴν χώραν τῆς ξηρᾶς καὶ μέχρι Ρώμης καὶ
 Καλαβρίας ἐλθόντος καὶ τὴν Βενετίαν μακρόθεν καταλιπόν-
 15 τος, ἄδειαν εὐρόντες οἱ προσπεφευγότες ἐν ταῖς νήσοις τῆς
 Βενετίας, καὶ ὅλον τὴν δειλίαν ἀποσεισάμενοι, ἅπαντες ἐβου-
 λεύσαντο τοῦ κατοικῆσαι ἐκεῖσε· ὅπερ καὶ ἐποίησαν, κατοι-
 κήσαντες ἐκεῖσε μέχρι τῆς σήμερον. μετὰ δὲ τὸ ἀναχωρη-
 σαι τὸν Ἀτίλαν μετὰ χρόνους πολλοὺς πάλιν παρεγένετο Πι-
 20 πῆνος ὁ ῥήξ, ὃς ἤρχε τότε τῆς τε Παπίας καὶ ἐτέρων ῥηγῶ-
 των· εἶχεν γὰρ οὗτος ὁ Πιπῆνος ἀδελφούς τρεῖς ἰδίαιτες
 ἤρχον πασῶν τῶν Φραγγιῶν καὶ Σκλαβινιῶν. τοῦ δὲ ῥηγός

8 ἤρξαντο add B

28. *narratio, quomodo conditae fuerint, quae nunc Venetiae nuncupantur.*

Venetiae olim quidem erant locus quispiam desertus, non habi-
 tatus, et palustris: qui autem nunc Veneti appellantur, Franci erant
 ab Aquileia et ceteris Franciae locis, et inhabitabant terram quae e
 regione Venetiarum est. cum autem venisset Attila Abarum rex ac
 universam Franciam depopulatus esset ac perdidisset, Franci omnes
 Aquileiam cum reliquis Franciae urbibus deserere coeperunt, et ad
 Venetiarum insulas habitatoribus vacuas venerunt, et tuguria illic
 fecerunt ob Attilae regis metum. hic autem Attila rex cum terram
 omnem devastasset et Romam usque atque in Calabriam venisset,
 Venetiasque longe reliquisset, inventa securitate qui in insulas Ve-
 netiarum confugerant, et tanquam timore deposito, omnes commorari
 ibi statuerunt, et commorati sunt in hodiernum usque diem. post-
 quam vero Attila recessisset, multis post annis venit rursus rex Pi-
 pinus, qui Papiam tunc et cetera regna tenebat: habebat enim tres
 fratres Pipinus, qui Franciae omni et Sclavoniae imperabant. cum

Πιπίνου ἐλθόντος κατὰ τῶν Βενετικών μετὰ δυνάμεως καὶ λαοῦ πολλοῦ, παρεκάθισεν διὰ τῆς ξηραῦς ἐκεῖθεν τοῦ περάματος τῶν νήσων τῆς Βενετίας, εἰς τόπον λεγόμενον Ἀειβόλας. οἱ οὖν Βενετικοὶ ἰδόντες τὸν ῥῆγα Πιπῖνον μετὰ τῆς ἑαυτοῦ δυνάμεως κατ' αὐτῶν ἐπερχόμενον καὶ μέλλοντα μετὰ τῶν ἵππων ἀποπλεῦσαι πρὸς τὴν νῆσον τοῦ Μαδαμαύκου (ἔστι γὰρ αὕτη ἡ νῆσος πλησίον τῆς ξηραῦς), βαλόντες κερατάρια ἄπαν τὸ πέραμα ἐναπέφραξαν. εἰς ἀμηχανίαν οὖν ἐλθὼν ὁ τοῦ ῥηγὸς Πιπίνου λαὸς (οὐδὲ γὰρ ἦν δυνατόν αὐτοὺς ἀλλαχοῦ περᾶσαι) παρεκάθισαν αὐτοῖς διὰ τῆς ξηραῦς μῆνας ἕξ, πολεμοῦντες καθ' ἑκάστην ἡμέραν μετ' αὐτῶν. καὶ οἱ μὲν Βενετικοὶ εἰσήρχοντο εἰς τὰ πλοῖα αὐτῶν καὶ ἴσταντο ὀπισθεν τῶν παρ' αὐτῶν ῥιφέντων κεραταρίων, ὁ δὲ ῥῆξ Πιπῖνος ἴστατο μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ ἐν τῷ αἰγιαλῷ. καὶ οἱ μὲν Βενετικοὶ μετὰ τοξείας καὶ ῥιπτარიῶν ἐπολέμουν, μὴ ἔωντες αὐτούς πρὸς τὴν νῆσον διαπερᾶσαι. ἀπορήσας οὖν ὁ ῥῆξ Πιπῖνος εἶπε πρὸς τοὺς Βενετικούς ὅτι ὑπὸ τὴν ἐμὴν χεῖρα καὶ πρόνοιαν γίνεσθε, ἐπειδὴ ἀπὸ τῆς ἐμῆς χάριτος καὶ ἐξουσίας ἐστέ. οἱ δὲ Βενετικοὶ ἀντέλεγον αὐτῷ ὅτι ἡμεῖς δοῦλοι θέλομεν εἶναι τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων καὶ οὐχὶ σοῦ. ἐπὶ πολὺ δὲ βιασθέντες οἱ Βενετικοὶ ἀπὸ τῆς γεγωνίας ὀχλήσεως πρὸς αὐτοὺς ἐποιήσαντο εἰρηρικὰς σπονδὰς πρὸς τὸν ῥῆγα Πιπῖνον τοῦ παρέχειν αὐτῷ πλεῖστα πάκτα. ἕκτοτε δὲ καθ' ἕκαστον χρόνον ἡλάτιωτο τὸ πάκτον, ὅπερ καὶ μέχρι τῆς σήμερον δια-

6 δαμαύκου M

autem contra Venetos proficisceretur rex Pipinus, ingentem militum multitudinem secum ducens, castra metatus est in continenti ex altera parte traiectus insularum Venetarum, in loco cui nomen Aibolas. videntes autem Veneti regem Pipinum contra se cum exercitu adventantem, et cum equis appulsurum esse ad insulam Madamauci, quae continenti propinqua est, antennis iactis omnem traiectum muiverunt. cum igitur videret Pipini exercitus nihil se efficere posse, quandoquidem traiectus alibi nullus esset, obsederunt eos in continenti per semestre, quotidie manum conserentes. et Veneti quidem naves suas ingressi post antennas quas iecerant se tuebantur, rex vero Pipinus cum suo exercitu stabat in littore; quem Veneti cum sagittis et missilibus oppugnabant, ne in insulam traiceret. desperans igitur rex Pipinus ita Venetos compellavit: "subditi mei estis, siquidem a mea terra et ditione huc venistis." at illi responderunt "Romanorum imperatori subesse volumus, non tibi." tandem vero crebris molestiis fatigati Veneti pacem cum Pipino rege vel inviti fecerunt et tributa plurima promiserunt. ex illo vero tempore singulis annis minutum

σώζεται · τελοῦσι γὰρ οἱ Βενέτικοι τῷ κατέχοντι τὸ ῥηγάτον Ἰταλίας ἤτοι Παπίας διβάρια ἀσίμιν λίτρας λς' καθ' ἕκαστον χρόνον. καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ ἔπαυσεν ὁ μεταξὺ Φράγγων καὶ Βενετῶν πόλεμος· ὅτε δὲ ἤρξατο ἀποφεύγειν ὁ 5 λαὸς πρὸς Βενετιάν καὶ ἀποσυνάγεσθαι ὥστε πολλοὺς γίνεσθαι, ἀνηγόρευσαν ἑαυτοῖς δοῦκα τὸν εὐγενεῖα τῶν ἄλλων διαφέροντα. ἐγγόνει δὲ ὁ πρῶτος δοῦξ ἐν αὐτοῖς πρὶν ἢ P 86 ἔλθειν κατ' αὐτῶν ὁ ῥήξ Πιπίνος. ἦν δὲ τῷ τότε καιρῷ τὸ δουκάτον εἰς τόπον λεγόμενον Τζιβιτὰ νόβα, ὅπερ ἐρμηνεύεται 10 νεόκαστρον. διὰ δὲ τὸ εἶναι τὸ προειρημένον νησίον πλησίον τῆς ξηρᾶς, κοινῇ βουλῇ μετέθηκαν τὸ δουκάτον εἰς ἕτερον νησίον, ἐν ᾧ καὶ νῦν ἔστι σήμερον, διὰ τὸ εἶναι μηκόθεν τῆς ξηρᾶς, ὅσον βλέπει τις ἄνδρα ἱππῶ ἐφεζόμενον.

Κ ε φ ἄ λ α ι ο ν κθ'.

15 περὶ τῆς Δελματίας καὶ τῶν ἐν αὐτῇ παρακειμένων ἐθνῶν.

Ἵτι Διοκλητιανὸς ὁ βασιλεὺς πάνν τῆς χώρας Δελματίας ἠράσθη, διὸ καὶ ἀπὸ τῆς Ρώμης λαὸν ἀγαγὼν μετὰ τὰς φαιμιλίας αὐτῶν ἐν τῇ αὐτῇ τῆς Δελματίας χώρᾳ τούτους κατεσκήνωσεν· οἱ καὶ Ρωμᾶνοι προσηγορεύθησαν διὰ τὸ 20 ἀπὸ Ρώμης μετοικισθῆναι, καὶ ταύτην μέχρι τῆς σήμερον τὴν ἐπωνυμίαν ἐναποφέρονται. οὗτος οὖν ὁ βασιλεὺς Διοκλητιανὸς καὶ τὸ τοῦ Ἀσπαλάθου κάστρον ἐκδόμησε, καὶ

10 νησίον] σημείον P

fuit tributum, quod etiam hodie obtinet: solvunt enim Veneti quotannis Italiae sive Papias regnum tenenti divaria argenti non signati libras triginta sex. atque hoc modo bellum inter Francos et Venetos cessavit. cum vero fugere Venetias populus coepisset, ibique congregari, adeo ut ingens esset multitudo, ducem aibi crearent qui nobilitate ceteros antecelleret; factusque iam fuit primus dux inter ipsos antequam contra eos arma sumeret rex Pipinus. Erat tunc temporis Ducatus in loco qui dicebatur Civita nova, quod interpretantur, Civitas nova. cum autem praedicta insula proxima continenti esset, de communi consilio Ducatum in aliam insulam transtulerunt, ubi etiamnum est; propterea quod tam longe a continente distet, quam quis hominem equo insidentem videre possit.

29. de Dalmatia, et populis ei adiacentibus.

Diocletianus imperator summopere Dalmatiam amavit; quare etiam populi Romani colonias eo deduxit; populique illi Romani nuncupati sunt, quippe qui Roma illuc commigrassent; manetque iis cognomen istud ad hodiernum usque diem. laudatus itaque imperator Diocletianus urbem illic Aspalathum condidit, et in ea palatia

καὶ ἄπερ ἐποίησα πρότερον εἰς ὑμᾶς μεταμετέλθαι, σὶ ἔσωσα ὑμᾶς ἵπὸ τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν, καὶ ἀνταπεδώκατέ μοι πονηρὰ ἀντὶ ἀγαθῶν· καὶ καθὼς ἐδιώχθη παρ' ὑμῶν, ἀρτίως χαίρω ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ ὑμῶν. τότε ἀπορήσαντες ἀπὸ τοῦ ἡγὸς Λοδοῦχου ἀπέστειλαν πρέσβεις πρὸς τὸν βασιλέα Ῥω- 5
μαίων τοῦ δοῦναι αὐτοῖς βοήθειαν καὶ λυτρώσασθαι τοῦ τοιούτου κινδύνου· ὁ δὲ βασιλεὺς ὑπέσχετο βοηθῆσαι αὐτοῖς. τοῦ δὲ ἀποκρισιarioύ ἀπὸ τῆς πόλεως ὑποστρέψαντος καὶ ἀγαθὰς ἀγγελίας τοῖς πέμψασιν αὐτὸν ἀποκομίζοντος περὶ τῆς 10
τοῦ βασιλέως συμμαχίας, μήπω τούτου ἀποσπέντος ἐν τῇ κάστρῳ, ἐκρατήθη παρὰ τῶν βιγλῶν τοῦ Σολδανοῦ· προεγγνώκει γὰρ ὁ Σολδανὸς τὴν γεγонуῖαν ἀποστολὴν πρὸς ἰκεσίαν τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων, καὶ ἐπύκτιυσε τοῦ τὸν ἀποκρισιarioύ αὐτῶν κρατῆσαι, ὅπερ καὶ γέγονε. κρατηθέντος δὲ αὐτοῦ ἔμαθε τὴν ἀποτελεσθεῖσαν παρ' αὐτοῦ δουλείαν, καὶ 15
ὅτι δι' ὀλίγων ἡμερῶν καταλαμβάνει ἡ τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων βοήθεια. ὁ δὲ Σολδανὸς εἶπε τῇ αὐτῇ ἀποκρισιarioῦ ὅτι εἰ ποιήσεις ὅπερ σοι εἶπω, ἐλευθερίας καὶ δωρεῶν μεγίστων ἀξιωθήσῃ· εἰ δὲ μή, πονηρῶ θανάτῳ τὴν ζωὴν ἀπολέσεις. τοῦ δὲ ὑποσχομένου ἐκπληρῶσαι τὰ κελεύόμενα αὐτῷ, 20
εἶπεν ὁ Σολδανὸς πρὸς αὐτὸν ὅτι κελεύω στήναι σε πλησίον τοῦ τείχους, καὶ προσκαλέσασθαι τοὺς ἀποστελλαντάς σε, καὶ εἰπεῖν πρὸς αὐτοὺς “ἐγὼ μὲν τὴν δουλείαν ἢ ὄψιλον ποιῶ-

13 τοῦ τόν] τοῦτον vulgo

me etiam eorum quae antea vobis praestiti, cum vos ab hostibus servarim, pro quo beneficio mala mihi reposuistis; et quemadmodum eiectus ipse a vobis fui, ita nunc de vestro exitio gaudeo.” tunc ad summam angustiam redacti, a rege Ludovico ad Romanorum imperatorem legatos mittunt petitum ut ipsis opitularetur atque ab eiusmodi periculo eos liberaret. pollicetur opem imperator; sed legatus ab urbe Cpolitana rediens atque laeta suis nuntia afferens de auxilio ab imperatore mittendo, priusquam in urbem se recipere posset, a soldani excubiis captus fuit. praesciverat quippe ille legationem factam ad imperatorem Romanum, et omni studio incubuit ut legatum caperet; quod et factum fuit. comprehenso autem legato, intellexit quo defunctus fuerat officio, et post paucos dies auxilia Romani imperatoris affutura. dicit itaque ei soldanus “si quae dixero feceris, libertate et maximis muneribus cohonestaberis: sin minus, mala morte peribis.” cumque legatus facturum se mandata pollicitus esset, dixit ei soldanus „iubeo te proxime muros accedere ac eos qui te miserunt advocare, ipsisque dicere: ego quidem quod vobis officium debui

σαι πεποιήκα, καὶ τὸν βασιλέα Ῥωμαίων περὶ ὑμῶν ἐδυσώ-
 πησα· πλὴν οὖν γινώσκετε ὅτι εἰς κενὸν ἐγένετο ἡ ὁδός μου,
 καὶ ὁ βασιλεὺς παμφαῦλον ἔθηκε τὴν παρ' ἐμῶν γεγρονυῖαν
 ἰκεσίαν, καὶ ἀπὸ τοῦ βασιλέως μὴ ἐλπίζετε βοήθειαν." τοῦ
 5 δὲ ὑποσχομένου ταῦτα μετὰ χαρᾶς ἐκπληρῶσαι, ἤγαγον αὐ-
 τὸν πλησίον τοῦ κάστρου, καὶ ἐν οὐδενί θέμενος τὰ παρὰ
 τοῦ Σολδανοῦ ῥηθέντα πάντα, μήτε τὰς ἀπειλὰς αὐτοῦ
 φοβηθεῖς μήτε τὰς ὑποσχέσειςιν αὐτοῦ πεισθεῖς, ἀλλὰ τὸν P 91
 τοῦ Θεοῦ φόβον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ θέμενος διελογίσατο
 10 ἐν ἑαυτῷ ὅτι συμφέρον ἐστὶν ἐμὲ μόνον ἀποθανεῖν καὶ
 μὴ τοσαύτας ψυχὰς διὰ λόγου παγιδεῦσαι καὶ προδοῦναι
 εἰς θάνατον. καὶ δὴ πλησίον τοῦ τείχους αὐτοῦ γενομένου
 καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας προσκαλεσαμένου, εἶπε πρὸς τοὺς
 ἔξουσιάζοντας τοῦ τοιοῦτου κάστρου "ἐγὼ μὲν, κύριοί μου,
 15 τὴν διακονίαν μου ἐξεπλήρωσα, καὶ τὰ παρὰ τοῦ βασιλέως
 Ῥωμαίων δηλωθέντα ὑμῖν ἀπαγγεῶ· πλὴν δοκίω ὑμῶς
 εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τὴν σωτηρίαν παντὸς τοῦ
 κάστρου καὶ αὐτῶν τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ἵνα ἀντὶ ἐμοῦ εὐερ-
 γετήσητε τὰ τέκνα μου καὶ τὴν ἐλπίζουσαν ἀπολαβεῖν με
 20 σύμβιον μου· ὡς γὰρ ποιήσητε μετὰ αὐτῶν, παρὰ τοῦ
 δικαίου καὶ μισθυποδότου ἀγαθοῦ Θεοῦ, μέλλοντος κρῖναι
 ζῶντας καὶ νεκρούς, τὸν μισθὸν ἀπολήψεσθε." καὶ ταῦ-
 τα εἰπὼν παρεθάρρυνεν αὐτοὺς λέγων "ἐγὼ μὲν ἀπὸ τοῦ

3 παρὰ φαῦλον?

5 ταῦτα add B

11 τοιαύτας vulgo

praestiti, imperatoremque Romanum pro vobis oravi, verum notum vobis volo frustra mihi susceptam hanc protectionem fuisse; et supplicationem vestram imperator reiecit, neque est quod opem ab illo ullam expectetis." legatum autem haec se executurum cum laetitia promittentem ad urbem duxerunt. at spretis omnibus quae soldanus dixerat, neque minis eius territus neque pollicitationibus persuasus, sed dei timorem in pectore gestans, haec in animo cogitavit: "satius est unum me mori quam tot animas verbo compedi et ad mortem prodi." et sane cum proxime muros esset omnesque principes advocasset, ita urbis primates allocutus est: "ego quidem, domini mei, officio meo defunctus sum, et quae significari vobis Romanorum imperator iussit nuntiabo: at obtestor vos per filium dei urbisque vestrae universae et animarum vestrarum salutem, uti pro me beneficiatis liberis meis et quae me amplecti sperat coniugi: quemadmodum enim illis feceritis, ita a iusto et bonorum remuneratore deo, qui iudicaturus est vivos et mortuos, mercedem recipietis." et haec locutus animo illos bono esse iussit, inquit "ego profecto de vita

ἐν αὐτῷ παλάτια ἐδείματο λόγου καὶ γραφῆς ἀπάσης ἐπέ-
 κεινα, ὧν καὶ μέχρι τῆς σήμερον τῆς παλαιῆς εὐδαιμονίας
 λείψανα φέρονται, κἄν ὁ πολὺς χρόνος αὐτὰ κατηγάλωσεν.
 ἀλλὰ καὶ τὸ κάστρον Διοκλεῖα τὸ νῦν παρὰ τῶν Διοκλητια-
 νῶν κατεχόμενον ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Διοκλητιανὸς ᾤκοδόμησεν,⁵
 ὄθεν καὶ τὴν ἐπωνυμίαν Διοκλητιανοὶ καλεῖσθαι οἱ τῆς ἐκείνης
 χώρας ἐναπειλήφουσιν. ἡ δὲ καὶ τῶν αὐτῶν Ῥωμαίων διακρά-
 τησις ἦν μέχρι τοῦ Δανούβειος ποταμοῦ· οἱ καὶ ποτε θελή-
 σαντες τὸν ποταμὸν διαπερᾶσαι καὶ καταμαθεῖν τίνες κατοί-
 κουσιν ἐκεῖθεν τοῦ ποταμοῦ, διαπεράσαντες εὗρον ἔθνη Σκλα- 10
 βινικὰ ἄοπλα ὄντα, ἅτινα καὶ Ἄβαροι ἔκαλοῦντο. καὶ οὔτε
 οὔτοι ἠλπίζον ἐκεῖθεν τοῦ ποταμοῦ κατοικεῖν τινὰς οὔτε ἐκε-
 νοὶ ἔνθεν τοῦ ποταμοῦ. διὰ οὖν τὸ ἀόπλους εὐρεῖν αὐτοὺς
 τοὺς Ἄβάρους οἱ Ῥωμαῖοι καὶ πρὸς πόλεμον ἀπαρασκευά-
 στους καὶ καταπολεμήσαντες ἀνελάβοντο πραιδαν καὶ υἱμα- 15
 λωσίαν, καὶ ἀνεχώρησαν. καὶ ἔκοτε ποιήσαντες ἀλλάγια
 δύο οἱ Ῥωμαῖοι ἀπὸ πάσχα ἕως πάσχα τὸν λαὸν αὐτῶν
 ἐνήλλασσον, ὥστε τῷ μεγάλῳ καὶ ἀγίῳ σαββάτῳ ἀλλήλοις συν-
 αντᾶν, τοὺς μὲν ἀποστρεφόμενους ἀπὸ τοῦ παριμονίμου,
 τοὺς δὲ εἰς τὴν τοιαύτην δουλείαν ἀπερχομένους. καὶ γὰρ 20
 πλησίον τῆς θαλάσσης ὑπὸ τὸ αὐτὸ κάστρον ἔστι τὸ ἐπιλεγό-
 μενον Σαλώνα, μέγεθος ἔχον τὸ ἡμισυ Κωνσταντινουπόλεως,
 ἐν ᾧ πάντες οἱ Ῥωμαῖοι συνήγοντο καὶ καθωπλίζοντο, καὶ

9 καὶ καταμαθεῖν — διαπεράσαντες add B

omni descriptione maiora extruxit, quorum etiamnum reliquiae super-
 sunt veteris magnitudinis testes, quamvis diuturnitate temporum ea
 consumpta sint. enimvero urbem quoque Diocleam, quam nunc Dio-
 cletiani incolunt, aedificavit idem imperator; unde etiam Diocletia-
 norum cognomen nacti sunt eius regionis incolae. istorum autem Ro-
 manorum protendebantur termini ad flumen Danubium usque; quod cum
 aliquando transmisissent discendi gratia quinam trans Danubium habi-
 tent, invenerunt Sclavinos, qui et Abari nuncupati, gentem inermem.
 neque vero hi trans flumen habitare aliquos neque cis flumen isti ar-
 bitrabantur. quia autem inermes atque ad bellum imparatos Abaros
 comperiebant Romani, debellantes eos praedam inde et captivos ab-
 ducentes recesserunt. et ex eo tempore permutationes duas insti-
 tuentes Romani a pascha ad pascha suos permutabant, ita ut magno
 sanctoque sabbato obviam sibi fierent et qui a mansionis suae loco
 discederent et qui in hanc servitutem succederent. etenim prope
 mare sub hac ipsa urbe urbs est Salona nuncupata, dimidium ha-
 bens eius magnitudinis quam CPolis; in ea congregati omnes Romani
 arma sumebant, indeque discedentes ad clausuram pergebant quattuor

προσαπεκύνον ἐκ τῶν ἐκεῖσε καὶ πρὸς τὴν κλεισοῦραν ἀπήρ-
 χοντο τὴν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ κάστρου ὑπάρχουσαν μίλια τέσ-
 σαρα· ἧτις καὶ μέχρι τοῦ νῦν καλεῖται Κλεισα διὰ τὸ συγ-
 κλείειν τοὺς διερχομένους ἐκεῖθεν. καὶ ἐκ τῶν ἐκεῖσε ἀπήρ- P 87
 5 χοντο πρὸς τὸν ποταμὸν. τὸ οὖν τοιοῦτον ἀλλάγιον ἐπὶ πολλοῖς
 γινόμενον χρόνοις, οἱ ἐκεῖθεν τοῦ ποταμοῦ Σκλάβοι, οἱ καὶ Ἀβα-
 ροὶ καλούμενοι, καθ' ἑαυτοὺς ἐσκόπησαν λέγοντες ὅτι οὗτοι
 οἱ Ῥωμᾶνοι, ἐπεὶ ἐπέρασαν καὶ εὖρον πραιδαν, ἀπὸ τοῦ νῦν
 καθ' ἡμῶν οὐ παύσονται διαπερῶντες· καὶ διὰ τοῦτο μηχαν-
 10 νησόμεθα κατ' αὐτῶν. οὕτως οὖν οἱ Σκλάβοι οἱ Ἀβαροὶ
 βουλευσάμενοι, καὶ διαπερασάντων ποτὲ τῶν Ῥωμάνων ποιή-
 σαντες οὗτοι ἐγκρύμματα καὶ πολεμήσαντες ἐνίκησαν αὐτούς.
 καὶ ἀναλαβόμενοι τὰ τε ὄπλα αὐτῶν καὶ τὰ φλάμουλα καὶ
 τὰ λοιπὰ πολεμικὰ σημεῖα, διαπεράσαντες οἱ προειρημένοι
 15 Σκλάβοι τὸν ποταμὸν ἦλθον εἰς τὴν κλεισοῦραν. οὗς καὶ
 ἰδόντες οἱ ἐκεῖσε ὄντες Ῥωμᾶνοι, θεασάμενοι δὲ τὰ φλάμουλα
 καὶ τὴν ἐξοπλισίαν τῶν ὁμοφύλων αὐτῶν, τοὺς αὐτῶν ὁμοφύ-
 λους εἶναι νομίσαντες, ἤνικα κατέλαβον οἱ Σκλάβοι οἱ προε-
 ρηθέντες εἰς τὴν κλεισοῦραν, παρεχώρησαν αὐτοῖς διελθεῖν.
 20 διελθόντες δὲ εὐθὺς τοὺς Ῥωμάνους οὗτοι ἐξήλασαν καὶ τὴν
 Σαλώνα τὸ προειρημένον κάστρον ἐκράτησαν. καὶ κατοική-
 σαντες ἐκεῖσε ἔκτοτε κατὰ μικρὸν ἀρξάμενοι πραιδεύειν τοὺς
 Ῥωμάνους τοὺς εἰς τοὺς κάμπους καὶ εἰς τὰ ὑψηλότερα μέρη

11 διαπεράσαντες ποτὲ οἱ Ῥωμᾶνοι ἐποίησαν οὗτοι ἔγκρυμμα M

milia passuum ab ipsa urbe Salona distantem, quae in hodiernum usque diem Clisa nuncupatur, quod illac praetereuntes quasi concludat, atque inde ad flumen proficiscebantur. hac igitur permutatione multis annis facta, Sclavi qui trans flumen habitabant, qui et Abari dicti, re considerata dixerunt inter sese "Romani hi ex quo primum traiecerunt praedamque nacti sunt, nunquam traicere desinent; itaque aliquid contra machinamur." hoc igitur consilio Sclavi sive Abari, cum Romani aliquando flumen transmisissent, positus insidiis illos adorti oppugnarunt viceruntque; ac sumptis eorum armis vexillis et reliquis signis bellicis, traiecto praedicti Sclavi flumine ad clausuram venerunt. quos ubi viderunt Romani qui illic excubias agebant, conspectis vexillis et armatura gentilium suorum, gentiles eos esse suos arbitrati, cum ad clausuram praefati Sclavi accessissent, transitum illis permiserunt. sed intromissi Romanos oppido expulerunt, necnon etiam laudatam urbem Salonam occuparunt; ibique sedibus positus paulatim ex eo tempore incipientes praedari Romanos in campis et in locis editioribus habitantes deleverunt, eorumque loca invaserunt.

κατοικοῦντας ἠφάνισαν, καὶ τοὺς τόπους αὐτῶν κατεκράτησαν. οἱ δὲ λοιποὶ Ῥωμαῖοι εἰς τὰ τῆς παραλίας κάστρα διεσώθησαν, καὶ μέχρι τοῦ νῦν κρατοῦσιν αὐτά· ἀνὰ εἰσι τὰδε κάστρα, τὸ Ῥαοῦσιν, τὸ Ἀσπάλαθον, τὸ Τετραγγούριον, τὰ Διάδωρα, ἡ Ἀρβη, ἡ Βέκλα καὶ τὰ Ὀψαρα· ὧν τινῶν 5 καὶ οἰκήτορες μέχρι τοῦ νῦν οἱ Ῥωμαῖοι καλοῦνται.

Ὅτι ἀπὸ τῆς βασιλείας Ἡρακλείου τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων, καθ' ὃν μέλλει τρόπον ῥηθῆσεται ἐν τῇ τῶν Χρωβάτων καὶ Σέρβλων συγγραφῇ, πᾶσα ἡ Δελματία καὶ τὰ περὶ αὐτὴν ἔθνη, οἷον Χρωβάτοι Σέρβλοι Ζαχλοῦμοι Τερβοννιώ- 10 ται Καναλεῖται Διοκλητιανοὶ καὶ Ἀρεντιανοὶ καὶ οἱ Παγανοὶ προσαγορευόμενοι, τῆς δὲ τῶν Ῥωμαίων βασιλείας διὰ τὴν τῶν τότε κρατούντων νωθρότητα καὶ ἀφέλειαν εἰς τὸ μηδὲν παράπαν μικροῦ δεῖν ἐναπονευσάσης, καὶ μάλιστα δὲ ἐπὶ Μιχαὴλ τοῦ ἐξ Ἀμορίου τοῦ τραυλοῦ, οἱ τὰ τῆς Δελματίας 15 κάστρα οἰκοῦντες γεγόνασιν αὐτοκέφαλοι, μήτε τῷ βασιλεῖ Ῥωμαίων μήτε ἑτέρῳ τινὶ ὑποκείμενοι· ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκεῖσε ἔθνη, οἳ τε Χρωβάτοι καὶ Σέρβλοι καὶ Ζαχλοῦμοι καὶ Τερβοννιώται καὶ Καναλεῖται καὶ Διοκλητιανοὶ καὶ οἱ Παγανοί, τῆς τῶν Ῥωμαίων βασιλείας ἀφηνιάσαντες γεγόνασιν ἰδιο- 20 ρυθμοὶ καὶ αὐτοκέφαλοι, τινὲ μὴ ὑποκείμενοι. ἄρχοντας δέ, ὡς φασί, ταῦτα τὰ ἔθνη μὴ ἔχει, πλὴν ζούπανους γέροντας, καθὼς καὶ αἱ λοιπαὶ Σκλαβίναι ἔχουσι τύπον. ἀλλὰ οἱ

11 ὑπαγόνοι libri, αὐτὰ Παγάνοι Meursius
libri, τοῦ ἀμορίου Meursius et Bandurius
Ζαχλουμεῖται vulgo

15 τοῦ ἀμορίου
18 Ζαχλοῦμοι καὶ]

ceteri vero Romani in orae maritimae oppidis servati sunt, eaque etiamnum tenent; et sunt ista Rausium Aspalathum Tetrangurium Diadora Arbe Becla et Opsara; eorumque habitatores in hodiernum usque diem Romani nuncupantur.

Ab imperio autem Heraclii Romanorum imperatoris, uti cum de Croatis et Servii agemus dicturi sumus, universa Dalmatia, necnon finitimae illi gentes, Croati Servii Zachlunitae Terbuniotae Canalitae Diocletiani, ac Arentani qui et Pagani nuncupati sunt, ditioni Romanae se subtraxerunt; quippe cum Romanum imperium per imperantium tum ignaviam atque socordiam, maxime Michaëlis Amoriensis Balbi, tantum non exirasset, qui Dalmatiae oppida incolebant, sui iuris facti, neque Romano imperatori neque cuiquam alteri subiecti. itidem contemninae illis gentes, Croati Servii Zachlunitae Terbuniotae Canalitae Diocletiani et Pagani, excussis Romani imperii habenis, liberi suisque, non alienis legibus usi sunt. principes vero, ut aiunt, hae gentes non habent, praeter zupanos senes, quemadmodum etiam

πλείονες τῶν τοιοῦτων Σκλάβων οὐδὲ θραπτιζοῦτο, ἀλλὰ μέ-
 χρι πολλοῦ ἔμενον ἀβάπτιστοι. ἐπὶ δὲ Βασιλεῖον τοῦ φιλο-
 χρίστου βασιλέως ἀπέστειλαν ἀποκρισιαίους ἐξαίτιοι μὲνοι
 καὶ παρακαλοῦντες αὐτὸν τοὺς ἐξ αὐτῶν ἀβαπτίστους βαπτι-
 5 θῶσθαι καὶ εἶναι ὥστε ἐξ ἀρχῆς ὑποτεταγμένους τῇ βασιλείᾳ
 τῶν Ῥωμαίων· ὧν τινῶν εἰσακούσας ὁ μακάριος ἐκεῖνος καὶ P 88
 αἰοίδιμος βασιλεὺς ἐξαπέστειλε βασιλικὸν μετὰ καὶ ἱερέων, καὶ
 ἐβάπτισεν αὐτοὺς πάντας τοὺς τῶν προρηθθέντων ἔθνων ἀβα-
 πτίστους τυγχάνοντας· καὶ μετὰ τὸ βαπτισθῆναι αὐτούς, τότε
 10 προεβάλετο εἰς αὐτοὺς ἄρχοντας οὓς ἐκεῖνοι ἤθελον καὶ προ-
 ἔκρινον, ἀπὸ γενεῆς ἧς ἐκεῖνοι ἡγίων καὶ ἑστεργον. καὶ ἔκ-
 τοτε μέχρι τοῦ νῦν ἐκ τῶν αὐτῶν γενεῶν γίνονται ἄρχοντες
 εἰς αὐτούς, καὶ οὐκ ἐξ ἑτέρας. οἱ δὲ Παγανοί, οἱ καὶ τῇ
 Ῥωμαίων διαλέκτῳ Ἀρεντανοὶ καλούμενοι, εἰς δυσβάτους τό-
 15 πους καὶ κρημνώδεις κατελείφθησαν ἀβάπτιστοι· καὶ γὰρ
 Παγανοὶ κατὰ τὴν τῶν Σκλάβων γλώσσαν ἀβάπτιστοι ἐρμη-
 νεύονται. μετὰ δὲ τοῦτο καὶ αὐτοὶ ἀποστείλαντες εἰς τὸν
 αὐτὸν αἰοίδιμον βασιλεῦς ἐξητήσαντο βαπτισθῆναι καὶ αὐτοί·
 καὶ ἀποστείλας ἐβάπτισε καὶ αὐτούς. ἐπεὶ δὲ, ὡς προέφη-
 20 μεν, διὰ τὴν τῶν κρατούντων νοθεύματα καὶ ἀφέλειαν εἰς
 κατόπιν τὰ τῶν Ῥωμαίων ἦλθον πρῶγματα, καὶ οἱ τὰ τῆς
 Δελματίας κάστρα οἰκούντες γεγόνασιν αὐτοκέφαλοι, μήτε τῷ
 βασιλεὶ Ῥωμαίων μήτε ἄλλῳ τινὶ ὑποκείμενοι. μετὰ δὲ χρό-

16 ἐρμηνεύεται libri: corr Bandurius ex c. 36.

reliqui Sclavorum populi. plurimi etiam ex his Sclavis non baptiza-
 bantur, imo diu baptismi expertes manserunt. imperante autem
 piissimo imperatore Basilio legatos miserunt petitum ut qui ex ipsis
 baptizati nondum essent baptizarentur, essentque veluti ab origine
 imperio Romano subiecti. horum precibus auditis beatus ille prae-
 clarusque imperator Caesarianum una cum sacerdotibus misit, omnes-
 que illos qui in praedictis gentibus nondum baptizati erant bap-
 tizavit; baptizati autem principes designavit, quos vellent eligentque
 e stirpe quam maxime diligenter ac amarent. atque ex eo tempore
 in hodiernum usque diem principes ipsis ex eadem stirpe et non
 aliunde eliguntur. Pagani autem, qui et Arentani Romanorum lingua
 nuncupati sunt, in locis inaccessis atque praeurptis baptismi expertes
 relinquebantur: Pagani quippe Sclavorum lingua non baptizati dicun-
 tur. deinceps vero etiam hi, missis ad eundem praeclarum impera-
 torem legatis, petierunt baptizari; misit itaque et baptizavit. deinde
 vero, ut antea dixi, per imperantium ignaviam atque socordiam retro
 lapsae sunt res Romanorum, ac incolae oppidorum Dalmatiae sui iu-
 ris facti neque Romano imperatori neque cuiquam alteri paruerunt.

νον τινὰ ἐπὶ τῆς βασιλείας Βασιλείου τοῦ αἰοδύμου καὶ ἀειμνήστου βασιλέως ἐλθόντων Σαρακηνῶν ἀπὸ Ἀφρικῆς, τοῦ τε Σολδανῶ καὶ τοῦ Σάβα καὶ τοῦ Κλαφουῶς, μετὰ καρβαίων λς', κατέλαβον ἐν Δελματία καὶ ἐπόρθησαν τὸ κάστρον τὰ Βούτοβα καὶ τὸ κάστρον τὴν Ῥῶσσαν καὶ τὸ κάστρον τὰ 5 Δεκάτερα τὸ κάτω. καὶ ἦλθον καὶ εἰς τὸ κάστρον Ῥαουσίου, καὶ παρεκάθισαν αὐτῷ μῆνας δεκαπέντε. τότε βιασθέντες οἱ Ῥαουσαῖοι ἐδηλοποίησαν Βασιλεῖ τῷ ἀειμνήστῳ βασιλεῖ Ῥωμαίων, λέγοντες αὐτῷ οὕτως "ἐλέησον ἡμᾶς, καὶ μὴ εἰσῆς ἀπολέσθαι παρὰ τῶν ἀρνητῶν τοῦ Χριστοῦ." ὁ δὲ βασι- 10 λεύς σπλαγχνισθεὶς ἀπέστειλε τὸν πατρικίον Νικήτα δρουγγαρίον τοῦ πλωῖμου, οὗ τὸ ἐπίκλην Ὀροῦφας, μετὰ χελανδίων ἑκατόν. οἱ δὲ Σαρακηνοὶ μαθόντες τὴν μετὰ τοῦ στόλου ἄφιξιν τοῦ πατρικίου δρουγγαρίου τοῦ πλωῖμου ἔφυγον καταλιπόντες τὸ κάστρον Ῥαουσίου, καὶ ἀντεπέρασαν ἐν Λογου- 15 βαρδία, καὶ πολιορκήσαντες τὸ κάστρον Βάρεως τοῦτο ἐπόρθησαν. τότε ὁ Σολδανὸς κτίσας ἐκεῖσε παλατία κατεκράτησε πᾶσαν Λογουβαρδίαν μέχρι Ῥώμης ἔτη τεσσαράκοντα. ὁ οὖν βασιλεὺς διὰ τὴν αἰτίαν ταύτην ἀπέστειλε πρὸς τε τὸν Λοδοῖχον τὸν ἔῃγα Φραγγίας καὶ τὸν πάπα Ῥώμης, ἵνα συν- 20 επαμύνηται τῷ παρὰ τοῦ βασιλέως ἀποσταλέντι στρατῷ. οἱ δὲ ὑπειζάντες τῇ τοῦ βασιλέως αἰτήσει, ὁ τε ῥῆξ καὶ ὁ πάπας, ἦλθον ἀμφοτέροι μετὰ δυνάμεως πολλῆς, καὶ ἐνωθέν-

5 Βούτοβα pro Βούγοβα Bandurius 12 Ὀροῦφας] ὁ Ορο-
φας vulgo 20 ἔῃγα Meursius pro δούκα

post aliquod vero temporis, praeclaro illo ac semper memorando Basilio frena imperii moderante, venientes ab Africa Saraceni cum soldano Saba et Calphone navibusque 36 applicuerunt in Dalmatia, atque urbes Butoba, Rosa, et inferius Decatera expugnarunt. inde adversus Ragusium profecti eam urbem obsidione cinctam quindecim tenuere mense. tum Ragusini cives in angustias adducti Basilio semper memorando Romanorum imperatori id significarunt, hisce verbis "miserere nostri, neve nos permittas ab infidelibus pessundari." eaque re imperator motus Nicetam patricium mittit, drungarium rei navalis, Orypham cognominatum, cum chelandiis centum. at Saraceni ubi affuturum mox cum classe patricium rei navalis drungarium resciverunt, ab obsidione Ragusinae urbis discesserunt, et in Longobardiam traicientes urbem Barium obsidione cinxerunt expugnaruntque. tunc soldanus extractus ibi palatiis Longobardiam omnem Romanusque annos quadraginta tenuit. hac itaque de causa imperator ad Ludovicum Franciae regem et ad papam Romanum legatos misit petittum ut exercitui a se misso auxilium ferant; qui uterque petittioni

τες τῷ παρὰ τοῦ βασιλέως ἀποσταλέντι στρατῷ, ἅμα τῷ Χρω-
 βάτῳ, τῷ Σέρβλῳ καὶ Ζαχλούμῳ καὶ Τερβουνιώταις καὶ Κα-
 ναλειταῖς καὶ Ῥαουσιόις, μετὰ πάντων τῶν ἀπὸ τῆς Δελμα-
 τίας κάστρων (οὗτοι γὰρ πάντες βασιλικῇ κελεύσει παρήσαν),
 5 καὶ περασάντων ἐν Λογουβαρδίᾳ ἐκάθησαν τὸ κάστρον Βά-
 ρεως καὶ ἐπόρθησαν αὐτό.

Ἰστίον ὅτι τοὺς Χρωβύτους καὶ τοὺς λοιποὺς Σκλαβήρ-
 χοντας οἱ τοῦ κάστρου Ῥαουσιίου οἰκήτορες μετὰ τῶν ἰδίων P 89
 αὐτῶν καραβίων διεπέρασαν ἐν Λογουβαρδίᾳ. καὶ τὸ μὲν
 10 κάστρον Βάρεως καὶ τὴν χώραν καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν πῶσαν
 ἀνελάβετο ὁ βασιλεὺς Ῥωμαίων· τὸν δὲ Σολδανὸν καὶ τοὺς
 λοιποὺς Σαρακηνοὺς ἀνελάβετο Λοδοῖχος ὁ ῥῆξ Φραγγίας,
 καὶ ἀπήγαγεν αὐτοὺς ἐν τῷ κάστρῳ Καπύης καὶ ἐν τῷ κά-
 στρῳ Βενεβενδοῦ. καὶ οὐδεὶς αὐτὸν εἶδεν γελῶντα. εἶπεν δὲ
 15 ὁ ῥῆξ ὅτι εἴ τίς μοι τὸν Σολδανὸν μετὰ ἀληθείας ἀναγγεῖλη
 ἢ ὑποδείξῃ γελῶντα, δώσω αὐτῷ χρήματα πολλά. καὶ μετὰ
 τοῦτο εἶδε τις αὐτὸν γελῶντα, καὶ τῷ ῥῆγι Λοδοῖχῳ ἀπήγ-
 γειλεν. ὁ δὲ προσκαλεσάμενος τὸν Σολδανὸν ἠρώτησεν αὐτὸν
 20 ἐν αὐτῇ τροπῇ ἐγέλασεν. ὁ δὲ εἶπεν ἄμαξαν εἶδον καὶ τοὺς
 καὶ ἐγὼ ποτε κεφαλὴ ἤμην καὶ ἀρτίως εἰμὶ ὑποκάτω πάντων,
 καὶ πάλιν δύναται ὁ Θεὸς ὑψῶσαί με.” καὶ ἀπὸ τότε προσ-
 εκαλεῖτο αὐτὸν ὁ Λοδοῖχος εἰς τὴν τρύπεζαν αὐτοῦ καὶ συν-

5 παρεκάθισαν? 13 ἐν τῷ κάστρῳ Καπύης καὶ add B

eius obsequentes cum magna manu iungunt se copiis ipsius una cum
 Chrobatis Servii Zachlumis Terbuniotis Canalitis et Ragusinis cun-
 ctisque Dalmatiae oppidorum incolis (nam hi omnes ex imperatoris
 mandato aderant); qui in Longobardiam traicientes urbem Barin ob-
 sederunt expugnaruntque.

Sciendum autem est quod Chrobatos reliquosque Sclavorum prin-
 cipes Ragusini cives suis navibus in Longobardiam transmiserunt. et
 urbem quidem Barim totamque regionem ac praedam universam sibi
 habuit imperator Romanorum, soldanum vero cum ceteris Saracenis
 rex Franciae Ludovicus, et Capuam ac Beneventum ipsos abduxit.
 et soldanum quidem nemo unquam ridentem videbat; itaque multas
 ei pecunias rex pollicetur, qui vere ridentem ipsum aut ostendisset
 aut nuntiasset. evenit autem postea ut quidam ridentem soldanum
 videret, qui regi Ludovico significavit. ille accersitum soldanum in-
 terrogavit quamobrem risisset. isque respondit "currum cernebam et
 vertentes in eo rotas, et huius rei gratia risum edidi: nam ego quo-
 que aliquando caput sui, nunc autem infra omnes sum, et potest
 me deus rursus exaltare." atque ex illo tempore ad mensam illum

ἦσθιεν αὐτῶ. οἱ δὲ ἄρχοντες τῆς Καπύης καὶ Βενεβενδοῦ ἤρχοντο πρὸς τὸν Σολδανὸν ἐρωτιῶντες αὐτὸν περὶ ἰατρειῶν καὶ θεραπειᾶς ἀλόγων καὶ λοιπῶν ὑποθέσεων ὡς γέροντα καὶ πεπειραμένον. ὁ δὲ Σολδανὸς πανοῦργος ὢν καὶ σχολιὸς εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὅτι πρᾶγμα θέλω εἰπεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ δέδοικα τοῦ μὴ παρ' ὑμῶν κατάδηλον γενέσθαι πρὸς τὸν ῥῆγα, καὶ ἀπολέσω τὴν ἑμαυτοῦ ζωὴν. οἱ δὲ ὤμωσαν αὐτῇ, καὶ θαρρήσας εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὅτι ὁ ῥῆξ ἐξορίσαι θέλει πάντας ὑμᾶς ἐν τῇ μεγάλῃ Φραγγίᾳ, καὶ εὖν ἀπιστήτε, ἐκδέξασθε μικρὸν, κἀγὼ πληροφορῶ ὑμᾶς. καὶ ἀπελθὼν εἶπε πρὸς τὸν Λοδούϊχον ὅτι οἱ ἄρχοντες τοῦ τόπου κακοὶ εἰσι, καὶ σὺ οὐ δύνασαι κυριεῦσαι τὴν χώραν ταύτην, εὖν μὴ ἀφανίσῃς τοὺς δυνατοὺς τοὺς ἀντιπίπτοντάς σοι· ἀλλὰ δέ-15
 αμνεσον τοὺς πρώτους τοῦ κάστρου, καὶ ἀπόστειλον αὐτοὺς εἰς τὴν χώραν σου, καὶ τότε ὡς θέλεις οἱ λοιποὶ ὑποταγή-
 σονται σοι. καὶ ὅτε παρέπεισεν αὐτὸν ἵνα πληρώσῃ τὴν βου-
 λὴν αὐτοῦ, καὶ ὥρισεν γενέσθαι ἀλύσεις σιδηρεῖς εἰς τὸ ἐξο-
 ρίσαι αὐτούς, ἀπῆλθεν ὁ Σολδανὸς καὶ εἶπε πρὸς τοὺς ἄρχον-
 τας ὅτι ἀκμήν οὐ πιστεύετε ὅτι ὁ ῥῆξ ἐξορίστους ὑμᾶς ποιεῖ
 καὶ παντελῶς ἐξ ἀνθρώπων γίνεται τὸ μνημόσυνον ὑμῶν· ὅμως 20
 εἰ θέλετε τελείως πληροφορηθῆναι, ἀπελθόντες θεύσασθε τί ἄρα ἐργάζονται πάντες οἱ χαλκεῖς τῇ προσταξεί τοῦ ῥηγός·

7 ῥῆγα Meursius pro δοῦκα

11 τόπου om ed ante Baudurium

suam Ludovicus adhibuit. principes vero Capuae et Beneventi ventitabant ad soldanum interrogantes eum de medicina ac cura equorum aliisque rebus, uti senem et multo usu peritum. ille autem vaferradmodum et versutus cum esset, dixit ipsis "est quod communicatum vobis velim, sed vereor ne per vos regi innotescat, et ego in periculum vitae incidam." qui cum iureiurando se obstrinxissent, fidentior factus dixit iis "rex vos omnes in magnam Franciam transportare statuit. et si non creditis, expectate paulisper, donec plenam vobis fidem faciam." discedensque dixit Ludovico "principes huius loci improbi sunt, neque tu dominari huic regioni valebis, nisi potentioribus, qui tibi obsistant, e medio sublatis. sed primores urbis in vincula coniectos in tuam regionem mitte, et tunc pro arbitrio ceteri sese submittent." cum autem persuasisset ipsi consilio suo obsequi, isque iam catenas ferreas faciendas decrevisset iis ablegandis, addit soldanum principes, inquiring "nondum vos creditis regem vos exterminaturum et omnino ex hominibus erudendam memoriam vestri. at si omnino certiores rei fieri vultis, abite et videte quid ubique fabri mandato regis conficiant; et nisi circa catenas ac vincula occupatos inveneritis, omnia me falsa dixisse vobis iudicate:

καὶ εἰ οὐχ εὗρητε αὐτοὺς ἐργαζομένους τὰς ἀλύσεις καὶ τὰ
 δεσμὰ, γινώσκετε ὅτι πάντα τὰ παρ' ἐμοῦ λαλούμενα ἔρῃ
 ἐστὶ ψευδῆ· εἰ δὲ ἀληθεύω, φροντίσατε τὴν σωτηρίαν ὑμῶν
 καὶ ἐμὲ εὐεργετήσατε τὸν τὰ χρηστὰ καὶ σωτήρια ὑμῖν βου-
 5 λευσάμενον. οἱ δὲ ἄρχοντες πεισθέντες τῷ τοῦ Σολδανοῦ
 λόγῳ, Θεασάμενοι δὲ καὶ τὰς ἀλύσεις καὶ τὰ δεσμὰ, τελείαν
 πληροφορίαν ἔλαβον, καὶ ἔκτοτε ἐμελέτων τὴν ἀπώλειαν τοῦ
 ῥηγὸς Λοδοῖχου. ὁ δὲ ῥῆξ ταῦτα πάντα ἀγνοῶν ἐξῆλθε πρὸς P 90
 τὸ κνηγῆσαι· ὑποστρέψαντος δὲ οἱ τούτου ἄρχοντες ἐκρά-
 10 τησαν τὸ κίστρον, μὴ ἑάσαντες αὐτὸν εἰσελθεῖν. ὁ δὲ ῥῆξ
 Λοδοῖχος τὴν τῶν ἀρχόντων ἔνστασιν Θεασάμενος εἰς τὴν
 ἰδίαν χώραν ὑπέστρεψεν. οἱ δὲ ἄρχοντες εἶπον πρὸς τὸν Σολ-
 δανὸν "τί ἄρα θέλεις ἡμῖς ποιῆσαι σοι περὶ τῆς γενομένης
 εἰς ἡμᾶς παρὰ σοῦ σωτηρίας"; ὁ δὲ ἤτησατο ἐν τῇ ἰδίᾳ χώρᾳ
 15 ἀπολῦσαι αὐτόν, καὶ τούτου γενομένου ἀπῆλθεν ἐν Ἀφρικῇ εἰς
 τὴν ἰδίαν αὐτοῦ χώραν. μὴ ἐπιλαθόμενος δὲ τῆς ἀρχαίας
 αὐτοῦ κακίας ἐστρατοπέδευσε, καὶ ἦλθε μετὰ δυνάμεως ἐν
 Κυπῆν καὶ ἐν Βενεβενδῶ πρὸς τὸ πολιορκῆσαι καὶ ὑποτάξαι
 αὐτούς. οἱ δὲ τὰ τοιαῦτα κίστρα κρατοῦντες ἀπέστειλαν πρὸ-
 20 σβεις πρὸς τὸν ῥῆγα Λοδοῖχον ἐν Φραγγίᾳ, ἵνα ἐλθὼν συνη-
 παμύνηται αὐτοῖς κατὰ τοῦ Σολδανοῦ καὶ τῶν Ἀφρικῶν. ὁ
 δὲ ῥῆξ Λοδοῖχος ταῦτα μαθὼν, καὶ ὄνπερ ἐποίησε τρόπον
 ὁ Σολδανὸς πείσας καὶ τοὺς ἄρχοντας ὅτι δεσμίους μέλλει
 ὑμᾶς ὁ ῥῆξ ἐν Φραγγίᾳ ἐξορίσαι, ἀντεδήλωσεν αὐτοῖς ὅτι

sin vera dixerō, curae vobis sit propria salus, mihique, qui utilia vo-
 bis et salutaria consilia dederim, beneficium reddite." persuasi vero
 principes soldani verbis, compedibus et vinculis conspectis, omnino
 id quod erat crediderunt, atque ex eo tempore de tollendo rege Lu-
 dovico consilium ceperunt. rex autem horum omnium ignarus vena-
 tum egreditur; cumque reverteretur, principes ipsius loci urbe occu-
 pata intrare eum minime permiserunt. rex itaque Ludovicus insur-
 gentes contra se principes videns ad sua regreditur. principes vero
 soldano dixere "quid tibi vis faciamus pro eo quod nos servaveris?"
 ille vero dimitti ad suos voluit, eoque facto in Africam profectus in
 propriam regionem se recepit. pristinae autem malitiae minime obli-
 tus, exercitu collecto cum magna manu ad obsidendas capiendasque
 urbes Capuam ac Beneventum venit. Capuani vero ac Beneventani
 legatos in Franciam ad regem Ludovicum mittunt, uti suppetias ipsis
 adversus soldanum et Afros ferret. at rex Ludovicus his cognitis, et
 quomodo egisset soldanus, principibus persuadens regem compeditos
 in Franciam mittere voluisse, sic ipsis respondit "poenitet quidem

καὶ ἄπερ ἐποίησα πρότερον εἰς ὑμᾶς μετουμελέημαι, οὐ
 ἔσσωσι ὑμᾶς ἢ πὸ τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν, καὶ ἀνταπεδώκατέ μοι
 πονηρὰ ἀντὶ ἀγαθῶν· καὶ καθὼς ἐδιώχθη παρ' ὑμῶν, ἀρτίως
 χαίρω ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ ὑμῶν. τότε ἀπορήσαντες ἀπὸ τοῦ ῥη-
 γὸς Λοδοῦχον ἀπέστειλαν πρέσβεις πρὸς τὸν βασιλέα Ῥω- 5
 μαίων τοῦ δοῦναι αὐτοῖς βοήθειαν καὶ λυτρώσασθαι τοῦ τοι-
 οῦτου κινδύνου· ὁ δὲ βασιλεὺς ὑπέσχετο βοηθῆσαι αὐτοῖς.
 τοῦ δὲ ἀποκρισιarioῦ ἀπὸ τῆς πόλεως ὑποστρέψαντος καὶ
 ἀγαθὰς ἀγγελίας τοῖς πέμψασιν αὐτὸν ἀποκομίζοντος περὶ τῆς
 τοῦ βασιλέως συμμαχίας, μήπω τούτου ἀποσωθέντος ἐν τῇ 10
 κάστρῳ, ἐκρατήθη παρὰ τῶν βιγλῶν τοῦ Σολδανοῦ· προε-
 γνώκει γὰρ ὁ Σολδανὸς τὴν γεγονυῖαν ἀποστολὴν πρὸς ἰκε-
 σίαν τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων, καὶ ἐπύκτιενσε τοῦ τὸν ἀποκρι-
 σιarioν αὐτῶν κρατῆσαι, ὅπερ καὶ γέγονε. κρατηθέντος δὲ
 αὐτοῦ ἔμαθε τὴν ἀποτελεσθεῖσαν παρ' αὐτοῦ δουλείαν, καὶ 15
 ὅτι δι' ὀλίγων ἡμερῶν καταλαμβάνει ἢ τοῦ βασιλέως Ῥω-
 μαίων βοήθεια. ὁ δὲ Σολδανὸς εἶπε τῇ αὐτῇ ἀποκρισιarioῦ
 ὅτι εἰ ποιήσεις ὅπερ σοι εἶπω, ἐλευθερίας καὶ δωρεῶν μεγί-
 στων ἀξιωθήσῃ· εἰ δὲ μὴ, πονηρῶ θανάτῳ τὴν ζωὴν ἀπο-
 λέσεις. τοῦ δὲ ὑποσχομένου ἐκπληρῶσαι τὰ κελευόμενα αὐτῷ, 20
 εἶπεν ὁ Σολδανὸς πρὸς αὐτὸν ὅτι κελεύω στήναί σε πλησίον
 τοῦ τείχους, καὶ προσκαλέσασθαι τοὺς ἀποστείλαντάς σε, καὶ
 εἰπεῖν πρὸς αὐτούς “ἐγὼ μὲν τὴν δουλείαν ἣν ὄψειλον ποιῆ-

13 τοῦ τόν] τοῦτον vulgo

me etiam eorum quae antea vobis praestiti, cum vos ab hostibus ser-
 varim, pro quo beneficio mala mihi reposuistis; et quemadmodum
 eiectus ipse a vobis fui, ita nunc de vestro exitio gaudeo.” tunc ad
 summam angustiam redacti, a rege Ludovico ad Romanorum impera-
 torem legatos mittunt petitum ut ipsis opitularetur atque ab eius-
 modi periculo eos liberaret. pollicetur opem imperator; sed legatus
 ab urbe Cpolitana rediens atque laeta suis nuntia asferens de auxi-
 lio ab imperatore mittendo, priusquam in urbem se recipere posset,
 a soldani excubiis captus fuit. praesciverat quippe ille legationem
 factam ad imperatorem Romanum, et omni studio incubuit ut lega-
 tum caperet; quod et factum fuit. comprehenso autem legato, intel-
 lexit quo defunctus fuerat officio, et post paucos dies auxilia Romani
 imperatoris affutura. dicit itaque ei soldanus “si quae dixero feceris,
 libertate et maximis muneribus cohonestaberis: sin minus, mala morte
 peribis.” cumque legatus facturum se mandata pollicitus esset, dixit
 ei soldanus „iubeo te proxime muros accedere ac eos qui te mise-
 runt advocare, ipsisque dicere: ego quidem quod vobis officium debui

σαι πεποίηκα, καὶ τὸν βασιλέα Ῥωμαίων περὶ ἡμῶν ἐδυσώ-
 πησα· πλὴν οὖν γινώσκετε ὅτι εἰς κενὸν ἐγένετο ἡ ὁδὸς μου,
 καὶ ὁ βασιλεὺς παμφαῦλον ἔθηκε τὴν παρ' ἡμῶν γεγονυῖαν
 ἰκείαν, καὶ ἀπὸ τοῦ βασιλέως μὴ ἐλπίζετε βοήθειαν." τοῦ
 5 δὲ ὑποσχομένου ταῦτα μετὰ χαρᾶς ἐκπληρῶσαι, ἤγαγον ἀν-
 τὸν πλησίον τοῦ κάστρου, καὶ ἐν οὐδενὶ θέμενος τὰ παρὰ
 τοῦ Σολδανοῦ ῥηθέντα πάντα, μήτε τὰς ἀπειλὰς αὐτοῦ
 φοβηθεὶς μήτε ταῖς ὑποσχέσεσιν αὐτοῦ πεισθεὶς, ἀλλὰ τὸν P 91
 τοῦ Θεοῦ φόβον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ θέμενος διελογίσαστο
 10 ἐν ἑαυτῷ ὅτι συμφέρον ἐστὶν ἐμὰ μόνον ἀποθανεῖν καὶ
 μὴ τσοαύτας ψυχὰς διὰ λόγου παιδεῦσαι καὶ προδοῦναι
 εἰς θάνατον. καὶ δὴ πλησίον τοῦ τείχους αὐτοῦ γενομένου
 καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας προσκαλεσαμένου, εἶπε πρὸς τοὺς
 ἐξουσιάζοντας τοῦ τοιοῦτου κάστρου "ἐγὼ μὲν, κύριοί μου,
 15 τὴν διακονίαν μου ἐξεπλήρωσα, καὶ τὰ παρὰ τοῦ βασιλέως
 Ῥωμαίων δηλωθέντα ὑμῖν ἀπαγγελάω· πλὴν ὀρκίζω ὑμᾶς
 εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τὴν σωτηρίαν παντὸς τοῦ
 κάστρου καὶ αὐτῶν τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ἵνα ἀντὶ ἐμοῦ εὐε-
 γετήσητε τὰ τέκνα μου καὶ τὴν ἐλπίζουσαν ἀπολαβεῖν με
 20 σύμβιον μου· ὡς γὰρ ποιήσητε μετὰ αὐτῶν, παρὰ τοῦ
 δικαίου καὶ μισθιποδοῦτον ἀγαθοῦ Θεοῦ, μέλλοντος κρῖναι
 ζῶντας καὶ νεκρούς, τὸν μισθὸν ἀπολήψεσθε." καὶ ταῦ-
 τα εἰπὼν παρεθάρρυνεν αὐτοὺς λέγων "ἐγὼ μὲν ἀπὸ τοῦ

3 παρὰ γαῦλον?

5 ταῦτα add B

11 τοιαύτας vulgo

praestiti, imperatoremque Romanum pro vobis oravi, verum notum vobis volo frustra mihi susceptam hanc profectionem fuisse; et supplicationem vestram imperator reiecit, neque est quod opem ab illo ullam expectetis." legatum autem haec se executurum cum laetitia promittentem ad urbem duxerunt. at spretis omnibus quae soldanus dixerat, neque minis eius territus neque pollicitationibus persuasus, sed dei timorem in pectore gestans, haec in animo cogitavit: "satius est unum me mori quam tot animas verbo compedi et ad mortem prodi." et sane cum proxime muros esset omnesque principes advocasset, ita urbis primates allocutus est: "ego quidem, domini mei, officio meo defunctus sum, et quae significari vobis Romanorum imperator iussit nuntiabo: at obtestor vos per filium dei urbisque vestrae universae et animarum vestrarum salutem, uti pro me benefaciatis liberis meis et quae me amplecti sperat coniugi: quemadmodum enim illis feceritis, ita a iusto et honorum remuneratore deo, qui iudicaturus est vivos et mortuos, mercedem recipietis." et haec locutus animo illos bono esse iussit, inquit "ego profecto de vita

Σολδανῷ ἀπολοῦμαι καὶ περὶ τὴν ζωὴν κινδυνεύω· ἡμεῖς δὲ στήτε ἐδραῖοι καὶ μὴ δειλανδρήσητε, ἀλλ' ὑπομείνατε μικρὸν, καὶ εἰς ὀλίγον ἡμερῶν φθάσει ἡ ἀποσταλῆσα ἡμῖν σωτηρία παρὰ τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων." ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος, οἱ κατέχοντες αὐτὸν εἰκφοῖο τοῦ Σολδανῷ παρὰ προσδοκίαν τὰ παρ' αὐτοῦ λαληθέντα ἀκούσαντες ἔβρουξαν ἐπ' αὐτὸν τοὺς ὀδόντας, καὶ εἰς τοῦ ἑτέρου προέτρεχον, τίς ἄρα τῆς αὐτοῦ σφαγῆς γένειεν αὐτοσργός. τοῦ δὲ παρ' αὐτῶν ἀναιρεθέντος, πτοηθεὶς ὁ Σολδανὸς τὴν τοῦ βασιλέως ἐρχομένην δυνατείαν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν ἰδίαν χώραν. καὶ ἔκτοτε καὶ 10 μέχρι τοῦ νῦν καὶ οἱ τῆς Καπύης καὶ οἱ τῆς Βενεβενδοῦ εἰσὶν ὑπὸ τὴν ἔξουσίαν τῶν Ῥωμαίων εἰς τελείαν δούλωσιν καὶ ὑποταγὴν διὰ τὴν εἰς αὐτοὺς γενομένην μεγάλην ταύτην εὐεργεσίαν.

Ὅτι τὸ κάστρον τοῦ Ῥαουσίου οὐ καλεῖται Ῥαούση τῆ 15 Ῥωμαίων διαλέκτῳ, ἀλλ' ἐπεὶ ἐπάνω τῶν κρημνῶν ἴσταιται, λέγεται δὲ Ῥωμαῖσι ὁ κρημνὸς λαῦ, ἐκλήθησαν ἐκ τούτου Λαυσαῖοι ἧγουν οἱ καθεζόμενοι εἰς τὸν κρημνόν. ἡ δὲ κοινὴ ὀνηθία, ἡ πολλακίς μεταφθείρουσα τὰ ὀνόματα τῆ ἐναλλαγῆ τῶν γραμμάτων, μεταβαλοῦσα τὴν κλήσιν Ῥαουσαίους 20 τούτους ἐκάλεσεν. οἱ δὲ αὐτοὶ Ῥαουσαῖοι τὸ παλαιὸν ἐκράτουν τὸ κάστρον πρὸ ἐπιλεγόμενον Πίταυρα· καὶ ἐπειδὴ, ἦνίκα τὰ λοιπὰ ἐκραιήθησαν κάστρα παρὰ τῶν Σκλάβων τῶν ὄντων

8 γέγονε B 17 δὲ vulgo post λέγεται

perichitor et a soldano interficiar: vos autem resistite fortiter, neque timete, sed expectate paulisper: post paucos quippe dies aderunt auxilia ab imperatore Romanorum vobis missa." legatus cum haec verba pronuntiasset, soldani milites qui eum deduxerant, auditis quae praeter expectationem locutus erat, dentibus super eum stridebant, ac praecurrentes certatim ipsum interficiunt. eo autem occiso, soldanus validissimum imperatoris exercitum qui adventabat metuens ad sua regreditur. et ex illo tempore in hodiernum usque diem Capuani ac Beneventiani sub potestate Romani imperatoris degunt, ipsique propter ingens hoc in illos collatum beneficium plene subiecti serviunt.

Urbs Rausium non appellatur Ransium Graeca lingua, sed quia in locis praeruptis posita est; praecipitium Graece vocatur λαῦ, unde inhabitantes nuncupati sunt Lausaei, id est praecipitium insidentes. communis vero usus, qui saepe literarum commutatione nomina corrumpit, commutato nomine Rausaeos appellavit. atque hi ipsi Rausaei olim tenuerunt urbem Epidaurum nuncupatam: at postea cum reliquae urbes expugnatae essent a Sclavis, qui in hoc themate sunt,

- ἐν τῷ θέματι, ἐκρατήθη καὶ τὸ τοιοῦτον κάστρον, καὶ οἱ μὲν ἐσφάγησαν οἱ δὲ ἠχμαλωτίσθησαν, οἱ δὲ δυνηθέντες ἐκφυγεῖν καὶ διασποθῆναι εἰς τοὺς ὑποκρήμνους τόπους κατέφυκον, ἐν ᾧ ἔστιν ἄρτίως τὸ κάστρον, οἰκοδομήσαντες αὐτὸ πρότερον 5 μικρὸν καὶ πάλιν μετὰ ταῦτα μέλλον, καὶ μετὰ τοῦτο πάλιν τὸ τεῖχος αὐτοῦ αἰξήσαντες μέχρι δ' ἔχειν τὸ κάστρον διὰ τὸ πλατύνεσθαι αὐτοὺς κατ' ὀλίγον καὶ πληθύνεσθαι. ἐκ δὲ τῶν μετοικησάντων εἰς τὸ 'Ραούσιον εἰσὶν οὗτοι, Γρηγόριος, Ἀρσάφιος, Βικτωρίνος, Βιτάλιος, Βαλεντίνος ὁ ἀρχιδιάκων,* 10 Βαλεντίνος ὁ πατὴρ τοῦ πρωτοσπαθαρίου Στεφάνου. ἀφ' οὗ δὲ ἀπὸ Σαλώνα μετέφυκον εἰς 'Ραούσιον, εἰσὶν ἔτη φ' μέχρι τῆς σήμερον, ἧτις ἰνδικτιῶνος ἐβδόμης ἔτους 597'. ἐν P 92 δὲ τῷ αὐτῷ κάστρῳ κεῖται ὁ ἅγιος Παγκράτιος ἐν τῷ ναῦ τοῦ ἁγίου Στεφάνου τῷ ὄντι μέσον τοῦ αὐτοῦ κάστρου.
- 15 Ὅτι τὸ Ἀσπαλάθου κάστρον, ὅπερ παλάτιον μικρὸν ἐρημνεύεται, ὁ βασιλεὺς Διοκλητιανὸς τοῦτο ἔκτισεν· εἶχε δὲ αὐτὸ ὡς ἴδιον οἶκον, καὶ αὐλὴν οἰκοδομήσας ἐνδοθεν καὶ παλάτια, ἐξ ὧν τὰ πλείονα κατελύθησαν. σώζεται δὲ μέχρι τοῦ νῦν ὀλίγα, ἐξ ὧν ἐστὶ τὸ ἐπισκοπεῖον τοῦ κάστρου καὶ ὁ ναὸς τοῦ 20 ἁγίου Δόμνου, ἐν ᾧ κατάκειται ὁ αὐτὸς ἅγιος Δόμνος, ὅπερ ἦν κοιτῶν τοῦ αὐτοῦ βασιλέως Διοκλητιανοῦ. ὑποκάτω δὲ αὐτοῦ ὑπάρχουσιν εἰληματικαὶ καμάραι, αἵτινες ὑπῆρχον

6 ὁ ἔχει M an μέχρι τοῦ ᾧ ἔχειν? 8 κατοικησάντων M
9 Βαλεντίνος B, Βαυεντίνος M: corr Bandurius 11 μειωκε-
σεν M 15 τὸ] τοῦ vulgo

haec etiam urbs ab ipsis capta fuit; et civium alii quidem interfecti fuere, alii vero in vinculis abducti. qui autem fuga salutem invenire potuerunt, loca praerupta inhabitaverunt. ubi nunc urbs est, primo exiguam illam aedificantes et postea maiorem, mox rursus et quartum paulatim aucta multitudine pomeria protulerunt. ex iis autem qui aliunde demigrarunt Ragusium, hi sunt, Gregorius, Arsaphius, Victorinus, Vitalius, Valentinus archidiaconus, Banentinus pater protospatharii Stephani. ex quo autem cives Salonitani Rausium demigrarunt, anni sunt 500 in hunc usque diem, indictione 7 anni 6457 (Christi 949). ceterum in eadem urbe depositus fuit S. Pancratius in aede S. Stephani, quae est in media urbe.

Aspalathi urbem, quae parvum palatium significat, imperator Diocletianus condidit: habuit illam ut domum propriam, aulamque ibi extruxit et palatia, quorum pleraque perierunt; quae autem etiamnum supersunt valde pauca sunt, ex quibus episcopium urbis, et templum S. Domini, ubi ille ipse sanctus depositus fuit; quod cubiculum erat eiusdem imperatoris Diocletiani. subter illo sunt rotundi fornices,

φυλακαὶ ἐν αἷς τοὺς παρ' αὐτοῦ βασανιζομένους ἁγίους ἐναπέκλειεν ἀπηνῶς. ἀπόκειται δὲ καὶ ἐν αὐτῷ τῷ κάστρῳ καὶ ὁ ἅγιος Ἀναστάσιος.

Ὅτι τὸ τεῖχος τοῦ τοιοῦτου κάστρου οὔτε ἀπὸ βησιύλων ἐστὶν ἐκτισμένον οὔτε ἀπὸ ἐγγορήγου, ἀλλ' ἀπὸ λίθων τετρα-5 πεδίων ἐχόντων εἰς μῆκος ἀνὰ ὀρθοῦς α', πολλάκις καὶ ἀνὰ δύο, καὶ τὸ πλάτος ἀνὰ ὀρθοῦς μιᾶς, οἵτινες εἰσι συνηρμοσμένοι καὶ συνδεδεμένοι εἰς ἀλλήλους μετὰ σιδήρων ἐν μο-λίβδῳ ἐγγυλιασμένων. Ἰστανται δὲ καὶ εἰς τὸ τοιοῦτον κά-στρον καὶ κίονες πυκνοί, ἔχοντες ἐπάνω κοσμίτας, ἐν οἷς ἔμελ-10 λεν ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Διοκλητιανὸς εἰληματικὰς ἐγεῖραι καμάρας, καὶ σκεπάσαι τὸ κάστρον ὅλον, καὶ ποιῆσαι τὰ παλάτια αὐτοῦ καὶ πάντα τὰ οἰκήματα τοῦ κάστρου ἐπάνω τῶν εἰλημάτων ἐκείνων διόροφα καὶ τριόροφα, ὥστε μὴ ὀλίγον ἐκ τοῦ αὐτοῦ κάστρου ἐσκέπασε. τοῦ δὲ τοιοῦτου κάστρου τὸ 15 τεῖχος οὔτε περίπατον ἔχει οὔτε προμαχῶνας, ἀλλὰ τοίχους μόνους ὑψηλοὺς καὶ τοξικὰς φωταγωγούς.

Ὅτι τὸ κάστρον τὸ Τετραγγούριον μικρὸν ἐστὶ νησίον ἐν τῇ Θαλάσσει, ἔχον καὶ τράχηλον ἕως τῆς γῆς στενωτάτον δίκην γεφυρίου, ἐν ᾧ διέρχονται οἱ κατοικοῦντες εἰς τὸ αὐτὸ 20 κάστρον. Τετραγγούριον δὲ καλεῖται διὰ τὸ εἶναι αὐτὸ μικρὸν δίκην ἀγγορίου. ἐν δὲ τῷ αὐτῷ κάστρῳ ἀπόκειται ὁ ἅγιος μάρτυρ Λαυρέντιος ὁ ἀρχιδιάκων.

4 τὸ αὐτὸ κάστρον M

12 ἔλον — κάστρου add B

olim custodiae, in quas sanctos immaniter a se cruciatis compingebat. in eadem vero urbe depositus etiam fuit S. Anastasius.

Murus autem huius urbis neque ex latere est neque ex encho-rego, sed ex lapidibus quadratis unius et saepe duarum ulnarum longitudine et unius latitudine, qui coagmentati inter se sunt vinctique ferro in plumbum liquefactum impacto. in eadem autem urbe erectae etiam visuntur columnae complures, super quas cosmitae, ubi idem imperator Diocletianus aedificaturus erat rotundos fornices, totamque urbem tecturus, et palatia sibi extructurus, omnesque urbis aedes supra istos rotundos fornices, gemina aut triplici concameratione, ita ut non exigua urbis partem cooperiret. moenia autem huius urbis ambulacrum non habent, neque propugnacula, sed sublimes tantum muri sunt, in quibus fenestrae ad emittenda iacula.

Urbs Tetrangurium parva quaedam in mari iasula est, angustissima cervice, ponticuli instar, ad terram usque porrecta, qua ad oppidum transeunt incolae. Tetrangurium autem urbs illa vocatur, quod parva sit veluti cucumer. in eadem vero urbe depositus fuit S. martyr Laurentius archidiaconus.

Ὅτι τὸ κάστρον τῶν Δεκατῶρων ἐρμηνεύεται τῇ Ῥωμαίων
 διαλέκτῳ ἑστενωμένον καὶ πεπληγμένον, διότι εἰσέρχεται ἡ
 θάλασσα ὡσπερ γλῶσσα ἑστειωμένη μέχρι τῶν δεκαπέντε καὶ
 εἴκοσι μιλίων, καὶ εἰς τὸ τῆς θαλάσσης συμπλήρωμά ἐστι τὸ
 5 κάστρον. ἔχει δὲ τὸ τοιοῦτον κάστρον κύκλον αὐτοῦ ὄρη
 ὑψηλά, ὥστε μόνῃ τῷ καλοκαιρίῳ βλέπειν τὸν ἥλιον διὰ τὸ
 μεσουρανεῖν, τῷ δὲ χειμῶνι οὐδαμῶς. ἐν δὲ τῷ αὐτῷ κά-
 στρῳ κεῖται ὁ ἅγιος Τρύφων ἀκραίως πῦσαν νόσον ἰώμενος,
 μάλιστα τοὺς ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων τυραννομένους.
 10 ὁ δὲ ναὸς αὐτοῦ ἐστὶν εἰληματικός.

Ὅτι τὸ κάστρον τῶν Διαδώρων καλεῖται τῇ Ῥωμαίων
 διαλέκτῳ ἰὺμ ἔρατ, ὅπερ ἐρμηνεύεται ἀπάρτι ἦτον· δηλονό-
 τι ὅτι ἡ Ῥώμη ἐκτίσθη, προεκτισμένον ἦν τὸ τοιοῦτον κά-
 στρον· ἐστὶ δὲ τὸ κάστρον μέγα. ἡ δὲ κοινὴ συνήθεια κυ-
 15 λεί αὐτὸ Διάδωρα. ἐν δὲ τῷ αὐτῷ κάστρῳ κεῖται ἐν σαρκί P 93
 ἡ ἁγία Ἀναστασία ἡ παρθένος, θυγάτηρ γεγονυῖα Εὐσταθίου
 τοῦ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον βυσιλεύσαντος, καὶ ὁ ἅγιος Χρυ-
 σόγονος μοναχὸς καὶ μάρτυς, καὶ ἡ ἁγία ἄλυσις αὐτοῦ. ὁ δὲ
 ναὸς τῆς ἁγίας Ἀναστασίας ἐστὶ δρομικός, ὅμοιος τῷ Χαλ-
 20 κοπρατίων ναῷ, μετὰ κίονων πρασίνων καὶ λευκῶν, ὄλος εἰκο-
 νισμένος ἐξ ὕλογραφίας ἀρχαίας· ὁ δὲ πάσις αὐτοῦ ἐστὶν
 ἀπὸ συγκοπῆς θανμαστῆς. ἐστὶ δὲ καὶ ἕτερος ναὸς πλησίον
 αὐτοῦ εἰληματικός, ἡ ἁγία Τριάς· καὶ ἐπάνω τοῦ ναοῦ αὐ-

16 ἡ παρθένος add B 19 τῷ τῶν X.? 21 ἡλεγγραφίας M
 αὐτῆς M

Urbs Decatera lingua Romanorum significat angustatum et percus-
 sum, quoniam mare ingreditur tanquam lingua coangustata ad quin-
 decim, imo ad viginti usque millia passuum, estque urbs illa sita ad
 maris complementum. habet vero circum se urbs illa montes altos,
 ita ut aestate tantum solem videat, quod tunc in medio caeli sit,
 hieme vero nunquam. in hac autem urbe depositus fuit S. Tryphon,
 qui omnes omnino aegrotos sanat, maxime eos qui ab impuris spiri-
 tibus vexantur: templum vero ipsius rotundum est.

Diadora urbs Romanorum lingua est "iam erat," videlicet quod
 ante Romam haec condita fuerit; est autem urbs haec magna, et
 vulgariter Diadora nuncupatur. in eadem vero urbe sepultum est
 corpus S. Anastasiae virginis, filiae Eustathii, qui illo tempore regna-
 bat; item S. Chrysogonus monachus et martyr, cuius et sacra catena
 illic asservatur. templum autem S. Anastasiae oblongum est, simile
 illi quod in Chalcopratiis est, et columnas habet prasinās atque albas,
 totumque ornatum est figuris pictura vetusta elaboratis, pavimentum
 vero ipsius mirifice ex opere tessellato confectum iuxta autem illud

τοῦ πάλιν ἕτερος καὸς δίκην κατηγουμένων, καὶ αὐτὸς εἰλη-
ματικός, εἰς ὃν κατ' ἀνέρχονται διὰ κοχλείας.

Ὅτι εἰσὶ νησίαι ὑπὸ τὴν ἐπικράτειαν τῆς Δελματίας μέ-
χρι Βενεβενδοῦ πυκνά καὶ πάμπολλα, ὥστε μηδέποτε φοβε-
σθαι κλύδωνα ἐκεῖος τὰ πλοῦα. ἐξ αὐτῶν τῶν νησιῶν ἐστὶ 5
τὸ κάστρον ἢ Βέκλα, καὶ εἰς ἕτερον νησίον ἢ Ἄρβη, καὶ εἰς
ἕτερον νησίον ἢ Ὀψαρα, καὶ εἰς ἕτερον νησίον τὸ Λουμβρι-
κάτον, ἅτινα κατοικοῦνται μέχρι τοῦ νῦν· τὰ δὲ λοιπὰ εἰσὶν
ἀοίκητα, ἔχοντα ἐρημόκαστρα, ὧν τὰ ὀνόματά εἰσιν οὕτω,
Καταυτρεβενὼ Πιζύχ Σελβὼ Σκερδὰ Ἄλωηπ Σκιρδάρισσα 10
Πυρότιμα Μελετιὰ Ἐστιουνήζ, καὶ ἕτερα πάμπολλα ὧν τὰ
ὀνόματα οὐ νοοῦνται. τὰ δὲ λοιπὰ κάστρα τὰ ὄντα εἰς τὴν
ξηρὰν τοῦ θέματος καὶ κρατηθέντα παρὰ τῶν εἰρημένων Σκλά-
βων ἀοίκητα καὶ ἔρημα ἴστανται, μηδενὸς κατοικοῦντος ἐν
αὐτοῖς.

15

Κ ε φ ἄ λ α ι ο ν λ.

διήγησις περὶ τοῦ θέματος Δελματίας.

Εἰ πῦσιν ἢ γνῶσις καλόν, καὶ ἡμεῖς ἄρα τῶν πραγμά-
των τὴν γνῶσιν καταλαμβάνοντες οὐ πόρρω τούτου γινώμεθα.
Ἔθεν καὶ πᾶσι φανερὰν ποιοῦμεν τῶν μεθ' ἡμᾶς πῆ μὲν τοῦ- 20
των τὴν δῆλωσιν πῆ δὲ ἐτέμων τινῶν ἀξιολόγων, ἵνα δι-
πλοῦν ἐπανακολουθῆ τὸ καλόν. τοῖς οὖν καὶ τῆς Δελματίας

10 Σκερδὰ M

13 εἰρημένων add B

19 γινόμεθα?

est aliud quoque templum rotundum S. Trinitatis, et supra illud rursum
aliud instar catechumenorum, itidem rotundum, in quod cochlea ascen-
ditur.

Insulae parvae sunt Dalmatiae subiacentes Beneventum usque
frequentes plurimaeque, ita ut tempestatem illic naves nunquam ti-
meant. ex illarum una est urbs Becla, ex alia Arbe, ex alia Opsara,
ex alia rursum Lumbricatum; quae omnes in hodiernum usque diem
habitantur; reliquae vero habitatoribus vacuae desertas urbes habent,
quarum haec sunt nomina, Catautrebena, Pizuch, Selbo, Scerda, Aloëp,
Scirdacissa, Pyrotima, Meleta, Estiunez, et aliae complures, quarum
nomina ignorantur. reliquae vero urbes, quae in continente thematis
sunt et a Sclavis praedictis captae fuerant, desertae sunt et inco-
las nullos habent.

30. de Themate Dalmatiae narratio.

Si pulcrum quid omnibus est cognitio, igitur nos quoque rerum
notitiam comprehendentes non longe ab eo aberimus. unde partim
haec partim alia relatu digna ad posteros transmittemus, ut duplex

τὴν παρὰ ληψιν ζητοῦσιν, ὅπως ἐλήφθη παρὰ τῶν Σκλαβικῶν
 ἔθνων, ἐντεῦθεν ἔστι μαθεῖν. ἀλλὰ πρότερον τὴν θέσιν αὐ-
 τῆς διηγητέον. ἐκ παλαιοῦ μὲν τοίνυν ἡ Δελματία τὴν ἀρ-
 χὴν μὲν εἶχεν ἀπὸ τῶν συνόρων Συρραχίου ἤγουν ἀπὸ Ἀν-
 5 τιβάρως, καὶ παρεστίνετο μὲν μέχρι τῶν τῆς Ἰστρίας ὄρων,
 ἐπλατύνετο δὲ μέχρι τοῦ Δανουβίου ποταμοῦ. ἦν δὲ ἅπασα
 ἡ τοιαύτη περιχώρος ὑπὸ τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν, καὶ ἐνδοξό-
 τερον τῶν ἄλλων ἐσπερίων θεμάτων τὸ τοιοῦτον θέμα ἐτύγ-
 χανεν· πλὴν παρελήφθη παρὰ τὴν Σκλαβινικῶν ἔθνων τρό-
 10 πῳ τοιῷδε. κάστρον ἐστὶ πλησίον Ἀσπαλάθου ὃ Σαλώνα λέ-
 γεται, ἔργον Διοκλητιανοῦ βασιλέως. ἀλλ' ἡ μὲν Ἀσπάλα-
 θος καὶ αὐτὴ παρὰ Διοκλητιανοῦ ἐκτίσθη, καὶ τὰ αὐτοῦ βα-
 σιλικὰ ἐκτίσε ἐτύγχανον· εἰς δὲ Σαλώναν κατήκον οἱ μεγα-
 στιάνες αὐτοῦ καὶ τῶν ὄχλων ἱκανοί. ὑπῆρχε δὲ τὸ τοιοῦτον
 15 κάστρον κεφαλὴ πάσης τῆς Δελματίας. ἤθροίζοντο οὖν ἀπὸ
 πᾶν ἔτος ἐκ τῶν λοιπῶν κάστρον τῆς Δελματίας σιρατιώται
 ἔφιπποι, καὶ ἀπεστέλλοντο ἀπὸ τῆς Σαλώνας μέχρι τῶν χι-
 λίων, καὶ ἐφύλαττον εἰς τὸν Δανουβίου ποταμὸν ἕνεκα τῶν
 Ἀβάρων· οἱ γὰρ Ἀβάρεις ἐκεῖθεν τοῦ Δανουβίου ποταμοῦ
 20 τὰς διατριβὰς ἐποιοῦντο, ἔνθα ἀρτίως εἰσὶν οἱ Τοῦρκοι, νο-
 μάδα βίον ζῶντες. ἀπερχόμενοι δὲ οἱ Δελματίας κατ' ἔτος
 ἔβλεπον πολλάκις ἐκεῖθεν τοῦ ποταμοῦ τὰ τε κτῆνη καὶ τοὺς
 ἀνθρώπους. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς κατὰ τινα χρόνον διαπερᾶσαι

7 τοιαύτη ἡ vulgo

17 τὴν Σαλώνα M

inde bonum sequatur. quamobrem de Dalmatia scire cupientibus,
 quomodo a Sclavicis nationibus capta fuerit, hinc discere licet. sed
 primo situs eius narrandus est. antiquitus igitur Dalmatia incipiebat
 a confiniis Dyrrachii sive ab Antibari, et ad Istriae montes usque
 pertingebat, in latitudine vero ad Danubium flumen se extendebat;
 eratque omnis ille finitimus tractus sub Romanorum potestate, et
 praestantissimum thema omnium occidentalium habebatur. ceterum
 a Sclavis occupata fuit hoc modo. prope Aspalathum urbs Salona
 est a Diocletiano imperatore condita, quemadmodum et Aspalathus,
 ubi palatium item eius erat: Salonam vero magnates colebant et
 magna populi multitudo. atque haec urbs Dalmatiae totius caput
 erat. congregabantur itaque quotannis ex reliquis Dalmatiae urbibus
 equites, et mittebantur Salona usque ad mille ad flumen Danubium,
 ut ibi excubias contra Abares agerent. Ad illam enim Danubii par-
 tem Abares tunc commorabantur, ubi hodie Turcae degunt, nomadum
 instar viventes. venientes autem quotannis Dalmatae cum saepe illic
 iumenta hominesque viderent, traicere illis aliquando visum fuit, et

καὶ ἐρευνῆσαι τίνες εἰσὶν οἱ ἐκεῖσε τὴν δίκαιαν ἔχοντες. περῶ-
σαντες οὖν εὗρον τὰς γυναῖκας τῶν Ἀβάρων καὶ τὰ παιδία
μόνα, τοὺς ἄνδρας δὲ καὶ τὴν ἀκμάζουσαν ἱλικίαν ἐν ταξει-
δίῳ. ἄφω οὖν ἐπιπεσόντες ἠχμαλώτευσαν αὐτούς, καὶ ὑπέ-
στρεψαν ἀταλαιπώρους, ἀποκομίσαντες τὴν τοιαύτην πραιδίαν 5
εἰς Σαλῶνα. ὡς οὖν ὑπέστρεψαν οἱ Ἀβάρεις ἐκ τοῦ ταξει-
δίου καὶ τὸ γενόμενον ἀφ' ὧν ἔπαθον ἔμαθον, ἐταράχθησαν
μὲν, ἠγνόουν δὲ ὁπόθεν αὐτοῖς ἡ τοιαύτη πληγὴ προσεγένετο.
ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς παραφυλάξαι τὸν καιρὸν καὶ μαθεῖν τὸ
πᾶν ἐξ αὐτοῦ. ἐπεὶ οὖν κατὰ τὸ σύνηδες αὐθις οἱ ταξεῶται 10
ἀπεσιτάλησαν ἀπὸ Σαλῶνος, ἦσαν δὲ οὐκ ἐκεῖνοι ἀλλ' ἕτεροι,
ταῦτά ἐκείνοις καὶ οὗτοι κατὰ βουλὰς ἔδεντο. διεπέρασαν
οὖν κατ' αὐτῶν, ἐντυχόντες δὲ αὐτοῖς συνηγμένοις ὁμοῦ, οὐχ
ὡς τὸ πρότερον ἐσκορπισμένοις, οὐ μόνον οὐδὲν [οὐκ] ἐποίη-
σαν ἀλλὰ καὶ τὰ πάντων δεινότατα ἔπαθον· οἱ μὲν γὰρ αὐ- 15
τῶν ἐσφάγησαν, οἱ δὲ λοιποὶ ἐχειρώθησαν ζῶντες, καὶ οὐδεὶς
ἐκείνων τῶν χειρῶν ἐξέφυγεν. ἐξετάσαντες δὲ αὐτούς τίνες
καὶ ὅθεν εἰσὶ, καὶ ἀναμαθόντες ὅτι ἐξ αὐτῶν ἔπαθον τὴν εἰ-
ρημένην πληγὴν, εἶτι δὲ καὶ περὶ τῆς ποιότητος τοῦ τόπου
αὐτῶν ἐρευνήσαντες, καὶ ὅσον ἐξ ἀκοῆς ἐρασιθέντες, ἐκράτη- 20
σαν τοὺς ζῶντας δεσμίους, καὶ ἐνεδύσαντο τὰ ἱμάτια αὐτῶν
καθὰ ἐκεῖνοι, καὶ δὴ τοὺς ἵππους ἀναβάντες, ἐπὶ χεῖρας τὰ
τε φλάμουλα καὶ τὰ λοιπὰ σημεῖα ἃ ἐπεφέροντο μετ' αὐτῶν,

14 ἐκοπίασαν M

22 ἐπὶ] λαβόντες ἐπὶ?

investigare quinam ibi degerent. cum itaque traiecissent, Abarum
feminas et pueros solos invenerunt, viris et iuvenibus ad expeditionem
bellicam profectis; unde subito ingruentes omnes ceperunt, nul-
loque accepto damno reversi sunt, praeda hac Salonam abducta. Abares
autem ex bellica expeditione reversi re cognita consternati qui-
dem erant, at unde vulnus hoc ipsis inflictum esset, ignorabant;
quamobrem observandum sibi tempus statuunt et ab eo omnia dis-
cenda. postquam igitur pro more rursum missi sunt Salona prae-
sidiarii, alii a primis, idem consilium et ipsi ceperunt traieceruntque
contra Abares. incidentes vero in illos non sparsos, ut antea, sed
collectos, non solum nihil effecerunt, sed omnium gravissima passi
sunt, partim caesi partim capti; neque quisquam fuit qui e manibus
illorum evaderet. percontati vero quinam et unde essent, intellecto-
que ab ipsis se mala supra commemorata perpessos esse, insuper de
loco qualitate inquirentes, quasi ex auditu amore accensi in vinculis
eos tenuerunt, et vestibus eorum sumptis equisque conscensis, flam-
mula et reliqua signa, quae socum attulerunt, tollentes more exer-

ἀπῆραν πάντες φοσσατικῶς καὶ κατὰ τῆς Σαλῶνος ὄρμησαν.
 ὡς οὖν καὶ τὸν καιρὸν ἔμαθον ζητήσαντες καθ' ὃν οἱ ταξεῶ-
 ται ἐκ τοῦ Δανουβίου ἐπέστρεφον (ἦν δὲ τὸ μέγα καὶ ἅγιον
 σάββατον), ἦλθον καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν. καὶ τὸ μὲν
 5 πλῆθος, ὅτε δῆπου πλησίον ἐγένοντο, τοῦ φοσσαίου ἀπεκρύβη·
 μέχρι δὲ τῶν χιλιῶν, οἵτινες τοὺς τε ἵππους καὶ τὰς στολάς
 εἰς ἀπίτην ἐκέκτηντο τῶν Δελματινῶν, ἐξήλασαν. ἀναγνωρί-
 σαντες δὲ οἱ τοῦ κάστρου τὰ τε σημεῖα καὶ τὴν ἀμφίωσιν
 αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἡμέραν ὡς ἔθουε ὄντος αὐτοῦ τοῦ ὑπο-
 10 στρέφειν ἐν αὐτῇ, ἤνοιξαν τὰς πόρτας καὶ ἐπεδέξαντο αὐτούς
 μετὰ περιχαρείας. ἐκεῖνοι δὲ ἄμα τοῦ εἰσελθεῖν τὰς τε πόρ-
 τας ἐκράτησαν, καὶ δῆλῃν διὰ σημείου τὴν πρῶξιν τῆ φοσ-
 σάτῃ πεποιηκότες συνεισδραμεῖν καὶ συνεισελθεῖν παρεσκέυ-
 ασαν. κατέσφαξαν οὖν πάντας τοὺς τῆς πόλεως, καὶ ἔκτοτε κα-
 15 τεκράτησαν πᾶσαν τὴν χώραν Δελματίας καὶ κατεσκήνωσαν ἐν
 αὐτῇ. μόνα δὲ τὰ πρὸς θάλασσαν πολίχνια οὐ συνέδωκαν
 αὐτοῖς, ἀλλὰ κατεῖχοντο παρὰ τῶν Ῥωμαίων διὰ τὸ εἶναι P 95
 τὸν πόρον τῆς ζωῆς αὐτῶν ἐκ τῆς θαλάσσης. ἰδόντες οὖν
 οἱ Ἀβάρεις καλλίστην οὖσαν τὴν τοιαύτην γῆν κατεσκήνωσαν
 20 ἐν αὐτῇ. οἱ δὲ Χρωβάτοι κατέκωπον τρηκαῦτα ἐκείθεν Βα-
 γιβαρείας, ἐνθα εἰσὶν ἀρτίως οἱ Βελοχρωβάτοι. μία δὲ γε-
 νεὰ διαχωρισθεῖσα ἐξ αὐτῶν, ἤγουν ἀδελφοὶ πάντε, ὃ τε Κλου-
 κάς καὶ ὁ Λόβελος καὶ ὁ Κοσέντζης καὶ ὁ Μουχλὸς καὶ ὁ
 Χρωβάτος, καὶ ἀδελφαὶ δύο, ἡ Τοῦγα καὶ ἡ Βοῦγα, μετὰ

citus, Salonam petierunt. cognito igitur tempore quo a Danubio re-
 dire soliti erant praesidarii, quod erat magnum sabbatum, eodem die
 venerunt. multitudo autem omnis, cum urbi appropinquaret, sese
 occultavit: mille vero, qui equos et vestes Dalmatarum sumpserant,
 ut fallerent, ulterius perrexerunt. oppidani cognitis signis suis et
 vestitu, praeterea die quo redire ipsis solenne, portis apertis gratu-
 labundi eos exceperunt. illi vero statim ac intrassent portas occu-
 pant, et signo reliquis, qui in insidiis erant, dato, accurrere ac in-
 gredi iubent. interfecerunt itaque omnes cives, et ex eo tempore
 Dalmatiam universam occuparunt, sedemque illic suam collocarunt,
 exceptis oppidulis mari adiacentibus, quae se ipsis non tradiderunt,
 sed in Romanorum potestate permanebant eo quod ex mari victita-
 rent. videntes itaque Abares pulcherrimam esse hanc terram, sedes
 illic posuerunt. Chrobati vero tunc habitabant ultra Bagibaream,
 ubi nunc sunt Belochrobati. una autem generatio, quinque fratres,
 Clucas Lobelus Cosentzes Muchlo Chrobatus, duaeque sorores, Tuga
 et Buga, una cum suis populis discedens ab ipsis in Dalmatiam ve-
 nit, ubi Abares incolas invenerunt; belloque per annos aliquot inter

τοῦ λαοῦ αὐτῶν ἦλθον εἰς Δελματίαν, καὶ εἶρον τοὺς Ἀβάρους κατέχοντας τὴν τοιαύτην γῆν. ἐπὶ τινος οὖν χρόνου πολεμοῦντες ἀλλήλοις ὑπερίσχυσαν οἱ Χρωβάτοι, καὶ τοὺς μὲν τῶν Ἀβάρων κατέσφαξαν, τοὺς δὲ λοιποὺς ὑποταγῆναι κατηνάγκασαν. ἔκτισε οὖν κατεκρατήθη ἡ τοιαύτη χώρα παρὰ 5 τῶν Χρωβάτων· καὶ εἰσὶν ἀκμὴν ἐν Χρωβατίᾳ ἐκ τοῦ τῶν Ἀβάρων, καὶ γινώσκονται Ἀβάρεις ὄντες. οἱ δὲ λοιποὶ Χρωβάτοι ἔμειναν πρὸς Φραγγίαν, καὶ λέγονται ἀρτίως Βελοχρωβάτοι ἦγον ἄσπροι Χρωβάτοι, ἔχοντες τὸν ἴδιον ἄρχοντα· ὑπόκεινται δὲ ὧτι τῷ μεγάλῳ ῥηγὶ Φραγγίας τῆς καὶ Σαξίας, 10 καὶ ἀβάπτιστοι τυγχάνουσι, συμπεθερίας μετὰ τοὺς Τούρκους καὶ ἀγύπας ἔχοντες. ἀπὸ δὲ Χρωβάτων τῶν ἐλθόντων ἐν Δελματίᾳ διεχωρίσθη μέρος τι, καὶ ἐκράτησε τὸ Ἰλλυρικὸν καὶ τὴν Παννονίαν· εἶχον δὲ καὶ αὐτοὶ ἄρχοντα ἀντιέξουσιον, διαπεμπόμενον πρὸς τὸν ἄρχοντα Χρωβατίας κατὰ 15 φιλίαν. μέχρι δὲ χρόνων τινῶν ὑπετάσσοντο καὶ οἱ ἐν Δελματίᾳ ὄντες Χρωβάτοι τοῖς Φράγγοις, καθὼς καὶ πρότερον ἐν τῇ χώρᾳ αὐτῶν· τοσοῦτον δὲ ἐσκληρύνοντο οἱ Φράγγοι πρὸς αὐτοὺς ὅτι τὰ ὑπομάσθια τῶν Χρωβάτων φρονεούντες προσέριπτον αὐτὰ σκύλαξι. μὴ δυνάμενοι δὲ οἱ Χρωβάτοι ταῦτα παρὰ τῶν Φράγγων ὑφίστασθαι διέστησαν ἀπ' αὐτῶν, φρονεύσαντες καὶ οὐκ εἶχον ἄρχοντας ἐξ αὐτῶν· ὄθεν ἐστράτευσαν κατ' αὐτῶν ἀπὸ Φραγγίας φοσεάτον μέγα, καὶ ἐπὶ ὅπτῳ χρόνους πολεμήσαντες ἀλλήλοις ὄψε καὶ μόγις ὑπερί-

6 ἐκ τοῦς] ἔθνος Bandurius

eos gesto vicerunt Chrobati, Abarumque alios interfecerunt, alios parere sibi coegerunt: atque ex illo tempore a Chrobatis possessa haec regio fuit, suntque etiamnum in Chrobatia Abarum reliquiae, et Abares esse cognoscuntur. ceteri vero Chrobati versus Franciam commorabantur, et appellantur hodie Belochrobati sive Chrobati albi, qui proprio principi subiecti sunt. parent autem Othoni magno regi Franciae, quae et Saxonia; baptismique expertes affinitatem cum Turcis et amicitiam contrahunt. at a Chrobatis, qui in Dalmatiam venerunt, pars quaedam secessit, et Illyricum atque Pannoniam occupavit: habebantque et ipsi principem supremum, qui ad Chrobatiae tantum principem amicitiae ergo legationem mittebat. per aliquot vero annos etiam Dalmatiam incolentes Chrobati Francis subiiciebantur, quemadmodum et antea cum in ipsorum terra degerent. tanta autem in eos crudelitate utebantur Franci, ut lactentes adhuc eorum pueros occidentes canibus obicerent. quae res cum intolerabilis Chrobatis esset, facto dissidio principes quos ex ipsis habebant interemerunt; unde magnus contra eos exercitus movit e Francia, et post septem

σχουσαν οἱ Χρωβάτοι, καὶ ἀπέβλεον τοὺς Φράγγους πάντας καὶ τὸν ἄρχοντα αὐτῶν Κοτζιλιν καλούμενον. ἔκτοτε δὲ μείναντες αὐτοδέσποτοι αὐτόνομοι ἐξητήσαντο τὸ ἅγιον βάπτισμα παρὰ τοῦ Ῥώμης· καὶ ἀπεστάλησαν ἐπίσκοποι καὶ ἐβάπτισαν αὐτοὺς ἐπὶ Πορίνου τοῦ ἄρχοντος αὐτῶν. διαιμερίσθη οὖν ἡ χώρα αὐτῶν εἰς ζουπανίας ἰα΄, ἦγον ἡ Χλεβίανα, ἡ Τζέντζηνα, τὰ Ἥμοτα, ἡ Πλέβα, ἡ Πιεσέντα, ἡ παραθαλασσία, ἡ Βρεβέρα, ἡ Νόνα, ἡ Τνήνα, ἡ Σίδραγα, ἡ Νίνα· καὶ ὁ βοῖνος αὐτῶν κρατεῖ τὴν Κρίβασαν, τὴν Αἰτζαν καὶ τὴν 10 Γουτζηκᾶ. καὶ ἡ μὲν εἰρημένη Χρωβατία, ἀλλὰ καὶ οἱ λοιποὶ Σκλαβῖνοι διάκεινται οὕτως· ἡ δὲ Διούκλχη πλησιάζει πρὸς τὰ καστέλλια τοῦ Δυρραχίου ἦγον πρὸς τὸν Ἐλισσὸν καὶ πρὸς τὸν Ἐλκύνιον καὶ τὴν Ἀντίβαριν, καὶ ἔρχεται μέχρι τῶν Δεκατέρων, πρὸς τὰ ὄρεινὰ δὲ πλησιάζει τῇ Σερβλίᾳ. 15 ἀπὸ δὲ τοῦ κάστρου τῶν Δεκατέρων ἄρχεται ἡ ἄρχοντία Τερβουνίας, καὶ παρεκτείνεται μέχρι τοῦ Ῥαουσίου, πρὸς δὲ τὰ ὄρεινὰ αὐτῆς πλησιάζει τῇ Σερβλίᾳ. ἀπὸ δὲ τοῦ Ῥαου- p 96 σίου ἄρχεται ἡ ἄρχοντία τῶν Ζαχλούμων καὶ παρεκτείνεται μέχρι τοῦ Ὀροντίου ποταμοῦ, καὶ πρὸς μὲν τὴν παραθαλασσίαν πλησιάζει τοῖς Παγανοῖς, πρὸς δὲ τὰ ὄρεινὰ εἰς ἄρκτον ἀπὸ δὲ τοῦ Ὀροντίου ποταμοῦ ἄρχεται ἡ Παγανία, καὶ παρεκτείνεται μέχρι τοῦ ποταμοῦ τῆς Ζεκίνας, τρεῖς ἔχουσα μὲν πλησιάζει τοῖς Χρωβάτοις, εἰς κεφαλὴν δὲ τῇ Σερβλίᾳ. ζουπανίας, τὴν Ῥάστωτζαν καὶ τὸ Μοκρὸν καὶ τὸ Δαλέν.

10 Γουτζησκά Β

annorum bellum aegre tandem superiores facti Chrobati omnes Francos eorumque principem Cottilin e medio sustulerunt. et extnde liberi ac sui iuris facti sacrum baptismum a Romano pontifice petierunt, missique episcopi ipsos baptizarunt, principatum tenente Porino. divisio autem est eorum regio in zupanias 11, quarum nomina Chlebiania Tzentzona Emota Pleba Pesenta Parathalassia Brebera Nona Tzona Sidraga Nina; ipsorumque Banus tenet Cribasam Litzam et Gutzecam. et quidem praedicta Chrobatia cum reliquis Sclabinis ita sita est. Dioclea porro propinqua est Dyrrachii oppidis Elisso Helcynio et Antibari, extenditurque Decatera usque; montana autem Serviae finitima sunt. a Decateris vero incipit Terbuniae principatus, porrigitque se Rausium usque, at versus montana Serviae adiacet. a Rausio Zachlamorum principatus initium habet, et protenditur ad Orontium flumen usque; oraque maritima Paganis, montana quae ad septentrionem Chrobatis, quae in fronte, Serviae contermina est. ab Orontio flumine Paganis incipit, et porrigitur usque ad Zentnam flumen et zupanias tres habet, Rastotzam Mocrum ac Dalez; et quidem duae zupaniae, Rastotza ac Mocrum, ad mare sitae sunt et sa-

καὶ αἱ μὲν δύο ζουπανίαι, ἦγουν ἡ Ῥάσιωτιζα, καὶ ἡ τοῦ Μοκροῦ, πρόσκεινται τῇ θαλάσῃ· αἵτινες καὶ σαγήνας ἔχουσιν· ἡ δὲ τοῦ Δαλενοῦ μηκότεν ἐστὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐκ τῆς ἐργασίας ζῶσι τῆς γῆς. πλησιάζουσι δὲ αὐτοῖς νῆσοι τέσσαρες, τὰ Μέλετα, τὰ Κούρκουρα, ἡ Βάριζω καὶ ὁ Φά-5 ρος, κάλλισται καὶ εὐφορώταται, ἐρημόκαστρα ἔχουσαι καὶ ἐλώνας πολλούς· οἰκοῦσι δὲ ἐν αὐταῖς καὶ ἔχουσι τὰ κτήνη αὐτῶν καὶ ἐξ αὐτῶν ζῶσιν. ἀπὸ δὲ τῆς Ζεντίας τοῦ ποταμοῦ ἄρχεται ἡ χώρα τῆς Χρωβατίας, καὶ παρεκτείνεται πρὸς μὲν τὴν παραθαλασσίαν μέχρι τῶν συνόρων Ἰστρίας ἦγουν 10 τοῦ κάστρου Ἀλβούνου· πρὸς δὲ τὰ ὄρεινά καὶ ὑπέρκειται μέχρι τινὸς τῷ Θέματι Ἰστρίας, πλησιάζει δὲ πρὸς τὴν Τζέντινα καὶ τὴν Χλέβενα τῇ χώρᾳ Σερβλίας· ἡ γὰρ χώρα Σερβλίας εἰς κεφαλὴν μὲν ἐστὶ πασῶν τῶν λοιπῶν χωρῶν, πρὸς ἄρκιον δὲ πλησιάζει τῇ Χρωβατίᾳ, πρὸς μεσημβρίαν δὲ τῇ 15 Βουλγαρίᾳ. ἅψ' οὗ δὲ κατεσκήνωσαν οἱ εἰρημένοι Σκλάβοι, κατεκράτησαν πᾶσαν τὴν περίχωρον Δελματίας. ἐργάζοντο δὲ τὰ κάστρα τῶν Ῥωμαίων τὰς νήσους, καὶ ἔζον ἐξ αὐτῶν· ὑπὸ δὲ τῶν Παγανῶν καθ' ἐκάστην ἐπαιχμαλωτιζόμενοι καὶ ἀφανιζόμενοι κατέλιπον τὰς τοιαύτας νήσους, βουλόμενοι εἰς 20 τὴν ἡπειρον ἐργάζεσθαι. ἐκωλύοντο δὲ παρὰ τῶν Χρωβατῶν· οὐπω γὰρ ἐτέλουν αὐτοῖς φόρους, ἀλλὰ πάντα ἕπερ ἀρτίως παρέχουσι τοῖς Σκλάβοις, τῷ στρατηγῷ ταῦτα παρεῖχον. ἀδυνατίως δὲ ἔχοντες τοῦ ζῆν προσῆλθον Βασιλεῖψ τῷ

genas habent, Daleni vero zupania procul mari sita est, et eius incolae ex agricultura vivunt. habent quoque Pagani in propinquo insulas quattuor, Meletam Curcuram Barzum et Pharus, omnes pulcherrimas fertilissimasque; oppida item deserta et paludes multas, in quibus habitant et iumenta alunt, unde victum parant. a Zentima autem fluvio Chrobatia incipit, extenditurque versus mare ad Istriam usque confinia sive Alburnum urbem; versus montana aliquatenus etiam supra Istriam Thema excurrit, ac versus Tzentina et Chlebena Serviae regionem attingit. Servia autem in fronte habet ceteras omnes regiones: ad septentrionem quidem Chrobatiae propinqua est, ad meridiem vero Bulgariae. ex quo dicti iam Sclavi inhabitaverunt, finitima Dalmatiae omnia occupaverunt, urbesque Romanorum insulas colebant, ex iisque vivebant: at cum quotidie a Paganis captivi abducerentur et exterminarentur, insulas deseruerunt, continentem colere volentes. verum a Chrobatibus prohibebantur, cum nondum illis tributa pendissent: nam ea quae hodie Sclavis pendunt, tunc praetori exhibebant. sed cum vitam tolerare non possent, ad Basilium illum praeclarum

αοιδίμῳ βασιλεῖ, ἀναδιδάξαντες τὰ εἰρημένα πάντα, ὃ οὖν
 αοιδίμος ἐκεῖνος βασιλεὺς Βασίλειος προετρέψατο πάντα τὰ
 δίδόμενα τῇ στρατηγῷ δίδοσθαι παρ' αὐτῶν τοῖς Σκλάβοις
 καὶ εἰρηνικῶς ζῆν μετ' αὐτῶν, καὶ βραχὺ τι δίδοσθαι τῇ
 5 στρατηγῷ, ἵνα μόνον δεῖκνυται ἢ πρὸς τοὺς βασιλεῖς τῶν
 Ῥωμαίων καὶ πρὸς τὸν στρατηγὸν αὐτῶν ὑποταγῇ καὶ δου-
 λωσις. καὶ ἔκτοτε ἐγένοντο πάντα τὰ τοιαῦτα κάστρα ὑπό-
 10 φορα τῶν Σκλάβων, καὶ τελοῦσιν αὐτοῖς πάκτα, τὸ μὲν κά-
 στρον ἢ Ἀσπάλαθος νομίσματα σ', τὸ κάστρον τὸ Τετραγ-
 γούριον νομίσματα ρ', τὸ κάστρον τὰ Διάδωρα ρι', τὸ κάστρον
 τὰ Ὀψαρα ρ', τὸ κάστρον ἢ Ἀρβη ρ', τὸ κάστρον ἢ Βέκλα ρ',
 ὡς ὁμοῦ νομίσματα ψι', ἐκτός οἶνον καὶ ἐτέρων διαφορῶν
 εἰδῶν· ταῦτα γὰρ πλείονύ εἰσιν ὑπὲρ τὰ νομίσματα. τὸ
 15 δὲ κάστρον τὸ Ῥαούσιον μέσον τῶν δύο χωρῶν πρὸςκει-
 ται, τῶν τε Ζαχλούμων καὶ τῆς Τερβουνίας· ἔχουσι δὲ καὶ P 97
 τοὺς ἀμπελῶνας αὐτῶν εἰς ἀμφοτέρας τὰς χώρας, καὶ τελοῦσι
 πρὸς μὲν τὸν ἄρχοντα τῶν Ζαχλούμων νομίσματα λς', πρὸς
 δὲ τὸν ἄρχοντα Τερκουνίας νομίσματα λς'.

Κ ε φ á λ α ι ο ν λ á.

20 περὶ τῶν Χρωβάτων, καὶ ἧς νῦν οἰκοῦσι χώρας.
 Ὅτι οἱ Χρωβάτοι οἱ εἰς τὰ Δελματίας νῦν κατοικοῦντες

9 δ] ὁ vulgo 10 ρ' M 12 νομίσμ.] λίτρας M

imperatorem accesserunt, eumque res a nobis commemoratas edocue-
 runt. is itaque imperator auctor fuit ut ea omnia quae praetori sol-
 vebant, Sclavis darent pacis causa, et praetori exiguum aliquid pen-
 derent, ad ostendendam duntaxat Romanis imperatoribus et ipsorum
 praetori debitam subiectionem ac servitutem. atque ex illo tempore
 omnes istae urbes Sclavorum tributariae pacta ipsis solvunt, Aspala-
 thus quidem urbs nomismata ducenta, Tetrangurium nomismata cen-
 tum, Diadora centum et decem, Opsara centum, Arbe centum, Becla
 centum, ita ut universim essent nomismata septingenta et decem,
 excepto vino et ceteris speciebus diversis, quas praeter praedictam
 nomismatum summam exhibebant. ceterum Ragusium nomismata
 iacet inter has duas regiones, inter Zachlumorum regionem Terbu-
 niamque; et habent Ragusini cives in utraque hac regione etiam vi-
 neas suas, penduntque Zachlumorum quidem principi nomismata tri-
 ginta sex, Terbuniae vero principi totidem.

31. de Chrobatibus et terra quam nunc incolunt.

Chrobati, qui Dalmatiae partes nunc inhabitant, a Chrobatibus

μέρη ἀπὸ τῶν ἀβαπτίστων Χρωβάτων· καὶ τῶν ἄσπρων ἐπονομαζομένων κατὰγονται, οἵτινες Τουρκίας μὲν ἐκείθεν Φραγίας δὲ πλησίον κατοικοῦσι, καὶ συνοροῦσι Σκλάβοις τοῖς ἀβαπτίστοις Σέρβλοις. τὸ δὲ Χρωβάτοι τῇ τῶν Σκλάβων διαλέκτῳ ἐρμηνεύεται, τουτέστιν οἱ τὴν πολλὴν χώραν κατέχοντες. οἱ δὲ αὐτοὶ Χρωβάτοι εἰς τὸν βασιλέα τῶν Ῥωμαίων Ἡράκλειον πρόσφυγες παρεγένοντο πρὸ ταῦ τοὺς Σέρβλους προσφυγεῖν εἰς τὸν αὐτὸν βασιλέα Ἡράκλειον, κατὰ τὸν καιρὸν ὃν οἱ Ἀβάρεις πολεμήσαντες ἀπ' ἐκεῖσε τοὺς Ῥωμῆανους ἐναπεδίωξαν, οὓς ὁ βασιλεὺς Διοκλητιανὸς ἀπὸ Ῥώμης ἀγαγὼν ἐκείσε κατεσκήνωσε· διὸ καὶ Ῥωμῆανοὶ ἐκλήθησαν διὰ τὸ ἀπὸ Ῥώμης μετοίκους αὐτοὺς γενέσθαι ἐν ταῖς τοιαύταις χώραις, ἧγουν τῆς νῦν καλουμένης Χρωβατίας καὶ Σερβλίας. παρὰ δὲ τῶν Ἀβάρων ἐκδιωχθέντες οἱ αὐτοὶ Ῥωμῆανοὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ αὐτοῦ βασιλέως Ῥωμαίων Ἡρακλείου, αἱ τούτων ἔρημοι καθεστήκασι χώραι. προστάξει οὖν τοῦ βασιλέως Ἡρακλείου οἱ αὐτοὶ Χρωβάτοι κατεπολεμήσαντες καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε τοὺς Ἀβάρους ἐκδιώξαντες, Ἡρακλείου τοῦ βασιλέως κελύσει ἐν τῇ αὐτῇ τῶν Ἀβάρων χώρα, εἰς ἣν νῦν οἰκοῦσι, κατεσκήνωσαν· εἶχον δὲ οἱ αὐτοὶ Χρωβάτοι τῷ τότε καιρῷ ἄρχοντα τὸν πατέρα τοῦ Ποργά. ὁ δὲ βασιλεὺς Ἡράκλειος ἀποστείλας καὶ ἀπὸ Ῥώμης ἀγαγὼν ἱερεῖς, καὶ ἐξ αὐτῶν ποιήσας ἀρχιεπίσκοπον καὶ ἐπίσκοπον καὶ πρεσβυτέρους

23 καὶ ἐπίσκοπον add B

baptismi expertibus, qui et albi appellantur, originem ducunt; qui sane ultra Turciam prope Franciam incolunt, et Sclavis contermini sunt non baptizatis Serviis. Chrobati autem dicuntur lingua Sclavorum, id est terram multum possidentes. atque hi ipsi Chrobati ad Romanorum imperatorem Heraclium confugerant, antequam Servii confugissent ad eundem imperatorem Heraclium, quo tempore Abares armis inde Romanos eiecerant; quos Roma adductos Diocletianus imperator illic habitare fecerat, unde et Romani nuncupati sunt, quod Roma venientes sedes posuissent in illis regionibus, nempe Chrobatia et Servia, uti nunc vocantur. pulsus vero Romanis illis ab Abaribus tempore eiusdem Romanorum imperatoris Heraclii, desolata eorum regio iacuit; quapropter iussu huius imperatoris iidem Chrobati armis arreptis Abares ex illis locis expulerant, et in ipsorum terra, quam etiam hodie tenent, sedes collocarunt. erat autem Chrobatibus illis tunc temporis princeps Porgae pater, Heracliusque imperator Roma per legatum sacerdotibus accersitis, constitutoque ex ipsis ar-

καὶ διακόνους, τοὺς Χρωβάτους ἐβάπτισεν· εἶχον δὲ τῷ τότε καιρῷ οἱ τοιοῦτοι Χρωβάτοι ἄρχοντα τὸν Ποργά.

Ὅτι ἡ τοιαύτη χώρα εἰς ἣν οἱ Χρωβάτοι κατεσκηνώθησαν ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν ἦν τοῦ βασιλέως τῶν Ῥωμαίων, ἐξ οὗ καὶ παλάτια καὶ ἵπποδρόμια τοῦ βασιλέως Διοκλητιανοῦ ἐν τῇ τῶν αὐτῶν Χρωβάτων χώρα μέχρι τῆς νῦν περιεφύζονται εἰς τὸ κάστρον Σαλώνας, πλησίον τοῦ κάστρου Ἀσπαλίδου.

Ὅτι οὗτοι οἱ βαπτισμένοι Χρωβάτοι ἐξῴθεν τῆς ἰδίας αὐτῶν χώρας πολεμεῖν ἀλλοτρίοις οὐ βούλονται· χρησμοὺν γάρ τινα καὶ ὄρισμὸν ἔλαβον παρὰ τοῦ πάπα Ῥώμης τοῦ ἐπὶ τοῦ Ἡρακλείου τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων ἀποστειλαντος ἱερεῖς καὶ τούτους βαπτίσαντος. καὶ γὰρ οὗτοι οἱ Χρωβάτοι, μετὰ τὸ αὐτοὺς βαπτισθῆναι, συνθήκας καὶ ἰδιόχειρα ἐποίησαντο καὶ πρὸς τὸν ἅγιον Πέτρον τὸν ἀπόστολον ὄρκους βεβαίους καὶ ἀσφαλεῖς, ἵνα μηδέποτε εἰς ἀλλοτρίαν χώραν ἀπέλθωσι καὶ πολεμήσωσιν, ἀλλὰ μᾶλλον εἰρηνεύειν μετὰ πάντων τῶν βουλομένων, λαβόντες καὶ παρὰ τοῦ αὐτοῦ πάπα Ῥώμης εὐχὴν τοιαύτην ὡς εἰ τινες ἄλλοι ἐθνικοὶ κατὰ τῆς τῶν αὐτῶν Χρωβάτων χώρας ἐπέλθωσιν καὶ πόλεμον ἐπενέγκωσιν, ἵνα ὁ τῶν Χρωβάτων θεὸς προσπολεμῇ καὶ προΐσταται, καὶ νίκας αὐτοῖς Πέτρος ὁ τοῦ Χριστοῦ μαθητῆς προξενῇ· μετὰ δὲ χρόνους πολλοὺς ἐν ταῖς ἡμέραις Τερπημέρη τοῦ ἄρχον-

2 τοιοῦτοι add B

19 αὐτῶν add B

22 αὐτῶν M

chiepiscopo episcopo presbyteris et diaconis, Chrobatos baptizavit. et tunc quidem Chrobatorum princeps erat Porga.

Regio autem haec quam incoluerant Chrobati, ab initio sub potestate erat Romanorum imperatoris; unde etiam in hodiernum usque diem palatia ac hippodromus Diocletiani imperatoris supersunt in regione Chrobatorum, in urbe Salona, quae est proxima urbi Aspalatho.

Hi autem Chrobati baptizati extra limites propriae terrae non libenter aliis bellum inferunt, idque quia oraculum quoddam sive statutum acceperunt a Romano pontifice, qui sub Heraclio Romanorum imperatore sacerdotes misit eosque baptizavit, Chrobati siquidem post acceptum baptismum pepigerunt et chirographis propriis datis S. Petro apostolo iuraverunt, nunquam se alienam terram armis invasuros, sed pacem habituros cum omnibus volentibus; et imprecationem vicissim a Romano pontifice acceperunt, ut si quando aliae gentes ipsorum Chrobatorum terram invaderent belloque infestarent, pro iis pugnaret vindexque esset eorum deus, victoriam conciliante Petro Christi discipulo. multis vero annis elapsis in diebus principis Terpemere, qui pater fuit principis Crasemere, e Francia, quae inter

τος, τοῦ πατρὸς τοῦ ἄρχοντος Κρουσημέρη, ἐλθὼν ἀπὸ Φραγ-
γίας τῆς μεταξὺ Χρωβατίας καὶ Βενετίας ἀνὴρ τις τῶν πάντων μὲν
εὐλαβῶν, Μαρτίνος ὀνόματι, σχῆμα δὲ κοσμικὸν περιβεβλημένος,
ὃν καὶ λέγουσιν οἱ αὐτοὶ Χρωβάτοι θαύματα ἱκανὰ ποιῆσαι·
ἀσθενῆς δὲ ὢν ὁ τοιοῦτος εὐλαβῆς ἀνὴρ καὶ τοὺς πόδας ἠρωτη- 5
ριασμένος, ὥστε ὑπὸ τεσσάρων καὶ βασιτάζεσθαι καὶ περιφέρε-
σθαι ὅπου δ' ἂν καὶ βούληται, τὴν τοιαύτην τοῦ ἀγιοτάτου πάπα
ἐντολὴν τοῖς αὐτοῖς Χρωβάτοις διατηρεῖν μέχρι τέλους ζωῆς
αὐτῶν ἐπεθέσειεν, ἐπευξάμενος δὲ καὶ αὐτὸς αὐτοῖς τὴν
ὁμοίαν τοῦ πάπα εὐχὴν. διὰ τοῦτο οὔτε αἱ σαγῆναι τῶν 10
τοιοῦτων Χρωβάτων οὔτε αἱ κοντοῦραι οὐδέποτε κατὰ τινας
πρὸς πόλεμον ἀπέρχονται, εἰ μὴ ἄρα τις κατ' αὐτῶν ἐπέλθοι.
πλὴν διὰ τῶν τοιούτων πλοίων ἀπέρχονται οἱ βουλόμενοι τῶν
Χρωβάτων διαικεῖν ἐμπόρια, ἀπὸ κύστρου εἰς κύτρον πε-
ριερχόμενοι τὴν τε Παγανίαν καὶ τὸν κόλπον τῆς Δελματίας 15
καὶ μέχρι Βενετίας.

Ὅτι ὁ ἄρχων Χρωβατίας ἐξ ἀρχῆς, ἦγον ἀπὸ τῆς βασι-
λείας Ἡρακλείου τοῦ βασιλέως, δουλικῶς ἐστὶν ὑποτεταγμένος
τῷ βασιλεῖ Ῥωμαίων, καὶ οὐδέποτε τῷ ἄρχοντι Βουλγαρίας
καθυπετάγη. ἀλλ' οὐδὲ Βούλγαρος ἀπῆλθε πρὸς πόλεμον 20
κατὰ τῶν Χρωβάτων, εἰ μὴ Μιχαὴλ ὁ ἄρχων Βουλγαρίας,
ὁ Βορώσης, ἀπελθὼν καὶ πολεμήσας αὐτοῖς καὶ μηδὲν ἀνύσαι
δυνηθεὶς εἰρήνευσε μετ' αὐτῶν, ξενιάσας τοὺς Χρωβάτους καὶ
ξενιασθεὶς παρὰ τῶν Χρωβάτων. ἀλλ' οὐδὲ πώποτε οἱ Χρω-

9 τε M

12 κατ' add B

Chrobatiam et Venetiam media est, veniens vir quidam Martinus no-
mine, maxime quidem pius sed habitu seculari, quem iidem quoque
Chrobati miracula fecisse plurima dicunt; hic porro vir pius imbe-
cillus admodum et pedibus mutilatus, ita ut a quattuor baiulis quo-
cunque vellet deferretur, illud sanctissimi pontificis mandatum Chro-
bati ad ultimum vitae finem servandum esse itidem sanxit, eadem
illis quae antea pontifex imprecatus. quapropter neque sagenae ipso-
rum Chrobatorum neque condurae unquam ad aliquem bello infe-
standum abeunt, nisi si quis eos adoriatur. sed huiusmodi navigiis
Chrobati, qui mercatus frequentant, ad emporia proficiscuntur, oppi-
datini circumeuntes Paganiam et sinum Dalmatiae Venetias usque.

Chrobatiae autem princeps ab initio, id est ab Heraclii imperatoria
temporibus, Romano imperatori, non Bulgariae principi subditus erat.
neque Bulgarus cum Chrobatis bellum gessit, praeter Michaëlem Bo-
rosen Bulgariae principem, qui sumptis armis bellum ipsis intulit,
sed cum nihil efficeret, muneribus datis et acceptis pacem fecit. ne-

βαῖτοι οὗτοι τοῖς Βουλγάροις πάντων δεδώκασιν, εἰ μὴ πολ-
λάκις ἀμφοτέροι ξενίᾳ τινα πρὸς ἀλλήλους παρέσχον φιλο-
φρονήσεως ἕνεκα.

Ἔστι ἡ βαπτισμένη Χρωβατία εἰσι κάστρα οἰκούμενα ἢ
5 Νόνα, τὸ Βελόγραδον, τὸ Βελίτζειν, τὸ Σκόρδονα, τὸ Χλε-
βένα, τὸ Στόλπον, τὸ Τενήν, τὸ Κόρι, τὸ Κλαβόκα.

Ἔστι ἡ βαπτισμένη Χρωβατία ἐκβάλλει καβαλλαρικὸν ἕως
τῶν ξ' αἰ, πεζικὸν δὲ ἕως χιλιάδας ρ' καὶ σαγήνας μέχρι τῶν
πί καὶ κοντούρας μέχρι τῶν ρ'. καὶ αἱ μὲν σαγήναι ἔχουσιν
10 ἀνὰ ἀνδρῶν μ', αἱ δὲ κονδοῦραι ἀνὰ ἀνδρῶν κ', αἱ δὲ μικρό-
τεραι κονδοῦραι ἀνὰ ἀνδρῶν ι'.

Ἔστι τὴν πολλὴν ταύτην δύναμιν καὶ τὸ τοῦ λαοῦ πλήθος
εἶχεν ἡ Χρωβατία μέχρι τοῦ ἀρχοντος Κρασημέρη, κάκεινον
μὲν τελευτήσαντος, τοῦ δὲ υἱοῦ αὐτοῦ Μιροσθλάβου ἀρξαν-
15 τος ἔτη τέσσαρα καὶ ὑπὸ τοῦ Πριβουνία βοεάνου ἀναιρε-
θέντος, καὶ διχονοιῶν καὶ πολλῶν διχοστασιῶν εἰς τὴν χώ-
ραν γενομένων, ἡλάττωται καὶ τὸ καβαλλαρικὸν καὶ τὸ πεζι-
κὸν καὶ αἱ σαγήναι καὶ αἱ κονδοῦραι τῆς ἐξουσίας τῶν Χρω- P 99
βάτων. ἀρτίως δὲ ἔχει σαγήνας λ', κονδοῦρας μεγάλας καὶ
20 μικράς, καὶ καβαλλαρικὸν καὶ πεζικόν.

Ἔστι ἡ μεγάλη Χρωβατία καὶ ἡ ἄσπερη ἐπονομαζομένη
ἀβύπτιστος τυγχάνει μέχρι τῆς σήμερον, καθὼς καὶ οἱ πλη-
σιάζοντες αὐτὴν Σέρβλοι. ὀλιγώτερον καβαλλαρικὸν ἐκβάλ-

15 Πριβουνίου Μ

que Chrobati unquam Bulgaris tributum dederunt, sed alteri alteros
saepe amicitiae ergo donis cohonestarunt.

Baptizatae vero Chrobatiae urbes habitatae istae sunt, Nona, Be-
logradum, Belitzin, Scordona, Chlebena, Stolpum, Tenen, Cori, Claboca.

Exhibetque equitum sexaginta milia, peditum centum milia, et
sagenas octoginta, conduras centum; et sagenae quidem quadraginta
viros habent, condurae vero viginti, nempe quae maiores: nam mino-
res decem viros tantum habent.

Atque haec quidem Chrobatiae potentia et copiae fuerunt usque
ad principatum Crasemere; quo mortuo cum Mirosthlabus filius, post-
quam quadriennium genti praefuisset, a Pribunia bano interfectus
esset, plurimis obortis dissidiis ac factionibus equitum peditumque
numerus valde imminutus est, item sagenarum ac condurarum. et
sagenas quidem nunc triginta, habet, conduras magnas parvasque, et
equitatum peditatumque.

Magna autem Chrobatia, quae etiam alba cognominatur, in ho-
diernum usque diem sine baptismo est, quemadmodum et finitimi
Servii: equitem peditemque non habet tam numerosum quam bap-
ti-

λουσιν, ὁμοίως καὶ περικὸν παρὰ τὴν βαπτισμένην Χρωβατίαν ὡς συνεχεότερον πραιδευόμενοι παρὰ τὰ τῶν Φράγγων καὶ Τούρκων καὶ Πατζινακιδῶν. ἀλλ' οὐδὲ σαγήνας κέκτηνται οὔτε κονδούρας οὔτε ἐμπορευτικὰ πλοῖα, ὡς μήκοθεν οὔσης τῆς θαλάσσης· ἀπὸ γὰρ τῶν ἐκεῖσε μέχρι τῆς θαλάσσης 5 ὁδὸς ἐστὶν ἡμερῶν λ'. ἡ δὲ θάλασσα εἰς ἣν διὰ τῶν ἡμερῶν λ' κατέρχονται, ἐστὶν ἡ λεγομένη Σκοτεινή.

Κ ε φ ἄ λ α ι ο ν λ β .

περὶ τῶν Σέρβλων καὶ ἧς γῆν οἰκοῦσι χώρας.

Ἰστίον ὅτι οἱ Σέρβλοι ἀπὸ τῶν ἀβαπτιστῶν Σέρβλων 10 τῶν καὶ ἄσπρων ἐπονομαζομένων κατάγονται, τῶν τῆς Τουρκίας ἐκεῖθεν κατοικούντων εἰς τὸν παρ' αὐτοῖς Βόϊκι τόπον ἐπονομαζόμενον, ἐν οἷς πλησιάζει καὶ ἡ Φραγγία, ὁμοίως καὶ ἡ μεγάλη Χρωβατία ἡ ἀβάπτιστος ἡ καὶ ἄσπρη προσαγορευομένη· ἐκεῖσε οὖν καὶ οὗτοι οἱ Σέρβλοι τὸ ἀπ' ἀρχῆς κατέ- 15 κουν. δύο δὲ ἀδελφῶν τὴν ἀρχὴν τῆς Σερβλίας ἐκ τοῦ πατρὸς διαδεξαμένον, ὃ εἰς αὐτῶν τὸ τοῦ λαοῦ ἀναλαβόμενος ἡμῖν εἰς Ἡράκλειον τὸν βασιλεῖα Ῥωμαίων προσέφυγεν, ὃν καὶ προσδεξάμενος ὁ αὐτὸς Ἡράκλειος βασιλεὺς παρέσχε τόπον εἰς κατασκήνωσιν ἐν τῷ θέματι Θεσσαλονίκης τὰ Σέρ- 20 βλια, ἃ ἔκτοτε τὴν τοιαύτην προσηγορίαν παρείληφε. Σέρβλοι δὲ τῇ τῶν Ῥωμαίων διαλέκτῳ δοῦλοι προσαγορεύονται·

zata Chrobatia, quippe frequentibus incursionibus infestata Francorum Turcarum Patzinatarum; neque sagenas, neque conduras item, aut navigia ad mercaturam habet, utpote a mari remota, a quo quidem triginta dierum itinere distat. mare autem, a quo totidem dierum itinere distat, illud est quod nigrum appellatur.

32. de Serviis, et de regione quam nunc ipsi incolunt.

Sciendum est Serviis oriundos esse a Serviis non baptizatis, qui etiam albi cognominantur et ulteriora Turciae incolunt in loco ab illis Boici nuncupato, cui finitima Francia est, uti et magna Chrobatia baptismi expers, quae etiam alba cognominatur. illic igitur initio Servii hi habitabant. principatu autem Serviae a patre ad duos fratres devoluto, alter sumpta populi parte dimidia ad Romanorum imperatorem Heraclium confugit, qui et excepto locum ad inhabitandum dedit in Thessalonicae themate, qui ex eo tempore Servia nuncupatur. Serbli autem Romanorum lingua servi dicuntur; unde Serbula vulgo servorum calceamenta appellantur, et Serbulianos illos

ὄθεν καὶ σέρβουλα ἢ κοινὴ συνήθεια τὰ δουλικῶς φησὶν ὑπο-
 δήματα, καὶ τζερβουλιανούς τοὺς τὰ εὐτελεῆ καὶ πενιχρὰ ὑπο-
 δήματα φοροῦντας. ταύτην δὲ τὴν ἐπωνυμίαν ἔσχον οἱ Σέρ-
 βλοι διὰ τὸ δοῦλοι γενέσθαι τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων. μετὰ
 5 δὲ χρόνον τινὰ ἔδοξε τοὺς αὐτοὺς Σέρβλους εἰς τὰ ἴδια ἀπελ-
 θεῖν, καὶ τούτους ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς· ὅτε δὲ διεπέρασεν
 τὸν Δανουβιν ποταμὸν, μετὰ μὲλοι γενόμενοι ἐμήνησαν Ἡρα-
 κλείῳ τῷ βασιλεῖ διὰ τοῦ στρατηγοῦ τοῦ τότε τὸ Βελόγριμον
 κρατοῦντος δοῦναι αὐτοῖς ἑτέραν γῆν εἰς κατασκήνωσιν. καὶ
 10 ἐπειδὴ ἡ νῦν Σερβλία καὶ Παγανία καὶ ἡ ὀνομαζομένη Ζα-
 χλούμων χώρα καὶ Τερβουνία καὶ ἡ τῶν Καναλιτῶν ὑπὸ τὴν
 ἔξουσίαν τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων ὑπῆρχον, ἐγένοντο δὲ αἱ τοι-
 αῦται χώραι ἔρημαι παρὰ τῶν Ἀβάρων (ἀπὸ τῶν δεξιῶς γὰρ
 15 Ἀπῆλυσαν), καὶ κατασκήνωσεν ὁ βασιλεὺς τοὺς αὐτοὺς Σέρ-
 βλους ἐν ταῖς τοιαύταις χώραις. καὶ ἦσαν τῷ βασιλεῖ Ῥω-
 μαίων ὑποτασσόμενοι· οὗς ὁ βασιλεὺς πρεσβύτεας ἀπὸ Ῥώ- P 100
 μης ἀγαγὼν ἐβάπτισε, καὶ διδάξας αὐτοὺς τὰ τῆς εὐσεβείας
 τελεῖν καλῶς αὐτοῖς τῶν χρόνων πίστιν ἐξέθετο. ἐπεὶ δὲ ἡ
 20 Βουλγαρία ὑπὸ τὴν ἔξουσίαν ἦν τῶν Ῥωμαίων, αὐτοῦ οὖν
 ἄρχοντος τοῦ Σέρβλου τοῦ εἰς τὸν βασιλέα προσφυγόντος τε-
 λευτήσαντος, κατὰ διαδοχὴν ἤρξεν ὁ υἱὸς αὐτοῦ καὶ πάλιν ὁ
 ἕγγων, καὶ οὕτως ἐκ τῆς γενεᾶς αὐτοῦ οἱ καθ' ἑξῆς ἄρχοντες.

1 δουλικά?

10 Χλούμων M

19 τὴν τῶν χριστιανῶν?

21 οὖν τοῦ ἀρχόντος τῆς Σερβλίας?

vocamus qui ita viliter ac pauperum in modum sunt calceati. Servii
 autem inde sic cognominati sunt quod Romanorum imperatori servi-
 rent. aliquanto vero post visum est Serviis in terram suam redire,
 et dimisit illos imperator. sed cum traiecissent Danubium flumen,
 poenitentia ducti per praetorem, qui tum Belogradum administrabat,
 ab Heraclio imperatore petierunt, aliam sibi terram ad inhabitandum
 assignare velle. cumque ea quae nunc Servia dicitur et Paganiam,
 quaeque Zachlumorum terra vocatur, item Terbunia et Canalitarum
 regio, quae imperatoris Romanorum dicionis erant, propter Abarum
 excursiones desertae essent, expulsis inde Romanis, qui nunc Dalma-
 tiam atque Dyrrachium incolunt, regiones illas Serviis habitandas im-
 perator dedit, cui subiecti erant, a quo etiam baptizati fuere per
 presbyteros Roma accersitos, et pietatis opera edocti antiqua fide
 accepta. cum autem sub Romanorum potestate esset Bulgaria, Ser-
 viorum principe, qui ad imperatorem confugerat, vita functo filius
 ipsius successit, mox nepos, et sic omnes qui ab eo descenderunt; ex

μετὰ δὲ χρόνους τινὰς ἐγεννήθη ἐξ αὐτῶν ὁ Βοισέσθλαβος
καὶ ἐξ αὐτοῦ ὁ Ῥοδόσθλαβος καὶ ἀπ' ἐκείνου ὁ Προσηγός
καὶ ἐξ ἐκείνου ὁ Βλαστήμερος, καὶ μέχρις αὐτοῦ τοῦ Βλα-
στημέρου μετὰ τῶν Σέρβλων εἰρηνικῶς διετέλουν οἱ Βούλγα-
ροι ὡς γείτονες καὶ συνορίζται ἄγαπῶντες ἀλλήλους, ἔχοντες 5
δὲ δούλωσιν καὶ ὑποταγὴν εἰς τοὺς βασιλεῖς τῶν Ῥωμαίων
καὶ εὐεργετούμενοι παρ' αὐτῶν. ἐπὶ δὲ τῆς ἀρχῆς τοῦ αὐ-
τοῦ Βλαστημέρου ἦλθεν μετὰ πολέμου Πρειαμὸς ὁ ἄρχων
Βουλγαρίας κατὰ τῶν Σέρβλων, θέλων αὐτοὺς ὑποτάξαι·
ἀλλ' ἐπὶ τριετίαν πολεμήσας οὐ μόνον οὐδὲν ἤνυσεν, ἀλλὰ 10
καὶ λαὸν αὐτοῦ πλεῖστον ἀπώλεσε. μετὰ δὲ θάνατον Βλα-
στημέρου τοῦ ἄρχοντος διεδέξαντο τὴν ἀρχὴν τῆς Σερβλίας
οἱ τρεῖς υἱοὶ αὐτοῦ ὁ Μουντιμήρος καὶ ὁ Στροήμερος καὶ ὁ
Γοϊνικός, μερισάμενοι τὴν χώραν. ἐπὶ τούτων παρεγένετο
ὁ τῆς Βουλγαρίας ἄρχων Μιχαὴλ ὁ Βορίσης θέλων ἐκδικῆ- 15
σαι τὴν ἤτιαν Πρειαμὸς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· καὶ πολεμήσας,
εἰς τοσοῦτον αὐτὸν ἐπτόησαν οἱ Σέρβλοι ὥστε καὶ τὸν υἱὸν
αὐτοῦ Βλαστήμερον ἐκράτησαν δέσμιον μετὰ καὶ βολιάδων
δώδεκα μεγάλων. τότε δὲ τῇ τοῦ υἱοῦ θλίψει καὶ μὴ θέλων
ὁ Βορίσης εἰρήνευσε μετὰ τῶν Σέρβλων. μέλλων δὲ ὑποστρέ- 20
φειν ἐν Βουλγαρίᾳ, καὶ φοβηθεὶς μήποτε ἐνεδρεύουσιν αὐ-
τὸν οἱ Σέρβλοι καθ' ὁδοῦ, ἐπεζήτησεν εἰς διάσωσιν αὐτοῦ τὰ
τοῦ ἄρχοντος Μουντιμήρου παιδία, τὸν Βόρενα καὶ τὸν Στέ-
φανον· οἱ καὶ διέσωσαν αὐτὸν ἀβλαβῆ μέχρι τῶν συνόρων

15 ὁ τῆς Βουλγαρίας ἄρχων add B

22 ὁδόν?

quibus post annos aliquot fuit Boiesthlabus, a quo Rodosthlabus, a quo Prosegoes, a quo Blastemerus, ad cuius usque tempora pacem cum Bulgaris habuerunt Servii utpote vicini ac confines inter sese amantes, servientes Romanis imperatoribus et ab ipsis beneficiis ornati. sed principatum tenente laudato Blastemero arma contra Servios movit Bulgariae princeps Presiam, snbiicere sibi ipsos cupiens: verum post trium annorum bellum non solum nihil effecit, sed plurimos e suis amisit. post mortem autem Blastemeri regionem inter se partiti principatum Serviae exceperunt tres eius filii, Muntimerus Stroëmerus et Goinicus. hos aggressus et Michaël Borises Bulgariae princeps, stragem, quam pater Presiam passus erat, vindicare cupiens: sed eum bellantem adeo affligerunt Servii, ut filium eius Blastemerum in vinculis abducerent una cum machinis grandibus duodecim. tunc filii casu permotus Borises, quamlibet invitus, pacem cum Servii fecit. in Bulgariam vero rediturus, et Serviorum in itinere insidias timens, Muntimeri principis filios, Borena et Stephanum, viae

ἕως τῆς Ρύσης. καὶ ὑπὲρ τῆς τοιαύτης χάριτος δέδωκεν
 αὐτοῖς Μιχαὴλ ὁ Βορίσης δωρεὰς μεγάλας· καὶ ἐκεῖνοι ἀν-
 τέδωκαν αὐτῷ χάριν ξενίων ψυχάρια δύο, φαλκῶνια δύο,
 σκυλιά δύο καὶ γούνας ἑννεήκοντα· ὅπερ λέγουσιν οἱ Βούλ-
 5 γαροι εἶναι πάκτον. μετὰ μικρὸν δὲ ἐγένοντο κατ' ἀλλήλων
 οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ οἱ ἄρχοντες Σερβλίας· καὶ γενόμενος ἐπι-
 κρατέστερος ὁ εἷς αὐτῶν ὁ Μουντίμηρος, καὶ θέλων μόνος
 τὴν ἀρχὴν ἐπέχειν, κρατήσας παρέδωκε τοὺς δύο ἐν Βουλ-
 γαρία, μόνον τὸ παιδίον τοῦ ἐνὸς ἀδελφοῦ Γοϊνίκου Πέτρον
 10 ὀνόματι παρ' ἑαυτῷ κρατήσας καὶ ἐπιμελούμενος, ὅστις καὶ
 φηγὼν ἦλθεν εἰς Χρωβατίαν· περὶ οὗ μετ' ὀλίγον ῥηθήσε-
 ται. ὁ δὲ προρρηθεὶς ἀδελφὸς ἐν Βουλγαρίᾳ Στροήμερος
 εἶχεν υἱὸν τὸν Κλονίμηρον, ᾧ καὶ γυναῖκα παρέσχεν ὁ Βορί-
 σης Βουλγάραν. ἐξ αὐτοῦ γεννᾶται ἐν Βουλγαρίᾳ Τζεσθλά-
 15 βος. ὁ δὲ Μουντίμηρος τοὺς δύο ἀδελφούς διώξας καὶ τὴν
 ἀρχὴν δεξιόμενος γεννᾷ υἱούς τρεῖς, τὸν Πριβέσθλαβον καὶ
 τὸν Βράνον καὶ τὸν Στέφανον, καὶ μετὰ τὸν αὐτοῦ θάνα-
 τον διαδέχεται αὐτὸν ὁ πρῶτος υἱὸς ὁ Πριβέσθλαβος. μετὰ
 οὖν χρόνον ἕνα ἐξελθὼν ἀπὸ Χρωβατίας ὁ προειρημένος Πέ- P 101
 20 τρος ὁ υἱὸς τοῦ Γοϊνίκου διώκει ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τὸν ἐξᾠδελ-
 φον αὐτοῦ Πριβέσθλαβον μετὰ τῶν δύο ἀδελφῶν, κἀκεῖνος
 τὴν ἀρχὴν διαδέχεται· ἐκεῖνοι δὲ φηγόντες εἰσέρχονται ἐν
 Χρωβατία. μετὰ δὲ χρόνους τρεῖς ἐλθὼν ὁ Βράνος πρὸς τὸ

duces petiit, qui et indemnem usque ad Rase deduxerunt, et ingen-
 tia ab eo munera beneficii huius nomine acceperunt, vicissim donau-
 tes xeniorum vice duo mancipia, duos falcones, duos canes et pelles
 nonaginta; quod Bulgari pactum esse dicunt. paulo autem post tres
 fratres Serviae principes contra se mutuo arma sumpserunt, superior-
 que factus unus ipsorum Muntimerus; qui cum vellet solus principa-
 tum tenere, captos duos in Bulgariam transmisit, solum Petrum, fra-
 tris Goinici filium, apud se retinens et sedulam eius curam gerens;
 qui fugiens in Chrobatiam venit. sed de eo paulo post dicitur.
 Stroëmerus vero frater, cuius supra mentionem fecimus, in Bulgaria
 filium habebat Clonimerum, cui uxorem Bulgaram dedit Borises, ex
 qua Tzeesthlabum in Bulgaria suscepit. at Muntimerus utroque fra-
 tre expulso, principatu potitus, filios tres genuit, Pribesthlabum Bran-
 num et Stephanum; eique mortuo successit maximus natus Pribesthla-
 bus. anno igitur sequente Chrobatia egressus Goinici filius Petrus,
 cuius supra mentionem fecimus, patruelem Pribesthlabum cum duo-
 bus eius fratribus principatu deliicit, atque ipse eum capessit: illi
 vero fuga sibi consulentes in Chrobatiam abeunt. triennio autem

πολεμῆσαι τὸν Πέτρον καὶ ἠττηθεὶς καὶ κρατηθεὶς παρ' αὐτοῦ ἐτυφλώθη. μετὰ δὲ χρόνους δύο φηγῶν καὶ Κλονίμηρος ἀπὸ Βουλγαρίας ὁ πατὴρ τοῦ Τζεσοθλάβου καταλαμβάνει καὶ αὐτός, καὶ εἰσέρχεται εἰς ἓν κάστρον τῆς Σερβλίας τὴν Δοστινίκαν μετὰ λαοῦ πρὸς τὸ παραλαβεῖν τὴν ἀρχήν. τοῦτον οὖν πολεμήσας ὁ Πέτρος ἀπέκτεινεν, καὶ ἐκράτησεν ἑτέρα ἔτη κ'. ἄρξας ἐπὶ τῆς βασιλείας Λέοντος τοῦ μακαριωτάτου καὶ ἁγίου βασιλέως, ἔχων ὑποταγὴν καὶ δουλώσιν πρὸς αὐτόν. εἰρήνευσε δὲ καὶ μετὰ Συμεῶν τοῦ ἄρχοντος Βουλγαρίας, ὅστε καὶ σύντεκνον αὐτὸν ἐποίησε. μετὰ δὲ τὸν καιρὸν ὃν 10 αὐτὸς ὁ κῦρις Λέων ἐβασίλευσε, παρεγένετο ὁ τότε εἰς τὸ Δυρράχιον στρατηγῶν, ὁ πρωτοσπαθάριος Λέων ὁ Ῥαβδόυχος, ὁ μετὰ τοῦτο μάγιστρος τιμηθεὶς καὶ λογοθέτης τοῦ δρόμου, εἰς Παγανίαν τὴν τότε παρὰ τοῦ ἄρχοντος Σερβλίας διακρατουμένην, πρὸς τὸ βουλευθῆναι καὶ συντυχεῖν τῷ αὐτῷ 15 ἄρχοντι Πέτρῳ περὶ τινος δουλώσεως καὶ ὑποθήσεως. ζηλοτηπήσας δὲ πρὸς τοῦτο Μιχαὴλ ὁ ἄρχων τῶν Ζαχλούμων ἐμήνυσε Συμεῶν τῷ Βουλγάρῳ ἄρχοντι ὅτι ὁ βασιλεὺς Ῥωμαίων δεξιούται διὰ δώρων τὸν ἄρχοντα Πέτρον πρὸς τὸ συναπαρῆν τοὺς Τούρκους καὶ ἐπελθεῖν κατὰ Βουλγαρίας. 20 ἐγένετο δὲ καὶ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον καὶ πόλεμος εἰς Ἀχελῶν μεταξὺ τῶν Ῥωμαίων καὶ τῶν Βουλγάρων. ἐμμανῆς οὖν γενόμενος ἐν τούτῳ ὁ Συμεὼν κατὰ τοῦ ἄρχοντος Σερ-

10 δε γε? an ὥστε?

15 τῷ vulgo

21. εἰς add B

post Branus motis contra Petrum armis victus captusque oculis ab eo privatus est. biennio vero post e Bulgaria fugiens Clonimerus Tzeesthlabi pater movet et ipse, urbemque Serviae Dostinica cum exercitu ingreditur principatus occupandi causa; quem armis superatum Petrus occidit, et principatum rexit alios viginti annos, imperante beatissimo sanctoque imperatore Leone, cui subiectus erat. pacem habuit etiam cum Symeone Bulgariae principe, cuius etiam filium in baptismo suscepit. post imperium autem domini Leonis Dyrrachii tunc praefectus, protospatharius Leo Rhabduchus, postea magister et logotheta cursus publici factus, in Paganiam, quae tum a Serviae principe occupata erat, venit, sermonem consiliumque instituturus cum laudato Petro principe de aliquo negotio. invidia autem ob hanc rem motus Michaël Zachlumorum princeps Symeoni Bulgarorum principi significat Romanum imperatorem Petrum principem muneribus colere, quo Turcarum copiis adiutus Bulgariam invadat: erat quippe id temporis bellum inter Romanos et Bulgaros ad Acheloum. furens itaque quodammodo hoc nomine Symeon contra Serviae principem Petrum, mit-

βλίας Πέτρον ἀπέστειλε τὸν Σιγρίτζη Θεόδωρον καὶ τὸν Μαρ-
 μαῆν ἐκείνον μετὰ φοσσάτου, ἔχοντας καὶ ἀρχοντόπουλον
 Παῦλον τὸν υἱὸν Βράνου, ὃν ὁ Πέτρος ὁ ἄρχων Σερβλίας
 ἐτύφλωσε. δόλω ὅν ἐπελθόντες οἱ Βούλγαροι πρὸς τὸν
 5 ἄρχοντα Σερβλίας, καὶ συντεκνίαν μετ' αὐτοῦ ποιησάμενοι,
 καὶ ὄρκω βεβαιώσαντες μὴ κινεῖν τι παρ' αὐτῶν ἐναντίον,
 ἠπάτησαν αὐτὸν ἐξελθεῖν πρὸς αὐτούς, ὃν καὶ παραυτὰ δε-
 σμῆσαντες εἰσήγαγον ἐν Βουλγαρίᾳ, καὶ ἀποθνήσκει ἐν φυ-
 λακῇ. εἰσῆλθε δὲ ἀντ' αὐτοῦ Παῦλος ὁ υἱὸς Βράνου, καὶ
 10 ἐκράτησεν ἐτη τρία. ὁ δὲ βασιλεὺς ὁ κῆρις Ῥωμανὸς ἔχων
 ἀρχοντόπουλον ἐν τῇ πόλει Ζαχαριάν τὸν υἱὸν Πριβεσθλαί-
 βου τοῦ ἄρχοντος Σερβλίας ἀπέστειλε πρὸς τὸ γενέσθαι ἄρ-
 χοντα ἐν Σερβλίᾳ· ἀλλὰ ἀπελθὼν καὶ πολεμήσας ἠτήθη
 παρὰ τοῦ Παύλου· κρατήσας γὰρ αὐτὸν παρέδωκε τοῖς
 15 Βουλγάροις, καὶ ἐκρατεῖτο δέσμιος. εἶτα μετὰ χρόνους τρεῖς,
 τοῦ Παύλου ἐναντιωθέντος τοῖς Βουλγάροις, ἀπέστειλε τὸν
 Ζαχαριάν τὸν πρότερον παρὰ τοῦ κυροῦ Ῥωμανοῦ τοῦ βα-
 σιλέως ἀποσταλέντα, καὶ διώξας τὸν Παῦλον ἐκράτησεν αὐτὸς
 τὴν ἀρχὴν τῶν Σέρβλων· ὅστις πυραυτὰ τῶν εὐεργεσιῶν
 20 τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων ἐπιμνησθεὶς ἐγένετο κατὰ τῶν Βουλ-^{P 102}
 γάρων, μηδ' ὄλωσ θελήσας ὑποταγῆναι αὐτοῖς, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ
 βασιλέως μᾶλλον Ῥωμαίων δεσπόζεσθαι. ὥστε καὶ τοῦ Συμεῶν
 φοσσάτου κατ' αὐτοῦ ἀποστείλαντος διὰ τοῦ Μαρμαῆμ καὶ τοῦ

tit cum exercitu Theodorum Sigrizzen et Marmaën una cum Paulo Brani principis filio, quem Petrus Serviae princeps excaecaverat. dolo igitur Bulgari principem Serviae aggressi, et prole in sacro lavacro suscepta, et dato iuramento nihil eum mali ab ipsis passurum, per fraudem exire persuasum et in vincula e vestigio coniectum in Bulgariam abduxerunt, ubi in carcere vitam cum morte commutavit. in eius autem locum successit Paulus Brani filius, qui principatum triennio tenuit. dominus vero Romanus imperator, secum habens Pribeesthlabi Serbliae principis filium Zachariam, misit eum ut principatum Serviae occuparet: sed illum venientem praefecto superavit Paulus, captumque Bulgavis tradidit in vinculis asservandum. deinde elapso trium annorum spatio, Paulus Bulgavis hostis factus Zachariam misit, quem dominus Romanus imperator antea miserat; isque Paulo deiecto Serviorum principatum occupat, et illico memor beneficiorum quae a Romano imperatore acceperat, Bulgavis se opposuit, malens potius Romano imperio subesse quam Bulgavis. quare cum exercitum contra ipsum misisset Symeon sub praefectis Marmaëm et Theodoro Sigritze, capita eorum atque arma imperatori Romano misit victoriae partae

Σιγρίτζη Θεοδώρου, ὧν καὶ τὰς κεφαλὰς καὶ ὄρματα ἐκ τοῦ πολέμου ἀπέστειλε πρὸς τὸν βασιλέα Ῥωμαίων ἐπινίκια (ἔτι γὰρ μεταξὺ Ῥωμαίων καὶ Βουλγάρων μάχη ἦν), οὐδέποτε δὲ ἐπαύσατο, καθὼς καὶ οἱ πρὸ αὐτοῦ ἄρχοντες ἀπέστελλον πρὸς τοὺς βασιλεῖς Ῥωμαίων, καὶ ἵποτασσόμενοι καὶ δουλεύον ἀν- 5 τοῖς. πάλιν δὲ ἀπέστειλεν ἕτερον φροσάτον ὁ Συμεὼν διὰ τοῦ Κνήνου καὶ τοῦ Ἡμνήκου καὶ τοῦ Ἡτζβόκλια κατὰ τοῦ ἄρχοντος Ζαχαρίου, συναποστείλας μετ' αὐτῶν καὶ Τζεέσθλαβον. τότε ὁ μὲν Ζαχαρίας φοβηθεὶς φεύγει ἐν Χρωβατία· οἱ δὲ Βούλγαροι μηνύσαντες τοῖς ζουπάνοις ἔλθειν πρὸς αὐτοὺς καὶ παραλα- 10 βεῖν ἄρχοντα τὸν Τζεέσθλαβον, καὶ δι' ὄρκου τούτους ἀπατήσαντες καὶ ἐξαγαγόντες μέχρι τοῦ πρώτου χωρίου, καὶ παρὰ τὰ δεσμήσαντες αὐτούς, εἰσῆλθον ἐν Σερβλία καὶ συνεπῆραν τὸν ἅπαντα λαὸν ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, καὶ εἰσῆγαγον ἕως Βουλγαρίας· τινὲς δὲ ἀποδράσαντες εἰσῆλθον καὶ ἐν Χρωβατία, 15 καὶ ἔμεινεν ἡ χώρα ἔρημος. κατὰ τὸν καιρὸν οὖν ἐκείνον εἰσῆλθον οἱ αὐτοὶ Βούλγαροι εἰς Χρωβατίαν μετὰ τοῦ Ἀλογοβότου τοῦ πολεμήσαι, καὶ ἐσφάγησαν πάντες ἐκεῖσε παρὰ τῶν Χρωβατῶν. μετὰ δὲ χρόνους ἑπτὰ ἀπὸ τῶν Βουλγάρων φυγῶν ὁ Τζεέσθλαβος μετὰ καὶ ἑτέρων τεσσάρων ἀπὸ Πρεσθλάβου 20 εἰσῆλθεν ἐν Σερβλία, οὐχ εὖρε δὲ εἰς τὴν χώραν εἰ μὴ πενήκοντα μόνους ἄνδρας μῆτε γυναῖκας ἔχοντας μῆτε παιδιά, ἀλλὰ κυνηγοῦντας καὶ διατρεφομένους. μετὰ τούτων κρατήσας τὴν χώραν ἐμήνησε πρὸς τὸν βασιλέα Ῥωμαίων, τὴν ἐξ

1 Σιγρίτζη καὶ Θεοδώρου M · 7 καὶ τοῦ Ἡμνήκου add B

signa: adhuc enim bellum inter Bulgaros et Romanos erat; nec unquam subici Romano imperatori et parere desinebat, quemadmodum et priores principes mittere ad ipsos soliti erant. Symeone vero iterum novas copias mittente contra Zachariam principem sub praefectis Cneno Hemneco ac Etzboclia, et misso simul Tzeesthlabo, metuens tunc sibi Zacharias in Chrobatiam profugit. Bulgari autem zupanis significarunt ut se convenirent et principem Tzeesthlabum exciperent; iramentoque deceptos atque ad primum pagum adductos protinus in vincula conicientes Serviam invaserunt, populumque omnem a minimo ad maximum in Bulgariam abduxerunt: quidam vero profugi in Chrobatiam se receperunt, mansitque regio desolata. porro circa illud etiam tempus Chrobatiam cum Alogobotur armata manu ingressi Bulgari omnes a Chrobotis interfecti sunt. et post septem annos fuga deserens Bulgaros Tzeesthlabus cum aliis quattuor Presthlabo in Serviam venit. non invenit autem in ea regione praeter viros quinquaginta, sine uxoribus liberisque venatione vicitantes: cum his regionem obtinens, per nuntios tutelam et auxilium ab im-

αὐτοῦ ἀντίληψιν καὶ βοήθειαν ἐπιζητῶν, ὑπισχνούμενος δου-
 λεύειν καὶ ὑπέκειν τῇ προστάξει αὐτοῦ καθὼς καὶ οἱ πρὸ
 αὐτοῦ ἄρχοντες. καὶ ἔκτοτε οὐ διέλιπεν ὁ βασιλεὺς Ῥωμαίων
 εὐεργετῶν αὐτόν, ὥστε καὶ εἰς Χρωβατίαν καὶ Βουλγαρίαν
 5 καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς χώραις διάγοντες Σέρβλοι, οὓς ὁ Συμεὼν
 δισκόρπισε, τοῦτο ἀκούσαντες συνήχθησαν εἰς αὐτόν. ἀλλὰ
 καὶ ἐν τῇ πόλει πολλοὶ ἀπὸ Βουλγαρίας φυγόντες εἰσῆλθον·
 οὓς καὶ ἐνδύσας καὶ εὐεργετήσας ὁ βασιλεὺς τῶν Ῥωμαίων
 ἀπέστειλε πρὸς τὸν Τζεέσθλαβον. καὶ ἀπὸ τῶν πλουσίων
 10 δωρεῶν τοῦ βασιλέως τῶν Ῥωμαίων συστησάμενος καὶ ἐνοικ-
 ῆσας τὴν χώραν ὡς τὸ πρότερόν ἐστιν ὑποτεταγμένος δου-
 λοπρεπῶς τῷ βασιλεῖ Ῥωμαίων, καὶ διὰ τῆς τοῦ βασιλέως
 συνδρομῆς καὶ τῶν πολλῶν αὐτοῦ εὐεργεσιῶν τὴν τοιαύτην
 χώραν συστήσας καὶ ἄρχων ἐν αὐτῇ βεβαιωθείς.

15 Ὅτι ὁ ἄρχων Σερβλίας ἐξ ἀρχῆς, ἦγον ἀπὸ τῆς βασι-
 λείας Ἡρακλείου τοῦ βασιλέως, δουλικῶς ἐστὶν ὑποτεταγμέ-
 νος τῷ Ῥωμαίων βασιλεῖ, καὶ οὐδέποτε τῷ ἄρχοντι Βουλγα-
 ρίας καθυπετάγη.

20 Ὅτι ἐν τῇ βαπτισμένῃ Σερβλίᾳ εἰσι κάστρα οἰκούμενα τὸ
 Δεστινίκον, τὸ Τζερναβουσκεή, τὸ Μεγυρέτους, τὸ Δρεσνεήκ,
 τὸ Λεσνήκ, τὸ Σαληνές, καὶ εἰς τὸ χωρίον Βόσωνα τὸ Κά- P 103
 τερα καὶ τὸ Λεσνήκ.

5 καὶ οἱ εἰς?
 Δρεσνεήμ M

14 συστήσας add B

20 Τζερναβουσκὴν M

peratore Romanorum petit, promittens obedientiam eius iussibus se
 praestitutum, qualem et ante ipsum principes Romano imperatori ex-
 hibebant. atque ex eo tempore multis illum beneficiis affectit impe-
 rator Romanorum, ita ut Servii, qui a Symeone dissipati in Chroba-
 tia Bulgaria aliisque regionibus commorabantur, re audita ad ipsum
 undique gregatim convenirent. quin et in urbem Cpolitianam plu-
 rimi e Bulgaria fugientes venerunt, quos vestibis ceterisque benefi-
 ciis ornatos imperator Romanorum ad Tzeesthlabum misit; qui magni-
 ficis Romani imperatoris largitionibus regione constituta et ad pristi-
 nam incolarum frequentiam reducta, totum se Romano imperio sub-
 lecit; quippe ipsius imperatoris auxilio frequentibusque eius benefi-
 ciis regione illa constituta, princeps quoque illic confirmatus est.

Ceterum Serviae princeps ab initio, id est ab imperio Heraclii,
 Romanorum imperatori suberat, non Bulgarorum principi; suntque in
 baptizata Servia oppida quae habitantur, Destinicum, Tzernabuscee,
 Megyretus, Dresnec, Lesnec, Salenes, in agro vero Bosonae Caetera
 at Desnec.

προαίρεσιν μεγάλως ἐναποδέχομαι, καὶ τὴν εὐχαριστίαν ὁμολογῶ σοι προσήκουσαν· ἐπεὶ δὲ ἀδυνατῶς ἔχω πρὸς τὴν τοιαύτην ἀρχὴν, ὑπακοῦσαι οὐ δύναμαι, ἀλλὰ μᾶλλον ἔστιν ἕτερος ἀπ' ἐμοῦ βοέβοδος, λεγόμενος Σαλμούτζης καὶ υἱὸν κεκτημένος ὀνόματι Ἀρπαδὴν· ἐκ τούτων μᾶλλον εἴτε ἐκεῖνος 5 Σαλμούτζης εἴτε ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἀρπαδῆς ἵνα γένηται ἄρχων, καὶ ἔστιν ὑπὸ τοῦ λόγου ὑμῶν. ἐν τούτῳ οὖν τῷ λόγῳ ἀρσθενεῖς ὁ χαγῆνος ἐκεῖνος δέδωκεν ἀνθρώπους αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ καὶ εἰς τοὺς Τούρκους ἀπέστειλεν, οἳ καὶ συλλαλήσαντες περὶ τούτου μετὰ τῶν Τούρκων, μᾶλλον οἱ Τούρκοι τὸν 10 Ἀρπαδὴ γενέσθαι προέκριναν ἄρχοντα ἤπερ Σαλμούτζη τὸν αὐτοῦ πατέρα, ὡς ἀξιολογώτερον ὄντα καὶ περισπούδαστον ἔν τε φρονήσει καὶ βουλῇ καὶ ἀνδρίᾳ καὶ ἱκανὸν πρὸς τὴν τοιαύτην ἀρχὴν· ὃν καὶ ἄρχοντα κατὰ τὸ τῶν Χαζάρων ἔθος καὶ ζύκανον πεποιήκασι, σηκώσαντες αὐτὸν εἰς σκοι- 15 τάριον. πρὸ δὲ τοῦ Ἀρπαδὴ τούτου ἄρχοντα ἕτερον οἱ Τούρκοι οὐκ ἐπέησαντο πώποτε· ἕξ οὗ καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἐκ τῆς τούτου γενεᾶς ἄρχων Τουρκίας καθίσταται. μετὰ δὲ τινὰς χρόνους τοῖς Τούρκοις ἐπιπεσόντες οἱ Πατζινακταὶ κατεδίωξαν αὐτοὺς μετὰ τοῦ ἄρχοντος αὐτῶν Ἀρπαδῆ. οἱ οὖν 20 Τούρκοι τραπέντες καὶ πρὸς κατοίκησιν γῆν ἐπιζητοῦντες, ἐλθόντες ἀπεδίωξαν οὗτοι τοὺς τὴν μεγάλην Μοραβίαν κατοικοῦντας, καὶ εἰς τὴν γῆν αὐτῶν κατεσκήνωσαν, εἰς ἣν νῦν οἱ Τούρκοι μέχρι τῆς σήμερον κατοικοῦσι· καὶ ἔκτοτε πό-

6 Ἀλμούτζης M
11 εἴπερ libri

7 ἔσται ὑπὸ τὸν λόγον?
19 πεσόντες M

οὖν τῷ add B

cipatui non sufficio, parere non possum. sed est alter a me boïbo-
dus, Salmutzes nomine, qui et filium habet Arpadem nuncupatum:
horum sive ipse Salmutzes sive filius eius Arpades princeps fiat tibi-
que subiiciatur." placuit itaque haec oratio chagano, virosque cum
ipso ad Turcas misit; qui ubi cum iis sermonem communicassent, vi-
sum potius illis fuit Arpadem principem constituere quam patrem
Salmutzen, utpote digniorem et prudentia consilio ac fortitudine in-
signem talique principatui parem; quem etiam solenni Chazarorum
more ac consuetudine in scuto erectum principem fecerunt. et ante
hunc Arpadem Turcae principem alium nullum unquam habuerunt;
ex cuius posteris ad hunc usque diem princeps Turciae constituitur.
post aliquot vero annos Turcas invadentes Patzinacitae, eos cum prin-
cipe Arpade persecuti sunt. Turcae itaque profligati fugientes et ter-
ram ad sedes collocandas quaerentes, magnam Moraviam ingressi in-
colas eius expulerunt ibique sedes suas posuerunt, tenentque etiam

μενα τὸ Σταγρόν, τὸ Μοκρεσκί, τὸ Τροσλή, τὸ Γαλουμαήνικ, τὸ Δοβρισκί.

Κ ε φ α λ α ι ο ν λδ'.

5 περὶ τῶν Τερβουνιατῶν καὶ τῶν Καναλιτῶν καὶ ἥς νῦν οἰκοῦσι
χώρας.

Ὅτι ἡ τῶν Τερβουνιατῶν καὶ τῶν Καναλιτῶν χώρα μία
ὑπάρχει. ὑπὸ δὲ τῶν ἀβαπτίστων Σέρβλων οἱ ἐκεῖσε κατὰ-
γονται, οἱ ἐξ ἐκείνου τοῦ ἄρχοντος οἰκοῦντες τοῦ εἰς τὸν βα-
σιλέα Ἡράκλειον προσφυγόντος ἀπὸ τῆς ἀβαπτίστου Σερβλίας
10 μέχρι τοῦ ἄρχοντος Σερβλίας τοῦ Βλαστημέρου. οὗτος οὖν ὁ
ἄρχων Βλαστήμερος τῇ ἰδίᾳ θυγατρὶ δέδωκεν ἄνδρα Κραΐναν
τὸν υἱὸν Βελάη τοῦ ζουπάνου Τερβουνίας. θέλων οὗτος τὸν
ἴδιον γαμβρὸν δοξάσαι ὠνόμασεν αὐτὸν ἄρχοντα, ποιήσας
αὐτὸν αὐτεξούσιον. ἐξ ἐκείνου δὲ ὁ Φαλιμέρης ἐγεννήθη,
15 καὶ ἀπ' ἐκείνου ὁ Τζουτζημέρης. ἦσαν δὲ οἱ τῆς Τερβουνίας
ἄρχοντες αἰεὶ ὑπὸ τὸν λόγον τοῦ ἄρχοντος Σερβλίας. Τερ-
βουνία δὲ τῇ τῶν Σκλάβων διαλέκτῳ ἐρμηνεύεται ἰσχυρὸς
τόπος· ἡ γὰρ τοιαύτη χώρα δχυρώματα ἔχει πολλά. P 104
Ὅτι ἐστὶ καὶ ἑτέρα χώρα ὑπὸ ταύτην τὴν χώραν Τερ-
20 βουνίας, Καναλή προσαγορευομένη. τὸ δὲ Καναλή ἐρμηνεύε-
ται τῇ τῶν Σκλάβων διαλέκτῳ ἄμαξιά, ἐπειδὴ, διὰ τὸ εἶναι

19 ἑτέρα χώρα Meursius pro ἕτερα χωρία

Suntque in Zachlunorum territorio urbes habitatae, Stagnum,
Mocriscis, Iosle, Galumaenic et Dobriscic.

34. de Terbuniatis et Canalitis, eorumque regione quam nunc
incolunt.

Terbuniatarum Canalitarumque eadem regio est; incolae vero a
non baptizatis Servis descendunt, qui illic habitaverunt ab eo usque
principi qui a Servia non baptizata ad Heraclium imperatorem con-
fugit, usque ad Blastemerum Serviorum principem, qui filiae suae
maritum dedit Crainan Belaë Terbuniae zupani filium, eumque hono-
ris ergo principem appellavit, et ut sui iuris esset effecit. atque ex
illo Phalimeres natus est, ex quo Tzutkemeris. Terbaniae vero prin-
cipes semper Serviae principi parebant; et regio ipsa lingua Sclavo-
rum locum munitum significat, quandoquidem multae in ea munitio-
nes sunt.

Estque sub ea alia adhuc regio, quae Canale nuncupatur; canale
vero viam plaustris Sclavorum idiomate significat: nam propter loci
planitiem servitutes omnes plaustris praestant.

Const. Porph.

11

τὸν τόπον ἐπίπεδον, πάσας αὐτῶν τὰς δουλείας διὰ ἀμαξῶν ἐπιτελοῦσιν.

Ὅτι ἐν τῷ χωρίῳ Τερβουνίας καὶ τοῦ Καναλῆ εἰσὶ κάστρα οἰκούμενα ἢ Τερβουνία, τὸ Ὅρμος, τὰ Ῥίοενα, τὸ Λουκάβετε, τὸ Ζετλήβη. 5

Κ ε φ ἄ λ α ι ο ν λ ε'.

περὶ τῶν Διοκλητιανῶν, καὶ ἕς νῦν οἰκοῦσι χώρας.

Ὅτι ἡ Διοκλήας χώρα καὶ αὐτὴ πρότερον παρὰ τῶν Ῥωμαίων ἐκρατεῖτο, οὓς ἀπὸ Ῥώμης μετέκτισεν ὁ βασιλεὺς Διοκλητιανός, καθὼς καὶ εἰς τὴν περὶ τῶν Χρωβάτων ἱστορίαν 10 εἴρηται· ὑπὸ δὲ τὸν βασιλέα Ῥωμαίων ὑπῆρχε. παρὰ δὲ τῶν Ἀβάρων καὶ αὕτη ἡ χώρα αἰχμαλωτισθεῖσα ἠρήμωται, καὶ πάλιν ἐπὶ Ἡρακλείου τοῦ βασιλέως ἐνηκίσθη, καθὼς καὶ ἡ Χρωβατία καὶ ἡ Σερβλία καὶ ἡ τῶν Ζαχλούμων καὶ ἡ Τερβουνία καὶ τοῦ Καναλῆ. Διόκληα δὲ ὀνομάζεται ἀπὸ τοῦ 15 ἐν τῇ τοιαύτῃ χώρᾳ κάστρου, ὅπερ ἔκτισεν ὁ βασιλεὺς Διοκλητιανός· νυνὶ δὲ ἐστὶν ἐρημόκαστρον, μέχρι τοῦ νῦν ὀνομαζόμενον Διόκληα.

Ὅτι ἐν τῇ χώρᾳ Διοκλείας εἰσὶ μεγάλα κάστρα οἰκούμενα, τὸ Γράδεται, τὸ Νουγράδε, τὸ Λοντοδόκλα, 20

20 τὸ νῦν Γράδε Μ

Habet autem tam Terbunia quam Canale oppida quae habitantur, haec, Terbuniam, Hormum, Rhisena, Lucabete et Zettlebe.

35. *de Diocletianis, et ea, quam nunc incolunt, regione.*

Etiam Dioclea regio primitus occupata erat a Romanis, quos illic Roma transtulerat Diocletianus imperator; quemadmodum et in Chrobatorum historia dictum est; et Romanorum imperatori erat subiecta. sed ab Abaribus haec quoque regio subiugata ac vastata fuit; et sub Heraclii imperatoris temporibus habitari iterum coepit, quemadmodum Chrobatia, Servia, Zachlumorum terra, Terbunia et Canale. Dioclea autem nuncupata est illa regio ab urbe ibi condita a Diocletiano imperatore, quae nunc habitatoribus vacua in hodiernum usque diem Dioclea appellatur.

Suntque in ea regione urbes habitatae magnae, Gradetae Nungrado et Loutodocla.

Κ ε φ α λ α ι ο ν λς'.

περὶ τῶν Παγανῶν τῶν καὶ Ἀρεντιανῶν καλουμένων, καὶ ἧς νῦν οἰκοῦσι χώρας.

Ἐπιτομή. Ὅτι ἡ χώρα εἰς ἣν νῦν οἰκοῦσιν οἱ Παγανοὶ καὶ αὕτη 5 πρότερον παρὰ τῶν Ῥωμαίων ἐκρατεῖτο, οὓς ἀπὸ Ῥώμης ὁ βασιλεὺς Διοκλητιανὸς μετοκίσας ἐν Δελματία ἐνέκτισεν. οἱ δὲ αὐτοὶ Παγανοὶ ἀπὸ τῶν ἀβαπτίστων Σέρβλων κατάγονται, ἐξ ἐκείνου τοῦ ἄρχοντος τοῦ πρὸς τὸν βασιλέα Ἡράκλειον προσφυγόντος. παρὰ δὲ τῶν Ἀβάρων καὶ αὕτη ἡ χώρα 10 αἰχμαλωτισθεῖσα ἠρήμωται, καὶ πάλιν ἐπὶ Ἡρακλείου τοῦ βασιλέως ἐνωκίσθη. Παγανοὶ δὲ καλοῦνται διὰ τὸ μὴ καταδέξασθαι αὐτοὺς τῷ τότε καιρῷ βαπτισθῆναι ὅτε καὶ πάντες οἱ Σέρβλοι ἐβαπτίσθησαν· καὶ γὰρ Παγανοὶ τῇ τῶν Σκλάβων διαλέκτῳ ἀβάπτιστοι ἐρμηνεύονται. τῇ τῶν Ῥωμαίων δὲ 15 διαλέκτῳ ἡ χώρα αὐτῶν Ἀρέντα καλεῖται, ἐξ οὗ καλεῖται παρὰ τῶν αὐτῶν Ῥωμαίων Ἀρεντιανοὶ καλοῦνται.

Ἐπιτομή. Ὅτι ἐν Παγανίᾳ εἰσὶ κάστρα οἰκούμενα τὸ Μόκρον, τὸ Βεροῦλλια, τὸ Ὀστρωκ καὶ ἡ Λαβίνετζα. κρατοῦσι δὲ καὶ ταύτας τὰς νήσους. νῆσος μεγάλη ἡ Κούρκρα ἧτοι τὸ Κίκερ, 20 ἐν ἧ ἔστι καὶ κάστρον. νῆσος ἕτερα μεγάλη τὰ Μέλετα ἧτοι P 105 τὸ Μαλοζεάται, ἣν ἐν ταῖς πράξεσι τῶν ἀποστόλων ὁ ἅγιος Λούκας μέμνηται, Μελέτην ταύτην προσαγορεύων· ἐν ἧ καὶ

14 ἀβάπτιστοι — διαλέκτῳ add B 15 αὐτῶν add B

36. *de Paganis qui et Arentani appellantur, et de ea, quam nunc habitant, regione.*

Regio etiam illa, quam nunc Pagani incolunt, primitus a Romanis tenebatur, quibus Roma deductis imperator Diocletianus in Dalmatia sedes assignavit. Et oriundi sunt et ipsi Pagani a Servii non baptizatis, ab eo scilicet principe qui ad Heraclium imperatorem confugit. capta vero itidem ab Abaribus et vastata haec regio, sub Heraclio imperatore rursus incolis frequentari coepit. Pagani autem dicuntur, quod baptismum non accepissent eo tempore quo Servii omnes baptizati erant: etenim Pagani Sclavorum lingua baptismi expertes dicuntur. Romanorum vero dialecto regio eorum Arenta nuncupatur; unde ipsi a Romanis Arentani appellantur.

Habet Paganiam urbes habitatas, Mocrum, Berullia, Ostroc et Labinetza. possident item Arentani insulas magnas, unam quae Curcra sive Cicer dicitur, in qua habetur et urbs; alteram, quae Meleta sive Malozeatae; cuius in Actis apostolorum S. Lucas meminit, Melitem eam appellans; ubi et vipera divi Pauli digitum mordens ab eo ex-

ἔχισ τὸν ἅγιον Παῦλον ἀπὸ τοῦ δακτύλου προσήψατο, ἦν
καὶ τῷ πυρὶ ὁ ἅγιος Παῦλος κατέφλεξε. νῆσος ἑτέρα με-
γάλη τὸ Φάρα. νῆσος ἑτέρα μεγάλη ὁ Βράτζης. εἰσὶ δὲ
καὶ ἕτεροι νῆσοι αἱ μὴ κρατούμεναι παρὰ τῶν αὐτῶν Παγα-
νῶν, νῆσος τὰ Χόαρα, νῆσος Ἴης, νῆσος τὸ Λάστοβον. 5

Κ ε φ ἄ λ α ι ο ν λ ζ .

περὶ τοῦ ἔθνους τῶν Πατζινακιδῶν.

Ἰστέον ὅτι Πατζινακῖται τὸ ἀπ' ἀρχῆς εἰς τὸν ποταμὸν
Ἄττλ τὴν αὐτῶν εἶχον κατοίκησιν, ὁμοίως δὲ καὶ εἰς τὸν πο-
ταμὸν Γεήχ, ἔχοντες τοὺς τε Μαζάρους συνοροῦντας καὶ τοὺς 10
ἐπονομαζομένους Οὐζ. πρὸ ἐτῶν δὲ πενήκοντα οἱ λεγόμενοι
Οὐζ μετὰ τῶν Χαζάρων ὁμοσῆσαντες καὶ πόλεμον συμβυ-
λόντες πρὸς τοὺς Πατζινακίτας ὑπερίσχυσαν, καὶ ἀπὸ τῆς
ἰδίας χώρας αὐτοὺς ἐξεδίωξαν, καὶ κατέσχον αὐτὴν μέχρι τῆς
σήμερον οἱ λεγόμενοι Οὐζοι. οἱ δὲ Πατζινακῖται φυγόντες 15
περιήρχοντο ἀναψηλαφῶντες τόπον εἰς τὴν αὐτῶν κατασκήνω-
σιν· καταλαβόντες δὲ τὴν σήμερον παρ' αὐτῶν κρατουμένην
γῆν καὶ εὐρόντες τοὺς Τούρκους οἰκοῦντας ἐν αὐτῇ, πολέ-
μου τρόπῳ τοὺς νικήσαντες καὶ ἐκβαλόντες ἐξεδίωξαν αὐ-
τοὺς καὶ κατεσκήνωσαν ἐν αὐτῇ, καὶ δεσπόζουσι τῆς τοιαύτης 20
χώρας, ὡς εἴρηται, μέχρι τῆς σήμερον ἔτη πενήκοντα πέντε.

Ἰστέον ὅτι πᾶσα ἡ Πατζινακία εἰς θέματα ὀκτώ διαι-
ρεῖται, ἔχουσα καὶ μεγάλους ἄρχοντας τοσοῦτους. τὰ δὲ

cussa igne couflagravit; tertiam insulam magnam, quae Phara dicitur, quartam, quae Bratzes. sed et aliae praeterea insulae sunt, quae ad Paganos non pertinent, Choara Ies, et Lastobon.

37. *de Patzinacitarum gente.*

Sciendum est Patzinacitas a principio ad Atel et Geech flumina habitasse, iisque conterminos fuisse populos illos qui Mazari atque Uzi cognominantur. ante annos vero quinquaginta ii qui Uzi nuncupantur cum Chazaris conspirantes, et coniunctis armis Patzinacitas aggressi, superiores facti sedibus eos suis expulerunt, illasque tenuere in hodiernum usque diem Uzi. at Patzinacitae qui fuga evaserant, circumeuntes quaerebant ubinam sedes suas collocarent; venientesque in terram quam nunc incolunt, inventis illic Turcis incolis, debellatos eiecerunt, sedesque ipsi suas ibi posuerunt, tenentque iam hodie annum quinquagesimum quintum, uti dictum est.

Et Patzinacia quidem universa in themata octo dividitur, quae

θέματα εἰσι ταῦτα. ὄνομα τοῦ πρώτου θέματος Ἡρτήμ, τοῦ
 δευτέρου Τζούρ, τοῦ τρίτου Γύλα, τοῦ τετάρτου Κουλήπῃ,
 τοῦ πέμπτου Χαροβόθ, τοῦ ἕκτου Ταλμάτ, τοῦ ἑβδόμου Χο-
 πόν, τοῦ ὄγδου Τζοπόν. κατὰ δὲ τὸν καιρὸν ὃν ἀπὸ τῶν
 5 ἰδίων τόπων οἱ Πατζινακίται ἐξεδιώχθησαν, εἶχον ἄρχοντας
 εἰς μὲν τὸ θέμα Ἡρτήμ τὸν Μαϊτζαν, εἰς δὲ τὸ Τζούρ τὸν
 Κουελ, εἰς δὲ τὸ Γύλα τὸν Κουρκοῦταν, εἰς δὲ τὸ Κουλήπῃ τὸν
 Ἰπαόν, εἰς δὲ τὸ Χαροβόθ τὸν Καϊδούμ, εἰς δὲ τὸ θέμα Ταλ-
 μάτ τὸν Κώσταν, εἰς τὸ Χοπὸν τὸν Γιαζή, εἰς δὲ τὸ θέμα
 10 Τζοπὸν τὸν Βατάν. μετὰ δὲ θάνατον αὐτῶν διεδέξαντο τὰς
 ἀρχὰς οἱ τούτων ἐξάδελφοι· νόμος γὰρ ἐν αὐτοῖς καὶ τύ-
 πος ἐκράτησε παλαιὸς μὴ ἔχειν ἐξουσίαν πρὸς παιδας ἢ ἀδελ-
 φούς αὐτῶν μεταπέμπειν τὰ ἀξιώματα, ἀλλ' ἀρκεῖσθαι μόνον
 τοῖς κεκτημένοις τὸ καὶ μέχρι ζωῆς ἄρχειν αὐτούς, μετὰ δὲ
 15 θάνατον προχειρίζεσθαι ἢ ἐξάδελφον αὐτῶν ἢ ἐξαδέλφω
 παιδας, πρὸς τὸ μὴ καθ' ὅλου εἰς ἓν μέρος γενεᾶς διατρέχειν
 τὸ ἀξίωμα, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἐκπλαγίους καὶ κληρονομεῖν
 καὶ ἀπεκδέχεσθαι τὴν τιμὴν· ἀπὸ ξένης δὲ γενεᾶς οὐχ ὑπεισ-
 ἔρχεται τις καὶ γίνεται ἄρχων. τὰ δὲ ὀκτώ θέματα διαι-
 20 ροῦνται εἰς τεσσαράκοντα μέρη, καὶ ἔχουσι καὶ ἐλάττονας
 ἄρχοντας.

P 106

Ἰστέον ὅτι αἱ τέσσαρες τῶν Πατζινακίτων γενεαί, ἦγουν
 τὸ θέμα Κουαρτζιτζούρ καὶ τὸ θέμα Συρουκαλή καὶ τὸ

4 τῆς ἰδίας χώρας B 9 Γιαζή M 13 ἀρκεῖν ?

magnos quoque principes totidem habet. themata autem isthaec sunt.
 primum est Ertem, secundum Tzur, tertium Gyla, quartum Culpee,
 quintum Charoboθ, sextum Talmat, septimum Chopon, octavum Tzo-
 pon. quo autem tempore suis eiecti sedibus Patzinacitae fuerunt,
 principes erant in themate quidem Ertem Maitzan, in Tzur Cuel, in
 Gyla Curcutan, in Culpee Ipaon, in Charoboθ Caidum, in Talmat
 Costan, in Chopon Giaze, in Tzopon Batan. his autem mortuis in
 principatus successerunt eorum patruales, siquidem lex illis et anti-
 qua consuetudo est, dignitates ad filios aut fratres non transmittere:
 sed contenti principes esse debent, quoad vivunt, principatum tenere;
 post mortem vero vel patruales vel eorum filii promoventur, ne sem-
 per in eadem prosapiae parte dignitas consistat, sed ut ad col-
 laterales quoque ea hereditate deferatur: alterius vero prosapiae
 qui sit, nullus in principatum succedit. haec porro octo themata
 in partes distribuuntur quadraginta, quae singulae habent principes
 minores.

Et quattuor quidem Patzinacitarum nationes sive themata, Cuar-

Θέμα Βοροτάλματ καὶ τὸ Θέμα Βουλατζοσπόν, κείνται πέρα τοῦ Δανάπρεωσ ποταμοῦ, πρὸς τὰ ἀνατολικώτερα καὶ βορειότερα μέρη ἐναποβλέποντα, πρὸς τε Οὐζίαν καὶ Χαζαρίαν καὶ Ἀλανίαν καὶ τὴν Χερσῶνα καὶ τὰ λοιπὰ κλίματα. αἱ δὲ ἄλλαι τέσσαρες γεναὶ κείνται ἔνθεν τοῦ Δανάπρεωσ ποταμοῦ, πρὸς τὰ δυτικώτερα καὶ ἀρκτικώτερα μέρη· τουτέστι τὸ Θέμα Γιυζιχοπὸν πλησιάζει τῇ Βουλγαρίᾳ, τὸ δὲ Θέμα τοῦ κάτω Γύλα πλησιάζει τῇ Τουρκίᾳ, τὸ δὲ Θέμα Χαροβὸν πλησιάζει τῇ Ῥωσίᾳ, τὸ δὲ Θέμα Ἰαβδιερτίμ πλησιάζει τοῖς ὑποφόροις χωρίοις χώρας τῆς Ῥωσίας, τοῖς τε Οὐλτινίοις καὶ 10 Δερβλενίοις καὶ Λενζενίοις καὶ τοῖς λοιποῖς Σκλάβοις. ἀπέκισται δὲ ἡ Πατζινακία ἐκ μὲν Οὐζίως καὶ Χαζαρίας ὁδὸν ἡμερῶν πέντε, ἐκ δὲ Ἀλανίας ἡμερῶν ἕξ, ἀπὸ δὲ Μορδίας ὁδὸν ἡμερῶν δέκα, ἀπὸ δὲ Ῥωσίας ὁδὸν ἡμέρας μᾶς, ἀπὸ δὲ Τουρκίας ὁδὸν ἡμερῶν τεσσάρων, ἀπὸ δὲ Βουλγαρίας ὁδὸν 15 ἡμέρας ἡμισυ· καὶ εἰς Χερσῶνα μὲν ἔστιν ἔγγιστα, εἰς δὲ τὴν Βόσπορον πλησιέστερον.

Ἰστέον ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν ὃν οἱ Πατζινακῆται ἀπὸ τῆς ἰδίας χώρας ἐξεδιώχθησαν, θελήσει τινὲς ἐξ αὐτῶν καὶ οἰκείᾳ γνώμῃ ἐναπέμειναν ἐκεῖσε καὶ τοῖς λεγομένοις Οὐζοῖς 20 συνώκησαν, καὶ μέχρι τοῦ νῦν εἰσὶν ἐν αὐτοῖς, ἔχοντες τοιαῦτα γνωρίσματα ὥστε διαχωρίζεσθαι αὐτοῖς καὶ νοεῖσθαι τινὲς τε ἦσαν καὶ πῶς αὐτοὺς ἀποσπασθῆναι τῶν ἰδίων συν-

1 παρὰ τοῦ M 5 ἔθεν M 10 χωρίοις χώρας] χώρας M
13 Μοδίας M, Μηδίας Meursius, consentiente Bandurio.

tzitur Syrcalpee Borotalmar et Bulatzospon, ultra Danaprim flumen sitae sunt, orientem septentrionemque spectantes versus Uziam Chazariam Alaniam Chersonem et ceteras regiones: reliquae vero quattuor nationes positae sunt cis Danaprim flumen, ad partes occidentis septentrionisque: nam thema Giazichopon Bulgariae finitimum est, inferius thema Gylae Turciae proximum est, Charoboë thema Russiae adiacet, Iabdiertim vero thema conterminum est tributariis pagis Russiae regionis, Ultinis Derblieninis Lenzeninis reliquisque Sclavis. distat autem Patzinacia ab Uzia et Chazaria itinere dierum quinque, ab Alania dierum sex, a Mordia dierum decem, a Russia unius diei, a Turcia dierum quattuor, a Bulgaria dimidii unius diei. propinqua est Chersoni, sed magis etiam Bosporo.

Sciendum est, quo tempore expulsi sua regione Patzinacitae fuere, nonnullos eorum sponte sua illic mansisse et Uzis cohabitasse; suntque inter eos etiam nunc, ea habentes indicia ut facile discerni possint cognoscique quales sint et quomodo avelli a suis contigerit, si-

ἔβη· τὰ γὰρ ἱμάτια αὐτῶν εἰσι κόντευρα μέχρι γονάτων, καὶ τὰ μανίκια ἀπὸ τῶν βραχιόνων ἀποκεκομμένα, ὡς δῆθεν ἀκ τοῦτου δεικνύντες ὅτι ἀπὸ τῶν ἰδίων καὶ ὁμοφύλων ἀπέκοπησαν.

5 Ἰστίον ὅτι ἔνθεν τοῦ Δανάπρεως ποταμοῦ πρὸς τὸ ἀποβλέπον μέρος τὴν Βουλγαρίαν εἰς τὰ περᾶματα τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ εἰσὶν ἐρημόκαστρα. κάστρον πρῶτον τὸ ὀνομασθὲν παρὰ τῶν Πατζινακίτων Ἄσπρον διὰ τὸ τοῦς λίθους αὐτοῦ φαίνεσθαι καταλευκούς, κάστρον δεῦτερον τὸ Τουγγᾶται, κά-
10 στρον τρίτον τὸ Κρακνακάται, κάστρον τέταρτον τὸ Σαλμακάται, κάστρον πέμπτον τὸ Σακακίται, κάστρον ἕκτον Γιαουκίται. ἐν αὐτοῖς δὲ τοῖς τῶν παλαιοκάστρον κτίσμασιν εὑρίσκονται καὶ ἐκκλησιῶν γνωρίσματα τινα καὶ σταυροὶ λαξευτοὶ εἰς λίθους πορίνους· ὅθεν καὶ τινες παρῆδοσιν ἔχου-
15 σιν ὡς Ῥωμαῖοὶ ποτε τὰς κατοικίας εἶχον ἐκεῖσε.

Ἰστίον ὅτι Κάγκαρ ὀνομάζονται οἱ Πατζινακίται, ἀλλ' οὐχὶ πάντες, πλὴν ὁ τῶν τριῶν θεμάτων λαός, τοῦ Ἰαβδιηρτί, καὶ τοῦ Κουαρτζιτζούρ καὶ τοῦ Χαβουξιγγυλά, ὡς ἀνδρειότεροι καὶ εὐγενέστεροι τῶν λοιπῶν· τοῦτο γὰρ δηλοῖ ἡ τῶν
20 Κάγγαρ προσηγορία.

14 πορίνας, πυρτίας Meurslus. nonne πορίνους? 17 Διαυδιηρτι M

quidem utuntur vestibus decurtatis et ad genua tantum pertingentibus et manicis abscissis, ea re innuentes a gentilibus se suis esse diremptos.

Ultra vero Danaprim flumen, qua parte Bulgariam spectat, ad eiusdem fluminis traiectus urbes desertae sunt: prima urbs quae Patzinacitis Aspron sive alba dicitur, quod e saxo albicante constructa sit, secunda Tungatae, tertia Cracnacatae, quarta Salmacatae, quinta Sacacatae, sexta Giaincatae. inveniuntur autem inter urbium collapsarum fabricas ecclesiarum iudicia quaedam et cruces ex lapide topolino exsculptae; unde quasi per traditionem credunt nonnulli olim illic sedes habuisse Romanos.

Porro Cancar quoque appellantur Patzinacitae, non omnes quidem, sed trium tantum thematum incolae, thematis Iabdierti Cuar-tzitzur et Chabuxingyla, tanquam qui ceteris fortiores nobilioresque sunt: nam hoc vox ipsa cancar significat.

περὶ τῆς γενεαλογίας τοῦ ἔθνους τῶν Τούρκων, καὶ ὅθεν κατάγονται.

Ὅτι τὸ τῶν Τούρκων ἔθνος πλησίον τῆς Χαζαρίας τὸ παλαιὸν τὴν κατοίκησιν ἐποιεῖτο εἰς τὸν τόπον τὸν ἐπωνομαζόμενον Λεβεδία ἀπὸ τῆς τοῦ πρώτου βοεβόδου αὐτῶν ἐπωνυμίας, ὅστις βοεβόδος τὸ μὲν τῆς κλήσεως ὄνομα Λεβεδίας προσαγορευέτο, τὸ δὲ τῆς ἀξίας, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ μετ' αὐτὸν, βοεβόδος ἐκαλεῖτο. ἐν τούτῳ οὖν τῷ τόπῳ τῷ προρρηθέντι Λεβεδία ποταμὸς ἐστὶ ῥέων Χιδμάς, ὃ καὶ Χιγγυλοῦς ἐπωνομαζόμενος. οὐκ ἐλέγοντο δὲ τῷ τότε χρόνῳ Τούρκοι, ἀλλὰ 10 Σαβαρτοιάσφαλοι ἕκ τινος αἰτίας ἐπωνομαζόντο. καὶ οἱ μὲν Τούρκοι γενεαὶ ὑπῆρχον ἑπτὰ, ἄρχοντα δὲ εἰς αὐτοὺς εἶτε ἴδιον εἶτε ἀλλοτρίον ποτε οὐκ ἐκτίσαντο, ἀλλ' ὑπῆρχον ἐν αὐτοῖς βοεβόδοι τινες, ὧν πρῶτος βοεβόδος ἦν ὁ προρρηθεὶς Λεβεδίας. συνήκhsαν δὲ μετὰ τῶν Χαζάρων ἐνιαυτοὺς τρεῖς, 15 συμμαχοῦντες τοῖς Χαζάροις ἐν πῦσι τοῖς αὐτῶν πολέμοις. ὃ δὲ χαγάνος ἄρχων Χαζαρίας διὰ τὴν αὐτῶν ἀνδρίαν καὶ συμμαχίαν τῷ πρώτῳ βοεβόδῳ τῶν Τούρκων Λεβεδίᾳ ἐπωνομαζόμενῃ γυναῖκα δέδωκε πρὸς γάμον Χαζάραν εὐγενῆ, διὰ τὸ τῆς ἀνδρίας αὐτοῦ περιφρημον καὶ τὸ τοῦ γένους περιφανές, ὅπως ἐξ αὐτοῦ τεκνώσῃ· ὃ δὲ Λεβεδίας ἐκεῖνος ἕκ τινος τύχης μετὰ τῆς αὐτῆς Χαζάρων οὐκ ἐπαιδοποίησεν.

36. *de Turcarum gentis genealogia, et unde ea gens originem ducat.*

Turcarum gens olim prope Chazarium habitabat, in loco cui cognomen Lebedias a primo ipsorum boëbodo; qui nomine quidem Lebedias appellabatur, dignitate vero, quemadmodum reliqui eius successores, boëbodus vocabatur. in hoc igitur loco, in praedicta Lebedia, fuit amnis Chidmas, qui etiam Chingylus cognominatur. et quidem tum non Turcae sed Sabartoeasphali quadam de causa dicebantur; erantque gentes eorum septem, et principem vel indigenam vel alienigenam habuerunt nunquam, sed erant inter ipsos boëbodi quidam, quorum primus is, cuius supra mentionem fecimus, Lebedias. habitaverunt autem cum Chazaris annos tres, omnibus eorum in bellis adiutores; chaganusque Chazariae princeps primo Turcarum boëbodo Lebediae, fortitudinis eorum ac commilitii causa, uxorem dedit Chazarum nobilem, motus fortitudinis eius fama et generis splendore, ut ex eo prolem tolleret. et tamen casu factum est ut ex Chazara illa liberos non susciperet Lebedias. Patzinacitae vero, qui Cancar olim cognominabantur (nam hoc nomen cancar apud ipsos nobilitatem ac

οὐ δὲ Πατζινακῆται οἱ πρότερον Κάγγαρ ἐπονομαζόμενοι (τοῦτο γὰρ τὸ Κάγγαρ ὄνομα ἐπ' εὐγενείᾳ καὶ ἀνδρείᾳ ἐλέγτετο παρ' αὐτοῖς) πρὸς Χαζάρους οὖν οὗτοι κινήσαντες πόλεμον καὶ ἠτήθάντες τὴν οἰκίαν γῆν καταλείψαι καὶ τὴν τῶν Τούρκων 5 κατοικῆσαι καταναγκάσθησαν. ἀναμεταξὺ δὲ τῶν Τούρκων συναφθέντος πολέμου καὶ τῶν Πατζινακῆτῶν τῶν τηρικῶντα Κάγγαρ ἐπονομαζομένων, τὸ τῶν Τούρκων φοσσάτον ἠτήθη καὶ εἰς δύο διηρέθη μέρη· καὶ τὸ μὲν ἐν μέρος πρὸς ἀνατολὴν εἰς τὸ τῆς Περσίδος μέρος κατέφησεν, οἱ καὶ μέχρι 10 τοῦ νῦν κατὰ τὴν τῶν Τούρκων ἀρχαίαν ἐπωνυμίαν καλοῦνται Σαβαρτοιάσφαλοι· τὸ δὲ ἕτερον μέρος εἰς τὸ δυτικὸν κατέφησεν μέρος, ἅμα καὶ τῇ βοεβόδῳ αὐτῶν καὶ ἀρχηγῷ Λεβεδία, εἰς τόπους τοῦς ἐπονομαζομένους Ἀτελκούζου, ἐν οἷς τόποις τὸ νῦν τῶν Πατζινακῆτῶν ἔθνος κατοικεῖ. ὀλίγον δὲ 15 χρόνου διαδραμαμέντος ὁ χαγάνος ἐκείνος ἄρχων Χαζαρίας τοῖς Τούρκοις ἐμήνυσεν τοῦ πρὸς αὐτὸν ἀπεσταλῆναι χελάνδια τὸν πρῶτον αὐτῶν βοεβόδον. ὁ Λεβεδίας ταύτην πρὸς τὸν χαγάνον Χαζαρίας ἀφικόμενος ἀνηρώτη τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐλθεῖν πρὸς αὐτὸν μετεπέμψατο. ὁ δὲ χαγάνος εἶπε πρὸς αὐτὸν 20 ὅτι διὰ τοῦτό σε προσκαλεσάμεθα, ἵνα ἐπειδὴ εὐγενὴς καὶ φρόνιμος καὶ ἠνδρειωμένος ὑπάρχεις καὶ πρῶτος τῶν Τούρ- P 108 κων, ἄρχοντά σε τοῦ ἔθνους σου προβαλώμεθα, καὶ ἵνα ὑπέλης τῇ λόγῳ καὶ τῇ προστάξει ἡμῶν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς πρὸς τὸν χαγάνον ἀντέφησεν ὅτι τὴν περὶ ἐμέ σου σχέσιν τε καὶ

2 παρ' add B 6 συναφθέντος πολέμου add B

fortitudinem significat), armis contra Chazaros sumptis victi terram suam deserere et Turcarum regionem incolere coacti fuere. bello autem inter Turcas et Patzinacitas tum Cancar cognominatus exorto, Turcarum exercitus devictus fuit atque in partes duas divisus, et earum una quidem orientem versus partem Persidis incoluit (et hi etiam in hodiernum diem de veteri Turcarum cognomine Sabatrosaspali nuncupantur), altera vero pars occidentem versus sedes posuit cum boebodo suo ac duce Lebedia in locis Atelcusu nuncupatis, quae nunc Patzinacitarum gens incolit. paulo vero post chaganus ille Chazariae princeps per legatos petiit a Turcis ut ad se Chelandiam mittant primum eorum boebodum. itaque ad chaganum Chazariae profectus Lebedias interrogavit quae ipsius vocandi causa esset. cui chaganus, ideo se eum vocasse ut, quandoquidem nobilis prudens strenuus primusque Turcarum esset, gentis suae principem faceret, eo pacto ut sibi subesset. at ille respondit "affectum tuum erga me et voluntatem exosculor, gratiasque dignas dico: quando vero tali prin-

προαίρεσιν μεγάλως ἐναποδέχομαι, καὶ τὴν εὐχαριστίαν ὁμολογῶ σοι προσήκουσαν· ἐπεὶ δὲ ἀδυναίως ἔχω πρὸς τὴν τοιαύτην ἀρχὴν, ὑπακοῦσαι οὐ δύναμαι, ἀλλὰ μᾶλλον ἔστιν ἕτερος ἀπ' ἐμοῦ βοέβοδος, λεγόμενος Σαλμουτζῆς καὶ υἱὸν κεκτημένος ὀνόματι Ἀρπαδῆν· ἐκ τούτων μᾶλλον εἴτε ἐκεῖνος 5 Σαλμουτζῆς εἴτε ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἀρπαδῆς ἵνα γένηται ἄρχων, καὶ ἔστιν ὑπὸ τοῦ λόγου ὑμῶν. ἐν τούτῳ οὖν τῷ λόγῳ ἀρᾶσθαις ὁ χαγάνος ἐκεῖνος δέδωκεν ἀνθρώπους αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ καὶ εἰς τοὺς Τούρκους ἀπέστειλεν, οἳ καὶ συλλαλήσαντες περὶ τούτου μετὰ τῶν Τούρκων, μᾶλλον οἱ Τούρκοι τὸν 10 Ἀρπαδῆ γενέσθαι προέκριναν ἄρχοντα ἤπερ Σαλμουτζῆ τὸν αὐτοῦ πατέρα, ὡς ἀξιολογώτερον ὄντα καὶ περισπούδαστον ἐν τῷ φρονήσει καὶ βουλῇ καὶ ἀνδρίᾳ καὶ ἱκανὸν πρὸς τὴν τοιαύτην ἀρχὴν· ὃν καὶ ἄρχοντα κατὰ τὸ τῶν Χαζάρων ἔθος καὶ ζῆκανον πεποιήκασιν, σηκώσαντες αὐτὸν εἰς σκο- 15 τάριον. πρὸ δὲ τοῦ Ἀρπαδῆ τούτου ἄρχοντα ἕτερον οἱ Τούρκοι οὐκ ἐκήσαντο πώποτε· δεῦξ οὖν καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἐκ τῆς τούτου γενεᾶς ἄρχων Τουρκίας καθίσταται. μετὰ δὲ τινὰς χρόνους τοῖς Τούρκοις ἐπιπεσόντες οἱ Πατζινακταὶ κατεδίωξαν αὐτοὺς μετὰ τοῦ ἄρχοντος αὐτῶν Ἀρπαδῆ. οἱ οὖν 20 Τούρκοι τραπέντες καὶ πρὸς κατοίκησιν γῆν ἐπιζητοῦντες, ἐλθόντες ἀπεδίωξαν οὗτοι τοὺς τὴν μεγάλην Μοραβίαν κατοικοῦντας, καὶ εἰς τὴν γῆν αὐτῶν κατεσκήνωσαν, εἰς ἣν νῦν οἱ Τούρκοι μέχρι τῆς σήμερον κατοικοῦσιν· καὶ ἔκτοτε πό-

6 Ἀλμουτζῆς M
11 ἐκτερ libri

7 ἔσται ὑπὸ τὸν λόγον?
19 πεσόντες M

οὖν τῷ add B

cipatui non sufficio, parere non possum. sed est alter a me boïbodus, Salmutzes nomine, qui et filium habet Arpadem nuncupatum: horum sive ipse Salmutzes sive filius eius Arpades princeps fiat tibi-que subiciatur." placuit itaque haec oratio chagano, virosque cum ipso ad Turcas misit; qui ubi cum iis sermonem communicassent, visum potius illis fuit Arpadem principem constituere quam patrem Salmutzen, utpote digniorem et prudentia consilio ac fortitudine insignem talique principatui parem; quem etiam solenni Chazarorum more ac consuetudine in scuto erectum principem fecerunt. et ante hunc Arpadem Turcae principem alium nullum unquam habuerunt; ex cuius posteris ad hunc usque diem princeps Turciae constituitur. post aliquot vero annos Turcas invadentes Patzinacitae, eos cum principe Arpade persecuti sunt. Turcae itaque prosligati fugientes et terram ad sedes collocandas quaerentes, magnam Moravian ingressi incolas eius expulerunt ibique sedes suas posuerunt, tenentque etiam

λεμον οἱ Τοῦρκοι μετὰ τῶν Πατζινακитῶν οὐκ ἐποίησαν. εἰς δὲ τὸ κατασκηρῶσαν τὸ προρρηθὲν ἔθνος τῶν Τούρκων πρὸς τὴν ἀνατολὴν εἰς τὰ τῆς Περσίδος μέρη μέχρι τοῦ νῦν πραγματευτὰς ἀποστέλλουσιν οὗτοι οἱ πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος οἰκοῦντες ποιεργημένοι Τοῦρκοι, καὶ βλέπουσιν αὐτούς, καὶ ἀποκρίσεις παρ' αὐτῶν πρὸς αὐτούς πολλαίαις ἀποκομίζουσιν.

Ἔτι ὁ τῶν Πατζινακитῶν τόπος ἐν ᾧ τῷ τότε καιρῷ κατήκκησαν οἱ Τοῦρκοι, καλεῖται κατὰ τὴν ἐπωνυμίαν τῶν ἐκείσε ὄντων ποταμῶν· οἱ δὲ ποταμοὶ εἰσιν οὗτοι, ποταμὸς πρῶτος 10 ὁ καλούμενος Βαρούχ, ποταμὸς δευτέρος ὁ καλούμενος Κουβοῦ, ποταμὸς τρίτος ὁ καλούμενος Τροῦλλος, ποταμὸς τέταρτος ὁ καλούμενος Βροῦτος, ποταμὸς πέμπτος ὁ καλούμενος Σέρετος.

Κ ε φ ἄ λ α ι ο ν 19'.

περὶ τοῦ ἔθνους τῶν Καβάρων.

15 Ἰστέον ὅτι οἱ λεγόμενοι Κάβαροι ἀπὸ τῆς τῶν Χαζάρων γενεᾶς ὑπῆρχον· καὶ δὴ συμβᾶσαν τινα παρ' αὐτῶν ἀποστασίαν γενέσθαι πρὸς τὴν ἀρχὴν αὐτῶν, καὶ πολέμου ἐμφυλίου καθιστάντος, ἣ πρώτη ἀρχὴ αὐτῶν ὑπερίσχυσεν, καὶ οἱ μὲν ἐξ αὐτῶν ἀπεσφάγησαν, οἱ δὲ ἐξέφυγον καὶ ἦλθον 20 καὶ κατασκήνωσαν μετὰ τῶν Τούρκων εἰς τὴν τῶν Πατζινακитῶν γῆν, καὶ ἀλλήλοις συνεφιλιώθησαν, καὶ Κάβαροί τινες ὠνομάσθησαν. ὅθεν καὶ τὴν τῶν Χαζάρων γλῶσσαν αὐτοῖς

1 παρὰ τῶν π. οὐκ ἐδέξαντο B 16 δῆ] δὲ vulgo 18 κατα-
 σιάντος? ἀρχὴ add B 21 Βάρβαροι M

in hodiernum usque diem; et ex eo tempore bellum cum Patzinacitis Turcae non habuerunt. ad Turcas vero orientem versus in Persidis partibus habitantes, quorum supra mentionem fecimus, negotiatores suos mittunt etiamnum ii qui occidentem incolunt praedicti Turcae, invisuntque illos, et responsa saepe ab ipsis per hos accipiunt.

Ceterum Patzinacitatum locus, quem tunc inhabitabant Turcae, a fluviiis qui illic sunt cognominatur; flumina autem isthaec sunt. primus fluvius Baruch appellatur, secundus Cubu, tertius Trullus, quartus Brutus, quintus denique Seretus nuncupatur.

39. de Cabarorum gente.

Cabari a Chazarorum gente descendunt. facta autem inter eos secessione belloque orto civili, prior pars vicit; quique victi, pars occisi sunt, pars fugientes ad Turcas in Patzinacitarum terram se contulerunt, ibique sedes posuerunt, contractaque mutua amicitia Cabari appellati sunt; unde et Chazarorum linguam ipsos Turcas do-

τοὺς Τούρκους ἐδίδαξαν, καὶ μέχρι τοῦ νῦν τὴν αὐτὴν διάλεκτον ἔχουσιν· ἔχουσι δὲ καὶ τὴν τῶν Τούρκων ἑτέραν γλῶτταν. διὰ δὲ τὸ εἰς τοὺς πολέμους ἰσχυροτέρους καὶ ἀνδρειοτέρους δακτυοῦσθαι τῶν ὀκτὼ γενεῶν καὶ προεξάρχειν τοῦ πολέμου προσκριθῆσαν πρῶται γενεαί. εἰς δὲ ἔστιν ἄρχων ἐν αὐτοῖς, ἦγον ἐν ταῖς τρισὶ γενεαῖς τῶν Καβάρων, οὗτοι καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἔστι.

Κ ε φ ἄ λ α ι ο ν μ ἰ .

περὶ τῶν γενεῶν τῶν Καβάρων καὶ Τούρκων.

Πρώτη ἢ παρὰ τῶν Χαζάρων ἀποσπασθεῖσα αὕτη ἢ 10 προρρηθεῖσα τῶν Καβάρων γενεά, δευτέρη τοῦ Νέκη, τρίτη τοῦ Μεγέρη, τετάρτη τοῦ Κουρτυγερμάτου, πέμπτη τοῦ Τιριάνου, ἕκτη Γενάχ, ἑβδόμη Καρή, ὀγδόη Κασή. καὶ οὕτως ἀλλήλοις συναφθέντες μετὰ τῶν Τούρκων οἱ Κάβαροι εἰς τὴν τῶν Πατζινακιδῶν κατέφκησαν γῆν. μετὰ δὲ ταῦτα παρὰ 15 Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου καὶ ἀοιδίμου βασιλέως προσκληθέντες διεπέρασαν, καὶ τὸν Συμεῶν πολεμήσαντες κατὰ κράτος αὐτὸν ἤττησαν, καὶ ἐξέλασαντες μέχρι τῆς Πρεσθλάβου διήλθον ἀποκλείσαντες αὐτὸν εἰς τὸ κάστρον τὸ λεγόμενον Μουνδράγα, καὶ εἰς τὴν ἰδίαν χώραν ὑπέστρεψαν· τῷ δὲ τότε 20 καιρῷ τὸν Λιούντινα τὸν υἱὸν τοῦ Ἀρπαδῆ εἶχον ἄρχοντα. μετὰ δὲ τὸ πάλιν τὸν Συμεῶν μετὰ τοῦ βασιλέως τῶν Ῥωμαίων εἰρηνεύεσθαι καὶ λαβεῖν ἄδειαν, διεκπέμψατο πρὸς τοὺς

11 τοῦ] ἢ M

conerunt, habentque etiam hodie eandem dialectam; aliaque item Turcarum lingua utuntur. quia vero fortitudine bellica et strenuitate octo aliis gentibus praestabant iisque in praeliis antecellebant, primum in tribus locum obtinuerunt; unusque in illis tribus Cabarorum populis princeps est ad hodiernum usque diem.

40. de Cabaris et Turcis.

Prima a Chazaris avulsa haec Cabarorum gens est, quam dixi, secunda Nece, tertia Megere, quarta Curtugermati, quinta Tariani, sexta Genach, septima Care, octava Case. atque sic connexi inter se Cabari cum Turcis Patzinacitarum terram incoluerunt. postea vero a Leone illo Christi amante ac praeclaro imperatore accersiti traiecerunt, bellumque Symeoni inferentes victo eo fugatoque Persthlabum usque pervenerunt, et cum in urbe Mundraga eum inclusissent, domum redierunt, quo tempore Liuntica Arpadæ filium principem habebant. postquam autem iterum cum Romanorum imperatore pacem

Πατζινακίτας, καὶ μετ' αὐτῶν ὠμοφώνησε τοῦ καταπολεμη-
 σαι καὶ ἀφανίσαι τοὺς Τοῦρκους. καὶ ὅτε οἱ Τοῦρκοι πρὸς
 ταξείδιον ἀπῆλθον, οἱ Πατζινακίται μετὰ τοῦ Συμεῶν ἦλθον
 κατὰ τῶν Τοῦρκων, καὶ τὰς αὐτῶν φραμίλλας παντελῶς ἐξηφάνι-
 5 σαν, καὶ τοὺς εἰς φύλαξιν τῆς χώρας αὐτῶν Τοῦρκους ἀπεκαίετο
 κακινκάκως ἀπεδίωξαν. οἱ δὲ Τοῦρκοι ὑποστρέψαντες, καὶ
 τὴν χώραν αὐτῶν οὕτως εὐρόντες ἔρημον καὶ κατηφανισμέ-
 νην, κατεσκήνωσαν εἰς τὴν γῆν εἰς ἣν καὶ σήμερον κατοικοῦσι,
 τὴν ἐπονομαζομένην κατὰ τὴν αἰωτέρω, ὡς εἴρηται, τῶν ποτα-
 10 μῶν ἐπωνυμίαν. ὁ δὲ τόπος ἐν ᾧ πρότερον οἱ Τοῦρκοι ἐπῆρχον,
 ὀνομάζεται κατὰ τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ ἐκεῖσε διαρχομένου ποταμοῦ
 Ἐτὲλ καὶ Κουζοῦ, ἐν ᾧ ἀρτίως οἱ Πατζινακίται κατοικοῦσιν.
 οἱ δὲ Τοῦρκοι παρὰ τῶν Πατζινακίτων διωχθέντες ἦλθον καὶ
 κατεσκήνωσαν εἰς τὴν γῆν εἰς ἣν νῦν οἰκοῦσιν. ἐν αὐτῇ δὲ
 15 τῇ τόπῃ παλαιά τινα ἔστι γνωρίσματα· καὶ πρῶτον μὲν
 ἔστιν ἡ τοῦ βασιλέως Τραϊανοῦ γέφυρα κατὰ τὴν τῆς Τουρ-
 κίας ἀρχὴν, ἔπειτα δὲ καὶ Βελάγραδα ἀπὸ τριῶν ἡμερῶν τῆς
 αὐτῆς γεφύρας, ἐν ἣ καὶ ὁ πύργος ἐστὶ τοῦ ἀγίου καὶ μεγά-
 λου Κωνσταντίνου τοῦ βασιλέως· καὶ πάλιν κατὰ τὴν τοῦ
 20 ποταμοῦ ἐκδρομὴν ἐστὶ τὰ Σέρμιον ἐκεῖνο τὸ λεγόμενον, ἀπὸ
 τῆς Βελεγράδας ὁδὸν ἔχον ἡμερῶν δύο, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε
 ἡ μεγάλη Μοραβία ἡ ἀβύπτιστος, ἣν καὶ ἐξήλειψαν οἱ Τοῦρ- P 110

6 κατὰ κακῶς M
λειψαν M

9 κατὰ Meursius pro καὶ τὴν

22 ἐξέ-

Symeon fecisset et opportunitatem nactus esset, ad Patzinacitas lega-
 tos misit et foedus cum his iniit ad oppugnandos delendosque Tur-
 cas. cumque ad bellicam expeditionem abiissent Turcae, contra eos
 Patzinacitae cum Symeone profecti familias ipsorum omnino perdidere-
 runt, hinc misere pulsus qui ad regionis istius custodiam relicti erant.
 itaque reversi Turcae regionem suam desertam vastatamque invenien-
 tes, in ea terra quam ad hodiernum diem usque incolunt sedes pose-
 uerunt, in ea regione quam a fluminibus cognominatam esse supra
 diximus. locus autem quem primitus Turcae occupabant, a fluvio
 interlabente nuncupatur Etel et Cuzu, in quo nunc Patzinacitae com-
 morantur; a quibus sane pulsae Turcae et profugientes sedes poseue-
 runt illic ubi nunc habitant. in hoc autem loco antiqua quaedam
 monimenta supersunt, inter quae pons Traiani imperatoris ad initia
 Turciae, et Belegrada, quae trium dierum itinere ab ipso ponte dis-
 stat, ubi turris est sancti ac magni Constantini imperatoris, et rursus
 ad cursum fluminis extat Sirmium, quod Belegrada abest duorum die-
 rum itinere; inde magna Moravia baptismo carens, quam Turcae de-

κοι, ἧς ἦρχε τὸ πρότερον ὁ Σφενδοπλόκος. ταῦτα μὲν τὰ κατὰ τὸν Ἰστρον ποταμὸν γνωρίσματά τε καὶ ἐπωνυμίας· τὰ δὲ ἀνώτερα τούτων, ἐν ᾧ ἔστιν ἡ πῦσα τῆς Τουρκίας κατασκήνωσις, ἀρίτως ὀνομάζουσι κατὰ τὰς τῶν ἐκεῖσε ἕσόντων ποταμῶν ἐπωνυμίας. οἱ δὲ ποταμοὶ εἰσιν οὗτοι, ποταμὸς 5 πρῶτος ὁ Τιμήσης, ποταμὸς δευτέρος Τούτης, ποταμὸς τρίτος ὁ Μορήσης, τέταρτος ὁ Κρίσος, καὶ πάλιν ἕτερος ποταμὸς ἡ Τίτζα. πλησιάζουσι δὲ τοῖς Τούρκοις πρὸς μὲν τὸ ἀνατολικὸν μέρος οἱ Βούλγαροι, ἐν ᾧ καὶ διαχωρίζει αὐτοὺς ὁ Ἰστρος ὁ καὶ Δανούβιος λεγόμενος ποταμὸς, πρὸς δὲ τὸ βόρειον οἱ 10 Πατζινακίται, πρὸς δὲ τὸ δυτικώτερον οἱ Φράγγοι, πρὸς δὲ τὸ μεσημβρινὸν οἱ Χρῶβατοι. αἱ δὲ ὀκτὼ γενεαὶ τῶν Τούρκων αὐταὶ πρὸς τοὺς οἰκίους ἄρχοντας οὐχ ὑπερκοῦσιν, ἀλλ' ὁμόνοιαν ἔχουσιν εἰς τοὺς ποταμούς, εἰς οἷον μέρος προβάλλει πόλεμος, συναγωνίζεσθαι μετὰ πάσης φροντίδος τε 15 καὶ σπουδῆς. ἔχουσι δὲ κεφαλὴν πρώτην τὸν ἄρχοντα ἀπὸ τῆς γενεᾶς τοῦ Ἀρπαδῆ κατὰ ἀκολουθίαν, καὶ δύο ἑτέρους, τὸν τε γυλαῖν καὶ τὸν καρχᾶν, οἵτινες ἔχουσι τάξιν κριτοῦ· ἔχει δὲ ἐκάστη γενεὰ ἄρχοντα.

Ἰστέον ὅτι ὁ γυλαῖν καὶ ὁ καρχᾶν οὐκ εἰσιν ὀνόματα κύ- 20 ρια ἀλλὰ ἄξιώματα.

Ἰστέον ὅτι ὁ Ἀρπαδῆς ὁ μέγας Τουρκίας ἄρχων ἐποίησεν

1 Σφενδοπλόκος M
— τέταρτος add B

4 τῶν] τούτων vulgo
15 προσβάλλει?

6 Τούτης

vastarunt, cuiusque princeps olim fuit Sphendoplocus. atque haec quidem iuxta Istrum flumen monumenta sunt et cognomina. ulteriora vero, quae omnia Turcis habitantur, cognomina nunc habent a fluminibus transcurrentibus. eorum primum Timeses est, alterum Tutes, tertium Moreses, quartum Crisus, quintum Titza. confines autem Turcis sunt orientem versus Bulgari ubi eos Ister fluvius, qui et Danubius dicitur, separat; septentrionem versus Patzinacitae, ad occidentem Franci, ad meridiem Chrobati. octo vero hae Turcarum gentes principibus suis subiectae non sunt, sed singulae, pro fluminibus quibus distinguuntur, mutuo inter se contractu statuerunt, quamcumque partem bello infestari contigerit, ei communiter omni studio et cura suppetias ferre. habent autem primum ducem exercitus principem e prosapia Arpade, cum quo duo alii gylas et carchan, qui iudicium vicem obtinent.

Et habet unaquaeque gens peculiarem principem, suntque gylas et carchan non nomina propria sed diguitates.

Sciendum vero Arpadem magnum Turciae principem filios ge-

τέσσαρας υἱούς, πρῶτον τὸν Ταρκατζοῦν, δεύτερον τὸν Ἰέλεχ, τρίτον τὸν Ἰουτοτζάν, τέταρτον τὸν Ζαλτάν.

Ἰστέον ὅτι ὁ πρῶτος υἱὸς τοῦ Ἀρπαδῆ ὁ Ταρκατζοῦς ἐποίησεν υἱὸν τὸν Τεβέλλη, ὁ δὲ δεύτερος υἱὸς ὁ Ἰέλεχ ἐποίησεν υἱὸν τὸν Ἐξέλεχ, ὁ δὲ τρίτος υἱὸς ὁ Ἰουτοτζάν ἐποίησεν υἱὸν τὸν Φαλίτζιν τὸν νυνὶ ἄρχοντα, ὁ δὲ τέταρτος υἱὸς Ζαλτάς ἐποίησεν υἱὸν Ταξίν.

Ἰστέον ὅτι πάντες οἱ υἱοὶ τοῦ Ἀρπαδᾶ ἐτελεύτησαν, οἱ δὲ ἔγγονοι αὐτοῦ ὁ τε Φαλῆς καὶ Τασῆς καὶ ὁ ἐξάδελφος 10 αὐτῶν ὁ Τάξις ζῶσιν.

Ἰστέον ὅτι ἐτελεύτησεν ὁ Τεβέλλης, καὶ ἔστιν ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ Τερματζοῦς, ὁ ἀρτίως ἀνελευθῶν, φίλος μετὰ τοῦ Βουλτζοῦ τοῦ τρίτου ἄρχοντος καὶ καρχᾶ Τουρκίας.

Ἰστέον ὅτι ὁ Βουλτζοῦς ὁ καρχᾶς υἱὸς ἐστὶ τοῦ Καλῆ 15 τοῦ καρχᾶ, καὶ ὅτι τὸ μὲν Καλῆ ἐστὶν ὄνομα κύριον, τὸ δὲ καρχᾶς ἐστὶν ἀξίωμα, ὥσπερ καὶ τὸ γυλᾶς, ὃ ἐστὶ μετῆρον τοῦ καρχᾶ.

Κ ε φ ἄ λ α ι ο ν . μ α'.

περὶ τῆς χώρας τῆς Μοραβίας.

20 Ἰστέον ὅτι ὁ Μοραβίας ἄρχων ὁ Σφενδοπλόκος ἀνδρείος καὶ φοβερὸς εἰς τὰ πλησιάζοντα αὐτῷ ἔθνη γέγονεν· ἔσχε δὲ ὁ αὐτὸς Σφενδοπλόκος τρεῖς υἱούς, καὶ τελευτῶν διεῖπεν

4 ἐποίησεν υἱὸν τὸν Ἐξέλεχ add B

nuisse quattuor, quorum primus Tarcatzus, secundus Ielech, tertius Iutotzas, quartus Zaltan.

Rursus Arpade primogenitus Tarcatzus filium habuit Tebele, alter Ielech filium genuit Ezelech, tertius Iutotzas filium suscepit Phalitzin, qui nunc principatum tenet; quartus Zaltas filium habuit Taxin.

Et omnes quidem Arpade filii mortui sunt, superstitibus tantum eorum nepotibus Phale et Tase cum patrueli eorum Taxi.

Tebelesque moriens filium reliquit Termatzum, qui nuper in gratiam rediit cum Bultzo tertio principe et carcha Turciae.

Bultzo autem hic carchas filius est Cale carcha; estque Cale nomen proprium, cum carchas sit dignitas, quemadmodum et gylas, quae tamen maior est quam carchas.

41. de Moraviae regione.

Moraviae princeps Sphendoplocus fortis terribilisque populis Guimitis fuit, filiosque habuit tres, et fatis concedens regionem suam in tres partes divisit, filiisque singulis suam portionem tradidit, maximum

εἰς τρία μέρη τὴν ἑαυτοῦ χώραν, καὶ τοὺς τρισὶν υἱοῖς αὐ-
 τοῦ ἀνά μιᾷ μερίδος κατέλιπε, τὸν πρῶτον καταλείψας ἄρ-
 χοντα μέγαν, τοὺς δὲ ἑτέροισι δύο τοῦ εἶναι ὑπὸ τὸν λόγον
 τοῦ πρώτου υἱοῦ. παρήγγεσε δὲ αὐτοὺς τοῦ μὴ εἰς διάστασιν
 καὶ κατ' ἀλλήλων γενέσθαι, παρδείγμα αὐτοῖς τοιοῦτον ἔπο-
 8 δειξας· ἑσθλούς γὰρ τρεῖς ἐνεγκῶν καὶ συνδήσας δέδωκε
 P 111 τῷ πρώτῳ υἱῷ τοῦ ταύτας κλάσαι, τοῦ δὲ μὴ ἰσχύσαντος πά-
 λιν δέδωκε τῷ ἑτέρῳ, ὡσαύτως καὶ τῷ τρίτῳ· καὶ εἶδ' οὕτω
 διαιρῶν τὰς τρεῖς ἑσθλούς δέδωκε τοῖς τρισὶ πρὸς μίαν, οἱ
 δὲ λαβόντες καὶ κελευσθέντες ταύτας κλάσαι εὐθέως αὐτὰς 10
 κατέκλασαν. καὶ διὰ τοιοῦτου ὑποδείγματος παρήγγεσεν αὐ-
 τοὺς, εἰπὼν ὅτι εἰ μὲν διαμένετε ἐν ὁμοψυχίᾳ καὶ ἀγάπῃ
 ἀδιαίρετοι, ἀκαταγώνιστοι παρὰ τῶν ἐναντίων καὶ ἀνάλωτοι
 γενήσεσθε· εἰ δὲ ἐν ὑμῖν γένηται ἔρις καὶ φιλονεικία καὶ
 διαχωρισθῆτε εἰς τρεῖς ἀρχὰς μὴ ὑποκείμενοι τῷ πρώτῳ 15
 ἀδελφῷ, καὶ ὑπ' ἀλλήλων ἀφανισθήσεσθε καὶ ὑπὸ τῶν πλη-
 σιαζόντων ὑμῖν ἐχθρῶν παντελῶς ἐξολοθρευθήσεσθε. μετὰ
 δὲ τὴν τελευταίαν τοῦ αὐτοῦ Σφενδοπλόκου ἕνα χρόνον ἐν εἰ-
 ρῆνῃ διατελέσαντες, ἔριδος καὶ στάσεως ἐν αὐτοῖς ἐμπεσοῦσης,
 καὶ πρὸς ἀλλήλους ἐμφύλιον πόλεμον ποιήσαντες, ἐλθόντες οἱ 20
 Τοῦρκοι τοὺτους παντελῶς ἐξωλόθρευσαν, καὶ ἐκράτησαν τὴν
 αὐτῶν χώραν, εἰς ἣν καὶ ἀρτίως οἰκοῦσι· καὶ οἱ ὑπολει-
 φθέντες τοῦ λαοῦ διεσκορπίσθησαν προσφυγόντες εἰς τὰ πα-
 πακείμενα ἔθνη, εἰς τε τοὺς Βουλγάρους καὶ Τοῦρκους καὶ
 Χρωβάτους καὶ εἰς τὰ λοιπὰ ἔθνη.

natu principem magnum faciens, reliquos vero duos sub eius pote-
 state constituens. hortatus vero est eos ne inter se mutuo dirime-
 rentur, hoc exemplo: virgis tribus allatis, ubi colligasset eas, primo-
 genito confringendas tradidit, cumque ille id facere nequiret, secundo
 in manum dedit, et mox tertio: deinde dissolutas abingulatis divisit
 tribus, qui acceptas frangere iussi sine ullo id negotio confestim fe-
 cerunt. quo facto, exemplo per occasionem hanc arrepto, ita eos ad-
 monens dixit "si in concordia et amore manseritis coniuncti, nun-
 quam vos hostes vestri superabunt, neque captivos abducent: sin per
 contentionem ambitionemque principatum in tres partes dividetis,
 maximo fratri obedire recusantes, et a vobis ipsis vastabimini et a
 finitimis hostibus funditus delebimini." post huius autem Sphendo-
 ploci mortem anno uno in pace exacto, orto deinde dissidio et bello
 civili invadentes Turcae funditus eos extirparunt regionemque eorum
 occuparunt, quam in hodiernum usque diem incolunt; quaeque supe-
 rerat multitudo, dissipata confugit ad finitimas gentes, ad Bulgaros
 Turcas Chrobatos, et ad reliquas nationes.

Κεφάλαιον μβ.

γεωγραφία ἀπὸ Θεσσαλονίκης μέχρι τοῦ Δανούβειος ποταμοῦ καὶ τοῦ κάστρου Βελεγράδας, Τουρκίας τε καὶ Πατιζινακίας μέχρι τοῦ Χαζαρικῶν κάστρου Σάρκελ, τῆς Ῥωσίας, καὶ μέχρι τῶν Νεκροπύλων 5 τῶν ὄντων εἰς τὴν τοῦ Πόντου θάλασσαν πλησίον τοῦ Δανάβρειος ποταμοῦ, καὶ Χερσῶνος ὁμοῦ καὶ Βοσπόρου, ἐν οἷς τὰ κάστρα τῶν κλιμάτων εἰσὶν, εἰτα μέχρι λίμνης Μαιωτίδος τῆς καὶ θαλάσσης διὰ τὸ μέγεθος καλουμένης, καὶ μέχρι τοῦ κάστρου τοῦ Μάτωρχα λεγομένου, πρὸς τοῦτοις δὲ καὶ Ζιχίας καὶ Παπαγίας καὶ Καζαχίας καὶ 10 Ἀλανίας καὶ Ἀβασγίας, καὶ μέχρι τοῦ κάστρου Σωτηριουπόλεως.

Ἰστέον ὅτι ἀπὸ Θεσσαλονίκης μέχρι τοῦ ποταμοῦ Δανούβειος, ἐν ᾧ τὸ κάστρον ἐστὶ τὸ Βελέγραδα ἐπονομαζόμενον, ἐστὶν ὁδὸς ἡμερῶν ὀκτώ, εἰ καὶ μὴ διὰ τύχους τις ἀλλὰ μετὰ ἀνυπαύστως πορεύεται. καὶ κατοικοῦσι μὲν οἱ Τούρκοι πέ- 15 ραθεν τοῦ Δανούβειος ποταμοῦ εἰς τὴν τῆς Μοραβίας γῆν, ἀλλὰ καὶ ἔνθεν μέσον τοῦ Δανούβειος καὶ τοῦ Σάβα ποταμοῦ· ἀπὸ δὲ κάτωθεν τῶν μερῶν Δανούβειος ποταμοῦ τῆς Δίστρας ἀντίπερα ἢ Πατιζινακία παρέρχεται, καὶ κατακρατεῖ ἢ κατοικία αὐτῶν μέχρι τοῦ Σάρκελ τοῦ τῶν Χαζάρων κά- P 112 20 στρου, ἐν ᾧ ταξεῖται καθέζονται τὰ κατὰ χρόνον ἐναλλασσόμενοι. ἐρμηνεύεται δὲ παρὰ αὐτοῖς τὸ Σάρκελ ἄσπρον ὀσπίτιον· ὅπερ ἐτίσθη παρὰ σπαθαροκανδιδάτου Πετρωνᾶ τοῦ ἐπονομαζομένου Καματηροῦ, τὸν βασιλέα Θεόφιλον πρὸς

4 σαρκελὲ M 5 τοῦ post τὴν add B 6 ἐν ᾧ M

42. *descriptio tractus a Thessalonica usque ad flumen Danubium et urbem Belegrada, Turciaeque et Patzinaciae usque ad Chazarorum urbem Sarcel et Russiam et Necropyas, quae sunt ad Pontum prope Danaprim flumen; Chersonis item atque Bospori, ubi climatium seu regionum urbes sunt; deinde usque ad paludem Maeotidem quae ob magnitudinem mare appellatur; et ad urbem Matorcha dictam. praeterea etiam Zichiae, Papagiae, Cazachiae, Alaniae et Abasgiae, usque ad Soteriopolim.*

A Thessalonica usque ad Danubium flumen, in quo urbs Belegrada, octo dierum iter est, si quis non festinanter sed interquiescens profisciscatur. et habitant quidem trans Danubium flumen Turcae in terra Moravia, atque etiam ulterius Danubium et Saham fluvios. ab inferioribus vero partibus Danubii ex opposito Distrae procurrit Patzinacia, eaque extenditur ad Sarcel usque, quod Chazarorum oppidum est, in quo praesidiarii sunt singulis annis permutari soliti. significat autem Sarcel apud ipsos album hospitium; quod aedificatum est a Petrona cognomine Camatero spatharocandidato, Chazaris id a Theophilo imperatore petentibus. chaganus enim iste et Chazariae pectus

τὸ κτισθῆναι αὐτοῖς τὸ κάστρον τοῦτο τῶν Χαζάρων αἰτη-
 σαμένων. ὁ γὰρ χαγάνος ἐκεῖνος, ὁ καὶ πᾶς Χαζαρίας, εἰς
 τὸν αὐτὸν βασιλέα Θεόφιλον πρέσβεις ἀποστελλαντες κτισθῆ-
 ναι αὐτοῖς τὸ κάστρον τὸ Σάρκελ ᾗτήσαντο· οἷς ὁ βασιλεύς,
 τῇ τούτων αἰτήσῃ πεισθεὶς, τὸν προρηθέντα σπαθαροκανδι- 5
 δᾶτον Πετρωνᾶ μετὰ χελανδίων βασιλικῶν πλωϊμῶν ἀπέ-
 στειλε, καὶ χελάνδια τοῦ κατεπάνω Παφλαγονίας. καὶ δὴ ὁ
 αὐτὸς Πετρωνᾶς τὴν Χερσῶνα καταλαβὼν τὰ μὲν μελάνδια
 εὗρεν ἐν Χερσῶνι, τὸν δὲ λαὸν εἰσαγαγὼν εἰς καματερὰ κα-
 ράβρια ἀπῆλθεν ἐν τῇ τόπῳ τοῦ Ταναΐδος ποταμοῦ, ἐν ᾧ καὶ 10
 τὸ κάστρον ἔμελλε κτίσασθαι· καὶ ἐπειδὴ ὁ τόπος λίθους οὐκ
 εἶχε πρὸς κτίσιν τοῦ κάστρου ἐπιτηδείους, καμίνιά τινα ποιη-
 σάμενος καὶ βήσαλον ἐν αὐτοῖς ἐγκαύσας μετ' αὐτῶν τὴν τοῦ
 κάστρου κτίσιν ἐποίησατο, ἐκ μικρῶν τινῶν τῶν ἐκ τοῦ πο-
 ταμοῦ καχλιδίων ἄσβεστον ἐργασάμενος. οὗτος οὖν ὁ προρ- 15
 ρηθεὶς σπαθαροκανδιδᾶτος Πετρωνᾶς μετὰ τὸ κτίσασθαι τὸ κα-
 στρον τὸ Σάρκελ πρὸς τὸν βασιλέα Θεόφιλον εἰσελθὼν εἶπεν
 αὐτῷ ὅτι εἰ θάλλης ὄλωσ τὸ τῆς Χερσῶνος κάστρον καὶ τοὺς
 ἐν αὐτῇ τόπους κυρίως ἐξουσιάζασθαι καὶ τούτους μὴ τῆς σῆς
 ἐκτὸς γενέσθαι χειρὸς, προβάλλου στρατηγὸν ἴδιον, καὶ μὴ 20
 τοῖς ἐκείνων καταπιστεύσῃς πρωτεύουσί τε καὶ ἄρχουσι· μέ-
 χρι γὰρ Θεοφίλου τοῦ βασιλέως οὐκ ἦν στρατηγὸς ἀπὸ τῶν
 ἐντεῦθεν ἀποστελλόμενος, ἀλλ' ἦν ὁ τὰ πάντα διοικῶν ὁ λε-
 γόμενος πρωτεύων μετὰ τῶν ἐπονομαζομένων κατέρων τῆς

15 καχλιδίων M an καχληκίων? 20 προβαλοῦ?

missis ad eundem imperatorem legatis construi sibi oppidum Sarcel
 petierunt; quorum petitionibus imperator obsecundans Petronam spha-
 tharocandidatum, cuius supra mentionem fecimus, misit cum chelandi-
 diis imperialibus navigiis, et insuper chelandia capitanei Paphlago-
 niae. atque hic Petronas Chersona appellens chelandia illic invenit,
 populoque navigiis onerariis imposito ad Tanaidis fluvii locum quen-
 dam discessit, urbem illic conditurus. cum vero eo loci lapides non
 essent structurae idonei, caminis quibusdam factis et latere in illis
 cocto, calceque ex minutissima quadam fluvii glare concinnata, ur-
 bem aedificavit. urbe itaque Sarcel condita, Petronas hic spatharo-
 candidatus ad Theophilum imperatorem accedens dixit "si plene Cher-
 sonis urbi et locis circumpositis dominari cupis, et sub potestate tua
 ea tenere, proprium illic praetorem constitue, neque proteuentibus
 eorum aut principibus confide." ad Theophilum enim imperatorem
 usque non illuc praetor hinc mittebatur, sed omnia administrabat is
 qui proteuon dicebatur, cum urbis patribus, ut vocabant. deliberante

πόλεως. τοῦ οὖν βουσιλέως Θεοφίλου πρὸς ταῦτα βουλευσα-
 μένου τὸν ὀδεῖνα ἐξαποστείλαι στρατηγὸν ἢ τὸν ὀδεῖνα, ὕστε-
 ρον ἀποστείλαι προέκρινε τὸν προρρηθέντα σπαθαροκανδιῶ-
 τον Πετρωναῦ ὡς ἔμπειρον τοῦ τόπου γενόμενον καὶ τῶν πρα-
 5 γμάτων οὐκ ἀνεπιστήμονα· ὃν πρωτοσπαθάριον τιμῆσας προε-
 βάλετο στρατηγὸν καὶ εἰς Χερσῶνα ἐξυπέστειλεν, ὁρίσας τὸν
 τότε πρωτεύοντα καὶ πάντας ὑπέκειν αὐτῷ· ἔξ οὗ καὶ μέ-
 χρι τῆς σήμερον ἐπεκράτησεν ἀπὸ τῶν ἐντεῦθεν εἰς Χερσῶνα
 προβάλλεσθαι στρατηγούς· ἀλλ' αὕτη μὲν ἡ κάστρον Σάρ-
 10 κελ κτίσις καθέστηκεν, ἀπὸ δὲ τοῦ Δανούβεως ποταμοῦ μέ-
 χρι τοῦ προρρηθέντος κάστρου τοῦ Σάρκελ ὁδὸς ἐστὶν ἡμε-
 ρῶν ζ'. μέσον δὲ τῆς τοιαύτης γῆς ποταμοὶ μὲν εἰσι πολλοί,
 δύο δὲ μέγιστοι ἔξ αὐτῶν, ὃ τε Δάναστρις καὶ ὁ Δάναπρις.
 15 εἰσὶ δὲ ἕτεροι ποταμοί, ὃ τε λεγόμενος Συγγούλ καὶ ὁ Ὑβὺλ,
 εἰς δὲ τὰ ἑψηλότερα τοῦ Δανάπρεως ποταμοῦ μέρη κατοικοῦ-
 σιν οἱ Ῥῶς· δι' οὗ ποταμοῦ ἀποπλέοντες πρὸς Ῥωμαίους
 ποιοῦνται τὴν ἀφίξιν. ἡ δὲ Πατζινακία πᾶσαν τὴν γῆν τῆς
 τε Ῥωσίας καὶ Βοσπόρου κατακρατεῖ, καὶ μέχρι Χερσῶνος καὶ P 113
 20 ἕως τὸ Σαράτ, Βουράτ καὶ τῶν ἄ μέρων. τὸ δὲ τῆς παρα-
 κίας τῆς θαλάσσης ἀπὸ τοῦ Δανούβεως ποταμοῦ διάστημα
 μέχρι τοῦ Δανάπρεως ποταμοῦ εἰσὶ μίλια ρκ'. ἀπὸ δὲ τοῦ
 Δανάπρεως ποταμοῦ μέχρι τοῦ ποταμοῦ Δανάπρεως εἰσὶ μί-
 λια π', ὃ χρυσὸς λεγόμενος αἰγιαλός. ἀπὸ τὸ στόμιον ποτα-

5 προεβάλλετο vulgo

14 Ὑβὺλ M

igitur Theophilo quemnam illuc praetorem missurus esset, tandem
 visum esse Petronam illum, cuius supra meminimus, spatharocandida-
 tum illuc destinare utpote loci guarum rerumque non imperitum,
 quem et protospatharii honore afficiens praetorem in Chersona misit,
 proteuante eius temporis ceterisque parere illi iussis; atque exinde
 in hunc usque diem obtinuit, ut hinc praetores isthuc mittantur. et
 hoc quidem modo urbs Sarcel condita fuit. a Danubio autem flumi-
 ne ad urbem laudatam Sarcel usque iter est dierum sexaginta: inter-
 iacent vero complures fluvii, quorum maximi duo, Danastris et Dana-
 pris; reliqui sunt Syngul, Hybul, Almatae, Cuphis, Bogu, aliique
 quamplurimi. et superiores Danapreos fluminis partes Russi accolunt,
 per quod navigantes ad Romanos proficiscuntur. Patzinacia autem
 Russiam universam et Bosporum complectitur usque Chersonem et us-
 que Sarat Burat et triginta partes. maritima vero ora a Danubio flu-
 mine ad Danaprim usque continet miliaria centum viginti. Danastris
 a Danapri distat miliaria octoginta; illudque aureum littus appella-

ον εἶναι πάλιν τὸ τοιοῦτον προάστειον τῆς βασιλείας αὐτοῦ.
 καὶ ἐπένευσε καὶ πρὸς τοῦτο ὁ βασιλεὺς, καὶ πολλὰς φιλο-
 τιμίαις αὐτὸν δεξιωσάμενος μετὰ τῆς ἰδίας γυναικὸς ἐξαπέ-
 P 118 στειλεν εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ. οἱ δὲ υἱοὶ τοῦ μαγίστρου Κρι-
 κορικίου, ὃ τε αὐτὸς Παγκράτειος ὁ πατρίκιος καὶ Ἀσώτιος ὁ
 ὁ πατρίκιος, μεγάλως παρελύπουν καὶ ἐβιάζοντο τὸν οἰκεῖον
 αὐτῶν ἐξάδελφον Τορνίκιον τὸν πατρίκιον· ὃς μὴ ὑποφέρων
 τὴν ἀπὸ τούτων ἐπίθεσιν ἔγραψε πρὸς τὸν βασιλέα ἀποστελ-
 λαι πιστὸν ἄνθρωπον καὶ παραλαβεῖν τὴν χώραν αὐτοῦ, αὐ-
 τὸν δὲ καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὸ παιδίον αὐτῶν πρὸς τὸν βα- 10
 σιλέα εἰσαγαγεῖν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀπέστειλε τὸν πρωτοσπαθά-
 ριον Κρινίτην καὶ ἐρμηνεῖα πρὸς τὸ κατὰ τὴν ἀξίωσιν αὐτοῦ
 ἀναλαβεσθαι καὶ εἰσαγαγεῖν αὐτὸν ἐν τῇ Θεοφυλάκτῳ πόλει.
 ὅτε δὲ τὴν τοιαύτην χώραν ὁ Κρινίτης κατέλαβεν, εὗρεν αὐ-
 τὸν ἤδη τὸν βίον ἀπολιπόντα, διαταζάμενον πρὸ τῆς τελευ- 15
 τῆς εἶναι πᾶσαν τὴν χώραν αὐτοῦ ὑποκειμένην τῷ βασιλεῖ
 Ῥωμαίων, τὴν δὲ γυναῖκα καὶ τὸ παιδίον αὐτοῦ εἰσελθεῖν
 πρὸς τὸν βασιλέα· ἧ καὶ δέδωκεν ὁ βασιλεὺς εἰς κατοικίαν
 εἰσελθούσης τοῦ πρωτοσπαθαρίου Μιχαῆλ τοῦ ποτὰ γεγονότος
 κομμερκιάρχου Χαλδίας καὶ Ψωμαθῆος τὴν μονήν. καὶ κά- 20
 λιν ἀπεστάλη ὁ εἰρημένος Κρινίτης παρὰ τοῦ βασιλέως πρὸς
 τὸ παραλαβεῖν τὴν χώραν τοῦ Ἀπογάνεμ ἧτοι τὸ μέρος τοῦ
 πατρικίου Τορνικίου. ἀνταπέστειλαν δὲ ἐκείθεν τοῦ Ταραωνί-

7 τὸν vulgo om 12 τὴν add B αὐτοῦ — εἰσαγαγεῖν
 add B 14 εὗρεν — αὐτοῦ post παιδίον M

que munificentia eum complexus cum uxore ad terram suam remisit.
 magistri vero Cricoricii filii, tam ipse Pancratius patricius quam Asotius
 patricius, molestiam exhibebant atque vim non exiguam inferebant
 patrueli suo Tornicio patricio; qui rem non ferens scripsit imperatori
 ut mitteret hominem fidum, qui terram suam acciperet, se vero uxore
 remque et filium ad eum perduceret. misitque imperator protospatharium
 Crinitem et interpretem, qui, uti petierat, exciperet ipsum
 et in urbem a deo custoditam adduceret. cum vero illuc appulisset
 Crinites, eum iam mortuum invenit, sed testamento ante mortem ca-
 visse ut tota ipsius terra Romanorum imperatori pareret, uxoreque
 cum filio ad imperatorem se conferret; cui quidem adventanti dedit
 imperator ad habitandum protospatharii Michaelis, qui olim fuit Chal-
 diae commerciarum, et Psomathi monasterium. rursusque missus ab
 imperatore est dicitur Crinites, ut terram Apoganem, quae Tornicii
 patricii pars erat, acciperet; et contra miserunt Taronitae filii, de-
 functi patruelis, Ulnitem offerentes, ut ipsi patruelis sui terram re-

νες ποταμοί, ὃ τε Τάναις ποταμός, ὃ ἀπὸ τὸ κάστρον Σάρ-
 κελ ἐρχόμενος, καὶ τὸ Χωράκουλ, ἐν ᾧ καὶ τὸ βερζήτικον
 ἀλιεύεται· εἰσὶ δὲ καὶ ἕτεροι ποταμοί, ὃ Βὰλ καὶ ὃ Βουρ-
 λίκ, ὃ Χαδὴρ καὶ ἄλλοι πλείστοι ποταμοί. ἐκ δὲ τῆς Μαιώ-
 5 τίδος λίμνης ἐξέρχεται στόμιον τὸ Βουρλίκ ἐπονομαζόμενον,
 καὶ πρὸς τὴν τοῦ Πόντου θάλασσαν καταρεῖ, ἐν ᾧ ἐστὶν ὁ
 Βόσπορος. ἀντικρὺ δὲ τῆς Βοσπόρου τὸ Ταμάταρχα λεγό-
 μενον κάστρον ἐστὶ· τὸ δὲ διάστημα τοῦ περάματος τοῦ τοι-
 ούτου στομίου ἐστὶ μίλια ιη'. ἐν δὲ τῷ μέσῳ τῶν αὐτῶν ιη'
 10 μιλίων ἐστὶ νησίον μέγα χαμηλὸν τὸ λεγόμενον Ἀτέχ. ἀπὸ
 τὸ Ταμάταρχά ἐστὶ ποταμὸς ἀπὸ μιλίων ιη' ἢ καὶ κ', λεγό-
 μενος Οὐκρούχ, ὃ διαχωρίζων τὴν Ζιχίαν καὶ τὸ Ταμάταρχα.
 ἀπὸ δὲ τοῦ Οὐκρούχ μέχρι τοῦ Νικόψεως ποταμοῦ, ἐν ᾧ
 καὶ κάστρον ἐστὶν ὁμώνυμον τῷ ποταμῷ, ἔστιν ἡ χώρα τῆς
 15 Ζιχίας· τὸ δὲ διάστημα ἐστὶ μίλια τ'. ἄνωθεν τῆς Ζιχίας
 ἐστὶν ἡ χώρα ἡ λεγομένη Παπαγία, καὶ ἄνωθεν τῆς Παπα-
 γίας χώρας ἐστὶν ἡ χώρα ἡ λεγομένη Κασαχία· ἄνωθεν δὲ
 τῆς Κασαχίας ὄρη τὰ Καυκάσιά εἰσι, καὶ τῶν ὄρέων ἄνω-
 θέν ἐστὶν ἡ χώρα τῆς Ἀλανίας. ἡ δὲ τῆς Ζιχίας παράλιος
 20 ἔχει νησία, τὸ μέγα νησίον καὶ τὰ τρία νησία· ἔνδοθεν δὲ
 τούτων εἰσὶ καὶ ἕτερα νησία τὰ ἐπινοηθέντα καὶ παρὰ τῶν P 114
 Ζιχῶν κτισθέντα, τὸ τε Τουργανήρχ καὶ τὸ Τζαρβαγάνι καὶ
 ἕτερον νησίον, καὶ εἰς τὸν τοῦ ποταμοῦ λιμένα ἕτερον νησίον,
 καὶ εἰς τὰς Πτελέας ἕτερον, ἐν ᾧ ἐν ταῖς τῶν Ἀλανῶν ἐπι-

7 ταμάταρχα M 24 ἐν ante ταῖς add B

a Sarcel venit, et Choracul, in quo oxiani piscis captura est; item-
 que alii fluvii, Bal, Burlic, Chader, atque alii complures. sed est et
 Maeotidis paludis ostium, quod Burlic cognominatur et in Pontum
 defluit; ubi Bosphorus est, cui opposita urbs Tamatarcha nuncupata;
 praedictum autem ostium est traiectu octodecim miliarium, et in me-
 dio octodecim miliarium insula magna et depressa est, quae Atech
 nuncupatur. a Tamatarcha octodecim aut viginti miliaribus fluvius
 est Ucruch appellatus, qui Zichiam et Tamatarcha separat. ab Ucruch
 usque Nicopsin flumen, in quo etiam urbs eiusdem nominis habetur,
 Zichia est, ad spatium miliarium trecentorum. supra Zichiam Papagia
 regio iacet, supra Papagiam Casachia, supra Casachiam mons Cauca-
 sus, supra montem Caucasum Alania regio. Zichiae autem ora mari-
 tima insulas habet, unam magnam et tres parvas, intra quas et aliae
 sunt insulae a Zichis cultae habitataeque, puta Turganerch et Tzarba-
 gani, et praeterea alia quaedam, et ad portum fluminis alia, et ad
 Pteleas alia, in quam Alanis invadentibus Zichi confugiunt. quae

Ἵτι ὁ ἄρχων ἐκαθέζετο τῶν ἀρχόντων εἰς τὴν μεγάλην Ἀρμενίαν, εἰς τὸ κάστρον τὸ Κάρος, καὶ ἐπέχε καὶ τὰ τρία P 119 τὰ προγεγραμμένα κάστρα, τὸ τε Περκρί, τὸ Χαλιὰτ καὶ τὸ Ἄρζες, καὶ τὸ Τιβὴ καὶ τὸ Χέρτ καὶ τὸ Σαλαμάς.

Ἵτι Ἀπελκάρτ ἐκράτει τὸ Μαντζικίερτ, καὶ ἦν ὑπὸ τὴν 5 ἐξουσίαν τοῦ ἄρχοντος τῶν ἀρχόντων, τοῦ πατρὸς τοῦ Συμβατίου τοῦ ἄρχοντος τῶν ἀρχόντων. δέδωκε δὲ αὐτῷ Ἀπελβάρτ ὁ αὐτὸς Ἀσώτιος ὁ ἄρχων τῶν ἀρχόντων καὶ τὸ κάστρον τὸ Χλιὰτ καὶ τὸ Ἄρζες καὶ τὸ Περκρί· ὁ γὰρ προρρηθῆεις Ἀσώτιος ὁ ἄρχων τῶν ἀρχόντων, ὁ πατὴρ τοῦ Συμ- 10 βατίου τοῦ ἄρχοντος τῶν ἀρχόντων, κατέχε πάσας τὰς τῆς ἀνατολῆς χώρας. τελευτήσαντος δὲ Ἀπελβάρτ, κατέχε τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ ὁ ἴδιος υἱὸς αὐτοῦ ὁ Ἀβελχαμίτ, τοῦ δὲ Ἀβελχαμίτ τελευτήσαντος ἐκράτησε τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ ὁ πρῶτος υἱὸς αὐτοῦ Ἀποσεβατάς. τοῦ δὲ Συμβατίου τοῦ ἄρ- 15 χοντος τῶν ἀρχόντων παρὰ τοῦ Ἀποσάτα τοῦ ἀμηνῶ Περσίδος ἀναιρεθέντος, ἐκράτησεν ἀθροῦς καὶ κυρίως ὡς δεσπότης καὶ αὐτοκέφαλος τὸ τε κάστρον τὸ Μαντζικίερτ καὶ τὰ λοιπὰ κάστρα καὶ τὰς χώρας· ὅστις καὶ ὑπετάγη τῷ βασιλεῖ μετὰ τῶν ἐτέρων δύο ἀδελφῶν αὐτοῦ τοῦ Ἀπολεσφουέτ καὶ 20 τοῦ Ἀποσέλημ διὰ τὸ διαφόρως καταπολεμηθῆναι τὰ τε κάστρα καὶ πραιδενθῆναι καὶ ἀφανισθῆναι καὶ τὰς χώρας αὐτῶν παρὰ τοῦ δομειστικού τῶν σχολῶν, παρέχοντος τὸν βασιλέα Ῥωμαίων καὶ πάντα ὑπὲρ τῶν κάστρων καὶ τῶν χωρίων αὐτῶν. ἀπὸ δὲ τοῦ προρρηθέντος Ἀσωτίου τοῦ ἄρχοντος 25

7 Ἀπελκάρτ M

12 Ἀπελκάρτ M

Principum princeps residebat in magna Armenia, in urbe Cars, tenebatque tres quas dixi urbes, Percri Chaliat Arzes, et Tibe et Chert et Salamas.

Apelcart tenebat Mantziciert, eratque subiectus principum principi Symbatii patri. deditque huic Apelbart idem Asotius principum princeps urbes Chliat Arzes et Percri: nam laudatus Asotius principum princeps, pater Symbatii item principum principis, omnes orientis terras possidebat. fatis functo autem Apelbart successit Abelchamit filius, et huic eius filius primogenitus Aposebatas. at Symbatio principum principe ab Aposata Persidis amera interfecto, solus quasi dominus supremus sique iuris tenuit Mantziciert reliquasque urbes et terras; subiectique fuerunt Romanorum imperatori et ipse et duo fratres eius Apolesphuet et Aposelme, quod saepenumero urbes eorum terraeque bello infestarentur vastarenturque a domestico scholarum, tributa quoque harum nomine pendentes. ab Asotio autem

τὰ τῶν Ῥωμαίων φρονῶν, εὐρίσκειτο δὲ μᾶλλον τὰ τῶν Σαρακηνῶν προκρίνων τε καὶ φρονῶν. πλὴν ἀπέστειλεν αἰεὶ δῶρα, ἕπερ τοῖς ἐκεῖσε βαρβάροις δοκεῖ τίμα, πρὸς τὸν ἐν βασιλεῦσιν αἰόδιμον Λέοντα, καὶ ἀντελάμβανε πλείονά τε καὶ 5 κρείττονα παρὰ τοῦ εὐσεβοῦς βασιλευόντος, ὃς καὶ πολλάκις αὐτῷ προστρέψατο διὰ γραμμάτων πρὸς τὴν βασιλεύουσαν εἰσελθεῖν τὸν βασιλέα θεύσασθαι καὶ τῶν παρ' αὐτοῦ φιλοφρονήσεων καὶ τιμῶν μετασχεῖν. ὁ δὲ δεδοικῶς μὴ πρὸς λύπην καὶ σκάνδαλον τοῦ ἀμερμουμνῆ γένηται τοῦτο, προφάσει 10 ἐπλάττετο, καὶ τὸ μὴ δύνασθαι ἑαυτοῦ χώραν ἔρημον τῆς ἐξ αὐτοῦ βοηθείας καταλιπεῖν, ἵνα μὴ ὑπὸ Σαρακηνῶν καταλήσθῃ, μάτην ἐσκήπτειτο. ὁ δὲ αὐτὸς ἄρχων τοῦ Ταρῶν κρατήσας ἐν πολέμῳ ποτὲ τοῦ Ἀρχαῖκα τοὺς παῖδας ἤγουν Κρικορίκη τοῦ πατρικίου τοῦ πατρὸς τοῦ πρωτοσπαθαρίου Ἀσοτίου τοὺς ἐξαδέλφους, εἶχε παρ' ἑαυτῷ δεσμίους. περὶ ὧν καὶ Συμβατίος ὁ τότε ἄρχων τῶν ἀρχόντων τὸν αὐτὸν μακαριώτατον βασιλέα διὰ γραμμάτων ἠξίωσε τοῦ ἀποστελεῖν πρὸς τὸν Ταρωνίτην καὶ ἀναλαβεῖσθαι σπουδάσαι τοὺς εἰκείους ἀνεψιούς, οἵτινες ἦσαν υἱοὶ τοῦ εἰρημένου Ἀρχαῖκα, ἵνα μὴ 20 πρὸς τὸν ἀμερμουμνῆ ἀποσταλώσι· συγγενῆς γὰρ ἦν τοῦ Συμβατίου τοῦ ἄρχοντος τῶν ἀρχόντων * Γρηγόριος ὁ πατρικίος. ἐπακούσας δὲ τῆς τοιαύτης τοῦ Συμβατίου ἀξιῶ- P 115 σεις Λέων ὁ μακαριώτατος βασιλεὺς τὸν Σινούτην ἐκείνον

5 εὐσεβῶς? 12 ἐσκέπτειτο vulgo 18 καὶ vulgo om

ciebat, cumque res Romanas curare videri vellet, inventus est Saracenis magis favere. ceterum dona semper Leoni illi praeclaro imperatori mittebat, quas barbaris illis pretiosa censentur, recipiebatque ab eodem imperatore et plura et praestantiora. et saepe per literas invitatus ut ad urbem regiam veniret imperatoremque inviseret, benevolentiam, et honorem reportaturus, metuens ne cum dolore et offensa amermumne id fieret, causas inanes praetexebat, non posse se terram suam opis suae egentem relinquere, ne a Saracenis vastaretur. cumque idem Taronis princeps in bello cepisset filios Arcaicas, Cricoricii patricii protospatharii Asotii patris patruelas, iam vinculis eos apud se detinuit. pro quibus etiam Symbatius, tunc principum princeps, beatissimum eundem imperatorem per literas rogavit uti ad Taronitem mitteret, nuntiaretque recipere se velle patruelos suos, Arcaicas memorati filios, ne ad amermumnem mitterentur, siquidem Symbatii principum principis propinquus erat Gregorius patricius. et Leo quidem ille beatissimus imperator, huic Symbatii petitionariarum gerens, Sinutem illum eunuchum, qui tunc temporis chartularius

τὸν εὐνοῦχον ἀπέστειλε, χαρτουλάριον τηρικαῦτα τοῦ ὀξέως δρόμου τυγχάνοντα, πρὸς τε τὸν ἄρχοντα τοῦ Ταρῶν τῆς τοιαύτης ἔνσκα ὑποθέσεως καὶ πρὸς τὸν Ἀδρανασῆρ τὸν κουροπαλάτην Ἰβηρίας διὰ τινος ἑτέρας ὑποθέσεις, δούς αὐτῷ καὶ πρὸς ἀμποτέρους ξενάλια τὰ ἀρμόζοντα. διαβληθέντος 5 δὲ τοῦ εἰρημένου Σινούτου παρὰ Θεοδώρου τοῦ τῶν Ἀρμενίων ἐρμηνευτοῦ πρὸς τὸν εἰρημένον αὐοιδίμον βασιλέα, ἔξαπεστάλη βασιλικὸς ἀντ' αὐτοῦ ὁ πρωτοσπαθάριος Κωνσταντῖνος καὶ δομέστικος τῆς ὑπουργίας, ὁ τοῦ Λιβός, ὁ νῦν ἀνθύπυτος πατρίκιος καὶ μέγας ἐταιρειάρχης, ἐνταλματικῶς ὄρι- 10 σθεὶς τοῦ ἀναλαβέσθαι τὰ πρὸς τὸν ἄρχοντα τοῦ Ταρῶν τὸν Κρικηρικίον ἀποσταλέντα ξενάλια, καὶ αὐτὸς μὲν πρὸς τὸ Ταρῶν εἰσελθεῖν, τὸν δὲ Σινούτην προτρέψασθαι πρὸς τὸν Ἀδρανασῆρ τὸν κουροπαλάτην Ἰβηρίας κατὰ τὰ ἐνταλθέντι αὐτῷ ἀπελθεῖν. καταλαβὼν δὲ τὸ Ταρῶν ὁ εἰρημένος πρω- 15 τοσπαθάριος καὶ ἀποδιδούς Κρικηρικίῳ τὰ πρὸς αὐτὸν ἀποσταλέντα τοῦ βασιλέως δῶρα καὶ γράμματα, ἀνελάβετο τὸν νόθον τοῦ Ταρωνίτου υἱόν, ὃς Ἀσώτιος ὠνομάζετο, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν πρὸς τὴν βασιλεύουσαν· ὃν ὁ βασιλεὺς τῆ τοῦ πρωτοσπαθαρίου τιμῆσας ἀξίᾳ καὶ ἱκανῶς φιλοφρονησάμενος 20 πρὸς τὸν ἴδιον πατέρα διὰ τοῦ αὐτοῦ πρωτοσπαθαρίου ἀπέστειλεν. ἀναλαβόμενος οὖν ὁ αὐτὸς Κωνσταντῖνος ἐκεῖνος Ἀπογάνεμ τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κρικηρικίου τοῦ ἄρχοντος τοῦ Ταρῶν εἰσήγαγε πρὸς τὸν μακάριον βασιλέα μετὰ καὶ τῶν

11 τοῦ ἀναλαβέσθαι add B

13 ἐξελεῖν M

16 ἀποδοῦς?

cursus publici erat, misit et ad Taronis principem huius negotii causa, et ad Adranaser Iberiae europalatem alterius cuiusdam negotii causa, datis eidem muneribus deferendis utrique convenientibus. at Sinutem praedictum cum calumniis apud eundem praeclarum imperatorem traduxisset Theodorus Armeniorum interpres, in locum eius Caesarianus subrogatus est protospatharius Constantinus et domesticus inferiorum ministrorum aulae Cpolitanae, Libis filius, nunc proconsul, patricius et magnus hetaeriarcha, cum mandatis ut ad Taronis principem Cricoricium cum muneribus ipse iret, Sinutem vero ad Adranaser Iberiae europalatem proficisci iuberet, prout imperatum illi erat. Taronem autem cum appulisset laudatus protospatharius, traditis Cricoricio ab imperatore illi missis muneribus et literis, Asotium nothum Taronitae filium acceptum in urbem Cpolitanam duxit, eumque imperator protospatharii dignitate et multis praeterea beneficiis auctum ad patrem per eundem protospatharium remisit. cumque Apoganem Cricoricii Taronis principis fratrem idem Constantinus accepisset, una

δύο υἱῶν Ἀρκαίικα· ὃν καὶ τῇ τοῦ πρωτοσπαθαρίου ἀξία
 τιμήσας ὁ βασιλεὺς καὶ φιλοφρόνως πολλαίικς δεξιωσάμενος
 ἀπέστειλεν αὐθις διὰ τοῦ αὐτοῦ Κωνσταντίνου εἰς τὴν οἰκεί-
 αν χώραν καὶ πρὸς τὸν ἴδιον ἀδελφόν. μετὰ δὲ ταῦτα ἐν
 5 Χαλδίᾳ ὁ εἰρημένος Κωνσταντῖνος ἐπὶ χρόνον ἱκανὸν διατρί-
 ψας ἐπετράπη διὰ κελύσεως εἰσελθεῖν ἐν τῇ Ταρῶν καὶ ἀνα-
 λαβεῖσθαι Κρικορίκιον τὸν ἄρχοντα τοῦ Ταρῶν καὶ πρὸς τὴν
 βασιλεύουσαν εἰσελθεῖν· ὃ καὶ ἐποίησεν. εἰσελθόντος δὲ τοῦ
 10 γίστρον καὶ στρατηγοῦ Ταρῶν ἀξία τιμηθέντος, ἐδόθη αὐτῷ
 καὶ οἶκος εἰς κατοικίαν ὁ τοῦ βαρβάρου λεγόμενος, ὁ νῦν Βα-
 σιλείου τοῦ παρακοιμωμένου οἶκος. ἐτιμήθη δὲ καὶ ἐτησίῳ
 ῥόγα, χρυσοῦ μὲν δέκα λίτρας καὶ μιλιαρισίων ἑτέρας δέκα
 λίτρας, ὥστε εἶναι τὸ πᾶν λίτρας εἴκοσι. καὶ ἐπὶ χρόνον ἐν
 15 τῇ βασιλευσούσῃ διατρίψας καὶ διὰ τοῦ αὐτοῦ πρωτοσπαθα-
 ρίου Κωνσταντίνου πάλιν πρὸς τὴν οἰκείαν διεσώθη χώραν.
 μετὰ δὲ ταῦτα πάλιν εἰσῆλθεν καὶ Ἀπογάνεμ πρὸς τὸν μα-
 κάριον βασιλέα, καὶ προσβιβάσθη παρ' αὐτοῦ εἰς τὴν πατρι-
 κιώτητα, ἐπετράπη δὲ καὶ εἰς γυναῖκα λαβεῖν τοῦ εἰρημένου
 20 Κωνσταντίνου θυγατέρα, καὶ ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ προφάσει καὶ
 οἶκον ἐπεζήτησεν, καὶ ἔλαβε καὶ αὐτὸς τὸν τοῦ βαρβάρου οἶ-
 κον χρυσοβουλλίου χωρὶς. καὶ φιλοφρονηθεὶς παρὰ τοῦ βα-
 σιλέως τῷ τότε μὲν πρὸς τὴν ἰδίαν χώραν ὑπέστρεψε πρὸς τὸ

15 ἐπιτρέψας vulgo

cum duobus Arcaicae filii ad beatum imperatorem adduxit, qui pro-
 tospatharii dignitate donatum et aeteroquin benigne habitum rursum
 domum ad fratrem per eundem Constantinum remisit. postea autem
 ille ipse Constantinus, tempore multo in Chaldia exacto, Taronem
 ire iussus est, adductoque principa Taronis Cricoricio in urbem Cro-
 lina venire, quemadmodum etiam fecit. Cricoricus autem urbem a
 deo custoditam ingressus, et magister Taronisque praefectus factus, ha-
 bitandam accepit domum barbari cognominatam, quae nunc est Basili-
 i accubitoria. decretumque ei est annum stipendium auri librarum
 decem et totidem miliarisiorum, ita ut in universum librae essent vi-
 ginti. atque ad tempus aliquod in urbe versatus ab eodem protospa-
 thario Constantino in terram suam incolumis reductus est. postea
 Apoganem quoque ad beatum imperatorem rursus accessit, et ad pa-
 tricium ab eo promotus est, permissumque ei fuit uxorem sumere
 dicti Constantini filiam, atque ea occasione aedes quaesivit, assigna-
 taque etiam ipsi barbari domus fuit sine aurea bulla. et benevole
 ab imperatore habitus terram suam petiit, mox rediturus et nuptias

P 116 πάλιν εἰσελθεῖν καὶ τὰ τοῦ γάμου ἀπαρτίσασθαι· ἄμα δὲ τῷ εἰς τὴν οἰκίαν χώραν διασωθῆναι μετ' ὀλίγας ἡμέρας τέλει τοῦ βίου ἐχρήσατο. ὁ δὲ τούτου ἀδελφὸς Κρικορίκιος διὰ γραμμάτων αὐτοῦ ἐξητήσατο εἰσερχεσθαι εἰς τὴν βασιλευούσαν καὶ παρὰ τῶν χειρῶν τοῦ ἁγίου βασιλέως λαμβάνειν τὴν δεδομένην ῥόγαν αὐτοῦ καὶ ἐπὶ χρόνον τινα ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ διατρίβειν πόλει, καὶ ἐπὶ τούτῳ τὸν τῷ οἰκίῳ ἀδελφῷ προχωρισθέντα οἶκον εἰς κατοίκησιν λαβεῖν ἡξίου, ὃν καὶ ἐπιδέδωκεν αὐτῷ ὁ μακάριος βασιλεὺς διὰ τε τὸ νεωστὶ ὑποταγῆαι καὶ διὰ τὸ καὶ ἄλλους ἄρχοντας τῆς ἀνατολῆς πρὸς τὸν ὅμοιον ζῆλον τῆς πρὸς Ῥωμαίους ὑποταγῆς ἐκκαλέσασθαι· ἔγγραφον δὲ χρυσοβούλλιον δωρεάν τοῦ τοιοῦτου οἴκου πρὸς αὐτὸν οὐκ ἐποίησε. μετὰ δὲ χρόνους ἰκανούς, Ῥωμανοῦ τοῦ μακαρίου βασιλέως τῶν σκήπτρων τῆς βασιλείας Ῥωμαίων ἐπειλημμένου, ἀνήγαγεν ὁ αὐτὸς Κρικορίκιος μὴ ἰσχύειν κρατεῖν τὸν τοῦ βαρβάρου οἶκον ἀλλ' ἡξίου λαβεῖν ἀντ' αὐτοῦ προάστιον ἐν Κελτζηνῇ, εἴτε τοῦ Πατζάτου εἴτε ἄλλον οἶον κελεῖοι ὁ βασιλεὺς, ἵνα ὅτε ἐπιδρομῇ τῶν Ἀγαρηνῶν κατὰ τῆς χώρας αὐτοῦ γένηται, ἀποστέλλειν ἐκεῖσε ἔχη τὴν οἰκίαν συγγένειαν καὶ ὑπόστασιν. ὁ δὲ βασιλεὺς τὴν ἀκριβῆ γνῶσιν τῶν πραγμάτων μὴ κεκτημένος, ἐλπίζων δὲ ἀπὸ βασιλικῆς χρυσοβούλλου τοῦ μακαρίου Λέοντος ἔχειν τὸν Ταρωνίτην τὸν τοῦ βαρβάρου οἶκον, δέδωκεν αὐτῷ τὸ προάστιον τοῦ Γρηγοῦ ἐν Κελτζηνῇ, καὶ τὸν οἶκον δῆθεν

8 προχωρισθέντα? 17 τατζάτου B

consummaturus. at domum cum redisset, paucis post diebus vita defunctus est. frater vero eius Cricoricus per literas petiit uti in urbem venire sibi acceptoque ab imperatore stipendio commorari illic aliquandiu liceret, utque hanc in rem aedes fratri prius destinatae sibi ad habitandum concederentur. et sane id a beato imperatore impetravit, cum quia non ita pridem sese subiecisset, tum ut alios quoque orientis principes ad similem Romanis semet submittendi zelum provocaret: sed donationem hanc scripta bulla aurea non confirmavit. post annos vero multos beato imperatore Romano principatus Romanorum sceptrum tenente, ille ipse Cricoricus ostendit in domo barbari habitare se non posse, et pro ea petiit vel suburbanum in Celtzene vel Patzati, vel aliud quodcunque imperator iusserit, ut facta Agarenorum in regionem suam excursionem consanguineos suos facultatesque transmittere illuc posset. imperator autem rerum non admodum peritus, et Taronitem illas barbari aedes a beato Leone cum bulla aurea habere credens, suburbanum ei Gregorae in Celtzene de-

ἀντέλαβε, χρυσοβούλλιον δὲ οὐδὲ αὐτὸς πρὸς αὐτὸν ἐπὶ τῇ
 προασιεῖ ἐποίησατο. μετὰ δὲ ταῦτα ἔγραψε πρὸς τὸν αὐ-
 τὸν βασιλέα ὁ Τορνίκης ὁ τοῦ Ταρωνίτου ἀνεψιός, ὁ τοῦ
 Ἀπογάνεμ ἐκείνου υἱός, ὅτι τὸν οἶκον τοῦ βαρβάρου ὁ μακα-
 5 ριώτατος βασιλεὺς Λέων τῷ ἐμῷ πατρὶ ἐδωρήσατο· μετὰ
 δὲ τὸν τοῦ πατρὸς μου θάνατον, διὰ τὸ ἔτι ἀνήλικον καὶ
 ὄρφανόν τυγχάνειν ἐμέ, κατ' ἐξουσίαν Θεοῦ μου τὸν τοιοῦτον
 οἶκον κατεκράτησεν, αἰεὶ καθυπισχρούμενός μοι, ὅταν εἰς τὸν
 τέλειον τῆς ἡλικίας ἔλθω χρόνον, ἀπολαβεῖν τὸν οἶκον τὸν
 10 πατρικόν· καὶ νῦν, ὡς ἔμαθον, δέδωκε τὸν τοιοῦτον οἶκον ὁ
 ἐμὸς Θεὸς τῇ βασιλείᾳ σου, καὶ ἔλαβεν εἰς ἀντισηκωσιν αὐ-
 τοῦ τὸ προάστειον τοῦ Γρηγοῦ ἐν Κελτηζηνῇ. ἀπὸ δὲ τῶν
 τοιούτων βασιλικῶν φιλοτιμιῶν τῶν πρὸς τὸν ἄρχοντα τοῦ
 Ταρῶν φθόνος ὑπεφύη καὶ ἐβλάστησε πρὸς αὐτὸν παρὰ τε
 15 τοῦ Κακικίου τοῦ ἄρχοντος Βασπιρακακῆ καὶ Ἀδρανασῆρ
 τοῦ κουροπαλάτου Ἰβηρίας καὶ Ἀσωτικίου τοῦ ἄρχοντος τῶν
 ἀρχόντων, οἵτινες ἔγραψαν πρὸς τὸν βασιλέα διαγογγύζοντες
 δι' ἣν αἰτίαν ὁ Ταρωνίτης μόνος ῥέγας ἀπολαύει βασιλικῆς,
 αὐτῶν ἀπάντων λαμβανόντων οὐδέν. “τίνα γὰρ” ἔλεγον “πε-
 20 ρισσοτέραν δουλείαν ἡμῶν ποιεῖται, ἢ τί πλέον ἡμῶν τοὺς
 Ῥωμαίους ἐπωφελεῖ; ὅθεν χρῆ ἢ καὶ ἡμᾶς ὡς ἐκείνον ῥο-
 γεύεσθαι, ἢ μηδ' ἐκείνον ἐντὸς τῆς τοιαύτης τυγχάνειν δω-
 ρεῦς.” ὁ δὲ μακάριος Ῥωματὸς ἀντέγραψε πρὸς αὐτοὺς μὴ
 παρ' αὐτοῦ τὴν ἐπὶ τῷ Ταρωνίτῃ γενέσθαι ῥόγαν, ἔν' ἐπ'

7 τὸν τοῦτον vulgo

15 Κικίου M

dit, sine aurea bulla et ipse; domum vero vicissim accepit. post haec ad eundem imperatorem scripsit Tornices Taronitae nepos ex fratre, Apoganem illius filius, hunc in modum. “barbari aedes beatissimus imperator Leo patri meo dono dedit, post cuius obitum cum impubes et orphanus essem, patruus meus pro auctoritate illas tenuit, semper mihi promittens domum paternam, ubi maturam aetatem attigissem, me recepturum. at nunc, ut intelliigo, tuae eam maiestati dedit, accepto vice illius suburbano Gregoriae in Celtzene.” ab hac vero imperiali munificentia invidia adversus Taronitem accensi sunt Cacicius princeps Basparacaca, Adranaser curopalates Iberiae, et Asoticius principum princeps; qui obmurmurantes imperatori scripserunt quid causas esset cur Taronites solus imperiali stipendio frueretur, ipsis omnibus nihil accipientibus. nam, inquebant, qua in re plus ille servitii praestat aut Romanis utilior nobis est? unde oportet aut nos quoque stipendium non secus atque ipsum accipere, aut neque ipsum tali dono frui. sed rescripsit beatus Romanus illud Taronitae stipen-

αὐτῷ κεῖται καὶ ἡ ταύτης νῦν ἐκκοπή, ἀλλὰ παρὰ τοῦ μακα-
 P 117 ρίου βασιλέως· καὶ μὴ δίκαιον εἶναι τὰ τῶν προβεβασίλευ-
 κῶτων παρὰ τῶν ὕστερον ἀνατρέψασθαι. ἔγραψε δ' ὁμοῦς
 πρὸς τὸν αὐτὸν Ταρωνίτην, δηλοποιῶν αὐτῷ τὴν τῶν εἰρημέ-
 νων ἀνδρῶν λύπην καὶ σκάνδαλον. ὁ δὲ ἀνήγαγε μῆτε χρυ- 5
 σὸν μῆτε ἄργυρον παρέχειν δύνασθαι, ὑπισχεῖτο δὲ ἔξωθεν
 τῶν κατὰ τύπον ἀποστελλομένων ξενίων διδόναι ἱμάτια καὶ
 χαλκῶματα μέχρι τῶν δέκα λιτρῶν συντιμώμενα· ἃ καὶ δε-
 δωκε μέχρι τριῶν ἢ τεσσάρων ἐνιαυτῶν. μετὰ δὲ ταῦτα
 ἀνήγαγε μὴ δύνασθαι παρέχειν τὸ τοιοῦτον πάκτον· τὴν δὲ 10
 ῥόγαν ἢ προῖκα λαμβάνειν ἤξιόν καθὼς ἐπὶ τοῦ μακαριωτά-
 του βασιλέως Λέοντος, ἢ ἐκκοπῆναι αὐτήν. ὅθεν διὰ τὸ μὴ
 εἰς σκάνδαλον εἶναι τοῦ Κακικίου καὶ τοῦ κορυπαλάτου καὶ
 τῶν λοιπῶν ἐξέκοψε ταύτην ὁ εἰρημένος μακαριώτατος βασι-
 λεὺς Ῥωμανός, παραμυθούμενος δὲ ὡσπερ αὐτόν, μετὰ ταῦτα 15
 τὸν τούτου υἱὸν Ἀσώτιον ἐν τῇ πόλει παραγεγονότα εἰς πα-
 τρικίους ἐτίμησε καὶ φιλοφρονησάμενος αὐταρκῶς πρὸς τὰ
 ἴδια ἐξαπέστειλε. τοῦ δὲ μαγίστρου τοῦ Κρικορικίου τὸν
 βίον ἀπολιπόντος, ἀνήγαγε Τορνίκιος ὁ τοῦ Ἀπογάνεμ υἱὸς
 ἔρωτα ἔχειν ἐγκάρδιον εἰσελθεῖν καὶ τὸν βασιλέα θεάσασθαι· 20
 ἐφ' ᾧ τὸν πρωτοσπαθῆριον Κρινίτην καὶ ἐρμηνευτὴν ὁ βασι-
 λεὺς ἐξαπέστειλεν, ὃς καὶ εἰσήγαγεν ἐν τῇ πόλει τὸν εἰρημέ-
 νον Τορνίκιον, καὶ προήγαγε τὸν αὐτὸν Τορνίκιον ὁ βασιλεὺς

13 Κικίου Μ

dium non a se esse sed ab imperatore defuncto, ideoque nec in sua
 potestate esse id rescindere; neque iustum esse priorum imperatorum
 acta posterioribus aboleri. Taronitae nihilominus per literas signifi-
 cavit dictorum virorum dolorem et offensam; ille vero respondit ne-
 que aurum neque argentum dare se posse; promisit vero praeter mu-
 nera ex more mitti solita in vestibus et aere ad decem librarum
 aestimationem, deditque tres aut quattuor annos. postea autem ne-
 que hoc se tributum exsolvere posse ostendit; stipendium vero sive
 dotem postulabat, quemadmodum sub beatissimo imperatore Leone
 erat, aut hoc aboleri volebat; quapropter etiam ne offendiculum es-
 set Cacicio et curopalatae reliquisque, beatissimus quem dixi im-
 perator Romanus hoc abolevit. eiusque rei ergo, velut in sola-
 men, postea filium eius Asotium in urbem cum venisset, patricium
 creavit, multoque in honore aliquandiu habitum in terram suam re-
 misit. mortuo autem magistro Cricoricio, Tornicium Apoganem filius
 desiderium ingens prae se tulit urbem et imperatorem videndi; quam-
 obrem protospatharium Criuiten et interpretem illuc misit imperator.
 qui eum in urbem adduceret, adductumque patricii honore auxit.

εἰς τὴν τῶν πατρικίων τιμὴν. προστίνετο δὲ δικαιολογίας
 ἐπὶ τῷ τοῦ βαρβάρου οἴκῳ· καὶ ἀκούσας ὅτι προάστειον λα-
 βῶν ὁ θεῖος αὐτοῦ ἐν τῇ Κελτικῇ τὴν τούτου παρεχώρησεν
 ἐξουσίαν, ἔλεγε μὴ δύνασθαι τὸν θεῖον αὐτοῦ ἐπὶ τῇ πατρικῇ
 5 κληρονομίᾳ αὐτοῦ ποιῆσθαι ἀνταλλαγὴν, καὶ ἡξίου ἢ τὸν
 οἶκον λαβεῖν ἢ τὸ προάστειον· εἰ δὲ μὴ, καὶ ἀμφοτέρω
 προσεχώρει τῷ βασιλεῖ πρὸς τὸ μὴ ἔχειν αὐτὰ τοὺς ἐξαδέλ-
 φους αὐτοῦ. τούτου ἕνεκεν ὁ βασιλεὺς, ἐπεὶ καὶ ὁ γέρονς ὁ
 Ταρωνίτης ἐτύχχανεν ἀποθανῶν, ἀνελάβετο τὸ προάστειον καὶ
 10 οὐδὲ τὸν οἶκον ἀντέδωκεν, ἐπεὶ μηδὲ χρυσοβούλλιον, καθὼς
 ἀνωτέρω προείρηται, ἐπὶ τινι τούτων ἐξετέθη. μετὰ δὲ ταῦτα
 εἰσῆλθε πρὸς τὴν βασιλεύουσαν Πλαγκράτειος ἐκείνος ὁ πρῶ-
 τος υἱὸς τοῦ μαγίστρου ἐκείνου Κρικορικίου τοῦ Ταρωνίτου,
 καὶ προεβιβάσθη παρὰ τοῦ βασιλέως εἰς τὸ τῶν πατρικίων
 15 ἀξίωμα, καὶ γέγονε καὶ στρατηγὸς τοῦ Ταρών. ἤτησατο δὲ
 γυναῖκα λαβεῖν ἀπὸ τῶν βασιλικῶν συγγενίδων, καὶ δέδωκεν
 αὐτῷ ὁ βασιλεὺς τὴν τοῦ μαγίστρου Θεοφυλάκτου ἀδελφὴν
 εἰς γυναῖκα. καὶ μετὰ τὸν γάμον διαθήκας ἐξέθετο, ἐν αἷς
 ἐδήλου ὅτι εἰάν μοι γένωνται παῖδες ἀπὸ τῆς τοιαύτης γυ-
 20 ναϊκός, ἵνα ἔχωσι τὴν ἅπασάν μου χώραν εἰς κληρὸν προγο-
 νικόν. καὶ ἐπὶ τούτῳ ἤτησατο βασιλέα δοθῆναι αὐτῷ τὸ
 προάστειον τοῦ Γρηγοῤᾶ πρὸς τὸ ἐν αὐτῷ τὴν πατρικίαν τὴν
 τούτου γυναῖκα καθέξασθαι· μετὰ δὲ τὴν τοιαύτης ἀποβίω-

14 εἰς τοῦ πατρικίου M 19 μοι] μὴ M 22 πρὸς τὸ] καὶ M

praetendebat autem ius in domum barbari, intelligensque accepto
 suburbano in Celtzene patrum suum hanc tradidisse, paternam he-
 reditatem suam permutare eum potuisse negabat, volebatque aut do-
 mum accipere aut suburbanum, nisi utraque imperatori cedere, ne
 ea patreles ipsius obtinerent. itaque et suburbanum imperator ac-
 cepit, quippe mortuo iam sene Taronite, neque domum pro eo vica-
 riam dedit, cum nulla super iis, ut dictum est supra, aurea bulla
 confecta esset. postea vero in urbem regiam venit Pancratius maxi-
 mus filiorum magistri illius Cricoricii Taronitae, evectusque est ab
 imperatore ad patriciorum dignitatem, creatusque praetor Taronis;
 cumque uxorem etiam cuperet ex sanguine imperiali accipere, data
 ei soror est Theophylacti magistri; et consummatis nuptiis testamen-
 tum fecit, in quo instituit ut si liberi ex eo matrimonio nascerentur,
 universam ipsius regionem in hereditatem paternam haberent; eoque
 nomine petiit ab imperatore dari sibi suburbanum Gregorae, ut in
 eo patricia eius uxor commoraretur, qua defuncta iterum ad maesta-
 tem suam rediret. et huic quoque petitioni imperator annuit, ingenti-

σιν εἶναι πάλιν τὸ τοιοῦτον προάστιον τῆς βασιλείας αὐτοῦ. καὶ ἐπένευσε καὶ πρὸς τοῦτο ὁ βασιλεὺς, καὶ πολλὰς φιλοτιμίαις αὐτὸν δεξιωσάμενος μετὰ τῆς ἰδίας γυναικὸς ἐξαπέ-
 P 118 στείλειν εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ. οἱ δὲ υἱοὶ τοῦ μεγίστου Κρι-
 κορικίου, ὃ τε αὐτὸς Παγκράτειος ὁ πατρικίος καὶ Ἀσώτιος 5
 ὁ πατρικίος, μεγάλως παρελύπουσαν καὶ ἐβιάζοντο τὸν οἰκίον
 αὐτῶν ἐξάδελφον Τορνίκιον τὸν πατρικίον· ὃς μὴ ὑποφέρων
 τὴν ἀπὸ τούτων ἐπίθεσιν ἔγραψε πρὸς τὸν βασιλέα ἀποστελ-
 λαι πιστὸν ἄνθρωπον καὶ παραλαβεῖν τὴν χώραν αὐτοῦ, αὐ-
 τὸν δὲ καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὸ παιδίον αὐτῶν πρὸς τὸν βα- 10
 σιλέα εἰσαγαγεῖν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀπέστειλε τὸν πρωτοσπαθά-
 ριον Κρινίτην καὶ ἐρμηνεὺς πρὸς τὸ κατὰ τὴν ἀξίωσιν αὐτοῦ
 ἀναλαβεῖσθαι καὶ εἰσαγαγεῖν αὐτὸν ἐν τῇ Θεοφυλάκτῃ πόλει.
 ὅτε δὲ τὴν τοιαύτην χώραν ὁ Κρινίτης κατέλαβεν, εὗρεν αὐ-
 τὸν ἦδη τὸν βίον ἀπολιπόντα, διαταξάμενον πρὸ τῆς τελευ- 15
 τῆς εἶναι πᾶσαν τὴν χώραν αὐτοῦ ἐποκειμένην τῷ βασιλεὶ
 Ῥωμαίων, τὴν δὲ γυναῖκα καὶ τὸ παιδίον αὐτοῦ εἰσελθεῖν
 πρὸς τὸν βασιλέα· ἧ καὶ δέδωκεν ὁ βασιλεὺς εἰς κατοίκησιν
 εἰσελθούσης τοῦ πρωτοσπαθαρίου Μιχαὴλ τοῦ ποτὲ γεγονότος
 κομμερκιarioύ Χαλδίας καὶ Ψωμαθῆος τὴν μονήν. καὶ κά- 20
 λιν ἀπεστάλη ὁ εἰρημένος Κρινίτης παρὰ τοῦ βασιλέως πρὸς
 τὸ παραλαβεῖν τὴν χώραν τοῦ Ἀπογάνεμ ἧτοι τὸ μέρος τοῦ
 πατριμίου Τορνικίου. ἀνταπέστειλαν δὲ ἐκεῖθεν τοῦ Τορνί-

7 τὸν vulgo om 12 τὴν add B αὐτοῦ — εἰσαγαγεῖν
 add B 14 εὗρεν — αὐτοῦ post παιδίον M

que munificentia sum complexus cum uxore ad terram suam remisit. magistri vero Cricoricii filii, tam ipse Pancratius patricius quam Asotius patricius, molestiam exhibebant atque vim non exiguam inferebant patrueli suo Tornicio patricio; qui rem non ferens scripsit imperatori ut mitteret hominem fidum, qui terram suam acciperet, se vero uxoremque et filium ad eum perduceret. misitque imperator protospatharium Crinitem et interpretem, qui, uti petierat, exciperet ipsum et in urbem a deo custoditam adduceret. cum vero illuc appulisset Crinites, eum iam mortuum invenit, sed testamento ante mortem cavisse ut tota ipsius terra Romanorum imperatori pareret, uxoremque cum filio ad imperatorem se conferret; cui quidem adventanti dedit imperator ad habitandum protospatharii Michaëlis, qui olim fuit Chaldiae commerciarus, et Psomatheii monasterium. rursusque missus ab imperatore est dictus Crinites, ut terram Apogonem, quae Tornicii patricii pars erat, acciperet; et contra miserunt Taronitae filii, de sancti patriueles, Ulnutem offerentes, ut ipsi patruelis sui terram re-

του υιοί οί τοῦ ἀποθανόντος ἐξαδέλφου, ἀξιοῦντες δοῦναι τὸ Οὐλνούτην καὶ ἔχειν τὴν χώραν τοῦ ἐξαδέλφου αὐτῶν· μὴ γὰρ δύνασθαι ὅλως αὐτοὺς ζῆν, εἰ τὴν τοῦ ἐξαδέλφου αὐτῶν χώραν ὡς οἰκίαν κατώσχη ὁ βασιλεὺς. οἰκίᾳ δὲ ἀγαθότητι
 5 ἐπέλθας ὁ βασιλεὺς τὴν αἵτησιν αὐτῶν ἐξεπλήρωσε, καὶ δέδωκεν αὐτοῖς μὲν τὴν χώραν τοῦ Ἀπογάνεμ τοῦ ἐξαδέλφου αὐτῶν, αὐτὸς δὲ ἀνέλαβετο τὸ Οὐλνούτην μετὰ πάσης τῆς περιχώρου αὐτοῦ. ἡ δὲ ὅλη τοῦ Ταρών χώρα εἰς δύο διανεμηθεῖσα ἐτύγχανεν· καὶ τὸ μὲν ἡμῖσιν οἱ τοῦ μαγίστρου
 10 Κρικορικίου εἶχον υἱοί, τὸ δὲ ἡμῖσιν οἱ τοῦ Ἀπογάνεμ τοῦ πατρικίου, οἱ τούτων ἐξαδέλφου.

Κ ε φ ἄ λ α ι ο ν μ δ'.

περὶ τῆς χώρας τῆς Ἀπαχουνῆς καὶ τοῦ κάστρου τοῦ Μαντζικιερτ καὶ τοῦ Περκρί καὶ τοῦ Χλιατ καὶ τοῦ Χαλιατ καὶ τοῦ Ἄρζεσ καὶ τοῦ
 15 Τιβῆ καὶ τοῦ Χέρτ καὶ τοῦ Σαλαμάς καὶ τοῦ Τζεματζού.

Ἰστέον ὅτι πρὸ τοῦ Ἀσωτίου τοῦ ἄρχοντος τῶν ἀρχόντων, τοῦ πατρὸς τοῦ Συμβατίου τοῦ ἄρχοντος τῶν ἀρχόντων, ὃν ἀπεκεφάλισεν ὁ ἀμηρῶς Περσίδος ὁ Ἀποσάτας, ὃς καὶ ἐποίησε δύο υἱούς, τὸν τε Ἀσωτίον τὸν μετ' αὐτὸν γενόμενον
 20 ἄρχοντα τῶν ἀρχόντων καὶ Ἀπασάκιον τὸν μετὰ ταῦτα μάγιστρον τιμηθέντα, τὰ τρία ταῦτα κάστρα, τὸ τε Περκρί καὶ τὸ Χαλιατ καὶ τὸ Ἄρζεσ, ὑπὸ τὴν τῆς Περσίδος ἐπικράτειαν ἐτύγχανον.

8 δλου M	διανεμηθεῖσα	vulgo	9 καὶ]	εἰς vulgo	10 οἱ
vulgo om	14 παρὰ M	Χλιατ]	χαλιατ M		22 ἐπὶ]
καὶ M					

tinere liceret: neque enim vitam omnino tolerare se posse aiebant, si patruellis sui terram veluti propriam imperator teneret. et petitioni quidem illorum pro bonitate sua imperator morem gerens, omnem eis patruellis eorum Apoganem terram concessit, ipse vero Ul-nutem accepit, cum universo tractu finitimo. ceterum tota Taronis regio in duo divisa erat, et dimidium quidem Critoricii magistri filii tenuerunt, dimidium vero filii Apoganem patricii, horum patruelles.

44. de terra Apachunes, oppidoque Mantziciert, et Perceri, et Chliat, et Chaliat, et Arzes, et Tibe, et Chert, et Salamas, et Tzermatzu.

Ante Asotium principum principem, Symbatii item principum principis patrem, quem capitis supplicio affecit Persidis ameras Apasatas, quique duos filios habuit, Asotium nimirum, qui post ipsum fuit principum princeps, et Apasacium, qui postea magistri honore auctus fuit, hae tres urbes, Perceri Chaliat et Arzes, sub Persidis dominio erant.

Ἐπιπέμει δὲ τὸν ἄρχοντα εἰς τὴν μεγάλην Ἀρμενίαν, εἰς τὸ κάστρον τὸ Κάρς, καὶ ἐπέειχε καὶ τὰ τρία P 119 τὰ προγεγραμμένα κάστρα, τὸ τε Περκρί, τὸ Χαλιάτ καὶ τὸ Ἄρζες, καὶ τὸ Τιβή καὶ τὸ Χέρτ καὶ τὸ Σαλαμάς.

Ἐπιπέμει δὲ τὸν ἄρχοντα εἰς τὴν μεγάλην Ἀρμενίαν, εἰς τὸ κάστρον τὸ Κάρς, καὶ ἐπέειχε καὶ τὰ τρία τὰ προγεγραμμένα κάστρα, τὸ τε Περκρί, τὸ Χαλιάτ καὶ τὸ Ἄρζες, καὶ τὸ Τιβή καὶ τὸ Χέρτ καὶ τὸ Σαλαμάς. Ὅτι Ἀπελκάρτ ἐκράτει τὸ Μαντζικιέρτ, καὶ ἦν ὑπὸ τὴν 5 ἐξουσίαν τοῦ ἄρχοντος τῶν ἀρχόντων, τοῦ πατρὸς τοῦ Συμβατίου τοῦ ἄρχοντος τῶν ἀρχόντων. δέδωκε δὲ αὐτῷ Ἀπελβάρτ ὁ αὐτὸς Ἀσωτίος ὁ ἄρχων τῶν ἀρχόντων καὶ τὸ κάστρον τὸ Χλιάτ καὶ τὸ Ἄρζες καὶ τὸ Περκρί· ὁ γὰρ προρρηθὴς Ἀσωτίος ὁ ἄρχων τῶν ἀρχόντων, ὁ πατὴρ τοῦ Συμ- 10 βατίου τοῦ ἄρχοντος τῶν ἀρχόντων, κατέειχε πάσας τὰς τῆς ἀνατολῆς χώρας. τελευτήσαντος δὲ Ἀπελβάρτ, κατέειχε τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ ὁ ἴδιος υἱὸς αὐτοῦ ὁ Ἀβελχαμίτ, τοῦ δὲ Ἀβελχαμίτ τελευτήσαντος ἐκράτησε τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ ὁ 15 πρῶτος υἱὸς αὐτοῦ Ἀποσεβατάς. τοῦ δὲ Συμβατίου τοῦ ἄρχοντος τῶν ἀρχόντων παρὰ τοῦ Ἀποσάτα τοῦ ἀμηνῶ Περσίδος ἀναιρεθέντος, ἐκράτησεν αὐθεντικῶς καὶ κυρίως ὡς δεσπότης καὶ αὐτοκέφαλος τὸ τε κάστρον τὸ Μαντζικιέρτ καὶ τὰ λοιπὰ κάστρα καὶ τὰς χώρας· ὅστις καὶ ὑπετάγη τῷ βασιλεῖ 20 μετὰ τῶν ἐτέρων δύο ἀδελφῶν αὐτοῦ τοῦ Ἀπολεσφονέτ καὶ τοῦ Ἀποσέλημ διὰ τὸ διαφόρως καταπολεμηθῆναι τὰ τε κάστρα καὶ πραιδευθῆναι καὶ ἀφανισθῆναι καὶ τὰς χώρας αὐτῶν παρὰ τοῦ δομεστικῶν τῶν σχολῶν, παρέχοντος τὸν βασιλέα Ῥωμαίων καὶ πάκτα ὑπὲρ τῶν κάστρων καὶ τῶν χωρίων αὐτῶν. ἀπὸ δὲ τοῦ προρρηθέντος Ἀσωτίου τοῦ ἄρχοντος 25

7 Ἀπελκάρτ M 12 Ἀπελκάρτ M

Principum princeps residebat in magna Armenia, in urbe Cars, tenebatque tres quas dixi urbes, Percri Chaliat Arzes, et Tibe et Chert et Salamas.

Apelcart tenebat Mantziciert, eratque subiectus principum principi Symbatii patri. deditque huic Apelbart idem Asotius principum princeps urbes Chliat Arzes et Percri: nam laudatus Asotius principum princeps, pater Symbatii item principum principis, omnes orientis terras possidebat. fati functo autem Apelbart successit Abelchamit filius, et huic eius filius primogenitus Aposebata. at Symbatio principum principe ab Aposata Persidis amera interfecto, solus quasi dominus supremus suique iuris tenuit Mantziciert reliquasque urbes et terras; subiectique fuerunt Romanorum imperatori et ipse et duo fratres eius Apolesphuet et Aposelme, quod saepenumero urbes eorum terraeque bello infestarentur vastarenturque a domestico scholarum, tributa quoque harum nomine pendentes. ab Asotio autem

τῶν ἀρχόντων, τοῦ πατρὸς μὲν τοῦ Συμβατίου πάππου δὲ τοῦ δευτέρου Ἀσωτίου καὶ τοῦ μαγίστρου Ἀπασακίου, μέχρι ζωῆς τοῦ δευτέρου Ἀσωτίου ἄρχοντος τῶν ἀρχόντων ὑπῆρχον τὰ τοιαῦτα τρία κάστρα ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἄρχοντος τῶν ἀρχόντων, καὶ ἐλάμβανεν ἐξ αὐτῶν πάντα ὃ ἄρχων τῶν ἀρχόντων. ἀλλὰ καὶ τὸ κάστρον τοῦ Μαντζικιέρτ, μετὰ τῆς χώρας τοῦ Ἀπαχουνῆς καὶ τοῦ Χαρκὰ καὶ τοῦ Κορή, ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν καὶ ἐπικράτειαν τοῦ αὐτοῦ ἄρχοντος τῶν ἀρχόντων ἔπῆρχεν, ἕως οὗτου Ἀποσεβατὰς ὁ ἀμηρᾶς τοῦ Μαντζικιέρτ μετὰ τῶν δύο ἀδελφῶν αὐτοῦ τοῦ τε Ἀπολεσφουέτ καὶ τοῦ Ἀποσέλημ ὑπετάγησαν τῷ βασιλεῖ, διδόντες καὶ πάντα ὑπὲρ τε τῶν κάστρων καὶ τῶν χωρίων αὐτῶν· ἐπεὶ ὁ ἄρχων τῶν ἀρχόντων δούλος τοῦ βασιλέως τῶν Ῥωμαίων τυγχάνει ὡς παρ' αὐτοῦ προβαλλόμενος καὶ τὸ τοιοῦτον δεχόμενος ἀξίωμα, δηλονότι καὶ τὰ ὑπ' αὐτοῦ δεσποζόμενα κάστρα καὶ πολιτεῖαι καὶ χωρία τοῦ βασιλέως τῶν Ῥωμαίων τυγχάνουσιν.

Ὅτι τοῦ Συμβατίου τοῦ ἄρχοντος τῶν ἀρχόντων τῆς μεγάλης Ἀρμενίας κρατηθέντος παρὰ τοῦ Ἀποσάτα τοῦ ἀμηρᾶ Περσίδος καὶ ἀποκεφαλισθέντος παρ' αὐτοῦ, ἐκράτησεν ὁ Ἀποσεβατὰς, ὁ καθεζόμενος εἰς τὸ κάστρον τὸ Μαντζικιέρτ, τὸ κάστρον τὸ Χαλιὰτ καὶ τὸ κάστρον τὸ Περκρί καὶ τὴν πολιτείαν τοῦ Ἀρζες.

Ὅτι ὁ δεῦτερος ἀδελφὸς τοῦ Ἀποσεβατὰ ὁ Ἀπολεσφουέτ

12 ἐπεὶ γὰρ ὁ? 13 τῶν Ῥωμαίων add B 19 Ἀποσεβατὰ M

praedicto principum principe, Symbatii patre, Asotii vero secundi et Apasacii magistri avo, usque ad secundum Asotium principum principem tres istae urbes sub potestate erant principis principum, isque ex iis tributa accipiebat. similiter Mantziciert cum terra Apachunes et Charca et Core sub eiusdem principum principis potestate erat, ad id usque tempus quo ameras Mantziciert Aposebatas una cum duobus fratribus Apolesphuet et Apotelme imperatori se submiserunt, tributa quoque solventes pro urbibus suis et terris, quandoquidem principum princeps Romano imperatori parebat veluti ab eo designatus dignitatemque eiusmodi adeptus. nec ipse tantum, sed urbes omnes quibus dominabatur, item republicae ac terrae Romano imperatori suberant.

Symbatio principum principe magnae Armeniae capto ab Aposata Persidis amera et capite multato, Aposebatas, qui in urbe Mantziciert regiam posuerat, obtinuit etiam urbes Chaliat et Percri cum republica Arzes.

Secundus Aposebatae frater Apolesphuet eiusque patruellis et

καὶ ὁ ἀνεψιὸς αὐτοῦ καὶ ὁ προγονὸς ὁ Ἀχμέτ ἐκράτησαν τὸ κάστρον τὸ Χλιὰτ καὶ τὸ κάστρον τὸ Ἄρζες καὶ τὸ κάστρον τὸ Ἀλιτζίκε, καὶ αὐτοὶ ὑπετάγησαν τῷ Ῥωμαίων βασιλεῖ καὶ ἐγένοντο ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ καὶ παρεῖχον καὶ πάντα καθὼς καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀποσεβατὰς ὑπὲρ τε τῶν κά-
P 120 στρον καὶ τῶν χωρίων αὐτῶν.

Ἵτι ὁ τρίτος ἀδελφὸς τοῦ Ἀποσεβατᾶ καὶ τοῦ Ἀπολεσφουέτ ὁ Ἀποσέλμης ἐκράτει τὸ κάστρον τοῦ Τζερματζῶ μετὰ καὶ τῶν χωρίων αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ὑπετάγη τῷ τῶν Ῥωμαίων βασιλεῖ, καὶ ἐδίδον πάντα καθὼς καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ 10 ὁ Ἀποσεβατὰς καὶ ὁ δεῦτερος ἀδελφὸς αὐτοῦ ὁ Ἀπολεσφουέτ.

Ἵτι τοῦ Ἀποσεβατᾶ τελευτήσαντος ἐκράτησε τὸ Μαντζικιέρτ μετὰ πῶν χωρίων αὐτοῦ καὶ τῆς ἐπικρατείας αὐτοῦ πάσης ὁ Ἀβδηραχείμ ὁ υἱὸς τοῦ Ἀποσεβατᾶ· τελευτήσαντος 15 δὲ τοῦ Ἀβδηραχείμ ἐκράτησεν ὁ Ἀπολεσφουέτ ὁ δεῦτερος ἀδελφὸς τοῦ Ἀποσεβατᾶ, θεῖος δὲ τοῦ Ἀβδηραχείμ, τὸ κάστρον τὸ Μαντζικιέρτ καὶ πάσας τὰς προρρηθείσας χώρας· καὶ αὐτοῦ τελευτήσαντος ἐκράτησεν ὁ τρίτος ἀδελφὸς, ἦγονν τοῦ Ἀποσεβατᾶ καὶ τοῦ Ἀπολεσφουέτ, ὁ Ἀποσέλμης τὸ τε 20 Μαντζικιέρτ καὶ πάσας τὰς προρρηθείσας χώρας.

Ἵτι ὁ Ἀποσεβατὰς εἶχεν υἱὸν τὸν Ἀβδηραχείμ καὶ τὸν Ἀπελμουζέ.

11 ὁ Ἀποσεβατὰς καὶ ὁ δεῦτερος ἀδελφὸς αὐτοῦ add B 22 υἱός?

privignus Achmet tenuerunt urbes Chliat Arzes et Altzice; et ipsi se submiserunt Romano imperatori, et illi parebant, pendebantque tributa pro urbibus terrisque suis, quemadmodum et frater Aposebatas.

Tertius Aposebatae et Apolesphuet frater Aposelmes possidebat urbem Tzermatzu cum terris eo pertinentibus; et ipse quoque Romano imperatori subiectus erat pendebatque tributa, quemadmodum et frater ipsius Aposebatas necnon alter eiusdem frater Apolesphuet.

Defuncto Aposebata, urbem Mantziciert cum territorio et ditione universa tenuit filius eius Abderachim; cui fatis functo Apolesphuet successit, secundus Aposebatae frater, patruus Abderachim. huic quoque defuncto tertius frater Aposelmes in principatu Mantziciert et reliquarum, quas diximus, regionum successit.

Aposebatas filios habuit Abderachim et Apelmuze.

Ἔτι ὁ Ἀπολεσφούετ εἶχε προγονὸν καὶ ἀνεψιὸν τὸν Ἀχάμετ· υἱὸν γὰρ οὐκ εἶχεν, ἀλλὰ τὸν Ἀχάμετ τὸν προγονὸν καὶ ἀνεψιὸν αὐτοῦ εἶχεν ἀντὶ υἱοῦ.

Ἔτι ὁ Ἀποσέλμης εἶχεν υἱὸν τὸν Ἀπελβάρτ, τὸν ἀρτίως δεκρατοῦντα τὸ Μαντζικίερτ.

Ἔτι ἀποθανόντος τοῦ Ἀποσεβατᾶ κατέλιπε τὸν Ἀβδηραχείμ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἀμηρᾶν· ὁ δὲ ἕτερος υἱὸς αὐτοῦ ὁ Ἀπελμουζὲ ἦν νηπίος πάνυ, διὸ καὶ καταφρονήθη ἐλθεῖν πρὸς τὴν τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἐξουσίαν.

10 Ἔτι ὁ Ἀποσεβατᾶς ὁ πρῶτος ἀδελφὸς ἐκαθέζετο εἰς τὸ κάστρον τὸ Μαντζικίερτ, καὶ ἐκράτει, καθὼς εἴρηται, ταύτας τὰς χώρας, τὸ τε Ἀπαχουνης καὶ τὸ Κορῆ καὶ τὸ Χάρκα, καὶ ἐδίδου τὰ ὑπὲρ αὐτῶν πάντα τῷ Ῥωμαίων βασιλεῖ· καὶ τούτου τελευτήσαντος ἐκράτησεν ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ Ἀβδηραχείμ,
15 καὶ ἐδίδου καὶ αὐτὸς τὰ προρρηθέντα πάντα διὰ τὸ εἶναι, καθὼς προείρηται, νηπίον παντελῶς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν Ἀπελμουζέ.

Ἔτι τοῦ Ἀβδηραχείμ τελευτήσαντος καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἀπελμουζέ ὡς νηπίου καταφρονηθέντος, ἐκράτησε τὸ
20 κάστρον τὸ Μαντζικίερτ καὶ τὰς ὑπ' αὐτῷ προρρηθείσας χώρας ὁ δευτέρος ἀδελφὸς τοῦ Ἀποσεβατᾶ, ὁ προρρηθείς Ἀπολεσφούετ, θεῖος δὲ τοῦ Ἀβδηραχείμ καὶ τοῦ διὰ τὴν νηπιότητα καταφρονηθέντος ἀδελφοῦ αὐτοῦ τοῦ Ἀπελμουζέ.

Ἔτι τοῦ Ἀπολεσφούετ τελευτήσαντος ἐκράτησεν ὁ τρίτος

24 Ἀπολεσφούετ] Ἀβδηραχείμ M

Apolesphuet habuit privignum et patrualem Achmet: filios quippe non habuit, sed Achmet privignum et patrualem adoptavit.

Aposelmes filium habuit Apelbart, qui nunc temporis Mantziciert possidet.

Aposebatas autem moriens Abderachim filium ameram reliquit: alter vero ipsius filius Apelmuze puer admodum erat, itaque a patris fratrisque dicione repulsus est.

Aposebatas primus frater sedem habebat in urbe Mantziciert, possidebatque, ut dictum est, terras Apachunes Core et Charca, tributaque pro iis Romano imperatori exhibebat. hoc defuncto tenuit filius eius Abderachim, et tributa eadem pendebat propter infantiam extremam, ut dictum est, fratris Apelmuze.

Mortuo Abderachim, Apelmuze fratre contempto veluti puero, Mantziciert eiusque territorium in potestatem devenit praedicti Apolesphuet, qui secundus Aposebatae frater, patruus Abderachim et apreti ob infantiam Apelmuze.

Apolesphuet defuncto, urbem Mantziciert cum praedictis locis

ἀδελφὸς τοῦ Ἀποσεβατᾶ, ἦγον ὁ Ἀποσέλμης, τὸ κάστρον τὸ Μαντζικίεστ μετὰ τῶν χωρίων τῶν προρρηθέντων. ὁ δὲ προρρηθεὶς Ἀχάμετ, ὁ καὶ ἀνεψιὸς καὶ προγονὸς τοῦ Ἀπολεσφουέτ, ἐκράτει εἰδήσει καὶ βουλήσει τοῦ Ἀπολεσφουέτ τὸ τε Χλιάτ καὶ τὸ Ἄρζες καὶ τὸ Περκρί· καὶ γὰρ ὁ Ἀπο-5
λεσφουέτ υἱὸν μὴ ἔχων, καθὼς προεῖρηται, τοῦτον τὸν Ἀχά-
μετ τὸν τε ἀνεψιὸν καὶ προγονὸν αὐτοῦ εἶχε κληρονόμον πά-
σης αὐτοῦ τῆς ὑποστάσεως καὶ τῶν κάστρον καὶ τῶν χω-
ρίων αὐτοῦ.

Ἵτι τελευτήσαντος τοῦ Ἀποσέλμη ἐκράτησε τὸ κάστρον 10
τὸ Μαντζικίεστ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ Ἀπελβάρτ μετὰ καὶ τῆς πε-
ριχώρου αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἀχάμετ ἐκράτησε τὰ τρία κάστρα, τὸ
P 121 ε κάστρον τὸ Χλιάτ, τὸ κάστρον τὸ Ἄρζες καὶ τὸ κάστρον τὸ
Ἄλτζικε.

Ἵτι καὶ αὐτὸς ὁ Ἀχάμετ δοῦλος ἦν τοῦ βασιλέως, καθὰ 15
καὶ προεῖρηται, παρέχων καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τὰ ὑπὲρ
τοῦ θείου αὐτοῦ τοῦ Ἀπολεσφουέτ πάντα. ὁ δὲ Ἀπελβάρτ
μετὰ δόλον καὶ χλεύης αὐτὸν ἔσφαξε, καὶ ἀνελάβετο τὰ τρία
αὐτοῦ κάστρα, τὸ τε κάστρον τὸ Χλιάτ καὶ τὸ κάστρον τὸ
Ἄρζες καὶ τὸ κάστρον τὸ Ἄλτζικε· καὶ ταῦτα ὀφείλει ὁ 20
βασιλεὺς ἀναλαβέσθαι ὡς ἴδια αὐτοῦ τυγχάνοντα, ὅτι ταῦτα
πάντα τὰ προρρηθέντα κάστρα καὶ αἱ προρρηθεῖσαι χωῖραι
οὐδέποτε γεγόνασιν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς Περσίδος ἢ ὑπὸ
τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀμερμουμνη, ἀλλ' ὑπῆρχον, καθὼς εἰρηται,
ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ κυροῦ Λέοντος βασιλέως ὑπὸ τὴν ἐξου- 25

16 καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτοῦ add B

obtūnit tertius Aposebatæ frater Aposelmes. Achmet autem, quem diximus, patruelis et privignus Apolesphuet, eo consue ac volente possedit Chliat Arzes et Percrri. Apolesphuet enim cum filium nullum haberet, ut diximus, hunc Achmet patruelem et privignum omnium suæ dicionis urbium regionumque heredem reliquit.

Post Aposelme obitum filius eius Apelbart possedit Mantziciert cum omni territorio.

Achmet vero tenuit tres urbes illas, Chliat Arzes et Altzice; subditusque etiam ipse erat imperatori, ut supra dictum est, præbens ei tributa tam pro se quam pro patruo Apolesphuet. interfectus autem fuit fraude doloque Apelbart, qui et tres urbes eius Chliat Arzes et Altzice invasit, quas repetere imperator debet ut suas. et quidem omnes hæc urbes terræque, quarum mentionem fecimus, nunquam sub Persidis aut amerummne potestate fuerunt, sed imperantē domino Leone parebant Symbatio principum principi, quemad-

οίαν τοῦ Συμβατίου τοῦ ἄρχοντος τῶν ἀρχόντων, καὶ μετὰ ταῦτα ἐγένοντο ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν τριῶν ἀδελφῶν τῶν προφηθέντων ἀμηράδων, τοῦ τε Ἀποσεβατᾶ καὶ τοῦ Ἀπολεσφουέτ καὶ τοῦ Ἀποσελμη, καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν καὶ 5 ἐδουλώθησαν καὶ ἐπακτώθησαν καὶ ἐγένοντο ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν βασιλέων Ῥωμαίων.

Ὅτι τὰ τρία ταῦτα κάστρα, τὸ τε Χλιάτ καὶ τὸ Ἀρζες καὶ τὸ Περκρί, εἰ κρατεῖ ὁ βασιλεὺς, Περσικὸν φοσσάτον κατὰ Ῥωμανίας ἐξελεῖν οὐ δύναται, ἐπειδὴ μέσον τυγχάνουσι 10 τῆς τε Ῥωμανίας καὶ Ἀρμενίας, καὶ εἰσὶ φραγμὸς καὶ ἄπληκτα τῶν φασσάτων.

Κ ε φ ἄ λ α ι ο ν μ ε .

περὶ τῶν Ἰβήρων.

Ἰστέον ὅτι ἑαυτοὺς σεμνύοντας οἱ Ἰβηρες, ἤγουν οἱ τοῦ 15 κουροπαλάτου, λέγουσιν ἑαυτοὺς κατάγεσθαι ἀπὸ τῆς γυναικὸς Οὐρίου τῆς παρὰ τοῦ Δαβὶδ τοῦ προφήτου καὶ βασιλέως μοιχευθείσης· ἐκ γὰρ τῶν ἐξ αὐτῆς τεχθέντων παιδῶν τῆ Δαβὶδ ἑαυτοὺς λέγουσι κατάγεσθαι, καὶ συγγενεῖς εἶναι Δαβὶδ τοῦ προφήτου καὶ βασιλέως καὶ ὡς ἐκ τούτου καὶ τῆς ὑπερω- 20 γίας Θεοτόκου, διὰ τὸ ἐκ τοῦ σπέρματος Δαβὶδ ταύτην κατάγεσθαι. διὰ τοῦτο καὶ οἱ μεγιστᾶνες τῶν Ἰβήρων ἀκολούτως τὰς συγγενίδας αὐτῶν πρὸς γάμον ἄγουσι, τὴν παλαιὰν οἰόμενοι φυλάττειν νομοθεσίαν· ἐξ Ἱερουσαλήμ τε λέγουσιν εἶ-

modum supra dictum est; inde vero ad tres praedictos fratres ameradas pervenerunt, Aposebata Apolesphuet et Aposelme; illorumque temporibus subiectae factae sunt ac tributariae Romanis imperatoribus.

Tres autem hae urbes, Chliat Arzes et Percri, si imperatori pareant, Persicus exercitus in Romaniam excurrere non potest, cum mediae sint inter eam et Armeniam, et veluti sepes atque castra exercituum.

45. de Iberibus.

Iberes Curopalatae gloriantes originem se ducere dicunt ab uxore Uriae, quam rex et propheta David adulteravit, siquidem ex liberis inde natis descendere credi volunt, cognatique esse regis ac prophetae Davidis, ac propterea etiam sanctissimae deiparae, quod ex semine Davidis ea oriunda sit. eapropter etiam Iberum magnates inter eos sine ullo impedimento cognatas ducunt, veterem se legem observare existimantes; et Hierosolymis nationem suam ortum trahere dicunt, atque inde in somnis monitos migrasse, sedemque posuisse

ναι τὴν γένησιν αὐτῶν, καὶ ἐκ τῶν ἐκείσε κατ' ὄναρ μετελ-
 θεῖν καὶ κατοικῆσαι πρὸς τὰ μέρη Περσίδος ἤγουν εἰς τὴν
 χώραν εἰς ἣν νῦν οἰκοῦσιν. οἱ δὲ χρηματισθέντες καὶ ἐξελ-
 θόντες ἐκ τῆς Ἱερουσαλήμ ὑπῆρχον ὁ τε Δαβὶδ ἐκεῖνος καὶ ὁ
 ἀδελφὸς αὐτοῦ Σπανδιάτης, ὅστις Σπανδιάτης ἦν ἐκ Θεοῦ λα-
 βὼν χάρισμα, ὡς αὐτοὶ φάσκουσι, τοῦ μὴ ἐν πολέμῳ ἄπτε-
 σθαι αὐτοῦ ξίφος εἰς οἷον δήποτε μέλος τοῦ σώματος αὐτοῦ
 ἄνευ τῆς καρδίας, ἣν καὶ διὰ τινος περισκεπιάσματος ἐν τοῖς
 πολέμοις περιεφρουρεῖ. διὰ τοῦτο καὶ ἐπτοῦντο τοῦτον καὶ
 ἐδεδείσαν οἱ Πέρσαι· ὁ δὲ νενίκηκεν αὐτούς καὶ αὐ-
 τῶν κατεκράτησε, καὶ τοὺς συγγενεῖς ἐνέφιξεν Ἰβηρας εἰς τὰς
 δυσκολίας τὰς νῦν παρ' αὐτῶν κρατουμένας, ἐξ ὧν κατ' ὀλί-
 γον ἐπλατύνθησαν καὶ ηὔξάνθησαν καὶ εἰς μέτα ἔθνος ἐγέ-
 P 122 νοντο. εἰθ' οὕτω τοῦ βασιλέως Ἡρακλείου κατὰ Περσίδος
 ἐκστρατεύσαντος ἠνώθησαν καὶ συνεταξίδευσαν αὐτῷ, καὶ 15
 ἔκτοτε ὑπέταξαν τῷ φόβῳ Ἡρακλείου τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων
 μᾶλλον ἤπερ τῇ ἑαυτῶν ἰσχύϊ καὶ δυνάμει πόλεις καὶ χώρας
 ἱκανὰς τῶν Περσῶν· ἅπαξ γὰρ τοῦ βασιλέως Ἡρακλείου
 τοὺς Πέρσας τροποσαμένον καὶ εἰς τὸ μηκέτι εἶναι τὴν του-
 των ἀρχὴν παραστήσαντος, εὐάλωτοι καὶ εὐχείρωτοι οὐ μὴ-
 20 νον τοῖς Ἰβηραῖν ἀλλὰ καὶ τοῖς Σαρακηνοῖς οἱ Πέρσαι γεγό-
 νασιν. διὰ δὲ τὸ κατὰγεσθαι αὐτούς, ὡς αὐτοὶ λέγουσιν, ἐκ
 τῆς Ἱερουσαλήμ, διὰ τὸ μεγάλην πίστιν ἔχειν ἐν αὐτοῖς καὶ
 ἐν τῷ τάφῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ κατὰ τινὰς

12 *δυσχωρίας?* 23 *ἔχουσιν Banduriana nescio unde*

in partibus Persidis, quas etiam in hodiernum usque diem incolunt.
 qui autem Hierosolymis excesserunt, David ille erat et frater ipsius
 Spandiates; qui quidem Spandiates, ut ipsi narrant, gratiam a deo
 accepit ut gladio vulnerari in bello nullum ipsius membrum posset,
 excepto corde, quod etiam in praeliis armatura quadam munitur;
 unde et terribilis Persis erat, quos devicit debellavitque, cognatosque
 Iberes in locis difficilibus, quae nunc etiam temporis occupant, collo-
 cavit; ubi paulatim multiplicati auctique sunt et in magnam gentem
 evaserunt. deinde ita Heraclio imperatore cum armis contra Persi-
 dem proficiscente, icto foedere cum eo militarunt; ex eoque tempore
 metu magis Heraclii Romanorum imperatoris quam suis viribus ac
 armis multas urbes terrasque Persarum subiugarunt. semel enim victi
 ac profligati ab Heraclio imperatore Persae, eorumque principatu de-
 leto, facile non ab Iberibus tantum sed et a Saracenis vinci in po-
 sterum potuerunt. quia vero, uti dicunt, Hierosolymis originem du-
 cunt, multumque fidei illis praestant et sepulcro domini nostri Iesu

καιροὺς ἀφθόνως ἀποστέλλουσι χορήματα τῇ πατριάρχῃ τῆς
 ἀγίας πόλεως καὶ τοῖς ἐκεῖσε Χριστιανοῖς. ὁ δὲ προρρηθεὶς
 Δαβὶδ, ὁ τοῦ Σπανδιάτου ἀδελφός, ἐγέννησεν υἱὸν τὸν Παγκρά-
 τειον, καὶ ὁ Παγκράτειος ἐγέννησεν υἱὸν τὸν Ἀσώτιον, καὶ ὁ
 5 Ἀσώτιος ἐγέννησεν υἱὸν τὸν Ἀδρανασῆ τὸν καὶ κουροπαλάτην
 τιμηθέντα παρὰ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου βασιλέως Ῥωμαίων.
 ὁ δὲ Σπανδιάτης ὁ ἀδελφός τοῦ προρρηθέντος Δαβὶδ ἐτελεύ-
 τησεν ἄτεκος. ἀπὸ δὲ τῆς ἐξ Ἱερουσαλῆμ μετοικησεως αὐτῶν
 εἰς τὴν νῦν οἰκουμένην παρ' αὐτῶν χώραν ἔτη ὃ ἢ καὶ φ'
 10 μέχρι τῆς σήμερον, ἧτις ἐστὶν Ἰνδικτιῶν ἰ', ἔτη ἀπὸ κτίσεως
 κόσμου ζυξ', ἐπὶ τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ
 τῶν φιλοχρίστων καὶ πορφυρογενήτων βασιλέων Ῥωμαίων.

Ἰστέον ὅτι ὁ φιλόχριστος καὶ πορφυρογενήτης καὶ αἰοδι-
 μος βασιλεὺς Λέων ἀκούσας ὅτι εἰς τόπον τὸν λεγόμενον Φα-
 15 σιανὴν ἐλθόντες οἱ Σαρακηνοὶ τὰς ἐκεῖσε ἐκκλησίας ἐποίησαν
 κάστρα, ἀπέστειλε τὸν πατρικίον καὶ στρατηγὸν τῶν Ἀρμε-
 νιακῶν τὸν Λαλακωνα μετὰ τοῦ στρατηγοῦ Κωλωνείας καὶ
 τοῦ στρατηγοῦ Μεσοποταμίας καὶ τοῦ στρατηγοῦ Χαλδίας,
 καὶ κατέστρεψαν τὰ τοιαῦτα κάστρα, τὰς ἐκκλησίας ἐλευθε-
 20 ρώσαντες, ληϊσάμενοι καὶ πᾶσαν τὴν Φασιανὴν τῇ τότε καιρῷ
 ἐπὶ τῶν Σαρακηνῶν κρατουμένην. καὶ εἰδ' οὕτω πάλιν ἀπέ-
 στειλεν τὸν μάγιστρον Κατακαλὸν καὶ δομέστικον τῶν σχο-
 λῶν, ὃς ἐλθὼν ἐν τῷ κάστρῳ Θεοδοσιουπόλεως καὶ τὰ περίξ

3 υἱὸν τὸν add B

Christi, et temporibus quibusdam ubertim pecunias mittunt urbis sanctae patriarchae quique in illa degunt Christianis. David autem ille quem dixi, Spandiatæ frater, filium genuit Pancratium; iste Asotium habuit; Asotius vero genuit Adranase, qui curopalatae dignitate auctus fuit a Leone Christi amante Romanorum imperatore. at Spandiates frater praedicti Davidis sine ullis liberis decessit. ex quo autem Hierosolymis migrarunt in terram quam nunc incolunt anni sunt quadringenti vel quingenti hodie, quae est indictio decima, a condito vero mundo 6460, Constantino et Romano Christi amantibus ac Porphyrogenitis imperatoribus.

Christi autem amans Leo ille Porphyrogenitus ac praeclarus imperator audiens Phasianes ecclesias a Saracenis invadentibus in castra conversas esse, Lalaconem patricium et Armeniacorum praetorem misit una cum praetoribus Coloniae Mesopotamiae Chaldaeaeque, qui huiusmodi castra everterunt, ecclesias liberarunt, totamque Phasianam, quam tunc temporis Saraceni tenebant, devastarunt. postea rursus Catacalm magistrum et scholarum domesticum misit, qui cum urbem Theodosiopolim invasisset, omnem circum regionem populatus,

αὐτῆς ληϊσούμενος καὶ τὴν χώραν τῆς Φασιανῆς καὶ τὰ περὶ αὐτὴν κάστρα τῷ ὁμοίῳ ὀλέθρῳ παραδούς ὑπέστρεψε, μεγάλην πληγὴν ἐν τούτῳ δούς τοῖς Σαρακηνοῖς. ἐπὶ δὲ τῆς βασιλείας κυροῦ Ῥωμανοῦ βασιλέως ὁ μάγιστρος Ἰωάννης ὁ Κουρκούας ἀπερχόμενος κατὰ τοῦ κάστρου Τιβίου εἰς τὴν 5 δίοδον αὐτοῦ ἠφάνισε τὴν πᾶσαν χώραν τῆς Φασιανῆς ὡς ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν κρατουμένην. ἀλλὰ καὶ ὁ πατρίκιος Θεόφιλος ὁ ἀδελφὸς τοῦ προρρηθέντος μαγίστρου Ἰωάννου, τὸ πρῶτον αὐτοῦ στρατηγεύοντος ἐν Χαλδίᾳ, ἐπραιδεύσε τὴν τοιαύτην χώραν τῆς Φασιανῆς ὡς καὶ τότε ὑπὸ τῶν Σαρακη- 10 νῶν δεσποζομένην. μέχρι γὰρ τοῦ γεγονέναι τὸν λόγον μετὰ τοὺς Θεοδοσιοπολίτας εἰς τὴν χώραν τῆς Φασιανῆς χωρίον οὐ συνέστη, οὐδὲ εἰς τὸ κάστρον τοῦ Ἀβνίκου· καὶ οἱ Ἰβη- ρες πάντοτε εἶχον ἀγάπην καὶ φιλίαν μετὰ τῶν Θεοδοσιου- πολιτῶν καὶ τῶν Ἀβνικιωτῶν καὶ μετὰ τῶν Μαντζικιερωτῶν 15 P 123 καὶ μετὰ πᾶσαν τὴν Περσίδα, ἀλλ' ἐν Φασιανῇ οὐδέποτε ἐπεκτῆσαντο χωρία.

Ὅτι πολλὰκις ὁ κῦρις Λέων ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ κῦρις Ῥω- μανὸς καὶ αὐτὴ ἡ βασιλεία ἡμῶν ἐπεζήτησε τὸ κάστρον τὸ Κετζέον τοῦ ἀναλαβέσθαι αὐτὸ καὶ εἰσαγαγεῖν ταξάτους, 20 πρὸς τὸ μὴ ἐκείθεν σιταρχεῖσθαι τὴν Θεοδοσιοῖπολιν, ἐξα- σφαλιζόμενοι πρὸς τε τὸν κουροπαλάτην καὶ τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ τοῦ μετὰ τὸ παραληφθῆναι τὴν Θεοδοσιούπολιν ἀνα-

6 τῆς] αὐτῆς M 19 βασίλισσα vulgo

et Phasianes terra urbibusque vicinis similiter perditis, magno Saracenis hac re vulnere inflicto domum rediit. imperante vero domino Romano Ioannes Curcuas magister contra Tibium urbem proficiscens in transitu omnem Phasianes regionem utpote Saracenorum dicioni subditam vastavit, quemadmodum et ea ipsa de causa ante eum Ioannis istius frater, Theophilus patricius, cum Chaldiae praetor esset. quandiu enim res cum Theodosiopolitanis esset, in Phasianes regione nullus locus illaesus constitit, ne ad urbem quidem Abnicum usque; Iberesque amicitiam semper colebant cum Theodosiopolitanis Abniciois Mantziciertanis et universa denique Perside; sed in Phasiano nihil terrae possidebant.

Dominus autem Leo et dominus Romanus imperatores, maiestasque nostra saepenumero Cetzeum urbem recipere et praesidiarios imponere studuerunt, ne amplius inde Theodosiopoli commentus suppeditaretur; affirmantes curopalatae eiusque fratribus, simul ac capta foret Theodosiopolis, illam se reddituros: sed Iberes hoc facere non sustinuerunt amore Theodosiopolitanorum, ne eorum urbs vastaretur,

λαβέσθαι αὐτοὺς τὸ τοιοῦτον κάστρον. ἀλλ' οὐκ ἠθέσχοντο οἱ Ἰβηρες τοῦτο ποιῆσαι διὰ τὴν ἀγάπην τῶν Θεοδοσιουπόλιτων καὶ διὰ τὸ μὴ πορθηθῆναι τὸ κάστρον Θεοδοσιούπολιν, ἀλλ' ἀντεδήλωσαν τὸν κύριον Ῥωμανὸν καὶ τὴν βασιλείαν 5 ἡμῶν, λέγοντες ὅτι εἰ τοῦτο ποιήσομεν, ἀτιμία ἔχομεν γενέσθαι εἰς τοὺς γείτονας ἡμῶν, ὅλον εἰς τὸν μάγιστρον καὶ εἰς τὸν ἐξουσιαστὴν Ἀβασγίας καὶ εἰς τὸν Βασπαρκανιτὴν καὶ εἰς τοὺς ἱπερεξάρχοντας τῶν Ἀρμενίων, καὶ εἰπεῖν ἔχουσι ὅτι ὁ βασιλεὺς ἀπίστους ἔχει τοὺς Ἰβηρας, τὸν τε κουροπαλάτην 10 καὶ τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ, καὶ οὐ πιστεύει αὐτοῖς, καὶ διὰ τοῦτο ἀνελάβετε τὸ κάστρον ἐξ αὐτῶν. ἀλλὰ μᾶλλον ἄς ἀποστείλῃ ὁ βασιλεὺς τουρμάρχην ἢ βασιλικόν τινα, καὶ ἄς καθέλθῃ εἰς κάστρον τοῦ Κετζέου, καὶ ἄς θεωρῇ. καὶ ἐδέξαντο διὰ κελεύσεως ὅτι τί ὄφελος ἢ τουρμάρχην ἢ βασιλικόν ἀποστελλαι; πάντως δὲν εἰσέλθῃ εἴτε τουρμάρχης εἴτε βασιλικός, μετὰ δέκα ἢ δώδεκα ἀνθρώπων ἔχει εἰσελθεῖν, καὶ 15 καθέζεσθαι ἔχει εἰς τὸ ἀπληκτον ὃ παρ' ἡμῶν λάβη· καὶ ἐπεὶ πολλαὶ εἰσὶν ὁδοὶ αἱ εἰσάγουσαι εἰς τὸ κάστρον Θεοδοσιουπόλεως, οὐ δύναται ἀπὸ τοῦ κάστρου βλέπειν τὰ εἰσερχόμενα καρβάνια εἰς τὸ κάστρον Θεοδοσιουπόλεως· δύναται δὲ εἰσερχέσθαι καρβάνια ἐν Θεοδοσιουπόλει τῇ νυκτὶ ἐκείνων μηδὲν νοοῦντων. ἀλλ' οὖν διὰ τὸ μὴ θέλειν τοὺς Ἰβηρας πορθηθῆναι τὴν Θεοδοσιούπολιν ἀλλὰ μᾶλλον σιταρχεῖσθαι, 20 τούτου ἕνεκα οὐχ ὑπήκουσαν καὶ δέδωκαν τὸ κά-

4 βασιμισσαν vulgo

imperatorique Romano et maiestatis nostrae responderunt "si hoc fecerimus, opprobrium erimus vicinis nostris, magistro et principi Abasgiae, Basparacanitae, et gubernatoribus Armeniae: dicere item possent infidos imperatori Iberas esse, nimirum curopalatem ac eius fratres, neque illis confidere, ideoque hanc ab illis urbem cepisse; quia potius mittat imperator turmarcham aut Caesarianum aliquem, qui in urbe Cetzeo resideat et observet." rescriptum autem receperunt in formam mandati "quid proderit, si turmarcha aut Caesarianus mittatur? qui si veniant, cum decem aut duodecim ad summum viris intrare poterunt, et residere in diversorio quod vos iis assignaveritis. et quandoquidem multae viae sunt quibus Theodosiopolim intrare licet, fieri non potest ut ab urbe prospiciantur carvania Theodosiopolim ingredientia, quae noctu intrare possunt illis nihil tale cogitantibus." Iberes itaque, quia vastari Theodosiopolim nollent sed potius commeatus suppeditari, non obedierunt neque urbem Cetzeum

στρον τὸ Κετζέον, καίτοι καὶ ὄρκον ἔγγραφον δεχόμενοι τοῦ μετὰ τὸ παραληφθῆναι τὴν Θεοδοσιούπολιν ἀποστραφῆναι αὐτοῖς τὸ τοιοῦτον κάστρον.

Ἔτι οὐδέποτε ἐβουλήθησαν οἱ Ἰβηρες πραιδεῦσαι ἢ ἀιχμαλωτίσαι τὰ περίξ τοῦ κάστρον Θεοδοσιουπόλεως ἢ τὰ χωρία αὐτοῦ, ἢ εἰς τὸ κάστρον τοῦ Ἀβνίκου ἢ τὰ περὶ αὐτὸ χωρία, ἢ εἰς τὸ κάστρον Μαντζικιέρτ καὶ εἰς τὴν αὐτοῦ ἐπικράτειαν.

Ἔτι καθὼς ἐνίσταται ὁ κουροπαλάτης περὶ τῶν χωρίων τῆς Φασιανῆς ἐπιζητῶν ὄλην τὴν Φασιανὴν καὶ τὸ κάστρον 10 τοῦ Ἀβνίκου, προσφασίζόμενος χρυσοβούλλια ἔχειν τοῦ μακαρίου βασιλέως τοῦ κυροῦ Ῥωμανοῦ καὶ τῆς ἡμετέρας βασιλείας, ὧν καὶ τὰ ἴσα πρὸς ἡμᾶς ἀπέστειλε διὰ τοῦ Ζουρβανέλη πρωτοσπαθαρίου τοῦ ἀζάτου αὐτοῦ, ταῦτα ἐπισκεψάμενοι εὗρομεν αὐτὸν μηδεμίαν βοήθειαν ἔχοντα. τὸ μὲν γὰρ 15 χρυσοβούλλιον τοῦ πενθεροῦ ἡμῶν περιέχει ὑποσχέσθαι τὸν αὐτὸν κουροπαλάτην, ὡς δι' ὄρκου ἐβεβαίωσεν αὐτὸν οἰκείᾳ χειρὶ ἔγγραφάμενος, τοῦ διαμεῖναι ἐν τῇ πίστει τῆς ἡμετέρας βασιλείας καὶ τοῖς μὲν ἐχθροῖς ἡμῶν ἀντιμάχεσθαι τοῖς P 124 δὲ φίλοις ὑπερασπίζεσθαι, καὶ τὴν ἀνατολὴν ὑπόσπονδον ποιῆσαι τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν, καὶ κάστρα χειρώσασθαι, καὶ μεγάλα πρὸς θεραπείαν ἡμῶν ἔργα ποιήσασθαι· καὶ ὑπεσχέθη αὐτοῖς παρὰ τοῦ πενθεροῦ ἡμῶν ἵνα ἐὰν φυλάξῃ τὴν τοιαύτην πίστιν δούλωσιν καὶ εὐγνωμοσύνην, διαμεῖνῃ ἀμετασάλευτος

tradiderunt, licet iuramentum scriptum acceperint, capta Theodosiopolis se hanc urbem recepturos esse.

Nulla enim modo voluerunt Iberes loca Theodosiopolis circumiacentia vastari aut diripi, ut neque urbes Abnicum et Mantziciert earumque territoria.

Instabat quoque curopalates de regione Phasianes, eam totam cum urbe Abnico postulans, praetendensque aureas se bullas habere a beato imperatore domino Romano et a nostra maiestate; quarum item exemplaria ad nos misit per Zurbanelen protospatharium Azatum suum; quibus consideratis nihil haec iuvare ipsum comperimus. aurea enim bulla soceri mei continet spondere curopalatem, ut ipse scripto etiam propria manu iuramento confirmavit, in fide se imperii nostri mansurum, amicos quoque et hostes eosdem habiturum, orientem nobis subiecturum, urbes expugnaturum, et res pro nobis magnas gesturum; socerum autem meum respondere, si fidem servet, si servitutem officiaque haec praestet, et ipsum et eius posteros principatum et auctoritatem hanc perpetuo habituros, dum ne dicionis suae fines unquam transferat, sed priorum imperatorum conventis acquiescat,

καὶ αὐτὸς καὶ οἱ τοῦ γένους αὐτοῦ ἐν τῇ τούτου ἀρχῇ καὶ ἐξουσίᾳ, καὶ οὐ μεταστήσει τὰ ὄρια τῶν τόπων αὐτοῦ ἀλλὰ κατὰ τῶν πρώην βασιλέων τὰ σύμφωνα στέρξει καὶ περαιτέρω μὴ ὑπερβήσεται, καὶ ὅτι οὐδὲ κωλύσει αὐτὸν καταστρέψαι τὴν Θεοδοσιούπολιν καὶ τὰ λοιπὰ κάστρα τῶν ἐχθρῶν, 5 πᾶν τε διὰ [τοῦ] αὐτοῦ μόνου πολιορκηθήσονται κἄν τε δι' αὐτοῦ τοῦ στρατοπέδου ἡμῶν. ταῦτα μὲν τὰ κεφάλαια περιέχουσι τὰ χρυσοβούλλια, ἐξ ὧν οὐδεμίαν βοήθειαν ὁ κουροπαλάτης ἔχει· τὸ μὲν γὰρ τοῦ πενθεροῦ ἡμῶν διαγορεύει ὅτι οὐ 10 παρασλεύομεν αὐτὸν ἐκ τῶν παλαιῶν ὁρίων τῆς χώρας αὐτοῦ, καὶ ὅτι, εἰάν δυνῆθῃ, εἴτε καὶ μόνος εἴτε καὶ μετὰ τοῦ στρατοπέδου ἡμῶν, πολιορκήσει καὶ καταστρέψει τὴν Θεοδοσιούπολιν καὶ τὰ λοιπὰ κάστρα τῶν ἐχθρῶν, οὐχὶ δὲ κατασχεῖν αὐτὰ εἰς τελείαν δεσποτείαν καὶ κυριότητα· τὸ δὲ τῆς βασι- 15 λείας ἡμῶν περιέχει ἕνα, ὅσους ἂν τόπους δυνῆθῃ καὶ αὐτὸς καὶ ὁ ἀνεψιὸς αὐτοῦ ὁ μάγιστρος Ἀδρανασῆ ἐξ οἰκείας δυνάμεως καθυποτάξαι τῶν Ἀγαρηνῶν ἢ ἀπὸ τοῦ νῦν καθυποτάξει, κατέχῃ ἐπὶ δεσποτεία καὶ κυριότητι. καὶ ἐπεὶ οὔτε ἐξ οἰκείας δυνάμεως τὴν Θεοδοσιούπολιν κατεστρέψατο οὔτε 20 τὸ Ἀβνίκον οὔτε τὸ Μαστάτον, οὐκ ὀφείλει ταῦτα κατέχειν ὡς ὄντα ἔνθεν τοῦ Ἐραξ ποταμοῦ ἕτοι τοῦ Φάσιδος, διότι τὸ μὲν κάστρον τοῦ Ἀβνίκου μέχρι τοῦ νῦν ἦν ἀντεξούσιον καὶ αὐτοδέσποτον, ἔχον ἴδιον ἀμνηρῶν, καὶ πολλάκις ὁ λαὸς τῆς βασιλείας ἡμῶν ἐπραΐδυσεν αὐτό· ἀλλὰ καὶ ὁ πρωτο-

24 τῆς βασιλείας add B

neque ea transgrediatur, aut Theodosiopolis eversionem impediatur aut aliarum urbium hostilium, sive ab ipso solo eae obsideantur sive ab exercitu nostro. atque haec quidem aurearum bullarum summa erant capita; quae curopalatae prodesse nihil possunt: nam quae soceri nostri est, ea sancit, ne antiquis ditionis suae terminis eum dimoveamus; quodque Theodosiopolim et reliquas hostium urbes vel solus, si possit, vel cum nostris militibus obsidebit subiugabitque, sed dominium ac proprietatem non retinebit. nostrae autem summa est, ut Agarenorum quaecunque loca vel ipse vel affinis ipsius magister Adranase suis copiis subicere sibi poterit vel ab hoc usque die subiecerit, eorum et dominium et proprietatem habeat. et quandoquidem neque suis copiis Theodosiopolim expugnavit neque Abnicum neque Mastatum, non debeat ea possidere, utpote quae cis Erax flumen sint sive Phasidem; tum etiam quia Abnicum ad hodiernum usque diem sui iuris fuerit, proprioque domino parens et ameram proprium habeat, nostris saepe numero illud populantibus. verum etiam

Κεφάλαιον μζ'.

περὶ τῆς γενεαλογίας τῶν Ἰβήρων, καὶ τοῦ κάστρου Ἀδρανουτζίου.

Ἰστέον ὅτι ὁ Παγκράτειος καὶ ὁ Δαβὶδ καὶ ὁ Μάμπалиς ὁ ἑρμηνεύεται πανάγιος, ὑπῆρχον υἱοὶ τοῦ μεγάλου Συμβατίου τοῦ Ἰβήρος. καὶ ἔλαχε τὸ Ἀδρανουτζίη εἰς κληρονομίαν τῷ 5 Παγκρατεῖω, τῷ δὲ Δαβὶδ ἔλαχεν ἑτέρα χώρα. ὁ δὲ Παγκράτειος ἐποίησεν υἱοὺς τρεῖς, τὸν Ἀδρανασέρ, τὸν Κουρκένιον καὶ τὸν πατρίκιον Ἀσωτίον τὸν καὶ Κισκάσην, καὶ διεμέρισεν αὐτοῖς τὴν χώραν αὐτοῦ καὶ ἔλαχε τὸ Ἀδρανουτζίη τῷ 10 υἱῷ αὐτοῦ Κουρκενίω, κακείνου τελευτήσαντος ἀτέκνου εἴασεν 15 αὐτὸ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ Ἀσωτίῳ τῷ καὶ Κισκάση. ὁ δὲ πατρίκιος Ἀσωτίος ὁ καὶ Κισκάσης ἐπῆρε γαμβρὸν εἰς θυγατέρα αὐτοῦ τὸν Κουρκένην ἐκείνον τὸν μάγιστρον, ὅστις δυναστεύσας ἀφείλετο ἐκ τοῦ πενθεροῦ αὐτοῦ Ἀσωτίου τὸ Ἀδρανουτζίη κατὰ τυραννίδα, καὶ δέδωκεν αὐτῷ εἰς ἀντιστήκωσιν 15 P126 τὸ τε Τυρόκαστρον καὶ τὴν ποταμίαν τοῦ Ἀτζαρά, τὴν οὖσαν σύνορον τῆς Ῥωμανίας εἰς Κώλωριν. εἶχε δὲ γυναῖκα ὁ πατρίκιος Ἀσωτίος ὁ καὶ Κισκάσης τὴν ἀδελφὴν τοῦ μαγίστρον Γεωργίου καὶ ἐξουσιαστοῦ Ἀβασγίας· καὶ ὅτε ἐγένοντο κατ' ἀλλήλων ὁ τε μάγιστρος Κουρκένιος καὶ ὁ μάγιστρος Γεωργίος καὶ ἐξουσιαστής Ἀβασγίας διὰ τὸ συναγωνίζεσθαι τὸν πατρίκιον Ἀσωτίον τοῦ ἐξουσιαστοῦ Ἀβασγίας, 20 δυνήθεις ὁ Κουρκένιος ἀφείλετο καὶ τὴν ἀντιστήκωσιν ἣν δέδωκεν αὐτῷ ὑπὲρ τοῦ Ἀδρανουτζίου, καὶ ἐδίωξεν αὐτόν, καὶ ἀπῆλθεν εἰς Ἀβασγίαν. τελευτήσαντος δὲ τοῦ μαγίστρον 25

46. de Iberum genealogia et de oppido Adranutzio.

Sciendum est Pancratium Davidem et Mampallim, quod sanctissimum significat, filios fuisse magni Symbatii Iberis. et Adranutze quidem in hereditatem Pancratio cessit, Davidi vero alia regio. habuit autem Pancratius filios tres, Adranaser Curcenium et Asotium patricium, qui etiam Ciscases nuncupatur; divisitque ipsis terras suas, et Adranutze Curcenii hereditas fuit; qui sine liberis cum decederet, fratri Asotio, qui et Ciscase, id reliquit. at Asotius patricius, qui et Ciscases, generum sibi ascivit Curcenium illum magistrum, qui principatu accepto socero Asotio Adranutze per vim ademit, et compensationis vicem dedit Tyrocastrum, terramque quam Atzara flumen alluit, confinem Romaniae ad Colorin. uxor autem Asocio huic patricio sive Ciscase soror fuit Georgii magistri et Abasgiae principis. cumque dissiderent inter se Curcenius magister et Georgius magister et Abasgiae princeps, quia Asotii patricii partibus faveret Abasgiae princeps, potentia ac viribus antecellens Curcenium eripuit etiam quod

Κουρκενίου κατελείφθη τὸ Ἀδρανούτζη τῇ γυναικί αὐτοῦ τῇ τοῦ πατρικίου Ἀσωτίου τοῦ Κισκάση θυγατρὶ ὡς πατρικὸν αὐτῆς. ὅτε δὲ διεμέριζον τὴν χώραν τοῦ μαγίστρου Κουρκενίου μεθ' ὄπλων ὁ τε Ἀσώτιος ὁ κουροπαλάτης καὶ ὁ μάγιστρος Γεώργιος ὁ ἐξουσιαστής Ἀβασγίας καὶ ὁ μάγιστρος Παγκράτειος ὁ ἀδελφὸς τοῦ προορηθέντος κουροπαλάτου, ἦλθον εἰς συμβίβασιν καὶ ἐπῆρεν ἕκαστος τὸ πλησιάζον αὐτῶ. τὸ δὲ Ἀδρανούτζιν ἐπλησίαζε τῷ Συμβατίῳ τῷ τοῦ προορηθέντος Δαβὶδ υἱῶ. τότε ἐκράτησαν πάντες τὴν γυναῖκα τοῦ

10 μαγίστρου Κουρκενίου ἧγουν τὴν θυγατέρα τοῦ πατρικίου Ἀσωτίου τοῦ καὶ Κισκάση, λέγοντες ὅτι σὺ γυνὴ οὐσα οὐ δύνασαι κρατεῖν τὸ κάστρον. τότε δέδωκεν ὁ Συμβάτιος εἰς συνάντησιν τοῦ κάστρου χωρὶα τῇ γυναικί, καὶ ἀνελάβετο τὸ τοιοῦτο κάστρον τὸ Ἀδρανούτζιν.

15 Ἰστέον ὅτι ἡ συγγένεια τῶν τοιούτων Ἰβήρων τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον. τοῦ Δαβὶδ ἡ μητὴρ καὶ τοῦ Ἀδρανασῆ τοῦ κουροπαλάτου, τοῦ πατρὸς τοῦ ἀρτίως Ἀσωτίου τοῦ κουροπαλάτου, ὑπῆρχον δύο ἀδελφῶν παιδία ἧγουν ἐξάδελφαι. εἶχε δὲ Συμβάτιος ὁ τοῦ Δαβὶδ υἱὸς γυναῖκα τὴν θυγατέρα

20 τοῦ μαγίστρου Παγκρατείου τοῦ πατρὸς τοῦ Ἀδρανασῆ τοῦ ἀρτίως μαγίστρου· καὶ τελευτησάσης ἔλαβεν ὁ Ἀδρανασῆ τὴν ἀδελφὴν τοῦ Συμβατίου τοῦ υἱοῦ τοῦ Δαβὶδ.

Ἔστι δὲ τὸ κάστρον τὸ Ἀδρανούτζιν ὄχνηρόν ἐστι πάνυ, ἔχει δὲ καὶ ῥαπάτιν μέγα ὡς χωρὸπολιν· καὶ αἱ πραγματεῖαι τῆς

pro Adranutzio ei dederat, expulitque, et in Abasgiam profectus est. mortuo vero Curcenio magistro Adranutzium accepit uxor eius, Asotii patricii sive Ciscase filia, tanquam patrimonium. at cum Asotius curopalates, Georgius magister Abasgiae princeps, et Pancratius magister, iam dicti curopolatae frater, Curcenii terram armis dividerent, re inter se composita unusquisque propinquas sibi partes cepit. Adranutzium vero Symbatio propinquam erat, Davidis, quem antea diximus, filio: itaque omnes comprehensa Curcenii magistri uxore, Asotii patricii sive Ciscase filia, dixerunt "tu, cum mulier sis, habere illam urbem non potes;" deditque ei Symbatius pro illa pagos quosdam, atque ita Adranutzium ipse accepit.

Et Iberum quidem horum cognatio ita habet. mater Davidis et Adranase curopalatae, patris Asotii quidem curopalatae, duorum fratrum filiae erant. Symbatius autem Davidis filius uxorem habuit filiam Pancrati magistri, qui pater Adranase pridem magistri; eaque defuncta Adranase sororem accepit Symbatii Davidis filii.

Adranutzium vero munitum valde est, habetque vallum magnum instar magnae urbis; et negotia Trapezuntis Iberiae et Abasgiae

τε Τραπεζοῦντος καὶ τῆς Ἰβηρίας καὶ Ἀβασγίας καὶ ἀπὸ πάσης τῆς χώρας τῆς Ἀρμενίας καὶ τῆς Συρίας ἐκέισε ἀφικνουῦνται· ἔχει δὲ καὶ κομμέρκιον ἐκ τῶν τοιοῦτων πραγματειῶν ἄπειρον. ἡ δὲ χώρα τοῦ κάστρου Ἀδρανουτζίου ἦτοι τὸ Ἀρζήν ἐστι καὶ πολλή καὶ εὐφορος, καὶ ὑπάρχει κλειδίν⁵ τῆς τε Ἰβηρίας καὶ Ἀβασγίας καὶ τῶν * Μισχιῶν.

Ὅτι ὁ μακάριος βασιλεὺς ὁ κῦρις Ῥωμανὸς ἀπέστειλε τὸν πατρίκιον Κώνσταντα καὶ δρουγγάριον τοῦ πλωῖμου, τῷ τότε καιρῷ πρωτοσπαθαρίου καὶ μαγγλαβίτου τυγχάνοντος, δεδωκὼς αὐτῷ καὶ ἱμάτιον μαγιστράτου πρὸς τὸ ποιῆσαι τὸν¹⁰ Κουρκένιον τὸν Ἰβηρα μάγιστρον. μετὰ δὲ τὸ ἐξελθεῖν τὸν πατρίκιον Κώνσταντα καὶ δρουγγάριον τοῦ πλωῖμου μέχρι Νικομηδείας εἰσῆλθεν ὁ μοναχὸς Ἀγάπιος ὁ τοῦ Κυμηῆ, ὃς ἦν τῷ τότε χρόνῳ εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν εὐχῆς ἕνεκα· καὶ διερχομένου αὐτοῦ τὴν Ἰβηρίαν κατήνησεν εἰς τὸ κάστρον¹⁵ P 127 τὸ Ἀδρανουτζίν. καὶ εἶχεν ὁ πατρίκιος Ἀσώτιος ὁ καὶ Κισκάσης καλούμενος ἔχθραν μετὰ τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ τοῦ Κουρκένη, καὶ ἐλάλησεν εἰς τὸν μοναχὸν Ἀγάπιον ὅτι ἐνορκῶ σε εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὴν δύναμιν τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ ἵνα ἀπέλθῃς ἐν τῇ πόλει καὶ εἰπῆς τὸν βασιλέα, ἵνα²⁰ ἀποστείλῃ καὶ παραλάβῃ τὸ κάστρον μου καὶ ἔχῃ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ. ὁ δὲ μοναχὸς Ἀγάπιος εἰσελθὼν ἐν τῇ πόλει διηγήσατο τὸν βασιλέα ὅσα ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν ὁ πατρίκιος Ἀσώτιος ὁ καὶ Κισκάσης. τοῦ δὲ προορηθέντος πατρι-

6 Μοσχίων cum Meursio Bandurius 10 τὸ vulgo om

totiusque Armeniae et Syriae illic agitantur, unde capit magnum vectigal. territorium vero urbis Adranutzii sive Arzen amplum et fertile, estque clavis Iberiae Abasgiae et Mischiorum. beatus autem imperator dominus Romanus misit Constantem patricium et drungarium rei navalis, qui tum protospatharius et manclabita erat, deditque ei vestem magistri, ut Curcenium Iberem magistrum crearet; qui quidem Constans patricius reiue navalis drungarius cum Nicomediam usque progressus esset, accessit Agapius monachus Cymenae filius, qui tum in urbe sancta fuerat voti causa, transiensque Iberiam Adranutzium venit. erat autem Asotio patricio sive Ciscase odium adversus generum Curcenium: itaque Agapio monacho dixit "adiuro te per deum et per virtutem honorandae ac vivificae crucis, ut in urbem abeas, imperatorique nunties, aliquem ad me mittat urbemque hanc meam accipiat et in potestate sua habeat." Agapius autem monachus in urbem veniens imperatori narravit, quaecunquē ipsi Asotius patricius, qui et Ciscases, dixisset. cumque Constans, quem diximus, patricius et rei navalis drungarinus Nicomediae esset, ad praefatum magistri

κίον Κώνσταντος καὶ δρουγγαρίου τοῦ πλωῖμου ἐν Νικομη-
 δείᾳ τυγχάνοντος διὰ τὴν προρρηθεῖσαν τῆς προβολῆς τοῦ
 μαγίστρου τοῦ Κορκένη Ἰβηρος ὑπόθεσιν, ἐκ προστάξεως
 τοῦ βασιλέως ἔλαβε τὸ πιττάκιον τοῦ πατρικίου Συμεῶν τοῦ
 5 ἀσηκρητίς, ὡς ὅτι κελεύει ὁ βασιλεὺς ἡμῶν ὁ ἅγιος καταλι-
 πεῖν σε πᾶσας σου τὺς δουλείας, καὶ ἀπελθεῖν ἐν συντομίᾳ
 πρὸς τὸν πατρικίον Ἀσώτιον τὸν καὶ Κισκάσην λεγόμενον,
 καὶ παραλαβεῖν τὸ κάστρον αὐτοῦ τὸ Ἀδρανούτζιν, ἐπειδὴ
 διὰ τοῦ μοναχοῦ Ἀγαπίου ἐδηλοποίησε τὸν βασιλέα ἡμῶν
 10 τὸν ἅγιον τοῦ ἀποστεῖλαι πιστὸν ἄνθρωπον καὶ οἰκείον τοῦ
 παραλαβεῖν τὸ κάστρον αὐτοῦ τὸ Ἀδρανούτζιν. καὶ ἀπερ-
 χομένου σου ἐν Χαλδίᾳ ἀναλαβοῦ ἄρχοντας χρησίμους, οὓς
 ἐπίστασαι εἶναι ἠνδρειωμένους καὶ πιστούς, καὶ εἰσελθε
 καὶ κράτησον τὸ τοιοῦτον κάστρον. τοῦ δὲ πατρικίου Κών-
 15 σταντος καὶ δρουγγαρίου τοῦ πλωῖμου ἀπελθόντος ἐν Χαλ-
 δίᾳ, καὶ ἀναλαβομένου τουρμύρχας χρησίμους καὶ ἄρχοντας
 καὶ λαὸν μέχρι τ', εἰσῆλθεν ἐν Ἰβηρίᾳ, καὶ ἐκράτησεν αὐτὸν
 ὁ μακάριος Δαβὶδ ὁ ἀδελφὸς Ἀσωτίου τοῦ ἀρτίως κουρο-
 παλάτον, λέγων πρὸς αὐτὸν “ποῦ ἀπεστάλης παρὰ τοῦ βασι-
 20 λέως, καὶ τίνα δουλείαν ὀφείλεις ἐκτελέσαι, ὅτι τοσοῦτον λαὸν
 ἐπιφέρῃ μετὰ σεαυτοῦ”; ἐσκέπτοντο γὰρ διὰ τὸ ἀποθανεῖν
 Ἀδρανασὲ τὸν καὶ κουροπαλάτην, ὅτι μήπως ὁ βασιλεὺς τὸν
 Κορκένιον ὀφείλῃ τιμῆσαι κουροπαλάτην, ἐπειδὴ ἀναμεταξὺ
 οἱ τοῦ Ἀδρανασὲ τοῦ κουροπαλάτον παῖδες τοῦ πατρὸς αὐ-
 25 τῶν τελευτήσαντος φιλονεικείας τινὰς ἔσχον μετὰ τοῦ ἑξαδέλ-

11 αὐτοῦ add B 21 τὸ] τοῦτο vulgo

Curcenii Iberis negotium deputatus, ex mandato imperatoris literas accepit a patricio Symeone asecretis, quarum haec summa: “iubet te sanctus noster imperator relictis rebus omnibus ad Asotium patricium sive Ciasen e vestigio abire et urbem Adranutzium ab eo accipere, quandoquidem per Agapium monachum sacrae imperatoris maiestati significavit uti aliquem e suis fidum mittat et Adranutzium urbem ipsius accipiat. ubi autem in Chaldiam veneris, adiunge tibi principes utiles, quos fortes fidosque cognoveris, urbemque ingredere et cape.” cumque Constans patricius et rei navalis drungarius, in Chaldiam profectus, ibique strenuis turmae praefectis principibusque et militibus assumptis trecentis, in Iheriam venisset, detinuit eum beatae memoriae David, Asotii pridem curopalatae frater, interrogans quoniam ab imperatore et cuius rei causa missus tantam secum multitudinem traheret. timebant enim propter mortem Adranase curopalatae, ne Curcenius ea dignitate ab imperatore ornaretur, quandoquidem inter Adranase curopalatae filios, post patris eorum obitum, et

φου αὐτῶν. διὰ τὸ καὶ τὸν πρῶτον ἄνθρωπον ἀποστείλαι
 μετὰ μέγαν κανισκίον τὸν Κουρκένιον πρὸς τὸν βασιλέα,
 ἕξαιτούμενον τὸ κουρσπαλατικὴν ἢ τὸ μαγιστράτον, ἐπέλαβον
 οἱ τέσσαρες ἀδελφοί, ἦγον τοῦ Ἀδρανασῆ τοῦ κουρσπαλάτου
 οἱ παῖδες, ὅτι διὰ τὸ ποιῆσαι τὸν Κουρκένιον κουρσπαλάτην⁵
 ἀπέρχεται ἐκεῖσε. ὁ δὲ πατρίκιος Κώνστας ἀπελογήσατο ὅτι
 διὰ τὸ μέλλειν με τιμῆσαι τὸν Κουρκένιον μάγιστρον ἐπιφέ-
 ρομαι καὶ τὸν τοσοῦτον λαόν, καὶ ἀποχαιρετίσας αὐτὸν ὅτι
 ἀπέρχομαι εἰς τὸν Δαβιδ τὸν μάγιστρον. εἶχε δὲ ὁ αὐτὸς
 πατρίκιος Κώνστας καὶ πρὸς τὸν Δαβιδ κέλευσιν ἀπὸ τοῦ¹⁰
 βασιλέως καὶ ξένια. καὶ ἀπελθόντος τοῦ αὐτοῦ πατρίκιου
 Κώνσταντος εἰς τὴν χώραν τοῦ Κουρκένιου ἐτίμησεν αὐτὸν
 μάγιστρον, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ κάστρον τοῦ πατρίκιου Ἀσω-
 τίου τοῦ καὶ Κισκάση, εἰς τὸ Ἀδρανούτζιν, καὶ δέδωκεν αὐτῷ¹⁵
 P 128 ἰγὴν πρὸς αὐτὸν τοῦ βασιλέως κέλευσιν, οὐ περὶ τοῦ κάστρου¹⁵
 Ἀδρανούτζιου περιέχουσαν τι, ἀλλὰ περὶ ἐτέρων ὑποθέσεων.
 εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ πατρίκιος Κώνστας ὅτι καὶ μὲν ἡ κέ-
 λευσις οὐδὲν περιέχει περὶ τοῦ κάστρου Ἀδρανούτζιου, ἀλλ'
 οὖν τοῦ μοναχοῦ Ἀγαπίου πρὸς τὸν βασιλέα εἰσελθόντος καὶ
 ἀναγγειλαντος αὐτὸν ὅσα καὶ παρήγγειλας αὐτὸν περὶ τοῦ²⁰
 κάστρου Ἀδρανούτζιου, διὰ τοῦτο καὶ ἀπέστειλέ με ὅπως πα-
 ραλάβω τὸ κάστρον καὶ εἰσαγάγω ἐν αὐτῷ ὄνπερ περιφέρο-
 μαι λαόν, καὶ ἐπειδὴ, καθὰ προείρηται, εἶχεν ἔχθραν ὁ πα-
 τρίκιος Ἀσώτιος ὁ καὶ Κισκάσης μετὰ τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ

eorum patrualem contentiones ortae essent; et quia primum famulum
 cum ingenti munere ad imperatorem Curcenus misisset ad curopalatae
 aut magistri honorem petendum, quatuor fratres, Adranase curopala-
 tae filii, suspicabantur ideo eum illuc venire ut Curcenum curopala-
 talem faceret. at Constans patricius excusavit, dicens Curcenum
 sibi magistrum creandum, eaque de causa cum tanto comitatu venire;
 atque ab illo discedentem iturum ad Davidem magistrum: quippe
 laudatus Constans patricius habebat etiam ad Davidem mandata ab
 imperatore ac munera. itaque abiens ad Curcenum praedictus patri-
 cius Constans magistri honorem ei contulit; ingressusque patricii
 Asotii sive Ciscase, urbem Adranutzium, dedit illi quae mandata ab
 imperatore habebat, non de Adranutzio, sed de aliis quibusdam re-
 bus. dixit autem ei Constans patricius "quamvis de Adranutzio qui-
 dem nihil mandatum hoc contineat, tamen quia Agapius monachus
 imperatorem conveniens rettulit ea quae ei de Adranutzio praecipi-
 sti, ideo me misit uti urbem acciperem, et hos quos adduco illi im-
 ponerem." cumque, ut antea dictum est, inter Asotium patricium
 sive Ciscasen eiusque generum Curcenum inimicitiae essent, urbem

τοῦ Κουρκένη, προσθυμήθη δοῦναι τὸ κίστρον αὐτοῦ μῦλλον
 τὸν βασιλέα, ὃ δὲ πατρικίος Κώνστας εἶχε παρ' ἑαυτῆ φλά-
 μουλα, καὶ ἐπιδέδωκε τῷ πατρικίῳ Ἀσωτίῳ τῷ καὶ Κισκάσῃ·
 ὃ δὲ λαβὼν αὐτὸ εἰς κοντάριον περιέθηκε, καὶ ἐπιδέδωκε τῷ
 5 πατρικίῳ Κώνσταντι εἰπὼν ὅτι ἐπίστησον αὐτὸ ἄνωθεν εἰς
 τὸ τεῖχος, ἵνα γνῶσι πάντες τοῦ βασιλέως εἶναι ἀπὸ τῆς σή-
 μερον ἡμέρας τὸ τοιοῦτον κίστρον. καὶ τοῦτο ποιήσας ὁ πα-
 τρικίος Κώνστας καὶ τὸ φλάμουλον ἐπιστήσας ἄνωθεν τοῦ
 10 τείχους, καὶ τοὺς βασιλεῖς τῶν Ῥωμαίων κατὰ τὸ εἰωθὸς
 εὐφρημησας, πᾶσιν ἐγένετο γνωστὸν ὅτι τὸ κίστρον τὸ Ἀδρα-
 νουτζιον ἀπεχαρίσατο ὁ πατρικίος Ἀσώτιος ὃ καὶ Κισκάσης
 τὸν βασιλέα. ὃ οὖν Δαβίδ ὁ μέγας τὴν ἑαυτοῦ χώραν οὐκ
 ἐδίδου τὸν βασιλέα, κἄν τάχα συνορηῇ τὴν τούρμαν τοῦ Ἀκαμψῆ
 καὶ τῆ Μουργούλη. ὃ οὖν πατρικίος Κώνστας ἀνήγαγε πρὸς
 15 τὸν βασιλέα ἔξαποστείλας δύο ἀναφοράς, τὴν μὲν μίαν περιέ-
 χουσαν ὅπως ἐτίμησε τὸν Κουρκένιον μάγιστρον καὶ ὅπως ὁ
 Κουρκένιος ἀπεδέξατο τὸ μαγιστράτον καὶ εὐφρήμησε τὸν βα-
 σιλέα, τὴν δὲ ἑτέραν περιέχουσαν περὶ τοῦ κίστρον Ἀδρα-
 νουτζιον, καὶ ὅπως τοῦτο παρέλαβε παρὰ τοῦ πατρικίου Ἀσω-
 20 τίου τοῦ καὶ Κισκάση, καὶ ὅτι μεγάλην διαφορὴν καὶ ἔχθραν
 ἔχουσι πρὸς ἀλλήλους ὃ τὸ πατρικίος Ἀσώτιος μετὰ τοῦ γαμ-
 βροῦ αὐτοῦ μαγίστρον Κουρκενίου, καὶ ἵνα ἀποστείλῃ ὁ βα-

4 βαλὼν B, omissis περιέθηκε καὶ 5 Κωνσταντίνῳ M 8
 Κωνσταντίνος M

snam imperatori dare maluit. habebat autem ad manum Constans
 patricius flammula, eaque patricio Asotio sive Ciscase dedit, qui ea
 accipiens conto circumposuit et Constanti patricio dedit, ut in muris
 ea collocaret, unde omnibus constaret ex illo die urbem illam ad
 imperatorem pertinere. quod ubi Constans patricius fecisset, flam-
 mulamque in muro posuisset, Romanorumque imperatores pro more
 faustis acclamationibus prosecutus esset, omnibus innotuit patricium
 Asotium sive Ciscasen imperatori urbem Adranutzium donasse. ma-
 gnum vero David terram suam imperatori non dabat, quamvis finitima
 esset regioni Acampse et Murgule. Constans itaque patricius binas
 ad imperatores epistolas rerum suarum successum referentes misit,
 quarum una de Curcenio erat, quem magistrum creasset, et quomodo
 is eum honorem accepisset imperatoremque faustis acclamationibus
 prosecutus esset: altera de Adranutzio narrabat, et quomodo illud
 ab Asotio patricio sive Ciscase accepisset; magnum item dissidium
 magnaue odia exercere inter sese Asotium patricium et generum
 eius Curcenium magistrum; item ut auxilia mitteret imperator, quae

ἂν κατὰ τὸν προφήτην γινῶ γενεὰ ἢ ἐρχομένη τὸ γεγονὸς
 Θαῦμα διὰ πρσβειῶν τοῦ ἀποστόλου, καὶ ἀναστήσονται καὶ
 ἀπαγγελοῦσιν αὐτὸ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν, ἵνα μὴ ἐπιλάβωνται τῶν
 εὐεργεσιῶν ὧν ἐποίησεν ὁ θεὸς διὰ πρσβειῶν τοῦ ἀποστό-
 λου. ἔκτοτε δὲ οἱ ἀφορισθέντες Σκλαβηνοὶ ἐν τῇ μητροπόλει 5
 καὶ τοὺς στρατηγούς καὶ τοὺς βασιλικούς καὶ πάντας τοὺς
 δεξιῶν ὑποστελλομένους πρσβεις ὡς ὁμήρους διατρέφου-
 σιν, ἔχοντες ἰδίου καὶ τραπεζοποιούς καὶ μαγείρους καὶ πάν-
 τας τοὺς παρασκευάζοντας τὰ τῆς τραπέζης βρώματα, τῆς
 μητροπόλεως εἰς ταῦτα μηδὲν καινοτομομένης, ἀλλ' αὐτοὶ οἱ 10
 Σκλαβηνοὶ ἀπὸ διανομῆς καὶ συνδοσίας τῆς ὁμάδος αὐτῶν
 ἐπισυνάγουσι τὰς τοιαύτας χρείας. ἐποίησε δὲ καὶ σιγίλλιον
 Λέων ὁ αἰμίμητος καὶ αἰδίδιμος βασιλεὺς λεπτομερῶς περιέ-
 P 133 χον τὸ τί ὀφείλουσι παρέχειν οἱ αὐτοὶ ἐναπογραφόμενοι τῇ
 μητροπολίτῃ, καὶ μὴ ἀπαργυρίζεσθαι παρ' αὐτοῦ ἢ ἄλλως πως 15
 κατ' ἐπίνοιαν ἄδικον ζημουῦσθαι αὐτούς.

Κ ε φ ἄ λ α ι ο ν γ'.

περὶ τῶν ἐν τῇ θέματι Πελοποννήσου Σκλάβων, τῶν τε Μιληγγῶν
 καὶ Ἐξεριτῶν, καὶ περὶ τῶν τελουμένων παρ' αὐτῶν πάκτων, ὁμοίως
 καὶ περὶ τῶν οἰκητόρων τοῦ κάστρου τοῦ Μαϊνῆς, καὶ τῶν παρ' 20
 αὐτῶν τελουμένων πάκτων.

Ἰστέον ὅτι οἱ τοῦ θέματος Πελοποννήσου Σκλάβοι ἐν
 ταῖς ἡμέραις τοῦ βασιλέως Θεοφίλου καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ

2 καὶ ἀναστήσονται — ἀποστόλου add B 16 ἄδικον add B

miraculum factum intercessione apostoli, narraretque filiis suis uti ne
 obliviscerentur beneficiorum quas deus per ipsius intercessionem con-
 tulisset. ex illo autem tempore Sclavinii, qui metropoli destinati
 fuere, praetores, Caesarianos, quoscunque gentium legatos veluti ob-
 sides alunt, habentes structores suos coquosque, et quicumque cibos
 apparant, metropoli quidem nihil innovante, sed ipsis Sclaviniiis ex
 divisione et contributione universitatis suae res huiusmodi necessarias
 colligentibus. dedit vero etiam sigillum Leo semper memorandus ac
 praeclarus imperator, singillatim complectens quid hi adscriptitii me-
 tropolitano praestare debeant; quod quidem neque ipse adaequare ne-
 que quavis alia iniusta ratione damno eos afficere possit.

50. de Peloponnesi thematis Sclavis, Milengis, Exeritis, iique quas
 solvunt tributis. item de habitatoribus urbis Maines, et quas pen-
 dent tributis.

Sciendum et thematis Peloponnesi Sclavos temporibus imperato-

τηκότος Ἀδρανασῆ τοῦ κουροπαλάτου, καὶ εἰσάγαγε αὐτὸν ἐνταῦθα, ὅπως τιμήσωμεν αὐτὸν τὴν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἀξίαν τοῦ κουροπαλάτου." ταῦτα δεξάμενος ὁ πατρικίος Κώνστας κατέλιπε τὸν πατρικίον Ἀσώτιον τὸν καὶ Κισκάσην εἰς τὸ 5 ἑαυτοῦ κάστρον τὸ Ἀδρανούτζιν, κάκεινος ἐξεληθὼν ἀπῆει πρὸς τὸν Δαβίδ τὸν μέγαν, καὶ ἐπιδέδωκεν αὐτῷ ἣν περιεῖχε πρὸς αὐτὸν κέλευσιν, καὶ ἐπέστρεψε, καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἰβηρίαν, καὶ εὔρεν ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνηθροισμένους τὸν τε μάγιστρον Κουρκένιον καὶ τὸν μάγιστρον Δαβίδ τὸν ἀδελφὸν 10 Ἀσωτίου τοῦ κουροπαλάτου. καὶ ἤρξαντο φιλονικεῖν καὶ κατονειδίξειν τὸν πατρικίον Κώνσταντα, λέγοντες ὅτι κρυπτός ἄνθρωπος καὶ κακὸς τυγχάνεις, ὅτι οὐκ ἐφανέρωσας ἡμᾶς περὶ τοῦ κάστρον Ἀδρανουτζίου ὅτι μέλλεις τοῦτο κρατῆσαι καὶ ὅτι συμφέρει τοῦτο κρατεῖσθαι παρὰ τοῦ βασιλέως· ἡμεῖς 15 γὰρ καὶ περὶ τῆς τοιαύτης ὑποθέσεως ἀνηγάγομεν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἐδεξάμεθα μηδαμῶς γινώσκειν τὸν βασιλέα περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης, ἀλλὰ σὲ τοῦτο ποιῆσαι διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ πατρικίου Ἀσωτίου τοῦ καὶ Κισκάση. ὁ δὲ πατρικίος Κώνστας προσαπολογησάμενος τούτοις τὰ εἰκότα ἀνε- 20 λάβετο Ἀσώτιον τὸν υἱὸν Ἀδρανασῆ τοῦ κουροπαλάτου, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν ἐν τῇ πόλει, καὶ ἐτιμήθη παρὰ τοῦ βασιλέως κουροπαλάτης.

Ἴσθι δὲ καὶ περὶ τῶν ἐν τισι καιροῖς μεταξὺ Ῥωμαίων καὶ διαφόρων ἐθνῶν συμβεβηκότων· ἄξιον γάρ, φίλτατε υἱέ, 25 μηδὲ περὶ τὴν τούτων μνήμην διαφυγεῖν σε, ἵν' ἐν ὁμοίοις

Asotium patricium sive Ciscasen in urbe sua Adranutzio reliquit, adeoque egressus ad Davidem magnum profectus, cui mandata quae ad ipsum habebat, exposuit; et revertens in Iberiam venit, ubi congregatos super ea ipsa re magistrum Curcenium magistrumque Davidem Asotii curopalatae fratrem invenit. coeperuntque contendere, et conviciari Constanti patricio veluti homini versipelli et maligno, quod consilium suum de Adranutzio occupando ipsis non aperuisset, et quod non significasset id imperatori expedire. sese quoque rem ad imperatorem rettulisse, et comperisse nihil illi de ea constare, sed ipsum hoc sua sponte fecisse in gratiam patricii Asotii sive Ciscase. Constans vero patricius ea pro sua defensione respondit quae necessaria videbantur, et Asotium Adranase curopalatae filium assumptum in urbem duxit, ubi ab imperatore curopalatae dignitatem accepit.

Scias autem etiam ea quae temporibus quibusdam inter Romanos et varias gentes acciderunt: nam aequum est filii carissime, haec

τῇ αὐτῷ θέματι ἀνήγαγε πρὸς τὸν αὐτὸν κῦριον Ῥωμανὸν περὶ
 τε τῶν Μιληγγῶν καὶ τῶν Ἐζεριτῶν, ὅτι ἀποστατήσαντες οὐ
 πείθονται οὔτε τῷ στρατηγῷ οὔτε βασιλικῇ κελεύσει ὑπέικου-
 σιν, ἀλλ' εἰσὶν ὥσπερ αὐτόνομοι καὶ αὐτοδέσποτοι καὶ οὔτε
 παρὰ τοῦ στρατηγοῦ δέχονται ἄρχοντα οὔτε συνταξιδεύειν ἔ-
 αὐτῷ ὑπέικουσιν οὔτε ἄλλην τοῦ δημοσίου δουλείαν ἐκτελεῖν
 πείθονται. καὶ μέχρι τοῦ ἀνελθεῖν τὴν ἀναφορὰν αὐτοῦ συ-
 νέβη προβληθῆναι τὸν πρωτοσπαθάριον Κρινίτην τὸν Ἀρο-
 τρῶν στρατηγὸν ἐν Πελοποννήσῳ· τῆς δὲ ἀναφορᾶς τοῦ πρω-
 τοσπαθαρίου Ἰωάννου καὶ στρατηγοῦ Πελοποννήσου τοῦ πρω- 10
 τεύοντος καταλαβούσης καὶ κατ' ἐνώπιον τοῦ βασιλέως τοῦ κυ-
 P 134 ροῦ Ῥωμανοῦ ἀναγνωσθεΐσης, καὶ περιεχούσης τὴν ἀποστασίαν
 τῶν προρρηθέντων Σκλάβων καὶ πρὸς τὰς βασιλικὰς προσ-
 τάξεις δυσπείθειαν ἢ μᾶλλον ἀπειθειαν, ἐδέξατο ὁ αὐτὸς
 πρωτοσπαθάριος Κρινίτης ἵνα, ἐπεὶ εἰς τοσαύτην ἤλασαν ἀποσ- 15
 τασίαν καὶ ἀπειθειαν, ἐκστρατεύσῃ κατ' αὐτῶν καὶ καταπο-
 λεμήσῃ καὶ ὑποτάξῃ καὶ ἐξολοθρεύσῃ αὐτούς. ἀρξάμενος οὖν
 πολεμεῖν αὐτούς ἀπὸ μηνὸς Μαρτίου, καὶ κατακαύσας τὰ
 θέρη αὐτῶν καὶ ληϊσόμενος πᾶσαν τὴν γῆν αὐτῶν, ἔσχεν αὐ-
 τοὺς ἀνδισταμένους καὶ ἀντέχοντας μέχρι μηνὸς Νοεμβρίου· 20
 ἀπὸ τότε δὲ ἰδόντες τὴν ἑαυτῶν ἐξολόθρευσιν ἤτησαντο λό-
 γον τοῦ ὑποταγῆναι αὐτοῖς καὶ τυχεῖν συμπαθείας ὑπὲρ ὧν
 πρώην ἐπλημμέλησαν. ὁ οὖν προρρηθεὶς πρωτοσπαθάριος

18 αὐτὸς M

tharius eiusdem thematis praetor ad imperatorem per literas rettulit
 Milengos et Ezeritas defecisse, neque aut praetori aut imperiali man-
 dato obedientiam ultra exhibere, sed quasi liberi ac sui iuris essent,
 neque principem a praetore accipere neque cum eo ad bellum profi-
 cisci aut officium denique ullum fiscale praestare velle. dum autem
 hae literae in itinere sunt, contigit ut Peloponnesi praetor destinaretur
 protospatharius Crinites Arotas; cumque allatae essent protospatharil
 Ioannis et Peloponnesi praetoris literae et coram imperatore Romano
 lectae, intellectumque esset praedictos Sclavos defecisse et imperiali-
 bus mandatis aut aegre aut omnino non parere, iniunctum eidem pro-
 tospathario Crinitae fuit ut quandoquidem descivissent atque ad in-
 obedientiam devenissent, arma contra eos sumeret, oppugnaret, sub-
 iugaret extirparetque. bellum igitur auspiciatus mense Martio, fru-
 gibus exustis et agris eorum omnibus vastatis, repugnantes habuit
 usque ad mensem Novembrem: sed ex eo pernicem suam videntes
 de subiectione convenire voluerunt, et praeteritorum delictorum ven-
 iam postularunt. itaque praedictus protospatharius Crinites et prae-

τῷ ἀμερμουμνῇ ἵνα τὸν Συρίᾳ ὄντα λαὸν τῆς νήσου Κύπρου ἀπολύσῃ εἰς τὸν ἴδιον τόπον. καὶ ὑπακούσας ὁ ἀμερμουμνῆς τῇ τοῦ βασιλέως γραφῇ ἀπέστειλε κατὰ πάσης τῆς Συρίας ἐνδόξους Σαρακηνούς καὶ ἐπεσώρευσε πάντας τοὺς Κυπρίους 5 καὶ διεπέρασεν εἰς τὸν ἴδιον τόπον. ἀπέστειλε δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς βασιλικόν, καὶ διεπέρασε καὶ τοὺς ἐν Ῥωμανίᾳ οἰκίσαντας ἦγον ἐν τε τῇ Κυζίκῳ καὶ τῷ Κιβυρραιωτῶν καὶ τῷ Θρακησίῳ, καὶ ἐνγκίσθη ἡ νῆσος.

Κ ε φ α λ α ι ο ν μ η'.

10 Κεφάλαιον 13^ο τῆς ἀγίας ἑκτης συνόδου, τῆς ἐν τῷ Τρεῦλλῳ τοῦ μεγάλου παλατίου γενομένης.

Τοῦ ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ ἡμῶν Ἰωάννον τοῦ τῆς Κύπρου νήσου προέδρου ἅμα τῷ οἰκίῳ λαῷ ἐπὶ τὴν Ἑλλησπόντιον ἐπιρρχίαν, διὰ τε τὰς βαρβαρικὰς ἐπόδους διὰ τε 15 τὸ τῆς ἐθνικῆς ἐλευθερωθῆναι δουλείας καὶ καθαρῶς τοῖς σκῆπτροις τοῦ χριστιανικωτάτου κράτους ὑποταγῆναι, τῆς εὐρημένης μεταναστάντος νήσου προνοίᾳ τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ καὶ μόχθῳ τοῦ φιλοχρίστου καὶ εὐσεβοῦς ἡμῶν βασιλέως, συνορῶμεν ὥστε ἀκαινοτόμητα διαφυλαχθῆναι τὰ παρὰ τῶν 20 ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρότερον συνελθόντων Θεοφόρων πατέρων τῷ Θρόνῳ τοῦ προγεγραμμένου ἀνδρὸς παρασχεθέντα προνόμια,

13 Κυπρίου vulgo Ἑλλησπόντιον Meursius pro Ἑλλισπονδον.

dictos, cum quodam Caesariano prudenti et claro, scribens ei uti Cyprios in Syria agentes ad terram suam dimitteret. et amermumnes petitioni imperatoris satisfaciens per totam Syriam claros Saracenos misit, qui Cyprios omnes undique coactos in terram suam traicere curarent. praeterea Caesarianum quoque imperator misit ad traiciendum eos qui habitarent vel in Romania vel Cyzici vel inter Cibyrhaeotas vel in Thracessio; atque ita habitari iterum insula coepta est.

48. caput 39 sanctae sextae Synodi, in Trullo magⁿⁱ palatii habitae.

Cum frater et comminister noster Ioannes, insulae Cypri praesul, una cum populo suo et propter barbarorum incursiones, et ut a gentiliū servitute liberaretur ac soli Christianissimi imperii sceptra subiiceretur, e dicta insula in Hellesponticam provinciam migraverit, benigni dei providentia et labore Christum amantis ac pii imperatoris nostri, statuimus ut quae olim a patribus divino numine afflatis Ephesinae Synodi viri supra scripti sedi tributa sunt privilegia, ab omni

τούς μὲν Μιληγγούς ἕξ νομίσματα, τούς δὲ Ἐζερίτας νομίσματι τ'. αὕτη οὖν ἐστὶν ἡ αἰτία τῆς προσθήκης καὶ τῆς ἐκκοπῆς τῶν πάντων τῶν Μιληγγῶν καὶ τῶν Ἐζεριτῶν.

Ἰστέον ὅτι οἱ τοῦ κάστρου Μαίνης οἰκήτορες οὐκ εἰσὶν ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῶν προορηθέντων Σκλάβων, ἀλλ' ἐκ τῶν παλαιότερων Ῥωμαίων, οἳ καὶ μέχρι τοῦ νῦν παρὰ τῶν ἐντοπίων Ἕλληνας προσαγορεύονται διὰ τὸ ἐν τοῖς προπαιαίοις χρόνοις εἰδωλολάτραις εἶναι καὶ προσκνητῆς τῶν εἰδώλων κατὰ τοὺς παλαιούς Ἕλληνας· οἵτινες ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ αἰοιδίμου Βασιλείου βαπτισθέντες Χριστιανοὶ γεγόνασιν. ὁ δὲ τόπος ἐν ᾧ οἰκοῦσιν ἐστὶν ἄνδρος καὶ ἀπρόσδοτος ἐλαιοφόρος δέ· ὄθεν καὶ τὴν παραμυθίαν ἔχουσι. διάκειται δὲ ὁ τοιοῦτος
P 135 τόπος εἰς ἄκραν τοῦ Μαλέα, ἧγουν ἐκεῖθεν τοῦ Ἐζεροῦ πρὸς παραθαλασσίαν. διὰ δὲ τὸ τελείως ὑποτεταγμένους εἶναι αὐτούς καὶ ἄρχοντα παρὰ τοῦ στρατηγοῦ δέχεσθαι καὶ πειθ- 15 ἀρχεῖν καὶ ὑπέκεινται ταῖς τοῦ στρατηγοῦ προσταξέσιν, παρέχουσι πάντων ἐκ παλαιτάτου χρόνου νομίσματα ὕ.

Ἰστέον ὅτι ἡ τῆς Καππαδοκίας στρατηγίς τὸ παλαιὸν τοῦρμα ἦν τῆς τῶν Ἀνατολικῶν στρατηγίδος.

Ἰστέον ὅτι ἡ Κεφαληνίας στρατηγίς ἧγουν τὰ νησιά 20 τοῦρμα ἦν τὸ παλαιὸν τῆς στρατηγίδος Λογουβαρδίας· ἐπὶ δὲ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου δεσπότου γέγονα στρατηγίς.

nomismata sexaginta, Ezeritae vero nomismata trecenta. atque haec quidem causa fuit aucti imminutique rursus Milengorum et Ezeritarum tributis.

Sciendum vero est habitatores urbis Maines a praedictis Sclavis originem non ducere, sed ab antiquioribus Romanis; qui in hodiernum usque diem ab incolis Graeci appellantur, quod priscis temporibus idololatrae fuerint ac idolorum cultores veterum Graecorum ritu; qui quidem rem publicam Romanam administrante praeclaro illo imperatore Basilio cum baptismo Christianam fidem amplexi sunt. locus vero quem habitant, aquarum expertus est et inaccessus, sed olivifer, quo se consolantur. iacet autem hic locus in Malea promontorio ultra Ezerum versus oram maritimam. et quandoquidem plane subiecti sunt principemque a praetore accipiunt, cuius mandatis obtemperant, ex antiquissimo tempore tributum solvunt nomismata quadringenta.

Cappadociae praetura olim turma erat praeturae Anatolicorum.

Cephaleniae praetura sive insula turma olim erat praeturae Longobardiae, sed in praeturam erecta fuit sub Christi amante imperatore Leone.

ἄγρον κατεσκεύασε, δι' οὗ καὶ τὸν τῶν Σαρακηνῶν στόλον ἐν Κυζίκῳ Ῥωμαῖοι καταφλέξαντες τὴν νίκην ἤραυτο.

Κ ε φ ἄ λ α ι ο ν μ θ'.

ὁ ζητῶν ὅπως τῇ τῶν Πατρῶν ἐκκλησίᾳ οἱ Σκλαβοὶ δουλεύειν καὶ ὑπομείδῃαι ἐτάχθησαν, ἐκ τῆς παρούσης μανθανάτω γραφῆς.

Νικηφόρος τὰ τῶν Ῥωμαίων σκῆπτρα ἐκράτει, καὶ οὗτοι ἐν τῷ θέματι ὄντες Πελοποννήσου ἀπόστασιν ἐννοήσαντες πρῶτον μὲν τὰς τῶν γειτόνων οἰκίας τῶν Γραικῶν ἐξεπόρθουν καὶ εἰς ἀρπαγὴν ἐτίθεντο, ἔπειτα δὲ καὶ κατὰ τῶν οἰκητόρων 10 τῆς τῶν Πατρῶν ὀρμήσαντες πόλεως τὰ πρὸ τοῦ τείχους πεδία κατεστρέφοντο καὶ ταύτην ἐπολιόρκουν, μεθ' ἑαυτῶν ἔχοντες καὶ Ἀφρικοὺς καὶ Σαρακηνοὺς. ἔπει δὲ χρόνος ἱκανὸς διήλθε καὶ σπάνις τῶν ἀναγκαίων τοῖς ἔνδοθεν τοῦ τείχους γίνεσθαι ἤρξατο, ὕδατός τε καὶ τροφῶν, βουλὴν βουλευόνται 15 εἰς συμβιβάσεις τε ἐλθεῖν καὶ λόγους ἀπαθείας λαβεῖν καὶ τηλικαῦτα τὴν πόλιν ὑποτάξαι αὐτοῖς. ἔπει οὖν ὁ τηλικαῦτα στρατηγὸς ὑπῆρχε πρὸς τὴν ἄκραν τοῦ θέματος ἐν κάστρῳ Κορίνθου, καὶ προσδοκία ἦν τοῦ παραγενέσθαι αὐτὸν καὶ καταπολεμῆσαι τὸ ἔθνος τῶν Σκλαβηνῶν, ὡς καὶ πρόωγ κατα- 20 μνηυθέντος αὐτοῦ περὶ τῆς καταδρομῆς αὐτῶν παρὰ τῶν ἀρχόντων, ἐβουλευσάντο οἱ τοῦ κάστρου οἰκῆτορες πρότερον ἀποσταλῆναι σκοπὸν εἰς τὰ ἀνατολικώτερα τῶν ὄρεων καὶ ἀπο-

incensa apud Cyzicum Saracenorum classe, victoriam Romani reportarunt.

49. qui scire volet, quomodo Patrensi ecclesiae subiecti fuerint Sclavi, hinc discat.

Romani imperii sceptrum Nicophorus tenebat; et hi in Peloponnesi themate cum essent defectionem cogitantes, primo quidem vicinorum Graecorum aedes vastabant praedaeque ac direptioni exponebant, deinde etiam in Patrenses cives irruentes praedia eorum muris proxima evertabant urbemque obsidione cingebant, adiuti ab Afris et Saracenis. idque cum aliquandiu durasset, iamque rerum necessariorum, maxime aquae et ciborum penuria oppidanos premere coepisset, consilium ineunt de paciscendo et indemnitate accepta urbe illis subiicienda. cum autem eius temporis praetor esset in arce thematis in urbe Corintho, sperarentque eum affuturum et Sclavinios oppugnaturum, quia scilicet prius ipse a principibus admonitus fuerat de ipsorum excursionibus, visum fuit oppidanis speculatorem prius mittere ad orientales montium partes, exploraturum an praetor adesset, speculatori

βάνδα μετετέθησαν, ἤτοι ἡ τοῦρμα Κασῆς ἐξ ὀλοκλήρου καὶ ἡ τοποτηρησία Νύσσης μετὰ τῆς Καισαρείας.

Τοτέον οὖν τοῖς παρελθούσι χρόνοις τὸ τοῦ Χοζάνου θέμα ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν ἦν. ὁμοίως καὶ τὸ τοῦ Ἀσμοσάτου θέμα καὶ αὐτὸ ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν ἦν. τὸ δὲ Χανζιτ καὶ ἡ 5 Ῥωμανόπολις κλεισούρα τῶν Μελιτηνιατῶν ὑπῆρχον, καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων τοῦ Φατιλαίου πάντα τὰ ἐκείθεν τῶν Σαρακηνῶν εἰσῆρχον. τὸ δὲ Τεκῆς ἦν τοῦ Μανουήλ. ἡ δὲ Κάμαχα ἡ τοῦρμα ἔπειτα Κελευσία, ἦν. ἡ δὲ τῆς Κελτζινῆς τοῦρμα ὑπὸ τῆς Κασιλίας ἦν. ἡ δὲ Μεσοποταμία τῇ τότε καιρῷ θέμα 10 οὐκ ἦν. Ἄκου δὲ ὁ φαυλόχρητος καὶ αὐιδίμος βασιλεὺς τὸν Μανουὴλ ἐπέδωκε ἀπὸ τοῦ Τεκῆς μετὰ λόγου ἐξήγαγεν, καὶ ἐν τῇ τῆσσι αὐτοῦ εἰσῆρχε καὶ πραενοπαθᾶριον πεποίηκεν. ἔχει δὲ ὁ αὐτοῦ Μανουὴλ τέσσαρας, τὸν Παγκρατούκαν, τὸν Ίαχνούκαν, τὸν Μουδάφαρ καὶ τὸν Ἰωάννην· καὶ τὸν μὲν 15 Ἰαχνούκαν ὁ βασιλεὺς ἰκανάτω πεποίηκε καὶ μετὰ τοῦτο στρατηγὸν εἰς τοὺς Τραπεζοῦσι, τὸν δὲ Ἰαχνούκαν εἰς Νικόπολιν στρατηγὸν ἐποίησε, τὸν δὲ Μουδάφαρ καὶ τὸν Ἰωάννην ἐν Τραπεζοῦσιν δέδωκε γῆν βασιλικήν, ἀπαντας ἀξιωμασι ταμίους καὶ δοῦς αὐτοῖς ἐπιτελείας πολλὰς. καὶ ἐποίησε 20 θέμα τὴν Μεσοποταμίαν, καὶ τὸν Ὀρέστην ἐκείνον τὸν Χαρσιανίτην στρατηγὸν προεβίβατο, καὶ τότε δέδωκε τὴν τῆς Καμάχας τοῦρμαν ὑπὸ τὸ θέμα εἰς τῆς Μεσοποταμίας· εἰθ'

6 Μελιτηνιατῶν Μ

thema translata fuere haec banda, universa turma Cases et vicariatus Nyssae cum Caesarea.

Chosani vero thema olim erat sub Saracenis, quemadmodum et Amniasati. Chasnit vero et Romanopolis clusurae erant Melitiniatorum. et a monte Phatilano, quae ulterius iacent, sub Saracenis erant. Toces vero sub Manuele. at Camacha turma propugnaculum Coloniae erat, sicuti Celtzines turma ad Chaldiam pertinebat. sed Mesopotamia tunc temporis thema non erat: at Leo ille Christi amans et praeclarus imperator Manuelem securitate verbo data e Tece eductum in urbem protospatharium creavit. erant autem huic Manuoli quattuor filii, Pancratucas Iachnucas Mudaphar et Ibannes; et Pancratucan quidem imperator Hicanatum creavit et deinde praetorem Buccelliariorum, Iachnucan praetura Nicopoleos donavit, Mudaphar vero et Ioanni imperialem terram in Trapezum dedit, dignitates et beneficiis multis cohonestans. et Mesopotamiam inquit, ac Oresten illum Charsianitem praetorem designavit, Samachae et Celtzines tunc temporis sub themate Meso-

Θάντος, κατεμήνυσσε τῷ βασιλεὶ Νικηφόρῳ τὴν τε ἔφοδον τῶν
 Σκλαβητῶν καὶ τὴν προνομίην καὶ αἰχμαλωσίαν καὶ ἀφανι-
 σμὸν καὶ τὴν λεηλασίαν καὶ τὰλλα δεινὰ ὅσα καταδραμόντες
 5 ἔποιησαν εἰς τὰ μέρη τῆς Ἀχαιίας, ἔτι δὲ καὶ τὴν πολυήμε-
 ρον πολιορκίαν καὶ τὴν κατὰ τῶν οἰκητῶρων τοῦ κύστρου διη-
 νεκῆ ἐπίθεσιν, ὡσαύτως καὶ τὴν ἐπισκοπὴν καὶ συμμαχίαν
 καὶ τροπαιον καὶ τὴν κατὰ κράτος νίκην τὴν γενομένην παρὰ
 τοῦ ἀποστόλου, καὶ ὡς ὀφθαλμοφανῶς ἑώραθῆ ἐπιτρέχων καὶ
 10 διώκων τοὺς πολεμίους κατὰ νῶτον καὶ τροποῦμενος αὐτούς,
 ὥστε καὶ αὐτοὺς τοὺς βυρβάρους αἰσθέσθαι τὴν τοῦ ἀποστό-
 λου πρὸς ἡμᾶς ἐπισκοπὴν καὶ συμμαχίαν καὶ διὰ τοῦτο προσ-
 φυγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν σεβασμιον αὐτοῦ ναόν. ὁ δὲ βασι-
 λεὺς ταῦτα ἀναμυθῶν παρεκελεύσατο οὕτως "ἐπεὶ καὶ τὸ τρό-
 παιον καὶ ἡ κατὰ κράτος νίκη παρὰ τοῦ ἀποστόλου γέγονεν,
 15 ὀφειλόμενον καθέστηκε πᾶσαν τὴν ἐκστρατείαν τῶν πολεμίων
 καὶ τὰ λάφυρα καὶ τὰ σκῦλα αὐτῷ ἀποδοθῆναι." καὶ διω-
 ρίσαστο αὐτοὺς τε τοὺς πολεμίους μετὰ πάσης τῆς φιλίας
 καὶ συγγενείας καὶ πάντων τῶν προσηκόντων αὐτοῖς, ἔτι δὲ
 καὶ πάσης πῆς ὑπάρξεως αὐτῶν, ἀφορισθῆναι εἰς τὸν ναόν
 20 τοῦ ἀποστόλου ἐν τῇ μητροπόλει Πατρῶν, ἐν ᾗ ὁ πρωτόκλη-
 τος καὶ μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ τὸν τῆς ἀθλήσεως διήνυσεν
 ἀγῶνα, δεδωκὼς περὶ αὐτῶν καὶ σιγγίλλον ἐν τῇ αὐτῇ μητρο-
 πόλει. ταῦτα οἱ πρεσβύτεροι καὶ ἀρχαιότεροι ἀνήγγειλαν
 παραδόττες ἀγράφως χρόνῳ τε καὶ βίῳ τοῖς ὕστερον, ὅπως

runt. praetor autem cum triduo post advenisset et apostoli victoriam
 intellexisset, Nicephoro imperatori significavit incursionem Sclavinio-
 rum, item direptionem, captivorum numerum, vastationem, praedam,
 et quaecunque alia mala Aethiopiae in partibus intulissent, item diutur-
 nam obsidionem continuamque oppidanorum oppressionem, deinde
 apostoli inspectionem, auxilium, tropaeum et integram victoriam; ut-
 que sub oculis hominum visus esset hostes invadere eosque persequi
 et in fugam convertere, adeo ut ipsi etiam barbari eius vires et sup-
 petias nobis praestitas persentiscerent, ideoque ad sacram eius aedem
 confugerent. his cogitis imperator iussit, postquam ab apostolo vi-
 ctoria contigisset eique hostium expeditio imputari deberet, omnia ei
 spolia donari; et statuit ipsos quoque hostes cum omni familia et
 cognatione ac propinquis universis facultatibusque attribui templo
 apostoli quod in Patrarum metropoli est, ubi primo vocatus Christi-
 que discipulus pugnam hanc pugnasset; et sigillum super hac re in
 metropoli illa dedit. atque haec quidem antiqui posteris suis sine
 scripto tradiderunt; ut secundum prophetam generatio ventura sciret

τος καὶ ἔξορισθέντος πάλιν ὑπὸ τῆς Σεβαστείας ἡ Λάρισσα τοῦρμα ἐγένετο, στρατηγῷ προβληθέντος ἐκεῖσε τοῦ Ἄργυρου Ἀέοντος τοῦ υἱοῦ Εὐσταθίου, τοῦ μετὰ ταῦτα μαγίστρου γεγονότος καὶ δσμεστίκου τῶν σχολῶν. ὁ δὲ Μελίας εἰς Εὐφράτειαν καθεζόμενος, ὅποτε προεβλήθη Κωνσταντίνος ὁ δούξ5 εἰς τὸ Χαρσιανόν, κατῆλθεν οὗτος ὁ προορηθείς Μελίας, καὶ τὸ παλαιὸν κάστρον τὴν Λυκανδὸν ἐκράτησε, καὶ ἔκτισεν αὐτὸ καὶ ὠχυροποίησε, καὶ ἐκεῖσε ἐκαθέσθη, καὶ ὀνομάσθη παρὰ Ἀέοντος τοῦ φιλοχρίστου βασιλέως κλεισοῦρα. καὶ μετὰ τοῦτο διεπέρασεν ἀπὸ Λυκανδοῦ εἰς τὸ ὄρος τῆς Τζα-10 μανδοῦ, κάκεισε τὸ νῦν ὄν κάστρον ἔκτισε καὶ ὡσαύτως κάκεινο κλεισοῦρα ἐκαλεῖτο. ἐκράτησε δὲ καὶ τὸ Συμπόσιον, ποιήσας αὐτὸ τουρμαρχάτον. ἐπὶ δὲ Κωνσταντίνου τοῦ φιλοχρίστου δεσπότην, τοῦτο πρῶτον, συνοίσης αὐτῷ καὶ Ζωῆς τῆς μητρὸς αὐτοῦ, γέγονεν ἡ Λυκανδὸς στρατηγίς, καὶ πρῶ-15 τος Λυκανδοῦ στρατηγὸς ὀνομάσθη ὁ πατρίκιος Μελίας, δηλονότι τῷ τότε καιρῷ αὐτοῦ κλεισουριάρχου ἐν Λυκανδῷ τυγχάνοντος. ὁ δὲ αὐτὸς Μελίας διὰ τε τὴν συνοῦσαν αὐτῷ πρὸς τὸν βυσιλέα τῶν Ῥωμαίων πίστιν καὶ τὴς πολλὰς καὶ P 137 ἀπειροῦς αὐτοῦ κατὰ Σαρακηνῶν ἀνδραγαθίας μετέπειτα μά-20 γιστρος ἐτιμῆθη.

Ἰστέον ὅτι ἡ Ἄβαρμα τοῦρμα ἦν ὑπὸ τὸ θέμα Σεβαστείας, ἐπὶ δὲ Ῥωμανοῦ δεσπότηου γέγονε κλεισοῦρα.

Ἰστέον ὅτι τύπος ἐκράτησε παλαιὸς τὸν κατεπίνω Μαρ-

14 τοῦτο] τὸ?

illuc missus fuit Leo Argyri Eustathii filius, qui magister postea et scholarum domesticus creatus fuit. at Melias, qui Euphratiam habitabat, Constantino Charsiani duce designato hinc discessit et Lycandum urbem antiquam occupavit, quam cum exaedificasset muniissetque, sedem ipse ibi posuit, illaque ab imperatore Christi amante Leone clusurae nomen accepit. deinde Lycando in Tzamandi montem commigravit, ibique urbem, quae in hodiernum usque diem extat, condidit, et similiter clusura nuncupata est. tenuit vero etiam Symposium, fecitque turmarchatum. Constantino autem Christi amantissimo imperante una cum matre sua Zoë, tunc primum Lycandus praetura facta est, primusque eius praetor appellatus est Melias patricius, tunc temporis illic clisuriarcham agens, qui postea quoque propter insignem in Romanorum imperatorem fidem et plurima ac praeclara in Saracenos edita facinora magistri honore ornatus est.

Quod ad Abaram turmam attinet, ea sub Sebastiae ~~cl~~mate erat, imperante vero Romano clusura facta est.

Statutum autem antiquitus fuit ut capitaneus Mardaitarum At-

Μιχαὴλ ἀποστατήσαντες γεγόνασιν ιδιόρρυθμοι, λεηλασίας καὶ ἀνδραποδισμοὺς καὶ πραιΐδας καὶ ἐμπρησμοὺς καὶ κλοπὰς ἐργαζόμενοι. ἐπὶ δὲ τῆς βασιλείας Μιχαὴλ τοῦ υἱοῦ Θεοφίλου ἀπεστάλη ὁ πρωτοσπαθᾶριος Θεόκτιστος, ὃς τὸ ἐπίκλην ὁ 5 τῶν Βροειῶν, στρατηγὸς ἐν τῷ θέματι Πελοποννήσου μετὰ δυνάμειος καὶ ἰσχύος πολλῆς, ἤγουν Θρακῶν καὶ Μακεδόνων καὶ τῶν λοιπῶν δυτικῶν θεμάτων, τοῦ πολεμῆσαι καὶ καθυποτάξαι αὐτούς. καὶ πάντας μὲν τοὺς Σκλάβους καὶ λοιποὺς ἀνυποτάκτους τοῦ θέματος Πελοποννήσου ὑπέταξε καὶ χε- 10 ρώσατο· μόνοι δὲ οἱ Ἐζερῖται καὶ οἱ Μιληγγοὶ κατελείφθησαν ὑπὸ τὴν Λακεδαιμονίαν καὶ τὸ Ἔλος. καὶ ἐπειδὴ ὄρος ἐστὶν ἐκεῖσε μέγα καὶ ὑψηλότατον, καλούμενον Πενταδάκτυλος, καὶ εἰσέρχεται ὡσπερ τράχηλος εἰς τὴν θύλασσαν ἕως πολλοῦ διαστήματος, διὰ τὸ εἶναι τὸν τόπον δύσκολον κατῴ- 15 κησαν εἰς τὰς πλευρὰς τοῦ αὐτοῦ ὄρους, ἐν μὲν τῷ ἐνὶ μέρει οἱ Μιληγγοὶ ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ οἱ Ἐζερῖται. καὶ ὁ μὲν προρρηθεὶς πρωτοσπαθᾶριος Θεόκτιστος καὶ στατηγὸς Πελοποννήσου δυνηθεὶς καὶ τούτους καθυποτάξαι, ἐπέθετο τοῖς μὲν Μιληγγοῖς νομίσματα ἕξ τοῖς δὲ Ἐζερῖταις νομίσματα 20 τ', ἅτινα καὶ ἐτέλουν αὐτοῦ στρατηγούντος, καθὼς παρὰ τῶν ἐντοπίων διασωῆζεται μέχρι τῆς σήμερον ἢ τοιαύτη φήμη, ἐπὶ δὲ τῆς βασιλείας τοῦ κυροῦ Ῥωμανοῦ τοῦ βασιλέως στρατηγῶν ὁ πρωτοσπαθᾶριος Ἰωάννης ὁ Πρωτεύων ἐν

2 καὶ πραιΐδας καὶ ἐμπρησμοὺς add B 14 τὸ] δὲ vulgo 18
ἐξέθετο B 23 εἰς τὸ αὐτὸ θέμα M

ris Theophili eiusque filii Michaëlis desciscentes imperium excussisse, et suo libitu viventes direptiones captivitates praedas incendia ac furta exercuisse. imperante vero Michaële Theophili filio missus fuit protospatharius Theoctistus cognomento Broeeniorum, praetor ad thema Peloponnesi cum magna manu Thracum Macedonum ceterorumque thematum Occidentalium, ad eos debellandos subiugandosque. et omnes quidem Sclavos reliquosque Peloponnesi nondum subiectos vicit ac subiugavit: soli vero Ezeritae et Milengi relinquebantur sub Lacedaemonia et Elos. ac quandoquidem mons illic magnus est et valde altus, Pentadactylus nomine, qui cervicis instar longe se in mare porrigit, propter loci difficultatem ad latera eius sedes posuerunt hinc Milengi inde Ezeritae. et praedictus quidem protospatharius Theoctistus Peloponnesi praetor cum subiugare illos potuisset, imposuit Milengis quidem nomismata sexaginta, Ezeritis vero nomismata trecenta; quae ipso praetore solvebantur, ut etiamnum constans fama est inter incolas. imperante vero domino Romano Ioannes protospa-

τοῦ δρόμου θαρρῶν ταῦτα ἔγραψεν. ἐπὶ δὲ τῷ τότε καιρῷ φίλος Εὐσταθίου μᾶλλον ἢ ὁ πατρικίος Ἡμέριος ἤπερ Σταυρακίου, κἄν ὕστερον ἐχθρανθέντες ἀμφοτέρωι ἐχθρας ἀνάμειστοι καὶ μανίας πλήρεις γεγῶνασι. τὴν οὖν τοιαύτην ἀναφορὰν Εὐσταθίου δεξάμενος ὁ βασιλεύς, καὶ τῇ αἰτήσει τοῦ 5 πατρικίου Ἡμερίου πεισθεὶς, δέδωκε τὴν τοῦ τοιούτου κατεπάνω ἐξουσίαν τῷ πρωτοσπαθαρίῳ Εὐσταθίῳ τῷ ἐκ προσώπου. τοῦ δὲ μακαρίου βασιλέως τὸν βίον ἀπὸ τῶν κείτω πρὸς τὰ ἄνω μετῆλλαχότος, Ἀλέξανδρος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τῆς αυτοκράτορος ἀρχῆς ἐγκρατῆς γεγῶως, ὡς πάντα τοὺς ὑπὸ τοῦ 10 μακαρίου βασιλέως καὶ ἀδελφοῦ αὐτοῦ προβληθέντας ἐν τισιν ἀρχαῖς διεδέξατο, χαιρεκάκοις καὶ κακοβούλοις ἀνδράσι πεισθεὶς, οὕτω δὴ καὶ τὸν προρρηθέντα Εὐστάθιον διεδέξατο καὶ ἀντ' αὐτοῦ πεποίηκεν ἕτερον. ὁ γὰρ Χασὲ ἐκεῖνος ὁ ἐκ Σαρακηῶν τῷ γένει ὀρμώμενος, Σαρακηνὸς δὲ τῷ ὄντι τῇ 15 γνώμῃ καὶ τῷ τρόπῳ καὶ τῇ λατρείᾳ διατελῶν, ὁ τοῦ πατρικίου Δαμιανοῦ δοῦλος, ἐπεὶ πολλὴν παρρησιάν εἶχε τῷ τότε καιρῷ ὁ πρωτοσπαθάριος οὗτος Χασὲ πρὸς τὸν κῦριν Ἀλέξανδρον τὸν βασιλέα, ὡσαύτως καὶ ὁ πρωτοσπαθάριος Νικήτας ὁ ἀδελφὸς τοῦ Χασέ, ὁ καὶ τῶν Κιβυρραιωτῶν στρατηγός 20

P 138 γεγῶως παρὰ τοῦ αὐτοῦ κυροῦ Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως. ὁ Νικήτας οὖν οὗτος ὁ ἀδελφὸς τοῦ προρρηθέντος Χασέ τὸν βασιλέα ἠτήσατο ὅτι ὡς ἀρχαλὸν σου φίλον εὐεργετεῖν με πρέπον ἐστίν, ἐν δὲ πρὸς τὴν βασιλείαν σου αἴτημα ἔχω,

3 ἐχθρανθέντες vulgo

ὡς Meursius pro δε

8 τῷ δὲ μακαρίῳ βασιλεὶ vulgo

10

mniam amenter confingens. atque haec quidem Hemerio patricio et logothetae cursus publici confusus scribebat. et is sane tunc temporis Eustathio magis quam Stauracio favebat, etsi postea inimici ambo infestissimi fuerint. eiusmodi igitur Eustathii relatione accepta imperator, et Hemerii patricii petitione persuasus, capitanei istius dignitatem protospathario Eustathio vicario dedit. sed ad superos elato beato illo imperatore, Alexander eius frater imperio potitus ferme omnes a fratre imperatore defuncto honoribus auctos in ordinem redegit, hominum malignorum pravis consiliis persuasus; et sic Eustathio, quem diximus, honorem non prorogavit, sed alium ipsi substituit. nam protospatharius Chase ille a Saracenis genus ducens, et re ipsa eorum quoque sententiam mores ac cultum retinens, Damiani patricii servus, plurimum tunc gratia valebat apud Alexandrum imperatorem, quemadmodum et protospatharius Nicetas eius frater, qui etiam Cibyrhaeotarum praetor ab eodem imperatore factus fuit. hic igitur Nicetas praedicti Chase frater imperatorem compellavit, oport-

καὶ στρατηγός ὁ Κρινίτης ἐξέθετο αὐτοῖς πάντα πλείονα ὢν ἐτέλουν, τοὺς μὲν Μιληγγοὺς ἀπὸ τῶν ξ νομισμάτων ὢν πρότερον ἐτέλουν, νομίσματα φμί, ὡς εἶναι τὸ πᾶν πάντων αὐτῶν νομίσματα χ', τοὺς δὲ Ἐζερίταις ἀπὸ τῶν ε' νομισμάτων ὢν πρότερον ἐτέλουν, ἑτέρα νομίσματα τ', ὡς εἶναι τὸ πᾶν πάντων αὐτῶν νομίσματα χ', ὅτινα καὶ ἀπήτησε καὶ εἰσεκόμισεν ὁ αὐτὸς πρωτοσπαθάριος Κρινίτης ἐν τῷ θεοφυλάκτῳ κοιτῶνι. τοῦ δὲ πρωτοσπαθαρίου Κρινίτου ἐν τῷ θέματι μετατεθέντος Ἑλλάδος, καὶ τοῦ πρωτοσπαθαρίου Βάρδα τοῦ Πλατυπόδη προβληθέντος στρατηγοῦ ἐν Πελοποννήσῳ, καὶ τῆς ἀταξίας γενομένης καὶ στάσεως παρὰ αὐτοῦ τοῦ πρωτοσπαθαρίου Βάρδα τοῦ Πλατυπόδη καὶ τῶν ὁμοφρόνων αὐτοῦ πρωτοσπαθαρίων καὶ ἀρχόντων, καὶ τὸν πρωτοσπαθῆριον Λέοντα τὸν Ἀγέλαστον ἀποδιωξάντων ἀπὸ τοῦ θέματος, καὶ 15 εὐθὺς γενομένης καὶ τῆς τῶν Σκλαβησιανῶν ἐπιθέσεως κατὰ τοῦ αὐτοῦ θέματος, ἀπέστειλαν οἱ αὐτοὶ Σκλάβοι, οἳ τε Μιληγγοὶ καὶ οἱ Ἐζερίται, πρὸς τὸν κύριον Ῥωμαγὸν τὸν βασιλέα, δεικνύμενοι καὶ παρακαλοῦντες τοῦ συμπαθηθῆναι αὐτοῖς τὰς προσθήκας τῶν πάντων καὶ τελεῖν αὐτοὺς καθὼς 20 καὶ πρότερον ἐτέλουν. ἐπεὶ δὲ, καθὼς προείρηται, εἰσῆλθον οἱ Σκλαβησιανοὶ ἐν τῷ θέματι Πελοποννήσου, δεδιὼς ὁ βασιλεὺς ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ προστεθέντες τοῖς Σκλάβοις παντελῆ ἐξολόθρευσιν τοῦ αὐτοῦ θέματος ἐργάζονται, ἐποίησεν αὐτοῖς χρυσοβούλλιον ἵνα τελῶσι τὰ πάντα ὡς καὶ πρότερον,

tor tributa illis graviora imposuit, Milengis quidem ad sexaginta nomismata, quae antea solvebant, alia quingenta et quadraginta, ita ut universum ipsorum tributum esset nomismatum sexcentorum, Ezeritis vero supra trecenta nomismata pristina alia trecenta, ut essent sexcenta; quae exegit quoque idem protospatharius Crinites, intulitque in sacrum cubiculum. protospathario autem Crinite in Graeciae thema transposito cum in Peloponneso successisset protospatharius Bardas Platypus, et turbae ac factio exortae essent inter ipsum protospatharium Bardam Platypodem aliosque eius partis protospatharios atque principes, qui protospatharium Leonem Agelastum themate expulerant, protinus in thema illud Sclabesianis irruentibus, miserunt illi ipsi Sclavi Milengi et Ezeritae ad dominum Romanum imperatorem, commiserationem petentes super auctis tributis, permetterenturque ea pendere qualia pridem pependerant. imperator autem ob Sclabesianorum adventum veritus ne Sclavis coniuncti omnino eum themate Peloponnesi exuerent, auream illis bullam dedit ut tributa tantum solverent quemadmodum primitus solebant, Milengi scilicet

τούς μὲν Μιληγγούς ἕξ νομίσματα, τούς δὲ Ἐζερίτας νομίσματι ἑ. αὕτη οὖν ἐστὶν ἡ αἰτία τῆς προσθήκης καὶ τῆς ἐκκοπῆς τῶν πάντων τῶν Μιληγγῶν καὶ τῶν Ἐζεριτῶν.

Ἰστέον ὅτι οἱ τοῦ κάστρου Μαΐνης ολιγότεροι οὐκ εἰσὶν ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῶν προφρηθέντων Σιλάβων, ἀλλ' ἐκ τῶν παλαιότερων Ῥωμαίων, οἱ καὶ μέχρι τοῦ νῦν παρὰ τῶν ἐντοπίων Ἕλληνες προσαγορεύονται διὰ τὸ ἐν τοῖς προπαιαίοις χρόνοις εἰδωλολάτραις εἶναι καὶ προσκυνητὰς τῶν εἰδώλων κατὰ τοὺς παλαιούς Ἕλληνας· οἵτινες ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ αἰοιδίμου Βασιλείου βαπτισθέντες Χριστιανοὶ γέγονασιν. ὁ δὲ τόπος ἐν ᾧ οἰκοῦσιν ἐστὶν ἄνυδρος καὶ ἀπρόσοδος ἐλαιοφόρος δέ· ὄθεν καὶ τὴν παραμυθίαν ἔχουσι. διάκειται δὲ ὁ τοιοῦτος τόπος εἰς ἄκραν τοῦ Μαλέα, ἧγουν ἐκεῖθεν τοῦ Ἐζερού πρὸς παραθαλασσίαν. διὰ δὲ τὸ τελείως ὑποτεταγμένους εἶναι αὐτούς καὶ ἄρχοντα παρὰ τοῦ στρατηγοῦ δέχεσθαι καὶ πειθαρχεῖν καὶ ὑπείκειν ταῖς τοῦ στρατηγοῦ προσταξέσειν, παρέχουσι πάντων ἐκ παλαιτάτου χρόνου νομίσματα ἕ.

Ἰστέον ὅτι ἡ τῆς Καππαδοκίας στρατηγίς τὸ παλαιὸν τοῦρμα ἦν τῆς τῶν Ἀνατολικῶν στρατηγίδος.

Ἰστέον ὅτι ἡ Κεφαλληνίας στρατηγίς ἧγουν τὰ νησιά 20 τοῦρμα ἦν τὸ παλαιὸν τῆς στρατηγίδος Λογουβαρδίας· ἐπὶ δὲ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου δεσπότητος γέγονε στρατηγίς.

nomismata sexaginta, Ezeritae vero nomismata trecenta. atque haec quidem causa fuit aucti imminutisque rursus Milengorum et Ezeritarum tributi.

Sciendum vero est habitatores urbis Maines a praedictis Sclavis originem non ducere, sed ab antiquioribus Romanis; qui in hodiernum usque diem ab incolis Graeci appellantur, quod priscis temporibus idololatrae fuerint ac idolorum cultores veterum Graecorum ritu; qui quidem rem publicam Romanam administrante praeclaro illo imperatore Basilio cum baptismo Christianam fidem amplexi sunt. locus vero quem habitant, aquarum expertus est et inaccessus, sed olivifer, quo se consolantur. iacet autem hic locus in Malea promontorio ultra Ezerum versus oram maritimam. et quandoquidem plane subiecti sunt principemque a praetore accipiunt, cuius mandatis obtemperant, ex antiquissimo tempore tributum solvunt nomismata quadringenta.

Cappadociae praetura olim turma erat praeturae Anaticorum.

Cephaleniae praetura sive insula turma olim erat praeturae Longobardiae, sed in praeturam erecta fuit sub Christi amante imperatore Leone.

Ἰστέον ὅτι ἡ Καλαβρίας στρατηγίς δουκάτον ἦν τὸ παλαιὸν τῆς στρατηγίδος Σικελίας.

Ἰστέον ὅτι ἡ τοῦ Χαρσιανοῦ στρατηγίς τοῦρμα ἦν τὸ παλαιὸν τῆς τῶν Ἀρμενιακῶν στρατηγίδος.

- 5 Ἰστέον ὅτι ἐπὶ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου δεσπότη ἀπὸ τοῦ θέματος τῶν Βουκελλαρίων εἰς τὸ Καππαδοκῶν θέμα μετετέθησαν ταῦτα τὰ βάνδα, ἧτοι ἡ τοποτηρησία Βάρετας, ἡ τοποτηρησία Βαλβαδῶνος, ἡ τοποτηρησία Ἀσπονας καὶ ἡ τοποτηρησία Ἀκαρκούς· καὶ ἀπὸ τοῦ θέματος τῶν Ἀνατολικῶν εἰς τὸ Καππαδοκῶν θέμα μετετέθησαν ταῦτα τὰ βάνδα, ἧτοι ἡ τοποτηρησία τῆς Εὐδοκιάδος, ἡ τοποτηρησία τοῦ ἁγίου Ἀγαπητοῦ, ἡ τοποτηρησία Ἀφραζίας· καὶ ἐγένοντο ταῦτα τὰ ἑπτὰ βάνδα, ἧτοι τὰ τῶν Βουκελλαρίων τέσσαρα καὶ τρία τῶν Ἀνατολικῶν, τοῦρμα μία ἡ νῦν τὰ Κόμματα λεγομένη.
- 15 Ἰστέον ὅτι ἐπὶ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου δεσπότη ἀπὸ τοῦ θέματος τῶν Βουκελλαρίων εἰς τὸ θέμα Χαρσιανοῦ μετετέθησαν ταῦτα τὰ βάνδα, ἧτοι ἡ τοποτηρησία τοῦ Μυριοκεφάλου, ἡ τοποτηρησία τοῦ τιμίου Σταυροῦ καὶ ἡ τοποτηρησία Βερνινοπόλεως, καὶ ἐγένοντο τοῦρμα ἡ νῦν Σανιὰνα λεγομένη.
- 20 καὶ ἀπὸ τοῦ θέματος τῶν Ἀρμενιακῶν εἰς τὸ τοῦ Χαρσιανοῦ θέμα μετετέθησαν ταῦτα τὰ βάνδα, ἧτοι ἡ τοῦ Κομοδρόμου τοποτηρησία, ἡ τοποτηρησία Ταβίας, καὶ εἰς τὴν τοῦρμαν τοῦ Χαρσιανοῦ τὴν εἰρημένην προσετέθησαν. ἀπὸ δὲ τοῦ Καππαδοκῶν εἰς τὸ τοῦ Χαρσιανοῦ θέμα ταῦτα τὰ

3 Ἰστέον — στρατηγίδος add B 22 ἡ τοποτηρησία add B

Calabriae praetura ducatus olim erat praeturae Siciliae.

Charsiani praetura turma antiquitus erat Armeniacorum praeturae. sub Leone autem Christi amante imperatore a themate Buccellariorum in Cappadocum thema translata fuerunt haec banda, vicariatus Baretas Balbadonos Asponas et Acarcus: ex themate vero Anaticorum in thema Cappadocum isthaec quidem banda translata sunt, vicariatus Eudociadi, S. Agapeti et Aphraziae. factaque sunt septem haec banda, nempe Buccellariorum quattuor et Anaticorum tria, turma una, quae nunc Commata nuncupatur.

Porro sub eodem Christi amantissimo imperatore Leone a themate Buccellariorum in Charsiani thema translata sunt haec banda, vicariatus Myriocephali, venerandae Crucis et Berinopoleos; factaque ex iis fuit turma, quae nunc Saniana appellatur. ab Armeniacorum vero themate in Charsiani thema haec banda translata sunt, vicariatus Comodromi et vicariatus Tabiae; adiectique fuere praedictae Charsiani turmae. e Cappadocum autem themate in Charsiani itidem

βάνδα μετετέθησαν, ἤτοι ἡ τοῦρμα Κασῆς ἐξ ὀλοκλήρου καὶ ἡ τοποτηρησία Νύσσης μετὰ τῆς Καισαρείας.

Ἰστέον ὅτι τοῖς παρελθούσι χρόνοις τὸ τοῦ Χοζάνου θέμα ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν ἦν. ὁμοίως καὶ τὸ τοῦ Ἀσμοσαίτου θέμα καὶ αὐτὸ ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν ἦν. τὸ δὲ Χανζίτ καὶ ἡ ῥωμανόπολις κλεισοῦρα τῶν Μελιτηνιατῶν ὑπῆρχον, καὶ ἀπὸ τοῦ ὄρους τοῦ Φατιλάνου πάντα τὰ ἐκείθεν τῶν Σαρακηνῶν ὑπῆρχον, τὸ δὲ Τεκῆς ἦν τοῦ Μανουήλ. ἡ δὲ Κάμαχα ἡ τοῦρμα ἄκρα Κολωνίας ἦν, ἡ δὲ τῆς Κελτζινῆς τοῦρμα ὑπὸ τὴν Χαλδίαν ἦν. ἡ δὲ Μεσοποταμία τῷ τότε καιρῷ θέμα οὐκ ἦν. Λέων δὲ ὁ φιλόχριστος καὶ ἀοίδιμος βασιλεὺς τὸν Μανουήλ ἐκείνον ἀπὸ τοῦ Τεκῆς μετὰ λόγου ἐξήγαγεν, καὶ ἐν τῇ πόλει αὐτὸν εἰσήγαγε καὶ πρωτοσπαθάριον πεποίηκεν. ἔχει δὲ ὁ αὐτὸς Μανουήλ υἱοὺς τέσσαρας, τὸν Παγκρατούκαν, τὸν Ἰαγνούκαν, τὸν Μουδάφαρ καὶ τὸν Ἰωάννην· καὶ τὸν μὲν P 136 Παγκρατούκαν ὁ βασιλεὺς ἱκανάτον πεποίηκε καὶ μετὰ τοῦτο στρατηγὸν εἰς τοὺς βουκελλαρίους, τὸν δὲ Ἰαγνούκαν εἰς Νικόπολιν στρατηγὸν ἐποίησε, τὸν δὲ Μουδάφαρ καὶ τὸν Ἰωάννην ἐν Τραπεζοῦντι δέδωκε γῆν βασιλικήν, ἅπαντας ἀξιόμασι τιμήσας καὶ δούς αὐτοῖς ἐνέργειας πολλὰς. καὶ ἐποίησε 20 θέμα τὴν Μεσοποταμίαν, καὶ τὸν Ὀρέστην ἐκείνον τὸν Χαρσιανίτην στρατηγὸν προεβάλετο, καὶ τότε δέδωκε τὴν τῆς Κάμαχας τοῦρμαν ὑπὸ τὸ θέμα εἶναι τῆς Μεσοποταμίας· εἰθ'

6 Μηλιτιανητῶν M

thema translata fuere haec banda, universa turma Cases et vicariatus Nysae cum Caesarea.

Chozani vero thema olim erat sub Saracenis, quemadmodum et Asmosati. Chanzit vero et Romanopolis clusurae erant Melitiniatorum. et a monte Phatilano, quae ulterius iacent, sub Saracenis erant, Teces vero sub Manuele. at Camacha turma propugnaculum Coloniae erat, sicuti Celtzines turma ad Chaldiam pertinebat. sed Mesopotamia tunc temporis thema non erat: at Leo ille Christi amans et praeclarus imperator Manuelem securitate verbo data e Tece eductum in urbem protospatharium creavit. erant autem huc Manuelli quattuor filii, Pancratucas Iachnucas Mudaphar et Ioannes; et Pancratucan quidem imperator Hicanatum creavit et deinde praetorem Buccelliariorum, Iachnucam praetura Nicopoleos donavit, Mudaphar vero et Ioanni imperialem terram in Trapezuntis dedit, dignitatibus omnes et beneficiis multis cohonestans. et Mesopotamiam in thema redegit, ac Oresten illum Charsianitem praetorem designavit, turmasque Camachae et Celtzines tunc temporis sub themate Meso-

οὕτως καὶ τὴν Κελτζινῆς τοῦρμαν ὑπὸ τὸ θέμα καὶ αὐτὴν τῆς Μεσοποταμίας ἐποίησεν. ἀρτίως δὲ ταῦτα πάντα γεγονότα ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Ῥωμαίων εἰς τὸ Μεσοποταμίας θέμα ἐπὶ Ῥωμανοῦ δεσπότου προσετέθη ἢ τε Ῥωμανόπολις 5 καὶ τὸ Χανζίτι.

Ἰστῆον ὅτι ἐπὶ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου δεσπότου ἡ Λάρισσα τοῦρμα τῆς Σεβαστείας ἦν, τὸ δὲ Κυμβάλαιος ἦν τοῦρμα τοῦ Χαρσιανοῦ, τὸ δὲ Συμπόσιον ἦν ἐρημία πρὸς τὰ μέρη τῆς Λυκανδοῦ παρακείμενον. καὶ ἐπὶ τῆς βασιλείας Λέοντος 10 τοῦ φιλοχρίστου δεσπότου Εὐστάθιος ὁ τοῦ Ἀργυροῦ ἀπὸ τῆς ἐξορίας ἀνακληθεὶς εἰς τὸ Χαρσιανὸν στρατηγὸς ἐχωρίσθη· ὁ δὲ Μελίας εἰς τὴν Μελιτηνὴν ἔτι πρόσφυγος ἦν, καὶ ὁ Βαασάκιος μετὰ τῶν δύο ἀδελφῶν αὐτοῦ τοῦ τε Κρικορίκη καὶ τοῦ Παζουνῆ, ἀλλὰ καὶ ὁ Ἰσμαῆλ ὁ Ἀρμένιος 15 ἐκεῖνος, οἵτινες καὶ πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν προρορηθέντα Ἀργυρὸν ἔγραψαν διὰ τοῦ χρυσοβούλλου λόγον λαβεῖν καὶ ἐξελεῖν, καὶ τὸν μὲν Βαασάκιον καὶ τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ εἰς Λάρισσαν καθεσθῆναι, καὶ ὀνομασθῆναι τὸν μὲν Βαασάκιον Λαρίσσης κλεισουριάρχην, ὅπερ καὶ γέγονε, τὸν δὲ Ἰσμαῆλ κλει- 20 σουριάρχην εἰς τὸ Συμπόσιον, ὃ καὶ γέγονε, τὸν δὲ Μελίαν εἰς Εὐφράτιαν εἰς τὰ Τρυπία εἰς τὴν ἐρημίαν γενέσθαι τουρμάρχην, ὅπερ καὶ ἐγένετο. ἐξελεθῶτων δὲ τῶν Μελιτηνιατῶν καὶ τὸν Ἰσμαῆλ ἐκεῖνον ἀνελόντων ἔμνευε τὸ Συμπόσιον ἔρημον· τοῦ δὲ Βαασακίου ὅτι προδοσίαν μελετᾷ διαβληθέν-

potamiae constituit. haec omnia autem cum nuper sub dominium venissent Romanorum, Romano imperante ad Mesopotamiae thema additae quoque fuerunt Romanopolis et Chanzit.

Sub Leone autem Christi amante imperatore Larissa Sebastiae turma erat ut Cymbalaeus Charsiani: at Symposium desertum erat ad Lycandi partes situm. imperante autem eodem Christi amante Leone Eustathius Argyri ab exilio revocatus Charsiani praetor factus est, Melias vero adhuc in Melitene exulabat. et Baasacius cum duobus fratribus Cricorice ac Pazune, item Ismaël ille Armenius, et ad illum simul et ad Argyrum, quem diximus, scripserunt ut per bullam auream data sibi securitate exirent, et Baasacius quidem cum fratribus Larissae sedes poneret, vocareturque Baasacius Larissae clisuriarcha, quod etiam factum est, Ismaël autem Symposii clisuriarcha, Melias vero Euphratiae Trypiorum et deserti turmarcha foret; id quod factum est. Melitiniatis vero excursionem facientibus Ismaëleque sublato, Symposium desertum mansit; et Baasacio proditionis accusato ideoque relegato, iterum Sebastiae turma facta est Larissa, praetorque

τος καὶ ἔξορισθέντος πάλιν ὑπὸ τῆς Σεβαστείας ἡ Λάρισσα τοῦρμα ἐγένετο, στρατηγῶν προβληθέντος ἐκεῖσε τοῦ Ἄργυρου Ἀέοντος τοῦ υἱοῦ Εὐσταθίου, τοῦ μετὰ ταῦτα μαγίστρου γεγονότος καὶ δομestίκου τῶν σχολῶν. ὁ δὲ Μελίας εἰς Εὐφράτειαν καθεζόμενος, ὅποτε προεβλήθη Κωνσταντῖνος ὁ δούξ⁵ εἰς τὸ Χαρσιανόν, κατῆλθεν οὗτος ὁ προρρηθείς Μελίας, καὶ τὸ παλαιὸν κάστρον τὴν Λυκανδὸν ἐκράτησε, καὶ ἔκτισεν αὐτὸ καὶ ὠχυροποίησε, καὶ ἐκεῖσε ἐκαθίσθη, καὶ ὀνομάσθη παρὰ Ἀέοντος τοῦ φιλοχρίστου βασιλέως κλεισοῦρα. καὶ μετὰ τοῦτο διεπέρασεν ἀπὸ Λυκανδοῦ εἰς τὸ ὄρος τῆς Τζα-10 μανδοῦ, κάκεισε τὸ νῦν ὄν κάστρον ἔκτισε καὶ ὡσαύτως κάκεινο κλεισοῦρα ἐκαλεῖτο. ἐκράτησε δὲ καὶ τὸ Συμπόσιον, ποιήσας αὐτὸ τουργαρχάτον. ἐπὶ δὲ Κωνσταντίνου τοῦ φιλοχρίστου δεσπότη, τοῦτο πρῶτον, συνοίσῃς αὐτῷ καὶ Ζωῆς τῆς μητρὸς αὐτοῦ, γέγονεν ἡ Λυκανδὸς στρατηγίς, καὶ πρῶ-15 τος Λυκανδοῦ στρατηγὸς ὀνομάσθη ὁ πατρῷος Μελίας, δηλονότι τῷ τότε καιρῷ αὐτοῦ κλεισουριάρχου ἐν Λυκανδῷ τυχάνοντος. ὁ δὲ αὐτὸς Μελίας διὰ τε τὴν συνοῦσαν αὐτῷ πρὸς τὸν βασιλέα τῶν Ῥωμαίων πίστιν καὶ τὰς πολλὰς καὶ P 137 ἀπειροὺς αὐτοῦ κατὰ Σαρακηνῶν ἀνδραγαθίας μετέπειτα μά-20 γιστρος ἐτιμήθη.

Ἰστίον ὅτι ἡ Ἄβαρα τοῦρμα ἦν ὑπὸ τὸ θέμα Σεβαστείας, ἐπὶ δὲ Ῥωμανοῦ δεσπότητος γέγονε κλεισοῦρα.

Ἰστίον ὅτι τυπος ἐκράτησε παλαιὸς τὸν κατεπίνω Μαρ-

14 τοῦτο] τὸ?

illuc missus fuit Leo Argyri Eustathii filius, qui magister postea et scholarum domesticus creatus fuit. at Melias, qui Euphratiam habitabat, Constantino Charsiani duce designato hinc discessit et Lycandum urbem antiquam occupavit, quam cum exaedificasset munissetque, sedem ipse ibi posuit, illaque ab imperatore Christi amante Leone clusurae nomen accepit. deinde Lycando in Tzamandi montem commigravit, ibique urbem, quae in hodiernum usque diem extat, condidit, et similiter clusura nuncupata est. tenuit vero etiam Symposium, fecitque turmarchatum. Constantino autem Christi amantissimo imperante una cum matre sua Zoë, tunc primum Lycandus praetura facta est, primusque eius praetor appellatus est Melias patricius, tunc temporis illic clisuriarcham agens, qui postea quoque propter insignem in Romanorum imperatorem fidem et plurima ac praeclara in Saracenis edita facinora magistri honore ornatus est.

Quod ad Abaram turmam attinet, ea sub Sebastiae themate erat, imperante vero Romano clusura facta est.

Statutum autem antiquitus fuit ut capitaneus Mardaitarum At-

δαϊτῶν Ἀτταλίας παρὰ τοῦ βασιλέως δηλονότι προβάλλεσθαι·
 διὸ καὶ παρὰ Λέοντος τοῦ μακαριωτάτου βασιλέως κατεπάνω
 προσβλήθη Σταυράκιος ὁ Πλατύς ἐπονομαζόμενος, ὃς χρόνους
 μὲν διέτριψεν ἱκανούς, οὐχὶ καλῶς δὲ καὶ τὰ τέλη διέθηκε.
 5 τοῦ γὰρ πρωτοσπαθαρίου Εὐσταθίου καὶ ἀσηκρητῆς ἐν τῷ
 τῶν Κιβυρραιωτῶν θέματι ἐκ προσώπου ἀποσταλέντος φθό-
 νοι τινὰς ἀναμεταξὺ τούτων καὶ μάχαι γέγονουσιν· ὃ τε γὰρ
 Σταυράκιος ὁ Πλατύς εἰς τὸν πατρίκιον Ἡμέριον καὶ λογο-
 θέτην τοῦ δρόμου θαρρῶν ὡς ἂν τε παρ' αὐτοῦ εἰς τὸν βα-
 10 σιλέα μισιτευθεὶς, τῷ ἐκ προσώπου Εὐσταθίῳ ἀντίπιπτε καὶ
 μάλιστα ἐναντίως εἶχεν ἐν οἷς αὐτὸν ἰώρα ἔξω τοῦ δέοντός
 τι διαπραττόμενον ἢ καὶ προστάττοντα· ὃ τε δὲ πάλιν ὃ
 ἐκ προσώπου Εὐστάδιος πρὸς τὸν Σταυράκιον διέκειτο ἐχθρο-
 δῶς, καὶ πολλὰς κατ' αὐτοῦ ἐπιθέσεις καὶ μηχανὰς ἐπλάτ-
 15 τετο. ὅθεν αἰτίας ὁ προρηθθεὶς Εὐστάδιος κατὰ τοῦ Σταυ-
 ρακίου ἀνήγαγεν, ὡς τὸ τῶν Κιβυρραιωτῶν θέμα δύο στρα-
 τηγούς ἔχειν οὐ δύναται, δηλονότι ἐμὲ καὶ τὸν Σταυράκιον
 τὸν κατεπάνω Μαρδαϊτῶν· ἄλλα γὰρ ἐμοῦ προστάττονος
 καὶ διοικεῖν ἐθέλοντος, ἄλλα ποιεῖν ὃ κατεπάνω Μαρδαϊτῶν
 20 βούλεται, καὶ αὐτέξουσιος ὧν τὰ αὐτῷ δοκοῦντα μανικῶς δια-
 πράττεται. ἀνήγαγε δὲ καὶ ἄλλας ψευδολογίας τινὰς, καὶ
 πολλὰς μηχανὰς κατ' αὐτοῦ συνερράψατο, τὰς μὲν πιθανῶς
 συνθεῖς, τὰς δὲ συκοφαντικῶς τε καὶ μανικῶς ἀναπλασάμε-
 νος. καὶ οὗτος δηλονότι τῷ πατρίκῳ Ἡμερίῳ καὶ λογοθέτῃ

taliae ab imperatore designaretur; unde etiam a Leone beatissimo im-
 peratore designatus fuit Stauracius cognomento Platys, qui aliquan-
 diu quidem illic egit, sed tributa non recte ordinavit. cum enim
 Eustathius protospatharius et asecretis in Cibyrrhaeotarum thema vi-
 carius missus esset, aemulatio quaedam et contentio inter ipsos ex-
 orta est: quippe Stauracius Platys Hemerio patricio et logothetae cur-
 sus publici confidens, utpote quo intercedente imperatori conciliatus
 erat, Eustathio vicario se opposuit, atque omnino ei contrarium se
 praebuit, ubi praeter decorum committentem aut praecipientem ali-
 quid videbat. vicissim Eustathius vicarius male erga Stauracium affe-
 ctus multas adversus ipsum fraudes machinabatur et querelas contra
 eum producebat, in Cibyrrhaeotarum themate duos praetores esse non
 posse, se et Stauracium Mardaitarum capitaneum; quippe cum alia
 ipse iuberet statueretque, alia Mardaitarum capitaneus facere vellet
 et quasi sui iuris esset ea quae ipsi viderentur amenter peragere.
 produxit item alia quaedam mendacia, et multas contra eum fraudes
 excogitavit, quaedam probabiliter quidem, quaedam vero per calu-

τοῦ δρόμου θαρρῶν ταῦτα ἔγραψεν. ἐπὶ δὲ τῷ τότε καιρῷ φίλος Εὐσταθίου μᾶλλον ἦν ὁ πατρικίος Ἡμέριος ἤπερ Σταυρακίου, καὶ ὕστερον ἐχθρανθέντες ἀμφοτέρω ἐχθρας ἀνάμστοι καὶ μανίας πλήρεις γέγονασι. τὴν οὖν τοιαύτην ἀναφορὰν Εὐσταθίου δεξάμενος ὁ βασιλεύς, καὶ τῇ αἰτήσει τοῦ δ πατρικίου Ἡμερίου πεισθεὶς, δέδωκε τὴν τοῦ τοιοῦτου κατεπάνω ἐξουσίαν τῷ πρωτοσπαθαρίῳ Εὐσταθίῳ τῷ ἐκ προσώπου. τοῦ δὲ μακαρίου βασιλέως τὸν βίον ἀπὸ τῶν κίτω πρὸς τὰ ἄνω μετῆλλαχότος, Ἀλέξανδρος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τῆς αυτοκράτορος ἀρχῆς ἐγκρατῆς γεγινώς, ὡς πάντας τοὺς ὑπὸ τοῦ μακαρίου βασιλέως καὶ ἀδελφοῦ αὐτοῦ προβληθέντας ἐν τισιν ἀρχαῖς διεδέξατο, χαιρεκάκοις καὶ κακοβούλοις ἀνδράσι πεισθεὶς, οὕτω δὴ καὶ τὸν προρρηθέντα Εὐστάδιον διεδέξατο καὶ ἀντ' αὐτοῦ πεποίηκεν ἕτερον. ὁ γὰρ Χασὲ ἐκεῖνος ὁ ἐκ Σαρακηνῶν τῷ γένει ὀρμώμενος, Σαρακηνὸς δὲ τῷ ὄντι τῇ γνώμῃ καὶ τῷ τρόπῳ καὶ τῇ λατρείᾳ διατελῶν, ὁ τοῦ πατρικίου Δαμιανοῦ δούλος, ἐπεὶ πολλὴν παρρησίαν εἶχε τῷ τότε καιρῷ ὁ πρωτοσπαθάριος οὗτος Χασὲ πρὸς τὸν κύριον Ἀλέξανδρον τὸν βασιλέα, ὡσαύτως καὶ ὁ πρωτοσπαθάριος Νικήτας ὁ ἀδελφὸς τοῦ Χασέ, ὁ καὶ τῶν Κιβυρραιωτῶν στρατηγὸς 20

P 138 γεγινώς παρὰ τοῦ αὐτοῦ κυροῦ Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως. ὁ Νικήτας οὖν οὗτος ὁ ἀδελφὸς τοῦ προρρηθέντος Χασὲ τὸν βασιλέα ἤτήσατο ὅτι ὡς ἀρχαῖόν σου φίλον εὐεργετῆν με πρόπον ἐστίν, ἐν δὲ πρὸς τὴν βασιλείαν σου αἴτημα ἔχω,

3 ἐχθρανθέντες vulgo 8 τῷ δὲ μακαρίῳ βασιλεὶ vulgo 10
ὡς Meursius pro δε 11 προκληθέντας vulgo

mniam amenter confingens. atque haec quidem Hemerio patricio et logothetae cursus publici confusus scribebat. et is sane tunc temporis Eustathio magis quam Stauracio favebat, etsi postea inimici ambo infestissimi fuerint. eiusmodi igitur Eustathii relatione accepta imperator, et Hemerii patricii petitione persuasus, capitanei istius dignitatem protospathario Eustathio vicario dedit. sed ad superos elato beato illo imperatore, Alexander eius frater imperio potitus ferme omnes a fratre imperatore defuncto honoribus auctos in ordinem redegit, hominum malignorum pravis consiliis persuasus; et sic Eustathio, quem diximus, honorem non prorogavit, sed alium ipsi substituit. nam protospatharius Chase ille a Saracenis genus ducens, et re ipsa eorum quoque sententiam mores ac cultum retinens, Damiani patricii servus, plurimum tunc gratia valebat apud Alexandrum imperatorem, quemadmodum et protospatharius Nicetas eius frater, qui etiam Cibyrrhaeotarum praetor ab eodem imperatore factus fuit. hic igitur Nicetas praedicti Chase frater imperatorem compellavit, oport-

καὶ δίκαιόν ἐστιν εἰσακοῦσαί μου. τοῦ δὲ βασιλέως διακο-
 ρουμένον καὶ ἀντιρωτῶντος τί ἂν εἴη τοῦτο τὸ αἶτημα, καὶ
 ὅπερ εἶναι ἐστιν ὑπακοῦσαι ὑποσχομένου, ὁ προρρηθεὶς Νική-
 5 της ἤτησεν ὅτι τὸν υἱὸν μου αἰτοῦμαι ἵνα ποιήσῃ ἡ βασι-
 10 λεία σου κατεπάνω τῶν Μαρδαϊτῶν Ἀτταλίας· οὐ τινὸς δὲ
 βασιλεὺς τῇ αἰτήσει πεισθεὶς, ἐπὶ προελεύσεως εἰσαγωγῶν ἐπὶ
 τοῦ Χρυσοτρικλίνου τὸν υἱὸν τοῦ πρωτοσπαθαρίου Νικήτα
 τὸν σπαθαροκαταδιδάτον Ἀβέρκιον, προβάλετο αὐτὸν κατεπάνω
 τῶν Μαρδαϊτῶν Ἀτταλίας, καθὼς καὶ ὁ μακάριος Λέων ὁ
 15 βασιλεὺς πρότερον Σταυράκιον τὸν Πλατὺν ἐπωνομαζόμενον.
 καὶ ὁ δὲ ἀρχῆθεν παλαιὸς ἔχων τύπος, καθὼς ἐν ἀρχαῖς εἴ-
 ρηται, ὑπὸ τοῦ βασιλέως προβάλλεσθαι τὸν κατεπάνω Μαρ-
 δαϊτῶν.

Ἰστέον ὅτι ἐπὶ βασιλέως τοῦ Θεοφίλου παρακοιμώμενος
 15 γέγονε Σχολαστικός ὀσιτύριος, ἐπὶ δὲ Μιχαὴλ υἱοῦ Θεοφίλου
 παρακοιμώμενος Σαμιανὸς πατρίκιος· καὶ μετὰ τοῦτον ἐπὶ
 τοῦ αὐτοῦ γέγονε παρακοιμώμενος Βασιλείος ὁ φιλόχριστος
 βασιλεὺς. ἐπὶ δὲ τοῦ Βασιλείου φιλοχρίστου δεσπότου πα-
 ρακοιμώμενος οὐ γέγονε δι' ὅλης αὐτοῦ τῆς βασιλείας. ἐπὶ
 20 δὲ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου δεσπότου παρακοιμώμενος γέγονε
 Σαμωνᾶς ὁ πατρίκιος, καὶ μετὰ τοῦτον ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ βασι-
 λέως γέγονε Κωνσταντίνος ὁ πατρίκιος. ἐπὶ δὲ Ἀλεξάνδρου τοῦ
 βασιλέως γέγονε παρακοιμώμενος πατρίκιος Βαρβάτος. ἐπὶ δὲ

3 ὑπακοῦσαι om M

tere sibi ut amico veteri beneficium conferri, esse autem unum quod
 ab eius maiestate peteret, in quo exaudiri deberet: imperatore vero
 ambigente, interroganteque quidnam illud esset, et pollicente ipsum
 id, quidquid tandem esset, impetratum esse, respondit ut filius meus
 capitaneus Mardaitarum Attaliae creetur; eiusque petitioni satisfaciens
 imperator Abercium spatharocandidatum Nicetae protospatharii filium,
 in processu introductum in triclinium Aureum, Mardaitarum Attaliae
 capitaneum designavit, quemadmodum antea beatus Leo imperator
 Stauracium Platyn cognominatum. et eo quidem ritu, ut initio dixi,
 antiquitus ab imperatore Mardaitarum capitaneus designabatur.

Sciendum autem sub Theophilo imperatore accubitorem fuisse
 Scholasticum ostiarium, et sub Michaële eius filio Damianum patricium,
 et post eum sub eodem Basilio qui postea Christi amans imperator fuit.
 sed sub Basilio Christi amante imperatore, quoad usque regnavit,
 nullus fuit accubitor. verum imperante Leone iterum hac dignitate
 ornatus est Samonas patricius, et post eum sub eodem imperatore
 Constantinus patricius. Alexandro autem imperium tenente accubitor
 creatus fuit Barbatus patricius; et sub Constantino Christi

βάνδα μετετέθησαν, ἤτοι ἡ τοῦρμα Κασῆς ἐξ ὁλοκλήρου καὶ ἡ τοποτηρησία Νύσσης μετὰ τῆς Καισαρείας.

Ἰστέον ὅτι τοῖς παρελθούσι χρόνοις τὸ τοῦ Χοζάνου θέμα ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν ἦν. ὁμοίως καὶ τὸ τοῦ Ἀσμοσαίου θέμα καὶ αὐτὸ ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν ἦν. τὸ δὲ Χανζίτ καὶ ἡ 5 Ῥωμανόπολις κλεισοῦρα τῶν Μελιτηνιατῶν ὑπῆρχον, καὶ ἀπὸ τοῦ ὄρους τοῦ Φατιλάνου πάντα τὰ ἐκεῖθεν τῶν Σαρακηνῶν ὑπῆρχεν, τὸ δὲ Τεκῆς ἦν τοῦ Μανουήλ. ἡ δὲ Κάμαχα ἡ τοῦρμα ἄκρα Κολωνίας ἦν, ἡ δὲ τῆς Κελτζινῆς τοῦρμα ὑπὸ τὴν Χαλδίαν ἦν. ἡ δὲ Μεσοποταμία τῷ τότε καιρῷ θέμα 10 οὐκ ἦν. Λέων δὲ ὁ φιλόχριστος καὶ ἀοίδιμος βασιλεὺς τὸν Μανουήλ ἐκείνον ἀπὸ τοῦ Τεκῆς μετὰ λόγον ἐξήγαγεν, καὶ ἐν τῇ πόλει αὐτὸν εἰσήγαγε καὶ πρωτοσπαθάριον πεποίηκεν. ἔχει δὲ ὁ αὐτὸς Μανουήλ υἱοὺς τέσσαρας, τὸν Παγκρατούκαν, τὸν Ἰαχνούκαν, τὸν Μουδάφαρ καὶ τὸν Ἰωάννην· καὶ τὸν μὲν 15 P 136 Παγκρατούκαν ὁ βασιλεὺς ἱκανάτον πεποίηκε καὶ μετὰ τοῦτο στρατηγὸν εἰς τοὺς βουκελλαρίους, τὸν δὲ Ἰαχνούκαν εἰς Νικόπολιν στρατηγὸν ἐποίησε, τὸν δὲ Μουδάφαρ καὶ τὸν Ἰωάννην ἐν Τραπεζοῦντι δέδωκε γῆν βασιλικήν, ἀπαντας ἀξιόμασι τιμήσας καὶ δοὺς αὐτοῖς εὐεργεσίας πολλὰς. καὶ ἐποίησε 20 θέμα τὴν Μεσοποταμίαν, καὶ τὸν Ὀρέστην ἐκείνον τὸν Χαρσιανίτην στρατηγὸν προεβάλετο, καὶ τότε δέδωκε τὴν τῆς Καμάχας τοῦρμαν ὑπὸ τὸ θέμα εἶναι τῆς Μεσοποταμίας· εἰθ'

6 Μηλιτιανητῶν M

thema translata fuere haec banda, universa turma Cases et vicariatus Nysae cum Caesarea.

Chozani vero thema olim erat sub Saracenis, quemadmodum et Asmosati. Chanzit vero et Romanopolis clusurae erant Melitiniatorum. et a monte Phatilano, quae ulterius iacent, sub Saracenis erant, Teces vero sub Manuele. at Camacha turma propugnaculum Coloniae erat, sicuti Celtzines turma ad Chaldiam pertinebat. sed Mesopotamia tunc temporis thema non erat: at Leo ille Christi amans et praeclarus imperator Manuelem securitate verbo data e Tece eductum in urbem protospatharium creavit. erant autem huic Manueli quattuor filii, Pancratucas Iachnucas Mudaphar et Ioannes; et Pancratucan quidem imperator Hicanatum creavit et delude praetorem Buccellariorum, Iachnucam praetura Nicopoleos donavit, Mudaphar vero et Ioanni imperialem terram in Trapezus dedit, dignitatibus omnes et beneficiis multis cohonestans. et Mesopotamiam in thema redegit, ac Oresten illum Charsianitem praetorem designavit, turmasque Camachae et Celtzines tunc temporis sub themate Meso-

χρυσίου λίτρας καὶ τὴν ζυγὴν τὰ σχολαρίκια καὶ τοῦ τραπε-
 ζίου τὸ ἀνάγλυφον καὶ διάχρυσον αἰσίμν, ὡς γενέσθαι τὸ πᾶν
 δόμα τοῦ αὐτοῦ Κτενᾶ λίτρας ἑξήκοντα. τότε ἐποίησεν αὐ-
 τὸν ὁ βασιλεὺς πρωτοσπαθᾶριον καὶ ἐρογεύθη τῷ καιρῷ ἐκείνῳ
 5 λίτραν μίαν. ἔζησε δὲ ὁ αὐτὸς Κτενᾶς μετὰ τὸ τιμηθῆναι
 αὐτὸν πρωτοσπαθᾶριον ἔτη δύο καὶ ἐτελεύτησεν, ἐρογεύθη
 δὲ τὰ δύο ἔτη ἀνὰ λίτραν μίαν.

Κ ε φ ἄ λ α ι ο ν ν ᾶ.

περὶ τοῦ πᾶσι τρόπῳ γέγονε τὸ βασιλικὸν δρομώνιον, καὶ περὶ τῶν
 10 πρωτοκαρέβων τοῦ αὐτοῦ δρομώνιου, καὶ ὅσα περὶ τοῦ πρωτοσπα-
 θαρίου τῆς φιάλας.

Ἰστέον ὅτι μέχρι τῆς βασιλείας Λέοντος τοῦ αἰοιδίμου
 καὶ σοφωτάτου βασιλέως οὐκ ἦν βασιλικὸν δρομώνιον ἐν ᾧ
 εἰσῆρχετο ὁ βασιλεὺς, ἀλλ' εἰς ῥούσιον ἀγρᾶριον εἰσῆρχετο.
 15 πλὴν ἐπὶ Βασιλείου τοῦ φιλοχρίστου δεσπότου, ὅτε ἐπῆλθεν
 ὁ αὐτὸς βασιλεὺς εἰς τὰ θέρμα τῆς Προύσης, καὶ πάλιν ὅτε
 ἀπῆλθε θεάσασθαι τὸ γεφύριον τοῦ Ῥηγίου δηλονότι τῇ κα-
 λεύσει αὐτοῦ καὶ προνοίᾳ κτιζόμενον, εἰς δρομώνιον εἰσῆλθε,
 καὶ ἕτερον δρομώνιον ἠκολούθει ὄπισθεν. οἱ δὲ ἐν αὐτῷ εἰσ-
 20 ἐλθόντες ἐλάται ὑπῆρχον ἀπὸ τοῦ βασιλικῷ ἀγρᾶριον καὶ
 ἀπὸ τῶν Στενιτῶν πλωτῶν. τὸ γὰρ παλαιὸν εἶχε τὸ Στε-

7 λίτρας χιλίας M

suasus imperator Samonae patricii et accubitoris precibus libras illas
 auri quadraginta et inaurium par accepit, et mensulam caelatam ex
 argento non signato inauratam; quod totum Ctenas donum sexaginta
 librarum erat; fecitque eum protospatharium, et rogam dedit librae
 unius. vixit autem hic Ctenas post acceptum protospatharii honorem
 annos duos, et tunc obiit, cum singulis annis unius librae rogam ac-
 cepisset.

51. *de imperiali dromonio, quomodo factum sit, et de protocarabis
 eius; item de protospathario Phialas.*

Sciendum est usque ad tempora Leonis praecleari sapientissimi-
 que imperatoris dromonium imperiale, quo veheretur imperator, nul-
 lum fuisse, sed agrarium tantum russaeum, praeterquam sub Basilio
 Christi amante imperatore: quippe idem imperator cum ad Prusae
 thermas ac rursus ad Rhegii pontem videndum abiret, quem extrui
 ipse iusserat, dromonium conscendit, quod alterum dromonium se-
 quebatur; remiges vero qui in eo, ex imperiali agrario erant et ex
 nautis Stenitis. ab antiquo enim in Steno chelandia imperialia na-

νόν χελάνδια βασιλικά πλώϊμα μέχρι τῶν δέκα. ἐπεὶ δὲ ὁ
 μακάριος βασιλεὺς ὄλα τὰ πλείονα αὐτοῦ μεταστασιμαῖα εἰς
 τὰς Πηγὰς ἐποίησε διὰ τὸ καὶ ὑπ' αὐτοῦ κτισθῆναι τὰ τοι-
 αῦτα παλάτια, ὁμοίως καὶ εἰς τὸ Ἑβδομον καὶ εἰς τὴν Ἱερίαν
 καὶ εἰς τὴν Βρύαν, εἰσῆρχετο εἰς τὸ ἀγρᾶριον κατὰ τὸν πα- 5
 λατῶν τύπον. ὅτε δὲ εἰς μακρότερον ἀπῆι πρόκεινσον, οἶον
 εἰς τὰ Θέρμα τῆς Προύσης καὶ εἰς ἐπιτήρησιν τοῦ Ῥηγίου
 τῆς γερφύρας, εἰσῆι, καθὼς προεῖρηται, εἰς δρομώνιον, καὶ
 ἠκολούθει ἕτερον δρομώνιον, διότι καὶ πλείονας ἀρχοντας εἰσ-
 ἔρχεσθαι μετὰ τοῦ βασιλέως, καὶ τοὺς ὑπολοίπους εἰς το 10
 δεύτερον δρομώνιον. ὁ δὲ ἀοίδιμος καὶ σοφώτατος Λέων ὁ
 βασιλεὺς φιλοτιμότερόν πως πρὸς τοὺς μαγίστρους καὶ πα-
 τρικίους καὶ οἰκείους συγκαλητικὸς διακείμενος καὶ θέλων
 αἰ τοῦτο συγκαίρεσθαι, λογισάμενος μὴ ἐπαυκεῖν εἰς ὑπο-
 δοχὴν πλειόνων ἀρχόντων τὸ ἀγρᾶριον, ἐποίησε δρομῶ- 15
 νιον, καὶ δὴ ἀπαύστως εἰσῆρχετο ἐν αὐτῷ ὀπουδὰν ἐβούλετο
 ἀπελθεῖν. συνῆρχοντο δὲ μετὰ αὐτοῦ οἶους ἂν ἐβούλετο τῶν
 ἀρχόντων, ἀπό τε μαγίστρων καὶ πατρικίων· κατὰ τύπον γὰρ
 ἐν τῷ ἀγρᾶριῳ οὐδεὶς ἕτερος εἰσῆρχετο μετὰ τοῦ βασιλέως
 εἰ μὴ ὁ δρουγγάριος τῆς βίγλης καὶ ὁ δρουγγάριος τοῦ πλατῆ- 20
 μου καὶ ὁ λογοθέτης τοῦ δρόμου καὶ ὁ ἐταιρειάρχης καὶ
 ὁ μυστικὸς καὶ ὁ τῶν δεήσεων, καὶ ὅτε παρῆν ἐν τῇ πόλει
 P 140 καὶ ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν, καὶ ὁ παρακοιμώμενος, καὶ ὁ
 πρωτοβεστιάριος, καὶ ἕκ τῶν κοιτωνίτων οὓς ἂν ἐκέλευσεν ὁ

2 μεταστήματα M 4 εἰρίαν M 5 βροτᾶν M 9 διὰ τὸ?

vigationi instructa decem erant. cum vero beatæ memoriæ impera-
 tor plerumque ad Pegana migraret, quod ea palatia ab eo aedificata
 essent, similiter in Hebdomum, in Hieriam et in Bryantem, agrarium
 de more prisco ingrediebatur: at cum longiore aliquam profectio-
 nem susciperet, veluti ad Prusæ thernas et ad Rhegii pontem videndum,
 dromonium, ut antea dictum est, conscendebat, sequebaturque alte-
 rum dromonium, in quo reliquus comitatus esset, cum in priori una
 cum imperatori essent plerique principes. sed Leo ille præclarus ac
 sapientissimus imperator benignius erga magistros patricios et consi-
 liarios suos affectus, gratificarique eis hac in re cupiens, cum ad
 plerosque principes excipiendos non sufficere agrarium videret, dro-
 monium fieri curavit, eoque semper usus est quocumque demum pro-
 ficisci vellet; et comitabantur e principibus magistris patriciis, quoc-
 cumque vellet. in agrario enim ritu solito nemini cum eo esse lice-
 bat nisi drungario excubiarum, drungario rei navalis, logothetæ cur-
 sus publici, betaeriarchæ, mystico, magistro libellorum supplicum,
 domestico scholarum, si in urbe esset, accubitori, protovestiario, et e

βασιλεύς, δι' οὖν τὸν τρόπον τοῦτον ἐποίησε Λέων ὁ αἰοῦ-
 μος καὶ σοφώτατος βασιλεύς τὸ δρομώνιον, καὶ μετὰ τινα
 καιρὸν ἐποίησε καὶ ἕτερον δρομώνιον, ὃ καὶ δευτέρον προ-
 ηγορεύθη καὶ ἀκολούθως ὠνομάσθη. καὶ γὰρ εἰς μακρόκενσα
 5 ἀπῆε ὁ μακάριος οὗτος βασιλεύς, ὅσον εἰς Νικομηθεῖαν, εἰς
 τὸν Ὀλυμπον, εἰς τὰ Πύθια· καὶ διὰ τοῦτο ἐπετηδεύσατο
 τὰ δύο δρομώνια εἰς ὑπηρεσίαν καὶ ἀνάπαισιν αὐτοῦ τε καὶ
 τῶν ἀρχόντων αὐτοῦ. πολλάκις γὰρ ἐξερχομένου αὐτοῦ εἰς
 10 τὰ πλησίον πρόκενσα, τὴν μίαν οὐσίαν κατελίμπανεν εἰς τὸν
 Ἰππόδρομον πρὸς φύλαξιν τοῦ παλατίου, διὰ τὸ τάγμα τοῦ
 ἀριθμοῦ κατὰ τὸν ἐπικρατήσαντα παλαιὸν τύπον μετὰ τοῦ
 δομεστικῶν τῶν σχολῶν ταξιδεύειν, καὶ ἐναπομένοντες εἰς τὸν
 Ἰππόδρομον συνεξιοῦσι κατὰ τύπον τοῖς βασιλεῦσιν εἰς τὰ
 πρόκενσα.

15 Ὅτι ἐξ ἀρχῆς καὶ ἄνωθεν βασιλικὸν ὄφφικιον ἔην τῷ προ-
 τοσπαθάρῳ τῆς φιάλης· οὗτος δὲ ὁ πρωτοσπαθάρῳ τῆς
 φιάλης ἐπεκράτει καὶ εἶχεν ὑπ' αὐτὸν πάντας τοὺς ἐλάτας
 τῶν βασιλικῶν ἀγρῶν ῥουσίων τε καὶ μαύρων, ἄνευ τῶν
 ἀγρῶν τῆς Ἀυγούστης· τὰ γὰρ ἀγρῶρια τῆς Ἀυγούστης
 20 τὰ τε ῥούσια καὶ μαῦρα ἐπεκράτει καὶ ἐξουσίαζεν ὁ τῆς τρα-
 πέξης τῆς Ἀυγούστης. ἐπὶ δὲ τῆς βασιλείας Λέοντος τοῦ αἰο-
 δίμου καὶ σοφώτατου βασιλέως καινορρηθέντα τὰ δρομώνια
 κελεύσει βασιλικῇ εἶχεν ὁ αὐτὸς πρωτοσπαθάρῳ τῆς φιάλης

11 ἐπικρατήσαν Μ, idque post τύπον 12 ἐναπομένοντος Μ

cubiculariis quos imperator iussisset. hac itaque de causa Leo ille
 praeclarus ac sapientissimus imperator dromonium fecit; et aliquanto
 post alterum quoque dromonium fieri curavit, quod secundum appel-
 latum semper nomen retinuit. saepe enim imperator hic longiora
 itinera instituebat, veluti Nicomediam aut Olympum versus et Pythia;
 quamobrem etiam haec dromonia paravit in suum ac principum suo-
 rum usum ac commodum. frequenter vero cum non ita longe pro-
 fecturus esset, partem unam in Hippodromo relinquebat ad palatii
 custodiam, quia ibi iam ex antiquo more numeri cohors cum schola-
 rum domestico in praesidio agere solebant; cumque in Hippodromo
 manerent ritu solito, una cum imperatoribus in processum pergebant.

Primitus vero etiam imperiale officium gerebat Phialas protospa-
 tharius, habebatque sub sua potestate remiges omnes agrariorum im-
 peratoris tam russaeorum quam nigrorum, exceptis iis quae ad An-
 gustam pertinebant: ista enim sive russaea sive nigra sub ipsius men-
 sae domestico erant. sed cum sub Leone praeclaro illo ac sapien-
 tissimo imperatore dromonia primum conficerentur imperiali iussu,

καὶ τῶν τοιούτων δρομωνίων τοὺς ἐλάτας ὑπὸ τὴν ἑαυτοῦ
 ἐξουσίαν. ὁ οὖν προρρηθῆεις πρωτοσπαθᾶριος τῆς φιάλης καθ'
 ἑκάστην ἡμέραν καὶ καθ' ἑκάστην δείλην ἀπὸ παλαιοῦ τύπου
 κατήρχετο καὶ ἐκαθίζετο ἐν τῇ φιάλῃ (διὰ τοῦτο γὰρ καὶ
 ἐλέγετο πρωτοσπαθᾶριος τῆς φιάλης) καὶ τὰς ἀναμεταξὺ δέ-5
 κας τῶν ἐλατῶν τῶν τε ἀγρᾶριων καὶ τῶν δρομωνίων τῶν
 παρ' αὐτοῦ ἐξουσιαζομένων ἔκρινε καὶ κατὰ τὸ δίκαιον ἐδί-
 κωζέ τε καὶ ἐδιοικεῖ· καὶ ἤνικα παρὰ τὸ δέον εὕρισκέ τινα
 ἢ ἐργαζόμενον ἢ τινα ἀδικούντα ἢ εἰς τὴν ἰδίαν δουλείαν
 βαγέοντα, τοῦτον διὰ μαγκλαβίων σφοδρῶν ἐπέξήρχετο. καὶ 10
 καθ' ὃν εἴρηται τρόπον, πάντες οἱ τῶν δρομωνίων ἐλάται καὶ
 οἱ τῶν τοῦ βασιλέως ἀγρᾶριων, τῶν ῥουσιῶν καὶ τῶν μαυ-
 ρων, ὑπὸ τὴν χεῖρα καὶ τὴν θεωρίαν ὑπῆρχον τοῦ πρωτο-
 σπαθαρίου τῆς φιάλης. τὰ δὲ τῆς Ἀνγούστης ἀγρᾶρια τέ-
 τε ῥούσια καὶ μαῦρα ὑπὸ τὴν χεῖρα καὶ τὴν ἐφορείαν ὑπῆρ-15
 χον τοῦ τῆς τραπέζης τῆς Ἀνγούστης, δηλονότι τὸν λόγον
 τῶν ἀγρᾶριων τούτων ποιούντος τοῦ τῆς τραπέζης οὐχὶ πρὸς
 τὴν Ἀνγούστην ἀλλὰ πρὸς τὸν βασιλέα. ἐπὶ δὲ Λέοντος τοῦ
 αἰοδίδιμου καὶ σοφωτάτου βασιλέως ἦν πρωτοσπαθᾶριος τῆς
 φιάλης ὁ Ἰωάννης, οὗ τὸ ἐπίκλην ὁ Θαλάσσιον, καὶ μετ' αὐ-20
 τὸν γέγονεν ὁ πρωτοσπαθᾶριος ὁ Ποδάρων, καὶ μετ' ἐκείνον
 ὁ πρωτοσπαθᾶριος Λέων ὁ Ἀρμένης ὁ τοῦ πρωτοσπαθαρίου
 Ἀρσενίου καὶ μαγκλαβίτου πατῆρ. οὗτοι δέ, ὃ τε ὁ πρωτο-

7 ἐδικασέ vulgo 10 ἐπεξήρχετο vulgo quanquam infra quoque
 p. 241, 11 ὑπεξήλθε 22 ὁ Ἀρμένης — ὁ Λέων add B

eorum etiam remiges protospatharii Phialae arbitrio subiecti fuere; isque quotidie ex veteri consuetudine sub vesperam descendens considerabat in Phiala, unde et protospatharii Phialae nomen accepit, ac inter agrariorum dromoniorumque remiges sibi subiectos lites iudicabat atque ius dicebat administrabatque; et si quid praeter decorum commisisse aliquem comperisset aut iniuriam culpam fecisse vel officium suum deseruisse, eum flagris acriter excipiebat. et, ut dictum est, omnes remiges dromoniorum agrariorumque imperialium, tam russaeorum quam nigrorum, sub potestate erant ac cura protospatharii Phialae: sed Augustae agrariae sive russaeae sive nigrae ad mensae ipsius domesticum pertinebant, ita tamen ut ille muneris sui rationem non Augustae redderet sed imperatori. sub Leone autem praeclearo illo ac sapientissimo imperatore Phialae protospatharius erat Ioannes cognomento Thalasson, post quem Podaron, cui successit Leo Armenius, Arsenii protospatharii et manclabiteae pater. hi vero, protospatharius Podaron et Leo Armenius, protelatiae fuerunt Nasar patricii et rei navalis drungarii; et sub Basilio Christi amantissimo

σπαθάριος Ποδάρων και ὁ Λέων ὁ Ἀρμένης, πρωτελάται γε-
 γόνασι τοῦ πατρικίου Νάσαρ και δρογγαρίου τοῦ πλωῖμου,
 και ἐπὶ Βασιλείου τοῦ φιλοχρίστου δεσπότου ἀνήξαν ἀπὸ τοῦ
 πλωῖμου και γεγόνασι πρωτελάται τοῦ ἀγραρίου τοῦ βασι-
 5 λέως· ἐπὶ δὲ τῆς βασιλείας Λέοντος τοῦ αἰοιδίμου και σο- P 141
 φωτάτου βασιλέως, ἤνικα και τὰ δρομώνια ἐποίησε, διὰ τὴν
 ἀνδρίαν αὐτῶν και τὴν ἐμπειρίαν τῆς θαλάσσης ἐποίησεν
 αὐτοὺς πρωτοκαράβους. και περιστάσεως γενομένης εἰσήγα-
 γεν ὁ βασιλεὺς τῶν δύο δρομωνίων τοὺς ἐλάτας μετὰ τῶν
 10 δύο πρωτοκαράβων τοῦ πρώτου δρομωνίου εἰς χελάνδια πλω-
 ῖμα, δοὺς αὐτοῖς ἐξόπλιον πολλὴν και ἀναγκαίαν, οἷον σκο-
 τάρια δόρκας κλιβάνια κάλλιστα, και ἄλλα ὅσα ἐπιδόονται
 πλωῖμοι στρατιῶται ἐπιφέρεσθαι· και ἀνελάβετο αὐτοὺς ὁ
 15 πατρικίος Εὐστάθιος και δρογγάριος τοῦ πλωῖμου μετὰ τοῦ
 βασιλικῦ στόλου, και ἀπῆει κατὰ τῶν ἐναντίων. τοῦτο δὲ
 ὄλον ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς διὰ τὸ ἀποβλέπειν τὸν πατρικίον
 Εὐστάθιον και δρογγάριον τοῦ πλωῖμου πρὸς πόλεμον τῶν
 ἐναντίων. και ἀντ' ἐκείνων ἐκυβέρνα τὸ βασιλικὸν δρομώνιον
 20 Μιχαῆλ ὁ γέρον και συννετὸς ἐκεῖνος, ὄντων αὐτῶν τῇ τότε
 καιρῷ πρωτελατῶν. οἱ δὲ ἐλαύνοντες εἰς τὰ δρομώνια ἕως
 τῆς ἐλευσεως τῶν βασιλικῶν ἐλατῶν ὑπῆρχον Στενίται ἐκ τῶν
 οὐσιῶν τοῦ Στενοῦ. ὅτε δὲ ὑπέστρεψαν ἐκ τοῦ ταξιδίου,
 πάλιν ἦσαν εἰς τὴν ἰδίαν δουλείαν καθὼς και προῦπηρχον.
 τότε οἷονεὶ φιλοτιμούμενος ὁ βασιλεὺς τὸν πρωτοσπαθᾶριον
 25 τὸν Ποδάωνα διὰ τὸ ἀνδραγαθῆσαι αὐτὸν και εὐδοκιμῆσαι

19 ἀπὸ Μ

imperatore a re navali translati protelatae agrarii imperatorii effecti
 sunt; sub Leone vero praeclaro sapientissimoque imperatore, cum
 dromonia is fecisset, propter eorum fortitudinem rei que maritimae
 peritiam protocarabi facti sunt; cum autem belli necessitas urgeret,
 utriusque dromonii remiges, cum duobus primi dromonii protocara-
 bis in chelandia imperator introduxit, data iis armatura multiplici et
 necessaria, ut sunt scuta, pelles cervinae, clibana pulcherrima, et
 alia quibus adactis Eustathius patricius rei que navalls drungarius
 cum classe imperatoria contra hostes profectus est. fecitque totum
 hoc imperator, quia Eustathius patricius rei que navalls drungarius
 bellum cum hostibus gerere cogitabat; et interea vice illorum dro-
 monium imperiale gubernabat Michaël ille senex ac peritissimus
 omnium illius aevi protelatarum. qui autem dromonia agitabant, usque
 dum imperatoris remiges venirent, Stenitae erant Steni incolae. cum
 vero ex bellica expeditione redirent, pristina iterum officia praesta-
 bant. et tunc honoris ergo imperator protospathario Podaroni pro-

ὑπὲρ πάντας εἰς τὸν πόλεμον καὶ μαρτυρηθῆναι καὶ παρὰ τοῦ πατρικίου Εὐσταθίου καὶ δρουγγαρίου τοῦ πλωΐμου ἔτερον τοιοῦτον μὴ εἶναι εἰς τὸ πλωΐμον ἐπὶ τε ἀνδρῶν καὶ διεγέρσει καὶ ταῖς λοιπαῖς ἀρεταῖς καὶ μάλιστα τῇ πρὸς τὸν βασιλέα εὐνοίᾳ καὶ ὀρθῇ πίστει, δέδωκεν αὐτῷ καὶ τὴν ἔξουσίαν τοῦ πρωτοσπαθαρίου τῆς φιάλης. διὰ τε τὸ εἶναι αὐτὸν ἀγράμματον, προστάξει τοῦ βασιλέως κατήρχετο κριτῆς ἀπὸ τοῦ Ἱπποδρόμου καὶ συνεκαθέζετο μετὰ αὐτοῦ ἐν τῇ φιάλῃ καὶ ἔκρινε τοὺς ἐλάτας. τὰ δὲ αἰγουστιακὰ ἀγρᾶρια, καθὼς προείρηται, ἐπεκράτει ὁ τῆς τραπέζης τῆς Αὐγούστης. 10 μετὰ τοῦτο δὲ προεβάλετο ὁ βασιλεὺς τὸν τε Ποδάρωνον καὶ τὸν Λέοντα τὸν Ἀρμένην τοποτηρητὰς τοῦ βασιλικοῦ πλωΐμου· πρωτοκαράβους δὲ τοῦ δρομωνίου αὐτοῦ προεβάλετο τὸν Μιχαὴλ ἐκείνον τὸν γέροντα, πρωτελάτην τῷ τότε καιρῷ δρομωνίου τυγχάνοντα, δευτεροελάτην δὲ γεγονότα τοῦ 15 ἀγρᾶρίου Βασιλείου τοῦ φιλοχρίστου δεσπότου, καὶ τὸν ἔτερον Μιχαὴλ, οὗ τὸ ἐπίκλην Βαρκαλάς, ὅστις ἦν πρότερον εἰς τὸ πλωΐμον πρωτελάτης τοῦ δρουγγαρίου Εὐσταθίου καὶ πατρικίου, ὅτε ἐπέρασε τοὺς Τούρκους καὶ κατεπολέμησε τὸν Συμεῶν τὸν ἄρχοντα Βουλγαρίας. οὗτος οὖν ὁ Συμεῶν ὁ 20 ἄρχων Βουλγαρίας μαθὼν τὴν τοῦ πλωΐμου πρὸς τὸν ποταμὸν ἄφιξιν, καὶ ὅτι μέλλει τὸ πλωΐμον τοὺς Τούρκους κατ' αὐτοῦ περᾶσαι, ἐποίησε λέσας ἤτοι πλοκάς ἰσχυράς πάντο καὶ στερεμνίους, ὥστε μὴ δύνασθαι τοὺς Τούρκους ἀντιπερᾶν·

2 πολέμου M

pter rem praeclarissime gestam prae omnibus in bello, et quia Eustathius patricius reique navalis drungarius hoc illi testimonium perhibuerat, non esse alium in tota classe maiore fortitudine vigilantia et aliis virtutibus, maxime vero amore ac fide in imperatorem, potestatem protospatharii Phialae contulit. cumque illiteratus esset, iussu imperatoris ex Hippodromo iudex veniebat, qui cum eo in Phiala sedebat et remiges iudicabat. at Augustae agraria, ut dictum est, mensae Augustae domesticus curabat. postea autem imperator Podaronem et Leonem Armenium classis suae vicarios designavit; protocarabos vero dromonii sui fecit Michaëlem illum senem, qui tunc temporis protelates dromonii erat et ante in agrario Christi amantissimi imperatoris Basillii deuteroelates, et Michaëlem alterum, Barcalan cognominatum, qui ante protelates in classe erat sub Eustathio patricio et drungario, cum contra Turcas proficisceretur et Symeonem Bulgariae principem debellaret. qui Symeon Bulgariae princeps cognito in flumen deductam esse classem et Turcas contra se transmisuram, funes fecit sive catenas firmas ac duras admodum, quibus im-

- δι' ἣν ἐπίνοιαν καὶ ἐκωλύθησαν οἱ Τοῦρκοι τὸ πρῶτον περᾶσαι. ὁ οὖν προρρηθεὶς Μιχαὴλ ὁ Βαρκαλᾶς μετὰ καὶ ἄλλων δύο πλωτῶμων ἀναλαβόμενοι τὰ σκουτάρια καὶ σπαθία αὐτῶν, ἀνδρείφ καὶ ῥωμαλέφ ὀρμήματι ἐκηδήσαντες τοῦ χελανίδου P 142
- 5 κατέκοψαν τὰς λέσας ἤτοι τοὺς πλοκοῦς, καὶ ἤνοιξαν τὸν πόρον Τοῦρκοις. τοῦτον οὖν τὸν Βαρκαλᾶν οἱ Τυῦρκοι ἰδόντες καὶ τὸ ἀνδρεῖον αὐτοῦ ὑπερθαυμάσαντες, ὅτι μόνος τῶν δύο προπορευόμενος πλωτῶμων πρῶτος κατέκοψε τὸν πλοκόν, θαυμάσαντες εἶπον ὅτι τοῦτον ἔπρεπε ὀνομάζεσθαι πατρίκιον
- 10 καὶ εἶναι κεφαλὴν τοῦ πλωτῆμου. τὴν οὖν τοῦ Βαρκαλοῦ ἀνδρειότητα ἀκούσας ὁ βασιλεὺς ἐποίησεν αὐτὸν δευτεροελάτην εἰς τὸ δρομῶνιον βασιλικόν. εἶθ' οὕτως τοῦ Ποδάρωνος καὶ τοῦ Λέοντος γενομένων τοποτηρητῶν προσβλήθη ὁ Μιχαὴλ ὁ γέρον καὶ οὗτος ὁ Βαρκαλᾶς πρωτοκάραβος τοῦ δρωμονίου.
- 15 Ὅτι ὁ προρρηθεὶς Λέων ὁ Ἀρμένης, ὁ πατήρ τοῦ πρωτοσπαθαρίου Ἀρσενίου καὶ μαγγλαβίτου τοῦ τελευταίου, τελευταῖα τοποτηρητῆς ὦν εἰς τὸ πλωτῆμον· ὁ δὲ πρωτοσπαθάριος ὁ Ποδάρων μετὰ τινος χρόνου προσβλήθη στρατηγὸς ἐν τῷ θέματι τῶν Κιβυρραιωτῶν.
- 20 Ὅτι τοῦ Ποδάρωνος γεγονότος τοποτηρητοῦ προσβλήθη πρωτοσπαθάριος τῆς φιάλης ὁ πρωτοσπαθάριος Θεοφύλακτος ὁ Βιμβιλίδης, ἀνεπιὸς τυγχάνων τοῦ πρωτοσπαθαρίου Ἰωάννου, οὗ τὸ ἐπίκλην Θαλάσσιον, καὶ διήρκεσεν ἐν ἔτεσι νησι

12 τὸ δρ. τὸ β. ?

pediret quo minus in ulteriorem ripam Turcae excendere possent; atque ita primum Turcae excensu cohibiti sunt. quod cum ita esset, Michael, quem dixi, Barcalas, et cum eo duo alii nautae classarii assumptis scutis et gladiis, viriliter plane ac fortiter chelandio exsistentes, funes sive catenas disciderunt et transitum Turcis speruerunt. Turcae itaque ubi factum hoc egregium Barcalas viderunt, cum solum duobus nautis classariis praecurrentem primum catenas discidisse, cum summa admiratione dixerunt huic dignum esse qui patricius fieret et rei navali praeficeretur; quamebrem etiam imperator, Barcalae fortitudine ad ipsius aures delata, dromonii sui deuterolatam creavit. mox vero Podarone et Leone vicariis constitutis, Michael ille senex et hic Barcalas protocarabi dromonii facti sunt.

Et praedictus quidem Leo Armenius, protospatharii et manclabitae Arsenii defuncti pater, diem obiit cum rei navalis vicarius esset: Podaron vero protospatharius quodam elapso tempore praetor creatus est thematis Cibyrhaeotarum.

Qui cum vicarius factus esset, Phialae protospatharius creatus est protospatharius Theophylactus Bimbilides, consobrinus protospatharii Ioannis Thalassonis cognominati, perseveravitque aliquot annis in eun-

τῆς πρώτης αὐτοκρατορίας Κωνσταντίνου τοῦ πορφυρογενή-
του καὶ φιλοχρίστου δεσπότου. τούτου οὖν τελευτήσαντος,
διὰ τὸ ὑπεργηρῶσαι τὸν προρρηθέντα Μιχαὴλ τὸν γέροντα
καὶ εἰς πολλῶν ἐτῶν περιόδους διατρῆσαι ἐν τῇ τοῦ πρωτο-
καράβου ὑπουργίᾳ ἐτιμῆθη τῇ τοῦ πρωτοσπαθαρίου ἀξία καὶ 5
προεβλήθη καὶ πρωτοσπαθάριος τῆς φιάλης. καὶ εἰσερχομέ-
νου τοῦ βασιλέως ἐν τῇ φιάλῃ ἐν τῷ δρομωνίῳ καὶ ἀπιόντος
εἴτε ἐν προκένσῃ εἴτε ἀλλαγῷ, ἵστατο ὁ καλὸς ἐκείνος γέρον
καὶ ἀείμνηστος κατὰ τὴν τῆς θαλάσσης ἐμπειρίαν μέσον τοῦ
δρομωνίου, προθυμοποιῶν καὶ προτροπέμενος τοὺς τοῦ δρομω- 10
νίου ἐλάτας γενναιώτερον καὶ ἀνδρειώτερον ἐλαύνειν τε καὶ
κοπηλατεῖν, ἅμα δὲ καὶ τοὺς τότε πρωτοκαράβοις ὑποτιθέμε-
νος κατὰ τὴν δυσκρασίαν καὶ πνεύσιν τῶν ἀνέμων τὴν βα-
σίλειον ναῦν πηδαλιουχεῖν τε καὶ κυβερνᾶν. τούτου οὖν τε-
λευτήσαντος, διὰ τὸ νῆπιον τεχνᾶν τὸν βασιλέα καὶ τὸ 15
ἀδιάρκιστον τοῦ πατρικίου Κωνσταντίνου καὶ παρακοιμωμένον
γένεον ὁ Θεόδοτος ἐκεῖνος πρωτοκάραβος, τῷ τότε καιρῷ προ-
τελάτης ὄν, τιμηθεὶς κατὰ διαφόρους καιροὺς κανδιδᾶτος,
στράταυ, σπαθάριος, σπαθαροκανδιδᾶτος καὶ μετὰ ταῦτα πρω-
τοσπαθάριος καὶ πρωτοσπαθάριος τῆς φιάλης. ὃς ἦν γαμ- 20
βρὸς τοῦ προρρηθέντος Μιχαὴλ τοῦ γέροντος. οὐδὲ γὰρ ἀπὸ
καλαίου τύπου ποτὲ ἐγγόνει ἢ ἐτιμῆθη πρωτοκάραβος τοῦ
βασιλέως πρωτοσπαθάριος, ἀλλ' οὐδὲ σπαθαροκανδιδᾶτος, ἀλλ'

22 τύπου ποτὲ add B

tis imperii Christi amantissimi domini Constantini Porphyrogeniti.
hoc igitur mortuo, quia iam aetate confectus esset Michaël ille se-
nex quem dixi, et protocarabi munus plurimos annos sustinuisset,
dignitate protospatharii ornatus est factusque Phialae protospatharius;
et cum imperator dromonii Phialam ingrederetur atque in processu
sive alio iret egregius ille annex et ob rei navalis peritiam semper
memorandus, stabat in medio dromonii, remiges exhortans uti alacrius
remis incumbere, simul etiam protocarabos docens quomodo pro-
ratione ac vi ventorum navem imperatoris dirigerent. eo defuncto
propter pueritiam imperatoris et fatuitatem Constantini patricii et
accubitoris protocarabus factus est Michaëlis illius memorati senis
gener, Theodotus, tunc temporis protelates, diversis temporibus crea-
tus candidatus, strator, spatharius, spatharocandidatus, et postea pro-
tospatharius atque Phialae protospatharius. neque enim ab antiqua
consuetudine protocarabus imperatoris fiebat protospatharius aut spa-
tharocandidatus, sed vel candidatus vel strator vel saepe etiam spa-
tharius. sub Leone autem praeclearo illo ac sapientissimo imperatore

ἢ κενδιδᾶτος ἢ στρατῶρ ἢ τὸ πολὺ σπαθάριος. ἔπει δὲ Ἀέον-
 τος τοῦ αἰοιδίμου καὶ σφωτάτου βασιλέως οὗτος μόνος ὁ
 Μιχαὴλ ἐτιμήθη σπαθάριος καὶ μετὰ ταῦτα σπαθαροκνδι-
 δᾶτος. διὰ δὲ τὸ ἀδιάκριτον τοῦ πατρικίου Κωνσταντίνου
 5 παρακοιμωμένου γοργῶσιν οἱ πρωτοκάραβοι σπαθαροκνδιδᾶ-
 τος καὶ οὗτος ὁ Μιχαὴλ πρωτοσπαθάριος. τοῦ δὲ βασιλέως
 τοῦ κυροῦ Ῥωμανοῦ ἀνελεύθοντος ἐν τῷ παλατίῳ καὶ τῆς βα- P 143
 σιλείας οὐκ οἶδ' ὅπως εἶπετο ἐγκρατοῦς γενεμένου, τὸν μὲν
 Θεόδοτον διὰ τὴν πρὸς Κωνσταντίνον τὸν φιλόχριστον δασπό-
 10 τὴν καὶ βασιλέα εὐνοίαν οὐ μόνον διεδίδετο, ἀλλὰ καὶ
 τὴν διὰ δαρμοῦ καὶ κურᾶς ὑπέβηλε τεμωρίαν, καὶ ἐν
 διηνεκῇ παρέπεμπεν ἔξορίᾳ, ἐν ἧ καὶ τῷ τέλει τοῦ βίου
 ἐχρήσατο, ἑάσας τὸν σὺν αὐτῷ πρωτοκάραβον Κωνσταντι-
 15 νον ἐκείνον τὸν Λωρικότον διὰ τὸ διὰ φόβου εὐνοϊκῶς δια-
 κέσθαι πρὸς αὐτόν, καὶ ὄρχη ἰδιοχέρη ἐξαρησάμενον τὴν
 πρὸς τὸν βασιλέα Κωνσταντίνον εὐνοίαν καὶ ἀγάπην. ὃν
 πρῶτον μὲν σπαθαροκνδιδᾶτον ἐτίμησε, καὶ πρῶτον πρω-
 τοκάραβον ποιήσας, καὶ πρωτοσπαθᾶριον τῆς φιάλης προβαλό-
 μενος μετὰ ὀλίγον καὶ πρωτοσπαθᾶριον ἐτίμησεν. οὗτος οὖν
 20 δεῖ ὑπομνήσεως τοῦ κληρικῶν Ἰωάννου καὶ κατὰ συγχώρησιν
 Θεοῦ ῥαϊκτωρος γεγονότος ἐπέθετο τῷ μακαριτῇ τῷ βασιλεῖ
 κυρῷ Ῥωμανῷ ὅτι ὁ πρωτοσπαθᾶριος Θεοφύλακτος καὶ τῆς
 τραπέζης τῆς Αὐγούστης, ἐπεὶ προβολὴ καὶ ἀντίλημψις τῆς

8 οἶδε πῶς M 11 διὰ add B

solus hic Michaël spatharius primo, mox item spatharocandidatus factus est, igitur, ut dixi, propter imperatoris pueritiam et Constantini patricii accubitorisque fatuitatem protocarabi spatharocandidati facti sunt et hic Michaël protospatharius. cum autem in palatium venisset dominus Romanus imperator et imperio nescio quo pacto potitus esset, Theodotum propter benevolentiam erga dominum Constantinum Christi amatissimum imperatorem non solum in ordinem redegit, sed caesum tonsumque perpetuo exilio damnavit, in quo etiam mortuus est, relicto protocarabi munere Constantino illi Loricato, qui cum ipso erat, quia per metum bene erga ipsum adfectus esset et Constantini imperatoris amicitiam eiurasset, syngrapha ad id data, quam sua manu subsignaverat; quem initio quidem spatharocandidatum creavit, mox autem principem protocarabum, deinde protospatharium Phisari, et paulo post protospatharii honore auxit. et hic quidem per Iohannem clericum, qui deo permittente rector fuit, domino Romano imperatori defuncto suggestit, protospatharium Theophylactum et mensae Augustae domesticum, quandoquidem ad partes

καὶ τῶν τοιούτων δρομωνίων τοὺς ἐλάτας ὑπὸ τὴν ἑαυτοῦ
 ἔξουσίαν. ὁ οὖν προρρηθεὶς πρωτοσπαθᾶριος τῆς φιάλης καθ'
 ἐκάστην ἡμέραν καὶ καθ' ἐκάστην δείλην ἀπὸ παλαιοῦ τύπου
 κατήρχετο καὶ ἐκαθέζετο ἐν τῇ φιάλῃ (διὰ τοῦτο γὰρ καὶ
 ἐλέγετο πρωτοσπαθᾶριος τῆς φιάλης) καὶ τὰς ἀναμεταξὺ δὶ-5
 κας τῶν ἐλατῶν τῶν τε ἀγρᾶριῶν καὶ τῶν δρομωνίων τῶν
 παρ' αὐτοῦ ἐξουσιαζομένων ἔκρινε καὶ κατὰ τὸ δίκαιον ἐδί-
 καζέ τε καὶ ἐδιοίκει· καὶ ἤνικα παρὰ τὸ δέον εὕρισκέ τινα
 ἢ ἐργαζόμενον ἢ τινα ἀδικοῦντα ἢ εἰς τὴν ἰδίαν δουλείαν
 βυγνύοντα, τοῦτον διὰ μαγκλαβίων σφοδρῶν ἐπεξήρχετο. καὶ 10
 καθ' ὃν εἴρηται τρόπον, πάντες οἱ τῶν δρομωνίων ἐλάται καὶ
 οἱ τῶν τοῦ βασιλέως ἀγρᾶριῶν, τῶν ῥουσίων καὶ τῶν μαύ-
 ρων, ὑπὸ τὴν χεῖρα καὶ τὴν θεωρίαν ὑπῆρχον τοῦ πρωτο-
 σπαθαρίου τῆς φιάλης. τὰ δὲ τῆς Ἀγνούστης ἀγρᾶρια τὰ
 τε ῥούσια καὶ μαῦρα ὑπὸ τὴν χεῖρα καὶ τὴν ἐφορείαν ὑπῆρ-15
 χον τοῦ τῆς τραπέζης τῆς Ἀγνούστης, δηλονότι τὸν λόγον
 τῶν ἀγρᾶριῶν τούτων ποιούντος τοῦ τῆς τραπέζης οὐχὶ πρὸς
 τὴν Ἀγνούστην ἀλλὰ πρὸς τὸν βασιλέα. ἐπὶ δὲ Λέοντος τοῦ
 αἰοιδίμου καὶ σφωτάτου βασιλέως ἦν πρωτοσπαθᾶριος τῆς
 φιάλης ὁ Ἰωάννης, οὗ τὸ ἐπίκλην ὁ Θαλάσσιον, καὶ μετ' αὐ-20
 τὸν γέγονεν ὁ πρωτοσπαθᾶριος ὁ Ποδάρων, καὶ μετ' ἐκεῖνον
 ὁ πρωτοσπαθᾶριος Λέων ὁ Ἀρμένης ὁ τοῦ πρωτοσπαθαρίου
 Ἀρσενίου καὶ μαγκλαβίτου πατῆρ. οὗτοι δέ, ὃ τε ὁ πρωτο-

7 ἐδικασέ vulgo 10 ἐπεξήρχετο vulgo quanquam infra quoque
 p. 241, 11 ὑπεξῆλθε 22 ὁ Ἀρμένης — ὁ Λέων add B

eorum etiam remiges protospatharii Phialae arbitrio subiecti fuere;
 isque quotidie ex veteri consuetudine sub vesperam descendens con-
 sidebat in Phiala, unde et protospatharii Phialae nomen accepit, ac
 inter agrariorum dromoniorumque remiges sibi subiectos lites iudica-
 bat atque ius dicebat administrabatque; et si quid praeter decorum
 commisisse aliquem comperisset aut iniuriam cuiquam fecisse vel offi-
 cium suum deseruisse, eum flagris acriter excipiebat. et, ut dictum
 est, omnes remiges dromoniorum agrariorumque imperialium, tam
 russaeorum quam nigrorum, sub potestate erant ac cura protospatha-
 rii Phialae: sed Augustae agraria sive russaea sive nigra ad mensae
 ipsius domesticum pertinebant, ita tamen ut ille muneris sui ratio-
 nem non Augustae redderet sed imperatori. sub Leone autem prae-
 claro illo ac sapientissimo imperatore Phialae protospatharius erat
 Ioannes cognomento Thalasson, post quem Podaron, cui successit
 Leo Armenius, Arsenii protospatharii et manclabitae pater. hi vero,
 protospatharius Podaron et Leo Armenius, protelatae fuerunt Nasar
 patricii et rei navalis drungarii; et sub Basillo Christi amantissimo

λογιστῶν ἀπαίτησις διὰ τοῦ μαγίστρου Ἰωάννου τοῦ Ἑλαδῆ, τῷ τότε πατρικίου αὐτοῦ ὄντος.

Ἰστοῦν ὅτι καὶ πάλιν ἐπὶ Ῥωμανοῦ δεσπότου, βουλευθέντος ταξιδεῦσαι τοὺς Πελοποννησίους ἐν Λογουβαρδίᾳ, τοῦ 5 πρωτοσπαθαρίου Ἰωάννου τοῦ Πρωτεύουκος ἐν Πελοποννήσῳ τότε στρατηγούντος, ἤρξασάντο οἱ αὐτοὶ Πελοποννήσιοι μὴ ταξιδεῦσαι ἀλλὰ δοῦναι ἰππάρια χίλια ἐστρωμένα καὶ χαλινωμένα καὶ λογάριον κεντηνάριον ἐν ᾧ ἄπερ μετὰ πολλῆς P 144 προθυμίας παρέσχον.

10

Κ ε φ ἄ λ ι ο υ ν ν β'.

ἡ γενομένη ἀπαίτησις τῶν ἰππάρων ἐν τῷ θέματι Πελοποννήσου ἐπὶ Ῥωμανοῦ δεσπότου, καθὼς προεῖρηται.

Ὁ μητροπολίτης Κορίνθου ἰππάρια τέσσαρα, ὁ μητροπολίτης Πατρῶν ἰππάρια τέσσαρα, οἱ ἐπίσκοποι πάντες τοῦ 15 θέματος ἀνὰ ἰππάρια δύο, οἱ πρωτοσπαθάρια ἀνὰ ἰππάρια τρία, οἱ σπαθιροκανθιδάται ἀνὰ ἰππάρια δύο, οἱ σπαθάριοι, οἱ στρατῶρες ἀνὰ ἰππάριόν ἐνός, τὰ βασιλικὰ καὶ πατριαρχικὰ μοναστήρια ἀνὰ ἰππάρια δύο, τὰ τῶν ἀρχιεπισκόπων μητροπόλεων καὶ ἐπισκόπων μοναστήρια ἀνὰ ἰππάρια δύο, 20 τὰ ἄλλα μοναστήρια σύνδυο ἰππάρια ἕκ. οἱ δὲ ἔχοντες βα-

§

1 μαγίστρου — ὄντος] α Λόγος καὶ γεγονότος στρατηγοῦ τοῦ Τζακῆ ἐκ τῶν αἰρουμένων μὴ ταξιδεῦειν M

est ab occiduis thematibus per magistrum Iohannem Elada tunc temporis patricium.

Sub imperatore autem Romano rursus, cum Peloponnesios ad expeditionem bellicam in Longobardiam mittere vellet, praetore et proteuonte tunc temporis in Peloponneso Ioanne protospathario, maluerunt Peloponnesii, ut immunes essent, equos mille dare cum stratis et frenis et summam centenarii unius; quod quidem libentissime praestiterunt.

52. exactio equorum, quae facta in themate Peloponnesi sub Romano Imperatore, uti dictum est.

Corinthi metropolitanus exhibebat equos quattuor, Patrarum metropolitanus equos totidem, episcopi singuli thematis equos duos, protospatharii equos tres, spatharocandidati duos, spatharii stratoresque equorum unum, monasteria imperialia et patriarcalia equos duos; archiepiscoporum item monasteria, metropolitanorum et episcoporum equos duos; indigentiora monasteria quae essent, bina equorum unum.

σιλικὰ ἀξιώματα, πλωῖμοι κογχυλευταὶ χαρτοποιοί, ἰππάρια οὐ δεδώκασιν.

Ἰστέον ὅτι καὶ πᾶς ὁ στρατὸς Πελοποννήσου ἀπητήθησαν ὑπὲρ τοῦδε τοῦ ταξιδίου ἀνά νομίματα εἰ, οἱ δὲ παντελῶς ἄπορει σὺνδυο νομίματα εἰ, ἐξ ὧν συνέστη καὶ τὸ προρ-5 ρηθὲν διὰ χαρέγματος κεντηνάριον ἐν.

Κ ε φ ἄ λ α ι ο ν γ'.

Ἱστορία περὶ τοῦ κάστρου Χερσῶνος.

Βασιλεύοντος Διοκλητιανοῦ ἐν Ῥώμῃ, ἐν δὲ τῇ Χερσωνιτῶν στεφανηφοροῦντος καὶ πρωτεύοντος Θεμιστοῦ τοῦ Θεμιστοῦ, Σαυρόματος ὁ ἐκ τῶν Βοσποριανῶν, Κρισκωνόρου δὲ παῖς γενόμενος, συναθροίσας Σαρμάτας τὴν Μαιώτιδα λίμνην οἰκούντας ἰσχυροπέδυστο κατὰ Ῥωμαίων, καὶ καταλαβὼν τὴν τῶν Λαζῶν χώραν καὶ πολεμήσας τοὺς ἐκείσε φθάσει καὶ ἕως τοῦ Ἄλνυος ποταμοῦ. μαθὼν δὲ τοῦτο ὁ βασιλεὺς 15 Διοκλητιανός, πορθεῖσθαι τὴν τῶν Λαζῶν χώραν καὶ τὴν Ποντικὴν, ἀπέστειλεν ἐκείσε στρατὸν ἀντιπαρατάξασθαι Σαρμάταις βουλόμενος. ἦν δὲ ἕξαρχος τοῦ στρατοῦ Κώνστας τριβούνος. καὶ καταλαβὼν τὸν Ἄλνυον ὁ Κώνστας σὺν τῷ στρατῷ κατέστη ἐκείσε, κωλύων Σαρμάτας ἀντιπερᾶσαι τὸν 20 Ἄλνυον. καὶ μὴ δυναμένου αὐτοῦ ἀντιπαρατάξασθαι αὐτοῖς,

10 Θεμιστοῦ Σαυρόματος, ὁ ἐκ τῶν Βοσποριανῶν Κρισκων, Ὅρου δὲ vulgo. possis et Κρισκωνόρου 14 τὴν vulgo om 20 κατέστη vulgo

Qui muneribus imperialibus fungebantur, nautae classarii, conchyliarii et chartarum confectores immunes erant.

Praeterea omnes Peloponnesi milites nomismata quinque pro immunitate a militia solvebant: at qui pauperiores omnino, bini nomismata quinque pendebant. unde constitit illud, de quo dixi, mone-tae centenarium unum.

53. de castro Chersonis historia.

Imperante Romae Diocletiano, apud Chersonitas vero principe ac proteuonte Themisto Themisti filio, Sauromatus Bosporianus, Crisconori filius, collecta Sarmatarum ad Maeoticam paludem habitantium manu adversus Romanos arma movit, cuiusque ad Lazorum terram pervenisset, bello infestatis incolis ad Halyn usque flumen progressus est. Diocletianus vero ubi rescivit Laziam Ponticamque vastari, exercitum contra Sarmatas misit sub duce Constante tribuno, qui cum ad Halyn flumen pervenisset una cum exercitu, illic substitit

ἐβουλεύετο καθ' ἑαυτὸν ὁ Κωνσταντὸς μηδαμῶς ἄλλως δύνασθαι
 τοὺς Σαρμάτας ἐκδιώξαι, εἰ μὴ τί γα ἐκ τῶν πλησιοχώρων
 τῆς Βοσποριανῶν καὶ τῆς Μαιώτιδος λίμνης τινὰς κατ' αὐτῶν
 ἐκπεμφθῆναι εἰς πόλεμον καὶ τὰς τούτων φαμίλιας ἐμπορθεῖ-
 5 σθαι, ὅπως ταῦτα ἀκούσας ὁ Σαυρομάτας ὑποστρέψῃ ἐκ τοῦ
 πολέμου· καὶ ταῦτα μηνύσῃ τῷ βασιλεῖ, ὅφ' ὅτι ἀπέστειλε
 κατὰ τῶν Χερσωνιτῶν, καὶ τούτους διηγείρε κατὰ τῶν Σαρ-
 μάτων ὡς πλησιοχώρων αὐτῶν ὄντων, καὶ πολεμῆσαι τὰς αὐ-
 10 τῶν φαμίλιας πρὸς τὸν Σαυρομάταν ἀκούσαντα τὸ τάχος
 τῶν φαμίλιας πρὸς τὸν Σαυρομάταν ἀκούσαντα τὸ τάχος
 10 ὑποστρέψαι ἐκ τοῦ πολέμου. ὁ δὲ βασιλεὺς Διοκλήτιανὸς
 ταῦτα ἀκούσας ἀπέστειλεν εὐθέως κατὰ τῶν Χερσωνιτῶν,
 προτραπόμενος συμμαχῆσαι αὐτῷ καὶ ἀπελθόντας τὴν Βοσπο-
 ριανῶν καὶ Σαρμάτων χώραν ἐκπορθῆσαι καὶ τὰς τούτων φα-
 μιλίας αἰχμαλωτίσαι. στεφανηφοροῦντος δὲ τότε καὶ πρω-
 15 τεύοντος τῆς Χερσωνιτῶν χώρας Χρήστου τοῦ Παπίου, οἱ
 Χερσωνῖται τοὺς τοῦ βασιλέως ῥήμασιν ἀσμένως ὑπακούσαν-
 τες ἐμηχανῶντο λοιπὸν ποίῃ τρόπῳ δυνήθειεν τὴν τε τοῦ
 Σαυρομάτου πόλιν Βόσπορον καὶ τὰ τῆς Μαιώτιδος καστέ-
 λλια παραλαβεῖν. καὶ συναθροίσαντες τοὺς τῶν πλησιοχώρων
 20 καστελλίων ἄνδρας καὶ κατασκευάσαντες ἄρματα πολεμικὰ
 καὶ ἐνθάτες ἐν αὐτοῖς τὰς λεγομένας χειροβολίστρας παραγέ-
 νοντο κατὰ τὴν Βοσποριανῶν πόλιν, καὶ ποιήσαντες ἐγκρύμ-
 ματα διὰ τῆς νυκτὸς ὀλίγοι προσηῖψαν τὸν πόλεμον τῇ πόλει,

6 ἐμήνυσε? ἀποστella? et mox διεγείρει? 12 ἀπελθόν-
 τες vulgo 21 βολλαιρας M

et Sarmatas traicere prohibuit. cum autem opponere se illis non
 posset Constans, excogitavit alio quodam modo pellendos esse Sar-
 matas, nimirum Bosporianos ac Maeoticæ paludis finitimos accolas
 adversus ipsos concitandos, qui familias eorum everterent, ut his au-
 ditis Sauromatæ domum reverti cogerentur. et hæc quidem impera-
 tori significat, ut mitteret ad Chersonitas eosque tanquam vicinos ad
 bellum contra Sarmatas capessendum incitaret, ut eversas ipsorum fa-
 milias Sarmata audiens quam ocissime ab armis discederet. quod
 cum ad Diocletianum imperatorem delatum esset, confestim ad Cher-
 sonitas misit, ut auxiliarentur sibi petens, et Bosporianorum Sarma-
 tarumque familias deleterent ac subiugarent. Chersonitæ vero, qui
 tunc temporis proteuentem habebant Chrestum Papiæ filium, impe-
 ratoris petitione benigne audita de capienda Sauromatarum urbe Bo-
 sporo ac occupandis Maeotidis paludis oppidis consilium ceperunt,
 collectaque a finitimis oppidis manu, fabricatis curribus bellicis im-
 positisque chirobolistris, ad Bosporianorum urbem accesserunt, pu-

καὶ τεγχομαχῆσαντες ἀπὸ ἄφθρου ἕως ἄρας τρίτης ἐκεκμή-
 ραντο τοῦ φυγεῖν, μὴ προσδέξαντες τὰς ἐν ταῖς ἄραισι κατε-
 σκευασμένας χειροβολίστρας. καὶ δὴ τῶν ἐν τῇ Βοσπόρῳ
 νομισάντων ὡς δὲ ὀλιγότητα ἤτημένας φεύγειν τοὺς Χερ-
 σωνίτας, καταταρορήσαντες ἐαυτῶν ἐξήσαν πρὸς δίωξιν αὐ- 5
 τῶν, αἱ δὲ Χερσωνῖται ἠρέμα, φησί, φεύγοντες ταῖς χειρο-
 βολίστρας τοὺς διώκοντας ἀνήλισκον Βοσποριανούς. ἀνα-
 στάντες δὲ καὶ οἱ ἐπεδρεύοντες Χερσωνῖται, καὶ περικυκλώ-
 σαντες τοὺς Βοσποριανούς, πάντας αὐτοὺς κατέσφαξαν. καὶ
 ὑποστρέψαντες κατέλαβον τὴν Βόσπορον, ὁμοίως δὲ καὶ τὰ 10
 πρὸς τὴν Μαιώτιδα λίμνην κασιέλλια καὶ πάσας τὰς φαρ-
 μιλίας τῶν Σαυροματῶν, καὶ ἐκαστὸν ἐκ τῆς Βοσπόρου, μη-
 δένα τοῦ λοιποῦ κατασφάζοντες πλὴν τῶν πολεμησάντων. καὶ
 ἐχόμενοι τὴν Βόσπορον ἐρύλαττον αὐτήν. ἡμερῶν δὲ τιτῶν
 διαγενομένων λέγει Χρῆστος ὁ τοῦ Πλαίου ταῖς τῶν Σαυρο- 15
 ματῶν γυναῖξιν ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἔχομεν χρειὰ ἡμᾶς πολεμεῖν,
 ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Σαυρομάτας ἀπῆλθε τὴν τῶν Ῥωμαίων χώραν
 προθῆσαι, τούτου χάριν προτραπέντες ἡμεῖς παρὰ τοῦ βασι-
 λέως Ῥωμαίων ὡς ἀπήκοοι αὐτοῦ ὄντες ἐπολεμήσαμεν ἡμᾶς.
 ἔαν οὖν θέλητε ζῆσαι ἐν τῇ πόλει ἡμῶν, δεῦτε ἀποστέλλομεν 20
 πρέσβεις πρὸς τὸν κύριον ἡμῶν Σαυρομάτην ἕφ' ὅτε αὐτὸν
 ποιῆσαι εἰρήνην μετὰ τῶν Ῥωμαίων ἐπ' ὄψει τῶν πρέσβεων
 ἡμῶν καὶ ἀναχωρῆσαι τῶν ἐκεῖσε, καὶ ἡμεῖς ἐφείμεν ἡμᾶς

2 προδειξαντες? 9 αὐτοὺς add B

sitisque insidiis noctu pauci pugna finita et muro oppugnato a mane
 ad horam usque tertiam fugae signum dederunt, relictis in curri-
 bus chirobolistris. Bosphoriani itaque rati propter paucitatem victos
 fugere Chersonitas, fidentiores facti ad persequendos egressi sunt.
 at Chersonitae pedentim fugientes chirobolistris suis insequentes
 Bosphorianos concubebant; surgentesque illi qui in insidiis, eosque
 circumdantes, ad unum omnes Bosphorianos occiderunt, atque ita
 regressi Bosphorum ceperunt, cunctaque quae ad Maeotida palu-
 dem oppida, Sarmatarumque familias, et Bosphori consederunt, ne-
 mpe de reliquo interfecto, nisi qui in armis deprehensus fuis-
 set, atque hoc quidem modo Bosphoro potiti, eam servarunt. die-
 bus vero aliquot elapsis Chrestus Papias filius Sarmatarum uxoribus
 dixit "nihil opus est nos bellum vobiscum gerere, sed Sauromato Ro-
 manorum terram vastante, iussum nobis fuit a Romanorum imperatore
 ut tanquam eius subditi arma contra vos sumeremus et vos debella-
 remus. si igitur in urbe vestra vivere velitis, agite ad dominum ve-
 strum Sauromatum legatos mittamus, ut pacem cum Romanis faciat
 praesentibus nostris legatis, atque illinc discedat, vosque a nobis in

καὶ ἀπερχόμεθα ἐν τῇ πόλει ἡμῶν, ὅπως μέντοι, προπέμποντες
 Σαυρόματος ἐνταῦθα τοὺς πρέσβεις ἡμῶν, καὶ μετὰ τῶν ἰδίων
 ἀνθρώπων μηνύων ἡμῖν τὰ τῆς εἰρήνης, καὶ ὅπως ἀφίωμεν
 ὑμᾶς καὶ ἀναχωροῦμεν. εἰ δὲ καὶ δοκιμαίῃ Σαυρόματος δόξῃ
 5 τινὲ ἔρχεσθαι ὡς νομίζων ἡμῶς ἐνταῦθα συγκλείσασθαι καὶ πο-
 λεμῆσαι, καὶ γινώμεν τοῦτο διὰ τῶν σκουλικατόρων ἡμῶν, πάν-
 τας ὑμᾶς ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου κατασφάζομεν, καὶ αὐτὰς
 ἀναχωροῦμεν τῶν ἐπιτεῦθεν καὶ τί τὸ λοιπὸν Σαυρομάτῳ ὄφε-
 λος τῆς φιλίας αὐτοῦ πάσης καὶ τῆς πόλεως ἀπολλυμένης;
 10 αἱ δὲ γυναῖκες Σαυρομάτου ταῦτα ἀκούσασαι σκαυδαίως ταῦ- P 146
 το γενέσθαι παρεσκούσασαν. καὶ δὴ ἀποστέλλουσιν οἱ Χερσων-
 νῆται μετὰ Βοσποριανῶν καὶ ἰδίους πάντες πρέσβεις πρὸς Σαυ-
 ρόματος, μηνύοντες αὐτῷ τὰ γινόμενα καὶ λεχθέντα. καὶ διὰ
 τῶν πρέσβων καταλαβόντων τὸν Σαυρόματος κατὰ τοὺς τοῦ
 15 Ἄλνος ποταμοῦ τόπους, ἀνήγγειλαν αὐτῷ πάντα τὰ γινόμενα
 κατὰ τῶν Βοσποριανῶν κατὰ τῶν Χερσωνιτῶν. ὃ δὲ ἐν
 πολλῇ στενωπῇ γινόμενος, ὡς δῆθεν, φησὶ βεβλάμενος τοὺς
 τῶν Χερσωνιτῶν πρέσβεις ἐκ τῆς ὀδοποιίας ἀναπαῖσαι, λέ-
 γει αὐτοῖς "ἐπειδὴ κοπώμενοι ἔσθε, θέλω ὑμᾶς ὀλίγας ἡμέρας
 20 ἀναπαῆσαι, καὶ ἔειθ' αὐτως πάντα τὰ ὑφ' ὑμῶν λεχθέντα
 περὶ ἡμῶν. ἐπιτεῦθεν ἀπέλθετε πρὸς τοὺς Ῥώμης, καὶ μάθετε
 παρ' αὐτῶν, καὶ πείθεσθε ὅτι ἀληθεῖος ἔμην καὶ μὴ ψεύδο-
 μαι." τῶν δὲ Χερσωνιτῶν ἀπελθόντων πρὸς Κόνστανταν

1 ὅπως μέντοι] cf. p. 256, 18 2 Σαυρομάτου? 5 καὶ post
 συγκλείσασθαι add B 16 παρὰ τῶν Χερσωνιτῶν add B

urbem nostram redituris dimittamini. et Sauromato legatis nostros remittente cum suis qui de pace significant, dimitemus vos ac discedemus. sed si voluerit Sauromatus dolo aliquo circumventos hic concludere belloque infestare, nosque id per excubitores nostros cognoverimus, omnes vos a maximo ad minimum trucidabimus, atque ita hinc eibimus; neque quidquam porro Sauromato id proderit, familia omni et urbe amissa." his auditis Sauromati uxor serio rem fieri curarunt, miseruntque Chersonitae cum Bosporianis legatos quoque e suis quinque, qui rem ei totam exponerent; cumque iuxta Halya flumen ad Sauromatum venissent, quaecumque adversus Bosporianos gesta essent a Chersonitis, annuntiarunt. ille vero animi anxius, voluit rescire Chersonitarum legatos ab itinere secessu capiens, dixit ipsa "cum fatigati sitis, volo quiescere vos paucos dies, et deinde quaecumque dixistis effecta reddam. hinc autem discedite ad Romanos, ab iisque discite et persuadete vobis veracem me esse neque mentiri." Chersonitae vero ad Constantem profecti cum Sauromati legatis, de

μετὰ καὶ πρέσβειων τοῦ Σαυρομάτου, ἐπέθεστο τὰ μεταξὺ αὐτῶν γενόμενα. ἀπήγγειλαν δὲ τῷ Κωνσταντῷ καὶ πάντα τὰ ὑπ' αὐτῶν κατὰ τῶν Βοσποριανῶν καὶ τῆν Μακρότιδα λίμνην γενόμενα, καὶ τὸ πῶς τὰς φαιμυλίας Σαυρομάτου παρέλαβον, καὶ ὅτι τῇ ἀνάγκῃ ταύτῃ εἰς εἰρήνην ἤλθεν ὁ Σαυρομάτος. 5 αἰκούσας δὲ ταῦτα ὁ Κωνσταντὸς πάντο ἔλυπηθη, καὶ λέγει τοῖς Χερσονήταις "καὶ τί μοι τὸ ὄφελος λοιπὸν τῆς ὑμετέρας συμμαχίας, ἀφ' ἧς ἐγὼ ἐποίησα πάντα δοῦναι αὐτοῖς χρυσίον τοσοῦτον;" λέγουσιν αὐτῷ οἱ Χερσονῆται "μὴ λυπηθῆς, δέσποτα, καὶ εἰν θέλης, ἡμεῖς ἀναλώμεν τὸ περὶ τῆς δόσεως 10 πάντων." λέγει αὐτοῖς ὁ Κωνσταντὸς "καὶ πῶς δυνατόν;" λέγουσιν αὐτῷ οἱ Χερσονῆται "δήλωσον καὶ αὐτοῖς τῷ Σαυρομάτῃ ὅτι τὰ μὲν ἤδη μεταξὺ ἡμῶν γενόμενα πάντα κεκρούτηται· ἐπεὶ οὖν τῇ αἰτίᾳ τῇ σῆ καὶ γὰρ ἀναλώματα καὶ ζημίας πολλὰς ἐποίησα σὺν τῷ στρατῷ ἀπὸ Ρώμης ἕως ἔδε, 15 ὅς μοι καὶ σὺ ταῦτα, καὶ γὰρ σοι ἀποδίδωμι τὰς φαιμυλίας σου πάσας καὶ τὴν πόλιν σου." περιχαρῆς δὲ γενόμενος ὁ Κωνσταντὸς ἐμήνυσε ταῦτα τῷ Σαυρομάτῃ. ὁ δὲ Σαυρομάτης αἰκούσας καὶ λυπηθεὶς σφόδρα μὲνυε τῷ Κωνσταντῷ λέγων ὅτι οὐ θέλω δοῦναι τί ποτ' οὖν οὐδὰ λαβεῖν· ἀλλὰ μόνον ἀπό- 20 στελλέν μοι τοὺς Χερσονήτας, ἵνα τῶν ἐντεῦθεν ἀναχωρήσω. λέγουσιν οἱ Χερσονῆται τῷ Κωνσταντῷ "μὴ ἀπολύσης ἡμᾶς ἕως ἂν πάντας τοὺς ἀχμαλώτους ἀπολάβῃς." τότε μὲνυε ὁ

3 κατὰ τὴν τῶν? 7 ἡμέτερας M 8 αὐτοῦς M 20 οὐδὲ
add B

lis quas inter ipsos gesta sunt interrogantur, nuntiantque Constanti omnia quae cum Bosphorianis et Maecotidis paludis accolis egiissent, et quo pacto Sauromati familias cepissent, isque hac necessitate compulsus ad pacem veniret. quibus auditis Constans admodum contristatus inquit Chersonitis "quid mihi prodest de reliquo auxilium vestrum, quandoquidem pepigi me ipsis tantum auri daturum?" respondent ei Chersonitae "noli contristari, domine: nam si vis, dissolvemus pactum de pendenda pecunia." eoque interrogante qua id ratione fieri posset, dicunt ei Chersonitae, significaret Sauromato etiam inter se pacta extare, quandoquidem ipsius causa expensas fecisset damnaque multa passus esset, exercitu Roma eo usque perducto: itaque illa solveret, ipse vero familias cunctas urbemque suam reciperet. latus hac re Constans consilium secutus Sauromato haec denuntiat; quibus auditis Sauromatus animo contristatus respondit neque dare se quidquam neque accipere velle: mitteret tantum Chersonitas, ut ipse inde discederet. inquirunt Constanti Chersonitae "ne dimittas nos,

Κώνστας τῷ Σαυρομάτῃ λέγων ὅτι ἀπόστείλόν μοι πάντας
οὓς ἂν ἔχεις αἰχμαλώτους, καὶ ἀπολύω τοὺς Χερσωνίτας. ὁ
δὲ Σαυρομάτος ταῦτα ἀκούσας ἄκων καὶ μὴ βουλόμενος ἀπέ-
λυσεν ἅπαντας οὓς ἂν εἶχεν αἰχμαλώτους ἕως ἐνός. ἀπαλα-
5 βῶν οὖν ὁ Κώνστας ἅπαντας τοὺς πραιδευθέντας, δύο τῶν
Χερσωνιῶν πρέσβεις κατασχὼν παρ' ἑαυτῷ, τοὺς ἄλλους
ἀπέστειλε πρὸς τὸν Σαυρομάτον ὅστις Σαυρομάτος παραλαβὼν
αὐτοὺς προαπέστειλε· ἐκ τῆς τῶν Λαζῶν χώρας μετὰ καὶ τῶν
ιδίῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ παραδοῦναι αὐτοῖς τὴν τε Βόσπορον
10 καὶ τὰς φAMILIAs αὐτῶν. αὐτὸς δὲ Σαυρομάτος τὴν πόρειαν
μετὰ τοῦ ἔθνους αὐτοῦ ἐν καταστάσει ἐποιεῖτο πρὸς τὸ εἶθροί- P 147
λους τοὺς Χερσωνίτας παραδοῦναι τὰς φAMILIAs καὶ ἀναχω-
ρῆσαι. οἱ δὲ Χερσωνῖται τοὺς οἰκείους πρέσβεις ὑποδέξαμε-
νοι ἐν τῇ Βοσπόρῳ, καὶ μεμαθηκότες τὰ γενόμενα ἅπαντα
15 ὑπὸ Κώνσταντος καὶ τοῦ Σαυρομάτου, παρέδωκαν τοῦ Σαυ-
ρομάτου ἀνθρώπῳ τὴν τε Βόσπορον καὶ τὰ τῆς Μαιωτίδος
καστέλλια καὶ τὰς φAMILIAs πάσας ἀβλαβεῖς, καὶ κατέλαβον
ἐν εἰρήνῃ τὴν Χερσωνιῶν. ὁ δὲ Κώνστας ἀναχωρήσας
τοῦ Σαυρομάτου ἐκ τῶν Ῥωμαϊκῶν τόπων καὶ αὐτὸς ἀνέξεν
20 ἐπὶ τὴν Ῥώμην, καὶ ἀνήγγειλε πάντα τῷ βασιλεῖ τὰ ὑπὸ τῶν
Χερσωνιῶν γενόμενα, προσαγαγὼν καὶ τοὺς δύο αὐτῶν πρέ-
σβεις, οὓσιν αὖτε ἰδὼν ὁ βασιλεὺς καὶ φιλοφρόνως ἀποδεξάμενος
καὶ τὰ μέγιστα εὐχαριστήσας εἶπεν αὐτοῖς "τί θέτετε παράσχω
ὑμῖν τε καὶ τῇ πόλει ὑμῶν ὑπὲρ τῆς τοιαύτης εὐνοίας τε καὶ

15 παρέδωκαν τοῦ Σαυρομάτου ἀνθρώπῳ] ἀνθλιπον M

antequam captivos omnes acceperis." tum Constante Sauromato re-
nuntiavit, sibi captivos omnes mitteret, tum se Chersonitas dimissu-
rum promittens; quae ubi audisset Sauromatus omnes captivos, quot-
quot essent, vel invitus dimisit. quos cum accepisset Constante, duo-
bus Chersonitarum legatis apud se retentis ceteros ad Sauromatum
misit; isque ad illorum adventum e Lazorum regione quosdam una
cum suis destinavit, quibus Bosphorus familiaeque traderentur; ipse
vero cum exercitu iter ordinate instituebat, ut Chersonitae familias
confertim traderent et postea recederent. Chersonitae vero legatis
suis in urbe Bosphoro receptis, intellectoque quid inter Constantem et
Sauromatum actum esset, Bosphorum et Maeotidis paludis oppida fa-
miliasque omnes illaesa tradiderunt viris a Sauromato missis. Con-
stante autem, ubi ex Romani imperii locis discessisset Sauromatus, ipse
quoque Romam contendit, omniaque a Chersonitis acta imperatori
indicavit, adductis item duobus legatis, quos cum vidisset imperator,
benigne exceptis gratias maximas egit, inquiring ipsi "quid vultis vo-

συμμοχίας;” οἱ δὲ εἶπον τῷ βασιλεῖ ὅτι ἡμεῖς, δόκοντα, οὐδένα ἕτερον θέλομεν, εἰ μὴ τί γε τοῦτο μόνον αἰτούμεν, ἐφ’ ᾧ τὰ δεξιῶς ἐλευθερίας καὶ ἀτελείας παρεσχεῖσθαι ἡμῶν ἐπὶ τοῦ κράτους ἡμῶν. ὁ δὲ βουλεύς ἀσμένως ὑποκίνας τῇ αἰτήσῃ αὐτῶν ἀφ’ ὧν παρέσχευ αὐτοῖς τὰς τοιαύτας τῆς ἐλευ- 5 θερίας καὶ ἀτελείας δεξιῶς, ἀποστειλάς αὐτοὺς μετὰ καὶ δούρων πλείστων κατὰ τὴν Χερσονησιῶν εἰς γηγασίους ὄντας αὐτοῦς ὑπηκόους τῆς Ῥωμαίων βασιλείας. ὁ δὲ Κώνστας μεγάλως καὶ αὐτὸς ὑποδεχθεὶς παρὰ τοῦ βασιλέως Διοκλητιανοῦ εἰς ἀνδρείως παραταξάμενος κατὰ τὸν τῶν Σαυρομάτων 10 πόλεμον καὶ περιφανῆς καὶ ἐνδοξοῦς γενόμενος, μετ’ ἐλίγῳ τινα χρόνῳ τῆς Ῥωμαίων ἀπεδέχθη βασιλείας, Διοκλητιανοῦ ἐπὶ τὴν Νικομήδειαν ἐπαναγαγόντος.

Κώνστας δὲ τελετήσαστος ἐν Ῥώμῃ ἐβασίλευσε Κων- 15 σταντῖνος ὁ υἱὸς αὐτοῦ καὶ ἐρχόμενον αὐτοῦ ἐπὶ τὰ Βυζάντιον ἀντιπαύσας αὐτῷ ὑπὸ τῶν ἐν τῇ Σαυθίᾳ γενομένης, ἐπεμήσθη τὸ ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Κώνσταντος λεχθὲν παρὰ τῆς τῶν Χερσονησιῶν εὐνοίας τε καὶ συμμοχίας, καὶ ἀπέστειλε κατὰ τὴν τῶν Χερσονησιῶν πρόθεσιν ἐφ’ ᾧ τὰ ἐλπίων κατὰ τὴν τῶν Σαυθῶν χάριαν καὶ μαχησάσθαι τοῖς ἀνδοστηκόσιν αὐ- 20 τῷ. στεφανηφοροῦντος δὲ τότε καὶ προσηύοντος τῆς Χερσονησιῶν Διογένους τοῦ Διογένους, οἱ Χερσονηταὶ τὴν κέλευσιν ἀσμένως κειθαρχήσαντες, πάσῃ σπουδῇ κατασκευάσαντες τὰ τε πολεμικὰ ὄργανα καὶ τὰς χειροβολίστρας καταλαμβάνουσι

1 ἡμεῖς] οὐδένα M 12 ἀπεδέχθη?

bis et civitati vestrae dem pro tali benevolentia et auxillio?” illi vero imperatori responderunt “nihil aliud, domine, petimus nisi ut liberi ac immunes simus a tributo.” imperator autem quam libenter eorum petitioni obsecundans liberos ac immunes a tributo fecit, multisque praeterea muneribus cohonestatos ad Chersonitas remisit, veluti veros ac fideles imperii Romani subditos. at Constante magnifice ipse quoque ab imperatore Diocletiano exceptus, veluti re contra Sauronatas praeclare gesta et illustris clarusque factus, paulo post in imperium Romanum successit, Diocletiano Nicomediam secedente.

Constante autem mortuo imperator fuit filius eius Constantinus. qui cum Byzantium venisset Scytharumque nonnulli rebellarent, revocatis in memoriam quae a patre Constante audivisset de benevolentia et auxillio Chersonitarum, legatos illis misit, postulans ut contra Scythas arma caperent ac rebellatores subiugarent. princeps autem ac proteon Chersonitarum tunc temporis erat Diogenes Diogenis filius, et libenter mandato Chersonitae obedientes omni studio curribus bel-

τὴν Ἰστρὸν ποταμὸν, καὶ τοῦτον περὶάσαντες ἀντεπροσώταξαν
 τοῖς ἀντιστηκόσι καὶ ἐτροπώσαντο αὐτούς. μᾶθὼν δὲ ὁ βα-
 σιλεὺς τὴν ὑπ' αὐτῶν γανομένην τροπὴν ἐπέλευσεν αὐτοὺς
 κατὰ τὴν ἐνεγκαμένην ἀπίαναι· τοὺς δὲ τούτων πρωτοτύου-
 5 τας προσκαλεσάμενος κατὰ τοῦ Βυζαντίου καὶ εὐχαριστήσας
 τὰ μέγιστα ἔφη αὐτοῖς "ἀπειδὴ καὶ νῦν εὐνοϊκῶς ὑπὲρ ἡμῶν
 ἐκάματε καθὼς καὶ ἐπὶ τῶν εἰσεβῶν προφόνων τῆς ἡμετέρας
 10 Φειδότητος, ἰδοὺ καὶ ἡμεῖς ἐπικυροῦντες τὰς ἡθῆ ἐπ' ἐλευθε-
 ρίᾳ καὶ ἀτελείᾳ δοθέντας ὑμῖν ἐν τῇ Ῥωμαίων ἐκ τῆς ἡμετέ-
 15 ρας βασιλείας δεξιᾶς, παρέχομεν ὑμῖν καὶ ἡμεῖς ἀνδράτα
 χρυσοῦν μετὰ καὶ γλαυκῆς βασιλικῆς καὶ φιβλατοῦρας καὶ P 148
 στέφανον χρυσοῦν πρὸς εὐπρέπειαν τῆς ὑμετέρας πόλεως,
 μετὰ καὶ ἐγγράφον ἡμῶν ἐλευθερίας καὶ ἀτελείας ὁμῶν τε
 καὶ τῶν πλοῦτων ὑμῶν· καὶ πρὸς τὴν γνησιότητα τῆς
 20 ὑμῶν εὐνομίας δίδομεν ὑμῖν καὶ δακτυλίους χρυσοῦς ἐκτοποῦ-
 τας τὰς ἡμετέρας εὐσεβεῖς εἰκόνας, δι' ὧν τὰς κατὰ καιρὸν
 μαλλούσας ἀποστέλλεσθαι ἡμῖν παρ' ὑμῶν ἀναφορὰς τε καὶ
 θαύσεις σφραγίζοντας ταύτας γνωρίμους ἡμῖν ἀποδείκνυτε
 τοὺς ἑαυτῶν πρέσβεις. πρὸς ἐπὶ τούτοις δὲ παρέχομεν ὑμῖν
 25 2000 ἑκάστον ἔτος κτηρὸν τε καὶ κάραβον σίδηρον τε καὶ ἄλλισιν
 ὑπὲρ κατασκευῆς τῶν βαλιστῶν ὑμῶν, καὶ δίδομεν ὑμῖν πρὸς
 ἀποτροφὴν ὑμῶν χιλίας ἀννάσας ἐφ' ἧς εἶναι ὑμᾶς βαλι-
 σταρίους, λεγόμενον ὡς τὰς τοιαύτας σιτήσεις τε καὶ σπη-

9 καὶ ἀτελείς add B

licis cum chirobolistris instructis ad Istrum flumen profecti traiece-
 runt, ac contra hostem tendentes eum saperatum in fugam converterunt.
 quibus cognitis imperator domum eos redire iussit, proteuontibus autem
 Byzantium vocatis gratias maximas egit, dixitque ipsis "quandoquidem
 etiam nunc benigne pro nobis laborastis, quemadmodum et pro piis ma-
 ioribus divinitatis nostrae, ecce etiam nos datam vobis libertatem et a
 tributo immunitatem per regiones Romani imperii confirmamus; praeterea
 damus statuam auream cum chlamyde imperatoria, sibilatura et co-
 rona aurea, ad ornatum vestrae urbis; item syngrapham nostram su-
 per libertate et immunitate tam vestra, quam nautarum vestrorum;
 insuper propter benevolentiae vestrae sinceritatem annulos quoque
 damus aureos, in quibus expressa maiestatis nostrae imago, ut his
 relationibus vestris supplicationibusque signatis, quas per occasionem
 missuri estis, vestros nuntios dignoscere inde possimus. praeterea
 damus singulis annis nervum et lignum tenue, ferrum et oleum, ad
 balistarum vestrarum confectionem; item in alimenta annonas mille,
 ut sitis balistarii; quas annonas et cetera consueta quotannis vobis

θείας πάσας καθ' ἕκαστον ἔτος τῶν ἐπιτεῦθεν μέλλομεν ἑμῶν ἀποστέλλειν κατὰ τὴν Χερσωνιτῶν." οἱ δὲ Χερσωνῖται τὰς τοιαύτας εἰληφότες ἀγγόνας, εἰς ἑαυτούς τε καὶ τὰ τούτων τέκνα διαμερίσαντες τὸν ἀριθμὸν συνεστήσαντο· διὰ τὸ καὶ ἕως τοῦ νῦν τὰ τούτων τέκνα κατὰ τῶν γονέων τῆς στρατείας⁵ συμπληρῶσιν ἐν τῷ ἀριθμῷ κατατάσσονται. ἐφοδίοις δὲ καὶ δώροις πλείστοις τότε τιμηθέντων ὑπὸ τοῦ Θεοφιλοῦς βασιλέως Κωνσταντίνου τοῦ τε Διογένους καὶ τῶν σὺν αὐτῷ, κατέλαβον τὴν Χερσωνιτῶν ἀποκομίσαντες καὶ τὰς θείας φιλοτιμίας. 10

Μετὰ δὲ χρόνους τινὰς τοῦ ταῦτα γεγενῆσθαι Σαυρομάτος ὁ ἔγγονος Σαυρομάτου τοῦ Κρισκορόνου τοῦ πολεμήσαντος τὴν Λαζικήν, συναθροίσας πόλεμον ἐκ τῆς Μαιώτιδος λίμνης ἐπανέστη τοῖς Χερσωνίταις, βουλόμενος, φησί, τὴν τῆς αἰχμαλωσίας ὕβριν τοῦ οἰκείου πάππου ἐκδικῆσαι τὴν παρ' αὐτῶν ἐπὶ Διοκλητιανοῦ τοῦ βασιλέως γενομένην. μωθόντας δὲ τοῦτο οἱ Χερσωνῖται, στεφανηφοροῦντος τότε καὶ πρωτεύοντος τῆς Χερσῶνος Βύσκου τοῦ Σουπολίχου, ἀντικαταξέμενοι καὶ αὐτοὶ ὑπήντησαν τῷ Σαυρομάτῳ ἔξω ἐν τοῖς τοῦ λεγομένου Καφᾶ τόποις, καὶ πολεμήσαντες μετὰ αὐτοῦ, τοῦ Θεοῦ τοῖς Χερσωνίταις βοηθῶντος, ἐνίκησαν τὸν Σαυρομάτον καὶ ἐδίωξαν, θήσαντες καὶ ὄροθεσίας ἐν τῷ αὐτῷ λεγομένῳ Καφᾶ, ἐν ᾧ τόπῳ πολεμήσαντες τὸν Σαυρομάτον

4 δι' αὐτὸ? 16 ἐπὶ Διοκλητιανοῦ τοῦ βασιλέως add B 23
ἐν ᾧ — ἐνίκησαν add B

mitteremus in Chersonem." Chersonitae vero annonis huiusmodi acceptis, inter se liberosque suos divisione facta numerum constituerunt; propterea usque ad hodiernam diem ipsorum filii ad patrum suorum in exercitu complementum in numero militum recensentur. atque hoc pacto tum Diogenes, et qui cum ipso, comaeatu ac muneribus a Constantino dei amatissimo imperatore instructi in terram suam reversi sunt, divinos honores secum ferentes.

Annis vero aliquot post Sauromatus Sauromati Crisacoroni, qui Lazicam bello infestaverat, nepos, collecto ad Maeotidem paludem milite contra Chersonitas movit, iniuriam, ut inquitabat, captivitatis avi sui, quae Diocletiano imperante accidit, ulturus. qua re intellecta Chersonitae, qui principem ac proteuontem tunc temporis habebant Byscum Supolichi filium, armis et ipsi sumptis obviam ei facti sunt in locis Capha nuncupatis; inuitoque praelio, deo opitulante, Chersonitae superiores facti Sauromatum in fugam converterunt, limitemque in eodem loco Capha nominato, ubi victoria potiti sunt contra Sau-

ἐνίκησαν· ἐν ᾧ καὶ ὄρκους ἐπετέλεσεν ὁ αὐτὸς Σαυρόματος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ὑπολειφθέντες τοῦ μηκέτι αὐτοὺς χάριν πο-
λέμου ὑπερβαίνειν τὰς μεταξὺ αὐτῶν τεθείσας ὁροθεσίας, ἀλλ'
ἕκαστον αὐτῶν τοὺς ἰδίους ἔχειν τόπους πρὸς τὰς τεθείσας
5 ὁροθεσίας. καὶ οὕτως ἀνεχώρησεν ἐπὶ τὴν Βόσπορον ὁ Σαυ-
ρόματος, καὶ οἱ Χερσωνῖται εἰς τὰ ἴδια.

Καὶ δὴ τοῦτω γενομένων πάλιν μετὰ χρόνους
τινὰς ἕτερος Σαυρόματος ἀναστὰς καὶ σὺν αὐτῷ πλήθος ἀν-
δρῶν ἐκ τῆς Μαιώτιδος λίμνης· παρετάξατο πόλεμον κατὰ
10 τῶν Χερσωνιτῶν, καὶ παρελθὼν τὰς μεθ' ὄρκου τεθείσας
ὁροθεσίας ἐν τῷ Καφᾷ ὑπὸ τοῦ πρώτου γενομένου Σαυρομά-
του τοῦ μηδένα ποτὲ ἐπιχειρῆσαι τῶν Βοσποριανῶν πόλεμον
χάριν ταύτας ὑπερβῆναι, οὗτος ὁ Σαυρόματος ὑπερέβη ἕως
οἷα βουλόμενος τὴν μετὰ βίας αὐτῷ ἀφαιρθεῖσαν γῆν ἐκδι-
15 κῆσαι καὶ ἀπολαβεῖν, καὶ δὴ ἐν τοῖς τότε καιροῖς στεφανη- P 149
φοροῦντος καὶ πρωτεύοντος τῆς Χερσωνιτῶν Φαρνάκου τοῦ
Φαρνάκου ἀντιπαρετάξαντο καὶ οἱ Χερσωνῖται τῷ Σαυρο-
μάτῳ, καὶ ἀπαντήσαντες ἀλλήλοις ἐν τοῖς τοῦ προσηρημένου
Καφᾷ τόποις ἔστησαν ἑκάτερα τὰ μέρη ἐν τοῖς ὄρεσιν. ὁ δὲ
20 Σαυρόματος ὢν μέγας τὴν ἡλικίαν ἐθάραρσεν ἐαυτῷ καὶ ἔμε-
γαλαύχει κατὰ τῶν Χερσωνιτῶν φρουαττόμενος, θαρρῶν ἅμα
καὶ ἐπὶ τῷ ἀπέριθῳ πλήθει τῷ μετ' αὐτοῦ ὄντι· ὁ δὲ Φάρ-
νακος μικρὸς ἦν τῇ ἡλικίᾳ κατὰ τὸν Σαυρόματον, καὶ ἰδὼν
τὸ πλήθος τοῦ Σαυρομάτου ἐσκέψατο μετὰ τοῦ ἰδίου στρα-

romatum, posuerunt, in quo etiam Sauromatus, et qui cum ipso a praelio superstites erant, nunquam se eum cum armis transgressuros esse iurarunt, sed propria utrosque assignataque sibi secundum praestitutos terminos loca habitaturos esse. atque ita Bosporum Sauromatus, Chersonitae terram suam repetierunt.

Hisque ita gestis, rursus post aliquot annos alius Sauromatus cum militum manu ad Maotidem paludem collecta surgens bellum contra Chersonitas incepit, limitesque cum iureiurando in Capha a primo Sauromato positos, ut nemo belli contra Chersonitas gratia illos praetergrederetur, transgressus est tanquam ablatam sibi per vim terram vindicaturus recepturusque. habebant autem principem ac proteuentem tunc temporis Chersonitae Pharnacum Pharnaci filium. armis et ipsi contra Sauromatum sumptis, et obviam sibi mutuo facti in praedictis Capha locis, iu montibus utrique constititerunt. Sauromatus vero et corporis magnitudine et militum multitudine fretus insolenter Chersonitis insultabat: at Pharnacus statura exiguus prae Sauromato, eiusque copias considerans, consilio cum suis inuito statuit, ne infinita multitudo periret,

τοῦ ἐφ' ᾧτε μονομαχῆσαι αὐτὸν μετὰ τοῦ Σαυρομάτου καὶ μὴ ἄπειρον πλήθος ἀπολέσθαι. καὶ δὴ σκέψως τοιαύτης γενόμενης δηλοῖ ὁ Φάρνακος τῇ πλήθει Σαυρομάτου, λέγων ὅτι τίς χρεία ἐστὶ τοσούτου ὄχλου γενέσθαι ἀπόλειαν; οὐ γὰρ ἡμεῖς οὐκεία προαιρέσαι πρὸς τὸν πόλεμον ἐτραπίητε, ἀλλὰ⁵ Σαυρομάτος ἡμᾶς προετρέψατο. θηλήσατε οὖν τούτον παρακαλέσαι τοῦ μονομαχῆσαι μετ' ἐμοῦ. καὶ εἰ δὲ διὰ τοῦ θεοῦ δυναθῆναι αὐτόν, ἡμεῖς ἀναχωροῦμε εἰς τὰ ἴδια ἀβλαβῶς, καὶ αὐτὸς καὶ ἡ πόλις αὐτοῦ ὑπέκταν μοι. εἰ δὲ καὶ δυναθῆναι με αὐτός, καὶ οὕτως ἡμεῖς ἀναχωροῦμε εἰς τὰ ἴδια, καὶ αὐτὸς ἐπέβη ἐν τοῖς ἐμοῖς. ὁ δὲ ὄχλος τῶν Σαυροματῶν ἠθέως τοῦτο ἀποδεξάμενος προετρέψατο τὸν Σαυρομάτον μονομαχῆσαι μετὰ τοῦ Φαρνάκου. ὁ οὖν Σαυρομάτος μαθὼν μικρὸν πάνυ ὄντα τῇ ἡλικίᾳ τὸν Φάρνακον, ἐαυτὸν δὲ ὑπερμεγέθη, ἐχάρη ἐπὶ τούτῳ, πεποιθὼς τῇ οὐκείᾳ δυνάμει καὶ εἰς ἐκεί¹³ χρητὸ ὄπλοις κατατεθωρακισμένος. καὶ τούτῳ οὕτως δοξάτων λέγει ὁ Φάρνακος τῇ ἰδίῳ στρατῷ ὅτι ὅταν κατέλθω διὰ τοῦ θεοῦ εἰς τὸ μονομαχῆσαι, καὶ ἴδητε ὅτι ὁ Σαυρομάτος τὰ νῶτα αὐτοῦ εἶχε πρὸς ἡμᾶς καὶ τὴν ὄψιν πρὸς τοὺς ἰδίους, ἐγὼ δὲ τὴν ὄψιν μου πρὸς ἡμᾶς καὶ τὰ νῶτά μου πρὸς²⁰ τοὺς ἐναντίους, ἅπαντες ἡμεῖς βάλλετε μίαν κραυγὴν, καὶ μόνον λέγοντες τὸ ἄ ἄ, καὶ μὴ δευτερώσητε ἐπὶ τῇ κραυγῇ. καὶ δὴ κατελθόντων αὐτῶν ἀμφοτέρων ἐν τῷ πεδίῳ πρὸς τὴν μονομαχίαν καὶ τραυτερόντων ἑαυτούς, καὶ τοῦ Φαρνάκου γενομένου εἰς τὸ τοῦ Σαυρομάτου μέρος καὶ Σαυρομάτου εἰς²⁵

singulari certamine cum Sauromato pugnare. reque constituta militibus Sanromati nuntiat Pharnacus non opus esse ut tanta multitudo pereat, neque sponte illos sua sed Sauromati impulsu ad bellum venisse: mallent itaque ipsi auctores esse ut ad singulare certamen descenderet, et si deo opitulante eum vicerō, vos domum incolumes repetitis, ipse vero cum urbe sua mihi subicietur, sin ipse me superaverit, vos etiam ita domum redibitis, ipse terram meam occupabit. haec res cum grata Sauromatis esset, Sauromato singulare certamen infra cum Pharnaco suaserunt. Sauromatus itaque cognito exiguae staturae Pharnacum esse, magnitudine sua viribusque et armis quibus utebatur fretus, condicionem laetus accepit. Pharnacus autem pugnaturus militibus suis dixit "ubi cum homo deo singulare certamen ingressus fuero, Sauromatumque tergo vobis obversum, facie vero suis videbitis, ego autem faciem vobis, tergo hostibus obvertero, uno ore omnes clamabitis A A, neque hunc clamorem iterabitis." cum itaque in campum ad singulare certamen uterque venissent, in-

τὸ τοῦ Φαρνάκου, ἔδωκεν ὁ τοῦ Φαρνάκου στρατὸς μίαν φωνήν τὸ ἄ ἄ. ὁ δὲ Σαυρόματος τῆς τριαύτης φωνῆς ἀκούσας περιεστράφη ἰδεῖν ἀναγώνιος τίς ἢ γενομένη κραυγὴ· ἐν δὲ τῷ προστρέφει τὸν Σαυρόματον τὴν ἑαυτοῦ ὄψιν εἰς τὰ 5 ὀπίσω διηνοήθη μικρὸν τὸ τοῦ κασσιδίου αὐτοῦ πέταλον, καὶ εὐθέως ἐπιδρομῶν ὁ Φάρνακος ἔδωκε τῷ κόντῳ τὸν Σαυρόματον καὶ ἀνείλεν αὐτόν. παρόντος δὲ τοῦ Σαυρομάτου καταλθῶν ὁ Φάρνακος τοῦ Ἰππου ἀπεκεφάλισεν αὐτόν, καὶ γεόμενος ἐγκρατῆς τοῦ πολέμου τὸ μὲν πλεῖθον τῆς Μαιώτιδος ἀπέλυσε, τοὺς δὲ τῆς Βοσπόρου κίχμαλαίτους λαβῶν καὶ τὴν γῆν κῆσάν ἀφελόμενος ἐν Κυβερνικῇ ἄνω τῆς τῶν Χερσονησιῶν ὄροθσεῖας ἔστησεν, ἄχρι τεσσαράκοντα καὶ μόνον μιλίων γῆν αὐτοῖς ἔασας· αἵτινες ὄροθσεῖσαι μέχρι τοῦ νῦν διαμένουσιν, αἱ δὲ εἰρημέναι πρῶται ὄροθσεῖσαι ἐν Καφᾷ εἰ. P 150

15 σὶν ἀποκειμέναι. ὀλίγους δὲ τινας κατασχῶν παρ' ἑαυτῷ τῶν Βοσποριανῶν ὁ Φάρνακος γεωργῶν ἔνεκα, τοὺς ἄλλους ἅπαντας οἴκτου ἀξιώσας ἀπέλυσε κατὰ τῶν Βοσποριανῶν ἀπελθεῖν· οἵτινες ἀπολυθέντες ὑπὸ τοῦ Φαρνάκου ὑπὲρ τῆς τριαύτης εὐεργεσίας καὶ φιλανθρωπίας αὐτοῦ τῆς εἰς αὐτοὺς 20 γενομένης στήλην αὐτῷ ἤγειραν ἐν τῇ Βοσπόρῳ. ἔκοιτε οὖν λοιπὸν ἢ τῶν Σαυρομάκων ἐν τῇ Βοσπόρῳ βασιλεία καταλύθη.

Τούτων δὲ οὕτω γενομένων, Λαμάχου στεφανηφοροῦντος καὶ πρωτεύοντος τῆς τῶν Χερσονησιῶν, Ἀσάνδρου δὲ τῆς Βο-

16 γεωργῶν?

torque se depugnarent, Pharnacusque Sauromatē et Sauromatus Pharnaci partibus obversus esset, uno ore Pharnaci miles exclamavit A A; quo clamore audito Sauromatus convertit se ut videret quisnam esset hic clamor ad certamen compositus qui in Pharnaci exercitu sublatus; dumque se convertit, diducta paullulum cassidis lamina, a vestigio conto eum Pharnacus percussit et occidit. cum autem Sauromatus cecidisset, equo descendens Pharnacus caput ei amputavit. victorque Maeotidis paludis populum dimisit, Bosporianos vero in vinculis detinens, capta eorum terra limites in Cybernico supra Chersonitas statuit, quadraginta tantum miliarium terram ipsis relinquens; manentque isti limites in hodiernum usque diem, cum priores illi, quos dixi, in Capha sint. paucis vero Bosporianorum apud se retentis agriculturae causa, Pharnacus reliques omnes misericordia ductus ad sua redire permisit; qui reversi pro beneficio tali benevolentiaque statum ei in Bosporo posuerunt. atque ex eo tempore in posterum Sauromatae Bospori imperium amiserunt.

His ita gestis, principatum apud Chersonitas tenente ac proregeunte Lamacho, apud Bosporianos vero regnante Asandro, male

σποριανῶν βασιλεύοντος, κακία πολλῇ μεμεστωμένοι οἱ Βοσποριανοὶ κατὰ τῶν Χερσωνιτῶν καὶ μηδαμῶς δυνάμενοι τῇ πονηρίᾳ ἡμεῖν ἔσπευδον αἰεὶ τρόπῳ τινὶ τὴν ἀνταμοιβὴν τῶν αἰχμαλωσιῶν τοῖς Χερσωνίταις ἀποδοῦναι· καὶ δὴ μεμαθηκότες ἔχειν θυγατέρα μονογενῆ τὴν Γυκίαν, ἔχοντος δὲ 5 καὶ τοῦ Ἀσάνδρου υἱοῦς, ἐμηχανῶντο ἐπιγαμβρίαν ποιήσασθαι, ὅπως διὰ τούτου ἀδεῶς ἐπιβαίνοντες τῇ Χερσωνιτῶν ἀμύνασθαι. καὶ δὴ ἀποστέλλουσι πρέσβεις κατὰ τὴν Χερσωνιτῶν παρακαλοῦντες, ἐὰν οἶδαμεν ὅτι ἀγάπη ἀληθῆς μεταξὺ ἡμῶν ἐστὶν καὶ ἀδόλωσ πρὸς ἀλλήλους ἔχομεν, ἐπιγαμ- 10 βρεύσομεν ἑαυτοῖς· καὶ δότε ἡμῖν εἰς νύμφην τὴν θυγατέρα Λαμάχου τοῦ πρώτου ὑμῶν ἔνεκεν τοῦ υἱοῦ Ἀσάνδρου τοῦ κυρίου ἡμῶν, ἢ λάβετε αὐτὸν αὐτόθι εἰς γαμβρόν, καὶ οἶδαμεν ὅτι πιστὰ ἔχομεν εἰς ἀλλήλους, τοῦ υἱοῦ τοῦ βασιλεύοντος μεθ' ὑμῶν. λέγουσιν αὐτοῖς οἱ Χερσωνῖται ὅτι ἡμεῖς πρὸς 15 ὑμᾶς θυγατέρα ἡμῶν δοῦναι οὐκ ἀνεχόμεθα· εἰ δὲ ἐκ τῶν υἱῶν Ἀσάνδρου τοῦ βασιλέως ὑμῶν θέλετε δοῦναι ἡμῖν εἰς γαμβρόν, δεχόμεθα, οὕτω μέντοι, μὴ δυναμένου ἔτι τοῦ υἱοῦ Ἀσάνδρου, τοῦ ἀρχομένου πρὸς ἡμᾶς ἐπιγαμβρεύσασθαι, καιρῷ ποτὲ ἢ χρόνῳ πειραθῆναι τοῦ ὑποστρέψαι κατὰ τὴν 20 τῶν Βοσποριανῶν χάριν ἐπισκέψεως ἢ προσηγορίας τοῦ οὐκ εἰδίου πατρός· εἰ δὲ τοῦτο βούλει, πάντως ὅτι τῇ ὥρᾳ ἀποθνήσκει, τῶν δὲ πρέσβεων ἀπολυθέντων καὶ καταλαβόντων τὴν Βοσποριανῶν καὶ ταῦτα ἀναγγελλόντων, ἀπέστειλε πάλιν

14 βασιλέως ὄντος?

22 βούλεται?

omnino adversus Chersonitas affecti Bosporiani cum quiescere nequam possent semperque aliquo modo captivitates suas ulcisci studebant, cum intellexissent filiam Lamacho unicum esse Gyciam filiosque haberet Asander, affinitatem contrahere meditati sunt, ut hoc nimirum pacto libere in Chersonitarum terram ingressi vindictam sumerent. mittunt itaque legatos ad Chersonitas suasuros, quandoquidem vera amicitia inter ipsos esset eamque sine dolo colerent, affinitatem secum contraherent, et vel Lamachi principis ipsorum filiam Asandri domini sui filio darent vel eum apud se acciperent: sic enim cognitum iri, fidem inter ipsos constitutam esse, herili filio suo apud eos commorante. responderunt vero Chersonitae filiam se ipsis dare non posse: quodsi aliquem ex Asandri regis sui filiiis dare generum vellent, accepturos esse, illa quidem condicione ut qui venturus esset, reditum ad Bosporianos tentare nunquam posset invisendi compellendique patris sui causa: si id nihilominus tentaverit, ipsa hora moriatur. hoc pacto dimissi legati domumque reversi, cum quid actum

ὁ Ἀσάνδρος πρόσβεις, λέγων τοῖς Χερσωνίταις ὅτι εἰν ἀλη-
 θῶς λέγετε καὶ πιστοποιεῖτέ με ὅτι Λάμαχος ἀνέχεται ζευῆσαι
 τὴν θυγατέρα αὐτοῦ τῷ μειζοτέρῳ μου νιῷ, ἀποστελῶ ὑμῖν
 αὐτὸν ἐκεῖνον αὐτόθι ἐπιγαμβρεύσασθαι. ἦν δὲ Λάμαχος
 5 τοῖς τότε καιροῖς, ὡς λόγος, πλοῦτῳ πολλῷ κομῶν ἐν τε χρυ-
 σίῳ καὶ ἀργυρίῳ παισί τε καὶ παιδίσκαις καὶ ἀλόγοις διαφό-
 ροις καὶ κτήμασι πολλοῖς, καὶ τέσσαρσι δὲ ὄρεσιν τὸν οἶκον
 αὐτοῦ ἐπικρατεῖν ἐν πλάτει καὶ μήκει, ἕως κάτω τῶν λογομέ-
 νων Σουσῶν, ἐν οἷς καὶ ἰδίαν πύλην εἶχεν ἐν τῷ τείχει, καὶ
 10 τέσσαρας πυλωῶνας μεγάλους εἰς τὴν εἴσοδον καὶ τὴν ἔξοδον, σὺν
 ἑτέροις δὲ παραπυλίοις σεμνοῖς ὥστε εἰσερχομένων τῶν ἀλόγων
 αὐτοῦ ἐν τῇ πόλει ἐκάστην ἀγέλην ζώων, ἔππων τε καὶ φορβά-
 δων, βοῶν καὶ δαμάλεων, προβάτων τε καὶ ὄνων, καὶ δι' ἰδίας
 πύλας εἰσεῖναι καὶ εἰς ἰδίαν στάσιν ἀπιεῖναι. παρεκάλεσαν οὖν οἱ
 15 Χερσωνῖται τὸν Λάμαχον ἐφ' ᾧτε ἐπιγαμβρεύσασθαι αὐτὸν P 151
 τὸν τοῦ Ἀσάνδρου υἱόν. τοῦ δὲ Λαμάχου ἐπινεύσαντος τῇ
 παρακλήσει αὐτῶν ἦλθεν ὁ τοῦ Ἀσάνδρου υἱὸς ἐν τῇ Χερ-
 σῶνι καὶ ἔγημε τὴν γυναῖκα. καὶ διεκοῦς μικροῦ χρόνου δια-
 γενομένου ἐτελεύτησεν ὁ Λάμαχος· ἡ γὰρ μήτηρ τῆς Γυκίας
 20 προτελεύτησασα ἦν. ἡ οὖν Γυκία μετὰ τὴν τοῦ ἐνιαυτοῦ πε-
 ραίωσιν τῆς τοῦ πατρὸς ταφῆς τῆς ἐνιαυσιαίας ἡμέρας ἐν-
 στάσης, τὴν μνήμην θέλουσα φαιδρῦναι τοῦ ἰδίου πατρὸς,
 στεφανηφοροῦντος τότε καὶ πρωτεύοντος τῆς Χερσῶνος Ζη-

10 τέσσαρσι πυλωῶσι M σὺν] καὶ M

esset significassent, iterum ad Chersonitas Asander misit inquiring, si
 verum dicerent atque bona fide agerent Lamachusque filio maiori suo
 filiam uxorem dare vellet, eum se illuc missurum esse. erat autem
 illis temporibus Lamachus, ut ferebatur, dives admodum auro et ar-
 gento, famulis et ancillis, equis ac fundis quamplurimis, et in quat-
 tuor regionibus domum habebat in latitudine et longitudine usque
 infra Susa quae dicebatur, ubi etiam in muro propriam ianuam ha-
 bebatur et quattuor portas magnas ad introitum et exitum cum aliis
 ostioliis splendidis, ita ut pecoribus eius in urbem venientibus, singuli
 armentorum greges, equorumque et equarum, bouumque et bucularum,
 oviumque et asinorum, suas quique per portas introirent et ad pro-
 prium stabulum discederent. adhortati igitur Lamachum sunt Cher-
 sonitae ut Asandri filium generum adscisceret; quibus cum ille an-
 nuissset, Asandri filius Chersonem venit Gyciamque duxit. et exiguo
 biennii tempore elapso Lamachus diem obiit, cum iam Gyciae mater
 antea mortua esset. Gycia autem finito anno a sepulto patre, annuo
 die instante, memoriamque patris sui celebrare cupiens, principatum

δου τοῦ Ζήθωνος, παρεκάλεσε τοῖς προύχουσι τῆς πόλεως ἐφ'
 ᾧτε ἄνευ ὕβρεως ἀναχθῆναι αὐτοὺς τοῦ λαβεῖν παρ' αὐτῆς
 σὺν παντὶ τῷ δήμῳ οἶνόν τε καὶ ἄρτους καὶ ἔλαιον κρέα τε
 καὶ ὄρνεα καὶ ὄψα καὶ εἴ τι ἕτερον πρὸς τὴν τῆς εὐφρασίας
 χρειάν, πρὸς τὸ τὴν ἡμέραν τῆς μνήμης τοῦ Λαμάχου ἅπαντας⁵
 τοὺς πολίτας σὺν γυναίξιν καὶ τέκνοις καὶ πάσῃ τῇ φημίλιᾳ
 αὐτῶν εὐφρανθῆναι καὶ ἀγάλλεσθαι ἕκαστον ἐν τῷ ἰδίῳ ἐε-
 γεῶνι καὶ δημοσίᾳ χορεύειν καὶ ἔργῳ τινός τὸ σύνολον μὴ
 ἀψασθαι, συνταξαμένη τοῖς πολίταις ἐν ὄρκῳ ἐφ' ᾧτε ἅπαντα
 τὸν χρόνον τῆς ζωῆς αὐτῆς οὔτε τὰ τῆς εὐφρασίας καθ'¹⁰
 ἕκαστον χρόνον διδόναι αὐτοῖς ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ Λαμάχου
 μνήμῃ. τοῦτων δὲ οὕτω γενομένων καὶ ἐν ὄρκῳ ἐπ' αὐτῆς
 παγιοθέντων, ὁ ταύτης ἀνὴρ ὁ τοῦ Ἀσάνδρου υἱὸς ἔχων ἐν
 κρυπτῷ τὸν δόλον καὶ ἐπιζητῶν καιρὸν προδοσίας, ἀκούσας
 ταῦτα τὰ παρὰ τῆς Γυνκίας λεχθέντα καὶ ἐν ὄρκῳ παγιοθέντα,¹⁵
 ἐθαυμάσας καὶ ἐπήνεσε τὴν Γυνκίαν ἐπὶ τῇ ἐνόρκῳ συντάξει
 ὡς γνησίως περὶ τοὺς γονεῖς ἔχουσαν, συνθέμενος δὲ καὶ αὐ-
 τός, φησί, χαίρειν καὶ σπένδειν ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ συντάξει. καὶ
 μετὰ τοῦτο παρελθούσης τῆς μνήμης καὶ τῆς εὐφρασίας δη-
 λοῖ τοῖς ἐν Βοσπόρῳ δι' οὐκείου παιδός, λέγων αὐτοῖς ὅτι²⁰
 εὐρον μέθοδον δι' ἧς ἀκόπως τὴν Χερσῶνα μέλλομεν παρα-
 λαβεῖν. ὑμεῖς οὖν ἐκ διαλειμμάτων ἀποστέλλετε μοι δέκα ἢ
 δωδέκα νεωτέρους χρησίμους ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ καράβῳ ἐλατ-

2 συναχθῆναι? 12 καὶ vulgo om

tenente ac proteuante tum in Chersonæ Zetho Zethonis filio, primo-
 res urbis hortata est ne iniuriam suam putarent, si et ipsi et popu-
 lus universus ab ea acciperent vinum panes oleum carnes aves pisces,
 et si quae alla ad epulum necessaria, ut diem memoriae Lamachi
 sacrum cives universi cum uxoribus ac liberis omnique familia pu-
 blica laetitia celebrem agerent cum choreis in propria regione sin-
 gulli, ac feriatum haberent; promisitque civibus cum iuramento quot-
 annis dum viveret, haec se omnia ad celebrandam diem in Lamachi
 memoriam illis suppeditaturam. haec cum ita iureiurando ab ipsa fir-
 mata essent, maritus eius Asandri filius dolum animo occultum ver-
 sans ac proditoris tempus quaerens, quae a Gycia dicta iuramento quo-
 firmata essent audiens, admiratus laudavit eam, quod iuramento sta-
 billivisset, veluti praeclare erga parentes affectam, adiciens gaudere
 se quoque et libere itidem velle. cumque memoriae dies et epulum
 praeterisset, Bosporianis per famulum suum indicavit invenisse se
 quo pacto sine labore Chersonem capere possent: mitterent itaque
 per intervalla decem aut duodecim iuvenes praestantes praeter cara-
 borum remiges, qui veluti xenia ipsi ferrent. "qui autem appellent

νόντων ὡς δῆθεν ξενία μοι πέμποντες, ἐν συμβόλῳ δὲ παρα-
 βαλλόντων τῶν ἐρχομένων καράβων ὑμῶν καὶ ἐκεῖ μενόντων,
 ἐμοῦ δὲ πέμποντες καὶ δι' Ἰππῶν φέροντος τοὺς ἐρχομένους
 νεωτέρους ἐν τῇ πόλει καὶ τὰ πεμπομένα. καὶ δὴ τῷ τρόπῳ
 5 τοῦτ' ἐπὶ διετῇ χρόνῳ ἐκ τοῦ κατὰ μέρος ἐρχομένων τῶν Βο-
 σποριανῶν μετὰ τῶν ξενίων, πρὸς τὸ μὴ γνωσθῆναι τῇ πόλει
 τὸν δόλον ἔφερε μὲν αὐτοὺς πεζικῶς ἐκ τοῦ συμβόλου ὁ τοῦ
 Ἀσάνδρου υἱός, καὶ μετὰ ἡμέρας τινὰς πάλιν ἐπὶ κἀντων
 πρὸς ἑσπέραν ἀπέλθον αὐτοὺς, φησὶν, ἐπὶ τὰ ἔξω, ὡς δῆθεν
 10 βραδύτερον διὰ τὴν ὄραν· οἱ δὲ ἐξερχόμενοι ἐκ τῆς χώρας
 ἄχρι τριῶν μιλίων σκοτιᾶς βαθείας γενομένης ὑπέστρεφον καὶ
 ἤρχοντο ἐν τῷ λεγομένῳ λίμνῳ καὶ ἐκεῖθεν διὰ καράβου ἔφε-
 ρεν αὐτοὺς ἐν ταῖς Σώσαις, καὶ διὰ τοῦ παραπυλίου, ὃ εἴ-
 χεν ἐν τῷ τείχει, εἰσέφερον αὐτοὺς ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ μηδε-
 15 νός εἰδότες, εἰ μὴ τί γε τρεῖς τῶν παιδῶν αὐτοῦ τῶν Βοσκο-
 ριανῶν καὶ μόνον πιστῶν αὐτοῦ ὄντων, ἐνὸς μὲν τοῦ ἐν συμ-
 βόλῳ ἀπερχομένου καὶ μηνύοντος ἀναχωρεῖν τοὺς καράβους, P 152
 ἄλλου δὲ τοῦ ὑποστρέφοντος τοὺς Βοσποριανούς καὶ φέροντος
 ἐν λιμῶνι, ἑτέρου δὲ τοῦ ἐκ λιμῶνος μετὰ καράβου ἀποκομι-
 20 ζοντος ἐν ταῖς Σώσαις καὶ ἀποκαθιστῶντός ἐν τῷ τοῦ Λαμά-
 χου οἴκῳ, καὶ δι' ὧν ἀπέτρεφεν αὐτοὺς ἐν ταῖς ἀποθήκαις
 αὐτοῦ, μήτε τῆς Γυκίας εἰδούσης τὸν δόλον, προσδοκῶν, καθὰ
 εἴρηται, κατὰ τὴν ἐνιαυσίαν ἡμέραν τῆς τοῦ Λαμάχου μην-

4 πόλει καταπεμπόμενα M 12 paulo infra scribitur ἐν λιμῶνι.
 Meursius

carabi in tali loco manebunt, ego vero equos mittam, quibus iuvenes
 ac munera missa in urbem vehantur." cumque per biennium hoc
 modo diversis temporibus in urbem Bosporiani cum xenii venissent,
 ne fraus a civibus agnosceretur, adducebat eos Asandri filius pede-
 stri itinere ex loco constituto, et rursus post aliquot dies coram omni-
 bus eos sub vesperam dimittebat ad campestria, quasi iam tardius
 esset; qui egressi ad tria usque miliaria tenebris iam densis redibant
 et Limonem intrabant, unde carabo Susa devehebantur, ubi, per
 portam minorem, quam in muro habebat, in domum ab eo recipie-
 bantur, nemine conscio praeter tres tantum famulos Bosporianos fidos,
 quorum unus ad locum statutum pergebat et recedere carabos nun-
 tiabat, alter vero in Limonem Bosporianos reducebat, tertius denique
 Limone Susa carabo eos advehebat et in Lamachi domum introdu-
 cebat. utebatur praeterea his ad alimenta deferenda illis qui in locis
 abditis erant, ipsa quoque Gycia dolum ignorante. expectabat autem,
 ut diximus, anniversario die Lamachi memorias sacro, urbe tota epu-

μης, τῆς πόλεως πάσης εὐφρατινομένης τε καὶ ἀποκοιμωμένης, αὐτὸν τὴν νύκτα ἐπαναστῆναι μετὰ τῶν Βοσποριανῶν τε καὶ οἰκείων καὶ ἐμπρῆσαι τὴν πόλιν καὶ πάντας κατασφάζαι. συναχθέντων δὲ ἐν τῷ διετεῖ χρόνῳ ἐν τῷ τῆς Γυκίας οἴκῳ ἄχρι διακοσίων Βοσποριανῶν, καὶ τῆς μνήμης τοῦ Λαμάχου⁵ ἤδη λοιπὸν ἐγγιζούσης, ἐγένετο παιδίσκην τῆς Γυκίας κουβουκλαρέαν, πάνυ αὐτῇ οὖσαν προσφιλέστατον, πταίσασαν ἀπὸ ὄψεως αὐτῆς γενέσθαι καὶ ἀποκλεισθῆναι αὐτήν. ἐν ᾧ δὲ οἴκῳ ἀπεκλείσθη ἡ παιδίσκη, ὑποκάτωθεν αὐτοῦ ἦσαν οἱ Βοσποριανοὶ ἀποτρεφόμενοι. τῆς δὲ παιδίσκης καθεζομένης καὶ¹⁰ νηθοῦσης τὸ λίνον, ἐγένετο τὸ σφοντύλιον τῆς ἀτράκτου πεσεῖν καὶ κυλισθὲν εἰσελθεῖν εἰς βαθυτάτην ὄπην πρὸς τὸν τοίχον· ἡ δὲ ἀναστᾶσα πρὸς τὸ ἐπάραι αὐτὸ ὄρᾳ αὐτὸ ἐν βαθυτάτῃ ὄπῃ ὄν· καὶ μὴ δυναμένης αὐτῆς ἐκπάσαι αὐτὸ διὰ τὸ βᾶθος, ἠναγκάσθη ἐκ τοῦ πάτου πρὸς τὸν τοίχον ἀνασπάσαι¹⁵ ἕνα βῆσαλον πρὸς τὸ τοῦτο ἐπάραι· καὶ ὄρᾳ διὰ τῆς ὄπης κάτω ἐν τῷ ὑπογῆφ οἴκῳ τὸ πλῆθος τῶν ὄντων ἀνδρῶν. καὶ ἰδοῦσα εὐφυῶς πάλιν ἀπέθετο ἐν τῷ τόπῳ τὸ βῆσαλον πρὸς τὸ μὴ γνωσθῆναι τοῖς κάτω· καὶ λαθραίως ἀποστείλασε μίαν τῶν παίδων προσεκαλεῖτο τὴν κυρίαν αὐτῆς τοῦ ἐλθεῖν²⁰ πρὸς αὐτήν, ὀφείλουσάν τι ἀναγκαῖον ἀκοῦσαι καὶ ἰδεῖν. ἡ δὲ Γυκία ὑπὸ τοῦ θεοῦ κατανυγεῖσα ἀπῆλθε πρὸς τὴν παι-

1 τε καὶ ἀποκοιμωμένης add B 6 κουβικουλαρίαν? 7 αὐ-
τῆς add B

laute ac somno sopita, ipse cum Bosporianis atque domesticis suis de nocte surgere urbemque incendere et omnes occidere. cumque biennii tempore in Gyciae domo congregati essent Bosporiani ducenti, instaretque iam celebranda Lamachi memoria, accidit ut puella Gyciae cubicularia, quae ei gratissima erat, propter offensam ab oculis eius removeretur secludereturque. locus vero in quo concluderetur, subter Bosporianos habebat, qui illic alebantur. puella autem sedente et filum torquente, contigit ut fusi verticillus decidens in foramen profundum prope parietem devolveretur; cumque surgeret tollendi causa, in foramen delapsam videt, unde cum extrahere propter profunditatem non posset, unum e pavimento prope parietem laterem extrahere coacta fuit; eoque facto per foramen in inferiore aedium parte absconditam illic hominum multitudinem videt. quos cum vidisset, laterem in locum suum solenter reposuit, ne ab iis qui infra erant deprehenderetur, misitque clanculum puellarum aliquam ad dominam suam, quam venire ad se hortabatur necessarium aliquid auditoram visuramque. Gycia vero deo impellente puellam adiit; solaque ad eam ingressa cum ianuam clausisset, ad pedes eius pro-

δίσκην· και εἰσελθούσης αὐτῆς κατὰ μόνας ἐν τῷ οἰκῆματι
 και κλεισάσης τὴν θύραν, πεσοῦσα ἡ παιδίσκη πρὸς τοὺς πό-
 δας αὐτῆς εἶπε “δέσποινα, ἔξουσίαν ἔχεις τὴν ἀχρείαν σου
 5 δουίην· πλὴν βούλομαι τῇ κυρία μου ξένον τι και παραδο-
 5 ξον πράγμα δεῖξαι.” ἡ δὲ Γυκία εἶπεν αὐτῇ “ἀφόβως εἰπέ,
 δεῖξον· και τί τὸ τοιοῦτον;” ἡ δὲ παιδίσκη ἀπαγαγοῦσα αὐ-
 τὴν πρὸς τὸν τοίχον, και εὐφυῶς ἐπάρασα τὸ βῆσαλον, λέγει
 αὐτῇ “δραῖς διὰ τῆς ὀπῆς, δέσποινα, τὸν κάτω κρυπτόμενον
 ὄχλον τῶν Βοσποριανῶν.” ἡ δὲ Γυκία ἰδοῦσα και ἐκπλαγεῖσα
 10 ἐπὶ τῷ πράγματι ἔφη “οὐκ ἀργὸν τὸ σκέμμα τοῦτο.” και
 λέγει τῇ παιδίσκῃ “πῶς εὗρες τὸ πρᾶγμα τοῦτο;” ἡ δὲ παι-
 δίσκη λέγει “πάντως, δέσποινα, ὅτι ἐκ θελήματος θεοῦ ἔπεσε
 τὸ σφοντύλιον ἐκ τῆς ἀτρακτοῦ μου και κυλισθὲν εἰσῆλθεν ἐν
 τῇ ὀπῇ ταύτῃ, και μὴ δυναμένης μου ἐπιᾶραι αὐτὸ ἤναγκά-
 15 σθην τὸ βῆσαλον ἀνασπάσαι, και τότε εἶδον αὐτούς.” ἡ δὲ
 ἀκέλευσε τῇ παιδίσκῃ ἀποθέσθαι τὸ βῆσαλον εὐφυῶς ἐν τῷ
 τόπῳ αὐτοῦ, και ἐπιλαβομένη αὐτῆς και περιπλακείσα κατε-
 φίλησε γνησίως, και εἶπεν αὐτῇ· “μηδὲν πτοηθῆς, τέκνον. P 153
 συγκεχώρηται σου τὸ πταῖσμα· ὁ γὰρ θεὸς ἠθέλησέ σε πταῖ-
 20 σαι, ἵνα τὸν δόλον ἡμῖν φανερώσῃ. βλέπε οὖν ὅση δυνάμει
 φυλάξαι τὸ πρᾶγμα, και μὴ τολμῆσης τινὶ τὸ σύνολον τοῦτο
 θαραῖσαι.” και λοιπὸν εἶχεν αὐτὴν δι’ ὄλου μεθ’ ἑαυτῆς
 πλέον τοῦ πρώτου ὡς πιστὴν αὐτὴν οὔσαν. και προσκαλεσα-

3 ἔχεις εἰς τὴν? 10 και λέγει — τοῦτο add B 14 αὐτὸ]
 τότε M 23 αὐτῇ?

voluta puella “potes” inquit, “o domina, inutilem ancillam tractare
 pro arbitrio, atiamen ostendam tibi rem novam et inopinatam.” quod
 cum secure facere eam Gycia iussisset; ad parietem adductae subla-
 toque solerter latere dixit: “ecce, o domina, per foramen hoc abs-
 conditam inferius Bosporianorum multitudinem vides.” Gycia cum
 eos vidisset, re tali consternata “non frustra” inquit “hoc consilium
 susceptum est.” sciscitaturque puellam quomodo id comperisset: cui,
 “omnino, domina,” respondit puella, “per dei voluntatem fuso exci-
 dens verticillus in hoc foramen devolutus est, quem cum extrahere
 inde nequirem, laterem avellere coacta fui, atque tunc eos vidi.” illa
 vero puellam solerter reponere laterem loco suo iussit; eamque am-
 plexata benigne cum osculo “nihil” inquit “metuas, filia: condonatum
 tibi crimen est; siquidem voluit te peccare deus, ut dolnm hunc no-
 bis manifestum faceret. vide igitur, quantum potes, uti totam hanc
 rem clam alios habeas, neque cuiquam quidquam concedas.” sum-
 psitque eam ex eo tempore secum, habuitque benignius quam un-

μένη ἢ Γυκία δύο τινὰς τῶν συγγενῶν αὐτῆς, πιστοὺς αὐτῇ ὄντας πάννυ, λέγει αὐτοῖς ἐν τοῖς ἰδιάζουσιν "ἀπελθόντες συναγέτε καθ' ἑαυτοὺς ἐν μυστηρίῳ τοὺς πρωτεύοντας καὶ εὐγενεῖς τῆς πόλεως, καὶ ἐκλεξάτωσαν τρεῖς ἀνδρας πιστοὺς, δυναμένους φυλάξαι μυστήριον καὶ πρᾶγμα ποιῆσαι, καὶ πιστοποιήσουσιν αὐτοὺς· οἱ πάντες ἐνόρκως πρὸς τὰ καὶ αὐτοὺς ἐμὲ πληροφορῆσαι ἐν οἷς μέλλω ἐπερωτᾶν αὐτούς, καὶ ἀποστειλάτωσαν αὐτοὺς πρὸς με ἐν μυστηρίῳ, καὶ ἔχω αὐτοῖς ἀναγκαῖόν τι καὶ ἀσφάλιμον τῇ πόλει θαροῦσαι. μόνον διὰ τάχους ποιήσατε ὃ λέγω ὑμῖν." ἀπελθόντων δὲ τῶν συγγενῶν αὐτῆς καὶ ἐν μυστηρίῳ ταῦτα τοῖς πρωτεύουσιν εἰρηκότων, εὐθέως ἐξελέξαντο τρεῖς ἀνδρας, οὓς ἤδεσαν αὐτοῖς πιστοὺς εἶναι, καὶ πιστοποιήσαντες αὐτοὺς πάντες ἐν ὄρκῳ ὅτι εἴ τι συνθῶνται τῇ Γυκίᾳ εἴτε ποιῆσαι εἴτε δοῦναι, μὴ ἀκρωσῶσαι τοὺς λόγους αὐτῶν, ἀλλ' εἰς πέρας ἀγαγεῖν τὰ ὑπ' αὐτῶν συντακτόμενα αὐτῇ. τούτων δὲ πρὸς τὴν Γυκίαν ἐν μυστηρίῳ ἀπελθόντων, ἐδῆξατο αὐτοὺς καὶ λέγει αὐτοῖς "δυνασθὲ με ἐν ὄρκῳ πληροφορῆσαι περὶ ὧν μέλλω ἐπερωτᾶν ἑμᾶς, ὅτι ποιεῖτε ταῦτα;" οἱ δὲ εἶπον αὐτῇ "ναί, κυρία, ἐτοιμῶς ἔχομεν περὶ ὧν μέλλεις ἡμῖν ἐπιζητεῖν πληροφορῆσαι σε ὅτι εἰς πέρας ἄγονται οἱ λόγοι σου." τότε λέγει αὐτοῖς ἢ Γυκία "πληροφορήσατέ με ὅτι ἂν ἀποθάνω ἐν μέσῳ τῆς πόλεως με θάπτετε, καὶ λέγω ὑμῖν τὸ μυστήριόν μου.

11 ταῦτα add B

quam antea, quia fidelem experta esset. accitis autem Gycia duobus e consanguineis, quibus maxime fidebat, inquit eis seorsim "abite et congregate apud vos clanculum primores et nobiles urbis, iique eligant viros tres fidos, arcanum qui custodire et rem gerere possint, et quibus sacramento se omnes obstringent ut plenam mihi fidem faciant in iis de quibus ipsos rogatura sum. mittant vero illos ad me clanculum: habeo enim necessarium aliquid urbi huic utile, quod ipsis committam. tantum maturate id quod vobis dico." discedentibus igitur hoc pacto eius consanguineis, cum illi haec clam ad primates rettulissent, e vestigio tres viros elegerunt, quos fidos esse cognoverant, fide ipsis cum iuramento data ratum se habituros effecturosque quidquid cum Gycia acturi essent. hi ubi clam ad Gyciam venissent, illa eos excepit, interrogavitque eequid promittere cum iuramento possent facturos se quidquid commisisset. illis vero affirmantibus se omnia pro voto eius facturos esse, respondet Gycia "fidem date in urbe me, si moriar, sepeliendam esse, et arcanum meum narrabo vobis; neque grave est quod postulo." quod cum audirent,

ἰδοῦ βαρὺ ὑμῖν τί ποτε οὐκ ἐπιζητῶ." αἱ δὲ ἄνδρες ἀκού-
 σαντες τοῦτο μετὰ πάσης προθυμίας ἐπληροφόρησαν αὐτὴν
 ἐν ὄρατι, λέγοντες ὅτι ἂν τελευτήσης ἐν μέσῳ τῆς πόλεως σε
 θάψομεν καὶ οὐκ ἐξαξομέν σε ἄξω τῶν τειχῶν. ἡ δὲ Γυνίκα
 ἀπεισθείσα τοῖς ὄρκοις αὐτῶν λέγει αὐτοῖς "ἐφ' οἷς ἐπληροφο-
 ρήσατέ με, κἀγὼ λοιπὸν ἐμφαίνω ὑμῖν τὸ μυστήριόν μου. ἰδοῦ
 εἰδέναι ὑμᾶς θέλω ὅτι ὁ ἀνὴρ μου τὸ ἔμφυτον κακὸν τῆς
 πόλεως αὐτοῦ ἔχων, τὸ τοῦ δόλου καὶ φθόνου κατ' ἡμῶν,
 ὄχλον ἐν τοῦ κατὰ μέρος Βοσποριανῶν ἐν κρητῆ εἰσαγαγῶν
 10 ἐν τῷ αἰκῆ μου ἄχρῃ διακοσίων ψυχῶν ἐνόπλων διατρέφει, ἐμοῦ
 μὴ εἰδούτος τὸ πρᾶγμα· ἀλλ' ὁ θεὸς νῦν διὰ προφάσεως ἐφα-
 νέρωσέ μοι αὐτό. αὐτὸς οὖν ταύτην ἔχει τὴν σκέψιν ἐφ' ᾧτε,
 φησὶν, εἰς τῆς μνήμην τοῦ πατρὸς μου διδούσης μου τὴν εὐ-
 φρασίαν τῆ πέλει καὶ εὐφρανθέντων ὑμῶν ἀποκοιμισμένων
 15 αὐτὸν τὴν τύκτα ἐπαναστῆναι μετὰ τῶν συνόπτων αὐτῷ Βο-
 σποριανῶν τε καὶ οἰκείων, καὶ βαλεῖν ἐμπρησμόν ἐν τοῖς οἴκοις
 ὑμῶν καὶ κατασφᾶξαι πάντας ὑμᾶς. ἰδοῦ λοιπὸν φθάσει καὶ
 ἡ μνήμη τοῦ πατρὸς μου, καὶ δεῦν μὲν ἐστὶ πρὸς τὸν ὄρκον
 μου δαῦναι. ὑμῖν κατὰ τὸ ἔθος μου τῆ τῆς εὐφρασίας· πάν-
 20 τα γὰρ ὀτοιμάω ἔχω. θελήσατε οὖν πάντες προσδραμεῖν P 154
 χιερόντες καὶ ζητῆσαι καὶ λαβεῖν πάντα προθύμως, πρὸς τὸ
 μέγαν νοῆσαι αὐτὸν ὅτι ἔγνωμεν τὸ πρᾶγμα, καὶ ἄφρον
 ἐμψύ-
 λιος πέλαμος γένηται. θελήσατε οὖν καὶ δημοσίως κατὰ τὸ
 ἔθος εὐφραίνεσθαι, συμμετρως δέ, καὶ χορεύειν ἐν ταῖς πλα-

libenter cum iureiurando promiserunt in urbe se eam, si moreretur,
 sepulturos neque extra moenia educturos. itaque persuasa sacramento
 Gycia "nunc" inquit "arcanum vobis, quod habeo, aperiam. ecce,
 maritus meus ex ingenito adversus urbem hanc odio atque invidia
 per dolum Bosporianos aliquot in domum meam introductos cum ar-
 mis usque ad ducentos nutrit, me inscia: verum rem hanc nunc deus
 per occasionem mihi manifestam fecit. hoc autem ille consilium agit,
 ut ubi in patris mei memoriam urbi ego epulum dederam vosque epulati
 dormitum ieritis, ipse de nocte cum Bosporiis atque domesticis sur-
 gat, aedibus vestris ignem immittat vosque omnes contrucidet. et ecce,
 inquit nunc dies anniversarius memoriae patris mei, oportetque me
 vobis ex iuramento dare pro more meo quae ad epulum necessaria,
 et omnia praestare parata sum. vellet itaque omnes laeti accurrere,
 postulareque et accipere omnia libenter, ne ullo ille pacto intelligat
 nos rem rescivisse, et subito intestinum aliquod bellum oristar. igitur
 publice, uti mos est, epulum celebrate, sed cum modo, et choreas
 in plateis agite: unusquisque vero in aedibus vestris apparet ligua

τείαις. ἐτοιμάσατε δὲ ἕκαστος ἐν τοῖς οἴκοις ὑμῶν ξύλα τε καὶ φορτία καὶ δᾶδας στεγνὰς πρὸς τὸ μισοποιούντων ἑμῶν τὰς εὐφρασίαις καὶ τοὺς χοροὺς δόξασθαι πρὸς ἀνάπαυσιν ὑμῶν ἀπιέναι. καὶ ἐμοῦ δὲ ταχέστερον μισοποιήσεως καὶ κελουούσης ἀσφαλισθῆναι τοὺς πυλεῶνάς μου, ὑμεῖς εὐθέως⁵ ἐν ἡσυχίᾳ πολλῇ σὺν παισὶ καὶ παιδίσκαις ὑμῶν πανοικί παρρηγκόντες τὰ ξύλα καὶ φορτία καὶ δᾶδας παράθετε ταῦτα ἐν τοῖς πυλεῶσί μου καὶ παρρυπλίαις καὶ κύκλῳ τῆς οἰκίας πάσης, ἐπιχέαντες καὶ ἔλαιον τοῖς ξύλοις πρὸς τὸ τάχιον ἀφθῆναι. καὶ ἡνίκα ἐξέλθω ἐγὼ καὶ εἶπω ὑμῖν, εὐθέως λάβετε¹⁰ τὴν πυρῆν, καὶ ὑμεῖς δὲ ἐν ὕπλοις παρεστήκετε κύκλῳ τῆς οἰκίας, ἵνα ὕπου τινὰς θεωρήσητε ἐκκηθῶντας ἐκ τοῦ οἴκου διὰ θυρίδος τούτους κατασφάζητε. ἀπελθόντες οὖν τὸ μυστήριον τοῦτο λαλήσατε, καὶ ἐτοιμάσατε πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν.” οἱ δὲ πολῖται ταῦτα ἀκούσαντες ἀπὸ τῶν τριῶν ἀνδρῶν ἐποίησαν¹⁵ πάντα ἐν συντομίᾳ κατὰ τὸν λόγον τῆς Γυκίας. ἐνστάσης δὲ τῆς μνημοσύνου ἡμέρας, ὡς δῆθεν χαιρομένη ἡ Γυκία μετεπέμψατο τοὺς τῆς πόλεως ἄνδρας, προτρεπομένη τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς τὰ πῆς εὐφρασίαις· συνέτρεχε δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἐπὶ τοῦτο, καὶ παρεκάλει πλείον οἶνον δοθῆναι αὐτοὺς²⁰ ἐπὶ τῇ εὐφρασίᾳ. οἱ δὲ πολῖται ἀσμένως πάντα δεξάμενοι ἠψυχαίνοντο καθὼς περὶ ἡγήθησαν, καὶ ἐχώρευον τὴν πᾶσαν ἡμέραν. φθασάσης δὲ τῆς ἑσπέρας ἤρξαντο μισοποιεῖν οἱ

2 ἡμῶν vulgo

6 παισι Bandurius pro παίδες

sarcinas ac taedas solidas, ut me epulum ac choreas detrectante ad quietem vos abire existimet. me vero citius solito detrectante ac fores meas obserari iubente, vos confestim cum multo silentio per famulos et ancillas vestros ex omnibus undecunque aedibus afferentes ligna sarcinas taedasque ad ianuas meas et vestibula apponite, immo circum totam domum, et oleum lignis infundite, quo citius flammam concipiant. cum autem ego egressa fuero vobisque dixero, oecias ignem inticite, ac cum armis circumstistite, ut quos per fenestram exsistentes videbitis interficiatis. abite igitur et arcanum hoc narrate, cunctaque quae iussi apparate.” cives vero ubi rem intellexissent a tribus his viris, quam citissime omnia peragebant ex mandato Gyciae. cum itaque instaret dies memoriae sacer, et Gycia laeta ad cives urbis mitteret, hortareturque ut acciperent ad epulum quae pertinent, accurrit etiam maritus eius et plus vini solito dari iussit. cives autem libenter omnia accipientes epulabantur uti iussi erant, et per totam diem choreas agitabant: sed ingruente vespera quasi epuli longioris pertaesi domum se suam quieturi receperunt. epulabantur au-

πολλῆται καὶ ἀπίεσται ἐν τοῖς οἴκοις αὐτῶν εἰς τὸ ἀναπαῖναι.
 ἠϋφραίνοντο δὲ πανοικί. καὶ ἡ Γυκία ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῆς
 προτρεπομένη πάντα τοὺς αὐτῆς ἀδεῶς πίνειν πρὸς τὸ με-
 5 θυσθῆναι αὐτοὺς τάχιον κοιμηθῆναι, μόνον ταῖς κουβικου-
 λαρίαις αὐτῆς παρήγγειλε τοῦ νήθειν καὶ ἑαυτὴ τοῦ οἴνου
 ἐφύλαττεν. εὐφροῦσα γὰρ ποτήριον πορφυροῦν δέδωκε τῇ κου-
 βικουλαρίᾳ αὐτῆς τῇ τὸ πρᾶγμα εἰδούσῃ, καὶ παρήγγειλεν
 αὐτῇ ἐν αὐτῷ αὐτὴν κινῶν συν ἕδατι· ὃ δὲ ἀνὴρ αὐτῆς
 θεωρῶν τὸ πορφυροῦν ποτήριον οὐχ ὑπενόει σὺν ἕδατι ἀ-
 10 τὴν πίνειν. τῆς δὲ ἐσπέρας φθασάσης καὶ τῶν πολιτῶν, ὡς
 ἦδη εἶπον, μισοποιησάντων, λέγει τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς ἡ Γυκία
 “εὐφρανθέντων ἡμῶν δεῦρο λοιπὸν ἀναπαυθῶμεν καὶ ἡμεῖς.”
 ὃ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἀκούσας μᾶλλον δάχρη, καὶ ἔπεσε τοῦ
 κοιμηθῆναι· οὐ γὰρ ἠδύνατο ἀπ’ ἑαυτοῦ εἰπεῖν τοῦτο, μῆ-
 15 πως ἐπόνοιαν δεῖ τῇ γυναικί περὶ οὗ ἐβουλεύεσθαι δόλου. κε-
 λεύει οὖν ἡ Γυκία ἀσφαλισθῆναι τοὺς πυλεῶνας καὶ πάντα
 τὰ παραθύρια καὶ ἐνεχθῆναι αὐτῇ τὰς κλεις κατὰ τὸ ἔθος
 καὶ τοῦτον γενομένου λέγει ἐν τῷ ληληθῆσι τῇ πιστῇ αὐτῆς
 κουβικουλαρίᾳ τῇ τὸν δόλον εἰδούσῃ ὅτι θέλησον σὺν ταῖς
 20 λοιπαῖς κουβικουλαρίαις εὐφροῦς ἐπάραι πάντα τὰ κόσμιά μου
 καὶ τὸ χρυσίον καὶ εἴ τι χρήσιμον δύνασθε ἐγκαλιπείσαι-
 σθαι, καὶ ἐτοιμάσατε ἑαυτὰς ἵνα ὅταν εἶπω ὑμῖν, ἀκολουθήσατέ
 μοι. αἱ δὲ ποιήσασι κατὰ τῆς κέλευσιν αὐτῆς ἦσαν ἐτοι-

5 ἑαυτὴν? 21 ἐγκαλιπείσασθαι Meursius pro ἐγκαλλωπίσασθαι
 22 ἀκολουθήσητέ?

tem per omnes passim aedes, Gycia vero in suis, largiter potare do-
 mesticos suos iubens; ut ebrii facti citius cubitum discederent, puellae
 tantum cubiculariis sobrietate indicta; et ipsa quoque a vino abstin-
 nebat: nam poculo purpureo invento puellae cubiculariae, quae nei
 gotii conscia erat, id dedit, iussitque in eo aquam sibi miscere; quod
 cum maritus eius videret, aquam illam bibere non suspicabatur: ubi
 autem iam vespera venisset, civesque, uti iam dictum est, epulandi sa-
 tietas cepisset, Gycia ad maritum inquit “postquam epulati sumus;
 age etiam nos cubitum eamus;” quem ille sermonem libens audivit,
 et somno se dedit: neque enim iniicere ipse hoc poterat, ne uxori
 de dolo suspicandi causam praeberet. mandat itaque Gycia ianuas
 omnes ac ostiola obserari, et adferri sibi pro more claves; quod ubi
 factum esset, fidae cubiculariae doli gnarae in aurem dixit “abi cum
 reliquis cubiculariis, et solerter aufer omnia ornamenta mea aurum-
 que, et quidquid utile in sinu asportare potestis, ac vos parate ut,
 cum iussero, me sequamini.” at illae quidem mandatis morem geren-

μαι. τοῦ δὲ ἀνδρὸς αὐτῆς δῆθεν ἀγακλιθέντος τοῦ ἐν σπονδί-
 μου κοιμηθῆναι διὰ τῶν αὐτὸν πάλιν ἀναστῆναι πρὸς ἐπι-
 βουλὴν τῆς πόλεως, ἣ δὲ Γυκία παρέσυρε τοῦ καθενδῆσαι ἕως
 ἂν πᾶσα ἡ φανιλία αὐτῶν ἀκοιμίσθῃ· ὁ δὲ ἀνὴρ αὐτῆς ἐκ
 τοῦ πολλοῦ πόνου ἀφύπνωσεν. ἡ δὲ Γυκία ἰδοῦσα τοῦτο⁵
 κοιμηθέντα εὐφρῶς τὸν κοιτῶνα τῆ κλειδίῳ ἤσφαλισαυτα,
 ἀποκλείσασα τὸν ἄνδρα, καὶ κατελθοῦσα ἐκ τοῦ οἴκου ἀν-
 ταῖς κουβικουλαρέαις αὐτῆς, ἐβελουῦσα τῶν παραπυλίων
 ἡσυχῶς καὶ κλείσασα, εὐθέως ἐπέτρεψε τοῖς τῆς πόλεως διὰ
 τῶν αὐτῶν ἀμβληθῆναι τὸ πῦρ κύκλῳ τοῦ οἴκου. βληθέντες δὲ¹⁰
 εὐὴ πρὸς καὶ τοῦ οἴκου ἐναφθέντες, εἰ παύεις τῶν ἔσωθεν
 ὄντων ἐκπηθῆσαι ἐδυνήθη ἡ αὐτῶν βίβια, ὑπὸ τῶν πολιτῶν
 κατεσφύγη. τοῦ δὲ οἴκου πικρὸς καὶ τῶν ἐν αὐτῷ ἕως ἐδά-
 φους καταπλεχθέντων δίσωσεν ὁ θεὸς τὴν Χερσονησίων πό-
 λιν ἐκ τῶν ἐπιβούλων Βοσποριανῶν. ἡ δὲ Γυκία βουλομένη¹⁵
 πῶν πολιτῶν τὴν καταπλεχθεῖσαν αὐτῆς οἰκίαν ὀρύξαι καὶ
 καθῆραι τὴν τόπον πρὸς οὐλοσάμην οὐκ εἴασεν, ἀλλὰ μᾶλλον
 ἐπέτρεψε πόση πόλει φέρειν ἐστασιν αὐτῶν καὶ εὐχέειν αὐ-
 τῶν τὴν πᾶσαν αὐτῶν καρπίαν πρὸς τὸ ἐν αὐτοῖς καταχω-
 σθῆναι τὴν πᾶσαν αὐτῆς οἰκίαν· ὡς πρὸς ἐπιβουλήν τῆς πό-²⁰
 λεως γενομένην· διὸ καὶ ἐκλήθη ὁ κόπος Λαμιάχου ἀκαθῆ
 ἕως τῆς ἀήμερας.

Τούτων εὐν ἀπάντων γενομένων, ἰδόντας οἱ Χερσονησίται
 τὴν τοιαύτην ἄπειρον ὑπὸ τῆς Γυκίας εἰς αὐτοὺς μετὰ θεῶν

tes paratas erant: maritus autem eius cum cubitum se dedisset, pau-
 lisper dormiturus, ut ocius mox surgere rursus posset ad urbem ex
 insidiis opprimendam, Gycia dormire distulit quoad familia tota so-
 mnans cepisset; cumque maritum vino obrutum dormire videret, obse-
 rato tacite cubiculo eum inclusit, discedensque cum cubiculariis suis
 placide egressa foribus, cum eas clausisset, statim cives quam celsis-
 sime undique domum incendere iussit. igne vero inlecto et domo
 incensa, sicubi quispiam eorum qui latus erant prosiliret, a civibus
 occidebatur. atque ita domo, cum omnibus qui in ea inclusi erant,
 solo tenus exusta, Chersonitarum urbem ab insidiatoribus Bosporia-
 nis deus servavit. Gycia autem, cum domum, quae conflagraverat,
 restaurare cives vellet, non permisit; quin potius sordes ac stercore
 omnes illuc congregare iussit, ut tota illi obrueretur, utpote in qua
 positae urbi insidias fuissent; unde et in hunc usque diem Lamachii
 specula locus ille appellatur.

His igitur omnibus sic gestis, videntes Chersonitae insidiam Gy-
 ciae post deum in ipsos beneficentiam, quae omnibus rebus suis ea-

γενομένην εὐεργεσίαν, καὶ ὅτι οὐδενὸς τῶν αὐτῆς τὸ σύνολον
 ἐφείσατο ἀλλὰ τὴν σωτηρίαν τὴν πόλεως προστιμήσατο, ἔπειτα
 τῆς τοιαύτης μισθαποδοσίας δύο χαλκοῦς ἀνδριάντας πρὸς
 τιμὴν αὐτῆς ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς πόλεως ἀνήγειραν, νεαίχουσαν
 5 αὐτὴν ἤλικία δαικνύοντας, καθ' ὃν καιρὸν ἦν τότε συμβαί-
 νουσα, ἐν τούτοις δαικνύοντας καὶ τὴν αὐτῆς ἄφακον εὐεργε-
 σίαν καὶ σωτηρίαν περὶ τοὺς πολίτας, ὅτι καὶ ἐν ἡλικίᾳ κεί-
 οῦσα οὐτως ἐφρόνητος τὴν ἰδίαν πατρίδα μετὰ θεῶν περισώ-
 10 σαι. ἐν μὲν γὰρ τῇ μὲν ἀτήλῃ σωφρόνως αὐτὴν κεκαλλωπι-
 σμένην στήσαντες, καὶ τὰ τῆς ἐπιβουλῆς τοῦ εὐκαίρου ἀνδρός
 τοὺς πολίταις ἐμφαίνουσιν, ἐν δὲ τῇ ἐτέρῃ θαυμάσιον αὐτὴν
 καὶ ἐπαμνημονεμένην κατὰ τῶν τῆς πόλεως ἐπιβούλων ἀποδεικ-
 νύοντας. ἐν οὗτοις καὶ ἐπέγραψαν ἐν τῇ τοῦ ἀνδριάντος αὐτῆς
 βάσει ἕκαστη τὴν ὑπ' αὐτῆς μετὰ θεῶν γενομένην τοῖς πολί-
 15 ταις εὐεργεσίαν. εἶπερ μάλιστα τις εἶναι φιλέκαλος, τῆς αὐ-
 τῆς συνηχῶς κατὰ καιρὸν τὴν βίαιον ἀποαμύχει πρὸς τὴν τῶν
 ἐν αὐτῇ γενομένων ἀνάγκασιν τε καὶ ὑπόμνησιν τῶν ὑπ' αὐ-
 τῆς γενομένων, ἐλεγεῖν δὲ τῶν ἐπιβούλων Βοσποριανῶν.

Μετὰ δὲ χρόνους τινὰς στεφανηφορεῦντες καὶ πρωτεύ-
 20 οντος τῶν Χερσονησιῶν Στρατοφίλου τοῦ Φιλομουσίου, πάντων σο-
 φωτάτη οὖσα ἡ Γυκία καὶ Θάλευσα δεκμαίσασι τοὺς Χερσονη-
 κίτας καὶ γυνῶνας εἰ ἄρα ἀληθῶς μέλλουσι τὴν τοῦ ἔρκου νό- P 156
 σχασιν ἐκπληροῦν καὶ θύπτειν αὐτὴν ἐν μέσῃ τῆς πόλεως,
 συλλογισαμένη μετὰ τῶν παιδίσκων αὐτῆς ἐποίησεν ἑαυτὴν

17 γεγραμμένων?

lutem urbis potlorem habuerat, grati animi ergo duas ex aere status
 in honorem eius in platea urbis posuerunt, iuvenulam aetate reprae-
 sentantes cum haec acciderent, ostendentesque hac re ineffabilem eius
 beneficentiam amoremque erga cives, quae in iuvenili aetate consti-
 tuta ita prudens fuerit ut patriam suam post deum conseruaverit. ac
 in una quidem compositam eam ornatamque exhiberunt et mariti in-
 sidias civibus patefacientem; in altera vero certantis habitu insidias-
 que adversus cives vindicantis eam repraesentant: in basi autem
 totam beneficii ab ea civibus post deum praestiti historiam inscripse-
 runt. et si quis honesti amantior haberi cupit, basin illam quando-
 que purgat, ut legi possit, ad renovandam rei gestae memoriam et
 ostendendas Bosporianorum insidias.

Aliquot vero annis post, principatum Chersonitarum tenente ac
 proteuante Stratophilo Philomusi filio, cum prudentissima omnino
 Gycia esset et experiri Chersonitas vellet, ac scire an quod cum im-
 ramento promiserant facturi ipsamque in medio urbis sepulturi es-
 sent, communicato cum puellis suis consilio, veluti tristitia ex rebus.

τινα ἀηδιζομένην καὶ ἀποθανοῦσαν· καὶ κηδεύσασαι αὐτὴν αἱ παιδίσκαι δμήνησαν τοῖς πολίταις, λέγουσαι ὅτι ἡ κυρία ἡμῶν ἐτελευτήσῃ, καὶ ἐν ποίῳ τόπῳ μέλλει θάπτεσθαι, ὑποδείξατε ἡμῖν. οἱ δὲ Χερσωνῖται ἀκούσαντες ὅτι τέθνηκεν ἡ Γυκία, σκεψάμενοι καθ' ἑαυτοὺς οὐκέτι τὸ ἱκανὸν τοῦ ὄρκου ἔσπευσαν ποιῆσαι ὥστε ἐν μέσῳ τῆς πόλεως αὐτὴν ταφῆναι, ἀλλὰ ἄραγτες αὐτὴν ἐξήνεγκαν ἔξω τῆς πόλεως αὐτὴν ταφῆναι. ἀποτεθέντος δὲ τοῦ κραβύτου πρὸς τὸ μνημα ἀνακαθίσασα ἡ Γυκία, καὶ περιβλεψαμένη πάντας τοὺς πολίτας, λέγει "αὕτη ἔμῳν ἦστίν ἡ μετὰ ὄρκου ἐπόσχαις; φθίως ἀλη- 10 θενέτε περὶ πάντων; ἀβάλα λοιπὸν τῷ πιστεύοντι Χερσωνίτῃ πολίτῃ." οἱ δὲ Χερσωνῖται ἰδόντες τὴν ἐπ' αὐτῆς γενομένην ἀντῶν χλεύην, αἰσχυνθέντες μεγάλως ἐπὶ τῷ γεγονότι τῆς παραβάσεως πράγματι, παρεκάλουν αὐτὴν πολλὰ τοῦ ἠσυχάσαι καὶ παραχωρῆσαι αὐτοῖς τὸ πταίσμα καὶ μὴ ἐπὶ πλείον ὄνει- 15 δίξειν αὐτοῖς. λοιπὸν δευτέροις ὄρκους αὐτὴν ἐπιστάσαντο ὥστε μηκέτι ἔξω τῆς πόλεως θάψαι αὐτὴν, ἀλλ' ἐν μέσῳ τῆς πόλεως. ὃ δὴ καὶ ἐποίησαν· καὶ γὰρ αὐτῆς ζώσης ἔτι ἐν ᾧ τόπῳ ἤρπεισάτο τὴν σορὸν αὐτῆς ἐστήσαντο, καὶ ἀνδριάντα χαλκὸν καὶ ἕτερον ἤγειραν, καὶ τοῦτον χρυσώσαντες ἔστησαν 20 πρὸς τῇ ταφῇ αὐτῆς πρὸς περισσοτέραν πίστασιν.

Ἰστέον ὅτι ἔξω τοῦ κάστρου Ταμάταρχα πολλαὶ πηγαὶ ὑπάρχουσιν ἄφθαρ ἀναδιδούσαι.

20 χαλκοῦν?

quibusdam concepta mortuam se simulavit, et curato eius funere puellas civibus indicant obiisse dominam suam, itaque locum sepulturae assignarent. Chersonitae vero intellecta Gyciae morte, cum inter se deliberassent, neglecto iuramento quod in media urbe sepeliendam promiserant, extra urbem eam extulerunt, ut illic sepelirent. cumque iam depositus esset ad monumentum lectulus, erigens se civisque omnes circumspiciens "haecce" inquit "vestra cum iuramento data fides? ita in omnibus veraces estis? heu in posterum ei qui civi Chersonitae crediderit." at Chersonitae deceptos se ab illa videntes, erubescens supra modum quod fidem datam non observassent, rogarunt uti taceret et delicti huius veniam daret neque ulterius exprobraret; atque iterato sacramento se obstrinxerunt in media urbe, non extra eam, sepulcrum daturus; quod et fecerunt. nam adhuc viventi, quam ipsa locum tumulo elegisset, eum dederunt, statuatque ex aere alteram erexerunt, quam inauratam iuxta sepulcrum collocaverunt, ut plenior fidem facerent.

Sciendum vero est extra urbem Tamatarcha multos esse fontes, qui bibentibus ulcera in summo ore excitant.

Ἰστέον ὅτι ἐν Ζηχίᾳ πρὸς τὸν τόπον τῆς Πάγης τῆς οὐ-
σης πρὸς τὸ μέρος τῆς Παπαγίας, ἐν ᾧ κατοικεῖσιν Ζηχοί,
ἐννέα πηγαὶ εἰσὶν ἄφθαν ἀναδιδούσαι· πλὴν οὐχ ὁμοχροοῦσι
τῶν ἐννέα πηγῶν τὰ ἔλαια, ἀλλὰ τὰ μὲν ἐξ αὐτῶν εἰσὶν ἐρυ-
5 θρὰ τὰ δὲ ξανθὰ τὰ δὲ μελανώτερα.

Ἰστέον ὅτι ἐν Ζηχίᾳ ἐν τῷ τόπῳ τῷ καλουμένῳ Πάπαγι,
ἐν ᾧ καὶ πλησίον ἔστι χωρίον ἐπωνομαζόμενον Σαπαξί, ὃ
ἐρμηνεύεται κοινοτός, ἔστιν ἐκεῖσε βρῦσις ἄφθαν ἀναδιδούσα.

Ἰστέον ὅτι καὶ ἑτέρα βρῦσις ἔστιν ἐκεῖσε ἄφθαν ἀναδι-
10 δοῦσα ἐν τῷ χωρίῳ τῷ καλουμένῳ Χαμούχ. τὸ δὲ Χαμούχ
ἔστιν ὄνομα τοῦ συστησαμένου ἀρχαίου ἀνδρός τὸ χωρίον·
τὸ οὖν χωρίον ἐκεῖνο διὰ τοῦτο ἐκλήθη Χαμούχ. ἀπέχουσι
δὲ οἱ τοιοῦτοι τόποι ἀπὸ τῆς θαλάσσης ὁδὸν ἰδιοκαβάλλον
ἡμέρας μιᾶς.

15 Ἰστέον ὅτι ἐν τῷ θέματι Δερζηνῆς, πλησίον τοῦ χωρίου
τὰ Σαπικίου καὶ τοῦ χωρίου τοῦ ὀνομαζόμενου Ἐπισκοπίου,
ἔστι πηγή ἄφθαν ἀναδιδούσα.

Ἰστέον ὅτι ἐν τῷ θέματι τοῦ Τζιλιάπερτ ὑπὸ τὸ Σρε-
χιαβαράξ ἔστιν ἐκεῖσε πηγή ἄφθαν ἀναδιδούσα.

20 Ἰστέον ὅτι εἰ ἀντάρωσί ποτε οἱ τοῦ κάστρου Χερσῶνος
ἢ ἐναντία τῶν βασιλικῶν κελεύσειων βουληθῶσι διαπραΰ-
σθαι, ὑφείλουσι τηρικῶντα ὅσα ἐρεθῶσιν ἐν τῇ πόλει Χερ-
σωνικὰ καρῦβια μετὰ τοῦ γόμου αὐτῶν εἰσκομίζεσθαι· οἱ

7 Σαπαξί M 9 Ἰστέον — ἀναδιδούσα om M 16 χωρίου
Τασαπίου M 20 εἰ ἀντάρωσί — Χερσῶνος add B

Sic quoque in Zichia ad locum qui Page dicitur, versus Papa-
giam, ubi Zichi habitant, novem fontes sunt, qui ulcera in summo
ore faciunt. sed non eundem colorem habet novem horum fontium
oleum: nam hoc rubrum est, illud flavum, istud subnigrum.

In Zichia, in loco qui Papagi dicitur, cui vicinum est quod Sa-
paxi appellatur, id est pulvis, scaturigo est, quae ulcera in summo
ore excitet.

Extatque altera etiam ibidem scaturigo eiusdem efficaciae in agro
nuncupato Chamuch, qui a Chamuch auctore suo nomen habet. di-
stant vero loca haec a mari spatio quod uno quis die proprio equo
conficere posset.

In Derzenes quoque themate, prope pagum Sapicii dictum et
alterum episcopii nuncupatum, itidem fons est ulcus excitans.

Ut et in themate Tziliapert in loco qui est pagi Srechiabarax.

Sciendum vero, quod si aliquando Chersonitae rebellionem ten-
tent aut imperatoris se iussis opponant, omnia eorum carabia, quae-
cunque invenientur, cum oneribus in urbem introduci debent; nau-

δὲ ναῦται καὶ ἐπιβύται Χερσωνῖται ἵνα δεσμεύωνται καὶ
 P 157 ἐναποκλείωνται εἰς τὰ ἐργαλεῖα, εἰδ' οὕτως ὀφείλουσιν ἀπο-
 σταλήναι τρεῖς βασιλικοί, εἷς μὲν ἐν τῇ παραλίᾳ τοῦ θέματος
 τῶν Ἀρμενικῶν, ἕτερος δὲ ἐν τῇ παραλίᾳ τοῦ θέματος Πα-
 φλαγονίας, καὶ ἄλλος ἐν τῇ παραλίᾳ τοῦ θέματος τῶν Βου-5
 κελλαρίων, ἵνα πάντα τὰ Χερσωντικὰ καράβια κρατῶσι, καὶ
 τὸν μὲν γόμον καὶ τὰ καράβια εἰσκαμίζωσι, τοὺς δὲ ἀνθρώ-
 πους δεσμεύωσι καὶ ἐναποκλείωσιν εἰς δημοσίους φυλακὰς, καὶ
 ἀναγάγῃσι περὶ τούτων καὶ ὡς ἂν δέξωνται πρὸς τούτοις
 ἵνα οἱ τοιούτοι βασιλικοὶ κολύωσι καὶ τὰ Παφλαγονικὰ καὶ 10
 Βουκελλαρικὰ πλοκά καὶ πλαγιτικὰ τοῦ Πόντου τοῦ μὴ δια-
 περᾶν ἐν Χερσῶνι μετὰ σίτου ἢ οἴνου ἢ οἴας δήποτε χρείας
 ἢ πράγματος. εἰδ' οὕτως ὀφείλει δέξασθαι καὶ ὁ στρατηγὸς
 τοῦ κόψαι καὶ τὰς δέκα λίτρας τὰς διδομένας ἀπὸ τοῦ δημο-
 σίου εἰς τὸ κύστρον Χερσῶνος καὶ τὰς δύο τοῦ πάκτου, καὶ 15
 τηρικαῦτα ἀναχωρῆσαι ἀπὸ Χερσῶνος τὸν στρατηγόν, καὶ
 ἀπελθεῖν ἐν ἑτέρῳ κύστρῳ, καὶ καθισθῆναι ἐκεῖσε.

Ὅτι ἐὰν οὐ ταξιδεύωσιν οἱ Χερσωνῖται εἰς Ῥωμανίαν
 καὶ πιπράσκωσι τὰ βυρσάρια καὶ τὰ κηρία, ἕπερ ἀπὸ τῶν
 Πατζινακικῶν πραγματεύονται, οὐ δύνανται ζῆσαι. 20

Ὅτι ἐὰν μὴ ἀπὸ Ἀμινσοῦ καὶ ἐπὶ Παφλαγονίας καὶ τῶν
 Βουκελλαρίων καὶ ἀπὸ τῶν πλαγίων τῶν Ἀρμενικῶν περὶ-
 σσοσι γεννήματα, οὐ δύνανται ζῆσαι οἱ Χερσωνῖται.

9 δέξωνται B vulgo δέξωνται

tae vero vectoresque Chersonitae in carcerem et in vincula conijci,
 atque inde tres Caesariani ablegari debent, unus versus oram mariti-
 mam thomatis Armeniacorum, alter versus Paphlagoniae, tertius ver-
 sus Buccelliariorum, qui Chersonitica carabia omnia comprehendunt,
 et ea quidem simul cum oneribus in urbem adducant, homines vero
 vinctos in publicis carceribus concludant, ac de iis, et quomodo ce-
 perint, referant. praeterea praedicti Caesariani prohibeant ne Pa-
 phlagonicae Buccellaricae ac Ponticae naves in Chersonem traiciant
 cum frumento vino aut aliis denique rebus necessariis. deinde rescin-
 det quoque praetor decem libras quae e' fisco Chersonitis penduntur,
 et alias se duas quae ex pacto dantur, et tunc Chersone discedens in
 aliam se urbem conferet illicque commorabitur.

Chersonitas enim, nisi in Romania praesidia agant coriaque ac
 ceram vendant, quorum commercia cum Patzinacitis habent:

Item nisi ab Aminso Paphlagonia Buccellariis, atque ab iis qui
 Armeniacis obiacent, commeatum advehant, vitam tolerare nequeunt.